

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

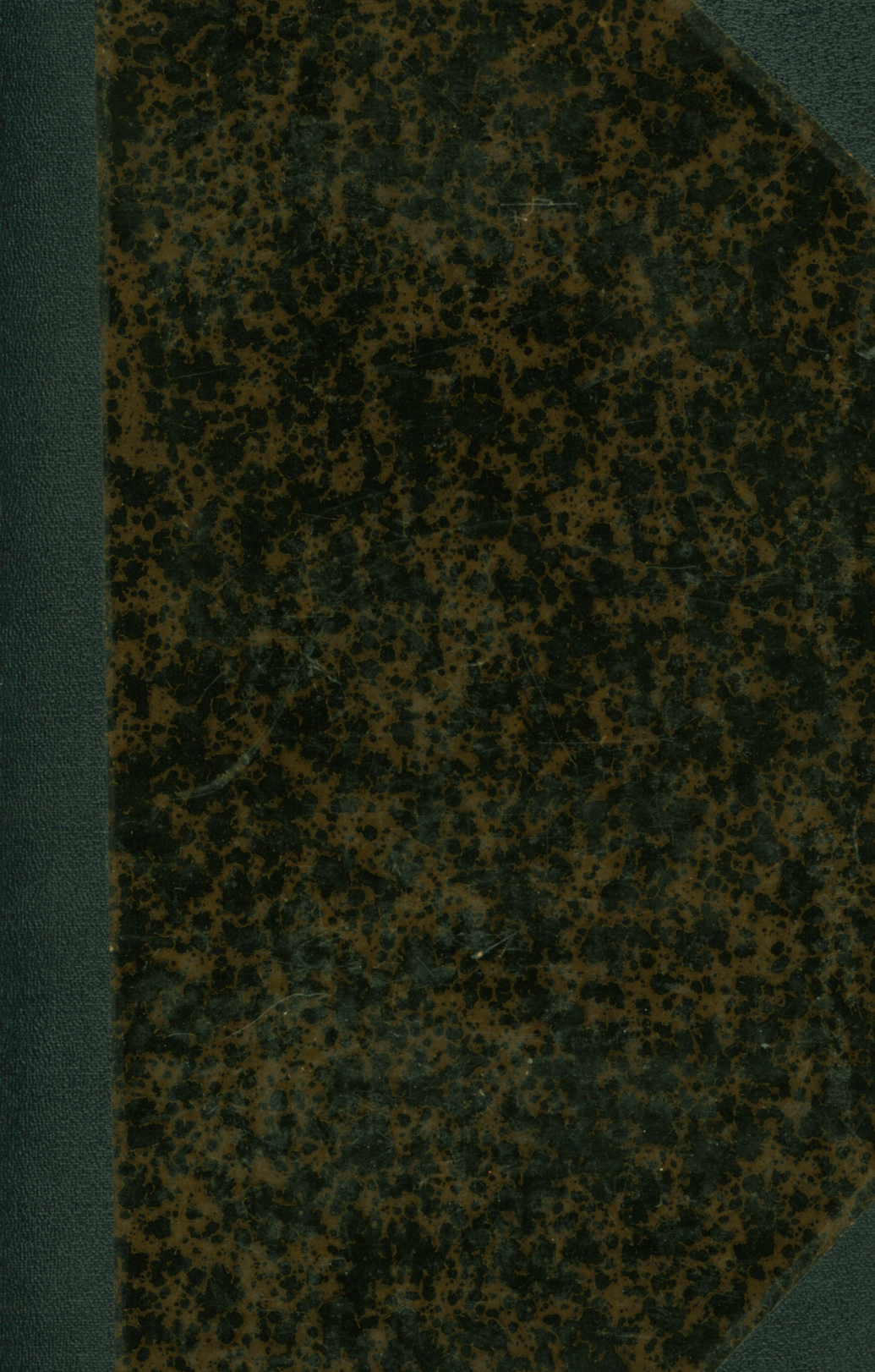
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Mohm - Rasmussen

Højesteretstidende

udgivet af

Højesterets Protokolsekretærer.

Højesteretsaaret 1937.

---

81. Aargang.

København.

G. E. C. Gads Forlag.

1938.

NAVNEREGISTER

Civile Sager.

	Pag.		Pag.
Aaløkkegaard Hovedgaard, Matr. Nr. 1 a af, A/S.....	241	Bromme Kommune	227
Abrahamsen, Carl, Fuldmægtig	448	Brun, Oscar Constantin.....	419
Agerbo, Bodil, Fru.....	19	Brünnich, H. A., Fabrikant..	576
Agerbo, Palle Jensen.....	19	Brødfabriken Ceres, A/S....	667
Alling, H., Fru.....	720	Budde-Lund, G. T., Overrets- sagfører	20
Amtmanden over Vejle Amt..	406	Caning, Sven, A/S	607
Andersen & Gjerlang, Sned- kermestrene	20	Ceres, Brødfabriken, A/S....	667
Andersen, Alfred, Gaardejer..	222	Christensen, A. Hartmann, Re- præsentant	303
Andersen, N. P., Lektor, In- geniør, cand. polyt., Revisor	176	Christensen, C. P. C., Værk- fører	235
Andersen, Peter Hansen, Ren- tier	370	Christensen, Kay, Stenfisker..	62
Andersson, Anna Marie, Fru..	289	Christensen, Nielsine Karoline Petrine, f. Nielsen.....	489
Andreasen, A. H., Gaardejer	222	Christensen, P. Chr., Arbejds- mand	309
Andreasen, Christian B., Ma- lermester	227	Christensen, Theodor Alfred, Murer	489
Arboe, Ole, Tømrermester....	20	Christian, M/S	458
Bagermestrenes Knækbrøds- fabrik, A/S, i Likvidation..	87	Christiansen & Andersen, Blik- kenslagerfirmaet	20
Bang, Chr. Fr., Dommer....	716	Christiansen, Martin, Slagter	684
Bianco Lunos Bogtrykkeri, A/S	292	Christiansen, Theodor Vester- gaard, Savværksejer	561
Bierbaum, Rudolf, Restauratør	139	Christoffersen, Finn, Skytte..	216
Biering, Holger, Fabrikant ..	109	Clorius, Odin, Ingeniør	419
Billum Andelskasse	684	Colmorten, Gotthilf, Murer- mester	20
Binns, T., Firmaet.....	611	Conrad, Anna Mathilde, Frk.	444
Birgit, S/S, Rederiet for....	458	Conrad, Arne Preben	444
Blumensaadts Fabriker, N. N., A/S	393	Danmark, gensidigt Forsik- ringsselskab	558
Bom, P., Skibsreder.....	118	»Danmark«, Portland Cement- fabriken, A/S	702
Bornemann, Carl, Chauffør ..	444		
Bornemann, Ebba Ruth.....	444		
Brechling, Vera, Skuespiller- inde	469		

Pag.	Pag.		
Dansk Arbejdsmandsforbund, Svendborg Afdeling I.	306, 309	Forsikringsaktieselskabet London Guarantee & Accident Company Limited	697
Dansk Bageri- og Konditoriarbejderforbund, Vordingborg-Stege Afdeling	346	Frandsen, Conrad, Garvermester	517
Dansk Bicycle Club	708	Frederiksberg Kommunalbestyrelse	671
Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund	59	Friis, Hans Pedersen, Gaardejer	454
Dansk Tandlægeforening	615, 619	Friis, M., Mejeriejer	582
Dansk Union, Livsforsikringselskabet	97	Fromms Act. Gummiwerke. G. m. b. H.	463, 466
Danske Lægers og Dyrlæggers Motorforsikring, A/S	558	Gefion, Firmaet	583
»Danske Phønix«, Forsikringsaktieselskab	525	General Motors International, A/S	49
De forenede Granitbrud, A/S	641	Generaldirektoratet for Statsbanerne	406
Den danske Stat	312	Gentofte Kommunes tekniske Forvaltning	692
Det oversøiske Compagnie, A/S, i Likv.	495	Gottlieb, Ejnar, Apoteker	529
Eau de Cologne & Parfumeriefabrik, Glockengasse Nr. 4711 gegenüber der Pferdepost	393	Grenaa-Hundested Færgefart, A/S	547
Ekman, R., Direktør	687	Grusgravenes Salgskontor, A/S	187
Ellegaard, Frederick C.	17	Grønlund, Ejnar, Vognmand.	558
Ellegaard, Ida, Fru	17	Hansen, Asger Wilhelm, Musikforlægger	582
Engelhardt, Svend, Overretssagfører	174	Hansen, C. K., Rederiet	201
Eriksen, Erik L., Gaardejer	222	Hansen, Hans, fhv. Gaardejer	339
Esbjerg Byraad	540	Hansen, Johannes, Fabrikant	343
Falbe-Hansen, G., A/S	583	Hansen, Karen M. Borello, Enkefru	303
Falcks Redningskorps, A/S.	525	Hansen, Lilly Marie, Frk.	710
Finansministeriet	49, 78, 678	Hansen, Robert Louis Arthur	524
Fjaltring Dykkerselskab og Fjaltring og Trans Dykkerselskab	477	Hansen, Sara, Frk.	451
Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling, A/S	80, 507	Hansen, Svend Wilhelm, Musikforlægger	582
Foreningen af Arbejdsledere i Danmark, Hjørring Afdeling	67	Hansen, Th., Grosserer (Kul-kompagniet »Sterling«)	72
Foreningen af Gummiimportører i Danmark	78	Hansens Eftf., Fritz, Firmaet	181
Foreningen af Post- og Telegrafvæsenets Embeds- og Bestillingsmænd af 1872.	671	Hemmingsen, Aage Thomas, Mejeriejer	713
		Henningsen, Nicolaj, Maler	255
		Henningsen, Ragna Elly, f. Petersen	331

Pag.	Pag.
Henningsen, Svend Frithjof, Kørelærer	Jensen, Hilda, Fru .....
331	675
Hersted, O., fhv. Fabrikant ..	Jensen, Hilmer Egon .....
344	675
Hertz, S. O., Arkitekt	Jensen, Jens Christian, Ar- bejdsmand .....
174	255
Hess, Poul, Sagfører cand. jur.	Jensen, J. P., Gaardejer ....
448	222
Holgersen, Dagmar Hansigne 322, 589	Jensen, Valdemar, Husejer ..
Hollandske Mølle, Firmaet A. Ovistgaards Eftf.	540
667	Joensen, Christiane, Enkefru
Holmgaard, Knud, Arkitekt ..	229
687	Johannsen, Peter, Kaptajn ..
Holstein Rathlou, Huno von, Stamhusbesidder	458
276	Junker & Ferber, Firmaet..
Holstein Rathlou, S. v., Enke- hofjægermesterinde	533*)
276	Justesen, Brdr., Firmaet ....
Holte Bank	626
187	Justitssekretæren ved Østre Landsret .....
Hundested Havn, I/S	322
547	Jydsk Land-Hypotekforening 204, 561
Huusmann, P., Inspektør	Jönköping Motorfabrik, A/B..
247	149
Hyllested, Erik, Ingeniør	Jørgensen, Alb. V., Højeste- retssagfører .....
123	104
Høgby, Th., Malermester	Jørgensen, H., Tømrermester
702	622
Høgh, A. N., fhv. Proprietær, hans Konkursbo	Jørgensen, Knud, Vinhandler 322, 589
534*)	
Indre Missions Privatskole i Rødding, dens Konkursbo ..	Kappels Forlag, Alex .....
650	7
Ingvardsen, J., Ingeniør	Kilsgaard, Peder Jensen, Han- delsmand .....
271	80
Iversen, H. A., Direktør	Kjær, C. V., fhv. Direktør ..
355	176
Iversen, Jens, Chauffør	Kofod, Herman Peder, Repræ- sentant .....
80	699
Iversen, Margot, Fru	Kofod, Olga Caroline, f. Olsen
355	699
Jacobsen, H., Restauratør....	Kongelig Dansk Automobil Klub .....
633	232
Jacobsen, J. P., Parcellist....	Krag, Johanne, Fru .....
222	485
Jacobsen, M., Læge, Dr. med.	Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere ..
312	343
Jacobsen, Olga, Frk.	Krogh, S. Chr., fhv. Forret- ningsfører .....
25	626
Jakobsen, J. A. M., Remise- arbejder	Krusbjerg Vandværk, Andels- selskab .....
678	512
Jarlø, K., Repræsentant	Krüger, Ove, Strømpfabrikant
109	286
Journik, Wilhelm, Installatør	Krøigaard, N. Møller, A/S...
697	286
Jensen, Aage Christian Leh- mann, Gravemester	Københavns Politi .....
59	344
Jensen, Agnes Kirstine, f. Jep- sen	Københavns Stenhuggerlaug..
255	641
Jensen, Carl, Malermester ..	Landsforeningen af Danmarks Motorfolk .....
20	232
Jensen, Edvard, Gaardejer ..	Larsen, Christian Th., Boels- mand .....
545	112
Jensen, Henning, Værksted- formand	
67	

*) Opmærksomheden henledes paa at Pagineringen fra S. 532 fortsættes.
533, 534, 533, 534, 535 o. s. v.

Pag.	Pag.		
Larsen, Daniel, Murer, hans Dødsbo	374	Milner, Vilhelm Christopher, Driftsbestyrer	472
Larsen, Ewald, Chauffør	374	Ministeriet for Handel, Industri og Søfart	97, 340
Larsen, Jens, Færgeriejer 163, 168		Ministeriet for Landbrug og Fiskeri	664
Larsen, Jørgen Nicolaj, Løjtnant, hans Dødsbo	451	Ministeriet for offentlige Arbejder	168, 378
Larsen, Niels, Gaardejer	270	Molding, E. Hetebrügge, Direktør	144
Larsen, Svend Aage	112	Moneta, Aktieselskabet	633
Larsen, Søren, Skibsbygmester	149	Moritz, Alf, stud. pharm. ..	529
Lauridsen, Anker Marinus, fhv. Tømremester	480	Mortensen, Ejner, Arbejdsmand	306
Lindberg, Julius G. S., Vognmand	44	Mortensen, Mourits, Kreatur-eksportør	139
Livsforsikringsselskabet Dansk Union	97	Mortensen, P., Fiskehandler..	306
Lomholt, Svend, Overlæge ..	485	Mouritzen, J., Murermester ..	622
London Kul- og Koksimportkompagni, A/S	72, 75	Murersvendenes kooperative Forretning	584
Lorentzen, Andreas M., Gaardejer	222	Mühlens, Ferd. (»Glockengasse Nr. 4711«)	393
Lund, Olga Nielsine, f. Lorentzen	222	Müller, August, Gross. ..	463, 466
Madsen, Hans, Overretssagf.	181	Müller, Ingrid Esther Nielsine, Enkefru	507
Madsen, J. Selch, Maskinmester	573	Müller, Kenneth Albert	507
Madsen, Kristine, Fru	370	N., umyndiggjort, Frk.	607
Madsen, P., Enkefru	720	Nanok, Østgrønlandsk Fangst-kompagni	216
Madsen, P., Repræsentant....	241	»National«, Maskinkompagniet, A/S	271
Madsen, S., Entreprenør	525	Navntoft, N. P., Murermester	448
Madsen, Valdemar, Bager-svend	346	Nielsen, A. P., Proprietær....	222
Madsen, Vinther, Vognmand..	44	Nielsen, Chr., Arbejdsmand ..	702
Mathies Reederei A/G., Hamburg	458	Nielsen, Chr. P., Handelsmand	204
Mathiesen, B. P. H., Haand-værker	7	Nielsen, Chresten, Husejer ...	716
Matr. Nr. 1 a af Aaløkkegaard Hovedgaard, A/S	241	Nielsen, Hans, Gaardejer	239
Matthiesen, I. C., Kaptajn ...	247	Nielsen, Henry Viktor, Fabrik-arbejder	216
Matthiesen, P., Maskinfabri-kant	123	Nielsen, Niels, Husejer	716
Maxzoni Benzin Company....	66	Nielsen, Niels Marius Georg, Søfyrbøder	201
Mayntzhusen, S. E., Direktør	270	Nielsen, Niels Morten, Land-postbud	415
Meyer, Emil F., Gross., hans Dødsbo	87	Nielsen, Svend, Arbejdsmand	664
		Nielsen, Th., Slagtermester ..	402

Pag.		Pag.	
	Nielsen-Herst, Niels Laursen, Urmager	122	
	Nymann, J., Godsejer.....	230	
	Næsted, Olga, Fru	289	
	Odense Kommune	25	
	Olsen, A., Tømrermester	415	
	Olsen, Jens, Gaardejer	438	
	Olsen, Johan, Repræsentant..	702	
	»Orkney«, Motorsejlskib, dets Rederi	118	
	Pedersen, Anton, Jærnhandler	472	
	Pedersen, Georg Johannes, Overassistent ved D. S. B...	147	
	Pedersen, J. K., Gaardejer ..	650	
	Pedersen, Ingvard, Gaardejer	716	
	Pedersen, Kathrine Magdalene, f. Schultz	147	
	Pedersen, P., Stationsmester	429	
	Pedersen, Peder Nielsen, Gaardejer	454	
	Pensionskassen for Funktio- nærer i A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibs- byggeri	235	
	Petersen & Albeck, Firmaet..	118	
	Petersen, E., Tømrermester ..	622	
	Petersen, Eske, Installatør....	319	
	Petersen, Jens, Skibsreder....	131	
	Petersen, Louis Weiner, Tand- tekniker	619	
	Petersen, Niels Harry Corne- lius Rasmussen	710	
	Petersen, Peter, Tømrermester	222	
	Petersen, Valdemar, Møller ..	134	
	Petersen, Valentin, Bogholder	576	
	Politidirektøren i København	524	
	Poulsen, A., fhv. Distrikts- ingeniør	104	
	Poulsen, Poul, Fotograf.....	216	
	Puggaard, Asta, Frk., Hus- ejeriske	319	
	Quist, E., Direktør	522	
	Qvistgaards Eftf., A., Firmaet	667	
	Qvortrup, K., Landsretssagf...	713	
	Raaschou, C. F., Overretssagf.	545	
	Radiotelegrafistforeningen af 1917	131	
	Ranfelt, A. V., Grosserer	66	
	Ranfelt, Brdr., Firmaet	66	
	Ranfelt, Else Rigmor, Fru....	66	
	Rasmussen, Aage, Købmand..	583	
	Rasmussen, Carl, Gas- og Vandmester	692	
	Rasmussen, Gustav, Apoteker	522	
	Rasmussen, Harry Marius....	112	
	Rasmussen, Th., Husmand ...	112	
	Rathlou, Huno v. Holstein, Stamhusbesidder	276	
	Rathlou, S. v. Holstein, Enke- hofjægermesterinde	276	
	Rederiet for Motorsejlskibet »Orkney«	118	
	Revolto, A/S	572	
	Roost, Frank Theodor, Auto- mobilforhandler	678	
	Rosenvængehus, A/S	485	
	Ruby, Chr. Pedersen	477	
	Ruby, Jens Pedersen	477	
	Rødby Fjords Pumpelag.....	230	
	Rønby, Landsretssagfører	374	
	/Saabye, J., Ingeniør	446, 485	
	Salomon, Jacob, Landsretssagf.	282	
	Salomonsen, Carl Harry Otto, Direktør	158	
	Salomonsen, Paula Frederikke, f. Weimann	158	
	Sattrup, Hans, Sagfører.....	239	
	Schou, Sidse, f. Hemmingsen, hendes Dødsbo	713	
	Schultz, Albert, Former	710	
	Seeberg, Antoni Johannes, Dyrlæge	558	
	Simonsen & Nielsen, A/S	533	
	Skattedepartementet	283, 708	
	Skibhusvej 37, A/S	402	
	Skive Købstads Skifteret	374	
	»Skjold«, Forsikringsaktiesel- skab	480	
	Skorochod, Szoroch Haimov, Grosserer	355, 611	
	Skuld, Assuranceforeningen ..	495	

Pag.	Pag.
Stampe, K. N., Boelsmand ... 650	Tietje, J. Fr., ihv. Møllejer 312
Statsbanepersonalets Syge- kasse 678	Tullebølle Andelsbageri, An- delselskab 112
Steen, Laura Julie, Enkefru .. 671	Tullebølle Sogns Sygekasse.. 112
Sterling, Kulkompagniet 72	Turistforeningen for Sønder- borg og Omegn 378
Stoustrup, Jens Peter, Chauff- før 525	Tærskværket »Balder«, I/S 222
Svane, Claudius, Bageribe- styrer 112	Ulstrup Maskinfabrik 512
Svendborg Amtsraad 168	»Universal«, Firmaet 611
Svendborg Fingarveri, A/S .. 517	Valentiner-Branth, Dommer .. 406
Svendstrup, P., Gaardejer... 429	Vejlsgaard, Kaj, Direktør 695
Svensk Motorimport, A/S, i Likv. 62	Ventegodt, Niels, Landsrets- sagfører 1
Sønderby, Chr. Jensen, Gaard- ejer 477	Vestergaard, Aksel, Viktualie- handler 695
Sørensen, Bertel, Gaardejer.. 134	Vinding Sogneraad 406
Sørensen, Jens Carl, Bager- mester 429	Vorbech, B., Tømmerhandler 584
Sørensen, Marie, f. Høgh, Husbestyrerinde 534	Walsted, A. Rix, Grosserer.. 75
Sørensen, Martin, Gaardejer.. 438	Warnøe, Alfred, Tandlæge .. 615
Sørensen, Peder Kristensen, Husmand 340	Willadsen, Arthur, Grosserer 144
Teknisk Telefonhaandbog, A/S 292	»Øresund«, Dampskibsselska- bet 573
Thisted, Harald Jensen, Sav- værksejer 561	Ørsted, E., Fuldm. 469
Tholstrup, H., Direktør 222	Øse Sogneraad 339
Thurø Sogneraad 163	

Kriminelle Sager.

Pag.	Pag.
Andersen, Ingvard Jørgen .. 14	Edfort, Hans Peter 599
Bagge, Einar Johannes 316	Ellegaard, Hans Frederik Han- sen 245
Birk, Birk Nielsen 55	Hansen, Gunnar Rosendal... 117
Carlsen, Ernst Søren Terman Detlef 350	Hansen, Hans Christian 14
Christensen, Jens Martin Ger- hard Jørgen 349	Hansen, Hans Christian 360
Christensen, Marius 197	Hansen, Hans Christian Oscar 184
	Hansen, Hans Ole 324
	Hansen, Johannes Kristian ... 316
	Hansen, Søren Peder 324

	Pag.		Pag.
Hebbelstrup, Carl Christian		Madsen, Viggo Joseph	441
Knudsen	27	Mathiasen, Niels Gregersen ..	381
Hasle, Frederik Anton	441	Nielsen, Aage Knud Kristian..	369
Holm, Ejvind Johannes	566	Nielsen, Alfred Kjærgaard....	385
Isaksen, Karl Sofus Edmund		Nielsen, Marie Cathrine, f.	
Theodor	95	Hvorslev	385
Iversen, Frederik	368	Nielsen, Otto Hjalmar.....	316
Jensen, Aage Johannes	456	Pedersen, Svend Johan Peter	604
Jensen, Ane Kathrine	186	Petersen, Peter Frederik	361
Jensen, Jens Peter	354	Pørksen, Thomas	723
Jensen, Marius Otto	91	Rotwitt, Marius	297
Knudsen, Anders	209	Schmidt, Jep Marcussen	723
Kragh, Alexander Frederik		Seeberg, Antoni Johannes....	550
Bindslev	334	Simonsen, Peder Ludvig	259
Kristensen, Oscar Emil	352	Smith, Valdemar Christian	
Kristiansen, Anders	186	Ludvig	27
Kristiansen, Johanne Katrine	186	Svendsen, Dagmar Kirstine ..	601
Larsen, Simon Albert Thor-		Svendsen, Jens Peter.....	251
vald Frederik	207	Thaarup, Oluf August Olsen..	14
Larsen, Søren Emil	106	Thygesen, August Peder	316
Lindgren, Arne Ib	441	Ventegodt, Niels Ole, Lands-	
Lynskud, Søren	434	retssagfører	309
Løkkegaard, Karl Rasmussen	191		

Fortegnelse
over
de i Sagregistret benyttede Rubriker.

Afgifter og Byrder	Forsikring
Aikrættelse	Forstrand
Afvisning	Forældelse
Agenter	Fremmede Domstolsafgørelser
Aktieselskaber	Fuldmagt
Alimentation	Fængsling
Almenfarlige Forbrydelser	Færdsel
Andelsselskaber	Færgevæsen
Anke i borgerlige Sager	Gaver
Annoncer	Grønland
Apoteker	Gæld
Arbejdshus	Handel
Arkitekter	Havne
Automobiler	Hærværk
Bagerier	Jærnbaner
Banker	Kaution
Bedrageri	Kollektive Aftaler
Beruselse	Kommission
Bevis	Kommunalvæsen
Blodtypebestemmelser	Konfiskation
Borgerlige Rettigheder	Konkurrence
Bygningsforhold	Konkurs
Bøder	Konsignation
Børn	Kontrakt
Cykler	Kornordningen
Domme	Kvaksalveri
Domstolene	Kære i borgerlige Sager
Ejendomsret	Kære i Straffesager
Eksekution	Køb og Salg
Ekspropriation	Laan
Elektricitet	Landvæsenskommissioner
Eneret	Leje
Entreprise	Len og Stamhuse
Erstatning	Lotteri
Fiskeri	Læger
Foreninger	Mandatsvig
Forpagtning	Maskiner

Modregning	Spil
Møller	Spirituspaavirkning
Naboforhold	Strafakortning
Negotiorum gestio	Strafferetspleje
Næringsvæsen	Sædelighedsforbrydelser
Nævningesager	Søfart
Offentlig Myndighed og Orden, Forbrydelser mod	Sø- og Handelssager
Pant	Tandlæger
Partsforklaring	Testamenter
Patenter	Tinglysning
Pension	Tjenesteforhold
Politi	Told
Regnskab	Transport
Reklamation	Tvangsakkord
Res judicata-Virkning	Tyveri
Retsafgift	Umyndige
Retspleje i borgerlige Sager	Umyndiggørelse
Sagførere	Underholdsbidrag
Servituter	Underslæb
Sikkerhedsforanstaltninger	Valutaforanstaltninger
Sikkerhedsforvaring	Vand
Sindssyge	Varemærker
Skatter	Veje
Skibe	Vidner
Skilsmisse	Voldgift
Skoler	Voldtægt
Skyldnersvig	Ægteskab
Smitte	Ærefornærmelser
Snekastning	Øvrighed.

SAGREGISTER

Afgifter og Byrder.

Pag.

Nogle Haandværkere, der havde haft en Bygning i Entreprise og kun var blevet delvis fyldestgjort for deres Tilgodehavende, havde i Forstaaelse med Ejeren givet en Sagfører S Fuldmagt til at sælge Ejendommen for en nærmere bestemt Købesum, som delvis skulde berigtiges ved at Køberen K i Hh. t. Tilbud overtog og forrentede eller indfriele dels Pantegælden, dels Restgælden ifølge nogle Deklarationer til Belysningsvæsenet og til en privat Installationsforretning. Antaget at S havde Pligt overfor Haandværkerne til at sørge for, at Restgælden efter Deklarationerne, der afbetaltes paa 20 Aar med faste halvaarlige Ydelser, opgjordes paa en saadan Maade, at der kun godskreves K de Beløb, hvormed Deklarationerne ved Overtagelsen kunde indfries ved kontant Betaling, og maatte tilsvare den Mindreindtægt der var fremkommet ved, at han havde opgjort Gælden med det Beløb, hvormed den skulde afdrages over 20 Aar.....

20

Aikræftelse.

En Gaardejer G overdrog i 1932 sin Gaard til en Søn mod at denne bl. a. overtog Aftægtsforpligtelse overfor G og Hustru H og til sine Søskenle udstedte et Pantebrev paa 12.600 Kr. Efter denne Transaktion havde G — som i 1931 havde paa- taget sig Selvskyldnerkaution for et af en Svigersøn i dennes Ejendom E udstedt Pantebrev — som det maatte antages intet tilovers til Dækning af nævnte Kautionsforpligtelse, og efter at E i 1935 var stillet til Tvangsauktion, uden at der udkom noget til Dækning af Pantebrevet, blev G erklæret fallit, og Boet søgte Gaven til G's Børn afkræftet i Hh. t. Konkurslovens § 28. Boet fik ikke Medhold, da det ikke fandtes godt- gjort, at G ved den ommeldte Transaktion blev insolvent, idet han ikke paa Gavens Tidspunkt kunde antages at have haft Grund til at regne med en reel Risiko ved sin Kautions- forpligtelse. (D i s s e n s) ..... 534*)

*) Opmærksomheden henledes paa, at Pagineringen fra S. 532 fortsættes saaledes: 533, 534, 533, 534, 535 o. s. v. Denne Sag begynder paa den anden med 534 betegnede Side.

Afvisning.	Pag.
At en delvis Afvisning af en Sag fejlagtig var sket ved Dom i Stedet for ved Kendelse, jfr. Rpl. § 345, fandtes ikke til Hinder for at Afvisningsspørgsmaalet indbragtes for Højesteret ved Kære.....	230
En Sag afvist som allerede afgjort ved tidligere Dom.....	239
Efter at Medlemmerne af Bestyrelsen for et Andelssvineslagteri, deriblandt H, hver især var blevet anset med Bøde for Overtrædelse af Bek. Nr. 254 af 11. Sept. 1935 ved som Betaling for Slagteriprodukter at have hjemtaget 1000 Pund Sterling i Punds Noter uden at indsætte Beløbet paa Konto hos Nationalbanken eller en anden til Modtagelse bemyndiget Bank, anlagde H Sag mod Handelsministeriet og paastod fornævnte Bekendtgørelse kendt ugyldig, forsaavidt angaar dens Bestemmelse om, at Hjemførelsespligten først er opfyldt med Valutaens Indsættelse paa Konto i en af de nævnte Banker. Denne Sag blev afvist ex officio, da det Spørgsmaal, der ønskedes afgjort, udtrykkelig havde været gjort til Genstand for Behandling og Paakendelse under Straffesagen.....	340
Agenter.	
Antaget, at R, der fra 1. Jan. 1936 var antaget som provisionslønnet Rejsende i et Aktieselskab S med en Minimumsindtægt af 125 Kr. om Ugen og med 3 Maaneders Varsel til den sidste i et Kvartal, tidligst til 31. Marts 1937, men som blev afskediget samtidig med at S standsede sine Betalinger den 30. April 1936, i S's efter Konkurslovens Regler behandlede Likvidationsbo nød Privilegium for sit Lønkrav i Hh. t. Konkurslovens § 33 Nr. 2 f uden Hensyn til om Vederlaget bestod i fast Gage eller Provision; men Lønkravet antoges forsaavidt angik Tiden efter hans Afskedigelse at være begrænset til Tiden indtil den Dag, da han med det sædvanlige Varsel af 3 Maaneder kunde være opsagt til Udgangen af en Maaned, jfr. Kommissionslovens § 86.....	87
En provisionslønnet Agent kunde ikke gøre Krav paa et Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder, idet det ikke ansaas godtgjort, at han havde staaet i Tjenesteforhold til Firmaet.....	303
Aktieselskaber.	
General Motors International A/S (I), der er et Datterselskab af det amerikanske Holding Company, General Motors Corporation (C), som ejer Aktierne i en Række Fabrikationsvirksomheder, foretog i 1925 en Udvidelse af Aktiekapitalen 4,9 Mill. Kr. med 5,1 Mill. Kr., hvilket Beløb tegnedes af C og stilledes til Raadighed for I paa den Maade, at C i sine Bøger krediterede I Beløbet i det indbyrdes Mellemværende, i hvilket der ikke beregnedes Renter. Antaget at der ved Skatteberegningen i Hh. t. Statsskattelovens §§ 1 og 8 maatte	

- bortsels fra de 5,1 Mill. Kr. Aktiekapital, idet dette Beløb ikke ved den skete Kreditering var stillet til saadan Raadighed for I, at det faldt ind under Udtrykket »den indbetalte Aktiekapital« i nævnte Bestemmelser, og dette heller ikke var sket derved, at I paa et senere Tidspunkt faktisk efter det indbyrdes Mellemværendes Udvisende havde disponeret over Beløbet 49
- Antaget, at R, der fra 1. Jan. 1936 var antaget som provisionslønnede Rejsende i et Aktieselskab S med en Minimumsindtægt af 125 Kr. om Ugen og med 3 Maaneders Varsel til den sidste i et Kvartal, tidligst til 31. Marts 1937, men som blev afskediget samtidig med at S standsede sine Betalinger den 30. April 1936, i S's efter Konkurslovens Regler behandlede Likvidationsbo nød Privilegium for sit Lønkrav i Hh. t. Konkurslovens § 33 Nr. 2 f uden Hensyn til om Vederlaget bestod i fast Gage eller Provision; men Lønkravet antoges forsaavidt angik Tiden efter hans Afskedigelse at være begrænset til Tiden indtil den Dag, da han med det sædvanlige Varsel af 3 Maaneder kunde være opsagt til Udgangen af en Maaned, jfr. Kommissionslovens § 86. 87
- A stiftede sammen med F og S en Forretning paa den Maade at der dannedes et Aktieselskab, hvori hver skulde overtage $\frac{1}{3}$ af Aktiekapitalen paa 15.000 Kr., men da A, der skulde være den egenlige Leder af Forretningen med en Gage paa paa 9000 Kr. og være uopsigelig saalænge han var arbejdsdygtig, intet ejede, ordnedes Forholdet saaledes, at F laante A 5000 Kr. mod at faa Aktierne som Sikkerhed, og det bestemtes, at de 5000 Kr. bortset fra det Tilfælde, at A fra traadte eller udeblev med de stipulerede Renter, ikke kunde opsiges, men at A skulde afdrage paa Gælden alt hvad han fik udbetalt hos Selskabet udover sin Gage, saaledes at A paa den Maade efterhaanden indløste de deponerede Aktier. Antaget, at da en af F og S foretaget Bortvisning af A var uberettiget — hvilket var statueret af Landsretten — var A berettiget til at forlange de 5000 Kr. kvitteret mod at frasige sig Aktierne 144
- Ved Omdannelse af en Forretning til et Aktieselskab blev Vederlaget for den overdragne Virksomhed sat til 20.000 Kr., der skulde erlægges i Aktier og hvoraf 7000 Kr. var Betaling for Inventar, medens Resten var Goodwill. K. der som Medstifter havde indskudt 20.000 Kr. af den 40.000 Kr. store Aktiekapital og ydet Selskabet et Laan paa 10.000 Kr., krævede senere disse Penge tilbage under Anbringende af, at den tidligere Indehaver havde givet urigtige Oplysninger bl. a. om Omsætningen. Skønt Inventaret kun var knap 1000 Kr. værd og der ikke efter Driftsresultaterne i de sidste Aar havde været noget Grundlag for en Goodwill, fik K, der havde haft

Lejlighed til at efterse Inventaret og Virksomhedens Bøger og bl. a. havde faaet Liste over Firmaets Kunder, ikke Medhold	355
---	-----

Alimentation.

Af de under en Alimentationssag indklagede to Mænd P og S havde P i hele Avlingstiden haft Samleje med Barnemoderen, medens S kun havde haft eet Samleje, der laa i Udkanten af Besvangringstiden, og ved hvilket der var benyttet Præservativ. En Lighedsprøve viste Lighed mellem Barnet og P, men ikke mellem Barnet og S, saaledes at P's Faderskab af Retsmedicinsk Institut ansaas sandsynligere end S's. Efter det saaledes foreliggende fandtes der at maatte bortses fra Muligheden af S's Faderskab og S frifandtes.....	710
--	-----

Almenfarlige Forbrydelser.

En Tiltalt T blev anset for Overtrædelse af Strfl. § 183 Stk. 1 ved en Nat at have kastet mod eller anbragt ved Forsvarsministerens Villa en Bombe bestaaende af ca. 350 g »Astralit« i en Aluminiums Feltflaske og antændt Bomben, der eksploderede og bl. a. sprængte Ruderne i Villaens Gavl og Veranda samt to Ruder i Nabovillaen. — Den af Nævningeretten ikendte Straf forhøjedes af Højesteret (D i s s e n s). To Medtiltalte, der havde medvirket til at fremskaffe »Astralit« m. v. blev alene anset efter Lov Nr. 122 af 28. April 1934 § 11, efter hvilken Bestemmelse ogsaa T blev straffet. For de Medtiltalte ansaas Straffen for afsonet ved det udstaaede Varetægtsfængsel	441
---	-----

Andelsselskaber.

Et til Anlæg og Drift af et Vandværk stiftet Andelsselskab S havde med en Maskinfabrik F truffet Overenskomst om Anlægget, idet Entreprisen betingedes af, at S kunde opnaa et Laan til Forrentning og Afdrag i Løbet af 30 Aar med en Rente af ikke over 5 pCt. p. a. Da den Bank, hvori Laanet forudsattes optaget, forlangte 5½ pCt. Rente og derhos krævede, at Andelshaverne skulde tegne sig som solidariske Selvskyldnere for Laanet, fandtes S berettiget til at sige sig løs fra Kontrakten, idet et Bestyrelsesmedlem vægrede sig ved at underskrive som Selvskyldnerkautionist og antoges at være berettiget hertil, da Lovens Bestemmelser om solidarisk Ansvar for Medlemmerne maatte forstaas som alene hjemlende en subsidær Hæftelse	512
--	-----

Anke i borgerlige Sager.

Efter Afsigelsen af en Dom angaaende nogle Forhold vedrørende Delingen af M og hans Hustrus Fællesbo henvendte H's Sagfører S ₁ sig til M's Sagfører S ₂ bl. a. om Eftergivelse af de	
---	--

H paalagte Sagsomkostninger, og efter nogen Forhandling skrev S_2 til S_1 , at M efter at Sagen nu var afsluttet var indgaaet paa at eftergive det nævnte Omkostningsbeløb, hvorpaa der ikke foretoges videre fra H's Side, før hun et Par Maaneder senere udtog Ankestævning. Antaget, at H ikke ved det passerede var afskaaret fra Anke, selv om S_1 maatte have haft Bemyndigelse til for H at frafalde Anken 158

Annoncer.

En Annoncetegning til »Café-Bladet« med Undertitel »Organ for danske Hoteller, Restaurationer og Caféeer« fandtes uforbindende, da Bladet ikke var Organ for nævnte Virksomheder, men blot udsendtes til Hoteller m. v. — At E, hvis afdøde Mand havde tegnet Annoncen, og som ikke var nøjere kendt med hele Forholdet, var gaaet ind paa afdragsvis at betale Annoncen og to Gange havde betalt 5 Kr., fandtes ikke at afskære hende fra nu at fremsætte den fornævnte Indsigelse. (D i s s e n s) 720

Apoteker.

A, der havde betalt K Salær for K's Medvirken ved A's Køb af et Apotek i 1931, søgte senere Salæret tilbagebetalt under Anbringende af, at det havde været en Forudsætning, at K var optraadt som hans særlige Tillidsmand og som saadan havde foretaget selvstændige Undersøgelser m. H. t. Apotekets Omsætning m. v., medens K i Virkeligheden var opiraadt som Mellemmand ogsaa for Sælgeren og ikke havde kontrolleret de af denne givne Oplysninger, der efter A's Paastand var urigtige paa et bestemt Punkt. K blev frifundet, da A ikke havde haft Føje til at gaa ud fra, at K alene var hans Tillidsmand 522

D, der var blevet antaget som Discipel paa et Apotek paa Landet, afholdt godt et Par Maaneder efter sin Ansættelse, paa Trods af Apotekeren A's Forbud og Advarsel m. H. t. Følgerne, et offentligt Anti-Oxfordmøde i Stedets Forsamlingsbygning. Dagen efter bortviste A ham. Under en af D mod A anlagt Erstatningssag erkendte A, at han burde have givet D en Maanedes Varsel og paastod sig frifundet mod at betale en Maanedes Løn, 30 Kr. Denne Paastand toges til Følge, idet D ved sin Optraeden antoges at have skabt saadanne Vanskeligheder for Apoteket og Apotekeren, at A maatte være berettiget til at hæve Discipelforholdet. (D i s s e n s) 529

Arbejdshus.

En tidligere bl. a. to Gange for Alfonsoeri straffet Tiltalt, som nu ved Nævningeret var kendt skyldig dels i Sædelighedsforbrydelser (Strfl. § 224, jfr. § 222, og § 232), dels i 3die Gang begaaet Overtrædelse af § 1, jfr. § 34 i Lov Nr. 99 af 29. Marts

	Pag.
1924 samt af § 6, jfr. § 17, i Lov Nr. 83 af 22. Marts 1930 blev for disse Forhold under ét dømt til Indsættelse i Arbejdshus	334
Arkitekter.	
En Arkitekt A havde efter Forhandling med Indehaveren af en Bijouterivirksomhed og dennes Kommanditist K leveret ca. 110 Tegninger til Bijouterivarer, men af forskellige Grunde kom Tegningerne ikke til Anvendelse. K, der erkendte at hæfte for A's eventuelle Tilgodehavende, dømtes til at betale et paa Grundlag af en Skønsforretning fastsat Beløb for Tegningerne, idet der, uanset K's modstridende Forklaring om Indholdet af de trufne Aftaler, maatte gaas ud fra, at der skulde ydes Vederlag for det udførte Arbejde, selv om Tegningerne ikke blev anvendt	174
Ejeren (E) af en med en lille Fabrik bebygget Grund i Vigerslev, der havde underskrevet en Deklaration om, at Grunden ikke maatte yderligere bebygges uden Magistratens Tilladelse, ønskede at paaføre Bygningen et Par Etager og henvendte sig i denne Anledning til Arkitekt A. A udarbejdede efter Aftale med E, der ønskede Arbejdet fremskyndet, Tegninger og Beskrivelse til Indhentelse af Tilbud m. v. Magistraten nægtede imidlertid Byggetilladelse, og E vilde nu kun betale for en saadan Skitse, som var nødvendig og tilstrækkelig for at faa Afgørelse af, om Magistratens Tilladelse kunde opnaas. Da E ikke alene havde bedt A skaffe en Afgørelse af dette Spørgsmaal, men truffet Aftale om Tegninger og Beskrivelse, dømtes han til at betale disse	687
Automobiler.	
En 60-aarig Kreaturhandler fik ved Automobilpaakørsel en lettere Hjernerystelse og blev saa forslaaet, at der indtraadte Funktionsforstyrrelser i højre Skulderregion med indskrænket Bevægelighed og nedsat Førlighed af højre Haand. Navnlig paa Grund af Hukommelsessvækkelse og Nervøsitet ansaas han slaaet ud af sit Erhverv, der dog i de sidste Aar kun havde givet ham ringe Indtægter. Erstatningen fastsattes under ét til 5000 Kr., hvoraf 225 Kr. til positive Udgifter	80
Den 5. Juli 1936 blev en Motorcyklist M og hans Passager P, der kom kørende ad Odense—Middelfart Landevej mod Vest, dræbt ved at køre ind paa et modgaaende Automobil, idet dette var i Færd med i en lang Bue at svinge over Vejen til den mod Nord gaaende Stribvej. Automobilets Fører F blev anset efter Motorlovens § 29 og Færdselslovens §§ 9 og 13 Stk. 1, men ikke efter Strfl. § 241, navnlig under Hensyn til at M, der havde kørt med for stærk Fart, havde været medvirkende til Ulykken. Førerretten frakendtes F for 6 Mdr.	

- Der tillagdes kun M's Arvinger halv Erstatning hos F og hans Forsikringsselskab for den ødelagte Motorcykel m. v. Der tilkendtes Enken efter den 37-aarige P, der var Sadelmager med en aarlig Skatteindtægt paa 1800 Kr., 12.000 Kr. for Tab af Forsørger og et 11-aarigt Adoptivbarn 1800 Kr. 209
- En Turistforening F arrangerede kontinuerlige 7 Dages Turist-rundture med Motoromnibus gennem en stor Del af Danmark. Deltagelsen, der stod aaben for alle og kunde paabegyndes forskellige Steder, kostede 120 Kr. pro persona, heri indbefattet Hotelophold og Forplejning undervejs. Turene, hvortil man skulde indtegne sig i Forvejen, planlagdes i Enkeltheder af F, som traf Aftale med Hoteller m. v., men selve Kørselen besørgedes af en Vognmand, der havde den økonomiske Risiko ved Turene. Disse Turistrundture krævede Tilladelse efter Reglerne i Lov Nr. 166 af 4. Juli 1927 §§ 2 og 3. (Dissens). 378
- To Svogre A og B samt B's Søn foretog for fælles Regning en Udflugt i et Automobil, som var lejet af en Bekendt af A. Under Turen stødte Vognen, der førtes af B, ved B's Uagtsomhed sammen med en anden, og A kom saaledes til Skade, at han døde. Som Bruger i Motorlovens Forstand, jfr. Lovens § 38 Stk. 6, fandtes at maatte anses ikke A, men B, der sammen med A havde ført Forhandlingerne om Leje af Vognen, og som — idet han var den eneste af Turens Deltagere, der havde Førerkort — skulde føre Vognen. Det Forsikringsselskab, hvori Ansvarsforsikring var tegnet, ansaas derfor erstatningspligtig overfor A's Enke og Barn for Tab af Forsørger 507
- Under en Udrykning, der gik gennem en Hovedgade med en Fart af ca. 45 km, stødte Falcks Ambulance A i et Gadekryds sammen med en Lastmotorvogn L, der med en Fart af ca. 15 km kom fra en Sidegade til højre. Ved Sammenstødet led A en Skade paa 4930 Kr. og L en Skade paa 960 Kr. Det antoges, at A, som ikke havde signaliseret paa behørig Maade og ikke kørt med den efter Forholdene (Vejkryds) nødvendige Forsigtighed, havde Hovedskylden for Sammenstødet, men idet Føreren af L ved sin Kørsel fra den mindre befærdede Gade ud i Hovedgaden ikke havde vist fornøden Agtpaagivenhed, fandtes han at have medvirket til Sammenstødet, og hver Part fandtes herefter at burde bære sin Skade 525
- Ifølge Havne- og Brotakstreglementet for Hundested Havn er Motorvogne fritaget for Vareafgift, naar de ind- eller udgaar som Rejsekøretøjer enten forudsendt eller eftersendt som saadan eller sammen med den eller dem, der medfører dem som Befordringsmiddel. Denne Bestemmelse antoges ikke at omfatte Lastautomobiler, hvis Fører medfølger paa Rejsen, og som ikke er Genstand for Transport som Handelsvare 547

- Pag.
- En Tiltalt anset med Hæfte i 14 Dage for Overtrædelse af Motorlovens § 24 Stk. 1 og § 29 Stk. 1 ved en Nat at have ført sin Motorvogn gennem forskellige Gader i Aarhus i spirituspaavirket Tilstand og ved ikke at have udvist fornøden Agtpaagivenhed under Kørslen, hvilket havde til Følge, at han stødte sammen med en modgaaende Motorvogn, hvis Fører tilligemed 3 Passagerer fik forskellige Beskadigelser. 550
- En Sag der drejede sig dels om i hvilket Forhold de i den foranrefererede Dom omhandlede Automobilister og deres respektive Forsikringsselskaber i deres indbyrdes Forhold skulde bære Skaden ved Sammenstødet og udrede den dem paa-hvilende Erstatning, dels om hvorvidt der tilkom et af Forsikringsselskaberne Regres overfor den tiltalte Automobilist, hvilket Spørgsmaal blev besvaret benægtende, idet der ikke fandtes at være udvist grov Uagtsomhed fra den paagældendes Side ved hans Kørsel 558
- Nogle nordbornholmske Hoteller (H) havde sluttet enslydende Overenskomster med en Vognmand V om Afhentning af deres Gæster (G) i Rønne eller Allinge. Ordningen var den, at H sendte G en Blanket med to Kuponer, G sendte H den ene tilbage med Oplysning om Antal og Ankomsttid — hvorom H gav V Besked — medens den anden benyttedes som Legitimation overfor V. H afkrævede G en fast Betaling for Befordringen og betalte V et aftalt Beløb pr. Vogn, hvilket Beløb af V debiteredes det Hotel, der havde beordret Vognen, idet der saa ved Sæsonens Slutning fandt en vis Regulering Sted mellem Hotellerne. Denne Kørsel fandtes efter sin Karakter som Tilbehør til Hotelbetjeningen ikke at kunne anses som en Overtrædelse af Reglerne i Lov Nr. 166 af 4. Juli 1927 566
- En Sommereftermiddag skete der i et Vejkryds paa Aabenraa—Løgumklostervejen et Sammenstød mellem en Motorvogn, der førtes af V, og en Motorcyklist C. C fik venstre Ben knust. Ansvarret lagdes udelukkende paa V, der, skønt han havde Vigepligt, havde søgt ved at sætte Farten op at komme foran C, men hans Forhold betegnedes dog ikke som grov Uagtsomhed. C, der var timelønnet Remisearbejder, blev afskediget med Pension. Hans Invaliditetserstatning fastsattes efter en Invaliditet paa 70 pCt. til 29.000 Kr., hvoraf 21.000 Kr. tillagdes ham selv som Tillæg til Pensionen, medens 8000 Kr. tillagdes Statsbanerne som Erstatning for Tab ved C's Pensionering 678

Bagerier.

Antaget, at et til Restaurationsvirksomhed i Trædballehus hørende Køkkenlokale, hvori foruden Komfuret var anbragt en Ovn, som først og fremmest benyttedes til Madlavning, men hvori der ogsaa, naar Køkkenpersonalet havde Tid dertil,

bagtes Brød, Kager og lignende til Brug i Restaurationen, ikke faldt ind under Bestemmelserne i § 1 i Lov Nr. 230 om Arbejde i Bagerivirksomheder af 9. Juni 1920 og at derfor Bestemmelserne i Regulativ Nr. 101 af 17. Marts 1931 ej heller var gældende for det 368

Banker.

En Bank B, der af en Entreprenør E havde faaet uigenkaldelig Fuldmagt til at modtage og kvittere for de Beløb, ialt ca. 85.000 Kr., som E i Hh. t. en Vejentreprise skulde have udbetalt af et Sogneraad S, noterede efter Anmodning af en af E's Leverandører L en Transport paa ca. 4000 Kr. af Entreprisensummen, idet Transporten paaførtes en Bemærkning om, at »Beløbet udbetales først, naar det overfor os dokumenteres, at Arbejdet er fuldført«. Efter at B af S havde faaet udbetalt ca. 35.700 Kr., som efter nævnte Notering af B var udbetalt E bl. a. til Arbejds løn, standsede E sine Betalinger og Restentreprisen blev overdraget en anden for ca. 50.000 Kr. B ansaas pligtig til, paa Grundlag af den foretagne Notering, at betale L's Tilgodehavende for leverede Varer, ca. 3330 Kr., idet det tagne Forbehold ikke fandtes at kunne medføre et andet Resultat 187

Bedrageri.

En Bygmester, som sammen med to Medtaltalte i Løbet af et Par Maaneder til privat Fordel havde hævet og brugt ca. 17.000 Kr. af en Kredit paa 28.000 Kr., som en Bank havde indrømmet dem til Indretning af en Lakfabrik, idet han bl. a. havde købt Maskiner i eget Navn for ca. 10.000 Kr. og videre solgt dem til de Medtaltalte for 26.460 Kr., antagelig for at de ved foregivne høje Priser kunde faa Lejlighed til selv at bruge en betydelig Del af Bankkrediten, blev straffet for Bedrageri efter Strfl. § 279 259

Beruselse.

En Cyklist, der paa en Gade i København havde paakørf og injurieret en anden Cyklist, og som ved den almindelige Spiritusprøve skønnedes »paavirket i lettere Grad«, medens Blodprøven viste en Alkoholkoncentration paa 1,85 pro mille, blev enstemmig dømt for Overtrædelse af Straffelovens § 138 — foruden for Overtrædelse af Færdselslovens §§ 2, 1. Stk., 9, 1. Stk. og 28, 2. Stk. samt Politivedtægtens § 5, 1. Stk. 352

En Lokomotivfører blev enstemmig anset med Hæfte i 10 Dage for Overtrædelse af Straffelovens § 138 Stk. 1 ved under Kørslen med et Godstog mellem Martofte og Mesinge Stationer at have været beruset og udsat andres Person og betydelige Formueværdier for Fare 361

Bevis.

Pag.

I et Tilfælde, hvor Ægtemanden M's Faderskab efter Udfaldet af Blodtypebestemmelserne var uforenelig med MN-Systemet — dog at en mulig Forekomst af en ikke paaviselig N₂-Egenskab hos M aabnede en diminutiv Fejlmulighed — og hvor Ægtefællerne efter deres samstemmende Forklaring ikke havde haft Samleje paa Barnet B's Avlingstid, men Hustruen H havde staaet i fast kønsligt Forhold til en Tredjemand, som efter Blodtypebestemmelserne kunde være Fader til B, og som bekræftede Forholdet til H, ansaas det tilstrækkeligt bevist, at M ikke var Fader til B, uanset at M og H — der senere blev separerede — havde boet sammen paa Avlingstiden.... 255

Den 29. Maj 1935 fødte H, der den 10. Novbr. 1934 havde ægtet M, et Barn B. Efter de af H og M afgivne Forklaringer havde de i saa godt som hele det Tidsrum, hvori B ifølge den af Retslægeraadet afgivne Erklæring kunde være avlet, staaet i kønsligt Forhold til hinanden, og der fandtes ikke Grund til at antage, at H i dette Tidsrum havde staaet i kønsligt Forhold til en af M sigtet Tredjemand, der ligesom H benægtede saadant Forhold i Avlingstiden. Herefter fandtes M — ganske bortset fra den Betydning, der maatte tillægges en af M under Anken afgivet Anerkendelseserklæring — at maatte anses som Fader til B, og B derfor at være legitimeret ved Parternes Ægteskab 331

Af de under en Alimentionssag indklagede to Mænd P og S havde P i hele Avlingstiden haft Samleje med Barnemoderen, medens S kun havde haft eet Samleje, der laa i Udkanten af Besvangringstiden, og ved hvilket der var benyttet Præservativ. En Lighedsprøve viste Lighed mellem Barnet og P, men ikke mellem Barnet og S, saaledes at P's Faderskab af Retsmedicinsk Institut ansaas sandsynligere end S's. Efter det saaledes foreliggende fandtes der at maatte bortses fra Muligheden af S's Faderskab og S frifandtes..... 710

Blodtypebestemmelser.

I et Tilfælde, hvor Ægtemanden M's Faderskab efter Udfaldet af Blodtypebestemmelserne var uforenelig med MN-Systemet — dog at en mulig Forekomst af en ikke paaviselig N₂-Egenskab hos M aabnede en diminutiv Fejlmulighed — og hvor Ægtefællerne efter deres samstemmende Forklaring ikke havde haft Samleje paa Barnet B's Avlingstid, men Hustruen H havde staaet i fast kønsligt Forhold til en Tredjemand, som efter Blodtypebestemmelserne kunde være Fader til B, og som bekræftede Forholdet til H, ansaas det tilstrækkeligt bevist, at M ikke var Fader til B, uanset at M og H — der senere blev separerede — havde boet sammen paa Avlingstiden.... 255

M paastod Skilsmisse fra sin Hustru H paa Grund af H's Utroskab med en Tredjemand T. Saavel H som T benægtede

kønsligt Forhold. Under Ægteskabet havde H født 5 Børn. Ifølge Blodtypebestemmelsen var M's Faderskab til de tre yngste Børn uforeneligt med A₁-A₂-Systemet, medens intet efter Blodtypeundersøgelsen var til Hinder for T's Faderskab. En antropologisk Undersøgelse svækkede Sandsynligheden for, at M var Fader til disse Børn. Blodtypeundersøgelsens Resultat fandtes at maatte lægges til Grund for Afgørelsen, hvorved bemærkedes, at forskellige Vidners Forklaring om H's og T's Forhold pegte i samme Retning. Ægteskabet ophævedes, saaledes at Forældremyndigheden over de tre yngste Børn tillagdes H, der ikke fik Ret til Underhold eller til M's Navn. (D i s s e n s) 489

Borgerlige Rettigheder.

Frakendt:

10 Aar. En Tiltalt der i Hh. til Nævningekendelse blev anset med Fængsel i to Aar for Blufærdighedskrænkelse og kønsligt Forhold overfor to mindreaarige Døtre. 207

10 Aar. En Tiltalt, der blev anset med Arbejdshus for forskellige Sædelighedsforbrydelser 334

For bestandigt. En Tiltalt, der for Sædelighedsforbrydelse (Strfl. § 222) dømtes til Sikkerhedsforvaring 354

5 Aar. En Tiltalt, der blev anset med Fængsel i 15 Maaneder for Overtrædelse af Strfl. § 183 Stk. 1. (D i s s e n s)..... 441

5 Aar. En for Cykeltyveri mod sin Benægtelse dømt Person.. 456

Ikke frakendt:

En 30-aarig Tiltalt, der blev anset efter Strfl. § 226, jfr. § 223 Stk. 2, for Forførelse og Besvangrelse af en 16½ Aar gammel Pige med Fængsel i 40 Dage 381

Bygningsforhold.

M, der i 1932 opførte et Hus for sin Broder B, havde lovet denne, at Betalingen af en Restbyggesum maatte vente, indtil et Laan som B havde søgt i »Dansk Spare- og Byggeforening« (D) blev bevilget og udbetalt. M døde i 1934, og efter at D i 1936 var traadt i Likvidation uden at B havde faaet noget Laan udbetalt, ansaas M's Bo nu berettiget til at forlange Restbyggesummen betalt 374

I et i Vinteren 1933—34 opført Hus, der skulde være — og blev — færdigt til April Flyttedag 1934, viste der sig i Foraaet 1936 Svamp. Svampeangrebet skyldtes efter et Skøn navnlig, at Gulvene var lagt, forinden Indskudsleret, der antagelig havde været for vaadt ved Indlægningen, var tilstrækkelig gennemtørret, hvorved Udtørringen var blevet vanskeligjort. Den Tømrermester, der havde haft Tømrer- og

Snedkerarbejdet i Entreprise og som den 18.—20. Marts havde foretaget Gulvlægningen uden nærmere Undersøgelse af Leret og uden overfor Ejeren at anføre nogen Betænkelighed ved Gulvlægningen, blev anset ansvarlig for Skaden og tilpligtet at betale Bekostningen ved Udbedringen 415

Bøder.

En Bøde, der paalagdes en Forhandler af Tandpasta for Overtrædelse af Konkurrenceloven, tillagdes Københavns Amtsfond, idet Forhandleren havde Forretningslokaler paa Frederiksberg. 297

Børn.

I et Tilfælde, hvor Ægtemanden M's Faderskab efter Udfaldet af Blodtypebestemmelserne var uforenelig med MN-Systemet — dog at en mulig Forekomst af en ikke paavisselig N₂-Egenskab hos M aabnede en diminutiv Fejlmulighed — og hvor Ægtefællerne efter deres samstemmende Forklaring ikke havde haft Samleje paa Barnet B's Avlingstid, men Hustruen H havde staaet i fast kønsligt Forhold til en Tredjemand, som efter Blodtypebestemmelserne kunde være Fader til B, og som bekræftede Forholdet til H, ansaas det tilstrækkeligt bevist, at M ikke var Fader til B, uanset at M og H — der senere blev separerede — havde boet sammen paa Avlingstiden.... 255

Den 29. Maj 1935 fødte H, der den 10. Novbr. 1934 havde ægtet M, et Barn B. Efter de af H og M afgivne Forklaringer havde de i saa godt som hele det Tidsrum, hvori B ifølge den af Retslægeraadet afgivne Erklæring kunde være avlet, staaet i kønsligt Forhold til hinanden, og der fandtes ikke Grund til at antage, at H i dette Tidsrum havde staaet i kønsligt Forhold til en af M sigtet Tredjemand, der ligesom H benægtede saadant Forhold i Avlingstiden. Herefter fandtes M — ganske bortset fra den Betydning, der maatte tillægges en af M under Anken afgivet Anerkendelseserklæring — at maatte anses som Fader til B, og B derfor at være legitimeret ved Parternes Ægteskab 331

Den 13-aarige Arne ramte paa en Legeplads den 9-aarige Ebba med en hjemmelavet Flitsbuepil i venstre Øje, der blev saaledes beskadiget, at det maatte fjernes. Da han havde skudt henimod Ebba og dennes Veninde, som var synlige for ham, fandtes han at have handlet uagtsomt og at være erstatningspligtig, hvorimod der ikke fandtes at være Grundlag for at idømme hans Moder og Værgе personlig Erstatning. Erstatningen fastsattes under Hensyn til Umyndighedslovens § 63, 2 Led til 1500 Kr..... 444

Cykler.

En Cyklist, der paa en Gade i København havde paakørt og injurieret en anden Cyklist, og som ved den almindelige Spiri-

tusprøve skønnedes »paavirket i lettere Grad«, medens Blodprøven viste en Alkoholkoncentration paa 1,85 pro mille, blev enstemmig dømt for Overtrædelse af Straffelovens § 138 — foruden for Overtrædelse af Færdselslovens §§ 2, 1. Stk., 9, 1. Stk. og 28, 2. Stk. samt Politivedtægtens § 5, 1. Stk. 352

Domme.

Efter at Medlemmerne af Bestyrelsen for et Andelssvineslagteri, deriblandt H, hver især var blevet anset med Bøde for Overtrædelse af Bek. Nr. 254 af 11. Sept. 1935 ved som Betaling for Slagteriprodukter at have hjemtaget 1000 Pund Sterling i Punds Noter uden at indsætte Beløbet paa Konto hos Nationalbanken eller en anden til Modtagelse bemyndiget Bank, anlagde H Sag mod Handelsministeriet og paastod fornævnte Bekendtgørelse kendt ugyldig, forsaavidt angaar dens Bestemmelse om, at Hjemførelsespligten først er opfyldt med Valutaens Indsættelse paa Konto i en af de nævnte Banker. Denne Sag blev afvist ex officio, da det Spørgsmaal, der ønskedes afgjort, udtrykkelig havde været gjort til Genstand for Behandling og Paakendelse under Straffesagen. 340

En i 1931 tilskadekommet Tømrer T fik ved Dom af 26. Jan. 1933 tilkendt — foruden Dagpenge — en Erstatning paa 2400 Kr., ansat paa Grundlag af en Invaliditet af 20 pCt. I Sept. 1935 anlagde han paany Sag og paastod sig tilkendt yderligere 5600 Kr.; Invalideforsikringsretten havde da anset hans Erhvervsevne nedsat til $\frac{1}{3}$. Da imidlertid hverken Paastanden eller de paaberaabte Erklæringer var væsensforskellige fra den Paastand og det faktiske Grundlag, der forelaa ved Afsigelsen af Dommen af 1933, ved hvilken Muligheden af vedvarende Arbejdsudygtighed som Tømrer var taget i Betragtning, kunde der ikke nu ved Søgemaal i 1ste Instans rejses Krav paa yderligere Invaliditetserstatning. (D i s s e n s). 480

Domstolene.

Da en af S overfor et Pumpelag nedlagt Paastand om, at det skulde anerkende Pligt til at drive Pumpestationen saaledes, at alle interesserede Arealer til enhver Tid havde bedst mulig Afvanding, fandtes at angaa Spørgsmaalet om, hvilke Fordringer m. H. t. Pumpningen, der — i Henhold til Vedtægternes Bestemmelser eller paa andet Grundlag — kunde stilles af S, kunde Sagen ikke afvises, forsaavidt angik denne Del af Paastanden 230

Ejendomsret.

En Gaardejer K havde i Aarene 1928—31 købt en Del Kreaturer og enkelte Heste af en Handelsmand S paa fire Købekontrakter med Ejendomsforbehold. Gælden efter Købekontrakterne samledes paa en enkelt Veksel og Afbetalingerne skete til en

Bank, hvor Købekontrakterne var indleveret til Sikkerhed; hverken denne eller S førte noget Regnskab over de enkelte Købekontrakter. I 1936 overtog en Hypotekforening H K's Gaard og S forlangte sig nu indsat i Besiddelsen af 3 Køer og 2 Heste, vurderet til 1400 Kr., idet han paaberaabte sig Ejendomsforbeholdet og oplyste, at Gælden paa Veksellemølværendet var 1451 Kr. 35 Øre, indbefattet Omkostninger, godt 900 Kr. Efter H's Paastand nægtedes Udleveringen af de 3 Køer og 1 Hest, idet det — bortset fra den Tvivl der kunde være om Dyrenes Identitet — ikke fandtes godtgjort, at der resterede nogen Del af Købesummen for de ommeldte fire Dyr .....

204

Eksekution.

I et Tilfælde hvor Udlæg var gjort i K's Fordring paa D i Anledning af en Disposition over et Pantebrev, og hvor Fordringen, efter hvad der senere fastsloges, hvilede paa selve Pantebrevet, ansaas Udlægsforretningen at afgive fyldestgørende Grundlag for Tvangsauktion over Pantebrevet, og der toges ikke Hensyn til en Indsigelse om, at dette ved Udlæggets Foretagelse befandt sig i fremmed Retskreds, allerede fordi Udlæget maatte forudsættes foretaget med rette Vedkommendes Samtykke, jfr. Rpl. § 481, 2. Stk.

Tvangsauktionen over Pantebrevet paastodes endvidere af en senere Udlægshaver ophævet under Paaberaabelse af Bestemmelserne i Rpl. § 533, 2. og 3. Stk., men da 1ste Udlægshaver som Følge af Trediemands paastaaede Ret i over 12 Uger havde været hindret i at foretage de i Paragrafens 2. Stk. nævnte Skridt, og da han efter at det af Trediemand rejste Krav var underkendt ved Dom havde foretaget de nødvendige Skridt til Afholdelse af Tvangsauktion, og Overskridelsen af Aarsfristen i 3. Stk. skyldtes Forsinkelse fra Fogedkontorets Side, fandtes han allerede som Følge heraf ikke at have tabt sin af Udlæget flydende Ret, og Tvangsauktionen blev derfor stadfæstet .....

222

Ekspropriation.

Et Sogneraad havde — uden forinden at gøre E bekendt hermed — ladet grave Grus til Vejmateriale paa en E tilhørende i Nabsognet beliggende Hedelod. Da der maatte gaas ud fra, at der derved var tilføjet Lodden Skade, fandtes E at have Krav paa Godtgørelse i Hh. t. Fr. 13. Dec. 1793, jfr. Pl. 4. Juni 1845. I Mangel af nærmere Oplysninger om Skadens Omfang fastsattes Godtgørelsen skønsmæssigt til 500 Kr. ....

339

Elektricitet.

Ifølge en mellem Kommunerne E og J afsluttet Overenskomst om Levering af Elektricitet fra E til J havde J Ret til, hvis E

Pag.

forhøjede Priserne, for sit Forbrug at faa udbetalt ved Regnskabsaarets Afslutning Forskellen mellem den regnskabsmæssige Fortjeneste og en Fortjeneste af 4 Øre pr. solgt Kwh. Paa Grund af at Priserne ifølge Særoverenskomster med flere Storforbrugere i E ikke kunde forhøjes, medførte en senere Forhøjelse af den almindelige Elektricitetspris, at Merfortjenesten pr. Kwh. blev betydelig mindre end Forhøjelsen pr. Kwh. Den nævnte Omstændighed, med hvilken J's Repræsentanter ved Overenskomstens Indgaaelse kunde paa-regnes at være bekendt, kunde ikke give J Krav paa mere end den aftalte Difference.....

540

Eneret.

I Hh. t. en Kontrakt af 1910 havde »Hollandske Mølle« (M) Eneret til i Helsingør og et hertil hørende Landdistrikt at bage og sælge »Ceres Normal Brød«, men var forpligtet til ikke at bage eller sælge nævnte Brød udenfor det angivne Distrikt, saaledes at enhver Overtrædelse medførte Ret for Brødfabrikken »Ceres« (C) til Annulation af Kontrakten. Antaget at den Omstændighed, at der fra et af M i København oprettet Udsalgssted mod M's udtrykkelige Forbud var blevet solgt enkelte Stykker »Ceres Normal Brød« af Udsalgets Bestyrer, ikke kunde berettige C til at annullere Kontrakten. Ej heller kunde en Annulation støttes paa, at M lige siden 1910 — uden Protest fra C's Side — havde solgt Brød i Fredensborg, der af M betragtedes som hørende til M's Distrikt. (D i s s e n s) .....

667

Entreprise.

En dansk Baadebygger B, som efter Anmodning af en svensk Motorfabrik M's islandske Agent A havde paataget sig for en aftalt Pris at bygge 4 (5) af A til en islandsk Kommune K solgte Motorbaade, og som, efter at M havde underskrevet Kontrakt om Levering af Baadene til K, ansaas som Underentreprenør i Forhold til M, kunde ikke af M kræve Ekstrabetaling, fordi han paa Foranledning af K's Tilsynsmand havde bygget Baadene større end angivet i de ham overgivne Specifikationer. Derimod tilkendtes der B Betaling hos M for en af ham foretaget ekstra Udrustning af Baadene efter Forlangende af K, et Forlangende hvis Berettigelse som Følge af A's Forhold var uklart, hvilket M maatte bære Ansvar for. Endelig statueredes det, at nogle af K for for sen Levering forlangte Dagsmulκτη ikke kunde lægges paa B, og at en af B oprindelig paataget Pligt til Financiering var bortfaldet ved M's Indtrædelse i Kontraktsforholdet med K. ....

149

I et i Vinteren 1933—34 opført Hus, der skulde være — og blev — færdigt til April Flyttedag 1934, viste der sig i Foraaret 1936 Svamp. Svampeangrebet skyldtes efter et Skøn

- navnlig, at Gulvene var lagt, forinden Indskudsleret, der antagelig havde været for vaadt ved Indlægningen, var tilstrækkelig gennemtørret, hvorved Udtørringen var blevet vanskeliggjort. Den Tømrermester, der havde haft Tømrer- og Snedkerarbejdet i Entreprise og som den 18.—20. Marts havde foretaget Gulvlægningen uden nærmere Undersøgelse af Leret og uden overfor Ejeren at anføre nogen Betænkelighed ved Gulvlægningen, blev anset ansvarlig for Skaden og tilpligtet at betale Bekostningen ved Udbedringen 415
- Da det ikke kunde anses godtgjort, at der af to Dykkerselskaber S_1 og S_2 der havde overtaget Bortsprængning af et Vrag i Entreprise, var indgaaet en endelig Underentreprisekontrakt med de Personer (P), der havde udført Bortsprængningen, og da en Godkendelse fra Selskabernes Side ikke kunde indlægges i en af Formanden for S_1 — der selv var interesseret i Vederlaget — i Nærværelse af Formanden for S_2 foretaget Udbetaling af et bestemt Vederlag, maatte Vederlaget fastsættes skønsmæssigt. Dette skete — ikke paa Grundlag af Daglønsbetaling, men under Hensyn til Risikoen ved Arbejdets Overtagelse og efter hvad der var oplyst om (procentvis) Vederlag i lignende Tilfælde. (D i s s e n s)..... 477
- En Murermester M, der som Underentreprenør havde paataget sig Murerarbejdet ved et Byggeforetagende, fremsatte Krav paa Ekstrabetaling, fordi Byggegrunden viste sig ikke at være plan, og da han ikke gik i Gang med Arbejdet, udførte Hovedentreprenøren H selv dette, hvilket medførte en betydelig større Udgift end M's Tilbud lød paa. Da M havde vedstaaet sit Tilbud efter at være gjort bekendt med Grundens Heldning og Bygningskommissionens Betingelser, fandtes hans Krav om Ekstrabetaling ubeføjet og Arbejdet med Rette frataget ham, men H fik af M kun godtgjort Differencen mellem M's Tilbud og en anden Murermesters noget højere Tilbud 622
- Firmaet A var af Stenhuggerlauget blevet ikendt en Bod, fordi det havde overtaget en Underentreprise paa Granitarbejde for H, skønt H som Grundlag for sit Tilbud paa Hovedentreprisen havde benyttet et af Firmaet B indgivet Tilbud paa Arbejdet, hvilket Tilbud var paa 119.362 Kr. mod A's Tilbud paa 129.260 Kr. I det Kendelsen havde til Forudsætning, at A i Strid med gældende Aftaler havde under en eller anden Form givet Afslag eller ydet Vederlag til Udligning af Differencen mellem de to Tilbud, blev der under en Sag til Inddrivelse af Bodden truffet den Procedureaftale, at Bodden bortfaldt, hvis A godtgjorde, at Tilbudet var akcepteret blankt uden Forhandlinger, og uden at der var ydet H eller dets Personale Fordele, medens den i modsat Fald skulde betales. Da det oplystes, at H's Akcept var sket i Hh. t. de i A's

Tilbud indeholdte Enhedspriser, der efter en Udregning førte til et lavere Beløb end 129.260 Kr., blev A dømt..... 641

Erstatning.

Et Importfirma S havde for 3430 Kr. solgt en Skipper K en svensk Baadmotor med 12 Maaneders Garanti, saaledes at enhver Del af Motoren gratis ombyttedes med en ny, saafremt den paa Grund af Material- eller Fabrikationsfejl viste sig ubrugelig. Inden et Aars Forløb skete der en Skade paa Bundrammen som Følge af at en Bolt ikke havde været tilstrækkelig sikret ved Leveringen. Da der forelaa en Forsømmelse fra den svenske Fabriks Side, og Garantiklausulen fandtes uden Betydning i denne Sammenhæng, dømtes S til at erstatte K ikke blot Udgifterne ved Motorens Reparation 223 Kr., og en Skønforretning, men ogsaa Forringelse og Driftstab, der ansattes til 1200 Kr. 62

En Bagermester B havde midlertidig ladet en Salonbøsse, som benyttedes til Skydning bl. a. af Rotter, hænge paa Væggen i Bageriet, forsynet med en Hagelpatron, men med Bundstykket tilbagetrukket, saaledes at den ikke uden videre kunde affyres. En Aften da Bagerlærlingen L havde Besøg i Bageriet af en Kammerat K, tog denne Bøssen, som de antog for uladt. Uden at bemærke Patronen skød K Bundstykket ned, og idet han sigtede med Bøssen trak han den af, hvorved han ramte L i Øjet, der maatte fjernes. B og K blev dømt til in solidum at betale i Erstatning til L 8000 Kr. samt mindre Beløb til L's Fader og Sygekasse, saaledes at Erstatningen i deres indbyrdes Forhold fordeltes med Halvdelen til hver 112

En 66-aarig Kvinde (K) der vilde bringe noget Tøj op paa et Tørreloft, kom til Skade ved at Loftstrappen, som ved et Hængsel paa den højre Vanges øverste Ende var forbundet med Karmen under Loftslugen, styrtede ned, da hun var kommet nogle Trin op ad den, idet Hængslet havde vredet sig løs. Da det maatte antages, at Mangelen kunde være opdaget ved Eftersyn af Stigen, og da Ejeren maatte bære Ansvar for det som Følge af det manglende Tilsyn indtraadte Ulykkestilfælde, blev han dømt til at betale K Erstatning for den hende overgaaede Skade.

K, der ligesom sin Mand var Aldersrentenyder og efter Faldet blev delvis Invalid, fik tilkendt en Erstatning paa ialt 4000 Kr. 289

En Installatør I, der havde paataget sig at installere Gas i et ældre Beboelseshus, saaledes at Ejerinden E's Broder B, der var arbejdsløs, skulde foretage den fornødne Udgravning og vederlægges herfor direkte af E, blev anset erstatningspligtig, fordi Husets Gavl paa Grund af uforsvarlig Udgravning

	Pag.
styrtede ned, idet I, der havde givet B de nærmere Instruktioner angaaende Udgravningen, maatte anses — bortset fra den særlige Aftale om Betalingen — at have haft en Arbejdsgivers Stilling og Forhold til B.....	319
En Tiltalt, der havde forført og besvangret en 16½ Aar gammel Pige (Strfl. § 226, jfr. § 223, Stk. 2), blev dømt til at betale Pigen en Erstatning paa 500 Kr. for Tort samt Forstyrrelse af Stilling og Forhold	381
I et i Vinteren 1933—34 opført Hus, der skulde være — og blev — færdigt til April Flyttedag 1934, viste der sig i Foraaet 1936 Svamp. Svampeangrebet skyldtes efter et Skøn navnlig, at Gulvene var lagt, forinden Indskudsleret, der antagelig havde været for vaadt ved Indlægningen, var tilstrækkelig gennemtørret, hvorved Udtørringen var blevet vanskeliggjort. Den Tømrermester, der havde haft Tømrer- og Snedkerarbejdet i Entreprise og som den 18.—20. Marts havde foretaget Gulvlægningen uden nærmere Undersøgelse af Leret og uden overfor Ejeren at anføre nogen Betænkelse af Gulvlægningen, blev anset ansvarlig for Skaden og tilpligtet at betale Bekostningen ved Udbedringen	415
Den 13-aarige Arne ramte paa en Legeplads den 9-aarige Ebba med en hjemmelavet Flitsbuepil i venstre Øje, der blev saaledes beskadiget, at det maatte fjernes. Da han havde skudt henimod Ebba og dennes Veninde, som var synlige for ham, fandtes han at have handlet uagtsomt og at være erstatningspligtig, hvorimod der ikke fandtes at være Grundlag for at idømme hans Moder og Værge personlig Erstatning. Erstatningen fastsattes under Hensyn til Umyndighedslovens § 63, 2 Led til 1500 Kr.....	444
Da A en Julidag kom kørende med sit Lastautomobil ad Sognevejen fra Ringive til Grønbæk, løb et Føl, der havde gaaet skjult i noget Krat til venstre for Vejen, pludselig over Vejen hen til Moderen, der stod tøjret ca. 100 m til højre for Vejen. Føllet løb ind mod Vognen, der blev noget beskadiget, medens Føllet intet kom til. Antaget, at Ejeren af Føllet ikke havde gjort sig skyldig i Overtrædelse af Færdselslov 14. April 1932 § 27 Stk. 2 og ej heller var ansvarlig for Skaden paa Vognen efter den almindelige Erstatningsregel. (D i s s e n s).....	454
En i 1931 tilskadekommet Tømrer T fik ved Dom af 26. Jan. 1933 tilkendt — foruden Dagpenge — en Erstatning paa 2400 Kr., ansat paa Grundlag af en Invaliditet af 20 pCt. I Sept. 1935 anlagde han paany Sag og paastod sig tilkendt yderligere 5600 Kr.; Invalideforsikringsretten havde da anset hans Erhvervsevne nedsat til ⅓. Da imidlertid hverken Paastanden eller de paaberaabte Erklæringer var væsensforskellige fra den Paastand og det faktiske Grundlag, der forelaa	

- Pag.
- ved Afsigelsen af Dommen af 1933, ved hvilken Muligheden af vedvarende Arbejdsudygtighed som Tømrer var taget i Betragtning, kunde der ikke nu ved Søgemaal i 1ste Instans rejses Krav paa yderligere Invaliditetserstatning. (D i s s e n s). 480
- En ældre Dame D gled en Vinterdag ved 14-Tiden i glat Føre paa et Fortov paa Frederiksberg og brækkede i Faldet venstre Laarbenshals. Det havde den foregaaende Nat indtil Kl. 8 Fm. sneet en Del. Sneen var ikke blevet fjernet af Kommunen, og efter de afgivne Forklaringer havde Fortovet, da D faldt og nogen Tid i Forvejen, været meget glat. Ejeren af den tilstødende Ejendom, der efter Politivedtægten havde Grusningspligt, ansaas erstatningspligtig overfor D, idet der i hvert Fald ikke var gruset i Løbet af Dagen, og det var usikkert, om der var gruset om Morgenens i den nyfaldne Sne. Kommunen havde derimod intet Erstatningsansvar. 671
- En Sommereftermiddag skete der i et Vejkryds paa Aabenraa—Løgumklostervejen et Sammenstød mellem en Motorvogn, der førtes af V, og en Motorcyklist C. C fik venstre Ben knust. Ansaret lagdes udelukkende paa V, der, skønt han havde Vigepligt, havde søgt ved at sætte Farten op at komme foran C, men hans Forhold betegnedes dog ikke som grov Uagtsomhed. C, der var timelønnet Remisearbejder, blev afskediget med Pension. Hans Invaliditetserstatning fastattes efter en Invaliditet paa 70 pCt. til 29.000 Kr., hvoraf 21.000 Kr. tillagdes ham selv som Tillæg til Pensionen, medens 8000 Kr. tillagdes Statsbanerne som Erstatning for Tab ved C's Pensionering 678
- Fiskeri.**
- Anset tilstrækkelig godtgjort, at nogle Fiskere, der havde drevet Fiskeri med et hjemmelavet Brislingevaad, som udspiledes ved Hjælp af to Fartøjer og slæbtes langs Bunden, havde gjort sig skyldig i Trawlfiskeri med et ulovligt Redskab. De blev derfor straffet efter Saltvandsfiskerilov af 31. Marts 1931, § 51, jfr. § 10, og Fangstredskaberne blev konfiskeret. 316
- Foreninger.**
- Kedelpasserforbundet F, der som Medlemmer optager Arbejdere, der har deres Hovederhverv og væsentlige Livsophold ved Faget, nægtede at optage en Arbejder A, der hidtil havde været Fyrbøder og staaet i Dansk Arbejdsmands Forbund, men som nu havde taget Kedelpasserprøven og derefter havde faaet Ansættelse som Lokomotivfører hos Firmaet W, idet F gjorde gældende, at denne Ansættelse var i Strid med en mellem Organisationens og W truffet Særaftale gaende ud paa, at Stillingerne som Lokomotivførere hos W skulde være forbeholdt Arbejdere, der i Forvejen var Medlemmer af F.

	Pag.
Det ansaas ikke godtgjort, at der forelaa en Særaftale af det nævnte Indhold, og det paalagdes F at betale A en Erstatning for det Tab han havde lidt ved at F uberettiget havde nægtet at optage ham.....	59
En Maskinmester M paa et Savværk blev ansat som Leder af en saakaldt Stigeafdeling med en fast Løn af 3600 Kr. og 3 Maaneders Opsigelse, og M, der hidtil havde været Medlem af Træarbejderforbundet, søgte derefter Optagelse i Foreningen af Arbejdsledere (F). Da M imidlertid i Hh t tidligere trufine og stadig i Kraft værende Aftaler var pligtig at arbejde mindst samme Timetal som de øvrige Arbejdere og i Virkeligheden lønnedes med Timeløn samt udførte manuelt Arbejde som tidligere, og da den Stigeafdeling, som han skulde have ledet, faktisk ikke var blevet til noget, kunde M ikke anses for Arbejdsleder i Septemberforligets Forstand, og M kunde allerede af denne Grund ikke kræve Optagelse i F.....	67
En Fagforeningsafdeling T for Transportarbejdere nægtede en Arbejder A, der hidtil havde staaet i Træindustriarbejderforbundet, men nu var blevet antaget som Chauffør hos et Firma F, som havde Overenskomst med T om kun at beskæftige Medlemmer af T, Overflytning til T under Henvi-ning til, at han ikke havde lovligt Arbejde, da hans An-tagelse af F var i Strid med nævnte Overenskomst, og paa T's Forlangende blev A afskediget af F, der vilde undgaa Konflikt. Da Overenskomsten imidlertid maatte forstaaas saa-ledes, at den ikke udelukkede Personer, der efter almindelige Regler havde Ret til Optagelse i T ved Overflytning, fra at faa Arbejde, fandtes T at have været uberettiget til at nægte A Overflytning, idet A havde Tilsagn om Arbejde hos F, og T blev derfor tilpligtet at betale A Erstatning.....	306
Lignende Afgørelse	309
Bageriarbejderforbundet F, der som Medlem optager enhver, som kan arbejde som Bageriarbejder og anerkender F's For-maal, nægtede en Bager B, der i Øjeblikket som Arbejdsmand var Medlem af Dansk Arbejdsmandsforbund, men tidligere havde været Medlem af F og nu igen havde faaet Tilsagn om Arbejde som Bager hos A, Overflytning til F under Hen-visning til, at A i Hh. t. en bestaaende Overenskomst ikke kunde engagere B uden om F. Denne Nægtelse fandtes ubere-tiget, da B maatte sidestilles med en Person, som havde Ar-bejde i Faget, og da Bagerierne efter Overenskomsten havde frit Valg blandt Forbundets Medlemmer, og B fik tilkendt Erstatning hos F	346
En Tandtekniker P, der i en Aarrække havde været Interessent i Tandlæge T's Forretning, udførte i denne bl. a. en vis klinisk Virksomhed ved at tage Aftryk til Protoser og prøve	

Pag.

disse paa Patienterne. I Nov. 1936 vedtog en Generalforsamling i Tandlægeforeningen, hvoraf T er Medlem, at Medlemmerne ikke maa beskæftige eller samarbejde med Teknikere, der under nogen Form udfører klinisk Virksomhed. Denne Beslutning antoges at medføre et saadant Indgreb i T's Tandlægevirksomhed, at Beslutningen maatte anses at have ligget udenfor Generalforsamlingens Beføjelser og derfor at være uforbindende for T, der havde stemt imod den..... 615

Ved en samtidig Dom blev Generalforsamlingsbeslutningen kendt uden Retsvirkning for P, hvorved bemærkedes, at der under Forudsætning af, at Generalforsamlingsbeslutningen ansaas for uforbindende for T, ikke var rejst Indsigelse mod, at den af P nedlagte Paastand toges til Følge..... 619

En Forening, der drev en Privatskole, der var oprettet i 1922 og drevet først i to Femaarsperioder, derefter i Etaarsperioder, søgte Medlemmerne — subsidiært Bestyrelsen og Revisorerne — fra den første Femaarsperiode til at dække et paastaet Driftunderskud fra denne Periode, mere subsidiært Medlemmerne i det sidste Regnskabsaar 1935—36 til at dække Underskudet ifølge en pr. 1. November 1936 opgjort Likvidationsstatus. Efter hvad der var passeret ved Overgangen fra første til anden Femaarsperiode fandtes det i al Fald at maatte være en Forudsætning for, at et Driftunderskud fra den første Periode skulde kunne kræves dækket af de hertil Indstævnte, at Passiverne nu efter Likvidationsstatus oversteg Aktiverne. Det fandtes imidlertid saa usikkert, om dette var Tilfældet, at der ikke paa dette Grundlag kunde rejses noget Krav mod de paagældende Indstævnte, og denne Omstændighed maatte ogsaa føre til Frifindelse, forsaavidt angik den mere subsidiære Paastand..... 650

Forpagtning.

Ved Kontrakt af 12. Sep. 1934 forpagtede F for 5 Aar fra 1. Juli 1935 at regne for en aarlig Afgift af 8000 Kr. Centralhotellet i Sønderborg. Forinden Overtagelsen skulde Hotellet underkastes en Istandsættelse, hvortil Ejeren E under alle Omstændigheder skulde ofre 20.000 Kr. Istandsættelsen, der foretoges efter E's egen Anvisning, medførte større Udgifter end beregnet (ialt ca. 50.000 Kr.), dels begrundet paa Ejendommens daarlige Tilstand, dels som Følge af en Række Krav fra Myndighedernes Side. Da der ikke kunde opnaas Enighed mellem F og E om en af E forlangt Forhøjelse af Lejen, ophævede E Kontrakten den 1. Juli, paa hvilket Tidspunkt Istandsættelsen endnu ikke var helt færdig. E blev dømt til at betale Erstatning for Kontraktbrud og til at friholde F overfor et Firma, af hvilket F havde købt et Køleanlæg til Brug paa Hotellet.... 139

Forsikring.

Pag:

Bestemmelsen i § 6 i Lov Nr. 188 af 2. Juli 1924 om at Begunstigelser, som Staten ifølge denne Lov yder den i Loven nævnte Garanti- og Hjælpekasse, ogsaa skal ydes danske Livsforsikringsselskaber for de Forsikringer, som Selskaberne maatte overtage fra tyske Selskaber, gav ikke Livsforsikringsselskabet Dansk Union, der fra 1. Jan. 1931 havde overtaget Gothabankens herværende Livsforsikringsbestand, noget Retskrav paa at faa Tilskud til Administrationen i Hh. t. Lovens § 2 .....

97

Dansk Damper D kolliderede paa Delaware Floden med en engelsk Damper E. D samt D's Ladning (L) og Besætning (B) led betydelig Skade. E's Ladning ingen og E selv kun ringe Skade. Den amerikanske Domstol fandt Skyld paa begge Sider, saaledes at hver Part skulde bære Halvdelen af den samlede Skade. Ifølge amerikansk Ret havde L og B Krav paa fuld Erstatning hos E, som derefter havde Regres til D for Halvdelen. Da E's samlede Tilsvær oversteg E's Søformue, begrænsede E sit Ansvar til Søformuen og depone-rede denne. Efter amerikansk Ret var L og B berettiget til forlods Dækning heraf, og D fik kun udbetalt et mindre Beløb. D gjorde nu gældende, at det indirekte havde maattet be-tale til L og B og krævede for dette Tab Dækning af sin Ansvarsforsikring. — Forholdet fandtes at maatte opfattes saaledes, at D havde paadraget sig et Tab svarende til Størrelsen af E's Regreskrav, hvorved bemærkedes, at Ud-betaling af Erstatning til L og B af Limiteringssummen maatte ligestilles med Betaling fra E's Side, og at D's Retsstilling i Henseende til Regreskravet ikke var ændret ved Depone-ningen, og at endvidere den Formindskelse af den kontante Udbetaling til D, som fulgte af forlods Dækning til L og B, skyldtes D's Medskyld i Sammenstødet. Tabet fandtes ikke at høre under D's Kaskoforsikring som »Skade paa andet Skib«, men at være omfattet af D's Ansvarsforsikring som foraarsaget ved D's Medskyld i den L og B ved Sammen-stødet paaførte Skade. (D i s s e n s) .....

495

Da Opsigelsen af en Ulykkesforsikring ifølge de saavel Forsik-ringsbegæringen som Policen paatrykte Betingelser højt maatte afgives med 6 Maaneders Varsel til en Forsikrings-periodes Udløb, ansaas en i Decbr. 1935 afgiven Opsigelse til 31. Aug. 1936, der af Forsikringsselskabet var nægtet God-kendelse i en Skrivelse af 20. Jan. 1936, for ugyldig, hvorved bemærkedes, at F. A. L. § 34 ikke kunde finde Anvendelse paa det foreliggende Tilfælde. (D i s s e n s) .....

697

Forstrand.

Antaget, at en Person, som havde løst Vandrebrev, var uberet-tiget til uden Statsskovvæsenet Tilladelse at forhandle Is-

crème og lignende Varer paa den Staten tilhørende Strandbred ud for Asserbo Skovpart og Stejlepladsen ved Liseleje, til hvilken Strandbred der i Henhold til Naturfredningsloven er Adgang for Almenheden, og at denne Handel ogsaa kunde forbydes af Statsskovvæsenet paa eller fra Forstranden ud for disse Arealer, forsaavidt den foregaar i en saadan Nærhed af Strandbredden, at Varerne kan rækkes til Personer, der befinder sig paa denne. (D i s s e n s).....

664

Forældelse.

Kravet paa den som Følge af et Aktieselskab, I's, ufuldstændige Selvangivelser for lidt beregnede Skat for Skatteaarene 1926/27, 1927/28 og 1928/29 ansaas ikke forældet ved Betalingen den 30. Sept. 1935, idet Skattemyndighederne første Gang den 17. Jan. 1930 fik Kendskab til den ved en stedfunden Aktieudvidelse benyttede Fremgangsmaade, og Skattemyndighedernes Behandling af Sagen, under hvilken der efterhaanden fremkom flere Oplysninger, og som endte med Landsoverskatteraadets Kendelse af 22. August 1935, maatte betragtes som en Helhed.....

49

En Parcelkøber K's Erstatningskrav i Anledning af, at Sælgeren havde undladt ved Salget af en Naboparcel at paalægge denne Servitut — hvad han efter K's Formening havde Pligt til — ansaas ikke forældet i Hh. t. Lov Nr. 274 af 22. Dec. 1908 § 1.

429

Fremmede Domstolsafgørelser.

Ved endelig Skilsmisdom, afsagt 15. Aug. 1929 af Staten New Yorks Højesteret, blev M paa Grundlag af et Forlig dømt til at betale sin tidligere Hustru H 100 Dollars pr. Maaned til Underhold og Forsørgelse for hende og to Børn paa 16 og 18 Aar. M giftede sig paany (i 1930) og undlod at betale H Bidrag. Senere (i 1933) tog M Ophold her i Landet og H søgte ham nu her til at betale det ved Dommen fastsatte Underholdsbidrag for den forløbne Tid, idet dog Beløbet nedsattes til 3000 Dollars til fuld Afgørelse til Dato. Da M, der hævdede at Størrelsen af hans Bidragspligt skulde fastsættes af den herværende Overøvrighed, maatte anses at have taget den amerikanske Højesteretsdom til Følge ogsaa i Henseende til Vilkaar, blev han dømt efter H's Paastand, hvorved bemærkedes, at Sagen ikke havde angaaet Spørgsmaal om fremtidig Bidrag .....

17

Et af Preussisches Seeamt, Flensburg i en Kollisionssag afgivet »Spruch« havde efter tysk Ret kun Betydning som Bevismiddel .....

458

Fuldmagt.

Nogle Haandværkere, der havde haft en Bygning i Entreprise og kun var blevet delvis fyldestgjort for deres Tilgode-

havende, havde i Forstaaelse med Ejeren givet en Sagfører S Fuldmagt til at sælge Ejendommen for en nærmere bestemt Købesum, som delvis skulde berigtiges ved at Køberen K i Hh. t. Tilbud overtog og forrentede eller indfrie dels Pantegælden, dels Restgælden ifølge nogle Deklarationer til Belysningsvæsenet og til en privat Installationsforretning. Antaget at S havde Pligt overfor Haandværkerne til at sørge for, at Restgælden efter Deklarationerne, der afbetaltes paa 20 Aar med faste halvaarlige Ydelser, opgjordes paa en saadan Maade, at der kun godskreves K de Beløb, hvormed Deklarationerne ved Overtagelsen kunde indfries ved kontant Betaling, og maatte tilsvare den Mindreindtægt der var fremkommet ved, at han havde opgjort Gælden med det Beløb, hvormed den skulde afdrages over 20 Aar.....

20

A, der i 1916 havde ydet Slesvig By (S) et Laan paa 40.000 Rm. og i 1925 havde faaet sit Tilgodehavende omskrevet til 5000 Rm., overdrog i 1934 F at varetage hans Interesser overfor S, saaledes at F, saafremt han opnaaede noget ved sin Virksomhed, skulde have 10 pCt. af, hvad der kom til Udbetaling. F opnaaede at faa Tilgodehavendet omskrevet til 10.000 Rm., men efter at han en Tid forgæves havde søgt at faa Tilladelse til Kapitalens Overførsel til Danmark, tilbagekaldte A Fuldmagten. Da en saadan Overførsel antoges at have været en Forudsætning for Provisionens Udbetaling, kunde F ikke nu kræve 10 pCt. af 10.000 Rm., men under Hensyn til hvad han havde opnaaet, tilkendtes der ham — udover 10 pCt. af 750 Rm., der var blevet overført hertil — et Beløb af 800 Kr.

247

Fængsling.

To Personer der var tiltalt for Hærværk og Injurier, men begge blev frifundet, fandtes ikke berettigede til Erstatning for Fængsling, for den enes Vedkommende allerede som Følge af, at Lovens Betingelser for Erstatning efter Sagens Bevisligheder ikke forelaa, og for den andens Vedkommende idet han selv ved sit Forhold havde givet Anledning til Fængslingen.

723

Færdsel.

En Tiltalt, som havde ladet opstille en Del Reklameskilte ved Snoghøj indenfor en Afstand af 200 m fra nogle paa Vejen opstillede Parkeringstavler med Paaskrift »Parkering paa Vejen forbudt«, blev enstemmig anset med Bøde for Overtrædelse af Færdselov Nr. 129 af 14. April 1932 § 4, 2. Stk., idet Udtrykket Færdselstavler i nævnte Lovbestemmelse maatte antages at omfatte ogsaa de omhandlede Parkeringstavler .....

349

Lignende Afgørelse .....

350

Da A en Julidag kom kørende med sit Lastautomobil ad Sognevejen fra Ringive til Grønbæk, løb et Føl, der havde gaaet skjult i noget Krat til venstre for Vejen, pludselig over Vejen hen til Moderen, der stod tøjret ca. 100 m til højre for Vejen. Føllet løb ind mod Vognen, der blev noget beskadiget, medens Føllet intet kom til. Antaget, at Ejeren af Føllet ikke havde gjort sig skyldig i Overtrædelse af Færdselslov 14. April 1932 § 27 Stk. 2 og ej heller var ansvarlig for Skaden paa Vognen efter den almindelige Erstatningsregel. (D i s s e n s).....

454

Færgevæsen.

I 1908 meddelte Trafikministeriet (M) F Tilladelse til at etablere en Færgeforbindelse over Skaarupsund, idet M udtalte, at man maatte nære Betænkelighed ved at udfærdige Færgebevilling for F med en af Amtet (A) foreslaaet Indskrænkning. F døde i 1913 og hans Søn S fortsatte Færgeriet uden særlig Tilladelse indtil 1925, da A gav ham »Bevilling til at drive Færgeri« i Skaarupsund, idet A feilagtig gik ud fra, at der var Tale om en Fornyelse af en Færgebevilling i Hh. t. Lov Nr. 32 af 21. Marts 1874. Antaget at der ikke ved det passerede var skabt nogen Eneret til Færgeri for S. Selv om imidlertid en Eneret havde været erhvervet af S, fandtes der ikke at foreligge saadanne særlige Omstændigheder, der kunde begrunde et Erstatningskrav for S i Anledning af et Broanlæg over Skaarupsund .....

163

Lignende Afgørelse .....

168

Gaver.

Den 76-aarige S, der led af Hjertekrampe, overdrog ved Skøde af 29. Juni 1935 et til 23.000 Kr. Ejendomsskyld vurderet Hus med Løsøre til sin mangeaarige Husbestyrerinde K for en Købesum af 20.000 Kr., der berigtigedes dels ved Overtagelse af Prioritetsgælden 10.000 Kr., dels ved at K overlod S fri Bolig m. v. i Ejendommen og forpligtede sig til at pleje ham. S, der havde følt sig utilpas, men ikke havde været sengeiggende, døde nogle Timer efter Skødets Underskrift. Antaget, at der var sket en endelig og for S bindende Overdragelse, og at der savnedes Føje til at antage, at S havde anset sin Død for umiddelbart forestaaende. Dispositionen kunde derfor ikke anfægtes efter Arveforordningens § 30 ...

451

D modtog af et barnløst Ægtepar M og H et Laan paa 15.500 Kr. Efter M's Død udstedte D i 1932 Gældsbrief for Beløbet, der saalænge H levede skulde forrentes med 5 pCt. p. a., og hedder det videre: »Ved Kreditricis Død bortfalder Skyldforholdet i dets Helhed«. I 1937 døde H og hendes Bo indtalte nu Laanet hos D. Kapitalen ansaas imidlertid endelig og bindende for H at være eftergivet D straks ved Oprettelsen af Dokumentet

i 1932, og den Omstændighed, at H havde forbeholdt sig Renter for Livstid, kunde ikke gøre Dispositionen ugyldig som værende i Strid med et af M og H i 1927 oprettet gensidigt Testamente, efter hvilket Formuen ved den længstlevendes Død skulde tilfalde deres Arvinger med Halvdelen til hver Side .....

713

Grønland.

I 1934 blev tre af A/S Nanoks (S's) Fangstmænd (F), der efter deres Kontrakter skulde have været befordret tilbage her til Landet, nødt til at overvintre paa Østgrønland, idet Grønlands Styrelses Dampers »Gustav Holm«, som efter S's Beregning skulde have hjemtaget F, af Hensyn til sin videnskabelige Ekspedition ikke under de ugunstige Vejrforhold fandt det forsvarligt at gaa til F's Station. Da S, der paa Forespørgsel fra en af Fangstmændene i 1933 havde lovet, at han vilde blive hentet i 1934 eventuelt med Flyvemaskine, ikke havde truffet andre Foranstaltninger til F's Hjemtagning, skønt der ikke bestemt var lovet S Besejling af den paagældende Station af »Gustav Holm«, fandtes S pligtig til at yde F, der ikke ved deres Engagement havde været nærmere kendt med grønlandske Forhold, Erstatning. At F, da Overvintring havde vist sig uundgaelig, havde nægtet at fortsætte i S's Tjeneste, kunde ikke betage F Erstatningsretten .....

216

Gæld.

M, der i 1932 opførte et Hus for sin Broder B, havde lovet denne, at Betalingen af en Restbyggesum maatte vente, indtil et Laan som B havde søgt i »Dansk Spare- og Byggeforening« (D) blev bevilget og udbetalt. M døde i 1934, og efter at D i 1936 var traadt i Likvidation uden at B havde faaet noget Laan udbetalt, ansaas M's Bo nu berettiget til at forlange Restbyggesummen betalt .....

374

Handel.

En Kulhandler, der i Juni af en Importør S havde købt 1000 Tons »hele og knuste engelske Cokes, Cinders og Nøddecokes« til successiv Levering inden 31. Decbr. s. A., var ikke pligtig til, naar han rekvirerede Koks, at modtage Cinders (Yorkshire Furnace Coke), og da han, der kun aftog 49 Tons Brændsel, fandtes at have reklameret paa tilstrækkelig tydelig Maade ved i Septbr. at meddele S, at Grunden til, at han ikke aftog mere, var den, at han ikke havde faaet udleveret de Varer, som han havde købt, og ved gentagne Gange at nægte at modtage S's Vare, frifandtes han for et af S rejst Erstatningskrav, for Ikke-Opfyldelse af Handlen .....

72

En Brændselshandler K havde af en Importør S i Aug. 1935 købt 10,000 hl hele og knuste engelske Koks og Cinders, Nødde-

Pag.

- koks og Nøddekul til successiv Levering inden 31. Dec. s. A., idet K dog havde forbeholdt sig Ret til en vis Forlængelse af Leveringstiden. Den 31. Dec. havde K kun aftaget 1000 hl og nægtede at aftage yderligere under Paaberaabelse af dels at den leverede Vare havde været ukontraktmæssig, dels at S i en vis Tid ikke havde været leveringsdygtig. K fandtes ikke at have været berettiget til at træde tilbage af de paaberaabte Grunde, men da der manglede Oplysninger om, at de i Jan. 1936 her herskende Prisforhold havde været saaledes, at S havde lidt Tab som Følge af K's Undladelse af at aftage Varen, fik S ikke tilkendt nogen Erstatning, uanset at det maatte antages, at den med K aftalte Pris laa over S's Indkøbspris 75
- Ved en Overenskomst af 2. Jan. 1935 overdrog Fabrikant F Eneforhandlingen for Øerne af bl. a. hans Grusspredningsmaskiner til R paa Betingelse af, at R straks i fast Regning købte Maskiner for 6660 Kr. og i det første Aar aftog Maskiner for mindst 8000 Kr. Da det senere ved Skønsforretning dokumenteredes, at de leverede Maskintyper ikke var i Stand til at afgive Grus i saa stort Omfang som R efter F's Udtalelser havde været berettiget til at regne med, og F i det hele maatte antages ved ufyldstgørende Udtalelser at have bibragt R en urigtig Opfattelse af Maskinernes Salgbarhed, ansaa R berettiget til at hæve Kontrakten og tilbagelevere de allerede aftagne Maskiner samt kræve Erstatning for Tids-spilde og forgæves Arbejde 123
- En Køber K₁, som i April 1935 havde købt et større Parti Sokker af S som 1ste Sortering, reklamerede i Jan. 1936 i Anledning af, at han fra sin Køber af en Del af Partiet K₂ havde faaet Meddelelse om, at Køber Nr. 3 krævede Handlens Tilbagegang, fordi Varen ikke var 1ste Sortering, og efter at først K₂ og derefter K₁ var blevet dømt til at tage Partiet tilbage og betale Erstatning bl. a. for Udgifter ved Rets-sagerne, paastod K₁ S kendt pligtig til at tage den omhandlede Del af det oprindelige Parti tilbage og erstatte ham hvad han havde maattet betale til K₂ samt yderligere Omkostninger. S blev dømt efter K₁'s Paastand, navnlig under Hensyn til at K₁ havde reklameret overfor S, saasnt han fik Reklamation fra K₂, og idet S da blot havde svaret med at afgive en Erklæring om, at Varen var 1ste Sortering og ikke trods Opfordring havde mødt i de tidligere Retssager 286
- En Sag om Betaling for nogle Varer som efter Køberens Anbringende ikke var prøvesvarende og ikke var leveret i rette Tid. 611

Havne.

Ifølge Havne- og Brotakstreglementet for Hundested Havn er Motorvogne fritaget for Vareafgift, naar de ind- eller udgaar

	Pag.
<p>som Rejsekøretøjer enten forudsendt eller eftersendt som saadan eller sammen med den eller dem, der medfører dem som Befordringsmiddel. Denne Bestemmelse antoges ikke at omfatte Lastautomobiler, hvis Fører medfølger paa Rejsen, og som ikke er Genstand for Transport som Handelsvare . . . . .</p>	547
Hærværk.	
<p>To Personer der var tiltalt for Hærværk og Injurier overfor Auktionskøberen af en Gaard der havde tilhørt den ene af de tiltalte, blev begge frifundet, men ikke tilkendt Erstatning for Fængsling . . . . .</p>	723
Jærnbaner.	
<p>En Lokomotivfører blev enstemmig anset med Hæfte i 10 Dage for Overtrædelse af Straffelovens § 138 Stk. 1 ved under Kørslen med et Godstog mellem Martofte og Mesinge Stationer at have været beruset og udsat andres Person og betydelige Formueværdier for Fare . . . . .</p>	361
Kaution.	
<p>A anbragte paa Opsigelse en Kapital bestaaende af 40.000 Kr. 5 pCt. Landhypotekforeningsobligationer i F's Forretning mod at faa tilsikret 3600 Kr. aarlig som Andel i Fortjenesten og saaledes at F forpligtede sig til ved Ophør af Forholdet at tilbagelevere tilsvarende Obligationer. Samtidig afgav K Erklæring om, at han indestod A for, at han intet Tab led ved Kontrakten med F og forpligtede sig som Kautionsist og Selvskyldner til at dække eventuelt Tab fuldtud. Der gaves ikke K Medhold i, at denne Kautionsforpligtelse, som K erkendte forpligtede ham til Tilbagelevering af de udlaante Obligationer, med Renter 5 pCt. aarlig, var begrænset hertil, men K ansaas at have forpligtet sig til at tilsvare A, hvad denne i Hh. t. Kontrakten med F fik til gode hos denne . . . . .</p>	176
Kollektive Aftaler.	
<p>En Skibsreder R, der havde Overenskomst med Radiotelegrafistforeningen om Lønninger m. v., havde gennem længere Tid betalt en Radiotelegrafist en Hyre, som laa under den overenskomstmæssige. Foreningen søgte paa egne Vegne ved Sø- og Handelsretten R dømt til at betale Differencen mellem den tarifmæssige og den udbetalte Løn, men da der efter Lov Nr. 536 af 4. Okt. 1919 § 5 B 1., jfr. § 4 B 4. og § 17, havde Ret til Søgmaal ved den faste Voldgiftsret og Søgmaal ved de almindelige Domstole var afskaaret, blev Sagen afvist fra Retten . . . . .</p>	131
Kommission.	
<p>A, der havde betalt K Salær for K's Medvirken ved A's Køb af et Apotek i 1931, søgte senere Salæret tilbagebetalt under</p>	

Anbringende af, at det havde været en Forudsætning, at K var optraadt som hans særlige Tillidsmand og som saadan havde foretaget selvstændige Undersøgelser m. H. t. Apotekets Omsætning m. v., medens K i Virkeligheden var optraadt som Mellemmand ogsaa for Sælgeren og ikke havde kontrolleret de af denne givne Oplysninger, der efter A's Paastand var urigtige paa et bestemt Punkt. K blev frifundet, da A ikke havde haft Føje til at gaa ud fra, at K alene var hans Tillidsmand .....

522

Kommunalvæsen.

Da den et Automobil ved Sammenstød med et andet Automobil tilføjede Skade udelukkende skyldtes den Tilstand, hvori Vejen befandt sig som Følge af at Snefogeden ikke havde sørget for forsvarlig Snekastning, blev vedkommende Sogneraad, hvem det efter Lov om Snekastning af 22. April 1904 i sidste Instans paahvilede at sørge for Snekastningen, dømt til at betale Skaden paa Automobilet .....

227

Kommunalvæsen.

Et Sogneraad havde — uden forinden at gøre E bekendt hermed — ladet grave Grus til Vejmateriale paa en E tilhørende i Nabosognet beliggende Hedelod. Da der maatte gaas ud fra, at der derved var tilføjet Lodden Skade, fandtes E at have Krav paa Godtgørelse i Hh. t. Fr. 13. Dec. 1793, jfr. Pl. 4. Juni 1845. I Mangel af nærmere Oplysninger om Skadens Omfang fastsattes Godtgørelsen skønsmæssigt til 500 Kr. ....

339

Ifølge en mellem Kommunerne E og J afsluttet Overenskomst om Levering af Elektricitet fra E til J havde J Ret til, hvis E forhøjede Priserne, for sit Forbrug at faa udbetalt ved Regnskabsaarets Afslutning Forskellen mellem den regnskabsmæssige Fortjeneste og en Fortjeneste af 4 Øre pr. solgt Kwh. Paa Grund af at Priserne ifølge Særoverenskomster med flere Storforbrugere i E ikke kunde forhøjes, medførte en senere Forhøjelse af den almindelige Elektricitetspris, at Merfortjenesten pr. Kwh. blev betydelig mindre end Forhøjelsen pr. Kwh. Den nævnte Omstændighed, med hvilken J's Repræsentanter ved Overenskomstens Indgaaelse kunde paaregnes at være bekendt, kunde ikke give J Krav paa mere end den aftalte Difference.....

540

Konfiskation.

Efter at den i A boende T hos Politimesteren i A havde faaet Afslag paa en Henvendelse om Udstedelse af den i Næringslovens § 97 ommeldte Tilladelse, idet han siden en ham i 1931 overgaaet Straffedom ikke lovlig havde kunnet drive Erhverv ved Omførsel, jfr. Fr. 23. April 1845 § 2, henvendte han sig til Politimesteren i K, hvor han af samme Grund

	Pag.
midlertidig havde taget Ophold, og efter mod bedre Vidende at have afgivet en Erklæring om at opfylde Betingelserne for at faa § 97-Tilladelse (Strfl. § 163), opnaaede han at faa saadan Tilladelse udstedt. Denne Tilladelse blev under en af Statsadvokaten anlagt Sag inddraget i Medfør af Strfl. § 77, 1. Stk.	197
En Tiltalt T, der rundt om paa forskellige Restaurationer havde opstillet Gevinstspilleapparater, hvorved han havde haft en Fortjeneste af 790 Kr., blev anset med en Bøde paa 100 Kr., subsidiært Hæfte i 7 Dage, for Overtrædelse af Strfl. § 203, hvorhos dels Apparaterne — derunder tre i T's Hjem forefundne — dels det i Apparaterne værende Pengebeløb, ialt 121 Kr. 31 Øre, blev konfiskeret til Fordel for Statskassen, hvorimod Konfiskation ikke fandt Sted med Hensyn til den fornævnte Fortjeneste af 790 Kr., der ikke forelaa individualiseret	251
Da Politimesteren i S havde nægtet at udstede den i Næringslovens § 97 ommeldte Tilladelse til en Uldhandler U, idet U var straffet for ulovlig Omløben med Varer og efter Fr. 23. April 1845 § 2 maatte antages at have mistet den i Forordningens § 1 hjemlede Handelsfrihed, tog U midlertidigt Ophold i O og fik af Politimesteren dér udstedt en § 97-Tilladelse. Antaget, at Politimesteren i O efter at have faaet Oplysning om den U overgaaede Dom havde været beføjet til at annullere denne Tilladelse, og U, der havde nægtet at udlevere Tilladelsen og fortsat havde forhandlet Uldvarer ved Omførsel, blev under en Politisag dømt for Overtrædelse af Næringslovens § 36, hvorhos Tilladelsen i Medfør af Strfl. § 77 blev inddraget	106
Anset tilstrækkelig godtgjort, at nogle Fiskere, der havde drevet Fiskeri med et hjemmelavet Brislingevaad, som udspiledes ved Hjælp af to Fartøjer og slæbtes langs Bunden, havde gjort sig skyldig i Trawlfiskeri med et ulovligt Redskab. De blev derfor straffet efter Saltvandsfiskerilov af 31. Marts 1931, § 51, jfr. § 10, og Fangstredskaberne blev konfiskeret.....	316

Konkurrence.

En engros Forhandler af en Tandpasta, der havde reklameret med at Pastaen paa Grund af sit Jodindhold virkede desinficerende, og som herfor i Forvejen var straffet for Overtrædelse af Lov Nr. 107 af 31. Marts 1932 § 33, 1. Stk., blev straffet for Overtrædelse af Konkurrenceloven § 1, idet han, der fandtes at have haft Grund til at tro, at Pastaen paa Grund af Jodindholdet var i Stand til i særlig Grad at formindske Bakteriebestanden i Munden, havde givet Reklamerne en Form og et Indhold, som maatte anses i hvert Fald at

	Pag.
give et overdrevent og vildledende Billede af Pastaens des- inficerende Virkninger	297
En Grosserer, der havde forhandlet Gummi-Præservativer, fandt ikke at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Lov om uretmæssig Konkurrence af 29. Marts 1924, jfr. Lov Nr. 107 af 9. April 1926, ved Efterligning af et andet Firmas Emballage	466

Konkurs.

Antaget, at R, der fra 1. Jan. 1936 var antaget som provisions- lønnet Rejsende i et Aktieselskab S med en Minimumsind- tægt af 125 Kr. om Ugen og med 3 Maaneders Varsel til den sidste i et Kvartal, tidligst til 31. Marts 1937, men som blev afskediget samtidig med at S standsede sine Betalinger den 30. April 1936, i S's efter Konkurslovens Regler behandlede Likvidationsbo nød Privilegium for sit Lønkrav i Hh. t. Kon- kurslovens § 33 Nr. 2 f uden Hensyn til om Vederlaget bestod i fast Gage eller Provision; men Lønkravet antoges forsaavidt angik Tiden efter hans Afskedigelse at være begrænset til Tiden indtil den Dag, da han med det sædvanlige Varsel af 3 Maaneder kunde være opsagt til Udgangen af en Maaned, jfr. Kommissionslovens § 86.....	87
Efter at Bestyrelsen i et Aktieselskab med fornøden Majoritet havde vedtaget at lade en Fordring paa Aktieselskabet R gaa til Incasso, uden at der var Tale om, at R ikke maatte er- klæres fallit, protesterede senere to af Bestyrelsens fire Med- lemmer mod Konkursbegæringen, og R paastod herefter Be- gæringen nægtet Fremme under Henviisning til, at den ikke var fremsat af en dertil bemyndiget; men R's Protest blev ikke taget til Følge	572

Konsignation.

En Tiltalt, der havde haft Radioapparater i Konsignation for en Grosserer, saaledes at han ved Salg var pligtig at overholde de af denne fastsatte Priser og, efter som Salg skete mod kontant Betaling eller paa Afbetaling, straks at indsende Købe- summen eller Afbetalingskontrakten til Grossereren, havde i en Række Tilfælde dels solgt Apparater til Underpris, dels forbrugt indkomne Betalinger. For dette Forhold blev han anset efter Strfl. § 278, henholdsvis 1. og 3. Stk., jfr. § 285, 1. Stk.	55
--	----

Kontrakt.

En ved Statsbanerne fast ansat Haandværker, der havde sub-
skriberet paa et biografisk Værk, »Danmarks Jernbaner«,
fandt at have været berettiget til at annullere Subskrip-
tionen efter at de første 3—4 Hefter af det til ca. 35 Hefter

- anslaaede Værk var udkommet, idet et Gennemsyn af nævnte, Bogstavet A omfattende Hefter, viste, at de kun indeholdt ca. 5 pCt. af Haandværkerne, skønt det ved Subskriptionens Tegning var tilkendegivet, at alle Jærnbansens Folk vilde blive optaget. At Forlaget senere havde søgt at raade Bod paa Manglen ved Udsendelse af et Supplement kunde ikke medføre, at Annullationen kunde tilsidesættes..... 7
- Da ved Overdragelsen af Eneudnyttelsesretten til et Patent m. v. Sælgerens sagkyndige Repræsentant, der deltog i Forhandlingerne om Kontrakten, ikke havde haft Føje for den Antagelse, at det vilde være muligt paa Grundlag af de ved Kontrakten til Raadighed stillede Rettigheder, Metoder og Erfaringer at fremstille Materiale, som vilde være praktisk anvendeligt til de Formaal, hvis Fyldestgørelse var bestemmende for Køberen, blev denne, efter at der i flere Maaneder forgæves under Ledelse af nævnte Sagkyndige var eksperimenteret med at finde en tilfredsstillende Fremgangsmaade, kendt frigjort for enhver Forpligtelse efter Kontrakten og fik tillagt Erstatning for Udgifterne til de afholdte Forsøg..... 181
- Selv om det ved Ydelsen af et Laan paa 7000 Kr. fra Dansk Automobil Klub (A) til Landsforeningen af Motorfolk (L) paa bindende Maade var stillet i Udsigt, at Laanet ikke vilde blive krævet tilbagebetalt, før L kunde magte det, antoges dette Tilsagn knyttet saaledes til Forudsætningen om et da etableret Samarbejde mellem Parterne, at det ikke kunde gøres gældende af L, at dette Samarbejde ved Opsigelse var bragt til Ophør, og A ansaas berettiget til at kræve Laanet tilbagebetalt med rimeligt Varsel..... 232
- En Værkfører, som i 1927 ved et Skibsværft B & W's Overtagelse af et andet Værft overgik i B & W's Tjeneste, men blev afskediget pr. 1. April 1933 uden at være blevet pensionsberettiget efter B & W's almindelige Pensionsregler, der krævede ti Aars Tjeneste hos B & W, rejste Krav paa Pension under Paaberaabelse af, at der i en Skrivelse af Jan. 1928, hvormed fremsendtes et Pensionsreglement, var tilføjet: »I Tilfælde af at De — — — maatte blive pensioneret, inden der er gaaet ti Aar, regnet fra Deres Tiltrædelse hos os, vil Størrelsen af Pensionen — — — blive særskilt fastsat.« Hverken denne ganske hypotetisk formulerede Sætning eller nogle vage Udtalelser af B & W's Direktør fandtes at kunne paaberaabes som Grundlag for et Pensionskrav, der ikke havde Hjemmel i Pensionsreglementet 235
- Et Bogtrykkeri (B), der for et Aktieselskab A havde paataget sig at trykke og indenfor visse Grænser financiere et Annonce-Maanedsskrift, annullerede efter at 3die Nummer var udkommet Overenskomsten under Henviſning til, at A's ledende

Mand var fratraadt, at nogle Aktier ikke var blevet deponeret til Sikkerhed som aftalt, og at Manuskriptet til næste Nummer af Bladet ikke var rettidig fremsendt. Denne Annullation blev godkendt under Fremhæven ogsaa af den Holdning, A havde indtaget efter Modtagelsen af Annullationsskrivelsen fra B 292

En Annoncetegning til »Café-Bladet« med Undertitel »Organ for danske Hoteller, Restaurationer og Cafээр« fandtes uforbindende, da Bladet ikke var Organ for nævnte Virksomheder, men blot udsendtes til Hoteller m. v. — At E, hvis afdøde Mand havde tegnet Annoncen, og som ikke var nøjere kendt med hele Forholdet, var gaaet ind paa^a afdragsvis at betale Annoncen og to Gange havde betalt 5 Kr., fandtes ikke at afskære hende fra nu at fremsætte den fornævnte Indsigelse. (D i s s e n s) 720

Kornordningen.

Ikke anset for godtgjort, at en Proprietær, der til et Sogneraad havde indsendt en saakaldt Rugerklæring, hvori han paa Tro og Love erklærede, at han den 14. Juli 1936 havde leveret et større Kvantum Rug af egen Avl til en Bagermester til Formaling til Menneskeføde og faaet Bagermesteren til at bekræfte Rigtigheden heraf, medens Leveringen i Virkeligheden havde fundet Sted i Februar 1936 alt i den Hensigt at opnaa Godtgørelse af Kornfonden i Henhold til § 3 i Loven af 7. April 1936, inden Indsendelsen af Erklæringen var blevet gjort bekendt med, at der iflg. Landbrugsministeriets Cirkulære af 30. Maj 1936 kun udrededes Godtgørelse for Rug solgt og leveret efter 7. April 1936, hvorom Lov Nr. 87 af 7. April 1936 heller ikke indeholder nogen udtrykkelig Bestemmelse. Proprietæren blev herefter frifundet i en mod ham for Overtrædelse af Lov 7. April 1936 og Strfl. § 161 og dens § 279, jfr. § 21, rejst Straffesag..... 604

Kvaksalveri.

Et Ægtepar T som tidligere var anset med Frihedsstraf for Kvaksalveri, og som nu havde taget Patienter under Kur ved Bøn og Haandspaalæggelse med Strygninger og derved antoges at have udsat disse for paaviselig Fare, anset efter Lov Nr. 72 af 14. Marts 1934 §§ 24 og 25 samt — idet en af T i en Avis indrykket Annonce ansaas for en Meddelelse om at tage syge i Kur — tillige efter § 26. Efter nævnte Lovs § 27 gaves der T Paalæg om at afholde sig fra at tage syge i Kur. (D i s s e n s) 385

Kære i borgerlige Sager.

Spørgsmaal om Dommerens Pligt til Fremsendelse af Kæremaal m. m. 1

Kære i Straffesager.

At en delvis Afvisning af en Sag fejlagtig var sket ved Dom i Stedet for ved Kendelse, jfr. Rpl. § 345, fandtes ikke til Hinder for at Afvisningsspørgsmaalet indbragtes for Højesteret ved Kære..... 230

Se videre under Strafferetspleje.

Køb og Salg.

En ved Statsbanerne fast ansat Haandværker, der havde subskriberet paa et biografisk Værk, »Danmarks Jernbaner«, fandtes at have været berettiget til at annullere Subskriptionen efter at de første 3—4 Hefter af det til ca. 35 Hefter anslaaede Værk var udkommet, idet et Gennemsyn af nævnte, Bogstavet A omfattende Hefter, viste, at de kun indeholdt ca. 5 pCt. af Haandværkerne, skønt det ved Subskriptionens Tegning var tilkendegivet, at alle Jærnbansens Folk vilde blive optaget. At Forlaget senere havde søgt at raade Bod paa Manglen ved Udsendelse af et Supplement kunde ikke medføre, at Annullationen kunde tilsidesættes..... 7

K, der af Odense Kommune O havde købt en Ejendom E for 105.000 Kr., krævede senere et Afslag i Købesummen under Henviisning til, at der ved et Møde den 29. Jan. 1934 hos Sagfører S, der var Formand for Byraadets Udvalg for Køb og Salg, uden Bemærkning var udlaant hendes Repræsentant en Skattekvittering for E, der udviste en lavere kommunal Ejendomsskyld end den, der senere afkrævedes hende, idet Forholdet var det, at Skatten var nedsat i en Periode, der udløb kort efter hendes Erhvervelse af E. O blev frifundet allerede fordi K den 9. Jan. uden Forhandling med Repræsentant for O havde indgivet bindende Tilbud om Køb for 105.000 Kr., og der ikke den 29. Jan. havde foreligget Omstændigheder, der kunde foranledige S til at gøre K bekendt med den midlertidige Skattelempelse 25

Et Selskab S, der udstykkede en Ejendom, antoges ved et Parcellsalg, hvorved der paalagdes den solgte Parcel Villaservitut, ved de stedfundne Forhandlinger at have givet Køberen K₁ Føje til'at gaa ud fra, at S vilde sikre en tilsvarende Bebyggelse paa Ejendommens øvrige Parceller — bortset fra Bebyggelsen mod en Hovedfærdselsvej — og der tilkendtes derfor K₂, der var sukcederet i K₁'s Rettigheder, en paa Grundlag af en Skønsforretning fastsat Erstatning, da der paa Naboparcellen opførtes høj Bebyggelse 241

Ved Omdannelse af en Forretning til et Aktieselskab blev Vederlaget for den overdragne Virksomhed sat til 20.000 Kr., der skulde erlægges i Aktier og hvoraf 7000 Kr. var Betaling for Inventar, medens Resten var Goodwill. K. der som Med-

- Pag.
- stifter havde indskudt 20.000 Kr. af den 40.000 Kr. store Aktiekapital og ydet Selskabet et Laan paa 10.000 Kr., krævede senere disse Penge tilbage under Anbringende af, at den tidligere Indehaver havde givet urigtige Oplysninger bl. a. om Omsætningen. Skønt Inventaret kun var knap 1000 Kr. værd og der ikke efter Driftsresultaterne i de sidste Aar havde været noget Grundlag for en Goodwill, fik K, der havde haft Lejlighed til at efterse Inventaret og Virksomhedens Bøger og bl. a. havde faaet Liste over Firmaets Kunder, ikke Medhold 355
- Kort efter at K havde købt en mindre Gaard med Besætning, viste det sig ved en Tuberkulinprøve, at alle 14 Køer reagerede for denne. Et Par Maaneder før Salget var to Køer blevet slaet ned paa Grund af smittefarlig Tuberkulose og Sælgeren, der ved Salget havde oplyst, at der ikke havde været smitsom Kastning, men ikke havde omtalt Nedslagningen paa Grund af Tuberkulose, fandtes pligtig at yde K Erstatning paa Grund af den mindre værdifulde Kobesætning, som K havde bortsolgt og erstattet med en anden. (D i s s e n s) 438
- K købte i Aug. 1935 af S et Jordareal, hvori indestod forskellige Laan, for 50.000 Kr., hvoraf 45.000 Kr. skulde afgøres ved et af K udstedt Pantebrev. Den 24. Sept. hævdede K Handelen under Paaberaabelse af, at S havde givet urigtige Oplysninger om Kloakforholdene. S solgte nogen Tid senere Arealet for 30.000 Kr. med en Udbetaling af 20.000 Kr. og søgte derefter K til Erstatning for Misligholdelse. K blev frifundet, idet S — selv om K maatte have savnet Føje til at hæve Handelen — ikke fandtes paa behørig Maade at have godtgjort, at han, der paa Grund af sine meget daarlige økonomiske Forhold ikke var i Stand til at holde Ejendommen til Raadighed for K, havde lidt noget Tab 448
- En Sag om Erstatning i Anledning af paastaaede Mangler ved en solgt Ejendom 545
- I Febr. 1936 overtog Jydsk Land-Hypotekforening (H) som ufyldstgjort Panthaver en Gaard, hvorfra pr. 1. Aug. 1935 var bortsolgt og udskilt en ikke særskilt skyldsæt Skovparcel P, til hvis Relaksation af Pantet H havde givet Samtykke mod at Købesummen anvendtes til Nedbringelse af Pantegæld og Skatterestancer. I Ovsst. m. Auktionsvilkaarene betalte H Skatterestancer, og under Anbringende af at disse Restancer for en Del vedrørte P og angik Tiden før 1. Aug. 1935, søgte H sig kendt berettiget til for saa vidt at holde sig til P med Fortrinsret som for Skatter. H fik ikke Medhold, idet det ikke fandtes godtgjort, at H ved Betalingen havde lidt noget Tab. 561
- K købte i Juli 1935 af S en Viktualieforretning, hvis Aarsomsætning blev opgivet til 47—48.000 Kr., for en Købesum af

6000 Kr., der alene var Vederlag for Inventar: K paastod senere Handelen ophævet, subsidiært sig tilkendt Erstatning under Paaberaabelse af, at S ikke havde opgivet, at Forretningen i 1935 var gaaet betydeligt tilbage; men under Hensyn til at K's Svigerfader, som havde ført Forhandlingerne ved Købet, havde haft Adgang til Forretningsbøger og andre Oplysninger, fandtes det betænkeligt at antage, at S havde søgt at skjule Tilbagegangen i 1935, og S, hvis øvrige Oplysninger ikke havde været væsentlig urigtige, blev frifundet....

695

Laan.

Selv om det ved Ydelsen af et Laan paa 7000 Kr. fra Dansk Automobil Klub (A) til Landsforeningen af Motorfolk (L) paa bindende Maade var stillet i Udsigt, at Laanet ikke vilde blive krævet tilbagebetalt, før L kunde magte det, antoges dette Tilsagn knyttet saaledes til Forudsætningen om et da etableret Samarbejde mellem Parterne, at det ikke kunde gøres gældende af L, at dette Samarbejde ved Opsigelse var bragt til Ophør, og A ansaas berettiget til at kræve Laanet tilbagebetalt med rimelig Varsel.....

232

Len og Stamhuse.

En i uskiftet Bo hensiddende Enke E efter en afdød Stamhusbesidder rejste en Række Krav mod den tiltrædende Besidder B, idet hun gjorde gældende, at B ikke havde opfyldt overfor hende paatagne Forpligtelser, og at der paa hendes Bekostning var tilført Stamhuset Værdier, dels ved at Ting, som tilhørte hende personlig, ikke var udleveret hende, dels ved at der ikke ved Opgørelsen var godskrevet hende noget for Sædbeholdningen paa en af Gaardene og ej heller for forskellige Forbedringer paa Stamhuset. Da imidlertid Principperne for Opgørelsen af Mellemværendet fandtes at maatte godkendes, og da E ikke iøvrigt m. H. t. de enkelte Poster havde ført noget Bevis for sine Paastande, blev B frifundet..

276

Landvæsenskommissioner.

En Overlandvæsenskommission K's Kendelse paastodes ophævet, forsaavidt den bestemte, at Statsbanerne (B) skulde bekoste Oprensning af et Gennemløb under Banen og en dertil stødende Grøft uden at erholde Erstatning for de Oprensningsudgifter, der skyldtes Tilførselen af Spildevand fra de ovenfor B's Grund liggende Ejendomme. Da der imidlertid maatte gaas ud fra, at det var K's Mening, at denne Oprensning — navnlig som Følge af et Stemmeværks Anbringelse — ikke medførte Udgifter og Ulemper af Betydning for Statsbanerne, fandtes K ikke ved Afgørelsen at være gaaet udenfor sin Kompetence. — Et Spørgsmaal om Erstatning til B i Tilfælde af fremtidige Ændringer i Banesporene for forøgede Omkost-

	Pag.
ninger som Følge af en Lednings Anbringelse paa B's Grund fandtes af K med Rette henskudt til senere Afgørelse	406

Leje.

En Butik, der var udlejet til L til Slagterforretning, viste sig uegnet hertil, idet en Røgkanal i Kælderen fra et Bageri medførte en saadan Opvarmning, at Varerne ikke kunde holde sig. Butiken havde tidligere været udlejet til Slagterforretning, og ved Lejemaalets Indgaaelse spurgte L, om der ikke var Géner fra Bageriet, hvilket Spørgsmaal besvaredes benægtende af Ejerens Sagfører, der ikke havde Kendskab til, at der havde været gentagne Klager over Varmen fra Bageriet fra den tidligere Lejer. Ejeren, der trods Klager fra L intet havde gjort for at afhjælpe Manglerne, blev dømt til at betale L, der havde haft betydelige Udgifter til Butiksetablering, en Erstatning paa 2500 Kr. (D i s s e n s)	402
En til Betaling af Leje af Kiosker i Gl. Bellevue anlagt Sag, hvorunder Lejeren paastod Lejen nedsat dels fordi Udlejeren ikke havde opfyldt sine Forpligtelser efter Kontrakten, dels under Henvisning til Lov Nr. 54 af 23. Marts 1937 § 27 og Aftaleloven, fandtes at henhøre under den ved førstnævnte Lov nedsatte Voldgiftsret for København m. m., og Henvisning til nævnte Ret antoges at maatte ske ex officio	582
For at have Ret til at lade Spørgsmaal om Lejeforhold underkaste Prøvelse for de ved Lov Nr. 55 af 23. Marts 1937 nedsatte Voldgiftsretter, kan det, forsaavidt angaar de i Lovens § 1 Stk. 1 nævnte Betingelser, i Alm. alene kræves, at nogen driver Erhvervsvirksomhed eller Forretningsvirksomhed i lejet Ejendom eller lejet Del af en Ejendom, saaledes at Virksomhedens stedlige Forbliven her kan have væsentlig Betydning og Værdi for Virksomheden. (D i s s e n s)	583
I 1932 lejede L for en Leje af 5000 Kr. aarlig en 1ste Sal i en Ejendom paa Vesterbrogade til Restauration uopsigelig til 1942, dog at Ejeren (E) til Okt. 1937 eller senere Flyttedag indenfor Perioden kunde opsigte L mod en Godtgørelse af 30.000 Kr. I Juni 1936 paabegyndtes en Ombygning af Stue- og Mezzaninetagerne, hvilket forvoldte L saa væsentlige Ulemper ved Støj og Støv og ved bl. a. at berøve ham en Altan, Plads til Udstillingsskab, Kælderrum og Køkkendør, at han efter forgæves Forhandlinger fraflyttede det lejede 1. Nov. 1936, paa hvilket Tidspunkt Ulemperne endnu maatte paaregnes at vedvare gennem længere Tid. L fik tilkendt ikke blot 12.000 Kr. i Erstatning for Tiden indtil Okt. 1937, men yderligere den stipulerede Godtgørelse af 30.000 Kr., idet E's Forhold maatte sidestilles med en Opsigelse. (D i s s e n s)	633

Lotteri.

Pag.

Fru B optog i 1926 en Veninde Fru A som Medspiller for Halvdelen paa en Klasselotteriseddel, og Fru A optog senere tre Deltagere paa sin Halvdel. Fru B laa inde med Sedlen og besørgede de gennemgaaende Fornyelser. I Sommeren 1935 opkom der en Strid mellem Fru A og Fru B, og deres Omgang afbrødes. I Okt. 1935 fornyede Fru B Sedlen. Fru A sendte ikke Fornyelsespenge, men forholdt sig passiv, indtil Sedlen i Marts 1936 kom ud med Gevinst. Antaget at Fru A — og de af hende optagne Medspillere — ikke havde Krav paa Andel i Gevinsten, idet det i Okt. 1935 maatte stille sig tvivlsomt for Fru B, om Fru A vedblivende vilde deltage, og Fru A's fortsatte Passivitet havde givet Fru B Føje til at gaa ud fra, at Fru A havde opgivet Deltagelse .....

469

Læger.

En Person P, som i Hh. t. en af en Læge L udstedt Erklæring om, at han led af paranoia chronica og var farlig for andre, var blevet indlagt paa et Sindssygehospital ved Politiets Foranstaltning, krævede i denne Anledning Erstatning dels hos Staten, dels hos L. Da det imidlertid efter de foreliggende Oplysninger, derunder Udtalelser fra Retslægeraadet, maatte antages, at P's Sindstilstand havde været saaledes, at Betingelserne for en Tvangsindlæggelse forelaa, blev saavel Staten som L, hvis Erklæring fandtes udstedt paa et forsvarligt Grundlag, frifundet .....

312

Mandatsvig.

L, der sammen med A var Likvidator i en Bank, og Likvidationskomitéens Sekretær S ansaas ikke skyldige i Mandatsvig ved en af dem i Forstaaelse med A truffet Ordning, hvorefter S paa en Auktion i Likvidationsboet til Deling med L købte nogle uerholdelige Fordringer, deriblandt nogle Rubelfordringer, der senere indbragte et betydeligt Beløb, og ej heller ved paa et Tidspunkt da Likvidationsregnskabet var afsluttet og Generalforsamlingen afholdt, i Forbindelse med Afhændelsen af en Ejendom, der havde været overtaget af Banken, at lade en Panteobligation, hvis Sikkerhed ansaas for værdiløs, udstede til L, der transportererede den for Halvdelen til S .....

27

Maskiner.

Et Importfirma S havde for 3430 Kr. solgt en Skipper K en svensk Baadmotor med 12 Maaneders Garanti, saaledes at enhver Del af Motoren gratis ombyttedes med en ny, saafremt den paa Grund af Material- eller Fabrikationsfejl viste sig ubrugelig. Inden et Aars Forløb skete der en Skade paa Bundrammen som Følge af at en Bolt ikke havde været tilstrækkelig sikret ved Leveringen. Da der forelaa en For-

sømmelse fra den svenske Fabriks Side, og Garantiklausulen fandtes uden Betydning i denne Sammenhæng, dømtes S til at erstatte K ikke blot Udgifterne ved Motorens Reparation 223 Kr., og en Skønsforretning, men ogsaa Foringelse og Driftstab, der ansattes til 1200 Kr. ....

Pag.

62

Modregning.

K havde for et Tilgodehavende hos en Andelsboligforening A gjort Udlæg i et til A i 1923 af en Murerforretning M for et Laan paa 2500 Kr. udstedt Haandpantebrev (Hp) med Sikkerhed i et af A's Underafdeling U til M udstedt Pantebrev (P), stort 3450 Kr. K lod i 1925 Hp, der indeholdt en Bestemmelse om, at A havde Ret til at anse de 2500 Kr. for fuld Afgørelse af P, stille til Tvangsauktion, hvor han selv købte det for 800 Kr. I 1935 indtalte K de 2500 Kr. hos M. Ikke anset bevist, at A havde benyttet den ovennævnte Ret, men idet A antoges at hæfte selvstændig for Skylden efter P, statureredes det, at M ikke ved Pantsætningen var afskaaret fra at bringe Gælden efter P i Modregning, og at Modregning heller ikke var udelukket ved at Hp gennem Udlæg og Auktion var kommet paa K's Haand. (D i s s e n s) .....

584

Møller.

Paa en Ejendom øst for Hove Aa lod Ejeren omkring 1840 til Værn mod Oversvømmelser fra Aaen opføre en ca. 430 m lang, 9,40 m høj Dæmning af Mosejord med lidt Muldjordspaafyldning, idet han derefter afleverede Vandet fra sin Ejendom mod Øst til Stenbæksrenden, saaledes at Dæmningen blev Vandskel mellem denne og Hove Aa. Ved et for Landvæsenskommissionen i 1918 indgaaet Forlig, hvori bl. a. Ejeren af Hove Mølle deltog, paatog Dæmningsejeren sig, i Anledning af Klager over Formindskelse af Vandmængden i Hove Aa ved Gennemgravning af Vandskellet, i Tilslutning til et ældre Forlig af 1893 at vedligeholde nævnte Dæmning og holde den tæt. Denne Forpligtelse antoges ikke at kunne medføre Pligt for Dæmningsejeren til at forsyne Dæmningen med en Lerkerne med en Bekostning af 1—2000 Kr., uanset at en saadan Foranstaltning ifølge et Skøn vilde være nødvendig for helt at hindre Gennemsvivning af Vand .....

134

Naboforhold.

En tæt udenfor Aalborg By liggende siden 1929 benyttet, i 1933 udvidet, stor Losseplads for Dagrenovation, der for en stor Del bestod af Fyld af organisk Art, fandtes at medføre saadanne Ulemper paa Grund af Stank, Fluor og Rotter, at det væsentlig oversteg, hvad Beboerne i et nærliggende Villakvarter var pligtig at taale. Idet Beboerne havde Krav paa, at Ulemperne saavidt muligt bragtes til Ophør, uanset om

Bebyggelsen maatte være paabegyndt, efter at Lossepladsen var taget i Brug, dømtes Lossepladsens Ejer til at foretage Tildækning af det organiske Fyld paa en paa Grundlag af en Skønsforretning nærmere angiven Maade, hvilket efter Skønnet vilde medføre en aarlig Udgift af ca. 19.000 Kr. og en øjeblikkelig Udgift af ca. 21.000 Kr. 702

Negotiorum gestio.

Antaget, at de direkte Udgifter, der ved en ugift Søfyrbøder S's Forsømmelse af den ham paahvilende Pligt til selv at indbetale de ham paalignede forfaldne Skattebeløb var paabyrdet hans Rederi, som i Hh. t. Lov Nr. 149 af 10. April 1922 § 38 og Lov Nr. 73 af 29. Marts 1924 § 25 havde maattet indbetale Skatten, efter almindelige formueretlige Grundsætninger burde godtgøres dette af S 201

Næringsvæsen.

Da Indehaveren H af en Herreekviperingsforretning paa Amagerbrogade paa Grund af en Dom, der frakendte ham de borgerlige Rettigheder, ikke var i Stand til at føre Forretningen videre, blev den omdannet til et Aktieselskab, hvori T overtog 59.500 Kr. af Aktiekapitalen paa 70.000 Kr. og fik Eneprokura, medens H blev antaget som Forretningsleder uopsigelig i 10 Aar med fast Løn og Tantième og H's Hustru overtog 9500 Kr. Aktier og endelig to Sagførere hver fik en Aktie paa 500 Kr. Antaget at T, der i Forvejen forhandlede Manufakturvarer fra Butik i Gothersgade, ikke for dette Forhold kunde straffes for Overtrædelse af Næringslovens § 26, hvorved bemærkedes, at T's Prokura var afmeldt efter Landsretsdommens Afsigelse 14

I et Tilfælde, hvor en Slagtermester for at have solgt ca. ½ kg fordærvet Bacon fra sin Forretning i København blev anset med Bøde efter Sundhedsvedtægtens § 35, statueredes det, at der ikke i Strfl. § 79 fandtes Hjemmel til at frakende Retten til at drive Næring i Henhold til Næringsbrev..... 95

Da Politimesteren i S havde nægtet at udstede den i Næringslovens § 97 ommeldte Tilladelse til en Uldhandler U, idet U var straffet for ulovlig Omløben med Varer og efter Fr. 23. April 1845 § 2 maatte antages at have mistet den i Forordningens § 1 hjemlede Handelsfrihed, tog U midlertidigt Ophold i O og fik af Politimesteren dør udstedt en § 97-Tilladelse. Antaget, at Politimesteren i O efter at have faaet Oplysning om den U overgaaede Dom havde været beføjet til at annullere denne Tilladelse, og U, der havde nægtet at udlevere Tilladelsen og fortsat havde forhandlet Uldvarer ved Omførsel, blev under en Politisag dømt for Overtrædelse af Næringslovens § 36, hvorhos Tilladelsen i Medfør af Strfl. § 77 blev inddraget 106

Efter at den i A boende T hos Politimesteren i A havde faaet Afslag paa en Henvendelse om Udstedelse af den i Næringslovens § 97 ommeldte Tilladelse, idet han siden en ham i 1931 overgaaet Straffedom ikke lovlig havde kunnet drive Erhverv ved Omførsel, jfr. Fr. 23. April 1845 § 2, henvendte han sig til Politimesteren i K, hvor han af samme Grund midlertidig havde taget Ophold, og efter mod bedre Vidende at have afgivet en Erklæring om at opfylde Betingelserne for at faa § 97-Tilladelse (Strfl. § 163), opnaaede han at faa saadan Tilladelse udstedt. Denne Tilladelse blev under en af Statsadvokaten anlagt Sag inddraget i Medfør af Strfl. § 77, 1. Stk. 197

Antaget, at en Person, som havde løst Vandrebrev, var uberettiget til uden Statsskovvæsenet Tilladelse at forhandle Is-crème og lignende Varer paa den Staten tilhørende Strandbred ud for Asserbo Skovpart og Stejlepladsen ved Liseleje, til hvilken Strandbred der i Henhold til Naturfredningsloven er Adgang for Almenheden, og at denne Handel ogsaa kunde forbydes af Statsskovvæsenet paa eller fra Forstranden ud for disse Arealer, forsaavidt den foregaar i en saadan Nærhed af Strandbredden, at Varerne kan rækkes til Personer, der befinder sig paa denne. (D i s s e n s)..... 664

En Gas- og Vandmester, som i 1923 af Kommunalbestyrelsen havde faaet den i Lov Nr. 9 af 23. Jan. 1903 § 1 ommeldte Bemyndigelse til at udføre Arbejder vedrørende indvendige Spildevandsledninger i Gentofte Kommune, maatte finde sig i, at hans Bemyndigelse ved senere Instrukser af Hensyn til den tekniske Udvikling begrænsedes, saaledes at han udelukkedes fra at udføre visse indvendige Afløbsledninger, idet hans Næringsvirksomhed lige saa lidt som andre Næringsvirksomheder med Eneberettigelse kunde siges at angaa noget Fixum 692

Nævningesager.

En 25-aarig, tidligere tre Gange for Tyveri straffet Tiltalt, som var i lettere Grad aandssvag og af Nævningene blev kendt skyldig bl. a. i Voldtægt, saaledes at Strfl. § 17 bragtes til Anvendelse, blev i Medfør af Strfl. § 70 dømt til at anbringes i en Aandssvageanstalt, medens Straffen for en Værnepligtsforseelse fandtes at burde bortfalde 117

En Tiltalt, der havde gjort sig skyldig i Blufærdighedskrænkelser og kønsligt Forhold overfor mindreaarige Døtre. Straffen nedsat af Højesteret 207

En tidligere bl. a. to Gange for Alfonseri straffet Tiltalt, som nu ved Nævningeret var kendt skyldig bl. a. i Sædelighedsforbrydelser, dømtes til Indsættelse i Arbejdshus 334

En Tiltalt T blev anset for Overtrædelse af Strfl. § 183 Stk. 1 ved en Nat at have kastet mod eller anbragt ved Forsvarsministerens Villa en Bombe bestaaende af ca. 350 g »Astralit« i en Aluminiums Feltflaske og antændt Bomben, der eksploderede og bl. a. sprængte Ruderne i Villaens Gavl og Veranda samt to Ruder i Nabovillaen. — Den af Nævningeretten ikendte Straf forhøjedes af Højesteret (D i s s e n s).

To Medtiltalte, der havde medvirket til at fremskaffe »Astralit« m. v. blev alene anset efter Lov Nr. 122 af 28. April 1934 § 11, efter hvilken Bestemmelse ogsaa T blev straffet. For de Medtiltalte ansaas Straffen for afsonet ved det udstaaede Varetægtsfængsel .....

441

Offentlig Myndighed og Orden, Forbrydelser mod.

En Cyklist, der paa en Gade i København havde paakørt og injurieret en anden Cyklist, og som ved den almindelige Spiritusprøve skønnedes »paavirket i lettere Grad«, medens Blodprøven viste en Alkoholkoncentration paa 1,85 pro mille, blev enstemmig dømt for Overtrædelse af Straffelovens § 138 — foruden for Overtrædelse af Færdselslovens §§ 2, 1. Stk., 9, 1. Stk. og 28, 2. Stk. samt Politivedtægtens § 5, 1. Stk. ....

352

Pant.

P, der havde 5. og 6. Prioritet i en Gaard (Gp), men ikke i dens Engparceller (Ep), erhvervede, efter at have gjort Udlæg og begært Tvangsauktion, ved Transport 4. Prioriteten, der tillige havde 1. Prioritet i Ep, i den Hensigt paa Auktionen kun at gøre en Del af dette Pantebrev gældende i Gp for derved at opnaa at faa Dækning for sin 6. Prioritet. S, der foruden 7. Prioritet i Gp havde 2. Prioritet i Ep, og som ved P's Transaktion saa sin Adgang til Dækning i Ep truet, fik nu ved at stille de fornødne Midler til Raadighed for Ejeren E denne til at indfri den gamle 4. Prioritet og udstede en ny til ham som tinglystes samtidig med at den gamle aflystes. E antoges ikke at have været afskaaret fra under de foreliggende Omstændigheder at foretage en ren Ombytning som sket. ((D i s s e n s) .....

684

Partsforklaring.

Spørgsmaal om Pligt til personligt Fremmøde til Partsforklaring.

1

Patenter.

Da ved Overdragelsen af Eneudnyttelsesretten til et Patent m. v. Sælgerens sagkyndige Repræsentant, der deltog i Forhandlingerne om Kontrakten, ikke havde haft Føje for den Antagelse, at det vilde være muligt paa Grundlag af de ved Kontrakten til Raadighed stillede Rettigheder, Metoder og Erfaringer at fremstille Materiale, som vilde være praktisk

anvendeligt til de Formaal, hvis Fyldestgørelse var bestemmende for Køberen, blev denne, efter at der i flere Maaneder forgæves under Ledelse af nævnte Sagkyndige var eksperimenteret med at finde en tilfredsstillende Fremgangsmaade, kendt frigjort for enhver Forpligtelse efter Kontrakten og fik tillagt Erstatning for Udgifterne til de afholdte Forsøg. 181

A havde faaet Patent paa en Køleplade, kendetegnet i Hovedkravet ved at en plan Metalplade med et underliggende Hulrum til Cirkulation af et Kuldemiddel og — nederst — et Isolationslag er fastgjort i en Metalramme, der er i daarlig varmeledende Forbindelse med Metalpladen, saa at det hele udgør en mekanisk sammenhængende, pladeformet Enhed, paa hvis Overflade — Metalpladen — Varerne henstilles i fri Forbindelse med den ydre Luft, saa at Dannelse af tyk Rim uhindret kan finde Sted. Dette Patent ansaas krænkert ved en af B fremstillet Køleplade af lignende Beskaffenhed og Virke- maade, men med Ramme af Træ og Ebonit, beklædt paa Ydersiden med en tynd, rustfri Staalplade, idet Afvigelserne i den konstruktive Fremgangsmaade ikke fandtes at være af en saa væsentlig Betydning, at de kunde bringe denne Køleplade udenfor Patentets Omraade 271

Ifølge Patentkravet ved en af A patenteret Fordampningsvarme- maaler, bestaaende af et delvis vædskefyldt Glasrør, afgaar Dampene frit fra Rørets Munding, kun bremset af det lange snævre Rørstykke over Vædskefladen. Skønt Formaalet med Bremsningen ikke er nævnt i Beskrivelse eller Patentkrav, ansaas Betydningen af Bremsningen erkendt af A og tilstrækkelig evident for en Fagmand, og et Par ældre nu modholdte Fordampningsvarmemaalere, ved hvilke ikke fandtes den omhandlede Bremsevirkning ved Vædskens højeste Stand, ansaas derfor ikke nyhedsskadelig for A's Patent. — En af A nedlagt Paastand om, at B kendtes uberettiget til i Strid med A's Patent at fremstille og forhandle nogle Varmemaalere som vist paa Tegningerne til et af B udtaget dansk Patent eller som anvendt i en angiven Ejendom, kunde ikke tages til Følge. 419

Et herværende Firma F, der sagsøgte til at ophøre med at forhandle et Stempel, hvorpaa var udtaget dansk Patent af en amerikansk Korporation A, gjorde gældende, at det maatte anses at have Samtykke fra A, idet det havde købt Stemplerne hos et amerikansk Firma S, der mod en Licensafgift til A fabrikerede Stemplerne og angav i Hh. t. Kontrakt med A at have Ret til Eksport, ogsaa til Danmark. Dette sidste benægtedes af Sagsøgeren, der af A havde faaet overdraget Udnyttelsesretten bl. a. for Danmark og var befuldmægtiget af A til at rejse Sagen mod F, og da en Henvisning til Kontrakten mellem A og S, hvis Indhold var omtvistet, ikke fandtes at

afgive tilstrækkeligt Bevis for det paastaaede Samtykke, blev
F dømt. (D i s s e n s) ..... 533*)

Pension.

En Værkfører, som i 1927 ved et Skibsværft B & W's Over-
tagelse af et andet Værft overgik i B & W's Tjeneste, men
blev afskediget pr. 1. April 1933 uden at være blevet pen-
sionsberettiget efter B & W's almindelige Pensionsregler, der
krævede ti Aars Tjeneste hos B & W, rejste Krav paa
Pension under Paaberaabelse af, at der i en Skrivelse af
Jan. 1928, hvormed fremsendtes et Pensionsreglement, var
tilføjet: »I Tilfælde af at De — — — maatte blive pensioneret,
inden der er gaaet ti Aar, regnet fra Deres Tiltrædelse hos
os, vil Størrelsen af Pensionen — — — blive særskilt fastsat.«
Hverken denne ganske hypotetisk formulerede Sætning eller
nogle vage Udtalelser af B & W's Direktør fandtes at kunne
paaberaabes som Grundlag for et Pensionskrav, der ikke havde
Hjemmel i Pensionsreglementet 235

En Sommereftermiddag skete der i et Vejkryds paa Aabenraa—
Løgumklostervejen et Sammenstød mellem en Motorvogn, der
førtes af V, og en Motorcyklist C. C fik venstre Ben knust.
Ansvaret lagdes udelukkende paa V, der, skønt han havde
Vigepligt, havde søgt ved at sætte Farten op at komme foran
C, men hans Forhold betegnedes dog ikke som grov Uagt-
somhed. C, der var timelønnet Remisearbejder, blev afskediget
med Pension. Hans Invaliditetserstatning fastsattes efter en
Invaliditet paa 70 pCt. til 29.000 Kr., hvoraf 21.000 Kr. til-
lagdes ham selv som Tillæg til Pensionen, medens 8000 Kr.
tillagdes Statsbanerne som Erstatning for Tab ved C's Pen-
sionering 678

Politi.

En Politibetjent, der i Ordenshaandhævelsesøjemed havde gjort
Brug af sin Politistav og derved tilføjet en Person et Knus-
ningssaar i Hovedet, fandtes efter Omstændighederne ikke
at have gjort sig skyldig i Misbrug af Politistaven..... 91

Regnskab.

En Sag om Opgørelse af et Regnskabsmellemværende..... 109

En Sag om Opgørelse af et Regnskabsmellemværende mellem
Appellanten og Indstævnte, der havde ydet Appellanten et
Laan og havde været ansat som Bogholder hos Appellanten,
men var blevet afskediget paa Grund af Uorden i sin Bog-
føring, samt om nogle af Appellanten om Indstævnte frem-
satte ærefornærmende Udtalelser 576

*) Opmærksomheden henledes paa, at Pagineringen fra S. 532 fortsættes
saaledes: 533, 534, 533, 534, 535 o. s. v. Denne Sag begynder paa den
første med 533 betegnede Side.

En Sag om Opgørelse af Regnskabsmellemværende mellem et Kolonialfirma og Firmaets forhenværende Forretningsfører, særlig om Beregningen af den sidstnævnte tilkommende Tantieme der skulde opgøres paa Grundlag af Forretningens »Nettooverskud«	626
--	-----

Reklamation.

En Kulhandler, der i Juni af en Importør S havde købt 1000 Tons »hele og knuste engelske Cokes, Cinders og Nøddecokes« til successiv Levering inden 31. Decbr. s. A., var ikke pligtig til, naar han rekvirerede Koks, at modtage Cinders (Yorkshire Furnace Coke), og da han, der kun aftog 49 Tons Brændsel, fandtes at have reklameret paa tilstrækkelig tydelig Maade ved i Septbr. at meddele S, at Grunden til, at han ikke aftog mere, var den, at han ikke havde faaet udleveret de Varer, som han havde købt, og ved gentagne Gange at nægte at modtage S's Vare, frifandtes han for et af S rejst Erstatningskrav, for Ikke-Opfyldelse af Handlen	72
---	----

En Køber K ₁ , som i April 1935 havde købt et større Parti Sokker af S som 1ste Sortering, reklamerede i Jan. 1936 i Anledning af, at han fra sin Køber af en Del af Partiet K ₂ havde faaet Meddelelse om, at Køber Nr. 3 krævede Handlens Tilbagegang, fordi Varen ikke var 1ste Sortering, og efter at iørst K ₂ og derefter K ₁ var blevet dømt til at tage Partiet tilbage og betale Erstatning bl. a. for Udgifter ved Retsagerne, paastod K ₁ S kendt pligtig til at tage den omhandlede Del af det oprindelige Parti tilbage og erstatte ham hvad han havde maattet betale til K ₂ samt yderligere Omkostninger. S blev dømt efter K ₁ 's Paastand, navnlig under Hensyn til at K ₁ havde reklameret overfor S, saasart han fik Reklamation fra K ₂ , og idet S da blot havde svaret med at afgive en Erklæring om, at Varen var 1ste Sortering og ikke trods Opfordring havde mødt i de tidligere Retssager	286
---	-----

Res judicata-Virkning.

Se under Afvisning.

Retsafgift.

I en Sag, hvorunder Appellantinden paastod Indstævnte tilpligtet at anerkende nogle ved en Deklaration skete Ændringer i de hendes Ejendom paahvilende Servituter antoges Sagens Værdi at være Forskellen i den samlede Ejendoms Værdi, d. v. s. Grundens og de paastaaende Bygningers samlede Værdi, eftersom Appellantinden fik Medhold i sin Paastand eller ikke, og skønsmæssigt ansattes denne Forskel til 25.000 Kr.	322
---	-----

Mellem ni paataleberettigede Servituthavere, der havde anlagt en Sag for at faa et paatænkt Byggeforetagende i Rosenvænget kendt stridende mod Ejendommens Servituter, fandtes der at være en saadan Samhørighed m. H. t. Oprindelsen af det af dem overfor Sagsøgte stillede fælles Krav, at Retsafgift kun skulde svares som for en enkelt Sag.

Kæreafgiften ved Afgiftsspørgsmaalets Indbringelse for Højesteret, der ændrede Landsrettens Afgørelse i Ovsst. m. de kærendes Paastand, fandtes at burde tilbagebetales de kærende. (D i s s e n s) . . . . .

446

Retspleje i borgerlige Sager.

Spørgsmaal om en Dommers procesledende Virksomhed m. m. . . . .

1

En Sag, hvorunder Appellanten paastod statueret, at Indstævnte havde været uberettiget til i et Indlæg under en tidligere Retssag at fremsætte en nærmere angivet Udtalelse, afvistes, da Appellanten ikke fandtes at have nogen beføjet retlig Interesse i at opnaa en Retsafgørelse som af ham begært. . . . .

104

En Skibsreder R, der havde Overenskomst med Radiotelegrafistforeningen om Lønninger m. v., havde gennem længere Tid betalt en Radiotelegrafist en Hyre, som laa under den overenskomstmæssige. Foreningen søgte paa egne Vegne ved Sø- og Handelsretten R dømt til at betale Differencen mellem den tariffmæssige og den udbetalte Løn, men da der efter Lov Nr. 536 af 4. Okt. 1919 § 5 B 1., jfr. § 4 B 4. og § 17, havdes Ret til Søgmaal ved den faste Voldgiftsret og Søgmaal ved de almindelige Domstole var afskaaret, blev Sagen afvist fra Retten . . . . .

131

En til Betaling af Leje af Kiosker i Gl. Bellevue anlagt Sag, hvorunder Lejeren paastod Lejen nedsat dels fordi Udlejeren ikke havde opfyldt sine Forpligtelser efter Kontrakten, dels under Henvi sning til Lov Nr. 54 af 23. Marts 1937 § 27 og Aftaleloven, fandtes at henhøre under den ved førstnævnte Lov nedsatte Voldgiftsret for København m. m., og Henvi sning til nævnte Ret antoges at maatte ske ex officio . . . . .

582

For at have Ret til at lade Spørgsmaal om Lejeforhold underkaste Prøvelse for de ved Lov Nr. 55 af 23. Marts 1937 nedsatte Voldgiftsretter, kan det, forsaavidt angaar de i Lovens § 1 Stk. 1 nævnte Betingelser, i Alm. alene kræves, at nogen driver Erhvervsvirksomhed eller Forretningsvirksomhed i lejet Ejendom eller lejet Del af en Ejendom, saaledes at Virksomhedens stedlige Forbliven her kan have væsentlig Betydning og Værdi for Virksomheden. (D i s s e n s) . . . . .

583

Sagførere.

Nogle Haandværkere, der havde haft en Bygning i Entreprise og kun var blevet delvis fyldestgjort for deres Tilgode-

- havende, havde i Forstaaelse med Ejeren givet en Sagfører S Fuldmagt til at sælge Ejendommen for en nærmere bestemt Købesum, som delvis skulde berigtiges ved at Køberen K i Hh. t. Tilbud overtog og forrentede eller indfriede dels Pantegælden, dels Restgælden ifølge nogle Deklarationer til Belysningsvæsenet og til en privat Installationsforretning. Antaget at S havde Pligt overfor Haandværkerne til at sørge for, at Restgælden efter Deklarationerne, der afbetaltes paa 20 Aar med faste halvaarlige Ydelser, opgjordes paa en saadan Maade, at der kun godskreves K de Beløb, hvormed Deklarationerne ved Overtagelsen kunde indfries ved kontant Betaling, og maatte tilsvare den Mindreindtægt der var fremkommet ved, at han havde opgjort Gælden med det Beløb, hvormed den skulde afdrages over 20 Aar..... 20
- Antaget, at der ikke i Rpl. §§ 1018 b, 3. Stk. og 1018 c eller disse Bestemmelers Analogi fandtes Hjemmel til at tilkende en Sagfører Erstatning, fordi han i Tiden mellem en ham for Bagvadskelse overgaaet Underrettsdom, der frakendte ham de borgerlige Rettigheder og Retten til at udøve Sagførervirksomhed, jfr. Rpl. § 137, 2. Stk., og Landsrettens Dom i Ankesagen, der nedsatte Straffen og ikke frakendte ham nævnte Rettigheder, havde været afskaaret fra at udøve Sagførervirksomhed, jfr. Rpl. § 137, 4. Stk. 309

Servituter.

- Et Selskab S, der udstykkede en Ejendom, antoges ved et Parcellsalg, hvorved der paalagdes den solgte Parcel Villaservitut, ved de stedfundne Forhandlinger at have givet Køberen K₁ Føje til at gaa ud fra, at S vilde sikre en tilsvarende Bebyggelse paa Ejendommens øvrige Parceller — bortset fra Bebyggelsen mod en Hovedfærdselsvej — og der tilkendtes derfor K₂, der var sukcederet i K₁'s Rettigheder, en paa Grundlag af en Skønsforretning fastsat Erstatning, da der paa Naboparcellen opførtes høj Bebyggelse 241
- Ifølge det af S til K udstedte Skøde af 1922 paa en Parcel i Buddinge maatte indtil 1980 »paa hver Parcel« kun opføres et Hus med 5 Lejligheder — paa Hjørneparcellerne dog 10 Lejligheder — og paa »Parcellerne« maatte bl. a. ikke indrettes Virksomheder, som omfattes af de i Lov 10. Marts 1852 nævnte skadelige Næringsveje. Paataleretten tilkom dog alene S og hans Sukcessorer ifølge Overdragelse. I 1926 solgte S en Naboparcel til K's Parcel »til fri Afbenyttelse i enhver Henseende«, og Køberen indrettede straks et Garveri herpaa. Dette medførte fra først af Gæner for K, men først i 1936 rejste han Sag mod S til Erstatning for Værdiforringelse af hans Ejendom. S frifandtes, idet K ikke antoges at have regnet med og heller ikke fandtes at have haft Føje til at

	Pag.
regne med, at samtlige Parcellerne vilde blive solgt med Servitutpaalæg. (Dissens)	429
En Servitutbestemmelse, hvorefter en Grund kun maatte bygges med een Villa i een Etage, hvorover Tegning skulde godkendes af Sælgeren, særlig hvad angaar Udseende, ansaas ikke at være til Hinder for, at der i det af Ejeren godkendte Eenetages-Hus af en senere Ejer indrettedes en selvstændig Beboelseslejlighed af Villaens tre Loftsværelser ved Indlæggelse af Vand, Gas og WC og Omdannelse af det mindste Værelse til Køkken, hvorved intet ændredes i Husets Udseende	472
Ilølge Servituterne paa en Ejendom i Rosenvænget i København skulde Bygningerne opfylde Kravene i Byggeloven af 1856 og derhos ligge 20 Alen fra Vejrgrænsen samt ikke være mere end 3 Etager, og i Ønsket om at »det fredelige og hyggelige i Omgivelserne bevares« forbødes det særlig Ejerne at anbringe Dampskorstene eller -maskiner eller anlægge Virksomheder af den i Lov af 10. Marts 1852 omhandlede Art eller anlægge andre Forlystelsessteder end Restaurationer og Caféer paa Grundene, hvis Udparcellering skulde give Mulighed for en landlig Bopæl. Antaget, at disse Servituter ikke var til Hinder for, at der paa Ejendommen i 20 Alens Afstand fra Vejen opførtes en Bygning i 3 Etager med 84 mindre Lejligheder. (Dissens)	485.
Ved Salg af en Parcel i 1892 paalagde Sælgeren S Grunden — nu Charlottenlund Palmehave — forskellige Bebyggelsesindskrænkninger (Villaservituter), men forbeholdt sig at »indrømme Afgivelser fra de givne Regler«. I Hh. hertil gav han i 1904 ved tinglyst Deklaration Samtykke til, at Indskrænkningerne i det væsentlige ophævedes, dog at Bygningerne ikke maatte være højere end 3 Etager mod tidligere 2. S, der ikke havde indhentet Samtykke fra de andre paataleberettede Parcelejere, fandtes herved at have overskredet sin Beføjelse, men under Hensyn til dels den paa Ejendommen siden 1901 værende servitutstridige Bebyggelse, dels de af S allerede i 1892 for andre Parceller indrømmede Afgivelser fra Servituterne, kunde Deklarationen nu kun tilsidesættes, forsaavidt den tillod mere end to Etager, og Bygningshøjden fandtes at maatte beregnes i Forhold til Vejens nuværende Niveau, der var blevet hævet paa Grund af Viaduktanlæg. (Dissens)	589

Sikkerhedsforanstaltninger.

En 25-aarig, tidligere tre Gange for Tyveri straffet Tiltalt, som var i lettere Grad aandssvag og af Nævningene blev kendt skyldig bl. a. i Voldtægt, saaledes at Strfl. § 17 bragtes til Anvendelse, blev i Medfør af Strfl. § 70 dømt til at anbringes

i en Aandssvageanstalt, medens Straffen for en Værnepligtsforseelse fandtes at burde bortfalde	117
--	-----

Sikkerhedsforvaring.

En 41-aarig Tiltalt, der tidligere var straffet syv Gange for Berigelsesforbrydelser og en Gang for Overtrædelse af Straffelov af 1866 § 176, jfr. §§ 162 og 173 med Forbedringshusarbejde, og som nu af Nævningerne blev anset skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 222 ved gentagne Gange at have haft Samleje med et ni-aarigt Pigebarn, dømtes til at tages i Sikkerhedsforvaring	354
--	-----

Sindssyge.

En Person P, som i Hh. t. en af en Læge L udstedt Erklæring om, at han led af paranoia chronica og var farlig for andre, var blevet indlagt paa et Sindssygehospital ved Politiets Foranstaltning, krævede i denne Anledning Erstatning dels hos Staten, dels hos L. Da det imidlertid efter de foreliggende Oplysninger, derunder Udtalelser fra Retslægeraadet, maatte antages, at P's Sindstilstand havde været saaledes, at Betingelserne for en Tvangsindlæggelse forelaa, blev saavel Staten som L, hvis Erklæring fandtes udstedt paa et forsvarligt Grundlag, frifundet	312
Nægtet Berømmelse af Stævning, da vedk. paa Grund af Sindssygdom er udelukket fra at optræde som Part i Retssager..	344

En ung Dame K, der paa et Tidspunkt da hun ifølge Retslægeraadets Erklæring led af en lettere Mani og manglede Evnen til at træffe fornuftsmæssige økonomiske Dispositioner, havde købt et Automobil af en Automobilforhandler S, fandtes ikke bunden ved Handelen, og S, der havde faaet Vognen tilbageleveret, dømtes til at tilbagebetale Købesummen, der var erlagt ved Check, og der tillagdes ikke S Erstatning for Tab, idet der, forinden han modtog Købesummen og traf Foranstaltninger til Handelens Opfyldelse, havde foreligget Oplysninger for ham om, at K var syg. (D i s s e n s)	607
---	-----

Skatter.

General Motors International A/S (I), der er et Datterselskab af det amerikanske Holding Company, General Motors Corporation (C), som ejer Aktierne i en Række Fabrikationsvirksomheder, foretog i 1925 en Udvidelse af Aktiekapitalen 4,9 Mill. Kr. med 5,1 Mill. Kr., hvilket Beløb tegnedes af C og stillede til Raadighed for I paa den Maade, at C i sine Bøger krediterede I Beløbet i det indbyrdes Mellemværende, i hvilket der ikke beregnedes Renter. Antaget at der ved Skatteberegningen i Hh. t. Statsskattelovens §§ 1 og 8 maatte bortses fra de 5,1 Mill. Kr. Aktiekapital, idet dette Beløb ikke

	Pag.
ved den skete Kreditering var stillet til saadan Raadighed for I, at det faldt ind under Udtrykket »den indbetalte Aktiekapital« i nævnte Bestemmelser, og dette heller ikke var sket derved, at I paa et senere Tidspunkt faktisk efter det indbyrdes Mellemværendes Udvisende havde disponeret over Beløbet	49
Antaget, at de direkte Udgifter, der ved en ugift Søfyrbøder S's Forsømmelse af den ham paahvilende Pligt til selv at indbetale de ham paalignede forfaldne Skattebeløb var paabyrdet hans Rederi, som i Hh. t. Lov Nr. 149 af 10. April 1922 § 38 og Lov Nr. 73 af 29. Marts 1924 § 25 havde maattet indbetale Skatten, efter almindelige formueretlige Grundsætninger burde godtgøres dette af S	201
Antaget at en Rentenyder A, der oppebar Renten af en bestemt Andel af en i Bikuben baandlagt Kapital, som efter hendes Moders Død i Hh. t. testamentariske Dispositioner skulde tilfalde hende selv, eventuelt hendes Børn eller fjernere arveberettigede, var pligtig at betale Formueskat af Kapitalen, jfr. Statsskattelovens § 12 Nr. 2, 2. Pkt., smh. m. 1. Pkt. At Renten pr. 1. Jan. 1934 paa Grund af en fra en vis Side fremsat Indsigelse var blevet midlertidig holdt tilbage af Bikuben og først nogle Maaneder senere, efter at Indsigelsen var frafaldet, udbetalt A, kunde ikke medføre Fritagelse for at betale Formueskat for Aaret 1934/35	282
Antaget, at nogle af Dansk Bicycle Club afholdte Amatør-Cykelløb, der ikke havde været forbundet med Totalisatorspil, og som var kørt dels som Maalkørsel, hvor Præmier uddeles til den eller dem, der kommer først til Maalet, dels som Pointsløb med Præmier efter Omgange og Spurter, dels endelig som Parløb med lignende Præmiefordeling, var afgiftspligtige i Hh. t. Lov Nr. 104 af 1. April 1922 § 1.....	708
Skibe.	
En dansk Baadebygger B, som efter Anmodning af en svensk Motorfabrik M's islandske Agent A havde paataget sig for en aftalt Pris at bygge 4 (5) af A til en islandsk Kommune K solgte Motorbaade, og som, efter at M havde underskrevet Kontrakt om Levering af Baadene til K, ansaas som Underentreprenør i Forhold til M, kunde ikke af M kræve Ekstrabetaling, fordi han paa Foranledning af K's Tilsynsmand havde bygget Baadene større end angivet i de ham overgivne Specifikationer. Derimod tilkendtes der B Betaling hos M for en af ham foretaget ekstra Udrustning af Baadene efter Forlangende af K, et Forlangende hvis Berettigelse som Følge af A's Forhold var uklart, hvilket M maatte bære Ansvaret for. Endelig statueredes det, at nogle af K for for sen Levering	

iorlangte Dagsmulkter ikke kunde lægges paa B, og at en af B oprindelig paataget Pligt til Financiering var bortfaldet ved M's Indtrædelse i Kontraktsforholdet med K. 149

Skilsmisse.

Se Ægteskab.

Skoler.

En Forening, der drev en Privatskole, der var oprettet i 1922 og drevet først i to Femaarsperioder, derefter i Etaarsperioder, søgte Medlemmerne — subsidiært Bestyrelsen og Revisorerne — fra den første Femaarsperiode til at dække et paa-staaet Driftsunderskud fra denne Periode, mere subsidiært Medlemmerne i det sidste Regnskabsaar 1935—36 til at dække Underskudet ifølge en pr. 1. November 1936 opgjort Likvidationsstatus. Efter hvad der var passeret ved Overgangen fra første til anden Femaarsperiode fandtes det i al Fald at maatte være en Forudsætning for, at et Driftsunderskud fra den første Periode skulde kunne kræves dækket af de hertil Indstævnte, at Passiverne nu efter Likvidationsstatus oversteg Aktiverne. Det fandtes imidlertid saa usikkert, om dette var Tilfældet, at der ikke paa dette Grundlag kunde rejses noget Krav mod de paagældende Indstævnte, og denne Omstændighed maatte ogsaa føre til Frifindelse, forsaavidt angik den mere subsidiære Paastand..... 650

Skyldnersvig.

En Gas- og Vandmester T, som i en Aarrække havde faaet Varer fra et Firma F mod at give F Transport paa sit Tilgodehavende i Byggeforetagender, hvortil Varerne var bestemt, var sat under Tiltale for Skyldnersvig for at have oppebaaret og forbrugt ca. 10.000 Kr. af de borttransporterede Beløb. Transporterne var ikke anmeldt for vedkommende Bygherre, idet det var overladt T at indkræve Beløbene. F førte ikke nogen Kontrol med, om de opgivne Betalingstider og Beløb blev overholdt, men sendte T maanedlige Opgørelser over Mellemværendet, og F var allerede i 1932 blevet klar over, at T havde forbrugt af de borttransporterede Beløb uden at Forretningsgangen af den Grund var ændret. Da der ikke af F var erhvervet nogen Sikkerhedsret, kunde Strfl. § 283, Nr. 1 ikke anvendes, og ej heller Strfl. § 278 Nr. 3 kunde under de foreliggende Forhold finde Anvendelse 184

To Tiltalte anset med Fængselsstraf efter Strfl. § 283 Nr. 1 for Afklædning af pantsat Ejendom 324

Smitte.

K modtog 4. Novbr. to af S købte Køer; den 9. s. M. kastede den ene af dem Kalven, og det viste sig, at den led af smit-

som Kalvekastning, og at den havde indbragt denne Smitte blandt K's Køer, af hvilke mange smittedes. S, der havde taget de to af ham solgte Køer tilbage, paastodes dømt til i denne Anledning at betale K Erstatning, men da S ikke havde givet nogen udtrykkelig Garanti m. H. t. smitsom Sygdom, specielt Kastesygdom, og da S ikke kunde antages at have været vidende om eller have haft Formodning om Sygdommen, blev S frifundet 270

Kort efter at K havde købt en mindre Gaard med Besætning, viste det sig ved en Tuberkulinprøve, at alle 14 Køer reagerede for denne. Et Par Maaneder før Salget var to Køer blevet slået ned paa Grund af smittefarlig Tuberkulose og Sælgeren, der ved Salget havde oplyst, at der ikke havde været smitsom Kastning, men ikke havde omtalt Nedslagningen paa Grund af Tuberkulose, fandtes pligtig at yde K Erstatning paa Grund af den mindre værdifulde Kobesætning, som K havde bortsolgt og erstattet med en anden. (D i s s e n s) 438

Snekastning.

Da den et Automobil ved Sammenstød med et andet Automobil tilføjede Skade udelukkende skyldtes den Tilstand, hvori Vejen befandt sig som Følge af at Snefogeden ikke havde sørget for forsvarlig Snekastning, blev vedkommende Sogneraad, hvem det efter Lov om Snekastning af 22. April 1904 i sidste Instans paahvilede at sørge for Snekastningen, dømt til at betale Skaden paa Automobilet 227

Spil.

En Tiltalt T, der rundt om paa forskellige Restaurationer havde opstillet Gevinstspilleapparater, hvorved han havde haft en Fortjeneste af 790 Kr., blev anset med en Bøde paa 100 Kr., subsidiært Hæfte i 7 Dage, for Overtrædelse af Strfl. § 203, hvorhos dels Apparaterne — derunder tre i T's Hjem forefundne — dels det i Apparaterne værende Pengebeløb, ialt 121 Kr. 31 Øre, blev konfiskeret til Fordel for Statskassen, hvorimod Konfiskation ikke fandt Sted med Hensyn til den fornævnte Fortjeneste af 790 Kr., der ikke forelaa individualiseret 251

Spirituspaavirkning.

Se Beruselse.

Strafakortning.

I et Tilfælde hvor Tiltaltes Varetægtsfængsel havde været opretholdt under Sagens Paaankning og hvor Straffen blev nedsat af Højesteret, foretoges en yderligere Strafakortning. 207

En Tiltalt, hvis Varetægtsfængsel var opretholdt under Anken, der var iværksat af det offentlige, fik ved Højesteretsdom-

	Pag.
men, som forhøjede Straffen, yderligere Afkortning i Hh. t. Strfl. § 86	441
Strafferetspleje.	
Da det offentlige Anke af en Straffedom først var forkyndt for de Domfældte efter Udløbet af den i Rpl. § 247 foreskrevne Frist, uden at det var gjort antageligt, at Fristens Oversidelse skyldtes Grunde der ikke kunde tilregnes det offentlige, blev Anken afvist fra Landsretten	186
Afvist Kæremaal angaaende en af Østre Landsret truffet Beslutning paa Grund af manglende Tilladelse fra Justitsministeriet	297
Afvisning paa Grund af manglende Tilladelse fra Justitsministeriet af Kæremaal mod Landsretskendelse, der stadfæstede en af Præsidenten for Københavns Byret afsagt Kendelse vedrørende Formen for nogle begærte Udskrifter af Rets- og Dombog i en Sag angaaende Overtrædelse af Strfl. § 265..	344
Da Meddelelse angaaende Fremgangsmaaden ved en Underrettsdoms Paaanke først var overgivet Domfældte den 18. Maj, og da denne Vejledning indeholdt Tilkendegivelse om, at Anke-meddelelse maatte fremsættes inden 14 Dage fra den nævnte Dag, fandtes den af Domfældte den 31. Maj fremsatte Ankebegæring ikke at indeholde en Fristoverskridelse, der kunde medføre Afvisning fra Landsretten.	
Landsretten ansaa sig ikke berettiget til at omgøre en Kendelse, hvorved en Straffesag afvistes som for sent paa-anke	360
Andragende om Genoptagelse af Straffesag afvist	369
Afvisning af Kæremaal paa Grund af manglende Tilladelse fra Justitsministeriet	532
I en Sag mod en Tiltalt, der blev anset med Bødestraf efter Strfl. § 234 Nr. 2 for fra en af hende drevet Kiosk at have for-handlet forskellige Hæfter og Fotografier af utugtig Karakter antoges det, at Højesteret ikke var afskaaret fra at domfælde forsaavidt angik nogle Hæfter og Fotografier, som omfattedes af Tiltalen, men som Landsretten ikke havde fundet utugtige og frifundet Tiltalte for, idet Anken omfattede Spørgsmaalet om, hvorvidt Straffeloven var urigtig anvendt, jfr. Rpl. § 963 Stk. 1 Nr. 1. (Dissens)	601
Sædelighedsforbrydelser.	
En Tiltalt anset i Hh. t. Nævningekendelse med Fængsel for Blufærdighedskrænkelser og kønsligt Forhold overfor mindre-aarige Døtre, Strfl. § 232, jfr. § 210 Stk. 1 og § 224, jfr. § 222.	207
En Tiltalt blev for Overtrædelse af Straffelovens § 229 Stk. 2 anset med Fængsel i 3 Maaneder og frakendt de borgerlige	

	Pag.
Rettigheder for et Tidsrum af 5 Aar, idet det ansaas for godtgjort, at det var med Tiltaltes Vidende og Vilje, at hans Hustru havde tjent Penge ved Utugt, og at Pengene var kommet ham tilgode ved Anvendelse enten til Hustruens eller Børnenes Fornødenheder eller i deres fælles Husholdning....	245
En tidligere bl. a. to Gange for Alfonseri straffet Tiltalt, som nu ved Nævningeret var kendt skyldig dels i Sædelighedsforbrydelser (Strfl. § 224, jfr. § 222, og § 232), dels i 3die Gang begaaet Overtrædelse af § 1, jfr. § 34 i Lov Nr. 99 af 29. Marts 1924 samt af § 6, jfr. § 17, i Lov Nr. 83 af 22. Marts 1930 blev for disse Forhold under ét dømt til Indsættelse i Arbejdshus	334
En 41-aarig Tiltalt, der tidligere var straffet syv Gange for Berigelsesforbrydelser og en Gang for Overtrædelse af Straffelov af 1866 § 176, jfr. §§ 162 og 173 med Forbedringshusarbejde, og som nu af Nævningerne blev anset skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 222 ved gentagne Gange at have haft Samleje med et ni-aarigt Pigebarn, dømtes til at tages i Sikkerhedsforvaring	354
En 30-aarig Tiltalt blev enstemmigt anset for under groft Misbrug af hans saavel paa Alder som Erfaring beroende Overlegenhed at have forført en 16½ Aar gammel Pige til Samleje, hvorved han besvangrede hende, og det antoges at han, selv om han ikke havde kendt Pigens Alder, efter sit Kendskab til Forholdene paa Stedet, Pigen selv og hendes jævnaldrende havde handlet uagtsomt med Hensyn til Bedømmelsen af hendes Alder. Straffen fastsattes efter Strfl. § 226, jfr. § 223 Stk. 2, til Fængsel i 40 Dage	381
En Tiltalt anset med Bødestraf efter Strfl. § 234 Nr. 2 for Forhandling af Fotografier af utugtig Karakter	599
En Tiltalt anset med Bødestraf efter Strfl. § 234 Nr. 2 for fra en af hende dreven Kiosk at have forhandlet forskellige Hæfter og Fotografier af utugtig Karakter	601
Søfart.	
Et Firma B, der havde købt et Parti Jærn fob Odense, befragtede til Transporten et R tilhørende Motorsejlskib M, som ifølge Certepartiet lastede 195 Tons Dødvægt, saaledes at Ladningen paa Ladepladsen skulde bringes om Bord, henholdsvis langs med Skibssiden paa B's Regning. Da de af Sælgeren antagne Arbejdere under Henviisning til gældende Overenskomst nægtede at bringe Lasten til Skibssiden, medmindre de ogsaa fik Lastearbejdet om Bord, fordi M ifølge Flagbogen var over 200 Tons, engagerede M selv Havnearbejdere til at udføre Arbejdet og forlangte Udgifterne dækkede af B, idet det gjordes gældende, at M's Dødvægt var	

- Pag.
- under 200 Tons. R fandtes at have Ansvar for Arbejdernes Optræden, fordi Oplysningerne i Flagbogen var forkerte, og R kunde ikke holde sig til B, selv om der i Certepartiet fandtes en Bestemmelse om at Befragteren havde Ladepligt, hvis Arbejderne vægrede sig ved at samarbejde med Skibsmandskabet 118
- Ved et Sammenstød i Flensborg Fjord mellem det 325 Tons store S/S »Birgit«, der var for indgaaende, og Motorgaleasen »Christian«, der kom fra Flensborg og skulde ind i Egersund, blev »Birgit« ramt paa Styrbords Side og led en Del Skade. Skønt »Christian« havde haft »Birgit« paa sin Styrbords Side, havde den holdt sin Kurs, men Føreren fandtes efter Sejlforholdene i Fjorden at have haft Føje til at gaa ud fra, at Fartøjerne var klar af hinandens Kurs, og Ansvar for Kollisionen blev lagt paa »Birgit«, som ikke havde fulgt den i Danske Lods givne Anvisning vedrørende Besejlingen af Flensborg Fjord, og som burde have forstaaet, at »Christian« skulde ind til Egersund. (D i s s e n s) 458
- Da det ikke kunde anses godtgjort, at der af to Dykkerselskaber S_1 og S_2 der havde overtaget Bortsprængning af et Vrag i Entreprise, var indgaaet en endelig Underentreprisekontrakt med de Personer (P), der havde udført Bortsprængningen, og da en Godkendelse fra Selskabernes Side ikke kunde indlægges i en af Formanden for S_1 — der selv var interesseret i Vederlaget — i Nærværelse af Formanden for S_2 foretaget Udbetaling af et bestemt Vederlag, maatte Vederlaget fastsættes skønmæssigt. Dette skete — ikke paa Grundlag af Daglønsbetaling, men under Hensyn til Risikoen ved Arbejdets Overtagelse og efter hvad der var oplyst om (procentvis) Vederlag i lignende Tilfælde. (D i s s e n s)..... 477
- Dansk Damper D kolliderede paa Delaware Floden med en engelsk Damper E. D samt D's Ladning (L) og Besætning (B) led betydelig Skade. E's Ladning ingen og E selv kun ringe Skade. Den amerikanske Domstol fandt Skyld paa begge Sider, saaledes at hver Part skulde bære Halvdelen af den samlede Skade. Ifølge amerikansk Ret havde L og B Krav paa fuld Erstatning hos E, som derefter havde Regres til D for Halvdelen. Da E's samlede Tilsvær oversteg E's Søformue, begrænsede E sit Ansvar til Søformuen og deponerede denne. Efter amerikansk Ret var L og B berettiget til forlods Dækning heraf, og D fik kun udbetalt et mindre Beløb. D gjorde nu gældende, at det indirekte havde maattet betale til L og B og krævede for dette Tab Dækning af sin Ansvarsforsikring. — Forholdet fandtes at maatte opfattes saaledes, at D havde paadraget sig et Tab svarende til Størrelsen af E's Regreskrav, hvorved bemærkedes, at Udbetaling af Erstatning til L og B af Limiteringssummen maatte

	Pag.
ligestilles med Betaling fra E's Side, og at D's Retsstilling i Henseende til Regreskravet ikke var ændret ved Deponeringen, og at endvidere den Formindskelse af den kontante Udbetaling til D, som fulgte af forlods Dækning til L og B, skyldtes D's Medskyld i Sammenstødet. Tabet fandtes ikke at høre under D's Kaskoforsikring som »Skade paa andet Skib«, men at være omfattet af D's Ansvarsforsikring som forårsaget ved D's Medskyld i den L og B ved Sammenstødet paaførte Skade. (D i s s e n s)	495
En Maskinmester M, der gjorde Tjeneste paa en af D/S »Øresund«s Skibe, blev ved Sommersæsonens Afslutning afskediget uden Varsel. Skønt M var antaget paa almindelige Forhøringsvilkår, til hvilke hører et Opsigelsesvarsel paa 3 Maaneder, fandtes Afskedigelse nberettiget, idet det fandtes godtgjort, at M, som var forhyret til et bestemt Skib af dettes Fører, kun var antaget til Skibets Sommersejls, saaledes at Hyren til dette Skib skulde ophøre ved Sæsonens Udløb, og M ikke havde Grund til at gaa ud fra, at Skibet vilde blive sat ind i anden Fart. (D i s s e n s)	573
Sø- og Handelssager.	
Stadfæstelse af en Østre Landsrets Beslutning om Henvi sning af en Sag til Sø- og Handelsretten	66
Tandlæger.	
En Tandtekniker P, der i en Aarrække havde været Interessent i Tandlæge T's Forretning, udførte i denne bl. a. en vis klinisk Virksomhed ved at tage Aftryk til Proteser og prøve disse paa Patienterne. I Nov. 1936 vedtog en Generalforsamling i Tandlægeforeningen, hvorefter T er Medlem, at Medlemmerne ikke maa beskæftige eller samarbejde med Teknikere, der under nogen Form udfører klinisk Virksomhed. Denne Beslutning antoges at medføre et saadant Indgreb i T's Tandlægevirksomhed, at Beslutningen maatte anses at have ligget udenfor Generalforsamlingens Beføjelser og derfor at være uforbindende for T, der havde stemt imod den.....	615
Ved en samtidig Dom blev Generalforsamlingsbeslutningen kendt uden Retsvirkning for P, hvorved bemærkedes, at der under Forudsætning af, at Generalforsamlingsbeslutningen ansaas for uforbindende for T, ikke var rejst Indsigelse mod, at den af P nedlagte Paastand toges til Følge.....	619
Testamenter.	
I følge et af to Søstre oprettet Testamente skulde førstafdøde (F) arves af længstlevende (L), ved hvis Død deres Efterladenskaber skulde tilfalde »den Privatperson eller den Institution, der plejer og passer længstlevende ved dennes	

Pag.

Død«. L, der efter F's Død ønskede, at en Sparekassebog skulde tilfalde en i Udlandet boende Søster S, overgav Bogen til en Tredjemand, der overførte den paa S's Navn, men beholdt Bogen og hævdede flere Beløb paa den til L. Antaget, at P, der plejede L ved hendes Død, ikke kunde gøre Krav paa Sparekassebogen, idet L ikke kunde anses afskaaret fra at gøre en Ændring i det gensidige Testamente, og det maatte anses godtgjort, at L ved sine Forhandlinger med P kun havde lovet P, at hun skulde arve Hus og Indbo, men ikke Penge. Hvem Bogen skulde tilfalde blev ikke afgjort under Sagen .....

370

Tinglysning.

P, der havde 5. og 6. Prioritet i en Gaard (Gp), men ikke i dens Engparceller (Ep), erhvervede, efter at have gjort Udlæg og begært Tvangsauktion, ved Transport 4. Prioriteten, der tillige havde 1. Prioritet i Ep, i den Hensigt paa Auktionen kun at gøre en Del af dette Pantebrev gældende i Gp for derved at opnaa at faa Dækning for sin 6. Prioritet. S, der foruden 7. Prioritet i Gp havde 2. Prioritet i Ep, og som ved P's Transaktion saa sin Adgang til Dækning i Ep truet, fik nu ved at stille de fornødne Midler til Raadighed for Ejeren, E denne til at indfri den gamle 4. Prioritet og udstede en ny til ham som tinglystes samtidig med at den gamle aflystes. E antoges ikke at have været afskaaret fra under de foreliggende Omstændigheder at foretage en ren Ombytning som sket. ((D i s s e n s) .....

684

Tre Kautionister, der ønskede at faa Sikkerhed i Debtors faste Ejendom, havde fra Dommerkontoret feilagtig faaet opgivet, at en af de foranstaaende Prioriteter var paa 3000 Kr., skønt det drejede sig om et ubegrænset Skadesløsbrev, og det senere til dem udstedte Pantebrev, der var affattet i Ovsst. m. det opgivne, var tinglyst uden Retsanmærkning. Da de imidlertid havde faaet al den Sikkerhed i Ejendommen, som det var muligt at erholde, og det, selv om de havde faaet rigtige Oplysninger, ikke vilde have været muligt for dem at forbedre deres Stilling som Kautionister, kunde de allerede af denne Grund ikke rejse Erstatningskrav mod Tinglysningsdommeren .....

716

Tjenesteforhold.

En Maskinmester M paa et Savværk blev ansat som Leder af en saakaldt Stigeafdeling med en fast Løn af 3600 Kr. og 3 Maaneders Opsigelse, og M, der hidtil havde været Medlem af Træarbejderforbundet, søgte derefter Optagelse i Foreningen af Arbejdsledere (F). Da M imidlertid i Hh t tidligere truffene og stadig i Kraft værende Aftaler var pligtig at arbejde mindst samme Timetal som de øvrige Arbejdere og i Virkelig-

heden lønnes med Timeløn samt udførte manuelt Arbejde som tidligere, og da den Stigeafdeling, som han skulde have ledet, faktisk ikke var blevet til noget, kunde M ikke anses for Arbejdsleder i Septemberforligets Forstand, og M kunde allerede af denne Grund ikke kræve Optagelse i F.....

67

Ikke fundet tilstrækkelig godtgjort, at en Garvermester — der tidligere havde været Indehaver af det Garveri, hvor han nu var ansat — havde gjort sig skyldig i saa alvorlig Forømmelighed, navnlig ved Fraværelse i Arbejdstiden, at han kunde afskediges trods den ham tilkommende Uopsigelighed i 10 Aar. — Ved Fastsættelsen af den ham paa Grund af den uberettigede Afskedigelse tilkommende Erstatning toges Hensyn til, at han havde faaet sin Arbejdskraft frigiort, og at hans Krav i væsentlig Grad hvilede paa Tantiëmberegning. (D i s s e n s) .....

517.

Told.

Antaget, at Camelback, bestaaende af Gummiplader, der paa den ene Side er belagt med et Lag imprægneret Lærred, som fjernes før Brugen, ikke kunde henføres under Toldtarifens Løbe Nr. 100 (Gummi i Forbindelse med Manufakturstof eller med toldpligtigt andet Stof), da det paalagte Lærred ikke kunde anses for en Del af Varen, og denne derfor i Hh. t. Løbe Nr. 101 var toldfri .....

78

Transport.

En Bank B, der af en Entreprenør E havde faaet uigenkaldelig Fuldmagt til at modtage og kvittere for de Beløb, ialt ca. 85.000 Kr., som E i Hh. t. en Vejentreprise skulde have udbetalt af et Sogneraad S, noterede efter Anmodning af en af E's Leverandører L en Transport paa ca. 4000 Kr. af Entrepresesummen, idet Transporten paaførtes en Bemærkning om, at »Beløbet udbetales først, naar det overfor os dokumenteres, at Arbejdet er fuldført«. Efter at B af S havde faaet udbetalt ca. 35.700 Kr., som efter nævnte Notering af B var udbetalt E bl. a. til Arbejdsløen, standsede E sine Betalinger og Restentreprisen blev overdraget en anden for ca. 50.000 Kr. B ansaas pligtig til, paa Grundlag af den foretagne Notering, at betale L's Tilgodehavende for leverede Varer, ca. 3330 Kr., idet det tagne Forbehold ikke fandtes at kunne medføre et andet Resultat .....

187

Tvangsakkord.

Et Aktieselskab R der var begæret konkurs havde for Højesteret nedlagt subsidær Paastand om, at Sagen hjemvistes til Skifteretten for at der kunde tages Stilling til Spørgsmaalet om Udsættelse for at forberede Tvangsakkord, hvorom der ikke var fremsat Begæring for Skifteretten, men da der ikke

	Pag.
skønnedes at være Grund til at tilstaa saadan Udsættelse, blev Konkursdekretet stadfæstet	572
Tyveri.	
En for Tyveri Tiltalt frifundet ved Højesteret	434
En Tiltalt mod sin Benægtelse dømt for Tyveri af en Cykel..	456
Umyndige.	
Den 13-aarige Arne ramte paa en Legeplads den 9-aarige Ebba med en hjemmelavet Flitsbuepil i venstre Øje, der blev saaledes beskadiget, at det maatte fjernes. Da han havde skudt henimod Ebba og dennes Veninde, som var synlige for ham, fandtes han at have handlet uagtsomt og at være erstatningspligtig, hvorimod der ikke fandtes at være Grundlag for at idømme hans Moder og Væрге personlig Erstatning. Erstatningen fastsattes under Hensyn til Umyndighedslovens § 63, 2 Led til 1500 Kr.....	444
Umyndiggørelse.	
Umyndiggørelse paa Grund af Sindssygdom	19
Ophævelse af Umyndiggørelsesdekret nægtet	122
En Umyndiggørelse af en Enke paa Grund af sjælelig Forstyrrelse	229
Umyndiggørelse paa Grund af Sindssygdom	524
Underholdsbidrag.	
Ved endelig Skilsmisdom, afsagt 15. Aug. 1929 af Staten New Yorks Højesteret, blev M paa Grundlag af et Forlig dømt til at betale sin tidligere Hustru H 100 Dollars pr. Maaned til Underhold og Forsørgelse for hende og to Børn paa 16 og 18 Aar. M giftede sig paany (i 1930) og undlod at betale H Bidrag. Senere (i 1933) tog M Ophold her i Landet og H søgte ham nu her til at betale det ved Dommen fastsatte Underholdsbidrag for den forløbne Tid, idet dog Beløbet nedsattes til 3000 Dollars til fuld Afgørelse til Dato. Da M, der hævdede at Størrelsen af hans Bidragspligt skulde fastsættes af den herværende Overøvrighed, maatte anses at have taget den amerikanske Højesteretsdom til Følge ogsaa i Henseende til Vilkaar, blev han dømt efter H's Paastand, hvorved bemærkedes, at Sagen ikke havde angaaet Spørgsmaal om fremtidige Bidrag	17
Underslæb.	
En Tiltalt, der havde haft Radioapparater i Konsignation for en Grosserer, saaledes at han ved Salg var pligtig at overholde de af denne fastsatte Priser og, efter som Salg skete mod kontant Betaling eller paa Afbetaling, straks at indsende Købesummen eller Afbetalingskontrakten til Grossereren, havde i en Række Tilfælde dels solgt Apparater til Underpris, dels	

	Pag.
forbrugt indkomne Betalinger. For dette Forhold blev han anset efter Strfl. § 278, henholdsvis 1. og 3. Stk., jfr. § 285, 1. Stk.	55
En Gas- og Vandmester T, som i en Aarrække havde faaet Varer fra et Firma F mod at give F Transport paa sit Tilgodehavende i Byggeforetagender, hvortil Varerne var bestemt, var sat under Tiltale for Skyldnersvig for at have oppebaaret og forbrugt ca. 10.000 Kr. af de borttransporterede Beløb. Transporterne var ikke anmeldt for vedkommende Bygherre, idet det var overladt T at indkræve Beløbene. F førte ikke nogen Kontrol med, om de opgivne Betalingstider og Beløb blev overholdt, men sendte T maanedlige Opgørelser over Mellemværendet, og F var allerede i 1932 blevet klar over, at T havde forbrugt af de borttransporterede Beløb uden at Forretningsgangen af den Grund var ændret. Da der ikke af F var erhvervet nogen Sikkerhedsret, kunde Strfl. § 283, Nr. 1 ikke anvendes, og ej heller Strfl. § 278 Nr. 3 kunde under de foreliggende Forhold finde Anvendelse	184
En Tiltalt, der svigagtigt havde disponeret over nogle Partier Æbler, der var tilsendt ham til Forhandling og forbrugt Provenuet, anset efter Strfl. § 285, jfr. § 278	191

Valutaforanstaltninger.

Efter at Medlemmerne af Bestyrelsen for et Andelssvineslagteri, deriblandt H, hver især var blevet anset med Bøde for Overtrædelse af Bek. Nr. 254 af 11. Sept. 1935 ved som Betaling for Slagteriprodukter at have hjemtaget 1000 Pund Sterling i Punds Noter uden at indsætte Beløbet paa Konto hos Nationalbanken eller en anden til Modtagelse bemyndiget Bank, anlagde H Sag mod Handelsministeriet og paastod fornævnte Bekendtgørelse kendt ugyldig, forsaavidt angaar dens Bestemmelse om, at Hjemførelsespligten først er opfyldt med Valutaens Indsættelse paa Konto i en af de nævnte Banker. Denne Sag blev afvist ex officio, da det Spørgsmaal, der ønskedes afgjort, udtrykkelig havde været gjort til Genstand for Behandling og Paakendelse under Straffesagen.....	340
--	-----

Vand.

Paa en Ejendom øst for Hove Aa lod Ejeren omkring 1840 til Værn mod Oversvømmelser fra Aaen opføre en ca. 430 m lang, 9,40 m høj Dæmning af Mosejord med lidt Muldjordspaafyldning, idet han derefter afleverede Vandet fra sin Ejendom mod Øst til Stenbæksrenden, saaledes at Dæmningen blev Vandskel mellem denne og Hove Aa. Ved et for Landvæsenskommissionen i 1918 indgaaet Forlig, hvori bl. a. Ejeren af Hove Mølle deltog, paatog Dæmningsejeren sig, i Anledning af Klager over Formindskelse af Vandmængden i Hove

	Pag.
Aa ved Gennemgravning af Vandskellet, i Tilslutning til et ældre Forlig af 1893 at vedligeholde nævnte Dæmning og holde den tæt. Denne Forpligtelse antoges ikke at kunne medføre Pligt for Dæmningsejeren til at forsyne Dæmningen med en Lerkerne med en Bekostning af 1—2000 Kr., uanset at en saadan Foranstaltning ifølge et Skøn vilde være nødvendig for helt at hindre Gennemsvivning af Vand	134
Et til Anlæg og Drift af et Vandværk stiftet Andelsselskab S havde med en Maskinfabrik F truffet Overenskomst om Anlægget, idet Entreprisen betingedes af, at S kunde opnaa et Laan til Forrentning og Afdrag i Løbet af 30 Aar med en Rente af ikke over 5 pCt. p. a. Da den Bank, hvori Laanet forudsattes optaget, forlangte 5½ pCt. Rente og derhos krævede, at Andelshaverne skulde tegne sig som solidariske Selvskyldnere for Laanet, fandtes S berettiget til at sige sig løs fra Kontrakten, idet et Bestyrelsesmedlem vægrede sig ved at underskrive som Selvskyldnerkautionist og antoges at være berettiget hertil, da Lovens Bestemmelser om solidarisk Ansvar for Medlemmerne maatte forstaas som alene hjemlende en subsidær Hæftelse	512
Varemærker.	
B, i hvis i 1924 indregistrerede Varemærke for Sæbe m. v. Tallet 711 var optaget, fik i 1936 indregistreret et Varemærke for Brillantine, hvori Tallet 711 indtog en endnu mere fremtrædende Plads. Denne Registrering, der ikke kunde betragtes som en blot Omregistrering af Mærket af 1924, fandtes paa Grund af den lette Forveklingsmulighed at være i Strid med en af A i 1925 foretagen Registrering af Tallet 4711 som Varemærke for Sæbe, Brillantine m. v., og B, der ikke nu kunde rejse Indsigelse mod Registreringen i 1925 af 4711 eller kræve denne begrænset, blev dømt til at lade Mærket af 1936 udslette, ligesom det udtaltes, at B ikke havde noget Krav paa at erholde Tallet 711 indregistreret som Varemærke ved Siden af A's Varemærke 4711	393
Et af et Firma for Præservativer af Gummi indregistreret Varemærke, bestaaende af et paa sribet Baggrund anbragt Felt med Ordet »Diana« og derover et rektangulært Felt med en Angivelse vedrørende Varen, fandtes ikke at have en til Forveksling førende Lighed med et af et andet Firma tidligere for Parfumer og Kautsjukvarer registreret Mærke: en udfoldet Æske med Sideflader af mørkere og lysere Striber og paa den ene Sideflade i et mørkt Felt Ordet »Fromms«, paa den anden et mørkt Felt med en Bemærkning angaaende Varen	463
Veje.	
Et Sogneraad havde — uden forinden at gøre E bekendt her-	

med — ladet grave Grus til Vejmateriale paa en E tilhørende i Nabosagnet beliggende Hedelod. Da der maatte gaas ud fra, at der derved var tilføjet Lodden Skade, fandtes E at have Krav paa Godtgørelse i Hh. t. Fr. 13. Dec. 1793, jfr. Pl. 4. Juni 1845. I Mangel af nærmere Oplysninger om Skadens Omfang fastsattes Godtgørelsen skønsmæssigt til 500 Kr. 339

Vidner.

Nægtet Tilladelse til en Vidneafhøring der skønnedes uden Betydning for Sagens Afgørelse 343

Voldgift.

En Skibsreder R, der havde Overenskomst med Radiotelegrafistforeningen om Lønninger m. v., havde gennem længere Tid betalt en Radiotelegrafist en Hyre, som laa under den overenskomstmæssige. Foreningen søgte paa egne Vegne ved Sø- og Handelsretten R dømt til at betale Differencen mellem den tariffmæssige og den udbetalte Løn, men da der efter Lov Nr. 536 af 4. Okt. 1919 § 5 B 1., jfr. § 4 B 4. og § 17, havdes Ret til Søgmaal ved den faste Voldgiftsret og Søgmaal ved de almindelige Domstole var afskaaret, blev Sagen afvist fra Retten 131

Voldtægt.

En 25-aarig, tidligere tre Gange for Tyveri straffet Tiltalt, som var i lettere Grad aandssvag og af Nævningene blev kendt skyldig bl. a. i Voldtægt, saaledes at Strfl. § 17 bragtes til Anvendelse, blev i Medfør af Strfl. § 70 dømt til at anbringes i en Aandssvageanstalt, medens Straffen for en Værnepligtsforseelse fandtes at burde bortfalde 117

Ægteskab.

Ved endelig Skilsmisdom, afsagt 15. Aug. 1929 af Staten New Yorks Højesteret, blev M paa Grundlag af et Forlig dømt til at betale sin tidligere Hustru H 100 Dollars pr. Maaned til Underhold og Forsørgelse for hende og to Børn paa 16 og 18 Aar. M giftede sig paany (i 1930) og undlod at betale H Bidrag. Senere (i 1933) tog M Ophold her i Landet og H søgte ham nu her til at betale det ved Dommen fastsatte Underholdsbidrag for den forløbne Tid, idet dog Beløbet nedsattes til 3000 Dollars til fuld Afgørelse til Dato. Da M, der hævdede at Størrelsen af hans Bidragspligt skulde fastsættes af den herværende Overøvrighed, maatte anses at have taget den amerikanske Højesteretsdom til Følge ogsaa i Henseende til Vilkaar, blev han dømt efter H's Paastand, hvorved bemærkedes, at Sagen ikke havde angaaet Spørgsmaal om fremtidig Bidrag 17

M og hans Hustru H, der efter M's Paastand var blevet separerede ved Dom af 6. Marts 1936, vedblev i Fællesskab at

- Pag.
- bebo den af dem forud for Separationen beboede Lejlighed indtil Decbr. s. A., da H fraflyttede Lejligheden. Dette fandtes at indicere en saadan Fortsættelse af Samlivet, at Forudsætningerne for Separationens Bestaaen ansaas bortfaldet, uanset at M havde begært Skifte og søgt at faa H udsat af Lejligheden ved Fogden og H havde indgivet Andragende om at faa Manden sat i Bidrag, ligesom Parterne efter deres egen Forklaring ikke havde haft fælles Soveværelse og ikke spist sammen bortset fra nogle Dage i Juni, da M havde været syg. 147
- Antaget af Landsretten, at en mellem to Ægtefæller M og H truffet Ordning om Ophævelse af Formuefællesskabet, ikke var bortfaldet derved at Ægtefællerne, der levede faktisk adskilt, efter Paastand af M var blevet separeret, og at H, selv om hun ikke havde faaet fuldt Halvdelen af Fællesformuen, ikke kunde rejse yderligere Krav mod M, da der intet forelaa oplyst om vildledende Forhold fra hans Side. . . . 158
- M paastod Skilsmisse fra sin Hustru H paa Grund af H's Utroskab med en Tredjemand T. Saavel H som T benægtede kønsligt Forhold. Under Ægteskabet havde H født 5 Børn. Ifølge Blodtypebestemmelsen var M's Faderskab til de tre yngste Børn uforeneligt med A₁-A₂-Systemet, medens intet efter Blodtypeundersøgelsen var til Hinder for T's Faderskab. En antropologisk Undersøgelse svækkede Sandsynligheden for, at M var Fader til disse Børn. Blodtypeundersøgelsens Resultat fandtes at maatte lægges til Grund for Afgørelsen, hvorved bemærkedes, at forskellige Vidners Forklaring om H's og T's Forhold pegte i samme Retning. Ægteskabet ophævedes, saaledes at Forældremyndigheden over de tre yngste Børn tillagdes H, der ikke fik Ret til Underhold eller til M's Navn. (D i s s e n s) 489
- Dom til Separation fordi Forholdet mellem Ægtefællerne maatte anses ødelagt, givet efter Hustruens Paastand, som, forsaavidt angik Separationen, for Højesteret var tiltraadt af Manden. Forældremagten over Børnene tillagt Hustruen. Det paa lagdes ikke Manden at svare Underholdsbidrag til Hustruen. . 675
- En Ægtemand M som i 1927 efter 25 Aars Ægteskab forlod Hustru (H) og Børn og flyttede sammen med en anden Kvinde T, med hvem han derefter samlevede og havde et Barn, paastod Ægteskabet opløst i Hh. t. § 55 i Lov Nr. 276 af 30. Juni 1922. Skilsmisse var tidligere nægtet M ved Landsretsdom af 1932, fordi M ved sin Livsførelse hovedsagelig var Skyld i Samlivets Ophævelse, og da H stadig modsatte sig Skilsmisse og ønskede at genoptage Samlivet, nægtedes Skilsmisse paany, hvorved bl. a. bemærkedes, at T havde erklæret, at hun ikke vilde gifte sig med M, og at M modtog Understøttelse fra et af de voksne Børn i Ægteskabet. (D i s s e n s) 699

Ærefornærmelser.

Pag.

En Vognmand, der mod sin Benægtelse ansaas overbevist om til Skovrideren ved et Gods at have udtalt om den Mand, der udførte G's Skovkørsel, at han snød og havde snydt G i alle de Aar han havde været Chauffør for G, blev, da Sigtelserne savnede ethvert Grundlag, anset efter Strfl. § 267 Stk. 2 med Hæfte i 14 Dage og idømt en Erstatning paa 500 Kr. 44

En Sag om Opgørelse af et Regnskabsmellemværende mellem Appellanten og Indstævnte, der havde ydet Appellanten et Laan og havde været ansat som Bogholder hos Appellanten, men var blevet afskediget paa Grund af Uorden i sin Bogføring, samt om nogle af Appellanten om Indstævnte fremsatte ærefornærmende Udtalelser 576

To Personer der var tiltalt for Hærværk og Injurier overfor Auktionskøberen af en Gaard der havde tilhørt den ene af de tiltalte, blev begge frifundet, men ikke tilkendt Erstatning for Fængsling 723

Øvrighed.

Da Politimesteren i S havde nægtet at udstede den i Næringslovens § 97 ommeldte Tilladelse til en Uldhandler U, idet U var straffet for ulovlig Omløben med Varer og efter Fr. 23. April 1845 § 2 maatte antages at have mistet den i Forordningens § 1 hjemlede Handelsfrihed, tog U midlertidigt Ophold i O og fik af Politimesteren dér udstedt en § 97-Tilladelse. Antaget, at Politimesteren i O efter at have faaet Oplysning om den U overgaaede Dom havde været beføjet til at annullere denne Tilladelse, og U, der havde nægtet at udlevere Tilladelsen og fortsat havde forhandlet Uldvarer ved Omførsel, blev under en Politisag dømt for Overtrædelse af Næringslovens § 36, hvorhos Tilladelsen i Medfør af Strfl. § 77 blev inddraget 106

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 1

Første ordinære Session.

Fredag den 19 Februar.

Nr 15/1937. Landsretssagfører **Niels Ventegodt** (Selv)

paakærer

Østre Landsrets Kendelse af 29 Oktober 1936.

Den paakærede Kendelse er saalydende: Underretsdommeren burde have givet Landsretssagfører Ventegodt Lejlighed til at tilføre Retsbogen Begrundelsen af sit ovenfor under Punkt 4 omhandlede Kæremaal og burde derefter have fremsendt Kæremaalet til Landsretten overensstemmende med Forskrifterne i Retsplejelovens § 441 jfr § 419. Med Hensyn til de øvrige paaklagede Punkter kan de af de Kærende Redaktør Wm Haste og Landsretssagfører Ventegodt nedlagte Paastande ikke tages til Følge. Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret af Landsretssagfører Niels Ventegodt alene.

Den af ham for Højesteret nedlagte Paastand gaar ad Pkt 4 ud paa, at det kendes i Strid med Retsplejeloven, at Dommer Svedstrup nægtede at vejlede Redaktør Haste, da han som Selvmøder bad om Dommerens Vejledning. Kæremaalet vil for saa vidt, som ikke rejst af Haste, være at afvise.

Iøvrigt har den kærende gentaget de for Landsretten nedlagte Paastande.

Idet bemærkes, at den af den kærende begærte Vidneførsel, som Sagen foreligger oplyst, findes uden Interesse, vil Landsrettens Kendelse i Henhold til de i samme anførte Grunde i det Omfang, hvori den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste, derunder ogsaa forsaavidt angaar den Ventegodt ikendte Bøde.

Da Sagen uden rimelig Grund er paakæret til Højesteret, vil den kærende yderligere være at anse med en Bøde af 100 Kroner til Statskassen. Forvandlingsstraffen vil være at bestemme til 10 Dages Hæfte.

Thi bestemmes:

Forsaavidt angaar den overfor nævnte ad Pkt 4 nedlagte Paastand afvises Kæremaalet for Højesteret. Iøvrigt bør Landsrettens Kendelse i det Omfang, hvori den foreligger Højesteret til Prøvelse, ved Magt at stande.

Til Statskassen bøder den kærende, Landsretssagfører Niels Ventegodt, 100 Kroner. Forvandlingsstraffen bestemmes til 10 Dages Hæfte.

Landsretskendelsens Præmisser er saalydende:

Efter at en af Redaktør Wm Haste mod Dommer V Eide m fl anlagt Sag bl a til Erstatning for retstridig at have bevirket, at Haste blev afskediget fra sin Stilling ved »Berlingske Tidende« var blevet afgjort ved Østre Landsrets Dom af 23 December 1935 med det Resultat, at de Sagsøgte frifandtes, har Haste indanket Sagen for Højesteret. Under Forberedelsen til Domsforhandlingen i Ankesagen har Haste den 8 Juni 1936 faaet Højesterets Tilladelse til at lade optage Partsforklaring af Dommer Eide m fl som begært i to nærmere angivne Indlæg til Højesterets Ankeudvalg i borgerlige Sager.

I Henhold til denne Tilladelse afholdtes der den 22 Juni 1936 et Retsmøde i Frederiksberg Birks Rets 2 Afdeling, i hvilket Dommer Eide afgav Partsforklaring. Herunder stillede den for Haste mødende Sagfører, Landsretssagfører Niels Ventegodt, bl a det Spørgsmaal, om Eide tidligere havde søgt at faa Journalister afskediget. Dette Spørgsmaal nægtedes dog stillet, idet Retten fandt dets Besvarelse uden Interesse for Sagen. Kendelsen herom paakærede Haste til Landsretten, ligesom han paakærede en Kendelse, der tillod Eide under Partsforklaringen at benytte et af ham gjort Notat, dateret 4 Januar 1935, om hvilket Eide oplyste, at det var udfærdiget senere paa Grundlag af et straks nedskrevet, foreløbigt Notat.

Ved Østre Landsrets Kendelse af 21 Juli 1936 stadfæstedes Tilladelsen til at benytte Notatet, men det udtaltes, at Landsretssagfører Ventegodt bør have Adgang til at stille det ovennævnte Spørgsmaal til Dommer Eide.

I et den 27 August 1936 til Opfyldelse af Landsrettens Kendelse afholdt Retsmøde i Frederiksberg Birks Rets 2 Afdeling — Retten beklædtes af Dommer Svedstrup — mødte Landsretssagfører Ventegodt for og med Haste, hvorimod Dommer Eide ikke mødte. Der fremlagdes og oplæstes en Skrivelse af s D fra ham til nævnte Ret, saalydende:

»I Anledning af, at Landsretten ved sin Kendelse af 21 f M har til ladt Landsretssagfører Ventegodt at stille det Spørgsmaal til mig, om jeg tidligere har søgt at faa Journalister afskediget, till jeg mig at udtale, at jeg efter min bestemte Overbevisning besvarer dette Spm med Nej, dog med den Indskrænkning, at jeg en Gang som Medlem af en Bestyrelse i denne Egenskab var med til at ændre Redaktionsforholdene ved et Blad.

Under Henvisning til den Adfærd, som Landsretssagfører Ventegodt viste overfor mig i forrige Retsmøde, og som jeg maa antage vilde blive gentaget i Dag, formener jeg, at jeg maa være berettiget til at besvare dette enkelte Spørgsmaal skriftligt.«

Landsretssagfører Ventegodt protesterede mod, at Partsforklaringen afgaves skriftligt, og ønskede Rettens Afgørelse herom.

Ifølge det af to autoriserede Retsstenografer optagne Referat passerede der herefter følgende:

Dommeren spurgte, henvendt til Ventegodt: Videre er der ikke?

Ventegodt svarede: Jeg vil gerne fremlægge disse Dokumenter her i denne Forbindelse, Hr Dommer.

Dommeren: Hvad er det?

Landsretssagfører Ventegodt: Det skal jeg om et Øjeblik gøre opmærksom paa. I Anledning af en Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Dommer Eide maatte tilstedes Adgang til at benytte skrevet Materiale, har Landsretten paa Kæremaalet udtalt — — —

Dommeren: Ja, men alt det er uden Betydning. Dette Retsmøde drejer sig kun om — — —

Landsretssagfører Ventegodt: Det er nødvendigt, jeg fremsætter denne Bemærkning, saa kan Dommeren sige, hvad der ønskes — — —

Dommeren: Undskyld, nu dikterer jeg til Retsbogen, nu maa De tie stille.

Landsretssagfører Ventegodt: Nej, jeg ønsker at fremsætte en Protest.

Dommeren: De tier stille nu, og hvis De fortsætter, faar De Bøde.

Landsretssagfører Ventegodt: Det bryder jeg mig ikke om, Hr Dommer. Jeg faar alligevel ingen Bøde.

Dommeren: Jo (dikterer):

Dommeren nægtede Landsretssagfører Ventegodt at fremlægge en Del Materiale, der efter hans mundtlige Fremstilling vedrørte tidligere under Partsafhøringen behandlede Spørgsmaal, og efter Dommerens Formening var det af Landsretten tilstede Spørgsmaal 7 uvedkommende. Videre Forhandling herom kan ikke finde Sted for Retten.

Landsretssagfører Ventegodt: Jeg bemærker, at jeg paakærer den paagældende Kendelse til Landsretten, idet jeg gør gældende, at Landsrettens Kendelse — — —

Dommeren: Resten maa De skrive til Landsretten.

Landsretssagfører Ventegodt: Nej, jeg har Ret til mundtlig at begære mine Kæremaal til Protokollen; altsaa, jeg forlanger tilført Retsprotokollen, at jeg henviser til, at da Landsrettens Kendelse siger, at der ikke findes Grund til at antage, at der har fundet noget Misbrug Sted af Reglen til Benyttelse af nedskrevne Oplysninger, jfr Retsplejelovens § 183, har jeg i Dag indgivet Politianmeldelse paa Dommer Eide, der er sigtet for falsk Forklaring i Retsmødet den 22 Juni.

Dommeren: Jeg fratager Dem Ordet.

Landsretssagfører Ventegodt: Det er sagt, og det er et offentligt Retsmøde, og Landsretten maa prøve, om — — —

Dommeren: Vil De tie stille. Nu tier De stille.

Landsretssagfører Ventegodt: om der har fundet Misbrug Sted

Dommeren: De forlader Retten. (Afbrudelse af Landsretssagfører Ventegodt). De bliver vist ud nu, og saa falder Rettens Kendelse bag- efter. (til Protokolføreren) Vil De kalde paa en Politibetjent. (til Vente- godt) De forlader Retten.

Landsretssagfører Ventegodt: Ikke før der foreligger Retskendelse til Protokollen.

Dommeren: Politibetjent, vil De føre Landsretssagfører Vente- godt ud.

Landsretssagfører Ventegodt: Jeg bemærker, at jeg vil have en Retskendelse først. Jeg vil have Retskendelse først. Jeg gaar ikke uden Retskendelse.

Politibetjenten: Bare rolig.

Landsretssagfører Ventegodt: Jeg forlanger en Retskendelse, før gaar jeg ikke.

Dommeren (til Protokolføreren): Vil De komme ind og rapportere, naar Landsretssagfører Ventegodt er fjernet. (Dommeren forlader Rets- salen).

Ventegodt vægrede sig fortsat ved at forlade Retssalen og gav sig endog til at oplæse en Klage, som han havde indgivet til Politiet, og hvori han sigtede Dommer Eide for falsk Forklaring for Retten. Dom- mer Svedstrup aabnede, mens dette fandt Sted, to Gange Døren til Retssalen og udtalte til Protokolføreren: »Dette kan vi ikke finde os i. Vil De rekvirere mere Politi.« Efter at Politiet omsider havde fjernet Ventegodt, kommer Dommer Svedstrup ind og dikterede ifølge det stenografiske Referat følgende til Retsbogen:

»Da Landsretssagfører Ventegodt trods Dommerens gentagne Ind- skærkning ikke vilde rette sig efter Rettens Ledelse af Forhandlingerne og vedblev at tale, efter at Dommeren havde afsluttet Forhandling- en om det paagældende Punkt og yderligere frataget ham Ordet, udviste Dommeren ham af Retssalen overensstemmende med Retsplejelovens § 151.

Retsmødet blev suspenderet, medens Landsretssagfører Ventegodt, der nægtede at gaa, blev fjernet af Politiet efter Dommerens Rekvisition.

Dommeren afsagde derefter Kendelse:

Da Landsretssagfører Ventegodt har udvist grov Uorden, hvorved Forhandlingerne forstyrres, og grov Ulydighed mod Dommerens Be- falinger, vil han i Medfør af Retsplejelovens § 151, 2 Stk, være at anse med Bøde til Statskassen, der bestemmes til 60 Kr; Forvandlingsstraffen — — —.« (Uro paa Tilhørerpladserne). »Ingen Forstyrrelser. — Nej, undskyld: 100 Kr. Jeg saa et andet Sted i Loven. Forvandlingsstraf- fen bestemmes til Hæfte i 10 Dage.

Thi bestemmes: Landsretssagfører Ventegodt bør bøde 100 Kr til Statskassen, subsidiært straffes med Hæfte i 10 Dage.

Med Hensyn til den af Landsretssagfører Ventegodt fremsatte Pro- test mod den skriftlige Henvendelse til Retten, bemærkede Dommeren, at han maatte anse sig forpligtet til at fremlægge den fra Indstævnte Dommer Eide modtagne Skrivelse, og at det maatte falde udenfor nær-

værende Rets Kompetence at træffe nogen Bestemmelse i Anledning af Henvendelsens Indhold og Fremkomst.

Da videre Begæring ikke fremkom, hvorved bemærkes, at Appellanten personlig er til Stede i Retsmødet — — —.«

Redaktør Haste udtalte her: »Jeg maa paa Landsretssagfører Ventegodts Vegne forbeholde mig Kæremaal.«

Dommeren svarede: »Landsretssagfører Ventegodt er ikke til Stede i Retten. Han er udvist og kan ikke sige noget.«

Redaktør Haste spurgte: »Hvordan kan man da forholde sig, naar man vil paakære Sagen?«, men Dommeren fortsatte sit Diktat:

»— — — afsluttede Dommeren Retsmødet.«

I Anledning af det saaledes passerede har Landsretssagfører Ventegodt nu, dels paa Redaktør Hastes Vegne, dels paa egne Vegne fremsat følgende Kæremaal:

1. Det begæres paalagt Dommer Eide at fremstille sig personlig til Partsforklaring.

Da Dommer Eide ikke har ønsket at give Møde i Retten for at besvare det Spørgsmaal, som der ved Landsrettens Kendelse er givet Landsretssagfører Ventegodt Adgang til at stille ham, kan der ikke af Retten foretages yderligere i saa Henseende, idet det bliver Højesterets Sag at afgøre, hvilken Virkning der kan tillægges Dommer Eides Udeblivelse.

2. Idet det hævdes, at Dommer Eide ved en tidligere Lejlighed ved usandfærdigt Klagemaal har søgt at faa en Journalist afskediget, og at de Dokumenter, som Landsretssagfører Ventegodt ikke fik Lov at fremlægge i Retsmødet den 27 August, indeholdt Bevis herfor, begæres det statueret, at Ventegodt har været berettiget til at fremlægge dem, og Tilladelse begæres til nu at fremlægge 12 Stk fotostatisk Gengivelse af Korrespondance mellem Dommer Eide og Journalistforbundet samt en Erklæring af 27 August 1936 fra Redaktør Eskelund.

Dommeren har hertil bemærket, at det efter hans Formening ikke er rigtig, at Landsretssagfører Ventegodt har villet fremlægge Dokumenter, der vedrørte Rigtigheden af Dommer Eides Erklæring af 27 August 1936.

Det stenografiske Referat udviser intet om, at Landsretssagfører Ventegodt har villet fremlægge saadanne Dokumenter, men for det Tilfælde, at han, hvis ikke Ordet var blevet frataget ham, vilde have paa-beraabt sig, at de Dokumenter, som han ønskede fremlagt, ogsaa vedrørte Rigtigheden af Dommer Eides nævnte Erklæring, bemærkes, at der efter det begrænsede Formaal, Retsmødet den 27 August havde, nemlig Modtagelsen af Eides Partsforklaring, ikke for Underretsdommeren vilde have været Grund til efter Eides Udeblivelse at tillade Fremlæggelsen af saadant Materiale. Der bliver derfor heller ikke for Landsretten Spørgsmaal om at bringe Materialet ind i Sagen, men dette maa eventuelt ske ved dets Fremlæggelse direkte for Højesteret.

3. Idet det hævdes, at Dommer Eide i Retsmødet den 22 Juni 1936 har afgivet urigtig Forklaring om Tidspunktet for Nedskrivningen af det Notat, han, som ovenfor bemærket, benyttede ved sin Forklaring den nævnte Dag, begæres der Tilladelse til at fremlægge den af Lands-

retssagfører Ventegodt med Hensyn hertil indgivne Anmeldelse til Politiet med tilhørende Bilag, ligesom det paastaas paalagt Underrettsdommeren at afsige ny Kendelse vedrørende det omtalte Notats Benyttelse.

Da Dommer Eide ikke havde givet Møde til Partsforklaring, var der ingen Anledning til Fremlæggelse af det paagældende Materiale under Underretssagen, og den af Landsretten truffne Afgørelse vedrørende Notatets Benyttelse vil ikke kunne omgøres.

4. Der kæres over, at det er blevet nægtet Ventegodt at diktere til Retsbogen Begrundelsen af hans Kæremaal under Underrettsdommerens Nægtelse af Tilladelse til at fremlægge det under 2 og 3 omhandlede Materiale, over at dette Kæremaal ikke er blevet fremmet af Underrettsdommeren, og over at Underrettsdommeren har undladt at besvare et af Haste efter Ventegodts Bortvisning stillet Spørgsmaal om, hvorledes man skulde forholde sig, naar man vilde paakære Sagen.

Underrettsdommeren har med Hensyn hertil udtalt, at han ikke har nægtet Kæremaal — efter Dommerens Opfattelse altsaa alene Kæremaal vedrørende hans Nægtelse af at fremlægge Materialet under 3 — til Retsbogen, men kun Adgang til at holde et Foredrag, hvis Afholdelse var i Strid med en af ham truffet procesledende Bestemmelse. Endvidere har han udtalt, at en for ham forstaaelig Begrundelse af Kæremaalet ikke er fremkommet, hvilket maaske skyldes, at Ventegodt fremførte sine Bemærkninger med brølende Stemme og rivende Tungefærdighed.

Med Hensyn hertil bemærkes:

Efter det stenografiske Referat har Underrettsdommeren, da Ventegodt vilde fremsætte Kæregunden, afbrudt ham med de Ord: »Resten maa De skrive til Landsretten«, hvorefter Ventegodt fastholdt sin Ret til at kære til Retsbogen.

Idet Retten lægger det stenografiske Referat til Grund for sin Afgørelse, maa der gives den kærende Medhold i, at der efter Retsplejelovens § 441 burde have været givet Ventegodt Lejlighed til at faa Kæregunden tilført Retsbogen. Det af Ventegodt erklærede Kæremaal burde endvidere have været fremsendt til Landsretten overensstemmende med Forskriften i Retsplejelovens § 441 jfr § 419. Derimod har Underrettsdommeren ikke haft Grund til at vejlede Redaktør Haste i Anledning af det af ham stillede Spørgsmaal om Fremgangsmaaden ved Kære, da Spørgsmaalet maatte opfattes som havende Hensyn til eventuelt Kæremaal fra Landsretssagfører Ventegodt personlig.

5. Der kæres over, at Ordet er blevet frataget Ventegodt, og at denne med Magt er blevet udsat af Retssalen.

Med Hensyn hertil bemærkes:

Ordet blev frataget Landsretssagfører Ventegodt, da denne, efter at Underrettsdommeren havde afslaaet at høre hans Begrundelse af Kæremaalet, fortsatte med at fremsætte denne. Selv om nu ganske vist dette Afslag fra Underrettsdommerens Side var ubeføjet, jfr herom det ad 4 bemærkede, er det dog en Selvfølge og desuden udtrykkelig udtalt i Retsplejelovens § 150, at Dommerens procesledende Afgørelser maa respekteres. Landsretssagfører Ventegodt burde indtil videre have re-

spekteret Dommerens Afslag paa at modtage Kærebegrundelsen til Retsbogen og have ladet sig nøje med at klage over Afslaget til Landsretten. Da Ventegodt ikke respekterede den omhandlede Dommerafgørelse, var Underrettsdommeren derfor beføjet til at fratage ham Ordet og til, da han — som Stenogrammet viser — vedblev at tale, at udvise ham af Retten, og endelig til, da han ikke godvillig vilde forlade Lokalet, at lade ham udsætte med Magt.

6. Landsretssagfører Ventegodt paastaar den ham for grov Uorden, hvorved Forhandlingerne forstyrredes, og grov Ulydighed mod Dommerens Befalinger idømte Bøde ophævet.

Da Landsretssagfører Ventegodt, naar det af ham selv paaberaabte Stenogram lægges til Grund, har gjort sig skyldig i de Forhold, for hvilke han er idømt Bøde, vil den herom afsagte Kendelse være at stadfæste.

7. I det Landsretssagfører Ventegodt gør gældende, at han er blevet krænket ved utilbørlig og usømmelig Adfærd fra Underrettsdommerens Side, paastaar han denne anset med Bøde efter Retsplejelovens § 48, 2 Stk.

Efter det stenografiske Referat er der ikke fra Underrettsdommerens Side faldet nogen Udtalelse, der ved utilbørligt eller usømmeligt Indhold kunde krænke Landsretssagfører Ventegodt. Retten maa derhos anse det for praktisk talt ugørligt ved Vidneførsel at komme til Bunds i, om Dommerens i Stenogrammet gengivne Udtalelser, henset til hvad der af Stenogrammet fremgaar og hvad der eventuelt yderligere maatte fremkomme om Landsretssagfører Ventegodts Optræden i Retten, er fremsat i en saadan Form, at Ventegodt har haft Føje til at føle sig krænket derved. For saa vidt det endelig er gjort gældende, at Dommerens Ledelse af Forhandlingerne har været mangelfuld, bemærkes, at et saadant Forhold ikke i sig selv vilde berettige Klageren til at paastaa Retsplejelovens § 48, 2 Stk bragt i Anvendelse. Den her omhandlede Klage giver herefter ikke Landsretten Anledning til videre.

Mandag den 8 Marts.

Nr 85/1936. **Alex Kappels Forlag (Cohn)**

m o d

Haandværker **B P H Mathiesen** (Hartvig Jacobsen).

betræffende Betaling for et Subskriptionsværk.

København's Byrets Dom af 18 December 1935: Sagsøgte, Haandværker B P H Mathiesen, bør til Sagsøgerne, Alex Kappels Forlag, inden 15 Dage fra Dato betale 71 Kr 50 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 7 September 1935, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 75 Kr.

Østre Landsrets Dom af 7 Marts 1936: Appellanten, Haandværker B P H Mathiesen, bør for Tiltale af Indstævnte, Alex Kappels Forlag, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse til Appellanten med 200 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret foreliggende Oplysninger bl a om Værket i dets endelige Skikkelse bestyrker Dommens Resultat vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for alle Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for alle Retter betaler Appellanten, Alex Kappels Forlag, til Indstævnte, Haandværker B P H Mathiesen, med 1000 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgerne, Alex Kappels Forlag, at Sagsøgte, Haandværker B P H Mathiesen, tilpligtes at betale 71 Kr 50 Øre med Renter 5 pCt p a fra Sagens Anlæg den 7 September 1935, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af et mindre ved Rettens Skøn fastsat Beløb.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I Sommeren 1933 planlagde Sagsøgerne Udgivelsen af et Værk »Danmarks Jernbaner«. Værket skulde bestaa af 1) en historisk Del indeholdende en Oversigt over de danske Jærnbaners Anlæg og Udvikling gennem Aarene, 2) en biografisk Del indeholdende Portrætter og Biografier af nulevende Kvinder og Mænd, der er eller har været fast ansatte ved de danske Stats- eller Privatbaner, og 3) Billeder af saa godt som alle danske Jærnbanestationer og saavidt muligt med Oplysninger om de ved disse gennem Aarene ansatte Stationsbestyrere. Værket skulde udkomme i ca 35 Hæfter a 40 Sider til 2 Kr 25 Øre pr Hæfte.

Sagsøgerne udsendte et Prøvehæfte og samtidig dermed en Tryksag, hvori der gives de ovennævnte og andre Oplysninger om Værket. Om den biografiske Del af Værket hedder det i denne Tryksag: »— — — Da Værdien af det personalhistoriske Afsnit ikke alene beror paa Biografiernes Antal, men ogsaa paa, at disse er korrekte og udførlige, anmoder Redaktionen Dem indtrængende om velvilligst at udfylde om-

staaende Spørgeskema saa fyldig og godt som muligt og indsende det efter omstaaende Adresse, ledsaget af et godt Billede. Indsendelse af Spørgeskema og Fotografi forpligter ikke i nogen Henseende til at købe Værket. Ønsker De at subscribere paa dette, skal Bestillings-sedlerne i Spørgeskemaet udfyldes med Navn og tydelig Adresse og medsendes Spørgeskemaet. Vi haaber med Værket »Danmarks Jernbaner« at kunne skabe en værdifuld Haandbog, der kan blive til Gavn og Glæde for Etaten og et nyttigt Kildeskrift for Eftertiden, og beder vi derfor enhver indenfor Standen om velvilligst at gøre sit til, at de Oplysninger og det Materiale, vi søger til Udarbejdelsen af Værket, maa blive saa godt og fyldigt som muligt og blive os tilsendt saa hurtigt som muligt, at Værkets Udgivelse ikke forsinkes.«

Efter Planen skulde Værket omfatte ca 20 000 Biografier. Disse vilde blive optagne i alfabetisk Orden uden Hensyn til, hvilken Gruppe af Tjenestemænd den paagældende tilhørte. Blandt dem, der agtedes medtagne i Værkets biografiske Afdeling, var ogsaa de ved Statsbanerne fast ansatte timelønnede Haandværkere m fl, idet disse uanset deres særlige Lønningsform er pensionsberettigede Tjenestemænd. Antallet af dem er ca 3000.

Til Brug ved Arbejdets Tilrettælgelse søgte Sagsøgerne Bistand hos Statsbanerne og Privatbanernes Kontorforening, ligesom de benyttede sig af en foreliggende Jærnbaneliste over samtlige Tjenestemænd ved Statsbanerne. Denne Fortegnelse omfatter dog ikke de nævnte timelønnede Haandværkere m fl, for hvis Vedkommende der ikke fandtes nogen samlet Personalefortegnelse, hvorimod Sagsøgerne fra Statsbanerne fik udleveret Lister over en Del af dem med Adresser.

Paa det angivne Grundlag gik Sagsøgerne i Gang med Forarbejderne. Medens fornævnte Tryksag blev udsendt med Posten til de andre Grupper, skete dette ikke for Haandværkernes Vedkommende, dels fordi de udsendte Tryksager kun i ringe Omfang blev besvaret, dels fordi de opgivne Adresser viste sig at være ret ufyldstgørende. Oplysninger fra denne sidste Gruppe blev alene indsamlet gennem Repræsentanter, der opsøgte de paagældende paa Værkstederne og i deres Hjem.

Værket begyndte at udkomme i November Maaned 1933, og da der var udkommet 3 Hæfter, var den biografiske Del naaet gennem Bogstav A. Det viste sig da, at der kun var medtaget et forsvindende Antal af Haandværkerne, hvorfor der opstod Misfornøjelse blandt de Haandværkere, der havde købt Værket. Der afholdtes Møder, og en Deputation overbragte Forlaget en saalydende af 39 Personer underskrevet Henvendelse: »Undertegnede Subscribenter paa Haandbogen »Danmarks Jernbaner« meddeler herved, at man fra Dags Dato ikke indløser flere af Dem udgivne Hæfter samt Returnering af modtagne. Motiveringen for Opsigelse af Abonnement er, at Værket viser sig ikke at være af den Beskaffenhed, som af Repræsentanterne er lovet os, idet at Personalefortegnelsen er absolut mangelfuld og planløs redigeret.« Det maa ogsaa antages, at adskillige enkeltvis har tilbageleveret Hæfterne og undladt at indløse de senere udkommende. Sagsøgerne har i anbefalede Breve overfor hver enkelt protesteret mod Berettigelsen af de rejste Klager og fastholdt de indgaaede Aftalers Gyldighed.

Efter at 34 Hæfter var udkommet har Sagsøgerne anlagt Sag mod et stort Antal Købere af Værket til Betaling af Købesummen for de udkomne Hæfter. De Sagsøgte i disse Sager sluttede sig sammen til Varetagelse af deres Interesser, men efter Afgørelsen af andre Retssager, navnlig Højesterets Dom af 3 Oktober 1935 angaaende »Dansk Post- og Telegraf Stat« opgav de maanedslønnede Tjenestemænd at gøre Indsigelser mod nærværende Værk, hvorimod de timelønnede Haandværkere mener, at der for deres Vedkommende foreligger særlige Forhold, hvorfor de har søgt nærværende Sag fremmet til Afgørelse af deres Retstilling overfor Sagsøgerne.

Under nærværende Sag er der saaledes ikke fremsat nogen Indsigelse mod Værkets ydre Beskaffenhed, Papir, Tryk, Reproduktioner m v og ejheller mod Værkets historiske Del eller mod den biografiske Del forsaavidt angaar alle de maanedslønnede Tjenestemænd, men alene mod den biografiske Del forsaavidt angaar Behandlingen af de timelønnede Haandværkere m fl.

De af Sagsøgte i sidstnævnte Henseende fremsatte Indsigelser gaar ud paa, at der kun er medtaget et ringe Antal af Haandværkerne i Værket, og at Biografierne for deres Vedkommende, som er optagne, er ufuldstændige og urigtige. Sagsøgte har ladet foretage en Optælling for Bogstaverne A—Æ, og for disses Vedkommende viser det sig, at kun 22 pCt af samtlige Haandværkere er optagne i Værket, og at kun 4 pCt af samtlige Haandværkere er optagne helt rigtigt, medens der er Fejl og Mangler ved de øvrige optagne. Sagsøgte hævder, at dette Resultat skyldes Sagsøgernes Fremgangsmaade, hvorved han særlig fremhæver, at Sagsøgerne har undladt at udsende Spørgeskemaer med Posten, at de udsendte Repræsentanter ikke har udvist fornøden Omhu ved Indhentning af Oplysninger, og at de langt fra har besøgt alle Haandværkerne, og endelig at Spørgeskemaet ikke har været afpasset efter det, der har Betydning for denne Gruppe, idet der ikke er sondret mellem Antagelsen og Ansættelsen, hvilke Tidspunkter har Betydning i forskellige Henseender, og den manglende Sondring paa dette Punkt har været medvirkende til, at Besvarelserne er blevet urigtige. Endelig henviser Sagsøgte til, at Sagsøgerne ikke har udsendt Korrektur.

Med Hensyn til Betydningen af, at kun en saa ringe Del af Haandværkerne er medtagne i Værket, er det anført af Sagsøgte, at han — og alle hans Kolleger — lagde den største Vægt paa, at alle Haandværkerne kom med, netop fordi disse ikke var medtagne i den foreliggende Personalefortegnelse. Det fremgaar af den af Sagsøgte afgivne Partsforklaring og af flere andre Køberes Vidneforklaring, at de har spurgt Repræsentanterne, om alle Haandværkerne kom med i Værket, og faaet dette bekræftet. Sagsøgte henviser yderligere til, at det samme er lovet i Annoncer, som Forlaget lod indrykke i Medlemsbladet for deres Organisation.

Sagsøgerne har heroverfor bemærket, at da det lige fra først af har været Meningen at medtage alle af Haandværkergrupperne, er der i Annoncer og under Repræsentanternes Besøg givet Løfter i saa Henseende. I de Tilfælde, hvor der ikke fremkom udfyldte Spørgeskemaer fra Haandværkerne, har man tænkt sig at optage i Værket de Oplys-

ninger om Fødselsdag og Ansættelsesdag, som kunde faa fra Statsbanerne. Sagsøgerne hævder, at de har gjort lige saa meget for at skaffe de fyldigere biografiske Oplysninger, som Skemaet gav Anvisning paa, fra denne Gruppe som fra de øvrige (maanedslønnede) Tjenestemænd, idet den til disse skete Udsendelse af Skemaer pr Post ikke gav noget nævneværdigt Resultat, saaledes at Indsamling af Oplysninger gennem Repræsentanter er det væsentlige for hele Værket. De hævder, at alle Haandværkere er opsøgt flere Gange, lige indtil man fik et bestemt Svar fra den paagældende, hvad enten det gik ud paa at give eller nægte at give de ønskede biografiske Oplysninger. Med Hensyn til de foreliggende Fejl har de paavist, at disse alle stammer fra Besvarelserne i Spørgeskemaerne, og bestrider, at der i Henseende til disses Udfyldning kan lægges Repræsentanterne noget til Last. De hævder fremdeles, at de med fuld Føje har nøjedes med at stille Spørgsmaal om den faste Ansættelse uden tillige at spørge om Antagelsen, og at Undladelse af at udsende Korrektur har været berettiget, da Fejlene ikke stammer fra mangelfuld Korrekturlæsning, og da man erfaringsmæssigt ikke faar de udsendte Korrekturtryk tilbage. Endelig anfører de, at Udgivelsen af et saa stort biografisk Værk, der har strakt sig over et Par Aar, maa medføre, at der udgives et Supplement, og i dette vil de manglende blive optagne.

Sagsøgte har overfor det sidst anførte hævdet, at Optagelse af 70 pCt af Haandværkerne i Supplementet betyder en alvorlig Forringelse af Værket for Haandværkernes Vedkommende, tilmed da det vil blive en meget kortfattet Omtale af hver enkelt. Sagsøgerne burde under Udarbejdelsen af Hovedværket have skaffet sig de Oplysninger, de kunde faa fra Statsbanerne om dem, der ikke havde udfyldt Spørgeskema, og paa Grundlag heraf have optaget dem efterhaanden i Hovedværket. Det er Sagsøgtes Opfattelse, at Sagsøgerne først under Retssagen foranlediget af Sagsøgtes Indsigelse og paa Grundlag af Sagsøgtes Oplysninger har besluttet sig til at optage de manglende i et Supplement.

Sagsøgerne har erkendt, at det meget vel havde været muligt efterhaanden i Hovedværket at optage de Oplysninger, de kunde faa fra Statsbanerne, om dem, der ikke havde udfyldt Spørgeskema; en lignende Fremgangsmaade har de anvendt med Hensyn til de maanedslønnede, for hvis Vedkommende de paagældende Oplysninger var let tilgængelige i Personalefortegnelsen. For Haandværkernes Vedkommende forelaa netop ingen saadan, og bl a af Hensyn til ikke at forsinke Udgivelsen med den besværlige Fremskaffelse af Oplysninger for Haandværkere har de skønnet det hensigtsmæssigt at udskyde dette til et Supplement. De hævder, at disse Oplysninger vilde være blevet tilvejebragt, selv om der ikke som nu er fremkommet Indsigelser under en Retssag, men erkender iøvrigt, at deres Arbejde i saa Henseende er blevet lettere, fordi de under Retssagen er blevet gjort opmærksom paa en anden — af en Tjenestemand udgivet — Fortegnelse over Haandværkere, som indeholder de Oplysninger, Statsbanerne sidder inde med.

Sagsøgte har yderligere paaberaabt sig, at ved de i Tidens Løb fra ham og andre Haandværkere fremkomne Reklamationer er det ingen Sinde blevet oplyst, at der vilde fremkomme et Supplement, og dette

maa i hvert Fald medføre, at de, saaledes som Værket fremtraadte, med Føje har anset sig berettigede til at annullere Handlerne, og det maa gaa ud over Sagsøgerne, at disse først nu under Sagen har oplyst, at der vilde komme et Supplement.

Efter den udsendte Plan for Værket maa det have staaet Køberne klart, at Værdien af det biografiske Afsnit vilde afhænge af, med hvilken Interesse de udsendte Henvendelser vilde blive modtaget, og med hvilken Omhu man vilde besvare de stillede Spørgsmaal, og Køberne har kunnet forudse, at der som Følge af, at Værket skulde omfatte saa stor en Kreds, kunde komme Brist og Mangler i Værket. Det ses ikke af det oplyste, at det kan bebrejdes Forlaget, at det har iværksat Arbejdet paa mangelfuld Maade, eller at det har forsømt at udfolde Bestræbelser, som man med Rimelighed kunde vente af det. Forlaget har været berettiget til bl a af Hensyn til en rimelig Begrænsning af Værket at nøjes med at kræve Oplysning om Tidspunktet for den faste Ansættelse og ikke tillige om første Antagelse. Hvad endelig angaar det særlig fremdragne Punkt, at Flertallet af Haandværkerne er udskudt til Supplementet, skønnes det vel, at det havde været ønskeligt om de var søgt optagne i Hovedværket, men det findes paa den anden Side betænkeligt at fastslaa, at dette Forhold er en Mangel af en saadan Betydning, at det kunde berettigede Købere blandt Haandværkergruppen til at hæve Handlen eller kræve Afslag i Købesummen. Hvad særlig angaar Sagsøgtens Paa-stand om, at det skulde være hans Indsigelse, der havde foranlediget, at de manglende Haandværkere kommer med i Supplementet, findes der ikke i de under Sagen afgivne Forklaringer og Erklæringer at være tilvejebragt Bevis herfor. Endelig bemærkes, at de i sin Tid fremsatte Reklamationer ikke ses at have adskilt sig væsenlig fra de fra maanedslønnede Tjenestemænd fremkomne og nu tilbagetrukne Reklamationer og navnlig ikke ses at have fremhævet de særlige Synspunkter, der er fremført i nærværende Sag fra Haandværkergruppens Side, og det kan derfor ikke bebrejdes Forlaget, at det ikke har oplyst Købere af Haandværkerens Gruppe om, at de manglende Haandværkere vilde blive optaget i Supplementet.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgernes Paa-stand være at tage til Følge. Idet bemærkes, at Sagsøgerne gennem de Sagsomkostninger, de vil kunne forvente sig tillagt under et stort Antal ved Retten og ved andre Retter henstaaende Sager, vil faa passende Dækning, ogsaa for en Del af de Udgifter, som nærværende Sag har medført, findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 75 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 18 December 1935 af Københavns Byrets 12 Afdeling og paastaas af Appellanten, Haandværker B P H Mathiesen, forandret saaledes, at han frifindes for Indstævnte, Alex Kappels Forlags Tiltale, subsidiært imod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat mindre Beløb end det Indstævnte tilkendte. Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

For Landsretten har Repræsentant K E Bonnichsen, Repræsentant G M Skovgaard, Haandværker E J Danielsen, Karetmager C V Hansen, Maskinarbejder M C E F Holberg Jensen, Arbejdsmand A C A Sørensen og Trafikassistent Frede H Parby afgivet Vidneforklaringer.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at den Repræsentant for Indstævnte, efter hvis Opfordring Appellanten den 29 November 1933 tegnede Subskription paa Værket, forinden — i Overensstemmelse med den af Indstævnte lagte Plan for dette — havde tilkendegivet overfor ham, at alle Jærnbansens Folk vilde blive optaget deri. Det maa derhos anses godtgjort, at Indstævnte paabegyndte Udsendelse af Værket allerede omkring Midten af November Maaned 1933, uanset at Forlaget først i Slutningen af s M ved Udsendelse af Agenter til de paagældende Haandværkere paabegyndte den egenlige Indsamling af de disse vedrørende, for Værket nødvendige biografiske Oplysninger, og følgelig — paa det Tidspunkt, Appellanten tegnede sig som Subskribent — maatte være fuldt vidende om, at i hvert Fald de først udkommende Hæfter paa det paagældende Omraade maatte blive af ganske ufyldstgørende Indhold. Da Appellanten, der ikke var gjort bekendt med disse Forhold, ved Gennemsyn af de først udkomne 3 a 4 Hæfter, omfattende Bogstav A konstaterede, at disse kun indeholdt Biografier af ca 5 pCt af Haandværkerne, maa han under Hensyn til det oplyste anses at have været berettiget til — som sket — at annullere Subskriptionen, idet den Forudsætning, under hvilken han havde tegnet den, og som Indstævnte har maattet opfatte som en for ham afgørende, ikke var opfyldt for det hidtil behandlede Stofs Vedkommende og ikke af ham kunde ventes senere at ville blive opfyldt. Den Omstændighed, at Indstævnte efter nærværende Sags Anlæg overfor Appellanten har tilkendegivet som sin Hensigt ved Udsendelse af Tillægsbind at søge at raade Bod paa de omhandlede væsenlige Mangler, som Indstævnte ikke vil bestride foreligger for Hovedværkets Vedkommende, findes derhos ikke at kunne medføre, at den af Appellanten paa berettiget Grundlag foretagne Annullation tilsidesættes, i hvilken Henseende — foruden til det foran oplyste — særlig findes at maatte tages Hensyn til, at Forlaget overhovedet først ved en under Sagen af Appellanten fremlagt, af Trafikassistent Parby udarbejdet Personalfortegnelse, med hvilken Forlaget ikke forud var bekendt, maa antages at have erhvervet Mulighed for paa fyldestgørende Maade i de paatænkte Tillægsbind at kunne optage de i Hovedværket forbigaaede ca 1800 Haandværkere, samt til at den omhandlede Foranstaltning, der maa antages at medføre en Fordyrelse af Værket for Appellanten, efter de foreliggende Oplysninger, bl a om Misforholdet mellem Antallet af de henholdsvis i Hovedværk og Tillægsbind optagne Haandværkere, ikke skønnes at kunne medføre, at Værket i den endelige Form kommer til fuldt ud at svare til, hvad der med Føje har kunnet forventes af Appellanten ved Subskriptionens Tegning.

Appellanten vil herefter være at frifinde, saaledes at Sagens Omkostninger for begge Retter tilkendes ham hos Indstævnte med 200 Kr.

Tirsdag den 9 Marts.

Nr 307/1936.

Rigsadvokaten

mod

Hans Christian Hansen, Ingvard Jørgen Andersen og Oluf August Olsen Thaarup (Bülow),

der tiltales for Overtrædelse af Næringsloven.

Københavns Byrets Dom af 1 April 1936: De Tiltalte I, Handlende Hans Christian Hansen, II, Sagfører Ingvard Jørgen Andersen, og III, Overretssagfører Oluf August Olsen Thaarup, bør for Anklagemyndighedens Tiltalte under nærværende Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 30 September 1936: Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Siden April 1935 har Bestyrelsen for A/S Fr Hasse bestaaet af Tiltalte Thaarup, Fr Hasses Hustru og en Datter af Tiltalte Hansen med førstnævnte som Formand. Tiltalte Hansens Prokura er efter Landsretsdommens Afsigelse afmeldt.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bülow 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er der ved Anklageskrifter fra Københavns Politi af 13 Februar 1936 rejst Tiltale mod:

I, Handlende Hans Christian Hansen, boende Gothersgade Nr 43, for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 26, jfr § 95, i Anledning af at han, som her i Staden gennem en Aarrække fra fast Forretningssted, Gothersgade Nr 43, har drevet Detailhandel med Manufakturvarer, siden April 1935 samtidig reelt har drevet Detailhandel med Herre-ekviperingsartikler fra et andet fast Forretningssted her i Staden, idet han over A/S Fr Hasse, af hvis Aktiekapital paa 70 000 Kr, han ejer

7/7, ved sin Aktiemajoritet, sin deraf følgende Indflydelse paa Besættelsen af Pladserne i Selskabets Bestyrelse blandt andet med sin juridiske Konsulent og sin Datter, samt ved Tildeling af Prokura i Aktieselskabet til sig selv har sikret sig et saadant personligt og økonomisk Herredømme, at den formelt af nævnte Aktieselskab, Amagerbrogade Nr 62, her i Staden, drevne Detailforretning, ganske maa sidestilles med en reelt for hans egen Regning og Risiko drevet Forretning; og mod

II, Sagfører Ingvard Jørgen Andersen, boende Amagerbrogade Nr 69, 2den Sal, og

III, Overretssagfører Oluf August Olsen Thaarup, boende Nørregade Nr 20,

for Overtrædelse af samme Lovbestemmelse i Anledning af, at de i Begyndelsen af 1935, Tiltalte II, Andersen, ved Stiftelsen af og ved sin senere Virksomhed som Revisor for, Tiltalte III, Thaarup, i sin Egenkab af juridisk Konsulent for Tiltalte I, Hansen, ved Stiftelse af og ved sin senere Stilling som Bestyrelsesmedlem for A/S Fr Hasse, der startedes med det Formaal her i Staden at drive Detailhandel med Herreekviperingsartikler, har medvirket til Omgaaelse af Næringslovens Forbud mod, at Handlende i samme Kommune driver mere end et Detailudsalg, idet de var vidende om, at Hans Christian Hansen, der her i Staden fra fast Forretningssted, Gothersgade Nr 43, driver Detailhandel med Manufakturvarer, ved at tegne mere end Aktiemajoriteten i Selskabet (seks Syvendedele af Kapitalen paa 70 000 Kr) sikrede sig et saadant personligt og økonomisk Herredømme over Aktieselskabet, at den formelt af dette siden Stiftelsen her i Staden, Amagerbrogade Nr 62, drevne Detailforretning ganske maa sidestilles med et reelt for H C Hansens egen Regning og Risiko drevet Detailudsalg.

De Tiltalte har paastaet sig frifundet.

Det fremgaar af Sagen, at en af Frederik Marius Hasse med Forretningssted Amagerbrogade Nr 62 tidligere drevet Herreekviperingsforretning i Marts 1935 efter en Hasse overgaaet Straffedom, der medførte Fortabelse af hans Næringsbrev, blev overtaget af et Aktieselskab med de tre Tiltalte som Stiftere.

Selskabets Aktiekapital udgør 70 000 Kr, hvoraf Tiltalte I, Hansen, der som anført i Anklageskriftet driver Detailhandel med Manufakturvarer, Gothersgade Nr 43, har tegnet 59 500 Kr, og de Tiltalte II og III, Andersen og Thaarup, hver 500 Kr, samt Hasse's Hustru, Fru G Hasse, 9500 Kr.

Selskabets Bestyrelse bestaar foruden af de Tiltalte I, Hansen, og III, Thaarup, af en Datter af Tiltalte I, Hansen; Tiltalte II, Andersen, er Revisor i Selskabet.

Ovennævnte Frederik Hasse er af Aktieselskabet ansat som Bestyrer af Forretningen og oppebar kontraktlig herfor en fast maanedlig Gage af 500 Kr, samt i Tantième Halvdelen af Selskabets Nettooverskud, efter at alle Henlæggelser og Afskrivninger har fundet Sted, og et Aktionærudbytte paa 6 pCt og Bestyrelseshoonorarerne er fradraget.

Efter mundtlig Overenskomst er Hasse berettiget til til enhver Tid at indfri Aktierne til Status- eller Parikurs.

Tiltalte I, Hansen, der har Ene-Prokura, fører daglig Selskabets Regnskab og oppebærer herfor et maanedligt Honorar paa 300 Kr, men har nægtet, at han iøvrigt beskæftiger sig med Forretningens Driit, der i det store og hele forestaas af Hasse paa egen Haand.

De Tiltalte I, Hansen, og III, Thaarup, har særlig gjort gældende, at Formaålet med Stiftelsen af Aktieselskabet var paa den ene Side at faa en Ordning, hvorved Hasse's Forretning kunde fortsættes, saaledes at han og hans Hustru kunde have et Levebrød, paa den anden Side at skaffe Tiltalte I, Hansen, en Kapitalanbringelse, der kunde give ham et rimeligt Udbytte, uden at det for hans Vedkommende drejede sig om en Forretningsspekulation.

Efter det foreliggende findes Tiltalte I, Hansen, ikke at have en saadan Interesse i den ommeldte Forretnings Drift, at den maa side-stilles med Interesse i egen Forretning, og idet der ikke iøvrigt ses at foreligge Omstændigheder, der kunde begrunde et modsat Resultat, vil han derfor være at frifinde for den rejste Tiltale.

De Tiltalte II, Andersen, og III, Thaarup vil allerede som Følge deraf ligeledes være at frifinde.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets I Afdeling (1627/36) den 1 April 1936 og er af Anklagemyndigheden med Justitsministeriets Tilladelse af 22 Maj 1936 indanket til Domfældelse i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

De Tiltalte paastaar Stadfæstelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste. De Tiltalte har selv sørget for deres Forsvar for Landsretten.

Færdig fra Trykkeriet den 31 Marts 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 2

Torsdag den 11 Marts.

Nr 186/1935. **Frederick C Ellegaard** (Graae efter Ordre)
m o d
Fru Ida Ellegaard (Hartvig Jacobsen),
betræffende Betaling af Underholdsbidrag.

Østre Landsrets Dom af 30 August 1935: Den ovennævnte Arrestforretning bør som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande. Sagsøgte, Frederick C Ellegaard, bør til Sagsøgerinden, Fru Ida Ellegaard, betale de paastævnte 13 050 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 August 1935, til Betaling sker, samt i Arrest- og Sagsomkostninger 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Appellanten frifindes for Betaling af det paastaaede Beløb, idet Størrelsen af Appellantens Bidrag til Indstævnte maa ansættes af den herværende Overøvrighed under Hensyn til Appellantens forandrede økonomiske Forhold og til, at Bidragspligten til de 2 Sønner er ophørt efter deres 18 Aar, samt at den foretagne Arrestforretning kendes ugyldig.

Indstævnte har paastaaet Dommen stadfæstet, idet hun har erklæret at ville anse det tilkendte Beløb som fuld Afgørelse af Appellantens Bidragspligt indtil nærværende Højesteretsdoms Dato.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, hvorved bemærkes, at Sagen ikke har angaaet Spørgsmaal om de fremtidige Bidrag, vil Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret be-

taler Appellanten, Frederick C Ellegaard, til Indstævnte, Ida Ellegaard, med 500 Kroner.

I Salær for Højesteret og Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesterets sagfører Graae 200 Kroner og 17 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerinden, Fru Ida Ellegaard, paastaar Sagsøgte, Frederick C Ellegaard, dømt til Betaling af 13 050 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 2 August 1935, hvorhos en den 29 Juli s A hos Sagsøgte af Frederiksberg Birks Fogedret til Sikkerhed for 3000 Dollars a 4 Kr 35 Øre — 13 050 Kr m v foretaget Arrestforretning paastaaes stadfæstet.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgerinden derhos nedlagt den yderligere Paastand, at et den 26 Juni 1935 med Pant i den arresterede Ejendoms Matr Nr 185 København-Nørre Kvarter tinglyst Skadesløsbrev, stort 10 000 Kr, kendes virkningsløst i Forhold til Sagsøgerindens Krav, i hvert Fald saaledes, at det ikke overfor hende kan gøres gældende for noget Krav, der ikke var dækket deraf ved Arrestens Foretagelse.

Sagsøgerindens Krav henholder sig til en af Staten New York's Højesteret den 15 August 1929 mellem Parterne afsagt endelig Skilsmisdom, i en Sag anlagt af Hustruen, ifølge hvilken det bl a er kendt for Ret:

at Sagsøgte skal betale Sagsøgerinden 100 Dollars pr Maaned til Underhold for hende og Underhold og Forsørgelse for Børnene: George Ellegaard, født den 23 Oktober 1910 og Lloyd Ellegaard, født den 9 Februar 1913, nævnte Betalinger at begynde med Datoen for et i Sagen afsagt interlokutorisk Dekret af 7 Maj 1929.

Sagsøgte paastaar Frifindelse mod Betaling af Underholdsbidrag for en nærmere angivet Periode, indenfor hvilken Underholdsbidrag efter Sagsøgtes Mening ikke kan anses forældet, under Hensyntagen til Parternes økonomiske Forhold, samt under Hensyn til, at der efter Af sigelsen af den interlokutoriske Dom af 7 Maj 1929 af ham er betalt 900 Dollar til Sagsøgerinden.

Sagsøgte nedlægger endvidere Paastand om, at det i Dommen tilkendegives, at enhver Bidragspligt hermed er ophørt. Med Hensyn til den under Domsforhandlingen yderligere nedlagte Paastand paastaaes Frifindelse.

Under Domsforhandlingen har Parterne afgivet Forklaring.

Sagsøgerinden har forklaret, at Sagsøgte vel ikke formelt var repræsenteret under den amerikanske Skilsmisdom, men at Dommene i denne er afsagt paa Grundlag af Parternes Overenskomst saavel om Skilsmisdommen som om Vilkaarene derfor.

Sagsøgte har forklaret, at der forud for de ovennævnte Retsafgørel-

ser forelaa en Overenskomst mellem Parterne, dog at denne med Hensyn til Underholdspligten kun gik ud paa, at Sagsøgte i Tiden indtil den endelige Dom skulde betale Sagsøgerinden dels 100 Dollars pr Maaned dels 500 Dollars kontant, medens Bidragspligtens Omfang for Tiden efter den endelige Dom skulde bestemmes af Dommeren.

Sagsøgte er nu gift igen her i Landet.

Der maa gives Sagsøgerinden Medhold i, at de ovennævnte Retsafgørelser hviler paa et Forlig mellem Parterne, og i, at Sagsøgte, der efter alt foreliggende maa anses som havende taget den endelige Dom til Følge ogsaa i Henseende til Vilkaar, nu ikke kan fremsætte Indsigelser mod disse.

Idet dernæst ingen Del af det indtalte Beløb kan anses forældet eller betalt, vil Sagsøgerindens oprindelige Paastand være at tage til Følge.

Derimod foreligger der ikke under Sagen tilstrækkelige Oplysninger, til at Retten kan tage Stilling til Sagsøgerindens yderligere Paastand, der saaledes ikke kan tages til Følge.

I Arrest- og Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerinden 400 Kr.

Nr 22/1937.

Fru Bodil Agerbo

o m

**Umyndiggørelse af Ægtefælle Palle Jensen Agerbo
(Bülow efter Ordre).**

Østre Landsrets Kendelse af 20 November 1936.

Under nærværende Sag har Fru Bodil Agerbo fremsat Begæring om Umyndiggørelse i saavel formueretlig som i personlig Henseende af sin Mand Palle Jensen Agerbo, født den 9 Februar 1873.

Da Palle Jensen Agerbo paa Grund af Sindssygdом maa anses uskikket til at varetage sine Anliggender i begge Henseender,

bestemmes:

Palle Jensen Agerbo umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende.

Saa vil han og have at godtgøre Fru Bodil Agerbo Sagens Omkostninger med 15 Kr samt have at betale i Salær til den for ham beskikkede Sagfører, Landsretssagfører P Bornemann, 40 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 27 Kr.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bülow 60 Kroner, der udredes af den kærende, Palle Jensen Agerbo. Det ikendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretskendelses Forkyndelse.

Fredag den 12 Marts.

Nr 184/1936. Overretssagfører **G T Budde-Lund** (Hvidt)
mod

Murermester **Gotthilf Colmorten**, Tømrermester **Ole Arboe**, Snedkermestrene **Andersen & Gjerlang**, Malermester **Carl Jensen** og Blikkenslagerfirmaet **Christiansen & Andersen** (Gorrissen),

betræffende Erstatning for Appellantens Forhold ved Salget af en Ejendom for de Indstævnte.

Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1936: Sagsøgte, Overretssagfører G T Budde-Lund, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerne Murermester Gotthilf Colmorten, Tømrermester Ole Arboe, Snedkermestrene Andersen & Gjerlang, Malermester Carl Jensen og Blikkenslagerfirmaet Christiansen & Andersen betale 2864 Kr 43 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 24 April 1936, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 800 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har de Indstævnte frafaldet Kravet med Hensyn til Beløbet 100 Kroner, og deres Paastand gaar herefter ud paa, at Dommen stadfæstes, dog saaledes at det tilkendte Beløb nedsættes med 93 Kroner 80 Øre til 2770 Kroner 63 Øre.

Appellanten har gentaget sin Paastand om Frifindelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes at det de Indstævnte tilkendte Beløb nedsættes til 2770 Kroner 63 Øre. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellan-

ten, Overretssagfører G T Budde-Lund, til de Indstævnte, Murermester Gotthilf Colmorten, Tømrermester Ole Arboe, Snedkermestrene Andersen & Gjerlang, Malermester Carl Jensen og Blikkenslagerfirmaet Christiansen & Andersen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Begyndelsen af Aaret 1934 antog Fru Augusta Larsen Sagsøgte. Overretssagfører G T Budde-Lund til Bistand ved Gennemførelsen af en Bebyggelse paa de Fruen tilhørende Ejendomme, Matr Nr 3149, 3150 og 3151 af Brønshøj.

Sagsøgerne, Murermester Gotthilf Colmorten, Tømrermester Ole Arboe, Snedkermestrene Andersen & Gjerlang, Malermester Carl Jensen og Blikkenslagerfirmaet Christiansen & Andersen, samt enkelte andre Haandværkere overtog de forskellige Entrepriser inden for hver sin Branche, og den samlede Byggesum skulde derefter udgøre 441,620 Kr.

Da Ejendommene i Foraaret 1935 skulde prioriteres, viste der sig særlig paa Grund af lavere Kurser end beregnet for Kredit- og Hypotekforeningsobligationer ikke at indkomme det til Byggesummens Betaling fornødne Beløb, hvorfor der indleedes Forhandlinger mellem de Interesserede. Paa et i den Anledning afholdt Møde paa Sagsøgtes Kontor den 23 Maj 1935 forelagde Sagsøgte et af ham fremskaffet Tilbud fra Grosserer S Harbom om Køb af Ejendommene for en Købesum af 520 000 Kr, at erlægge paa nærmere angiven Maade, bl a ved, at »Køberen overtager og forrenter eller indfrier fra Ejendommenes Overtagelsesdag — — — — —

D. Gæld ifølge Deklaration til Københavns Belysningsvæsen

for Indlæg af Elektricitet:

1) I Matr Nr 3149 ..... 3377,27 Kr

2) I Matr Nr 3150 ..... 3012,68 —

3) I Matr Nr 3151 ..... 4792,03 —

E. Gæld ifølge Deklaration til Kemp & Lauritzen for Ind-

læg af Elektricitet:

I Matr Nr 3149 og 3150 ..... 3437,20 ---

Med Hensyn til de Ejendommene paahvilende Skatter og Afgifter, Renterne af den ovennævnte Prioritetsgæld og den af Ejendommen gaaende Leje sker med Overtagelsesdagen som Skæringsdag, dog senest pr 1 Juli d A.«

Paa Mødet vedtog de Mødende enstemmigt at meddele Sagsøgte Fuldmagt »til at sælge Ejendommen i Henhold til denne Opstilling« — med en senere af Grosserer Harbom tiltraadt Ændring, som her er uden Interesse —, idet det i en af Landsretssagfører N C A Nielsen efter Notitser paa Mødet under 25 Maj 1935 udarbejdet Protokol er tilføjet: »og til at deltage i Handlen Effektuerings befuldægtiges Lands-

retssagfører Aage Petersen«, der havde deltaget i Mødet som Sagfører for Sagsøgeren Muremester Colmorten. Det vedtoges derhos, at under Forudsætning af, at Fru Augusta Larsen bøjede sig for denne Vedtagelse, frafaldt samtlige Interesserede personligt Ansvar overfor hende.

I Henhold hertil udstedte Fru Larsen Skøde paa Ejendommene til Grosserer Harbom, som den 19 August 1935 betalte den sidste Del af Købesummen. Sagsøgte foretog derefter en Udlodning til Entreprenørerne, hvorved disse af Byggesummen 441 620 Kr fik 79,46 pCt eller 351 399 Kr 77 Øre. Sagsøgerne anmodede derefter statsautoriseret Revisor Willy Nielsen om at foretage en kritisk Gennemgang af Byggregnskabet, og paa Grundlag af Revisionsberetningen af 23 November 1935 førtes en Del Forhandlinger, uden at der opnaaedes Enighed mellem Sagsøgerne og Sagsøgte. Sagsøgerne anlagde derefter nærværende Sag, hvorunder en Del af de omtvistede Poster, deriblandt Hovedposten, er blevet berigtiget.

Den herefter omtvistede Del af Opgørelsen er følgende:

Sagsøgte havde pr 14 September 1935 en Kassebeholdning,	
stor	3428,01 Kr.
Senere tilbagebetalt Depositum vedrørende en Vandledning	157,75 —
	<hr/>
	3585,76 Kr.

Senere har Sagsøgte udbetalt:

a) af Sagsøgerne godkendte Udgifter til samlet Beløb....	402,94 —
	<hr/>
	3182,82 Kr
b) til Grosserer Harbom Difference vedrørende de i Købs-	
tilbudets Punkt D omhandlede Deklarationer til Belys-	
ningsvæsnet	2461,43 Kr
c) Omkostninger ved Retssag med Gelænder-	
snekker M Olsen samt Befordringsudgifter	21,45 Kr
	<hr/>
	2482,88 Kr

til Rest.... 699,94 Kr

hvoraf Sagsøgte til Sagsøgerne, der repræsenterer 93,8 pCt af Fordringerne paa Byggesummen, har udbetalt 656 Kr 69 Øre.

Sagsøgerne har hævdet, at Sagsøgte ikke er berettiget til at afholde de under b) og c, anførte Beløb af Købesummen, og at Sagsøgte uberettiget har ført til Udgift i Byggregnskabet et Beløb paa 100 Kr, som i Revisor Nielsens Beretning er opført som »Privatbanken, Byggelaans Konto«, samt at den i Købstilbudets Punkt E omhandlede Deklaration til Kemp & Lauritzen pr Ejendommens Overtagelsesdag rettelig kun kan opføres med 2966 Kr 16 Øre, altsaa 471 Kr 04 Øre mindre end anført i Tilbudet. De har derefter opgjort Entreprenørernes Resttilgodehavende med:

Beløbet efter Posterne b og c.....	2482,88 Kr
samt de anførte Beløb af	100,00 —
og	471,04 —
	<hr/>

tilsammen.... 3053,92 Kr

og har ved deres endelige Paastand paastaet Sagsøgte tilpligtet at at betale dem 93,8 pCt deraf eller 2864 Kr 43 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 24 April 1936.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført følgende:

De i Købstilbudet anførte Deklarationer vedrører Udgifter til Indlæg af Elektricitet i Ejendommene, Udgiften herved har for de Installationer, som omhandles i de i Punkt D omhandlede Deklarationer, udgjort de i Købstilbudet anførte Beløb, men for de Installationer, som omhandles i den i Punkt E omhandlede Deklaration, kun 2966 Kr 16 Øre. Københavns Belysningsvæsen udlægger Udgiften til Installationerne i Lejligheder med mere end 1 Værelse og tillader da de Husejere, som ikke straks vil refundere Udgiftsbeløbet, at afdrage dette i 20 paa hinanden følgende Kvartaler, men beregner da til Udgiftsbeløbet et Tillæg, hvorved den til enhver Tid tilbagestaaende Del af Gælden forrentes med 5,96 pCt aarlig, og den derefter udkomne samlede Sum afdrages med 5 Kr 80 Øre pr Kvartal af hver 100 Kr, som Indlægget har kostet. Men herved bliver Gælden i sig selv ikke større. Den samme Ordning var truffet med Firmaet Kemp & Lauritzen, der havde foretaget Indlægget for 1-Værelsers-Lejlighedernes Vedkommende, og Revisor Willy Nielsen har derfor i sin Revisionsberetning med Hensyn til Deklarationen i Punkt E udtalt: »I Skødet til Grosserer Harbom er Gælden opført med Kr 3437,20, hvilket giver en Difference paa Kr 471,04. Dette Beløb dækker kapitaliserede Renter over en Afdragsperiode og burde derfor ikke have været opført i Skødet. Fejlen har medført, at Salget har indbragt Kr 471,04 for lidt«. I Tilslutning hertil har Sagsøgerne udviklet, at de paa Mødet den 23 Maj 1935 var ukendt med Indholdet af disse Deklarationer, men stode paa, at Sagsøgte som Sagfører for Fru Augusta Larsen kendte dem og havde opført dem med det rette Beløb, hvorfor Sagsøgte maa være ansvarlig for den i Punkt E begaaede Fejl, som har tilført Grosserer Harbom, der efter Tilbudet skulde betale alle fremtidig paaløbende Renter, en uhjemlet Berigelse paa 471 Kr 04 Øre. Og det er uforvarligt, at Sagsøgte i September Maaned 1935 paa en Henvendelse fra Grosserer Harbom, for hvem Sagsøgte optraadte som Sagfører ved Købet, udbetalte denne Rentetillægget for de i Punkt E omhandlede Deklarationer med 2461 Kr 43 Øre udover deres i Købstilbudet korrekt angivne Beløb, endog uden Forhandling med en Repræsentant for Sagsøgerne, skønt Landsretssagfører Aage Petersen i Mødet den 23 Maj 1935 udtrykkelig var befuldmægtiget til at deltage i Handlens Effektivering som Repræsentant for de i Handlens rette Effektivering i højeste Grad interesserede Sagsøgere. Det af Sagsøgte udbetalte under c) omhandlede Beløb vedrører en Retssag, der var anlagt mod Fru Larsen af en Haandværker, som ikke deltog i Mødet den 23 Maj 1935; den sluttede med, at den paagældende forligsmæssig indgik paa samme Ordning som Sagsøgerne, og at Fru Larsen forpligtede sig til at betale den paagældende Sagens Omkostninger med 20 Kr, og dette Beløb kan som en Fru Larsen personlig paahvilende Gæld ikke med Rette fradrages Købesummen for Ejendommen. Det i Revisionsberetningen fremdragne Beløb af 100 Kr er i Byggeregnskabet debiteret Privatbanken, og Sagsøgte maa tilsvare

dette, medmindre han kan dokumentere, at det anførte Beløb paa anden Maade er ført til Indtægt.

Sagsøgte har heroverfor anført følgende: Da Grosserer Harboms Købstilbud fremkom, skulde der handles hurtigt, og Sagsøgte, der var ukendt med Indlægsdeklarationerne, søgte derfor telefonisk Oplysning om disses Paalydende og fik opgivet de i det af ham udarbejdede Købs-tilbud anførte Beløb. Sagsøgerne har godkendt Tilbudet og er derved bundet med Hensyn til Deklarationen i Tilbudets Punkt E. Da Deklarationerne i Punkt D faktisk lyder paa 2461 Kr 43 Øre mere end anført i Købstilbudet, har han ikke næret Tvivl om Grosserer Harboms Ret til at faa udbetalt dette Beløb, og han har bestemt protesteret mod derved at have følt sig som Sagfører for Grosserer Harbom, hvad han ganske vist har været ved Købet og derfor oppebaaret et Salær paa 2000 Kr. Han har forstaaet og efter sin Mening med Rette den Landsretssagfører Aage Petersen paa Mødet den 23 Maj 1935 meddelte Fuldmagt som kun vedrørende et særligt Vilkaar, der vedrørte Landsretssagførerens Mandant, Sagsøgeren Colmorten. Da Fru Larsen intet ejer, vilde den Haandværker, der havde anlagt Retssag mod hende, intet Beløb have faaet til Dækning af sine Sagsomkostninger, hvis Sagsøgte ikke havde udbetalt Beløbet af Byggesummen, hvad han finder beføjet, da Sagsøgerne har frafaldet personligt Ansvar overfor Fru Larsen mod at faa udbetalt alt, hvad Ejendommen indbragte. Af Privatbanken blev i sin Tid Byggelaanet udbetalt med 100 Kr mindre end Laanet lød paa, men Byggelaanet fra Banken blev indfriet ved Prioriteringens og Salgets Provenu, og selvfølgelig kun med det faktisk udbetalte Beløb, saaledes at der intet Tilgodehavende er i Privatbanken.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgerne, Muremester Gotthilf F N Colmorten og Blikkenslagermester Peter Chr M Christiansen samt Arkitekt Adolf V Dangaard og Sagfører Jens Wenzzel afgivet Forklaringer.

Efter de foreliggende Oplysninger maa Retten finde, at Sagsøgte ved paa Mødet den 23 Maj 1935 under de anførte Omstændigheder at modtage Fuldmagt til at sælge Ejendommene, har paataget sig en Forpligtelse overfor Sagsøgerne til at sørge for, at alt, hvad der efter behørigt Regnskab maatte fremkomme som Udbytte af Ejendommene ved disses Salg, kommer dem, der havde Krav paa Andel i Byggesummen, til gode.

Der paahvilede da kun Ejendommene Pligt til at betale den faktiske Udgift ved de elektriske Indlæg, og ligesom Sagsøgte har været uberettiget til at udbetale Grosserer Harbom det foran under b) omhandlede Rentebeløb for Henstand med Betalingen efter de i Købstilbudets Punkt D omhandlede Deklarationer, saaledes maa han være ansvarlig for den Mindreindtægt, der fremkom ved Ejendomssalget som Følge af, at han har opgivet den faktiske Skyld efter den i Købstilbudets Punkt E omhandlede Deklaration med 471 Kr 04 Øre for meget.

Retten maa endvidere finde det ubeføjet af Købesummen for Ejendommene at udrede Beløb vedrørende en Retssag mod Fru Augusta Larsen.

Da Sagsøgte ikke har gjort Rede for, at det Beløb af 100 Kr, som ifølge Revisionsberetningen er ført til Udgift paa Byggeregnskabet som indestaaende i Privatbanken, enten dækker en legitim Udgift eller atter

er ført til Indtægt i Byggeregnskabet, maa han ligeledes være ansvarlig for dette Beløb.

Sagsøgenes Paastand vil herefter være at tage til Følge, og Sagsøgte vil have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 800 Kr.

M a n d a g d e n 1 5 M a r t s .

Nr 199/1936. Frøken **Olga Jacobsen** (Gamborg)

m o d

Odense Kommune (David),

betræffende Afslag i Købesummen for en under urigtig Forudsætning om Skatteforholdene købt Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 18 Juni 1936: De Sagsøgte, Odense Kommune, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Frøken Olga C J Jacobsen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerinden til de Sagsøgte 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Muremester Rasmus Jacobsen, der i en Aarrække havde været Taksationsmand i Øststifternes Kreditforening, den 26 November 1932 havde indgivet Tilbud om Køb af Ejendommen, hvis Ejendomsskyldværdi i 1932 var nedsat fra 160 000 Kroner til 125 000 Kroner, for en Købesum af 105 000 Kroner, uden at Tilbudet blev antaget. Under 9 Januar 1934 fremsatte han paany uden forudgaaende Forhandling med nogen Repræsentant for de Indstævnte gennem Ejendomshandler Dannesboe bindende Tilbud om Køb af Ejendommen for samme Købesum, der androg ca 10 Gange Lejen, og den 16 s M fik Appellantinden Meddelelse om, at Tilbudet var akcepteret af Byraadet. Den 29 s M afholdtes derefter Mødet hos Overretssagfører Lollesgaard, der siden 1 April 1925 havde været Medlem af Odense Byraad og Formand i dets Udvalg for Køb og Salg, og det maa antages, at Dannesboe under Mødet efter Anmodning fik udleveret fra Lollesgaard en Skattekvittering for Ejendommen og foreviste den for Rasmus Jacobsen. Skattekvitteringen udviste under Specifikation, at Ejendommen til kommunal Ejendomsskyld var ansat til 134 Kroner 42 Øre aarlig, og at der ikke svarede kommunal Grundskyld af den.

Efter det under Sagen i det hele oplyste findes der ikke at have foreligget Omstændigheder, som burde have foranlediget Lollesgaard, der maa antages ikke at have været opmærksom paa dette Forhold, til at gøre Køberen bekendt med den midlertidige Skattelempelse. Allerede som Følge heraf findes der ikke at fore-

ligge Grundlag for Appellantindens Paastand, og Dommen vil derfor være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Frøken Olga C J Jacobsen, til Indstævnte, Odense Kommune, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1919 solgte de Sagsøgte, Odense Kommune, forsøgsvis nogle Grunde til Opførelse af Ejendomme med store Lejligheder, saaledes at der ydedes Køberne Laan samt Skattelempelser. Paa en af disse Grunde opførtes Ejendommen Lahngade 83. I 1924 blev Ejendommen sat til Tvangsauktion, men den 18 September 1924 begærede de Sagsøgte som højstbydende Auktionen standset for at faa Ejendommen udlagt ved Fogden. Sagsøgerinden, Frøken Olga C J Jacobsen, der i Begyndelsen af 1933 af sine Forældre havde faaet en Sum Penge til Betyggelse af sin Fremtid, købte i 1934 efter Samraad med sin Fader, Muremester Rasmus Jacobsen af Odense, Ejendommen for en Købesum af 105 000 Kr med en kontant Udbetaling af 58 000 Kr. Adkomsten ordnedes ved Transport af 29 Januar 1934 og Fogedudlægsskøde af 7 Februar 1934, der lystes den 5 Marts 1934. Ved Handlen medvirkede Ejendomshandler Johan Jensen Dannesboe og Overretssagfører Knud Lollesgaard, hvilken sidste varetog saavel Sælgerens som Køberens Interesser. Under Forhandlingerne paa Overretssagfører Lollesgaards Kontor om Køb af Ejendommen forevistes der en Specifikation fra Odense Skattevæsen over Ejendommens samtlige Skatter for 1933/34, nemlig ialt 568 Kr 40 Øre. Da Sagsøgerinden i December 1934 skulde betale Ejendommens Skatter for Oktober Kvartal, afkrævedes der hende et større Beløb, end nævnte Specifikation angav, og det viste sig da, at Grunden var den, at Skattelempelsen, hvortil Sagsøgerinden intet Kendskab havde, var bortfaldet. Den aarlige Difference mellem det tidligere Skattebeløb 568 Kr 40 Øre og det Skattebeløb, der nu krævedes, 992 Kr 88 Øre, var saaledes 424 Kr 48 Øre.

Under Anbringende principalt af, at Skattebyrden maa sidestilles med en Hæftelse, og at Sælgeren garanterer for, at der ikke paahviler Ejendommen andre eller større Hæftelser end de, der opgives, subsidiært at de Sagsøgte paa Grund af Kendskab til det virkelige Forhold med Skattelempelsen er erstatningspligtige, har Sagsøgerinden under denne ved Odense Købstads Ret forberedte Sag paastaaet de Sagsøgte dømt til i Afslag at betale hende 20 Gange nævnte Difference, nemlig 8489 Kr

60 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 7 Februar 1936.

De Sagsøgte nedlægger Paastand om Frifindelse og gør gældende, at de hverken ud fra et Garantisyndpunkt eller et Erstatningssyndpunkt er pligtige at yde noget Afslag i Købesummen. Skattelempelsen blev givet i 1919 for 10 Aar og blev forlænget med 5 Aar. Normale Skatter, Brandkontingent m m andrager i Odense som Regel 1 pCt af Ejendomsskylden, og det maatte derfor have været Sagsøgerindens Fader, Muremester Rasmus Jacobsen, der optraadte for Sagsøgerinden, og som iøvrigt tidligere havde budt paa Ejendommen, klart, at der var givet Skattelempelse, hvilket iøvrigt var almindeligt bekendt i Odense. De Sagsøgte har derhos nedlagt Indsigelse mod Beregningen af det krævede Afslag.

Under Sagens Forberedelse er der afgivet Partsforklaring af Sagsøgerinden og Vidneforklaring af Overretssagfører Knud Lollesgaard og Ejendomshandler Johan Jensen Dannesboe.

Da de Sagsøgerinden af de Sagsøgte meddelte Oplysninger om Størrelsen af Skatterne for 1933/34 ikke er urigtige, og da det havde været naturligt, om Sagsøgerinden havde undersøgt Aarsagen til, at Skatterne for den paagældende Ejendom var lavere end normalt, maa det komme hende til Skade, at hun ikke har foretaget en saadan Undersøgelse, og hun findes derfor ikke at have noget Krav mod de Sagsøgte, der herefter vil være at frifinde. I Sagsomkostninger vil Sagsøgerinden have at betale til de Sagsøgte 200 Kr.

Torsdag den 18 Marts.

Nr 277/1936.

Rigsadvokaten

mod

Valdemar Christian Ludvig Smith (Bruun) og **Carl Christian Knudsen Hebbelstrup** (Bülow),

der tiltales for Mandatsvig.

Dom afsagt af Retten for Hjørring Købstad m v den 26 Juni 1936: De Tiltalte, Landsretssagfører Valdemar Christian Ludvig Smith, Hjørring, og fhv Bankkasserer Carl Christian Knudsen Hebbelstrup af Aarhus, bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Den af A/S Vendsyssel Bank i Likvidation fremsatte Erstatningspaastand m m afvises. Sagens Omkostninger, derunder i Vederlag til Landsretssagfører E Schmidt 400 Kr udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 24 Oktober 1936: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til de for de Tiltalte beskikkede Forsvarere samme-

steds, Overretssagførerne Johnsen og Ejstrup, 400 Kr til hver, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Bruun og Bülow hver 600 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift udfærdiget af 1 jydsk Statsadvokatur den 3 Juni 1936 er

I. Landsretssagfører Valdemar Christian Ludvig Smith af Hjørring, født i Faaborg den 29 Marts 1886 og

II. fhv Bankbogholder Carl Christian Knudsen Hebbelstrup af Aarhus, født den 5 September 1881

sat under Tiltale her ved Retten til at lide Straf

I. p r i n c i p a l t efter Straffelovens § 285, Stk 1, for Overtrædelse af dens § 280 for Mandatsvig ved — for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding — at have paaført en anden Formuetab ved i et Formueanliggende, som det paahviler ham at varetage for den anden, at have handlet mod dennes Tarv, idet de Tiltalte som henholdsvis Likvidator og Prokurist i A/S »Vendsyssel Bank i Likvidation« den 2 Februar 1934 lod bortsælge paa Auktion i Hjørring nogle Fordringer paa The National City Bank of New York paa tilsammen 134 187,75 russiske Rubler, som de Tiltalte derefter efter forudgaaende Aftale i Forening købte paa Auktionen sammen med en Del andre Likvidationsboet tilhørende Fordringer for et Bud paa 10 Kr, uagtet de var vidende om, at Rubelfordringerne efter al Sandsynlighed i Løbet af ganske kort Tid vilde udbringe betydelige Beløb, hvilket ogsaa blev Tilfældet, idet der ved Deling af en i Juni 1934 fra National City Bank of New York modtaget Erstatningssum tilkom Ejerne af de paa Auktionen bortsolgte Rubelfordringer ialt ca 21 900 Kr, saaledes at Likvidationsboet led et Formuetab af samme Størrelse;

s u b s i d i æ r t efter Straffelovens § 299, Stk 1, ved i et Formueanliggende, som det paahviler nogen at varetage for en anden, ved Tilsidesættelse af sin Pligt at have paaført denne et betydeligt Formuetab, idet de Tiltalte i deres Egenskab af henholdsvis Likvidator og Prokurist i »A/S Vendsyssel Bank i Likvidation« som anført ovenfor den 2 Februar 1934 lod bortsælge de nævnte Rubelfordringer paa Auktion, uagtet

de Tiltalte var vidende om, at Rubelfordringerne efter al Sandsynlighed i Løbet af kort Tid vilde udbringe betydelige Beløb, hvilket ogsaa blev Tilfældet, saaledes at der ved Bortsalget af Fordringerne paaførtes Likvidationsboet et Formuetab paa ca 21 900 Kr, der ikke er erstattet af de Tiltalte;

II. efter Straffelovens § 285, Stk 1, for Overtrædelse af dens § 280 for Mandatsvig ved — for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding — at have paaført en anden Formuetab ved Misbrug af en for ham skabt Adgang til at handle med Retsvirkning for denne, idet de Tiltalte i Forening den 21 Marts 1934, medens de var henholdsvis Likvidator og Prokurist i »A/S Vendsyssel Bank i Likvidation« har ladet et nævnte Likvidationsbo tilkommende Pantebrev for et Laan paa 800 Kr i Ejendommen Matr Nr 43 ba af Lindholm udstede til Tiltalte Smith, der senere under 21 April s A transporterede Halvdelen af Pantebrevets Hovedstol til Sigtede Hebbelstrup.

Erstatningspaastand er ikke nedlagt.

Ingen af de Tiltalte findes tidligere tiltalt eller straffet. De har begge nægtet sig skyldig i noget ulovligt.

ad I. Den 14 August 1928 traadte A/S Vendsyssel Bank, Hjørring, i Likvidation, og Tiltalte V Smith blev da valgt til Likvidator sammen med Proprietær A M Jensen, Lundergaard pr Hjørring, og Bankdirektør Knudsen, Hjørring, hvilken sidstnævnte fratraadte i April 1929. Der meddeltes herefter Tiltalte Hebbelstrup, der blev Sekretær for Likvidationskomitéen, Prokura, saaledes at denne i Forening med en af Likvidationskomitéen kunde tegne den likviderende Bank.

Da Bankens Likvidation nærmede sig sin Slutning, lod Likvidationskomitéen den 2 Februar 1934 ved Auktion bortsælge de endnu udestaaende Fordringer, hvoriblandt nogle Fordringer paa The National City Bank of New York paa tilsammen 134 187,75 russiske Rubler, hvilke Fordringer købtes af Tiltalte Hebbelstrup for 10 Kr foruden Auktionsomkostningerne, og efter forudgaaende Aftale blev Fordringerne derefter overgivet Tiltalte Smith til Inkassation, saaledes at denne fik Halvdelen af Provenuet.

Den 18 Juni 1934 fremkom der til den likviderende Bank fra Privatbanken, København, Skrivelse om, at det nu var lykkedes at træffe en Ordning med The National City Bank of New York, hvorefter der tilfaldt Vendsyssel Banks Rubelkonto en Erstatning paa 76 120,11 Kr, og efter at Beløbet var fremsendt fra Privatbanken, udbetaltes der i Henshold til det paa Auktionen passerede Tiltalte Hebbelstrup 21 939,70 Kr som hans Andel af Beløbet, og det modtagne Beløb delte han derefter med Tiltalte V Smith.

Privatbanken i København havde den 14 April 1932 tilskrevet Vendsyssel Bank i Likvidation og meddelt, at den havde bragt i Erfaring, at der eventuelt kunde være Mulighed for ved Forhandlinger med The National City Bank of New York at faa en, omend beskeden, Erstatning for de Rubeltilgodehavender, som Privatbanken i 1918 for egen og fremmed Regning havde indestaaende i National City Banks Filial i Petrograd, hvorfor den bad Vendsyssel Bank i Likvidation ved Paategning paa en vedlagt Kopi af Skrivelsen om at give sig Fuldmagt til at vare-

tage den likviderende Banks Interesser, forsaavidt angaar den Del af Rubeltilgodehavendet, som denne maatte have Krav paa.

I Skrivelsen indeholdtes tillige, at Privatbanken til sin Tid skulde holde Vendsyssel Bank i Likvidation underrettet om Sagens Forløb.

Paa den fremsendte Kopi var der derefter den 16 April 1932 blevet meddelt Fuldmagt paa den likviderende Banks Vegne, hvilken Fuldmagt var undertegnet af begge de Tiltalte.

Tiltalte V Smith har angaaende de nærmere Omstændigheder om det forud for Erstatningsbeløbets Fremkomst passerede forklaret, at han ikke erindrede Privatbankens forannævnte Skrivelse, da Beslutningen om Salget af Rublerne blev truffet af Likvidationskomitéen. Han mener først at være blevet bekendt med den i Retsmødet den 12 Marts 1935 og erindrer ikke at have set den i Juni 1934, paa hvilket Tidspunkt den citeres i Skrivelse fra Vendsyssel Bank i Likvidation til de Rubel-ejere, der fik udbetalt Erstatninger, men han erkender, at han da maa være blevet gjort bekendt med den.

Privatbankens Skrivelse havde ikke været tilført Likvidationsprotokollen.

Tiltalte har dernæst forklaret, at Medtiltalte Hebbelstrup i Foraaret 1933 havde gjort Likvidatorerne bekendt med Cirkulære af Januar 1933 fra Foreningen til Varetagelse af danske Fordringshaveres Interesser i Rusland, i hvilket Cirkulære bl a nævnes, at flere danske Banker laa i direkte Forhandling med National City Bank om Erstatning for Tab ved russiske Fordringer. Cirkulæret var overleveret Tiltalte Hebbelstrup af et Medlem af Foreningen, af hvilken Vendsyssel Bank ikke var Medlem. Da Hebbelstrup kort efter — i Paasken 1933 — skulde til København, blev det aftalt, at denne i Privatbanken skulde søge indhentet Oplysninger om, hvorvidt Rublerne havde nogen Værdi, og efter Hjemkomsten redegjorde Hebbelstrup overfor Likvidatorerne for Resultatet af Rejsen, og det var Tiltalte Smiths bestemte Indtryk af Redegørelsen, at der ikke var mindste Udsigt til at opnaa nogen Indtægt gennem Rublerne.

Tiltalte Hebbelstrup har i en Skrivelse af 20 April 1933 til Købmand Martin Thomsen, Vittrup, omend med et vist Forbehold, talt om en vis Udsigt til Erstatning, men heroverfor har Tiltalte Smith udtalt, at Hebbelstrups Redegørelse overfor Likvidatorerne ikke svarede til Indholdet af Skrivelsen.

Tiltalte Smith har yderligere forklaret, at Rublerne antagelig aldrig blev drøftet under Samtalerne i 1933 om Likvidationens Slutning.

Da der var en hel Del uerholdelige Fordringer, besluttedes det, antagelig paa Tiltaltes Foranledning, at sælge disse ved Auktion som den sædvanlige og af Loven foreskrevne Maade for Salg af Effekter, hvis Værdi ikke kunde konstateres paa anden Maade.

Auktionskonditionerne blev vedtaget paa et Møde den 9 Januar 1934, og den 2 Februar 1934 blev Auktionen afholdt.

Tiltalte Hebbelstrup havde udarbejdet en Fortegnelse over de Fordringer, der skulde sælges, og paa denne var de af Banken overtagne Rubelbeløb opført. Tiltalte Smith deltog ikke i Udtagelsen af Rublerne til Auktionen og har ikke efterset to i Banken værende Riskontri ved-

rørende Rubelforholdene. De solgte Rubler var opført med et samlet Beløb uden Angivelse af de Personer, som de vedrørte, og Tiltalte Smith erfarede først Navnene paa de enkelte Indehavere af de forskellige Rubelkonti, da der kom Penge fra Privatbanken. Rublerne var paaført Listen, da han saa den første Gang, antagelig i et Likvidationsmøde. Han studsede noget over, at Rublerne var medtaget, da han fandt det taabeligt at sælge saadanne værdiløse Rubler, men han ved ikke, om han sagde noget derom.

Saavidt Tiltalte husker, var Medlikvidator A M Jensen til Stede i Mødet, hvor Listen over Fordringerne blev fremlagt.

Man havde i Likvidationen talt om, hvad der skulde ske, hvis ingen bød paa Fordringerne, og antagelig paa Tiltaltes Foranledning besluttede man, at Hebbelstrup skulde byde paa dem, og der blev da ikke talt om, hvorledes der skulde forholdes med Provenuet af de erhvervede Fordringer, forsaavidt Hebbelstrup blev Køber.

Antagelig kom Medlikvidator Jensen nogle Dage senere op paa Tiltaltes Kontor, hvor han jævnlige kom, og udtalte, at han ikke syntes om, at Hebbelstrup skulde inkassere Fordringerne, hvis han blev Køber, og nærmest paa Jensens Tilskyndelse blev de enige om, at Hebbelstrup, saafremt han blev Køber, skulde lægge Fordringerne op paa Tiltalte Smiths Kontor, saaledes at Hebbelstrup ikke uden Tiltalte Smiths Medvirken kunde raade over dem. Derefter mener Tiltalte Smith at have sagt til Hebbelstrup, at saaledes ønskede Likvidatorerne det foretaget, dersom denne blev Køber, og dette havde Hebbelstrup intet imod, og Tiltalte Smith har saa antagelig sagt til Hebbelstrup, at han ikke vilde foretage nogen Inkassationsvirksomhed gratis, og de er saa blevet enige om at dele eventuelt Provenue, hvilket Tiltalte Smith fandt rimeligt, da det drejede sig om Fordringer, der var konstateret uerholdelige.

Forud for Auktionskonditionernes Vedtagelse havde Tiltalte Hebbelstrup den 3 November 1933 paa Foranledning af Købmand Martin Thomsen, Vittrup, tilskrevet Privatbanken og forespurgt om, hvorledes det gik med Rubelsagen i Amerika, og herpaa havde Privatbanken den 4 s M svaret, at Sagen først kom for i Januar-Februar Maaned 1934.

Tiltalte Smith har forklaret, at han ikke har set denne Skrivelse.

Paa Auktionen blev Hebbelstrup derefter Køber af Fordringerne for 10 Kr, og Fordringerne blev overgivet Tiltalte Smith til Inkassation, og der indgik forskellige mindre Beløb, som de Tiltalte efter Aftalen delte.

I Juni Maaned fremkom imidlertid Erstatningen for Rublerne fra Privatbanken, og den 20 Juni 1934 afholdtes Likvidationsmøde, og Erstatningerne blev derefter udbetalt de forskellige Indehavere af Rubelkonti. Listen over Rubelspekulanterne og de Beløb, der herefter tilkom de forskellige, blev oplæst, og det blev tydeligt sagt, hvilke Beløb Banken havde overtaget, og som var solgt ved Auktionen. Tiltalte husker ikke, at der blev fremsat Kritik i dette Møde, men han mener nok, at Jensen spurgte, »om dette nu ogsaa kunde holde«, hvortil der blev svaret, at Sagnet ved Auktionen var lovligt.

Hebbelstrup modtog derefter det ham tilkommende Beløb, som han delte med Tiltalte Smith efter Aftalen.

Den 10 August 1934 tilskrev A M Jensen Tiltalte Smith, hvori han

bl a henstiller til Tiltalte at foranledige, at det til Hebbelstrup udbetalte Erstatningsbeløb kommer Bankens Sparere til Gode, og i Skrivelsen anføres endvidere, at det er Jensen bekendt, at Tiltalte Smith i Realiteten er lige med Hebbelstrup om Auktionsbeløbet. Den 29 s M blev der derefter holdt Likvidationsmøde, og Tiltalte Smith tilbød da straks at lade det af ham modtagne Beløb indgaa i Likvidationen. Hebbelstrup tog ikke Stilling hertil samme Dag. I samme Møde drøftedes, hvorledes Beløbet skulde udbetales. Afsluttende Generalforsamling var afholdt, og man stod for at skulle afmelde til Aktieselskabsregisteret. Alle yderligere Dividender skulde afskrives paa Sparekassebøger, hvorfor en Reassumption formentlig var nødvendig. Det drøftedes ogsaa at foretage en Henvendelse til Banktilsynet eller en Højesteretssagfører for at faa en Udtalelse om, hvilken Fremgangsmaade, der skulde anvendes. Tiltalte Smith rejste over til Højesteretssagfører Heilesen, og denne henvendte sig til Banktilsynet, som saa den 12 Oktober 1934 indfandt sig i Banken.

Fra Højesteretssagfører Heilesen modtog Tiltalte Skrivelse af 11 Oktober 1934, og han har forklaret, at det i Medfør af denne var hans Agt uden om Likvidationen at tilsende Bankens Indskydere det af ham modtagne Beløb.

Tiltalte har til Udbetaling til den likviderende Bank hos Politimesteren i Hjørring Købstad m v deponeret 10 719,85 Kr.

Tiltalte Hebbelstrup har forklaret, at de af Banken overtagne Rubeltilgodehavender 134 187,75 Rubler var nedskrevet til 0.

Den første Skrivelse angaaende Rublerne var Privatbankens Skrivelse af 14 April 1932, der blev modtaget i to Eksemplarer, hvoraf det ene blev paategnet med Fuldmagt af de Tiltalte, medens det andet Eksemplar blev opbevaret af Likvidationen. Skrivelsen blev drøftet i et Likvidationsmøde, men der blev ikke tilført Likvidationsprotokollen noget herom. Det var Tiltalte, der førte denne Protokol. Skrivelsen gav ikke Anledning til Diskussion, da man ikke antog, at der vilde komme noget ud deraf.

Næste Gang, Rublerne blev drøftet, var i Foraaret 1933, da Tiltalte af Købmand Martin Thomsen modtog Cirkulæret af Jan 1933 fra Foreningen til Varetagelse af danske Fordringshaveres Interesser i Rusland. Da Tiltalte skulde til København, anmodede Likvidatorerne ham om i Privatbanken at søge indhentet Oplysninger om Rublernes Værdi. Han traf her Direktør Rye, der nærmere forklarede om Stillingen, og Tiltalte refererede i Skrivelse af 20 April 1933 sit Indtryk til Martin Thomsen. Skrivelsen er saalydende: Hr Købmand Martin Thomsen,

---

Færdig fra Trykkeriet den 7 April 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 3 ·

Torsdag den 18 Marts.

Vittrup. Jeg tillader mig hermed at tilstille Dem i Gennemslag (tre Eksemplarer) de Oplysninger, jeg fik ved Henvendelse til Banken i København. Selv om man ikke maa stille for store Forhaabninger, synes jeg dog heller ikke man kan sige, at det er helt tabt, og at der slet ingen Udsigt skulde være til at faa noget tilbage, men nu faar vi se. Rettens Vej er jo lang og trang. Thrane fik Oplysninger af mig i Gaar. Deres ærbødige C Hebbelstrup.

Det medfulgte Gennemslag er saalydende: Hjørring den 20 April 1933. Som aftalt med Hr Købmand Martin Thomsen, Vittrup, søgte jeg under mit Ophold i København Oplysning om det gamle Rubelmellemværende og fik af Banken oplyst: Der føres for Tiden i Amerika for Privatbanken og Københavns Handelsbank Sag mod National City Bank, der har tilbudt godvilligt at betale 3 cents pr Rubel, men de danske Banker forlangte paa det Tidspunkt 9 cents. Ved Sagens Anlæg mentes der at ville hengaa 18 Maaneder til Procedure og før Sagen kunde optages til Doms, og af dette Tidsrum er der nu gaaet ca 12 Maaneder. Sagførerne for de danske Banker mener, at Sagen for deres Vedkommende staar godt, og at den amerikanske Bank skal kunne dømmes til at betale, og det antages ogsaa, at National City Bank paa et senere Tidspunkt igen vil søge en mindelig Ordning, da de formentlig ikke gerne vil have Sagen alt for stærkt publiceret af Hensyn til andre Krav og ikke tør tage Dom. De danske Sagførere støtter Kravet stærkt paa, at den amerikanske Regering ikke anerkender den nuværende russiske Regering og derfor hævder, at det maa være den amerikanske Banks eget Ansvar, naar den anbringer sine egne og sine Kunders Midler i et saadant Land, og at Banken selv maa løbe den dermed forbundne Risiko og være ansvarlig overfor sine Kunder. Skulde den amerikanske Regering gaa med til at anerkende Ruslands Regering, vil det nu sikkert ske paa Betingelse af, at et Mellemværende som her omtalte skal betales. Kommer der et Forligstilbud fra Amerika til Banken, vil det formentlig blive modtaget, selv om det skulde lyde paa mindre end forlangt af de danske Banker, altsaa et mellemliggende Beløb, man har jo før hørt om Bestikkelse og lignende, og Udfaldet af en Dom kan jo altid være tvivlsomt at forudsige.«

Tiltalte siger, at det forekommer ham, at der var et Par Linier paa et andet Ark, hvorpaa Skrivelsen var fortsat, og at Skrivelsen nu forekommer ham mere optimistisk præget, end han efter Direktør Ryes Ud-

talelser havde Grund til at antage, idet han faktisk fik det Indtryk, at der ikke var Udsigt til noget, men dette har ikke kunnet godtgøres. Han mener i Likvidationskomitéen at have redegjort for Samtalen med Direktør Rye i Overensstemmelse med det i den foran gengivne Gennemslagsskrivelse anførte, men hans Referat konkluderede i, at man skulde ikke vente noget, før man havde set det, og hans Mening dermed var, at man egentlig ikke havde Grund til at vente noget. Han refererede formentlig efter Hukommelsen.

Den 3 November 1933 skrev han paa Foranledning af Martin Thomsen til Privatbanken og forespurgte om Rubelsagen i Amerika, og herpaa modtog han Svar af 4 s M, hvori meddeles, at Sagen først kom for i Januar-Februar Maaned 1934. Denne Skrivelse blev henlagt til Likvidationsprotokollen, og Tiltalte mener at have forevist den for Likvidatorerne, men tør dog ikke fastholde det.

Da Likvidationen af Banken skulde sluttes, besluttedes det paa Tiltalte V Smiths Forslag at sælge Bankens uerholdelige Fordringer ved Auktion, og Tiltalte Hebbelstrup udarbejdede saa en Liste over 45 Debitorer med en samlet Skyld af ca 200 000 Kr og over Bankens Rubelbeløb. Udkastet til denne Liste blev afleveret Tiltalte Smith til Gennemgang, og efter at det var kommet tilbage, blev Listen renskrevet og forelagt i et Likvidationsmøde, hvor der ikke af Likvidatorerne, der begge var til Stede, blev fremsat nogen Indsigelse.

Da Tiltalte mente, at Likvidatorerne kendte den Korrespondance, der havde været ført om Rublerne og herefter ikke tillagde Rublerne nogen Værdi, fremkom han ikke med nogen Bemærkning herom.

Antagelig i Mellemtiden mellem den 9 Januar 1934, da Auktionsvilkaarene vedtoges, og den 2 Februar s A, da Auktionen afholdtes, udtalte V Smith i en Telefonsamtale til Tiltalte, at hvis ingen bød paa Auktionen, kunde Tiltalte jo byde Fordringerne ind for et ringe Beløb, og de kunde jo saa være fælles om, hvad der kom ud af det. Tiltalte havde med Likvidator Jensen, forinden denne Samtale med Smith fandt Sted, ogsaa drøftet dette Spørgsmaal om Køb af Fordringerne. Samtalen fandt Sted i Banken, og Jensen udtalte, at det ikke var saa morsomt at faa Fordringer paa Bankens Debitorer ud blandt Folk, hvortil Tiltalte svarede, at saafremt de kunde bydes ind for et ringe Beløb, kunde han godt gøre det, saafremt det ønskedes. Tiltalte tillagde ikke disse Fordringer Værdi, og bød kun paa dem efter Smiths Anmodning. Hvis andre havde budt, vilde Tiltalte sikkert ikke have budt, idet han ikke tillagde Rublerne nogen Værdi.

Efter Auktionen foreslog Tiltalte Smith Henvendelse til forskellige Debitorer, og Tiltalte Hebbelstrup mener, at Tiltalte Smith under en Telefonsamtale udtalte, at det egentlig kunde være rart at vide, om der kunde tænkes at komme noget ud af Rublerne, og han bad Tiltalte skrive til Privatbanken. Han skrev til denne, men fik intet Svar, men faa Dage efter kom Rubelerstatningen.

Tiltalte V Smith har hertil sagt, at han husker at have omtalt, at det var latterligt med disse store Rubelbeløb, som intet var værd, men han erindrer ikke at have sagt til Hebbelstrup om at skrive til Privatbanken efter Købet af Rublerne.

Da Rubelerstatningen kom, affattede Tiltalte Hebbelstrup en Fortegnelse over, hvor meget der tilkom de forskellige Rubelejere, hvilken Fortegnelse blev oplæst i et Likvidationsmøde den 20 Juni 1934, og der blev ikke taget noget Forbehold om Tilbagebetaling af det Beløb, der faldt paa de paa Auktionen købte Rubler. Det er nok muligt, at Jensen udtalte, om Købet nu ogsaa kunde holde, og hertil svarede Tiltalte Smith, at Købet var lovligt.

Den 29 August 1934 blev der igen afholdt Likvidationsmøde, og Tiltalte blev da gjort bekendt med Jensens Brev af 10 August 1934 til V Smith. Denne tilbød straks at tilbagebetale det af ham modtagne Beløb, men da Tiltalte havde disponeret over en Del af de Penge, som han havde faaet, var han ikke i Stand til at afgive samme Svar, idet han jo ikke havde Beløbet, og han havde jo ogsaa den Opfattelse, at Fordringerne var lovligt købte.

Tiltalte har i A/S Hjørring Diskontobank deponeret 11 119,85 Kr til Udbetaling til A/S Vendsyssel Bank i Likvidation, naar han er endelig frifundet for ethvert Forhold overfor Banken.

Som Vidne har Likvidator, Proprietær Andreas Martin Jensen forklaret, at han husker Skrivelsen af 14 April 1932, hvorved Privatbanken anmodede om Fuldmagt, hvorimod han ikke husker Cirkulæret af Januar 1933 fra Foreningen til Varetagelse af danske Fordringshaveres Interesser i Rusland.

Tiltalte Hebbelstrup gav efter i Foraaret 1933 at have talt med Direktør Rye i Privatbanken overfor Likvidationskomitéen Referat af de Oplysninger, han havde faaet, og Referatet gik efter Vidnets Formening ud paa, at de kunde skyde en hvid Pind efter Rublerne, og han hævder bestemt, at det ikke svarer til Indholdet af Gennemslagsskrivelsen af 20 April 1933 til Martin Thomsen. Hebbelstrups Referat var ganske kortfattet. Skrivelsen af 4 November 1933 fra Privatbanken om, at Rubelsagen i Amerika var udsat til Januar—Februar Maaned 1934, er Vidnet først under Banktilsynets Undersøgelse blevet gjort bekendt med.

I Anledning af Likvidationens forestaaende Slutning var det flere Gange blevet drøftet mellem Likvidatorerne, hvad man skulde gøre med de udestaaende uerholdelige Fordringer. Vidnet ønskede helst Fordringerne henlagt i Banken, saaledes at man undgik offentlig Auktion, idet han ikke syntes om, at Fordringerne kom ud mellem Folk, men da Tiltalte Smith sagde til ham, at denne Fremgangsmaade ikke var lovlig, og at Fordringerne skulde sælges ved Auktion, bøjede han sig herfor. Vidnet var med til forinden Auktionen at gennemgaa de enkelte Fordringer, men han husker ikke noget nærmere herom, og han husker navnlig ikke noget om Rubelfordringerne.

Da Auktionsvilkaarene blev vedtaget den 9 Januar 1934, var en Fortegnelse over de Fordringer, der skulde til Auktion, fremlagt. Den var affattet af Tiltalte Hebbelstrup. Vidnet husker ikke, om de af Banken overtagne Rubler var paa denne Fortegnelse, men han ansaa ikke da Rublerne som havende nogen Værdi. Vidnet bad, efter at de paa Listen opførte Fordringer var gennemgaaet med Hovedbogen, om, at Fordringerne maatte blive sendt op til Tiltalte Smith, for at denne endnu en Gang kunde gennemse, om der var noget at faa ud af dem.

I Anledning af Auktionen opstod det Spørgsmaal, hvad der skulde ske, saafremt ingen bød, og han mener, at Tiltalte Smith dertil har sagt, at saa kunde Hebbelstrup jo byde ind. Vidnet vil ikke benægte, at han ogsaa har drøftet dette Spørgsmaal i Forbigaaende med Tiltalte Hebbelstrup. Imidlertid blev Vidnet inden Auktionen betænkelig ved, at Hebbelstrup som en af Bankens Funktionærer alene skulde købe Fordringerne, og under en Samtale med Tiltalte Smith udtalte denne saa, at han nok skulde have Indseende med Hebbelstrups Inddrivelse af Fordringerne. Han forstod ikke herved, at Tiltalte Smith skulde have nogen Del i Auktionskøbet og tænkte ikke derover, da han ikke tillagde Fordringerne nogen Værdi.

Paa Auktionen den 2 Februar 1934 købte Tiltalte Hebbelstrup Fordringerne, og Vidnet var ikke opmærksom paa, at der blev solgt Rubler ved Auktionen.

Den 20 Juni 1934 blev han tilkaldt til Likvidationsmøde, og han forstod da, at der af Rublerstatningsbeløbet nu vilde tilfalde de Tiltalte en ret stor Del. Han spurgte, om dette nu kunde holde, hvortil der blev svaret, at det var lovligt, og han foretog sig da ikke yderligere i Mødet, idet han ikke havde haft Tid til at tænke over, om der i Anledning af Auktionssalget var noget Ansvar for ham. Vidnet, der efter Mødet blev syg af Lungebetændelse, fik derfor først, efter at han i August var blevet rask, Lejlighed til at foretage yderligere. Han henvendte sig først til Tiltalte Hebbelstrup og spurgte, om Erstatningsbeløbet var kommet og udbetalt, og om de vedkommende havde været tilfredse, hvortil Tiltalte havde svaret, at en enkelt havde været utilfreds, hvorfor de havde givet ham en Sum, vistnok 500 Kr, hvad de jo kunde gøre, da det var de Tiltalte, der i Forening bestemte dette.

Vidnet havde senere en Forhandling med Tiltalte Smith, hvorunder han spurgte, om ikke Hebbelstrup skulde have været mere vidende, end han havde opgivet, om at Rublerne vilde faa nogen Værdi, men det mente Tiltalte Smith ikke.

Han skrev derefter den 10 August 1934 et Brev til Tiltalte Smith, hvori han henstillede, at det af Hebbelstrup modtagne Erstatningsbeløb indbetaltes til Banken, idet det i Brevet bemærkes, at Henstillingen rettes til Tiltalte Smith, fordi det var Vidnet bekendt, at denne i Realiteten var lige med Tiltalte Hebbelstrup om Budet paa nævnte Auktion. Den 29 s M afholdtes Møde, hvor Tiltalte Smith straks sagde, at naar der rejstes Tvivl om, hvorvidt han var moralsk berettiget til Pengene, vilde han straks give dem til Udlodning eller anden Bestemmelse.

Hebbelstrup svarede undvigende paa Spørgsmaalet om Pengenes Tilbagebetaling. Paa Forespørgsel om, hvorvidt han havde haft nogen Formodning om, at Rublerne senere vilde indbringe nogen Værdi, svarede Hebbelstrup, at det havde han ikke, og han udtalte dette ganske afgørende.

Vidnet har forklaret, at han den 20 Juni 1934 mener, at han var klar over, at begge de Tiltalte havde Del i det, der maatte indkomme ved Auktionskøbet, og i og for sig havde han hele Tiden tænkt sig, at dette var Tilfældet, men han ansaa dette for sig uvedkommende. Han var hele Tiden fra Auktionsdagen klar over, at Tiltalte Smith var

interesseret i Købet, men paa hvad Maade vidste han ikke, han mente kun, det var som Inkassator af Fordringerne.

Købmand Martin Thomsen, Vittrup, har som Vidne forklaret, at den Beretning, som han modtog af Tiltalte Hebbelstrup med Skrivelse af 20 April 1933, kun bestod af 1 Ark.

Endvidere har han forklaret, at han i Tidens Løb ringede flere Gange til Hebbelstrup, og han fik hver Gang det Svar, at der ikke var noget nyt. Sidste Gang sagde Tiltalte dog, at der muligvis var en Chance.

Vidnet husker ikke i November 1933 at have anmodet Tiltalte Hebbelstrup om at skrive til Privatbanken.

Agent Christen Christensen, Hjørring, har som Vidne forklaret, at han, der havde tabt Penge ved Rubelspekulationer gennem Vendsyssel Bank, i Sommeren 1934 af Købmand M Thomsen havde faaet at vide, at denne havde faaet en Erstatning for sine Tab paa Rubler.

Efter at have henvendt sig telefonisk til Tiltalte Hebbelstrup blev Vidnet en Dag anmodet om at indfinde sig i Banken, hvor begge de Tiltalte var til Stede, og han blev her gjort bekendt med, at han ikke havde Krav paa nogen Del af den Erstatning, der faldt paa hans Rubelkonto, da hans Medspekulant ikke havde dækket sin Andel af Gælden. Erstatningsbeløbet blev opgivet til ca 1600 Kr, medens det i Henhold til Listen over Rublernes Fordeling udgjorde 4190,28 Kr til Vidnet og hans Medspekulant tilsammen.

Da Vidnet protesterede, tilbød de Tiltalte ham 500 Kr mod Saldo-kvittering, og de betonedede, at det kun var pr Kulance, at han fik Beløbet. Vidnet indgik herpaa, og da han forlod Banken, kom Tiltalte Smith bagefter og kaldte ham tilbage, og han paalagde Vidnet ikke at omtale, at han havde faaet Pengene, uden at Vidnet dog kan sige noget om, hvorfor han ikke maatte omtale det.

Tiltalte Smith har hertil bemærket, at Vidnet ikke har faaet noget forkert Beløb, samt at han ikke har anmodet Vidnet om at tie stille med Udbetalingen af de 500 Kr, og Tiltalte Hebbelstrup hævder ligeledes, at der ikke er blevet opgivet noget forkert Beløb, ligesom han siger, at han ikke har hørt Tiltalte Smith bede Vidnet om at tie stille med Udbetalingen.

Snedker Gudmund Nielsen af Mygdal har som Vidne forklaret, at han mødte paa Auktionen den 2 Februar 1934 for eventuelt at købe en Fordring, som Banken havde paa ham. I Auktionslokalet kom Tiltalte Hebbelstrup hen til ham og sagde: »Vi eller jeg er bestemt paa at byde ind«, og Vidnet undlod da at byde, idet det blev sagt til ham, at han bagefter kunde komme op paa Tiltalte Smiths Kontor for at købe Fordringen der. Undladelsen af at byde skyldtes dog ogsaa, at Fordringerne blev opraaet under eet. Han forstod ikke Hebbelstrups Udtalelse som et Forsøg paa at faa ham til at undlade at byde.

Hertil har Tiltalte Hebbelstrup forklaret, at da Likvidationskomitéen ikke ønskede Fordringerne paa fremmede Hænder, henvendte han sig i Auktionslokalet efter Likvidatorernes Anmodning til Vidnet og forklarede ham som af denne angivet, idet han særlig udtalte, at han kunde købe sin Fordring bagefter.

Likvidator A M Jensen har hertil forklaret, at Henvendelsen ikke skete efter hans Anmodning.

Fiskeeksportør I P Hjermitzlev, nu af Hirtshals, der var en af de Rubelspekulanter, til hvilke Tiltalte Hebbelstrup har sendt Skrivelsen af 20 April 1933, har som Vidne forklaret, at han ikke erindrer Skrivelsen, men at hverken han eller de andre Deltagere i Spekulationskonsortiet regnede med, at Rublerne var noget værd.

ad II. I 1928 overtog Vendsyssel Bank Ejendommen Matr Nr 43 ba Lindholm, idet Banken havde et Laan indestaaende i den. Likvidationskomitéen havde i Efteraaret 1932 solgt den til Arbejdsmand Chr Wagner, Lindholm, for 8150 Kr, idet 7500 Kr skulde afgøres ved Overtagelse af Kreditforeningslaan og 650 ved Udstedelse af Pantebrev til Vendsyssel Bank i Likvidation. Da Kreditforeningen imidlertid forlangte Afdrag, gik Handlen ikke i Orden. Derefter blev Ejendommen ved Transport af 20 December 1933 overtaget af Arbejdsmand A P Jørgensen, Lindholm, og Fogedudlægsskøde blev ham meddelt den 9 Marts 1934, men allerede den 17 Februar 1934 havde han solgt Ejendommen videre til Cementarbejder Ole Staal, Nørresundby, for 7700 Kr, hvoraf de 7500 Kr afgjordes ved Overtagelse af Kreditforeningsskuld, medens Resten 200 Kr skulde medgaa til Papirsmkostninger. Kreditforeningen forlangte imidlertid 800 Kr i ekstraordinært Afdrag, og da hverken Jørgensen eller Staal vilde udbetale de 800 Kr, enedes man til Slut med Tiltalte Hebbelstrup, der førte Forhandlingerne med dem under en Sammenkomst i Nørresundby, om at der skulde oprettes en 2 Prioritet paa 800 Kr med Staal som Debitor og Jørgensen som Kautionsist, og Vendsyssel Bank i Likvidation skulde saa betale de 800 Kr til Kreditforeningen.

Dokumenterne blev derefter udfærdiget paa Tiltalte Smiths Kontor i Hjørring, og Pantebrevet i 2 Prioritet paa de 800 Kr blev da oprettet, idet Tiltalte Smith deri anførtes som Kreditor. Pantebrevet er udstedt den 21 Marts 1934, og saavel dette som Skøderne til Jørgensen og Staal er tinglyst den 24 s M. Angaaende dette Forhold har Tiltalte Smith forklaret, at den omhandlede Ejendom, der var det sidste faste Pant, som Banken havde, skulde afhændes paa en saadan Maade, at Banken blev helt fri for Ejendommen, idet man særlig lagde Vægt paa at skaffe Frigørelsesbevis fra Kreditforeningen. Forinden man naaede at faa Ejendommen endelig solgt, var Regnskabet afsluttet, de uerholdelige Fordringer solgt ved Auktion, og man stod overfor afsluttende Generalforsamling. Da Kreditforeningen fastholdt Kravet om et Afdrag paa 800 Kr i Tilfælde af Salg, og ingen af Køberne vilde betale dette, var man i Likvidationsudvalget enig om, at Banken skulde betale dette Beløb for at blive fri for Ejendommen. Kreditforeningslaanet nedbragtes derefter til 6700 Kr, idet Banken betalte Afdraget 800 Kr, men da man i Likvidationsudvalget var enig om, at Banken ikke mere skulde have noget med Ejendommen at gøre, idet man paa Forhaand ansaa en Pantesikkerhed efter Kreditforeningslaanet for værdiløs, og Bankens Regnskab var afsluttet, lod Tiltalte Køberen Staal udstede Pantebrevet til sig, idet han betragtede Pantefordringen som værdiløs og som hørende med til de uerholdelige Fordringer, der af Hebbelstrup var købt paa Auktionen. Pantebrevet skulde afdrages med 50 Kr i hver Termin

og første Gang 11 Juni 1934. Tiltalte havde samtidig med Udfærdigelsen ladet Medtaltalte vide, at han lod Pantebrevet udfærdige til sig selv. Tiltalte hævder, at Dispositionerne vedrørende Ejendommens Salg er foretaget i fuld Forstaaelse med Medlikvidator A M Jensen. Af Pantebrevet transporterede Tiltalte den 21 April 1934 Halvdelen til Tiltalte Hebbelstrup, og Debitor Staal har siden Udstedelsen betalt Renter og Afdrag i Henhold til Pantebrevets Bestemmelser.

Tiltalte Hebbelstrup har forklaret, at der indenfor Likvidationsudvalget var Enighed om, at Ejendommen skulde sælges paa de Vilkaar, der kunde opnaas, og paa en saadan Maade, at Bankens Forhold til Ejendommen blev helt afviklet. I et Likvidationsmøde udtalte Likvidator A M Jensen, at han ansaa Ejendommen for ganske værdiløs for Banken, og selv om Banken kom til at betale de 800 Kr, maatte det Beløb, der iøvrigt kom ud af Ejendommen, tilfalde de Tiltalte. Tiltalte Hebbelstrup opfattede det som en Slags Gratiale og mener, at Jensen nærmest regnede en saadan Fordring som en Del af de ved Auktionen solgte. Det var Likvidatorerne, der fastsatte Tiltaltes Honorar. Tiltalte var indforstaaet med, at Pantebrevet udstedtes til V Smith, idet denne telefonerede til ham herom, og det var Aftalen, at hver af dem skulde have Halvdelen. Da Fordringen ikke var af Betydning, mente han, at Likvidatorerne frit kunde bestemme, hvorledes der maatte forholdes med et eventuelt Provenue af Ejendommen.

Likvidator A M Jensen har som Vidne forklaret, at der indenfor Likvidationsudvalget var Enighed om, at Banken skulde indbetale det Beløb, som Kreditforeningen forlangte, og saa skulde Ejendommen afhændes paa en saadan Maade, at Banken ikke mere fik noget med Ejendommen at gøre, og det overlodes derefter til Tiltalte Smith som Formand for Udvalget og som Jurist at bringe Forholdet i Orden. Vidnet ansaa Ejendommen for ganske værdiløs for Banken, og ligeledes ansaa han et Pantebrev i den som værdiløst for Banken. Vidnet husker ikke at have udtalt, at saafremt Ejendommen senere kunde indbringe noget, saa kunde de Tiltalte dele det, og han anser det for lidet sandsynligt.

Vidnet har en Gang sagt til Hebbelstrup, at saafremt Likvidationen forløb heldigt, kunde der maaske blive Tale om et Salær til ham ved Likvidationens Slutning.

Vidnet kendte ikke noget til et Salg til Staal eller til, at der var udfærdiget et Pantebrev til Tiltalte Smith. Vidnet mener ikke, at han paa det Tidspunkt, da Ejendommen blev afhændet, vilde have anset et Pantebrev fra Staal til Banken efter Kreditforeningslaanet som havende nogensomhelst Værdi for Banken, og kan ikke sige, hvorvidt han vilde have henregnet et saadant til de uerholdelige Fordringer, som Hebbelstrup købte paa Auktionen.

Cementarbejder Ole Staal har som Vidne angaaende Handlens Indgaaelse forklaret i Overensstemmelse med de Tiltalte. Han har oplyst, at han har svaret de aftalte Renter og Afdrag i Henhold til Pantebrevet, samt at han i 12 Aar har haft fast Arbejde paa Cementfabriken i Nørresundby.

a d I. Efter det saaledes foreliggende maa det anses for godtgjort,

at Tiltalte Smith, der den 16 April 1932 har underskrevet Fuldmagten til Privatbanken paa dennes Skrivelse af 14 s M, da Auktionen besluttedes og senere den 2 Februar 1934 afholdtes ikke har erindret denne Fuldmagt, og at hans Kendskab til Rublernes mulige Værdi da alene bestod i Kendskabet til Cirkulæret af Januar 1933 fra Foreningen til Varetagelse af danske Fordringshaveres Interesser i Rusland samt i det af Medtaltalte afgivne Referat af Samtalen med Direktør Rye i Privatbanken, København, i Foraaret 1933, idet det ikke mod hans Benægtelse kan antages, at Privatbankens Skrivelse af 4 November 1933 om, at Rubelsagen i U S A var udsat til Januar—Februar 1934, er kommet til hans Kundskab.

Cirkulæret af Januar 1933 indeholder bl a under Omtalen af de Bankkrav, der haves mod udenlandske Banker, der drev Bankvirksomhed i Rusland, at hertil hører National City Bank of New Yorks Petrograd Afdeling, og at Hovedafdelingen i New York havde erklæret sig villig til at forhandle med de enkelte Fordringshavere, der melder sig, men at Banken paa Grund af Fordringernes Forskelligartethed ikke saa sig i Stand til at afgive et generelt Tilbud. Banken var i flere Tilfælde blevet dømt til at udbetale de i 1918 i Petrogradafdelingen indstaaende Beløb til Kurser varierende fra 7—13 Cents pr Rubel. Adskillige danske Fordringshavere, derunder særlig flere danske Banker, laa nu i direkte Forhandling med National City Bank of New York. Banken stillede sig imidlertid meget stejlt og havde i flere Tilfælde erklæret, at den kun vilde honorere Kravene til en Kurs af 3 Cents pr Rubel og vilde tage mod Sagsanlæg, hvis Fordringshaverne ikke vilde acceptere dette Tilbud, idet den samtidig har antydnet, at den under eventuelle Søgemaal vilde gøre Forældelsesindsigelse gældende. Antagelig vilde det i nogle Tilfælde komme til Proces.

Efter dette Cirkulæres Indhold, derunder specielt at Forældelsesindsigelse synes mulig, hvor Forhandlinger ikke maatte føre til mindelig Ordning, samt under Hensyn til den almindelige Bedømmelse af Værdien af Krav i Rusland hidrørende fra den Tid, dette Rige var Kejserrige, til at Tiltalte Smith efter det foreliggende ikke kan antages at have erindret Privatbankens Skrivelse af 14 April 1932 med den paa tegnede Fuldmagt, og særlig til det Referat, som Tiltalte Hebbelstrup i Foraaret 1933 — kort efter at Cirkulæret paa tilfældig Vis var fremkommet til Likvidationskomitéen — afgav om Privatbankens Syn paa Rublernes Værdi, findes det ikke at kunne bebrejdes Tiltalte, at han ikke har lagt nogen særlig Vægt paa Cirkulærets Indhold, og at han efter Modtagelsen af Tiltalte Hebbelstrups Referat slet ikke længere tillagde det nogensomhelst Værdi. Dette bestyrkes ogsaa ved, at Vidnet Jensen om Tiltalte Hebbelstrups Referat har afgivet samme Forklaring som Tiltalte Smith, samt ved at Rublernes Værdi under den fortsatte Likvidation ikke blev drøftet af Likvidationskomitéen. Da det endvidere ikke findes godtgjort, at Tiltalte paa noget Tidspunkt inden Rublernes Fremkomst af Medtaltalte har faaet nærmere Oplysning om Rublernes eventuelle Værdi, vil han herefter være at frifinde for Overtrædelse af Straffelov § 280. Da det endvidere er godtgjort, at Tiltalte Hebbelstrup i Anledning af Cirkulæret blev opfordret til i Privatbanken

at søge Underretning om den nærmere Værdi af det deri indeholdte, findes Tiltalte Smith ikke at have gjort sig skyldig i bevidst Tilside-sættelse af sin Pligt, og han vil som Følge heraf ogsaa være at frifinde for Overtrædelse af Straffelovens § 299, 1 Stk.

Forsaavidt angaar Tiltalte Hebbelstrup findes denne at have kendt samtlige til Vendsyssel Bank i Likvidation fremkomne Oplysninger om Rublernes Værdi, hvorhos han selv i Privatbanken i April 1933 har modtaget mundtlige Oplysninger, som han dels har refereret mundtlig i Likvidationskomitéen og dels skriftligt til et Spekulationskonsortium.

Efter det foreliggende maa det antages, at Tiltalte i sin Fremsendelsesskrivelse af 20 April 1933 til Martin Thomsen udtaler sin personlige Mening om Betydningen af det samtidig sendte Referat af sine Oplysninger i Privatbanken, og det findes herefter, at han kun har haft meget ringe Tillid til Rublernes mulige Værdi, og at der saaledes kun har været meget ringe Forskel paa Tiltaltes Mening om Rublernes Værdi og den Opfattelse, han har bibragt Likvidatorerne ved sit Referat til dem om Resultatet af Samtalen med Direktør Rye, Privatbanken.

Skrivelsen af 4 November 1933 fra Privatbanken om, at Rubelsagen i U S A endnu henstod uafgjort og var udskudt til Januar—Februar 1934, indeholdt ikke væsenlig andet end det, som Tiltalte allerede i Henhold til de i April s A modtagne Oplysninger maatte formode, og da det maa antages, at Skrivelsen har været henlagt til Likvidationsprotokollen, og at Tiltalte har ment, at Likvidatorerne havde samme Oplysninger som han selv om Rublernes Værdi og Rubelsagen i U S A, findes det ikke at kunne lægges ham til Last, at han ikke, da Auktion over Fordringerne besluttedes, har henledt Likvidatorernes Opmærksomhed paa, at Rubelsagen i U S A henstod uafgjort, samt at han førte de af Banken overtagne Rubler paa Listen over de Fordringer, der skulde til Auktion.

Det maa endvidere anses for godtgjort, at Tiltalte først efter Auktionskonditionernes Vedtagelse den 9 Januar 1934 af Medtiltalte efter Aftale med Medlikvidator Jensen er blevet opfordret til paa Auktionen at byde Fordringerne ind, saafremt ingen anden bød, og at det samtidig er aftalt, at de, i Tilfælde af at Tiltalte blev Auktionskøber, skulde dele Provenuet, idet Medtiltalte Smith, der skulde foretage Inkassationen, herfor skulde have Halvdelen af indkommende Beløb.

Endvidere maa det antages, at Tiltalte ikke uden denne Opfordring vilde have budt paa Auktionen.

Herefter findes Tiltalte ikke at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 280, og selv om han findes ved sin Undladelse af at sikre sig, at Likvidatorerne havde erfaret det senest om Rubelsagen i U S A fremkomne — Skrivelsen af 4 November 1933 — at have gjort sig skyldig i nogen Forsømmelse, findes det dog ikke, at han har udvist en saadan Tilside-sættelse af sine Pligter, at der foreligger Overtrædelse af Straffelovens § 299, 1 Stk, og Tiltalte vil saaledes i det hele være at frifinde for dette Forhold.

a d II. Med Hensyn til Ejendommen Matr Nr 43 ba Lindholm maa det anses for godtgjort, at der indenfor Likvidationskomitéen var Enighed om, at Banken skulde frigøres for enhver Forbindelse med

denne Ejendom, og om at man om nødvendigt ogsaa betalte de 800 Kr, som Kreditforeningen forlangte i Afdrag i Tilfælde af Ejendommens Salg. Endvidere var der Enighed om, at et eventuelt Pantebrev i Ejendommen efter Kreditforeningslaanet var værdiløst for Banken, hvorfor det af Likvidator Jensen var overladt Tiltalte Smith at bringe Forholdet i Orden, saaledes at Likvidationsboet ikke mere fik noget at gøre med Ejendommen.

Efter det foreliggende findes det, at Likvidatorerne har lagt Vægt paa at blive skilt af med Ejendommen, der var Bankens sidste overtagne Pant, saaledes at Likvidationen kunde afsluttes, og at de, der ansaa et Pantebrev i den efter Kreditforeningslaanet som værdiløst for Banken, ej heller har regnet med en eventuel Pantebrevs-Debitors personlige Gældsansvar, idet Likvidationsboet ikke kunde henstaa uafsluttet eller reassumeres paa Grund af det i Forhold til Likvidationsboet ganske minimale Beløb, der kunde ventes at indgaa fra Ejendommen.

Da Køberen af Ejendommen Ole Staal og hans Kautionist Jørgensen ikke vilde vedstaa Handlen om Ejendommen, saafremt de skulde udbetale de 800 Kr i Afdrag til Kreditforeningen, betaltes Beløbet af Likvidationsboet, og da det herefter, saafremt man ikke vilde eftergive Ole Staal de 800 Kr, blev nødvendigt at oprette et Pantebrev, besluttede Tiltalte V Smith at betragte et saadant Pantebrev som en Del af udestaaende uerholdelige Fordringer, der ved Auktionen var solgt til Tiltalte Hebbelstrup, og efter Aftale med denne lod han Pantebrevet paa de 800 Kr, der skulde afdrages i Løbet af 8 Aar udstede til sig selv og transporterede senere Halvdelen til Medtiltalte.

Herefter findes Tiltalte Smith med nogen Føje at have haft Grund til at antage, at han i Medfør af den Bemyndigelse, som Medlikvidator Jensen havde givet ham til at ordne Forholdet, var berettiget til selvstændigt at afgøre, om Pantebrevet paa de 800 Kr maatte kunne henregnes til de uerholdelige Fordringer, der paa Auktionen var købt af Hebbelstrup, og til efter Aftale med denne at lade Pantebrevet udstede til sig selv.

Selv om det senere har vist sig, at Køberen af Ejendommen Ole Staal var i Stand til at betale Renter og Afdrag i Overensstemmelse med Pantebrevets Indhold, findes det dog, da man i Likvidationskomitéen var enige om, at Ejendommen eller et Pantebrev i den med Prioritet efter Kreditforeningslaanet var uden Værdi for Banken, at der ved den skete Disposition ikke er paaført Banken noget Tab.

Forsaavidt angaar Tiltalte Hebbelstrup findes det, at denne har været berettiget til at antage, at Tiltalte Smith som Likvidationskomitéens Formand ordnede Handlen efter Aftale med Medlikvidator, og da han var kendt med, at Likvidationskomitéen mente, at Ejendommen ikke gav nogen Sikkerhed for Pant efter Kreditforeningslaanet, og findes med nogen Grund at have haft Ret til at antage, at de 400 Kr af Pantebrevet, der blev ham tiltransporteret, var at betragte som en Art Gratiale for hans Virksomhed i Likvidationsboet eller som hørende til de uerholdelige af ham paa Auktion købte Fordringer, findes han herefter ikke skyldig i Mandatsvig.

Herefter vil begge de Tiltalte i det hele være at frifinde under denne Sag.

Af A/S Vendsyssel Bank i Likvidation er der nedlagt Paastand paa, at de Tiltalte dømmes til at betale de oppebaarne Rubelostatninger, de fra Ole Staal modtagne Beløb samt til at tiltransportere Banken Pantebrevet fra Staal, men da denne Paastand først er nedlagt under Domsforhandlingen, vil Kravet i Medfør af Retsplejelovens § 991 være at afvise.

Sagens Omkostninger derunder det Landsretssagfører E Schmidt tilkommende Vederlag 400 Kr vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Hjørring Købstad m v den 26 Juni 1936 afsagte Dom er paaanket alene af det offentlige.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har Anklagemyndigheden frafaldet Tiltalen mod Tiltalte Smith forsaavidt angaar Straffelovens § 299 Nr 1.

ad I. Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Rubelposten var afskrevet i Bankens Bøger, inden Banken traadte i Likvidation, og begge de Tiltalte har gjort gældende, at der ikke, da Beslutning i Likvidationsmødet den 9 Januar 1934 blev truffet om Afholdelse af Auktion over uerholdelige Fordringer, for dem forelaa Oplysninger, der maatte give dem et ændret Syn paa Rubelpostens Værdi. Paa Mødet blev hver enkelt af de paa den af Tiltalte Hebbelstrup udarbejdede, af Tiltalte Smith forud for Mødet gennemsete Liste opførte Fordringer drøftet, uden at der — ej heller af Medlem af Likvidationskomitéen M Jensen — blev rejst Indsigelse mod Rubelpostens Opførelse paa Listen. De har derhos anført, at Beslutningen om, at Hebbelstrup skulde byde paa Auktionen, først blev taget efter Vedtagelsen om Bortsalget.

De af de Tiltalte afgivne Forklaringer om, hvad der inden Auktions Afholdelse forelaa for dem om Muligheden for at bringe noget ud af den afskrevne Rubelpost findes efter det foreliggende ikke at kunne forkastes, og det kan herefter ikke anses tilstrækkeligt godtgjort, at de Tiltalte mod bedre Vidende har ladet nævnte Post bortsælge som sket. Idet derhos den Omstændighed, at de Tiltalte, der med Jensens Vidende traf den i Dommen nævnte Ordning med Hensyn til Opkøbet, ikke straks efter, at Erstatningen var fremkommet — hvorom Meddelelse blev givet Jensen paa det af Tiltalte Smith indkaldte Møde af Likvidationskomitéen — har givet Afkald paa den dem efter Auktionskøbet tilfaldende Andel maa være uden Betydning, maa det billiges, at de Tiltalte ved Dommen ikke er anset skyldige i det dem herunder paasigtede Forhold. Det maa derhos af de i saa Henseende i Dommen anførte Grunde tiltrædes, at Tiltalte Hebbelstrup er frifundet for Tiltalen efter Straffelovens § 299 Nr 1.

ad II. Naar Hensyn tages til, at Likvidationsregnskabet var afsluttet og afsluttende Generalforsamling afholdt, da Pantebrevet blev

oprettet, og at Sikkerheden af alle Vedkommende ansaas for værdiløs, findes det efter Omstændighederne ikke at kunne lægges Tiltalte Smith til Last, at han har ladet Pantebrevet udstede som sket, og Tiltalte Hebbelstrup, at han har modtaget Transport paa Halvdelen. Idet de Tiltalte herefter ikke kan anses at have tilsigtet at paaføre Banken noget Formuetab, findes det rettelig antaget, at de ikke har gjort sig skyldige i det dem herunder paasigtede Forhold.

Efter dette Udfald bliver der ikke Spørgsmaal om at tage de nedlagte Erstatningspaastande under Paakendelse, og Dommen vil saaledes i det hele være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Nr 198/1936. Vognmand **Vinther Madsen** (Hartvig Jacobsen)
m o d

Vognmand **Julius G S Lindberg** (Landsretssagfører Sidenius),
betræffende Ærefornærmelser.

Dom afsagt af Retten for Østerlisbjerg Herreder m v den 3 April 1936: Indstævnte, Vognmand Vinther Madsen, Rønde, bør for Sagsøgeren, Vognmand af Rønde Julius G S Lindbergs, Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Vestre Landsrets Dom af 27 Juni 1936: Indstævnte, Vognmand Vinther Madsen, bør hensættes i Hæfte i 14 Dage. De forommeldte Sigtelser mod Appellanten, Vognmand Julius G S Lindberg, er ubeføjede. Til Appellanten betaler Indstævnte i Erstatning 500 Kr og i Sagsomkostninger for begge Retter 400 Kr, hvilke Beløb udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Vognmand Vinther Madsen, til Ind-

stævnte, Vognmand Julius G S Lindberg, 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag søger Vognmand Julius G S Lindberg, Rønde, Indstævnte Vognmand Vinther Madsen, sammesteds, idømt Straf efter Straffelovens § 267, Stk 2, jfr Stk 3, og tilpligtet at betale Sagsøgeren en Erstatning paa 1000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra 13 December 1935 og Sagens Omkostninger, derunder Omkostninger ved Dommens Bekendtgørelse i Henhold til Straffelovens § 273, Stk 2, hvorhos Sagsøgeren paastaar nedenfor nævnte ærekrænkende Bemærkninger erklæret ubeføjede.

Som Begrundelse for nævnte Paastand har Sagsøgeren anført, at Indstævnte, da han den 30 November 1935 kørte Skovrider Wellendorff, Kalø, hjem fra en Klapjagt, som Svar paa en Bemærkning fra Skovrideren angaaende en Bil der var brændt for Sagsøgeren, udtalte »Det betyder ikke noget, det kan han (Sagsøgeren) snart snyde Kalø for«, og paa Skovriderens Spørgsmaal om, hvad Meningen var, tilføjede: »Snydt, det er noget, han har gjort i alle de Aar, han har været Chauffør for Kalø, hvordan skulde han ellers have haft Penge til at starte en Forretning for«, og endvidere bemærkede, at Sagsøgeren snød Kalø den Dag i Dag.

Endvidere har Sagsøgeren anført, at Sagsøgte ogsaa overfor Arbejdsmand Chr Sørensen, Rønde, har fremsat Beskyldning mod Sagsøgeren for at have bedraget Godset og paa uærlig Vis tilvendt sig Penge tilhørende dette.

Indstævnte har paastaet sig frifundet, idet han benægter at have udtalt sig om, at Sagsøgeren skulde have snydt Kalø, være sig overfor Skovrider Wellendorff eller overfor Arbejdsmand Chr Sørensen, ligesom han benægter personlig at have kørt Skovrider Wellendorff hjem fra paagældende Klapjagt.

Skovrider Wellendorff har som Vidne forklaret, at han den 30 November 1935 om Eftermiddagen kørte med Sagsøgte Vinther Madsen paa Vejen fra Kalø Hovedgaard til Kalø Skovridergaard i en af Vinther Madsens Biler. Der var ikke andre tilstede i Bilen. Kort i Forvejen var Sagsøgerens store Vogn brændt, og Skovrideren udtalte da overfor Sagsøgte, at det var kedeligt, for Sagsøgeren vilde nok komme til at lide et stort Tab. Hertil svarede Vinther Madsen: »Det er lige meget, de Penge kan han snart snyde Kalø for« og paa nærmere Forespørgsel, tilføjede Vinther Madsen, at det var da noget enhver vidste, at baade Lindberg og Arne Christensen havde snydt Kalø i den Tid, de havde været paa Godset, for havde de ikke haft ca 500 Kr i Løn om Maaneden, maatte de have tilvendt sig Penge paa anden Maade. Herved oplyste Vinther Madsen, at baade Lindberg og Arne Christensen havde spist paa Femmøller Badehotel, fordi de ikke gad tage hjem. Paa Fore-

spørgsel fra Skovrideren om, hvordan Vognmændene kunde snyde Kalø, sagde Sagsøgte, at der var jo ingen, der kunde kontrollere, om Lindberg havde kørt større Kvantum, end Sedlerne lød paa. Da Lindberg havde al Kaløs Kørsel i Entreprise, maatte Sagen naturligvis interessere Skovrideren stærkt, og han skrev derfor samme Dags Eftermiddag Kl 5 $\frac{1}{4}$ op i sin Notesbog, hvad Vinther Madsen havde udtalt om Lindberg og Arne Christensen.

Endvidere har Skovrideren forklaret, at da Godsinspektøren nogle Dage senere kom til Kalø, drøftede han Sagen med ham, og de blev enige om, at Sagsøgeren maatte suspenderes, indtil Sagen var nøjere undersøgt, og Skovrideren sendte derfor den 13 December 1935 Sagsøgeren en Skrivelse om, at Kalø Gods indtil videre maatte ophøre med at benytte ham som Vognmand. Godsets Undersøgelse blev afsluttet nogle faa Dage efter, formentlig den 16 December, og Sagsøgeren kom derefter igen til at køre Træ for Kalø overensstemmende med den mellem Kalø og Sagsøgeren gældende Kontrakt.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgte paagældende Dag kørte Skovrider Wellendorff hjem fra Klapjagt, har Skovriders Hustru som Vidne forklaret, at hun bestemt erindrer, at hendes Mand Lørdag den 30 November 1935 kom hjem fra en Klapjagt paa Kalø i Vognmand Vinther Madsens lille røde Bil. Hun husker det bestemt, fordi hendes Mand kom temmelig sent hjem, saa hun var blevet utaalmodig, og hendes Utaalmodighed øgedes ved, at Skovrideren temmelig længe blev staaende ude ved Bilen og talte med dennes Fører, der blev siddende inde i den lukkede Vogn. Inde fra Stuen saa hun, at det var Vognmand Vinther Madsen selv, der var Fører af Bilen. Det var ganske vist mørkt paa dette Tidspunkt, men der var udenfor paa Hushjørnet anbragt en Lampe, og den tændte hun straks, saa det var ikke vanskeligt for hende at konstatere, hvem der var i Bilen. Hun har herved tilføjet, at den Stue, fra hvilken hun saa Bilen, er beliggende midt i Huslængen, saledes at hun maatte se skraat gennem Vinduet i en Vinkel paa ca 30 Grader, naar hun skulde se Bilen eller hvem der var i den, og der var fra Vinduet til Bilen en Afstand paa 7—10 Meter. Lampen paa Husets Hjørne var anbragt i godt og vel Dørhøjde og bestod af en elektrisk Pære med en almindelig Blikskærm. Hun betegner dens Lys som ganske almindeligt og ikke særlig stærkt.

Fru Skovrider Wellendorff har yderligere forklaret, at da Skovrideren kom ind, bebrejdede hun ham, at han saa længe havde staaet og talt ude ved Bilen, og spurgte, hvad det var, han og Vinther Madsen havde staaet og talt om, men Skovrideren gav hende ikke noget Svar. Næste Dags Morgen, altsaa Søndag Morgen, sagde Skovrideren til hende, at de ikke maatte sove for længe, for Vognmand Lindberg skulde komme om Formiddagen. Da imidlertid en af Kaløs Kunder vilde komme for at tale med Skovrideren samme Formiddag, blev der telefoneret til Vognmand Lindberg om først at komme om Eftermiddagen, og han kom da samme Dag lige over Middag og talte med Skovrideren ca en Times-tid. Fru Wellendorff paahørte ikke Samtalen, men da den var forbi, forlod Lindberg Skovriderstedet gennem Køkkenet, og her traf han Fru Wellendorff og fortalte hende, at han blev nødt til 'at tale med en

Sagfører angaaende den Beskyldning, Vognmand Vinther Madsen havde fremsat mod ham, og da Fru Wellendorff spurgte, hvad det var for en Beskyldning, fortalte Lindberg, at det var en Beskyldning for at snyde Kalø. Fru Wellendorff har tilføjet, at hun ikke ved, om Vognmand Lindberg kom til Skovriderstedet paagældende Dag for at drøfte Spørgsmaalet om Beskyldningen. Da Vognmand Lindberg var gaaet, spurgte Fru Wellendorff sin Mand, hvorfor han ikke havde fortalt hende om Vinther Madsens Beskyldning mod Lindberg, og hertil svarede Skovrideren, at det kunde hun jo tidligt nok faa at vide.

Med Hensyn til Indstævntes Udtalelse overfor Arbejdsmand Chr Sørensen, Rønde, har denne som Vidne forklaret, at Sagsøgte flere Gange overfor ham har udtalt, at Vognmand Lindberg og en anden af Kaløs Chauffører berigede sig paa Godsets Bekostning. Chr Sørensen har dog ikke kunnet erindre, hvordan Udtalelserne ordret faldt, ligesom han ikke har kunnet udtale sig om, hvorledes Berigelsen skulde være foregaaet, og angaaende Tidspunktet for Udtalelserne har han kun kunnet sige, at de er fremsat i Løbet af de sidste to Aar.

Der er i Sagen afgivet ogsaa andre Vidneforklaringer end de nævnte, men det findes ikke, at der derved er fremkommet Oplysninger af Betydning for Sagen.

Overfor Skovrider Wellendorffs og Fru Wellendorffs samt Chr Sørensens Vidneforklaringer har Indstævnte under en personlig Forklaring i Retten fastholdt, at han ikke har udtalt, at Vognmand Lindberg har snydt Kalø, eller fremsat nogen Udtalelse, der med Føje kunde opfattes som en saadan Sigtelse. Nogle Dage efter ommeldte Klapjagt var Indstævnte paa Kalø Godskontor, idet han havde Ærinde dertil. Han traf her Skovrider Wellendorff, der overfor ham udtalte, at der var fremkommet Rygter om, at Vognmand Lindberg skulde have snydt Kalø, hvorfor Skovrideren gerne vilde tale med Indstævnte om, hvordan dette kunde lade sig gøre, og Indstævnte sagde da, at det muligt kunde ske ved Brændesalget, idet ingen kunde kontrollere, om Vognmanden kørte med mere Brænde end Sedlerne lød paa, men Indstævnte hævder, at han ligesaa lidt ved denne som ved nogen anden Lejlighed har fremsat Sigtelse mod Sagsøgeren.

Angaaende Paastanden om, at Indstævnte overfor Arbejdsmand Chr Sørensen har fremsat Beskyldning mod Sagsøgeren for at have bedraget Kalø Gods og paa uærlig Vis tilvendt sig Penge tilhørende dette, ses det ikke mod Indstævntes Benægtelse godtgjort, at en saadan Beskyldning er fremsat, hvorved henvises til, at Chr Sørensens Vidneforklaring er meget ufuldkommen og ubestemt, idet han ikke har kunnet udtale noget nærmere om, hvornaar og hvordan Udtalelserne faldt, eller hvorledes Berigelsen skulde være foregaaet.

Skovrider Wellendorffs Forklaring angaaende de fremsatte Sigtelser har ikke været præget af nogen Ubestemthed; men det findes dog, selv om man maatte anse det godtgjort, at det var Indstævnte, der ved paagældende Lejlighed kørte Skovrideren hjem, betænkeligt at statuere, at der ved dette eneste Vidnes Udsagn er skabt aldeles tilstrækkeligt Bevis for, hvorledes Indstævnte ved ommeldte Lejlighed maatte have udtalt sig.

Idet det herefter ikke kan anses absolut tilstrækkeligt bevist, at Indstævnte har fremsat de i Stævningen omhandlede Sigtelser mod Sagsøgeren, vil Indstævnte i det hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-
hæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er af afsagt den 3 April 1936 af Retten for Østerlisbjerg og en Del af Sønderhald Herred.

Her for Retten har Appellanten gentaget sin for Underretten nedlagte Paastand, dog at han har frafaldet Paastanden om Tilkendelse af en Sum til Bestridelse af Udgifterne ved Kundgørelse af Dommen. Indstævnte har paastaaet Underretsdommen stadfæstet.

For Landsretten har bl a Skovrider Wellendorff og dennes Hustru paany afgivet Forklaring, og herunder har Skovrider Wellendorff forevist sin i Dommen ommeldte Notesbog, der indeholder en Tilførsel, dateret 30 November 1935 Kl 5¹/₄, af Indhold som i Dommen nævnt.

Efter alt det foreliggende maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Indstævnte til Skovrider Wellendorff har fremsat de paaklagede for Appellanten ærefornærmende Udtalelser, der efter det oplyste maa anses at savne ethvert Grundlag. Da Udtalelserne indeholder en Sigtelse for bedrageligt Forhold overfor Kalø Gods vil Indstævntes Forhold være at henføre under Straffelovens § 267, Stk 2, og den af ham forskyldte Straf vil i Medfør af denne Bestemmelse være at fastsætte til Hæfte i 14 Dage.

De paagældende Sigtelser vil derhos være at kende ubeføjede.

Efter Appellantens derom nedlagte Paastand vil der endelig for økonomisk Skade og i Godtgørelse for Lidelse og Tort være at tilkende Appellanten et Beløb af ialt 500 Kr.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten som nedenfor anført.

Færdig fra Trykkeriet den 14 April 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 4

Mandag den 22 Marts.

Nr 165/1936.   **General Motors International A/S (Gelting)**
  mod
Finansministeriet (Kammeradvokaten),

betræffende Tilbagebetaling af et Indkomstskattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 15 Juni 1936: Sagsøgte, Finansministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, General Motors International A/S, i denne Sag fri at være. Til det offentlige betaler Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse de Retsafgifter, som vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke for Sagsøgtes Vedkommende havde været afgiftsfri, og til Kammeradvokaten i Salær 2000 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Af de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at den i 1925 tegnede Aktiekapital ikke kan anses indbetalt.

Af tilsvarende Grunde, jfr endvidere Grundsætningen i den nugældende Aktieselskabslovs § 31, findes der heller ikke at kunne gives Appellanten Medhold i den af ham for Højesteret fremsatte subsidiære Paastand om, at Indbetaling maa anses at være sket til et senere Tidspunkt derved at hele Aktieselskabets hos Korporationen indestaaende Tilgodehavende, derunder de 5 Millioner 100 000 Kroner, da var forbrugt til Fordel for Selskabet.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Landsrettens Dom anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til Kammeradvokaten vil Appellanten have at betale 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret til Kammeradvokaten betaler Appellanten, General Motors International A/S, 2000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

General Motors International A/S stiftedes i Aaret 1923 som Datterselskab af det amerikanske Selskab General Motors Corporation, der ved Stiftelsen ejede alle Aktierne i det danske Selskab med Undtagelse af to. Dets Aktiekapital var oprindeligt 3 500 000 Kr, men udvidedes pr 1 Januar 1925 med 1 400 000 Kr til 4 900 000 Kr, idet der af Selskabets Fortjeneste for Aaret 1924 overførtes det nævnte Beløb til Aktiekapitalkontoen, og General Motors Corporation modtog Aktier for dette Beløb i Mellemlægning med Aktieselskabet.

General Motors Corporation er Led i en international Concern, som omfatter en Række Fabrikations- og Handelsselskaber indenfor Motorbranchen i forskellige Lande. Korporationen driver ikke selv Fabrikationsvirksomhed eller Varehandel, men er som Holding Company Indehaver af Aktieposter i andre Selskaber og udfører som Financieringsinstitution Pengeforretninger for saadanne, idet bl a Betalinger indenfor de af Concernen omfattede Virksomheder sker gennem Korporationen, der — normalt ved Udgangen af den efter Leveringsmaanedens følgende Maaned — foretager Debitering og Kreditering paa de forskellige Virksomheders Konti i sine Bøger paa Grundlag af de fra Virksomhederne modtagne Fakturaer m v uden særlige Udbetalingsordrer, og uden at der derved beregnes Renter af Beløbene.

General Motors International A/S havde pr 1 Januar 1925 hos Korporationen et Tilgodehavende paa 239 257 Kr 66 Øre, der i de følgende Maaneder steg til pr 31 Januar 1925: 1 780 617 Kr 07 Øre, pr 28 Februar 2 864 164 Kr 30 Øre, pr 31 Marts 2 740 919 Kr 72 Øre og pr 30 April 1925 2 437 395 Kr 55 Øre.

Ved Telegram af 14 April 1925 bemyndigede Korporationen sin herværende Repræsentant til at stemme for en Udvidelse af Aktieselskabets Aktiekapital fra 4 900 000 Kr til 10 Millioner Kr og meddelte, at der var posteret til Kredit for Aktieselskabet 5 100 000 Kr med 6 pCt p a Rente fra 1 Januar. Derefter afholdt Aktieselskabet den 17 April 1925 Generalforsamling, hvor Repræsentanten foreslog at forhøje Aktiekapitalen fra 4 900 000 Kr til 10 000 000 Kr, altsaa med 5 100 000 Kr, »hvilket Beløb var fuldt tegnet og indbetalt til Selskabet med Renter 6 pCt p a fra 1 Januar til Betalingsdagen«. Generalforsamlingen vedtog enstemmig den foreslaede Udvidelse og de deraf følgende Ændringer i Selskabets Vedtægter. Den 27 Maj 1925 modtog Aktieselskabsregistret Anmeldelse om Aktiekapitalens Udvidelse, idet det i Anmeldelsen udtaltes: »Den nytegnede Aktiekapital er fuldt indbetalt«. I Overensstemmelse med den sædvanlige Bogføring ved Udgangen af Maanedens efter Leveringsmaanedens fandt Bogføring om den hos Korporationen skete Kreditering Sted hos Aktieselskabet pr 31 Maj 1925, men kun med 5 100 000 Kr uden Renter, hvilket skyldtes, at der oprindeligt var regnet med, at den i Lov Nr 149 af 10 April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten § 8 indeholdte Fradragsregel for Aktieselskaber vilde komme Aktieselskabet til gode for Beløbets Vedkommende for hele Aaret 1925, dersom der godskreves Aktieselskabet Rente fra 1 Januar 1925, men at Aktieselskabet senere havde forstaaet, at dette ikke var hjemlet ved

Lovbestemmelsen. Aktieselskabet havde derefter pr 31 Maj 1925 hos Korporationen et Tilgodehavende paa 8 980 365 Kr 07 Øre.

Under Behandlingen af en Selvangivelse til Skat fra Aktieselskabet modtog Direktoratet for Københavns Skattevæsen den 17 Januar 1930 af Aktieselskabets Hovedbogholder bl a følgende Oplysninger: Grunden til, at Selskabets Regnskabspost for Tilgodehavender hos Korporationen fremkommer, er, at Aktieselskabet tilstiller Korporationen Kapitaler, for hvilke der ikke er Brug her i Landet; Aktieselskabet har bestemte Ordre om maanedlig at oversende de kontante Kapitaler, der efter her foretaget Skøn kan afses. Kontoen voksede særligt i 1925, da hele Restindbetalingen paa Kapitaludvidelsen, 5 100 000 Kr, posteredes som Tilsvar fra Amerika paa denne Konto. Aarsagen til Kapitaludvidelsen var foruden Hensyn til Skatteberegningen Hensynet til Korporationens andre Datterselskaber, idet den danske Omsætning var saa stor i Forhold til den tidligere Kapital 3 500 000 Kr, at man ønskede at sætte Kapitalen i rimeligere Forhold til Omsætningen, uden at der dog hidtil havde vist sig at være Brug for saa stor Kapital. Aktieselskabet er undergivet Korporationens Raadighed og Disposition. Tilgodehavendet hos Korporationen forrentes ikke. Direktoratet genoptog da efter Bemyndigelse fra Landsoverskatteraadet Aktieselskabets paa Grundlag af dets Selvangivelser for Aarene 1925, 1926 og 1927 skete Ansættelser til Skat for Skatteaarene 1926/27, 1927/28 og 1928/29 til fornyet Undersøgelse og modtog i den Anledning i Foraaret 1932 en Opstilling af Aktieselskabets samlede Mellemværende med Korporationen og dens andre Datterselskaber. Direktoratet for Københavns Skattevæsen forhøjede derefter ved Skrivelser af 12 December 1932 Aktieselskabets skattepligtige Indkomst i Aarene 1925, 1926 og 1927 med 5 pCt Rente af Selskabets gennemsnitlige Tilgodehavende hos Korporationen i hvert af de paagældende Aar og ændrede den for Aktieselskabet tidligere beregnede Indkomstskat til Staten for Skatteaarene 1926/27, 1927/28 og 1928/29 i Overensstemmelse hermed.

Aktieselskabet paaklagede i December Maaned 1932 behørigt Direktoratets Afgørelse for Landsoverskatteraadet, der efter at have forhandlet med Selskabets Sagfører forelagde Sagen for Skattedepartementet. Dette indhentede en Erklæring af 14 Maj 1934 fra Aktieselskabsregistret, hvori udtales, at det vel ikke kan anses udelukket, at Indbetaling af Aktiekapitalen, saaledes som det er sket i enkelte Tilfælde, kan ske ved Overdragelse af Fordringer paa Trediemand, men at man maa anse det for udelukket, at en Indbetaling ved Overdragelse af Fordringer paa Aktietegneren selv til Modregning ved senere opstaaede Mellemligningsforhold vilde være blevet akcepteret som Indbetaling af Aktiekapitalen, forsaavidt dette havde kunnet konstateres af den indsendte Anmeldelse, og at man under Hensyn hertil, samt til, at et Beløb svarende til den tegnede Aktiekapital ikke af Moderselskabet er overført til en Bankkonto til Datterselskabets Disposition, hvilken Indbetalingsmaade utvivlsomt maatte anses som retmæssig, vil være tilbøjelig til at mene, at Udvidelsen overhovedet ikke er effektueret, i hvilken Henseende Spørgsmaalet, om Rente er beregnet, dog kun vil være oplysende, men ikke afgørende.

Landsoverskatteraadet udtalte i Kendelse af 22 August 1935, at der, da der ikke er svaret Rente af Aktieselskabets fornævnte Tilgodehavende hos Korporationen, ej heller er Hjemmel til ved Skatteansættelsen at forhøje Selskabets Indkomst som sket, men at der efter Landsoverskatteraadets Mening ikke vil kunne blive Spørgsmaal om, at der ved Skatteligningen kan gives Selskabet 5 pCt Fradrag ogsaa af det fornævnte Udvidelsesbeløb 5 100 000 Kr, da saadant Fradrag efter sit Formaal som Regel alene gives i Forhold til den indbetalte Aktiekapital og ikke kan begrundes i et Tilfælde som det foreliggende, hvor Beløbet hverken er indbetalt eller forrentet, men alene berigtiget ved en Debitering af det tegnende Selskab. Landsoverskatteraadet eragtede derfor, at Skattedirektoratets Ansættelser af Aktieselskabets skattepligtige Indkomst skulde nedsættes til for

Aar 1925, Skatteaar 1926/27.....	2 450 454 Kr
— 1926, — 1927/28.....	3 895 069 —
— 1927, — 1928/29.....	4 531 889 —,

og at der ved Skatteberegningen i Henhold til Statsskattelovens § 1 og § 8 skulde bortses fra 5,1 Millioner Kr af den nominelle Aktiekapital.

I Henhold hertil blev Aktieselskabets Indkomstskat, som af de af Landsoverskatteraadet fastsatte Beløb med 5 pCt Fradrag for hele den nominelle Aktiekapital vilde have udgjort for

Skatteaaret 1926/27: 282 975 Kr 00 Øre
— 1927/28: 458 331 — 75 —
— 1928/29: 604 777 — 50 —,

beregnet uden Fradrag for de 5 100 000 Kr af Aktiekapitalen med for

Skatteaaret 1926/27: 330 840 Kr
— 1927/28: 557 784 —
— 1928/29: 747 120 —

Aktieselskabet har under Forbehold betalt disse Beløb med Renter.

Aktieselskabet, hvis Aktiekapital i Aaret 1930 yderligere er udvidet med 5 Millioner Kr til 15 Millioner Kr, og hvis Aktionærers Antal nu er 7, har derefter under denne ved Stævning af 11 December 1935 anlagte Sag ved sin endelige Paastand paastaaet Finansministeriet tilpligtet at tilbagebetale Forskellen mellem de anførte Talgrupper, nemlig 47 865 Kr, 99 452 Kr 25 Øre og 142 342 Kr 50 Øre, tilsammen 289 659 Kr 75 Øre, med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1ste Januar 1936, idet Selskabet har forbeholdt sig sin Ret for senere Skatteaar.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet og har subsidiært nedlagt forskellige Paastande paa Grundlag af Direktoratet for Københavns Skattevæsens Standpunkt.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at Ordene »den indbetalte Aktiekapital« i Statsskattelovens § 1 og § 8 ikke kan forstaaes som kun omfattende Tilfælde af kontant Indbetaling. I Aktieselskabs-Registrets omtalte Skrivelse af 14 Maj 1934 er udtalt, at Overførelse til et Aktieselskabs Bankkonto maa anses som fyldestgørende Indbetalingskravet, og dette maa gælde, selv om det er den paagældende Bank, der selv har tegnet sig for det paagældende Beløb som indskudt Aktiekapital; paa tilsvarende Maade maa det i nærværende Tilfælde anses som fyldestgørende, at det af Korporationen tegnede Beløb 5 100 000 Kr

definitivt er overført til Aktieselskabets Konto hos Korporationen, idet dette var en forretningsmæssig naturlig Anbringelse for Aktieselskabet, der skal oversende alle de kontante Beløb, det ikke har Brug for, til Korporationen til Kreditering paa samme Konto. Da Aktieselskabet ikke havde Brug for dette Beløb, vilde Resultatet altsaa være blevet det samme, hvis Beløbet af Korporationen var indbetalt andetsteds. Sagsøgeren har herved fremhævet, at saavel Aktieselskabet som Korporationen har betragtet Overførslen som en Realitet og gyldig overfor saavel Aktie- som Skatteloven, og har derved fremlagt Attester til Oplysning om, at Korporationen saavel i April Maaned 1925 som senere har haft Beløbet disponibelt. Sagsøgerne har videre anført, at Kapitaludvidelsen var begrundet saavel ved Hensyn til Aktieselskabets Søsterselskaber som til dets egen Omsætning, idet dets Konto hos Korporationen skulde staa som Sikkerhed overfor Søsterselskaberne for Aktieselskabets Indkøb hos disse, og disse Indkøb har været saa store, at de periodevis er løbet op til større Beløb end der henstod paa dets Konto hos Korporationen, saaledes allerede i Marts Maaned 1927; Aktieselskabets Omsætning var derhos i 1925 i Stigning, saaledes at Aktieselskabet da med Føje kunde regne med at faa Brug for forøget Kapital, og det skyldes uforudseelige Forhold, f Eks de senere Aars Valutarestriktioner, at Omsætningen har været i Tilbagegang, hvilket dog forhaabentlig kun er en Overgang og kan hurtigt ændres.

Subsidiært har Sagsøgeren gjort gældende, at Direktoratet for Københavns Skattevæsen som anført den 17 Januar 1930 blev bekendt med Konteringen af Beløbet for Aktiekapitaludvidelsen i April 1925, og at et herpaa støttet Skattekrav derfor maa være forældet i Januar 1935, altsaa før Landsoverskatteraadets Kendelse blev afsagt.

Sagsøgte har heroverfor gjort gældende, at den i Korporationens Bøger skete Kontering af Beløbene 5 100 000 Kr ikke kan betragtes som en Indbetaling til Aktieselskabet i den Betydning, hvori dette Ord er brugt i Statsskatteloven, men højst som en Aktionærforskrivning, for hvis Medregning til Aktiekapitalen ved Skattens Beregning der i Lovens § 1, jfr § 8, er givet særlige Bestemmelser alene for Forsikringsselskabers Vedkommende. At Indbetaling paa en Bankkonto for et Aktieselskab anses som fyldestgørende Indbetalingskravet, skyldes Bankers særlige Stilling i det økonomiske Liv, der er karakteriseret ved den særlige Banklovgivning, og Korporationens Overførelse af Beløbet til en Konto i dets egne Bøger, hvorover Korporationen selv har fri Raadighed, kan paa ingen Maade sidestilles med Indbetaling af Beløbet i en Bank paa en Aktieselskabets Raadighed alene undergivet Konto. At Beløbet straks efter at være behørigt indbetalt til Aktieselskabet af dette kunde være tilbagebetalt Korporationen kan ikke indvendes herimod, idet en saadan Tilbagebetaling vilde have været stridende mod Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber § 23, sidste Stk. Beløbet har ikke til nogen Tid været nødvendigt for Aktieselskabet, hvis Tilgodehavende hos Korporationen ikke til noget Tidspunkt efter April 1925 har været under 5 100 000 Kr; saaledes var Tilgodehavendet, som pr 28 Februar 1927 udgjorde 6 825 128 Kr 21 Øre, ved Udløbet af den af Sagsøgeren fremdragne Marts Maaned 1927 steget til 8 198 929 Kr 79 Øre. Sagsø-

gerens Henvisning til Skyld til Søsterselskaber er her uden Betydning, idet der derved bortses fra de betydelige Beløb, som Sagsøgeren i Løbet af den for saadan Skyld værende Kredittid indtil Afregningen i Korporationens Bøger faar til Gode hos andre, og den paa dette Synspunkt udarbejdede Opgørelse, som Sagsøgeren i Foraaret 1932 indleverede til Direktoratet for Københavns Skattevæsen, modsiger ogsaa Sagsøgerens nu hævdede Synspunkt af Korporationen som Bankinstitution, idet Kontohaveres Skyld til andre er en Bank uvedkommende, indtil Skylden kræves betalt af det paa Bankkontoen indestaaende Beløb.

Overfor Sagsøgerens Forældelsespaastand har Sagsøgte hævdet, at Skattemyndighedernes Behandling af Aktieselskabets Skattepligt for de her omhandlede Aar maa ses som en Helhed, hvorved Sagsøgte har henvist til, at Sagsøgeren har søgt og ved Skattedepartementets Skrivelse af 18 Februar 1933 faaet Henstand med Erlæggelsen af den Sagsøgeren ved Direktoratet for Københavns Skattevæsens Skrivelse af 12 December 1932 paalignede yderligere Indkomstskat, indtil Landsoverskatteraadets Kendelse forelaa. Sagsøgte har yderligere bemærket, at selve Sagens Realitet paa ingen Maade var oplyst ved de af Sagsøgerens Hovedbogholder den 17 Januar 1930 afgivne Oplysninger, men at nye Oplysninger stadig har maattet indhentes og stadig er fremkommet, senest under selve Domsforhandlingen.

Efter de Hensyn, som har begrundet de under Sagen omhandlede Bestemmelser i Statsskattelovens § 1 og særlig dens § 8, maa Retten fastslaa, at der med Ordene »den indbetalte Aktiekapital« kun kan sigtes til Kapital, som faktisk stilles til fri, udelukkende og umiddelbar Raadighed for Aktieselskabet. Da dette ikke findes at være Tilfældet med det omtalte Beløb af 5 100 000 Kr, som Korporationen har overført til Sagsøgerens Konto i sine Bøger, maa der gives Sagsøgte Medhold i, at der ved Landsoverskatteraadets Kendelse med Rette er bortset herfra ved de omhandlede Skatteansættelser af Sagsøgeren.

Det er under Sagen uomtvistet, at Skattemyndighederne ikke før 17 Januar 1930 har haft Kendskab til det under denne Sag omhandlede Forhold, og da Skattemyndighedernes Behandling af de da fremkomne Oplysninger, under hvilken der fra Sagsøgerens Side efterhaanden er fremkommet flere Oplysninger særlig om det heromhandlede Forhold, og som efter det oplyste har været løbende indtil Landsoverskatteraadets Kendelse af 22 August 1935, findes at maatte betragtes som en Helhed, er der ikke Grundlag til at anse Forældelse indtraadt under Behandlingens Forløb for noget da oplyst Forhold. Herefter kan der ikke heller gives Sagsøgeren Medhold i Paastanden om, at den paa Grundlag af Landsoverskatteraadets Kendelse beregnede Skat skulde være forældet.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde, og Sagsøgeren vil have at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for afgiftsfri Sager, derunder i Salær til Kammeradvokaten 2000 Kr.

Tirsdag den 23 Marts.

Nr 267/1936.

Rigsadvokaten

mod

Birk Nielsen Birk (Bache),

der tiltales for Underslæb m m.

Dom afsagt den 18 Maj 1936 af Retten for Randers Købstad m v: Tiltalte, Birk Nielsen Birk, bør for Anklagemyndighedens Tiltale under nærværende Sag fri at være. Den af Grosserer Christian Fode, København, nedlagte Erstatningspaastand afvises. Sagens Omkostninger, herunder Vederlag til Forsvareren, Overretssagfører Stensgaard, 35 Kr, udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 15 September 1936: Tiltalte Birk Nielsen Birk bør straffes med Fængsel i tre Maaneder. De borgerlige Rettigheder frakendes ham for et Tidsrum af 5 Aar. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder det ved Underrettsdommen bestemte Salær samt til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Stensgaard, i Salær 60 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 15 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte til Frifindelse, dels af det offentlige til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Birk Nielsen Birk til Højesteretssagfører Bache 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Statsadvokatens Anklageskrift af 30 Marts 1936 tiltales under nærværende Sag fhv Mekaniker Birk Nielsen Birk til at lide Straf efter Straffelovens § 285 Stk 1, jfr § 89, for Overtrædelse af:

I principalt dens § 279 for Bedrageri, ved til de nedennævnte Tider i Randers — for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding — at have bestemt Grosserer Christian Fode, Løngangsstræde 20, København, til i Henhold til en mellem dem afsluttet Generalerklæring (Konsignationskontrakt) af 15 April 1934 paa Kredit at tilsende Tiltalte de nedenstaaende Varer, ved retsstridigt hos Fode at fremkalde,

bestyrke eller udnytte den Vildfarelse, at Tiltalte havde Vilje eller Evne til efter Videresalget af Varerne overensstemmende med Aftale at betale Fode dennes Fakturapriser for Varerne, som Tiltalte imidlertid til egen Fordel afhændede, som oftest ganske kort efter og som Regel til eller under Fakturaprisen, saaledes at der herved paaførtes Fode et Formue-tab, nemlig:

1) et Tiltalte den 3 Maj 1934 tilsendt Radioapparat, P B, for hvilket han skulde tilsvare Fode 420 Kr, og som han i Oktober 1934 afhændede til Møbelhandler Ernst Østergaard, Hospitalsgade, Randers, for 235 Kr (Forundersøgelsens Forhold I),

2) et Tiltalte den 25 Oktober 1934 tilsendt Radioapparat, »Dyna fon de Luxe«, for hvilket han skulde tilsvare Fode 495 Kr, og som han i samme Maaned afhændede til Tjener Bernhard Høpfner, Niels Brocks-gade 19, Randers, for 495 Kr, af hvilke han kun tilsendte Fode 190 Kr (Forundersøgelsens Forhold II),

3) et Tiltalte den 6 December 1934 tilsendt Radioapparat, »Cimbria«, for hvilket han skulde tilsvare Fode 147 Kr, og som han i samme Maaned afhændede til Cykelhandler Martin Hougaard, Aavej 7, Vorupkær, for 100 Kr (Forundersøgelsens Forhold III),

4) et Tiltalte den 18 December 1934 tilsendt Radioapparat, »Cimbria«, for hvilket han skulde tilsvare Fode 262 Kr 50 Øre, og som han i Januar 1935 overgav Repræsentant Peter Christian Christensen, da Aavej 3, Vorupkær, som Sikkerhed for 2 Laan paa tilsammen 15 Kr (Forundersøgelsens Forhold IV),

5) et Tiltalte den 20 December 1934 tilsendt Radioapparat, »Magna-vox«, for hvilket han skulde tilsvare Fode 136 Kr 50 Øre, og som han i Januar 1935 afhændede til Cykelhandler Martin Hougaard, Aavej 7, Vorupkær, for 110 Kr (Forundersøgelsens Forhold VIII),

6) et Tiltalte den 16 Januar 1935 tilsendt Radioapparat, »Sonofon«, for hvilket han skulde tilsvare Fode 227 Kr 50 Øre, og som han i samme Maaned afhændede til Cykelhandler Martin Hougaard, Aavej 7, Vorup-kær, for 150 Kr (Forundersøgelsens Forhold IX),

subsidært dens § 278, Nr 3, for Underslæb ved til de ovenfor nævnte Tider i Randers, for derigennem at skaffe sig eller andre uberet-tiget Vinding, under de ovenfor anførte Omstændigheder uretmæssigt at have forbrugt de ham i Henhold til Konsignationskontrakten af de ovennævnte Købere betroede, Fode tilhørende Penge, som han havde oppebaaret ved Afhændelsen af de Fode tilhørende Varer, og som Tiltalte efter Aftalen var forpligtet til at indbetale til Fode.

II. Dens § 278, Nr 1, for Underslæb ved i Marts 1936 i Randers — for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding — at have tilegnet sig en fremmed rørlig Ting, der var i hans Varetægt, idet han da i en Indkørselsport til en Ejendom i Jærnbangegade til en ham ubekendt Mandsperson for 55 Kr har afhændet en Grammfon, uagtet denne af Tiltalte ved Købekontrakt af 6 December 1934 for en Pris af 100 Kr 68 Øre var købt af Grosserer Christian Fode, Løngangsstræde 20, København, paa Kredit med Forbehold af Sælgerens Ejendomsret, indtil Tiltalte havde berigtiget hele Købesummen, af hvilken der endnu skyldes 90 Kr 68 Øre.

Til Paakendelse i Forbindelse med Sagen er af Grosserer Christian Fode, Løngangsstræde 20, København, nedlagt Paastand paa, at Tiltalte tilpligtes at udrede i Erstatning til ham 1836 Kr 28 Øre.

Tiltalte er født i Essenbæk Sogn den 14 Maj 1910 og er tidligere ved Nykøbing Sj Købstad m v Rets Dom af 25 November 1935 anset efter Straffelovens § 279, jfr § 287, med Hæfte i 20 Dage, betinget med en Prøvetid paa 2 Aar.

Hvad først Forhold I i Anklageskriftet angaar har Tiltalte erkendt, at han, da han traadte i Forbindelse med Anmelderen, Firmaet Chr Fode, København, den 15 April 1934 underskrev en »Generalerklæring« (Konsignationskontrakt), hvori indeholdes Bestemmelse om, at Ejendomsretten til de Varer, som Tiltalte maatte købe af Anmelderen, forbliver hos Sælgeren, indtil hele Købesummen er betalt, respektive Vexler fuldt indfrie og endvidere om Pligt for Tiltalte til at holde de ved Videresalget indgaaede Beløb afsondrede fra Tiltaltes øvrige Kassebeholdning og ufortøvet videregive dem til Anmelderen, og Pligt for Tiltalte til paa Begæring at indsende en af en uvildig Trediemand attesteret Opgørelse over Tiltaltes Varelager, samt Bestemmelse om Ret for Anmelderen til naarsomhelst at kontrollere Tiltaltes Varelager.

Tiltalte har endvidere erkendt, at han derefter blandt flere Varer har modtaget de i Anklageskriftet under 1—6 ommeldte Apparater og videresolgt — eller disponeret over disse som anført og forbrugt af det indkomne som nævnt, men Tiltalte har nægtet herved at have gjort sig skyldig i Bedrageri eller Underslæb, og hævdede, at Mellemværendet fra Anmelderens Side aldrig er overholdt som Konsignationsforhold, og at Tiltalte derfor heller ikke har regnet med eller kunnet regne med, at et saadant virkelig bestod.

Forsaavidt nu Tiltalen angaar Bedrageri bemærkes, at det af Sagen, derunder Anmelderens egen Forklaring, fremgaar, at Tiltalte for det af ham først modtagne Apparat, nemlig det i Anklageskriftet under 1) ommeldte, udstedte en Veksler, som den 8 August 1934 indfrieedes af Anmelderen, uden at Tiltalte er gjort ansvarlig, at der dernæst først blev leveret Tiltalte Varer den 17 Oktober 1934, og at der den 12 Januar 1935 sendtes Tiltalte et Kontoudtog med en Saldo paa 995 Kr 85 Øre, for hvilket Beløb Tiltalte akcepterede Veksler. Det maa efter det oplyste antages, at Tiltalte hele Tiden har skyldt Anmelderen Penge ifølge Mellemværendet, og at Anmelderen har været bekendt dermed, og herefter og efter Mellemværendets hele Karakter skønnes det ikke at kunne anses godtgjort, at Anmelderen er bestemt til Leveringerne ved urigtige Forestillinger fra Tiltaltes Side om Tiltaltes Vilje eller Evne til at betale, og Tiltalte vil som Følge heraf være at frifinde for Bedrageri.

Forsaavidt Tiltalen med Hensyn til heromhandlede Forhold dernæst gaar ud paa Underslæb, skønnes det efter det oplyste, derunder Anmelderens egen Forklaring, at maatte statuere, at Anmelderen ikke har foretaget nogen effektiv Gennemførelse af Generalerklæringens (Konsignationskontrakten's) Bestemmelser til Opretholdelse af et egentligt Konsignationsforhold, idet Anmelderen navnlig ikke har ført nogen effektiv Kontrol med Tiltaltes Forretningsførelse og Lager og vedblevet

at levere Varer til Tiltalte trods dennes Undladelse af at indsende Lageropgørelser, hvortil han var opfordret, og herefter og efter det iøvrigt om Mellemværendet oplyste skønnes Anmelderen ikke at kunne paaberaabe sig et saadant Betroelsesforhold, som maa være Forudsætningen for, at Tiltaltes Forhold kan anses som Underslæb, og da heller ikke Generalerklæringens Bestemmelse om Ejendomsforbehold for Anmelderen kan føre til andet Resultat, idet Effekterne netop var bestemt til videre Salg, vil Tiltalte være at frifinde ogsaa forsaavidt Tiltalen angaar Underslæb.

Hvad dernæst angaar Anklageskriftets Forhold II, har Tiltalte erkendt, at han selv har købt den ommeldte Grammofon af Anmelderen, Grosserer Christian Fode, paa anførte Vilkaar, navnlig saaledes at Ejendomsretten var Anmelderen forbeholdt, indtil Købesummen 100 Kr 68 Øre, var betalt, og har erkendt, at han af Købesummen endnu skylder et Beløb, der efter det oplyste nu andrager 65 Kr 68 Øre, men Tiltalte har herved nægtet sig skyldig i Underslæb og forklaret, at Grammofonen er gaaet i Stykker for ham og Stumperne bortkastet.

Tiltalte har vel oprindelig til Politiet forklaret at have solgt den heromhandlede Grammofon som i Anklageskriftet ommeldt, men har senere i Fogedretten i København den 3 Januar 1936 forklaret, at den gik i Stykker paa en Rejse og har under Forundersøgelsen den 13 s M forklaret, at han endnu da var i Besiddelse af Grammofonen eller Resterne deraf, og at hans Forklaring overfor Politiet skyldes en Misforstaaelse, idet det var en anden Grammofon, han har videresolgt.

Det hedder i Retsbogens Referat af Tiltaltes Forklaring videre: »Det er Sigtedes Forklaring til Politiet, der har givet Anledning til anførte Misforstaaelse, hvad Anklagemyndigheden ogsaa nu kan tiltræde.«

Der findes herefter ikke at være ført tilstrækkeligt Bevis for, at Tiltalte med Hensyn til heromhandlede Forhold er skyldig i Underslæb.

Herefter vil Tiltalte i det hele være at frifinde for Ankagemyndighedens Tiltale under nærværende Sag, og Sagens Omkostninger, herunder Vederlag til Forsvareren, Overretssagfører Stensgaard, 35 Kr, vil være at udrede af det offentlige.

Den af Grosserer Christian Fode nedlagte Erstatningspaastand vil herefter ikke kunne paakendes under nærværende Sag.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Randers Købstad den 18 Maj 1936 afsagte Dom er paaanket alene af det offentlige.

For Landsretten har Anklagemyndigheden paastaaet de Tiltalte under Anklageskriftets Post I paasigtede Forhold tilregnet ham alene efter Straffelovens § 278, jfr § 285, Stk 1.

Efter Sagens Oplysninger har Tiltalte haft Radioapparater i Kon-signation for Grosserer Fode, saaledes at han ved Salg var pligtig at overholde de af Fode fastsatte Priser, og, eftersom Salg skete mod kontant Betaling eller paa Afbetaling straks at indsende Købesummen

eller Afbetalingskontrakten til Fode. At denne i Lighed med, hvad der fandt Sted med hans øvrige Konsignationsforhandlere, fra Tiltalte har modtaget Veksler for Værdien af de Tiltalte til Forhandling betroede Apparater, har ikke været uforeneligt med Konsignationskontrakten eller kunnet medføre nogen Ændring i de Tiltalte efter denne paahvilende Forpligtelser, fordi Tiltalte ikke overfor Fode var pligtig at indfri Vekslerne paa anden Maade end ved Indsendelse af de ved Salg erlagte kontante Beløb eller udfærdigede Afbetalingskontrakter. Da der ej heller af Fodes Forhold overfor Tiltalte iøvrigt kan udledes, at Fode ikke lagde Vægt paa Kontraktens Bestemmelser, hvorved bemærkes, at han gennem sin Rejsende har søgt at føre Kontrol med Tiltalte, vil de i Anklageskriftet under Post 1 nævnte Dispositioner, som Tiltalte erkender at have foretaget, og hvorved han har dels solgt Apparater til Underpris dels forbrugt indkomne Betalinger være at tilregne Tiltalte efter Straffelovens § 278, henholdsvis 1 og 3 Stk, jfr § 285 1 Stk. Derimod maa det af de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde billiges, at Tiltalte ikke er fundet skyldig i det i Anklageskriftet under II nævnte Forhold.

Den af Tiltalte forskyldte Straf for det heromhandlede og for det i Dommen af 25 November 1935 ommeldte Forhold vil i Medfør af Straffelovens § 59 være at fastsætte til en Straf af Fængsel i tre Maaneder. De borgerlige Rettigheder vil derhos være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Erstatningspaastanden vil paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger ikke kunne tages under Paakendelse under nærværende Sag.

Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført.

Onsdag den 24 Marts.

Nr 116/1936.   **Gravemester Aage Christian Lehmann Jensen**
(Graae efter Ordre)

m o d

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund (Gamborg),

betræffende Erstatning for Nægtelse af at optage Appellanten som Medlem.

Østre Landsrets Dom af 20 November 1935: Sagsøgte, Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Fyrbøder Aage Christian Lehmann Jensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. Der tillægges Overretssagfører Kai Haack i Salær 100 Kr, der udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten, der fra den 29 Januar 1936 at regne er blevet Medlem af Forbundet, paastaet sig tilkendt Erstatning for Tiden fra 12 April 1934 til 22 Januar 1936 med 3500 Kroner tilligemed Renter.

Indstævnte har paastaet Landsrettens Dom stadfæstet.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger, findes det ikke godtgjort, at Ingeniør Winkel den 12 Juli 1933 har forpligtet sig til som Lokomotivførere kun at antage Arbejdere, der i Forvejen var Medlemmer af Forbundet. Idet der derfor ikke kan bortses fra Appellantens Antagelse som Lokomotivfører hos Firmaet Winkel & Johannsen som afgivende fornødent Grundlag for hans Optagelse i Forbundet, har dettes Vægring ved at optage ham været retsstridig, og Forbundet maa herefter være pligtigt at tilsvare ham en Erstatning, der findes at kunne fastsættes til 1500 Kroner med Renter.

Indstævnte findes derhos at burde betale Sagens Omkostninger for begge Retter efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, bør til Appellanten, Gravemester Aage Christian Lehmann Jensen, betale 1500 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 8 November 1935, til Betaling sker. Til det offentlige betaler Indstævnte de Retsafgifter som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Landsretten og for Højesteret. Saa betaler Indstævnte og til Overretssagfører Haack i Salær 100 Kroner samt til Højesteretssagfører Graae i Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Udlæg 300 Kroner og 67 Kroner 35 Øre.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Som Led i en Række ensartede Overenskomster, der i 1933 blev afsluttet mellem Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og forskellige Mergelselskaber til Afhjælpning af Arbejdsløsheden blandt Forbundets Medlemmer, traf Forbundet den 12 Juli 1933 Aftale med Entreprenørfirmaet Winkel og Johannsen om, at der ved Dybvad Mergelleje, hvor der hidtil havde været 5 Lokomotivførere, skulde antages yderligere 1

Lokomotivfører, saaledes at de alle skulde skiftes til i en Uge at holde fri uden Løn.

Efter at Aage Christian Lehmann Jensen, der hidtil havde haft Arbejde ved Mergellejet som Fyrbøder, og som var Medlem af Dansk Arbejdsmandsforbund, den 11 April 1934 havde bestaaet Kedelpasserprøven, fik han i Henhold til et ham tidligere givet Tilsagn den 12 April en ledig Plads som Lokomotivfører. Da han ikke var Medlem af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, rettede dette imidlertid Henvendelse til Entreprenørfirmaets Indehaver Ingeniør Winkel og foranledigede under Henviisning til den omtalte Aftale, at Jensen maatte fratæde som Lokomotivfører den 15 April, og hans gentagne Anmodninger om at blive overført til Forbundet blev afslaaet. Jensen, der nu paany arbejdede som Fyrbøder, har efter eget Angivende senere søgt Arbejde som Kedelpasser paa Dybvad Kartoffelmelsfabrik, men blev afvist, fordi han ikke var Medlem af Forbundet.

Under denne Sag har Sagsøgeren, nævnte Fyrbøder Lehmann Jensen, paastaet Sagsøgte, Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, dømt til at optage ham som Medlem af Forbundet samt til i Erstatning for det Tab, han har lidt ved ikke at kunne arbejde som Kedelpasser, at betale ham 3100 Kr 56 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 8 November 1935. Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagsøgeren hævder, at han hele Tiden har opfyldt Betingelserne for at blive Medlem af det sagsøgte Forbund, og at dette har været uberettiget til at nægte ham Optagelse og til at hindre ham i at faa Arbejde som Kedelpasser, i hvilken Henseende han har henvist til § 3 i Lov af 27 Marts 1929 om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden.

De Sagsøgte har benægtet, at der fra deres Side foreligger nogen økonomisk eller personlig Forfølgelse af den i nævnte Lovs § 3 ommeldte Art, idet de ikke har villet forhindre Sagsøgeren i at faa Arbejde som Kedelpasser noget Sted, hvor det ikke vilde komme i Strid med den ovenfor ommeldte med enkelte Mergelselskaber trufne Særaftale, og ikke mener, at der vil være noget i Vejen for at overflytte Sagsøgeren som Medlem i deres Forbund, saasnart han virkelig er i Arbejde som Kedelpasser.

Der maa, som Sagen herefter foreligger, gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren ikke, da han fremsatte Begæring om at blive overført til Forbundet, opfyldte Betingelserne for at blive optaget i dette. Hertil kræves ifølge Forbundets Love, at vedkommende »har deres Hovederhverv og væsenligste Livsophold ved Faget«, d v s paa det Tidspunkt, da Optagelse begæres, har Arbejde som Kedelpasser etc. Sagsøgerens Arbejde som Fyrbøder falder efter de under Sagen foreliggende Oplysninger ikke ind herunder, og hans Arbejde som Lokomotivfører findes ikke at kunne komme i Betragtning, da han havde opnaaet det i Strid med den med Arbejdsgiveren den 12 Juli 1933 trufne Aftale, der maa forstaaes saaledes, at den 6 Plads som Lokomotivfører skulde være forbeholdt Arbejdere, der i Forvejen var Medlemmer af Forbundet. Denne Aftale kan ikke anses for retsstridig, og Forbundet maatte være berettiget til at søge den haandhævet ved Henvendelse til Sagsøgerens Arbejdsgiver som sket. Da det endvidere ikke er tilstrækkelig godtgjort,

at Sagsøgeren som Følge af Sagsøgte Foranstaltninger overhovedet er udelukket fra at faa Arbejde som Kedelpasser, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Sagsøgte med 100 Kr.

Der tillægges den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører Kai Haack, i Salær 100 Kr, der udredes af det offentlige.

Torsdag den 1 April.

Nr 187/1936. Stenfisker **Kay Christensen** (Bülow efter Ordre)
m o d

Svensk Motorimport A/S i Likvidation
(Landsretssagfører H O Hansen),

betræffende Erstatning for Tab ved Fejl i en af Indstævnte leveret Motor.

Østre Landsrets Dom af 20 April 1936: De Sagsøgte, Svensk Motorimport A/S i Likvidation, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Stenfisker Kay Christensen, i denne Sag fri at være. Det offentlige udreder til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Borup Svendsen i Salær og Godtgørelse for Udlæg henholdsvis 100 Kr og 18 Kr. Sagens Omkostninger iøvrigt bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse Sagsøgeren godtgøre de Sagsøgte med 100 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er der afgivet Vidneforklaringer med Hensyn til, hvorledes der har været forholdt med Motoren under dens Indsættelse i Baaden, under de senere Reparationer og om hvorledes Appellanten og hans Medhjælp i Baaden har forholdt sig med Hensyn til Motorens Pasning.

Herefter findes det tilstrækkelig godtgjort, at Skaden skyldes, at en Bolt ved Leveringen af Motoren som af Skønsmændene antaget ikke har været tilstrækkeligt sikret. Under Hensyn til at der herved foreligger en Forsømmelse fra Fabrikens Side, og idet den i Kontrakten indeholdte Garantiklausul i denne Sammenhæng maa være uden Betydning, findes Indstævnte pligtig at erstatte Appellanten saavel Udgifterne ved Skønforretningen i Sagen 249 Kroner som Udgifterne ved Reparationen af Motoren 223 Kroner samt at betale ham i Erstatning for Forringelse og Driftstab et skønsmæssigt fastsat Beløb af 1200 Kroner med Renter som paastaet.

Forsaauidt Indstævnte for Højesteret har paastaaet Modregning med sit Tilgodehavende hos Appellanten pr 15 Marts 1937, 2161 Kroner 03 Øre, findes der blandt andet under Hensyn til den foran skete Beregning af Erstatningens Størrelse ikke Anledning til at tage denne Paastand til Følge under denne Sag.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at udrede efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Svensk Motorimport A/S i Likvidation, bør til Appellanten, Stenfisker Kay Christensen, betale 1672 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra den 22 August 1935 til Betaling sker.

Saa betaler Indstævnte og til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det Stempelpapir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Landsretten og Højesteret, samt til Landsretssagfører Borup Svendsen i Salær og Godtgørelse for Udlæg for Landsretten 100 Kroner og 18 Kroner, til Sagfører Ernst Thomsen i Salær under Vidneførsel i Stubbekøbing 40 Kroner og til Højesteretssagfører Bülow i Salær og Godtgørelse for Udlæg for Højesteret 250 Kroner og 55 Kroner 42 Øre.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 25 Maj 1934 købte Sagsøgeren, Stenfisker Kay Christensen, nu af Karrebæksminde, af de Sagsøgte, Svensk Motorimport A/S, nu i Likvidation, en Baadmotor af June Munktell Fabrikat for 3430 danske Kroner paa Afbetalingsvilkaar. I Kontrakten findes under Afsnittet »Garanti« bl a saalydende Bestemmelse:

»Leverandøren paatager sig en Garanti af 12 Maaneder, saaledes at enhver Del af Motoren gratis ombyttes med ny, saafremt det paa Grund af Material- eller Fabrikationsfejl skulde vise sig ubrugeligt.« Sagsøgeren, der efter Aftalen selv skulde sørge for Motorens Indsætning i sin Baad, lod dette Arbejde udføre af en Skibsbygger i Bandholm, der senere har udført en Reparation af Kølevandspumpen, ligesom to forskellige Mekanikere har henholdsvis rettet en Fejl ved Motorens Tilkobling og indsat en Bolt i Lænsepumpens Stempelarm.

Den 5 Maj 1935 led Motoren, straks efter at den var sat i Gang, atter Havari. Af en efter Udmeldelse af Retten for Næstved Købstad m v den 11 s M af Ingeniør J Sparle og Fabrikant L P Nielsen foretaget Skønsforretning fremgik følgende: Der var sket Skade paa Bundrammen,

paa hvilken er monteret foruden Køle- og Lænsepumpen samt Koblingen ogsaa Krumtaphuset, der bærer Cylindren og kun er tilgængeligt gennem en i Siden værende af et paaskruet Dæksel lukket Aabning, der er beregnet til kun at benyttes, naar Motorens enkelte Dele skal adskilles. Skaden bestod i, at Størstedelen af Bundrammens Forsænkning, der udgør Bunden i Krumtaphuset, var slaaet ud, og at der var Brud ved Siden af Forsænkningen samt en Revne i Godset vinkelret paa Rammens Længdeakse. Skaden var opstaaet ved, at den ene af de to Tilspændingsbolte for Krumtapakslens Plejstangseje var frigjort og slyngget mod Bunden. Den paagældende Bolt, der ved Motorens Samling indføres i et lodret Hul i Lejet med Hovedet nedad, skal foroven være tilspændt ved en Møttrik, der fastholdes af en Kontramøttrik, hvis Forbliven atter sikres ved en derover gennem et Hul i Bolten stukket Split, hvis Flige skal være tilbagebøjet. Kun hvis der ikke fandtes en Split med tilbagebøjede Flige, var der Mulighed for, at Split og Møttriker ved de stadige Rystelser i Motoren kunde adskilles fra Bolten og denne derefter frigøres fra Lejet. Medens den frigjorte Bolt og begge dens Møttriker fandtes, lykkedes det ikke at finde nogen dertil svarende Split. Derimod fandtes i den i Lejet tilbageværende Bolt en Split, hvis Flige ikke var tilbagebøjet — og — efter Skønsmændenes Mening ej heller havde været tilbagebøjet. Skønsmændene ansaa det for sandsynligst, at der ogsaa i den frigjorte Bolt havde været anbragt en ubøjet Split. Med Hensyn til Skadens Udbedring udtalte Skønsmændene bl a, at en Svejsning af Bundrammen vilde medføre en Forringelse af Motorens Værdi med 1100 à 1200 Kr. Indsættelse af ny Bundramme vilde betyde en bedre Reparation, men tage væsenlig længere Tid. For at undgaa yderligere Driftstab ved ikke at kunne deltage i Stenfiskeri i Karrebæksmindefjord lod Sagsøgeren derfor Motoren reparere ved Svejsning af Skønsmanden, Fabrikant Nielsen paa en efter dennes Skøn forsvarlig Maade. Reparationen, der kostede 223 Kr, var tilendebragt den 18 Maj 1935.

Under denne Sag, under hvilken Sagsøgeren har opnaaet Bevilling til fri Proces, har han nu gjort gældende, at Skaden paa Motoren skyldes en Forsømmelighed ved dens Samling, for hvilken de Sagsøgte maa være ansvarlige, og at det derved forvoldte Tab udgør Udgifter til Skønforretningen m m og til Reparation af Motoren samt Værdiforringelse af denne og Driftstab til samlet Beløb 2872 Kr. Han paastaar derfor de Sagsøgte tilpligtet at betale ham det nævnte Beløb med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 22 August 1935.

Færdig fra Trykkeriet den 21 April 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

Sl. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 5

Torsdag den 1 April.

De Sagsøgte procederer principalt til Frifindelse, subsidiært kræver de deres Ansvar begrænset i Overensstemmelse med den i Kontrakten af 25 Maj 1934 indeholdte Garantiklausul til kun at omfatte Levering af ny Bundramme af Værdi 500 Kr og mere subsidiært Erstatningen fastsat efter Rettens Skøn til et mindre Beløb end det paastævnte.

Medens der efter Proceduren er Enighed mellem Parterne om, at Skadens Indtræden maa tilskrives Mangel af behørig tilbagebøjet Split i den frigjorte Bolt, drejer Tvisten sig hovedsagelig om, hvorvidt denne Fejl forelaa allerede ved Leveringen af Motoren til Sagsøgeren. Dette hævdes af Sagsøgeren, der gør gældende, at der ikke siden Leveringen har været foretaget Indgreb i det fuldstændig lukkede Krumtaphus. De Sagsøgte bestrider, at Motoren ved Leveringen skulde have været behøvet med den nævnte Fejl, idet de i Modsætning til Sagsøgerens Anbringende gør gældende, at Fejlen maa være begaaet senere enten ved Motorens dem uvedkommende Indsættelse i Baaden eller ved de paa Sagsøgerens Bestilling udførte Reparationer eller endelig mulig i Forbindelse med, at Sagsøgeren selv eller dennes Medhjælper paa Baaden har foretaget periodiske Rensninger af Motorens enkelte Dele, efter at disse var skilt fra hinanden, saaledes som tilraadet i den med Motoren fulgte Brugsanvisning.

Under Sagen er bl a afgivet Erklæring af Afdelingsingeniør ved teknologisk Institut N Balle, og af de udmeldte Skønsmænd, ligesom disse inden Retten for Næstved Købstad m v har udtalt sig nærmere i Tilslutning til det afgivne Skøn. Sagsøgeren har samme Sted afgivet Partsforklaring.

Af de saaledes fremkomne Oplysninger fremhæves:

Ingeniør Balle har udtalt, at skønt man ikke med Sikkerhed kan paavise, at den tilstedeværende Split har været splittet op, saa er der dog meget, der tyder derpaa.

Skønsmændene har som deres Opfattelse fastholdt, at denne Split ikke har været opsplittet.

Sagsøgeren har forklaret, at han aldrig har haft lukket op til Motoren, inden Skaden i Motoren skete.

Derimod foreligger ingen Oplysninger om, hvorledes der har været forholdt med Motoren under dens Indsættelse i Baaden eller under de senere Reparationer, eller om hvorledes Sagsøgerens Medhjælp i Baaden har forholdt sig med Hensyn til Motorens Pasning.

Idet Sagsøgeren saaledes ikke har tilvejebragt fornøden Klarhed over Spørgsmaalet om Motorens Behandling, efter at han havde overtaget den, findes hans Anbringende om, at Motoren ikke var leveret med behørig Split, ikke saaledes bestyrket, at det vil kunne lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse.

De Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Det offentlige vil have at udrede til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Borup Svendsen, i Salær og Godtgørelse for Udlæg henholdsvis 100 Kr og 18 Kr.

Sagens Omkostninger iøvrigt findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 100 Kr.

Fredag den 2 April.

Nr 64/1937. **Fru Else Rigmor Ranfelt, Grosserer A V Ranfelt og Firmaet Brdr Ranfelt**

mod

Aktieselskabet Maxzoni Benzin Company.

Østre Landsrets Beslutning af 5 Marts 1937:

Retten fandt, at Fagkundskab til Handelsforhold kunde blive af Betydning for Sagens Afgørelse og henviste Sagen til Sø- og Handelsretten.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Beslutning er truffet af Østre Landsret.

Idet det i den paakærede Beslutning anførte om Betydningen af Fagkundskab ved Sagens Afgørelse tiltrædes, bli a under Hensyn til det oplyste om Forholdet mellem Landsretssagen og en ved Sø- og Handelsretten mellem Brdr. Ranfelt og Indkærede verserende Sag

bestemmes:

Landsrettens Beslutning stadfæstes.

M a n d a g d e n 5 A p r i l .

Nr 196/1936. **Foreningen af Arbejdsledere i Danmark, Hjørring Afdeling** (Henriques) m o d

Værkstedsformand **Henning Jensen** (Møldrups efter Ordre),

betræffende Optagelse af Indstævnte som Medlem i den appellerende Forening.

Vestre Landsrets Dom af 4 Juni 1936: De Sagsøgte, Foreningen af Arbejdsledere i Danmark, Hjørring Afdeling, tilpligtes at optage Sagsøgeren, Værkstedsformand Henning Jensen, som Medlem af Foreningen og at anerkende hans Overflytning til de Sagsøgte Arbejdsløshedskasse. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren 300 Kr. — — — — —

Det idømte at efterkomme inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet Indsigelsen om, at Indstævnte ikke havde behørig retlig Interesse i Sagen.

Efter det i Sagen foreliggende maa et af Indstævnte og Arbejdsgiveren affattet »Memorandum« af 20 April 1935 uanset den den 16 Maj 1935 ved Udfyldning af en trykt Blanket oprettede Kontrakt mellem de paagældende stadig anses at have været gældende, og efter dette har Indstævnte været pligtig at arbejde mindst samme Timeantal som de øvrige Folk i Virksomheden og lønnet med Timeløn, hvilken Lønningsmaade ogsaa faktisk stadig har været fulgt indtil Indstævnte den 17 November 1936 ophørte med sit Arbejde hos Tømrermester Chr Højer.

Det fremgaar endvidere af det i Sagen foreliggende, at Meningen alene har været at gøre Indstævnte til Overordnet for de specielt i Stigeafdelingen ansatte Arbejdere, og at der faktisk næsten ikke har været ansat saadanne, samt at Indstævnte har fortsat med manuelt Arbejde i samme Omfang som forinden han skulde være bleven Arbejdsleder.

Herefter findes Indstævnte ikke at have godtgjort, at der i April—Maj 1935 er sket en saadan Ændring i hans da i 3 Aar hafte Stilling hos Højer, at man kan forkaste den af Arbejdsledereforeningen paa Grundlag af særlig Kendskab til de lokale Forhold trufne Afgørelse om, at Indstævnte ikke har været Arbejdsleder i Septemberforligets Forstand, og Appellanten vil overensstemmende med sin derom nedlagte Paastand allerede af denne Grund være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Foreningen af Arbejdsledere i Danmark, Hjørring Afdeling, bør for Tiltale af Indstævnte, Værkstedsformand Henning Jensen, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Møldrup 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Værkstedsformand Henning Jensen af Hjørring, der siden 1932 paa Timeløn havde været ansat som Maskinsnedker paa Hjørring Savværk, der ejedes af Tømrmester Chr Højer, sammesteds, opsagde i 1935 Arbejdsforholdet, men efter stedfundne Forhandlinger med Chr Højer blev der i April 1935 indgaaet en ny Overenskomst, hvorefter Sagsøgeren som Leder af en saakaldt Stigeafdeling, der omfattede Fabrikation og Salg af Brandstiger m m, blev ansat med 3 Maaneders Opsigelsesvarsel, dog saaledes at Forholdet tidligst kunde opsiges pr 1 Maj 1936, og med en fast Løn af 3600 Kr aarlig. Sagsøgeren, der hidtil havde været Medlem af Træarbejderforbundets Hjørring Afdeling og dennes Arbejdsløshedskasse, tilskrev derefter den 19 April 1935 Hovedkontoret i København for Foreningen af Arbejdsledere i Danmark om som Arbejdsleder at blive optaget som Medlem af Foreningen.

I Love og Vedtægter for den nævnte Forening hedder det i § 1: »Som Medlem af Foreningen kan antages enhver Arbejdsleder, der opfylder Betingelserne i Septemberforligets Punkt 5, og som er ansat med en Opsigelsesfrist af 3 Maaneder. (Forretningsudvalget kan dog i visse Tilfælde dispensere fra denne Bestemmelse ned til 1 Maaned). Før Optagelse kan finde Sted, skal vedkommende have haft Stilling som Arbejdsleder i mindst 3 Maaneder.

Dog kan Overflytning fra faglige Arbejdsløshedskasser ske, saa snart Udnævnelse til Arbejdsleder foreligger — — —.»

Endvidere hedder det i § 2: »Den, der ønsker sig optaget i Foreningen og opfylder de i § 1 nævnte Betingelser, kan faa udleveret en Optagelsesblanket, som i udfyldt og underskrevet Stand indsendes til Bestyrelsen for Afdelingen i den By, hvor vedkommende har Ansættelse.

Hvis der ikke findes nogen Afdeling af Foreningen i Byen eller nærmeste Omegn, indsendes Optagelsesblanketten til Hovedkontoret i København.

Efter at Anmodningen om Optagelse er behandlet paa et Bestyrelsesmøde i den lokale Afdeling, indsendes den til Hovedkontoret i København, hvorefter den indrykkes i Medlemsbladet. 14 Dage efter at Optagelsesansøgningen har været offentliggjort i Bladet, afgør Forretningsudvalget, om vedkommende kan optages som Medlem, og Arbejdsgiveren underrettes, naar Optagelse har fundet Sted.«

Med Skrivelse af 25 s M fremsendte Hovedkontoret en Optagelsesblanket og anmodede Sagsøgeren om til Slagtermester H Heilesen, der var Formand for Foreningens Hjørring Afdeling, at aflevere Blanketten i udfyldt Stand tilligemed Sagsøgerens Fagforeningsbog paategnet til Overflytning til Arbejdsledernes Arbejdsløshedskasse. Nogle Dage senere henvendte Slagtermester Heilesen, som Hovedkontoret i København ligeledes havde tilskrevet angaaende Sagen, sig til Sagsøgte og udtalte da under Samtalen blandt andet, at den Omstændighed, at Sagsøgeren undertiden udførte manuelt Arbejde, formentlig ikke diskvalificerede ham som Medlem af Foreningen, idet det samme var Tilfældet med adskillige af Arbejdslederforeningens Medlemmer. Da Sagsøgeren anmodede Træarbejderforbundets lokale Afdeling om at underskrive den ovennævnte Paategning i hans Fagforeningsbog med Forbundet, hvilken Paategning Sagsøgeren selv havde indført i Bogen, nægtede Kassereren dette, og Forbundets Hovedkontor, som Sagsøgeren derefter henvendte sig til, henviste ham til at henvende sig til Arbejdsledernes Arbejdsløshedskasse, der derefter paategnede Bogen og tilbagesendte den til Sagsøgeren gennem Afdelingsformand Heilesen, paa hvis Foranledning der forinden paa en af Foreningen af Arbejdsledere i Danmark udfærdiget Blanket mellem Sagsøgeren og fornævnte Chr Højer var oprettet en den 16 Maj 1935 dateret Kontrakt, der indeholdt den tidligere nævnte Aftale. Sagsøgeren betalte derefter til de Sagsøgte, Foreningen af Arbejdsledere i Danmark, Hjørring Afdeling, Kontingent for Maanederne Maj, Juni og Juli, ialt 8 Kr 50 Øre pr Maaned og blev i det paagældende Tidsrum een Gang indkaldt til Generalforsamling i Afdelingen. Da det imidlertid efter de ommeldte 3 Maaneders Forløb skulde endelig afgøres, om Sagsøgeren kunde optages som Medlem af den sagsøgte Forening, viste der sig Vanskeligheder paa Grund af, at Træarbejdernes Forbund modsatte sig Sagsøgerens Udmeldelse af Forbundet, og den 28 August 1935 tilskrev Hovedkontoret for Arbejdslederforeningen Sagsøgeren saaledes:

»Det meddeles herved, at Foreningens Forretningsudvalg paa et Møde G D har faaet forelagt Deres Anmodning om Optagelse i vor Forening.

Forretningsudvalget udtaler, at man ikke anser Deres Arbejdslederfunktioner for saa fremtrædende, at De kan karakteriseres som Arbejdsleder i Septemberforligets Forstand. Forretningsudvalget vedtog derefter at nægte Optagelse.

Uanset at Deres Fagforeningsbog ikke er lovlig paategnet til Overflytning, er vi villige til, forsaavidt dette maatte ønskes, at forhandle med Træindustriarbejderforbundet saaledes, at De eventuelt tilbageføres som Medlem uden Tab af Anciennitet og Understøttelsesret.

Forsaavidt De ikke maatte ønske den Form, er vi villige til at refundere Dem de 3 Maaneders Kontingent, De har indbetalt til vor Forening under forkerte Forudsætninger — — —.«

Sagsøgeren protesterede imod Foreningens Standpunkt, men Foreningen fastholdt dette, idet den til Begrundelse herfor henviste til, at Sagsøgeren i sin Optagelsesbegæring havde oplyst, at han deltog i »produktivt« Arbejde, samt anført, at Sagsøgeren en væsenlig Del af Tiden var optaget af at være rejsende Repræsentant for Savskæreriet.

hvorfor han ikke kunde anses som Arbejdsleder i den Forstand, hvori Septemberforliget af 1899 benytter denne Betegnelse. Hovedkontoret henviste senere Sagsøgeren til at søge Spørgsmaalet afgjort ad administrativ Vej, i sidste Instans af Socialministeriet. Dette gentoges i en Skrivelse til Sagsøgerens Sagfører af 5 December 1935 fra Overretts-sagfører Flensborg i København som Sagfører for Hovedforeningen. I den nævnte Skrivelse hedder det derhos:

»Vil De imidlertid partout søge en Domsafgørelse, maa De utvivlsomt sagsøge Landsforeningens Hovedbestyrelse eller Forretningsudvalget, da Afgørelsen af, hvorvidt en Mand skal optages eller ej, træffes af Forretningsudvalget og ikke af de lokale Foreninger.

Jeg vil derfor henstille, at De anbefaler Deres Mandant at trække Sagen mod Hjørring Afdelingen tilbage og forsøger den foranførte Fremgangsmaade.

Jeg beder Dem venligst meddele mig Deres Mandants Stilling hertil, da jeg i modsat Fald skal sørge for en Sagfører til at føre Sagen for Hjørring Afdelingen.«

Under nærværende Sag har Sagsøgeren nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte tilpligtes at optage Sagsøgeren som Medlem af Foreningen og at anerkende hans Overflytning til dens Arbejdsløshedskasse.

De Sagsøgte, der under Sagens Forberedelse saavel ved dens første Foretagelse i Retten som senere repræsenteredes af ovennævnte Overretssagfører Flensborg, der gav Møde ved Overretssagfører Lytzen i Hjørring, som repræsenterede de Sagsøgte under Domsforhandlingen, har paastaaet sig frifundet og har til Støtte herfor i første Række anført, at den sagsøgte lokale Afdeling ikke er rette Sagsøgte, idet Afgørelsen af, hvorvidt en Person kan optages som Medlem af Afdelingen ifølge fornævnte § 2 i »Love og Vedtægter for Foreningen af Arbejdsledere i Danmark« træffes af Hovedforeningens Forretningsudvalg, som Søgsmålet derfor skulde være rettet imod. For saa vidt angaar Arbejdsløshedskassen har de Sagsøgte paa samme Maade henvist til, at der til Optagelse i denne kræves Godkendelse af Hovedledelsen.

Foruden i fornævnte § 2 findes der om de lokale Afdelinger i Foreningens Love og Vedtægter blandt andet følgende Bestemmelser: »— — — Enhver Afdeling vedtager selv sine lokale Love, som maa være i Overensstemmelse med Hovedforeningens Love og derfor skal godkendes af Forretningsudvalget.«

»— — — Afdelingernes Regnskab revideres af de af Afdelingerne valgte Revisorer samt af Revisorer udsendte af Hovedkontoret.

Afdelingerne har fuld Dispositionsret over de lokale Kassebeholdninger.«

Ifølge § 40 kan et Medlem, der modarbejder Foreningens eller Standens Interesser, af en Afdeling, med Hovedbestyrelsens Sanktion, ekskluderes af Foreningen.

Ifølge § 4 i »Vedtægt for Arbejdsledernes Arbejdsløshedskasse i Danmark« finder Optagelse i Arbejdsløshedskassen Sted gennem Lokalforeningen under Forbehold af Hovedledelsens Godkendelse.

I § 14 i sidstnævnte Vedtægt siges det, at intet nydende Medlem kan undslaa sig for at modtage Valg til Kassens Ledelse og Revision.

Efter det anførte og det iøvrigt oplyste har de lokale Afdelinger særskilt Bestyrelse, Kasse- og Regnskabsvæsen. Herefter, og naar blandt andet henses til de Beføjelser, der tilkommer Afdelingerne med Hensyn til Optagelse og Eksklusion af Medlemmer samt Vedtagelse af Love, findes Afdelingerne ikke at have en saadan uselvstændig Karakter, at der kan gives de Sagsøgte Medhold i, at disse ikke skulde være rette Sagsøgte.

De Sagsøgte har dernæst anført, at Sagsøgeren ikke har nogen saadan retlig Interesse i at være Medlem af den sagsøgte Forening, at denne kan have Pligt til at optage ham som Medlem, uanset om han maatte opfylde Betingelserne for at være Medlem.

Selv om det nu efter det i Sagen oplyste ikke kan siges at være en nødvendig Betingelse for Sagsøgerens Mulighed for at kunne faa Beskæftigelse som Arbejdsleder, at han er Medlem af den sagsøgte Forening, findes der dog blandt andet under Hensyn til den Betydning det — for Eksempel i Tilfælde af Forhandlinger om Uoverensstemmelser med hans Arbejdsgiver eller Arbejdere eller disses Organisationer — vil have for ham ogsaa at kunne støtte sig til en Organisation, at være knyttet en saadan retlig Interesse til Medlemsforholdet, at de Sagsøgte maa være pligtige at optage ham som Medlem af Foreningen, hvis Formaål ifølge Arbejdslederforeningens Love og Vedtægter blandt andet er »at samle alle Arbejdsledere i Danmark til fælles Samarbejde og Varetagelse af Standens Interesser«, saafremt han opfylder Betingelserne herfor. Dette sidste har de Sagsøgte imidlertid benægtet og har til Begrundelse herfor gentaget det i Overretssagfører Flensborgs tidligere nævnte Skrivelse af 5 December 1935 anførte, hvorefter Sagsøgeren ikke kan anses som Arbejdsleder.

I Septemberforligets Punkt 5, hvortil der som foran nævnt henvises i Arbejdslederforeningens Love og Vedtægter § 1, der omhandler Optagelsesbetingelserne, hedder det: »Ved fastlønnede Formænd og Arbejdsledere forstaaes saadanne, der i Forholdet over for Arbejderne er Arbejdsgivernes Tillidsmænd, ikke deltager i Akkorder og ikke er interesseret i Akkordoverskud.« Angaaende Beskaffenheden af Sagsøgerens Virksomhed som Leder af Stigeafdelingen er der afgivet Partsforklaring af Sagsøgeren saavel under Sagens Forberedelse som under Domsforhandlingen, hvorhos der under Forberedelsen blandt andet er afgivet Vidneforklaring af oftnævnte Chr Højer, Maskinsnedker Ole Kasper Nielsen af Hjørring, der er Formand for Træarbejderforbundets Hjørring Afdeling, og af Tømmer Kristian Lykkegaard ligeledes af Hjørring. Det fremgaar heraf og af det iøvrigt oplyste, at Sagsøgeren udtager Træ paa Fabrikens Lager, laver Tegninger og Modeller, forestaar Arbejdets Tilrettelægning, saaledes at han af Fabrikens Arbejdere ved andre Afdelinger udtager dem, der skal arbejde ved Fremstilling af Stigeafdelingens Produkter og giver dem Besked angaaende Arbejdets Udførelse fra først til sidst, dog saaledes at de paagældende Ordre nu gives gennem Hr Højer, fordi Arbejderne var misfornøjede med at skulle modtage Ordrene direkte fra Sagsøgeren som Arbejdsleder, og Højer ikke ønskede i den Anledning at indvikle sig i Stridigheder med Arbejderne. Endvidere fastsætter Sagsøgeren Priser paa og sælger de færdige Varer,

fører Korrespondancen angaaende disse og foretager nogle Gange aarlig Rejser til Kunderne, hvilke Rejser ialt dog højest strækker sig over ca 3 Uger, hvorhos han i Højers Fraværelse fra Fabriken i det hele er Stedfortræder for denne. Produktionen i Stigeafdelingen, der iøvrigt er oprettet paa Initiativ af Sagsøgeren, kan gennemsnitlig beskæftige 3—4 Mand daglig, og i de Perioder, hvor denne Produktion ligger stille, fabrikkerer Stigeafdelingen Havemøbler, Trillebøre og lignende, og det er da ogsaa Sagsøgeren, der forestaar Ledelsen af dette Arbejde. Naar Sagsøgerens Tid tillader det, udfører han ogsaa manuelt Arbejde indenfor Stigeafdelingen, men han deltager ikke i den egentlige maskinmæssige Fabrikation af de enkelte Dele, saaledes som Tilfældet var før Overenskomsten af April—Maj 1935.

Herefter findes Sagsøgeren, der som tidligere anført oppebærer fast Løn, at burde anses som Arbejdsleder i den Betydning, hvori Septemberforliget bruger denne Betegnelse, og at have Krav paa Optagelse som Medlem af den sagsøgte Forening, hvorved bemærkes, at der ikke ses at være Hjemmel til at unddrage det omhandlede Spørgsmaal — saa lidt som Spørgsmaalet vedrørende Arbejdsløshedskassen — fra Domstolenes Afgørelse.

Angaaende Overflytning fra en Arbejdsløshedskasse til en anden hedder det i Stk I i de af Arbejdsnævnets Afdeling vedrørende Arbejdsløshedsforsikringen fastsatte »Overflytningsregler mellem Arbejdsledernes Arbejdsløshedskasser og de egentlige Arbejder-Arbejdsløshedskasser«: »Naar et Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse har tiltraadt en Stilling som Arbejdsleder, har han Ret, men ikke Pligt til at blive overflyttet til Arbejdsledernes Arbejdsløshedskasse.«

Herefter findes der ogsaa med Hensyn hertil at maatte gives Sagsøgerens Paastand Medhold, saaledes at denne i det hele vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at udrede til Sagsøgeren med 300 Kr.

Onsdag den 7 April.

Nr 134/1936. **London Kul- og Koksimportkompagni A/S**
(Overretssagfører Chr Bentzen)

m o d

Grosserer Th Hansen (Kulkompagniet »Sterling«)
(Landsretssagfører Schjørring-Thyssen),

betræffende Erstatning for Ikke-Opfyldelse af en Handel om et Parti Koks m v.

Sø- og Handelsrettens Dom af 3 April 1936: Sagsøgte, Grosserer Th Hansen (Kulkompagniet »Sterling«), bør for Tiltale af Sagsøgerne, London Kul- og Koksimportkompagni A/S, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, London Kul- og Koksimportkompagni A/S, til Indstævnte, Grosserer Th Hansen (Kulkompagniet »Sterling«), med 400 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved to Ordrebekræftelser af 15 Juni 1935 stadfæstede Sagsøgerne, London Kul- og Koksimportkompagni A/S, at have solgt Sagsøgte, Grosserer Th Hansen (Kulkompagniet »Sterling«), ialt ca 4000 Tons — ifølge senere Aftale mellem Parterne bekræftet i Skrivelse af 21 s M fra Sagsøgerne til Sagsøgte nedsat til 1000 Tons — forskelligt Brændsel, nemlig »prima renharpede Nøddekul, Dampkul og Briketter« og »prima renharpede hele og knuste engelske Cokes, Cinders og Nøddecokes«, til nærmere angivne, efter Tidspunktet for Leveringen varierende Priser, saaledes for hele og knuste Koks og Cinders: før 1 August 1935 Kr 34,00, 1 August til 1 Oktober 1935 Kr 35,00 og 1 Oktober til 31 December 1935 Kr 37,50, alt pr Ton. Brændslet skulde leveres frit paa Vogn ved Sagsøgenes Anlæg paa Islands Brygge, og Leveringen skulde ske succesivt inden 31 December 1935 i lige maanedlige Kvanta.

Af det saaledes købte Brændsel har Sagsøgte kun aftaget et ganske ringe Kvantum, ifølge Sagsøgenes Opgørelse ialt kun 49 Tons, saaledes at der pr 31 December 1935, da alt Brændslet ifølge Aftalen skulde være leveret, endnu resterede at aftage 951 Tons.

Idet Sagsøgerne, som gentagne Gange, bl a i Skrivelse af 3 September, 23 Oktober og 22 November 1935 har opfordret Sagsøgte til at aftage i Overensstemmelse med Kontrakterne, gør gældende, at der ved

Sagsøgtes Undladelse af at opfylde Handlen er paaført dem et Tab, som de nærmere har opgjort til 6181 Kr 50 Øre, paastaar de under nærværende Sag Sagsøgte dømt til at betale dette Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 30 Januar 1936.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet han særlig har rejst Indvending imod Sagsøgernes Erstatningsopgørelse.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte nærmere anført, at der ved Aftaler som den mellem Parterne truffne kutymemæssigt regnes med, at 75 pCt af det aftagne Brændsel skal være Koks til Kakkellovne og Centralfyre, men at den af Sagsøgerne tilbudte Vare, der ikke, saaledes som Sagsøgte var gaaet ud fra ved Handlens Afslutning, var engelske Gaskoks, men en Vare af ringere Kvalitet og Sortering, var ganske uegnet til dette Brug. Sagsøgte hævder flere Gange at have reklameret over Varens Kvalitet, saaledes bl a i Skrivelse af 19 September 1935, hvori det som Svar paa Sagsøgernes Opfordring i Skrivelse af 3 s M til at aftage udtales:

»— — Grunden til, at vi ikke har aftaget mere, er den, at vi ikke har faaet udleveret de Varer, som vi i Henhold til vor Kontrakt har købt.

Dette har vi iøvrigt meddelt saavel Deres Pladskontor som Herr Hornung Petersen, ligesom sidstnævnte ogsaa er informeret om, at Sorteringen ikke er tilfredsstillende.

Vi er imidlertid ikke uvillige til at handle med Deres ærede Firma, naar blot vi kan faa den Vare, vi skal bruge.«

Ifølge Sagsøgtes Anbringende har han efter dette Tidspunkt forsøgt at hente Koks hos Sagsøgerne, men er kørt bort igen efter at have nægtet Modtagelse, da Sagsøgerne kun havde den samme daarlige Vare paa Lager, og han betragtede derefter Aftalen for ophævet.

Under Domsforhandlingen har en Række Vidner afgivet Forklaring.

Bl a har Direktør i det sagsøgende Selskab, Chr Danvill, forklaret, at der ikke under den af ham forinden Handlens Indgaaelse førte Forhandling med Sagsøgte var Tale om, at der skulde leveres engelske Gaskoks, men udelukkende om prima engelske Koks. Ifølge Direktør Danvills Forklaring havde Sagsøgerne heller ikke Gaskoks paa Lager, men de førte dels Yorkshire Furnace Coke, som frembringes i engelske Metalværker, dels Patent Foundry Coke, som hidrører fra engelske Jærnværker. Naar Sagsøgte har rekvireret Koks, er der udleveret ham Yorkshire Furnace Coke, der har et noget større Kalorieindhold end Gaskoks, og som benyttes Side om Side med saadanne til Fyring i Kakkellovne og Centralvarmeanlæg.

Efter det oplyste har Sagsøgte efter Rettens Mening alene som Følge af, at Ordrebekræftelsen af 15 Juni 1935 baade omfatter Koks og Cinders, været berettiget til at gaa ud fra, at der, naar han rekvirerede Koks, ikke blev leveret Cinders, hvorfor Sagsøgte ikke har været pligtig at modtage den ham af Sagsøgerne tilbudte Vare, som udelukkende bestod af Cinders. Idet derhos Sagsøgte ved sin Skrivelse af 19 September 1935 og ved, som det efter de afgivne Vidneforklaringer maa antages, gentagne Gange at have nægtet at modtage Sagsøgernes Vare, maa siges paa tilstrækkelig tydelig Maade at have reklameret

over denne, findes den af Sagsøgte nedlagte Frifindelsespaastand at burde tages til Følge, og Retten skal herefter ikke komme ind paa de forskellige af Sagsøgte mod Sagsøgernes Erstatningsberegning fremsatte Indsigelser.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne derhos at burde godtgøre Sagsøgte med 200 Kr.

Nr 157/1936.   **Grosserer A Rix Walsted**
 (Landsretssagfører Schjørring-Thyssen)
 m o d
London Kul- og Koksimportkompagni A/S
 (Overretssagfører Chr Bentzen),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Handel om et Parti Koks.

Sø- og Handelsrettens Dom af 10 Juni 1936: Sagsøgte, Grosserer Aage Rix Walsted, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse til Sagsøgerne, London Kul- & Koksimportkompagni A/S, betale 2250 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 26 Februar 1936, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sin Erstatningspaastand.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at der ikke fra Indstævntes Side har foreligget noget Forhold, som kunde berettig Appellanten til at træde tilbage fra Kontrakten.

Da der imidlertid mangler Oplysninger om, at de i Januar 1936 her i Landet herskende Prisforhold har været saaledes, at Indstævnte har lidt Tab som Følge af Appellantens Undladelse af at aftage det købte Brændsel, vil Appellanten overensstemmende med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Grosserer A Rix Walsted, bør for Tiltale af Indstævnte, London Kul- og Koksimportkompagni A/S, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Ordrebekræftelse af 22 August 1935 stadfæstede Sagsøgerne, London Kul- & Koksimportkompagni A/S, at have solgt til Sagsøgte, Grosserer Aage Rix Walsted, et Parti Brændsel paa følgende nærmere Betingelser:

»Kvantitet: 10 000 Hl.

Kvalitet: Prima renharpede hele og knuste engelske Koks og Cinders, Nøddekoks og Nøddekul.

Pris Hele:	Kr.....	1,60	pr Hl	frit	paa	Vogn
Knuste	„	1,70	„ „	„	„	„
Nøddekoks:	„	1,40	„ „	„	„	„
Hele og Knuste:	„	35,00	„ Ton	„	„	„
Nøddekul:	„	2,00	„ Hl	„	„	„
&	„	27,00	„ Ton	„	„	„

Betalingsvilkaar: 8 Dages Credit.

Leveringstid: Inden 31 December 1935. Fra 1 Oktober—31 December forbeholder vi os Ret til at forhøje Prisen med indtil 10 Øre pr Hl og Kr 2,00 pr Ton for Kul og Koks.

Leveringssted: Frit paa Vogn ved vort Anlæg paa Enghave Brygge.

Særlige Betingelser: Successiv Levering. Skulde Priserne falde vil Leveringen altid Sted til vor paa Leveringsdagen gældende billigste Dagspris.«

Ved Kontraktens Underskriift tog Sagsøgte i Skrivelse af 26 s M — for det Tilfælde, at han ikke havde naaet at aftage hele Partiet inden den 31 December 1935 — Forbehold om Kontraktens Forlængelse ind i det nye Aar mod en eventuel Prisforhøjelse.

Af det saaledes købte Brændsel har Sagsøgte ialt kun aftaget 1000 Hl, og har — efter den 23 Januar 1936 af Sagsøgerne at være opfordret til at aftage de resterende 9000 Hl inden 1 Marts s A — nægtet at aftage yderligere Brændsel under Paaberaabelse af, at Sagsøgerne havde misligholdt Kontrakten.

Under nærværende Sag paastaar derfor Sagsøgerne, som ikke kan anerkende, at Sagsøgte er løst fra sine Forpligtelser i Henhold til Kontrakten, Sagsøgte dømt til at erstatte det Tab, som Sagsøgerne har lidt ved Sagsøgtes Nægtelse af at aftage det paa Kontrakten resterende Kvantum Brændsel, og som de endeligt har opgiort til 2250 Kr, hvortil kommer Renter 5 pCt p a af Beløbet fra Stævningens Dato, den 26 Februar 1936.

Sagsøgte paastaar Frifindelse og har derhos, idet han hævder som Følge af Sagsøgenes Misligholdelse af Kontrakten at have lidt et Tab af 2250 Kr, paastaaet Sagsøgerne dømt til at betale dette Beløb tilligemed Renter 5 pCt p a fra Modkravets Tingfæstning den 23 April 1936.

Sagsøgerne paastaar Frifindelse for Sagsøgtes Modkrav.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgte afgivet Partsforklaring, og Vidneforklaring er afgivet af Direktør Chr Danvill i det sagsøgende Aktieselskab samt af en Række andre Vidner.

Sagsøgte støtter sin Paastand paa, at Sagsøgerne har misligholdt Kontrakten dels ved, naar Sagsøgte har rekvireret Koks hos Sagsøgers, at have leveret Cinders, hvilket Forhold Sagsøgte, der ikke

tidligere har reklameret herover, men som heller ikke selv har set Varerne, idet Brændslet blev leveret direkte fra Sagsøgerne til Sagsøgtes Kunder, først vil være blevet klar over under Behandlingen her for Retten af en af Sagsøgerne mod Grosserer Th Hansen (Kulkompagniet »Sterling«) anlagt Sag — HS Nr 34/1936 —, som blev afgjort ved Rettens Dom af 3 April 1936, dels ved i lange Tider i September—Oktober 1935 at have været ude af Stand til at levere det af Sagsøgte rekvirerede Brændsel, hvorfor Sagsøgte, der hævder at have reklameret herover i Skrivelse af 1 November 1935 til Sagsøgerne, har maattet købe Brændsel hos andre Importører, dels endelig ved at have leveret Cinders af daarlig Kvalitet, hvorover Sagsøgte ligeledes vil have reklameret i den nævnte Skrivelse af 1 November 1935. Sagsøgte har derhos anbragt, at Brændslet af Sagsøgerne var solgt til for dem meget ufordelagtige Priser, saaledes at Handlen, saafremt den var blevet opfyldt, vilde have bibragt dem Tab, hvorfor de i hvert Fald ikke har Krav paa Erstatning som Følge af, at Sagsøgte ikke har aftaget de 9000 Hl Brændsel.

Sagsøgerne erkender, at der i de Tilfælde, hvor Sagsøgte har rekvireret Koks — det drejer sig om ialt ca 230 Hl af de leverede 1000 Hl — er leveret Sagsøgte Yorkshire Furnace Coke; men de hævder, at det er ganske almindeligt, at denne Vare leveres som Koks, naar der ikke udtrykkeligt er forlangt Gaskoks.

Sagsøgerne benægter derhos, at de leverede Cinders har været ukontraktmæssige. Sagsøgte har selv forlangt leveret Weardale- og Horden-Cinders, og det er netop saadanne som er leveret, og Sagsøgtes Udtalelser i Skrivelse af 1 November 1935, som er holdt i ganske almindelige Vendinger, har Sagsøgerne ikke opfattet som en egenlig Reklamation.

Endelig hævder Sagsøgerne at have været leveringsdygtige i de ommeldte Maaneder, men erkender dog, at deres Lager paa Grund af Afskibningsvanskeligheder i England var mindre end sædvanlig, hvorfor de i Lighed med, hvad de gjorde overfor andre Kunder, henstillede til Sagsøgte at begrænse sine Aftagninger i det paagældende Tidsrum, hvilket Sagsøgte efter deres Anbringende ogsaa indgik paa.

Efter de foreliggende Oplysninger maa det vel antages, at Sagsøgerne ikke altid har været i Stand til at levere det Brændsel, som Sagsøgte rekvirerede i September—Oktober 1935, og Sagsøgte har ogsaa i sin oftnævnte Skrivelse af 1 November 1935 beklaget sig over dette Forhold. Sagsøgte har imidlertid ikke den Gang udtrykkeligt tilkendegivet Sagsøgerne, at han betragtede deres manglende Leveringsdygtighed som en Misligholdelse af Kontrakten, og det var først efter, at han af Sagsøgerne den 23 Januar 1936 var blevet mindet om sin Aftagningspligt med Hensyn til de resterende 9000 Hl, at Sagsøgte i Skrivelse af 24 s M meddelte Sagsøgerne, at han betragtede sig som løst fra sine Forpligtelser efter Kontrakten. Under disse Omstændigheder finder Retten imidlertid ikke, at Sagsøgte kan paaberaabe sig Sagsøgtens rent øjeblikkelige Leveringsvanskeligheder, i September—Oktober 1935 som Grundlag for at kræve sig fritaget for at aftage det fulde af ham købte Kvantum Brændsel.

Idet det derhos ikke mod Sagsøgernes Benægtelse findes godtgjort af Sagsøgte, der ikke har ladet optage Syn og Skøn, at de leverede Cinders led af Mangler, og da endvidere Sagsøgtes Reklamation over de leverede Koks, hvilken Reklamation først er fremkommet her under Sagen, ikke kan komme i Betragtning ved Spørgsmaalet om hans Berettigelse til i Januar 1936 at nægte at aftage det købte Brændsel, findes Sagsøgte som Følge af sin Undladelse af at aftage dette Brændsel at maatte være pligtig at godtgøre Sagsøgerne det af dem derved lidte Tab.

Med Hensyn til Opgørelsen af dette har Sagsøgte særlig kritiseret, at Sagsøgerne ikke ved Beregningen af deres Fortjeneste ved Salget af de 9000 Hl Brændsel har taget Hensyn til Generalomkostninger, ligesom Sagsøgte ikke mener, at der ved Beregningen er fradraget tilstrækkeligt som Tab ved Svind og Smuld, samt Nøddekoks.

Retten finder imidlertid ikke, at der kan tages Hensyn til de saaledes af Sagsøgte fremsatte Indvendinger imod Opgørelsen af Tabet, der efter alt foreliggende maa antages at have udgjort det af Sagsøgerne paastaede Beløb, hvorfor disses Paastand i det hele vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 250 Kr.

Torsdag den 8 April.

Nr 218/1936. **Finansministeriet** (Kammeradvokaten)

mod

Foreningen af Gummiimportører i Danmark (Møller),

betræffende Toldtariferingen af Produktet »Camelback«.

Østre Landsrets Dom af 16 September 1936: Produktet »Camelback« er toldfrit, uanset at det indføres forsynet med Mellemlæg af Manufakturstof. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte, Finansministeriet, til Sagsøgeren, Foreningen af Gummiimportører i Danmark, med 800 Kr, som udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen angivne Grunde, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Finansministeriet, til Indstævnte, Foreningen af Gummiimportører i Danmark, 400 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Foreningen af Gummiimportører i Danmark, paastaaet Sagsøgte, Finansministeriet, dømt til at anerkende, at Produktet Camelback er toldfrit i Henhold til Toldtarifens Løbe-Nr 101, uanset at det indføres forsynet med Manufakturmellemæg.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet Ministeriet hævder, at Camelback maa henføres under Tarifens Løbe-Nr 100, hvorefter Gummi i Baand, Lister og Plader m v »i Forbindelse med Manufakturstof eller med toldpligtigt andet Stof« er toldpligtigt, medens det efter Løbe Nr 101 »ellers« er toldfrit.

Camelback er Gummilister, der anvendes til Reparation af Gummidæk, og paa hvis ene Side er paalagt et Lag imprægneret Lærred, det foran omtalte »Mellemlæg«; dette tjener dels til at hindre Sammenklæbning af Produktet under Transport af dette, der transporteres sammenrullet, dels til at bevare Produktets Klæbeevne. Naar Varen skal anvendes, fjernes Mellemlæget.

Der er Enighed om, at Løbe-Nr 100 kun angaar Manufakturstof og toldpligtigt andet Stof som Bestanddel af selve Varen, ikke som Emballage, og at Afgørelsen af det foreliggende Spørgsmaal saaledes maa afhænge af, om Mellemlæget er at anse for en Del af Varen eller for Emballage. Efter de Sagsøgtes Formening er det første Tilfældet, dels fordi Slidbanegummiet, det klæbende Gummilag og Mellemlærredet fornes til et Hele i samme Arbejdsgang, og disse tre Dele saaledes udgør et samlet industrielt Produkt, dels fordi Mellemlæget tjener til at bevare den for Varens Brugbarhed nødvendige Klæbeevne.

Der findes imidlertid at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at da Mellemlæget, foruden at beskytte Produktet under Transport, alene har til Opgave at bevare en af dets Egenskaber, indtil det tages i Brug, kan det ikke anses for en Del af Varen, uanset om det sammenføjes med Slidbanegummiet og det klæbende Gummilag i een Arbejdsgang eller ikke.

Sagsøgerens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at tilsvare Sagsøgeren med 800 Kr.

Fredag den 9 April.

Nr 110/1936.   **Handelsmand Peder Jensen Kilsgaard**
(Ahnfelt-Rønne efter Ordre)

mod

Chauffør Jens Iversen og Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S (Oluf Petersen),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Paakørsel med Automobil.

Dom afsagt af Retten for Herning Købstad m v den 10 Oktober 1935: Tiltalte Jens Iversen bør bøde 50 Kr, hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen og Halvdelen Ringkøbing Amts Kommunes Kasse, og vedrørende hvilken Bøde Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 8 Dage, samt betale denne Sags Omkostninger. — Saa udreder han og in solidum med »Forenede danske Motorejere«s Forsikringsafdeling A/S København, i Erstatning til Handelsmand Peder Jensen Kilsgaard 5225 Kr 20 Øre og til Herning Sygekasse 458 Kr. Den idømte Bøde udredes inden 3 Dage og de idømte Erstatninger inden 15 Dage.

Vestre Landsrets Dom af 22 Januar 1936: Appellanterne, Chauffør Jens Iversen, og Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S, bør, een for begge og begge for een, til Indstævnte, Handelsmand P Jensen Kilsgaard, betale 2875 Kr 25 Øre. Til Appellanterne betaler Indstævnte Sagens Omkostninger for Landsretten med 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

For Højesteret foreligger en den 6 November 1936 afgivet Erklæring fra Nervelæge Dr Jensen, hvorefter Appellantens Tilstand i alt væsentlig synes at være som beskrevet i hans for Underretten fremlagte Erklæring af 13 Juli 1935.

Appellanten har paastaaet Underretsdommen stadfæstet, medens de Indstævnte har paastaaet Landsrettens Dom stadfæstet.

Efter alt foreliggende findes den Appellantens tilkommende Erstatning under eet at kunne fastsættes til 5000 Kroner.

Sagens Omkostninger findes de Indstævnte at burde betale in solidum dels for Landsretten til Appellanten med 200 Kroner, dels for Højesteret efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Chauffør Jens Iversen og Forenede danske Motorejeres Forsikringsaf-

deling A/S, bør een for begge og begge for een til Appellanten, Handelsmand P Jensen Kilsgaard, betale 5000 Kroner og i Sagsomkostninger for Landsretten 200 Kroner.

Saa betaler de Indstævnte og ligeledes een for begge og begge for een til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret, samt det Landsretssagfører Smedegaard Andersen tillagte Salær 35 Kroner for Møde ved Vidneførsel for Herning Købstads og Hammerum Herreds Ret, og i Salær og Godtgørelse for Udlæg for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne 200 Kroner og 63 Kroner 10 Øre.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales Jens Iversen, der er født den 25 Juli 1907, og som ikke ses tidligere tiltalt eller straffet, ifølge saalydende Anklageskrift:

»Chauffør Jens Iversen, Arnborg, tiltales herved for Overtrædelse af Motorlov af 14 April 1932 §§ 27 og 29, I og 30, I og paastaas idømt Straf i Medfør af § 41 i Anledning af, at han Søndag den 16 September 1934 Kl ca 22 paa Vejen mellem Aulum og Lergrav som Fører af Automobil Ø 3347, med hvilken han kørte i nordlig Retning, har paakørt Handelsmand Peder Jensen Kilsgaard, der trækkende med en med tændt Lygte forsynet Cykel gik i Vejens vestlige Side og i Retning mod Syd.

Tiltalte har ved den paagældende Lejlighed kørt alt for hurtigt, navnlig under Hensyn til, at Vejen er meget sandet, og har saaledes ikke udvist fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed, ogsaa derved, at han ikke holdt sig i Vejens østlige Side, da han skulde passere Kilsgaard, og han har undladt at give Signal.

Ved Paakørslen kom Kilsgaard alvorligt til Skade og maatte indlægges paa Amtssygehuset i Herning.

Erstatningspaastand vil blive nedlagt under Sagen.

Tiltalte paastaas idømt Sagens Omkostninger.«

Under Sagen har Handelsmand P Kilsgaard paastaet sig tilkendt følgende Erstatning hos Tiltalte og »Forenede danske Motorejere«s Forsikringsafdeling, København, hvori det af Tiltalte førte Automobil har været forsikret, og som er indtraadt som Part i Sagen:

1. Tabt Arbejdsfortjeneste i Tiden fra 16 September 1934 til 22 Maj 1935 201 Dag à 10 Kr.....	2010 Kr 00 Øre
2. Svie, Smerte og Ulempe	1500 — 00 —
3. Foringelse af Erhvervsevne, Forstyrrelse af Stilling og Forhold	4000 — 00 —
4. Et Sæt Tøj og et Sæt Undertøj	100 — 00 —
5. Lægeregninger og Rejse til Aarhus.....	125 — 20 —
	<hr/>
	7735 Kr 20 Øre.

Endvidere har Herning Sygekasse paastaet sig tilkendt for Sygehusophold, Lægebehandling og Dagpenge ialt 458 Kr hos de samme Parter.

Tiltalte har paastaet sig frifundet saavel for Straf som for den nedlagte Erstatningspaastand, ligesom »Forenede danske Motorejere«s Forsikringsafdeling A/S har paastaet sig frifundet for det nedlagte Erstatningskrav.

Sagens Omstændigheder er nærmere følgende:

Søndag den 16 September 1934 kom Tiltalte Kl ca 21,30 kørende med et Chevrolet Automobil Ø 3347, tilhørende Vognmand Troelsen, Arnborg, ad Bivejen, der fra Aulum fører mod Hodsager i Retning mod Nord. Denne Vej bestaar fra Vest mod Øst af en 1,40 m bred Grøft, en 1,20 m bred Græsrabat, en gruslagt Kørebane paa 5 m, en 1,20 m bred Græsrabat og en Grøft paa 1,40 m. I Vejbanens vestre Side var der en Del løst Grus. Da Tiltalte nærmede sig det Sted, hvor en Vej udgaar fra den heromhandlede Vej til Gaarden »Damgaard«, passerede han en i Vejens østre Side staaende Person, der havde en Cykel med, i hvilken Anledning Tiltalte holdt Ø 3347 ud i Vejens vestre Side. Samtidig kom Handelsmand Peder Jensen Kilsgaard, Herning, cyklende ad Aulum-Hodsager Vejen i Retning mod Syd, idet han medførte sin 3-aarige Søn siddende foran paa Cyklen og havde Cyklen forsynet med en tændt Batterilygte. Da han nærmede sig Vejen til »Damgaard«, saa han Tiltaltes Automobil, og da han syntes, at det kørte temmeligt hurtigt, sprang han af Cyklen og begyndte at gaa fremad til venstre for denne. Saasnart Tiltalte havde passeret den ved Damgaardvejen staaende Person og igen vilde dreje ind midt paa Vejen, fik han Øje paa Kilsgaard, der da var en halv Snes Meter borte. Tiltalte drejede sit Automobil til højre, idet han samtidig bremsede; men derved slog Bagenden af Bilen paa Grund af det løse Sand, netop som Bilens Forende var paa Siden af Kilsgaard, et Slag til venstre, hvorved den ramte Kilsgaard, saaledes at han blev slynget ud i den vestre Vejgrøft, hvorved han mistede Bevidstheden, medens det 3-aarige Barn og Cyklen ikke tog Skade.

Tiltalte har erkendt ikke at have givet Signal. Tiltalte har hævdet, og det maa anses for godtgjort under Sagen, at han ved den ommeldte Lejlighed ikke kørte med større Hastighed end 35 à 40 km i Timen. Tiltalte har ligeledes hævdet, at Kilsgaard gik midt paa Vejen, men efter det under Sagen oplyste maa det antages, at han har gaaet i dennes vestre Side.

Herefter findes Tiltalte at have kørt for hurtigt under Hensyn til Vejens Tilstand, hvormed han var bekendt, at have undladt at iagttage fornøden Forsigtighed samt at have undladt at give Signal, hvor saadant burde have været givet, og han findes derfor for Overtrædelse af Motorlovens §§ 27, 29, I og 30, I i Henhold til dens § 41 at burde anses med en Bøde paa 50 Kr, hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen og Halvdelen Ringkøbing Amtskommunes Kasse, og vedrørende hvilken Bøde Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 8 Dage, ligesom han bør betale denne Sags Omkostninger.

Efter det om Skylden for Sammenstødet oplyste findes endvidere Tiltalte og »Forenede danske Motorejere«s Forsikringsafdeling A/S in solidum at burde erstatte hele den ved Sammenstødet skete Skade. Hvad Fastsættelsen af dennes Størrelse angaar bemærkes, at Tiltalte efter Ulykkestilfældet henlaa 7 Uger paa Amtssygehuset i Herning, at han derefter blev udskrevet til ambulans Behandling, men atter paa Grund af Følgerne af Ulykkestilfældet indlagt fra den 18 Januar—6 Februar 1935. Overlægen paa Amtssygehuset i Herning har den 28 Januar 1935 afgivet en saalydende Erklæring:

»Manden blev indlagt umiddelbart efter Ulykkestilfældet 16 September 1934, i Tilslutning til hvilket han aabenbart fik:

1. en lettere Hjernerystelse, der var omtrent hævet ved Indlæggelsen,

2. en moderat Blodsamling over og omkring højre Øje,

3. Hudafskrabninger i Ansigtet og paa venstre Laar,

4. et godt 4 cm langt Lapsaar, tværløbende paa udvendige bageste Omfang af venstre Overarm i fire Fingres Bredde under Skulder-rundingen,

5. samt efter eget Sigende Løsgørelse af højre 1ste Fortand i Overmunden. Ikke bemærket ved Indlæggelsen.

6. Forslaaethed over hele Legemet, særlig højre Skulderregion og Brystkasse.

Ved Undersøgelsen i Dag ser Manden frisk ud og ligner nogenlunde sig selv.

1ste højre Fortand er let dinglende, ragende ca $1\frac{1}{2}$ mm under de øvrige Tænders Skæreflade. Den vil antagelig falde ud eller blive trukket ud inden for den nærmeste Tid. Brystkassen er ikke deformet, ikke øm, ved Bevægelse angives Smertefornemmelser i venstre Brysthalvdel. Ingen Tegn paa aabent Ribbensbrud nogetsteds.

Undersøgelse af Lunger viser normal Forhold Respiration.

Undersøgelse af Hjerter viser normal Forhold. Pulsen regelmæssig og kraftig. Puls 84. Blodtryk 178.

Underlivet normalt.

Venstre Overextremitet er normal bortset fra følgende Forhold:

4 cm langt og $\frac{3}{4}$ cm bredt, rødt Ar i bageste, udvendige Omfang af venstre Overarm ca. fire Fingres Bredde under Skulderrundingen. Højre Overextremitet viser normal Halskontur, noget affladet Skulder-runding som ved en svækket Deltamuskulatur, der skal føre Armen ud og opad til omtrent den horisontale Stilling, altsaa normalt 90° . Lige for

paa Ledregionerne findes en kendelig Misfarvning som Rest efter vistnok stærkt Slag.

Skulderleddets Bevægelser er

Udad 40°

fremad opad 50°

bagud 25°

Udaddrøjning 0°

Nedaddrøjning normal.

Haanden kan lige naa venstre Skulderleds Forside og lige højre Øje.

Hans nuværende Klager er:

- I. Hovedpine, Svimmelhed og svækket Hukommelse.
- II. Værk i højre Skulder og deraf generet Søvn.
- III. De af Funktionsforstyrrelser i højre Skulder betingede Forringelser i hans daglige Tilværelse og Arbejde, der er afbrudt helt.
- IV. Smerter i venstre Brysthalvdel ved Bevægelse.
- V. Udslaaet højre Iste Fortand i Overmund.

Klagerne er alle naturligt begrundet i det ham overgaaede Ulykkestilfælde. Af størst Betydning er hans Hjørnetilfælde og hans Funktionsforstyrrelse i højre Skulder.

Al Behandling synes uden Virkning. Med Hensyn til Fremtiden kan det formentlig siges, at hans Hjørnetilfælde langsomt kan bedres, omend Forsinkelser heri kan tænkes foranlediget af hans lidt forhøjede Blodtryk.

Værk i Skulder og Funktionsforstyrrelsen kan antagelig bedres noget, men hos Folk i hans Alder bliver der ofte en Del tilbage eiter saadan Læsion.

Smerter over venstre Brysthalvdel vil antagelig fortage sig med Tiden.

Fortanden vil falde ud eller blive fjernet ved Tandudtrækning.

Han synes optaget af Erstatningssagen og ønsker at faa alt med. Hans Haandtryksdiagram ved Kroh's Dynamometer har nogle Gange tydet paa traumatisk Neurose.

Hans Haandtryks Ringhed maa forbavse.

Man ser paa Røntgenbilledet af Brystkassen ingen Tegn til Ribbensbrud, men derfor kan der godt have været Brud. Man ser ved sammenlignende Fotografering af Skuldrene Opklaring udadtil under højre Ledhoved, samt en Forstuvning af ganske smaa Dimensioner, men sammen med det øvrige et utvivlsomt Tegn paa, at Skulderen har været Genstand for stærkt Slag.«

Under 24 Marts 1935 har den Læge, der efter Udskrivningen fra Amtssygehuset har behandlet ham, Læge Hagedorn, her i Byen, som Konklusion i sin Erklæring vedrørende Tilfældet udtalt: »Det drejer sig om en 60-aarig Mand, der ifølge Sygehistorien har været udsat for et voldsomt Traume. Hans nuværende Tilfælde maa anses for at være en direkte Følge af Ulykkestilfældet, men det er sandsynligt, at han med Tiden vil blive betydelig bedre. Han skønnes at være praktisk talt uarbejdsdygtig for Tiden.«

Under 13 Juli 1935 har endelig Nervalæge Dr Jessen, Aarhus, afgivet en Erklæring, hvoraf fremhæves følgende:

»Tilskadekomne oplyser:

Tidligere rask og arbejdsdygtig. Om selve paakørslen husker han ikke noget. Hans sidste erindringsbillede er, at han saa bilen komme imod sig, og det næste, at han kom til sig selv paa hospitalet over midnat resp nogle timer senere. Han laa saa paa hospitalet i 7 uger, havde hovedpine samt svimmelhed, naar han kom over ende, ondt i venstre side af brystet samt i lemmerne, følte sig forslaaet over det hele.

Han blev saa udskrevet og gik et par maaneder til ambulanssikalsk behandling af armene. Da han stadig blev daarlig, kom han fra ca 18 Januar til 12 Februar 1935 atter paa sygehuset til behandling navnlig af højre skulder.

Siden har han været hjemme. Tilstanden er blevet noget bedre, men ikke saa meget, at han har kunnet begynde at bestille noget igen.

Hans Klager er:

Hovedpine, mest over Øjnene, i reglen til stede, den bedres eller forværres ikke af noget bestemt.

Svimmelhed, bestaar i følelsen af usikkerhed, naar han gaar, navnlig paa befærdet vej. Systematiseret resp gyriform vertige har han ikke. Ejheller bliver han svimmel ved at se opad.

Han har forsøgt paa at køre paa Cykle, men han væltede straks med den.

Nervøsitet med uro og prikken i hele kroppen og tilbøjelighed til rysten. Dette mærker han ikke saa meget til i de daglige Omgivelser, men navnlig, naar han kommer ud. Svækket Hukommelse resp indpræntningsevne, glemmer fra den ene Dag til den anden, gik forleden i det forkerte tog etc.

Magtesløshed af højre haand og smerter i højre skulder ved bevægelse samt om natten, saa han daarligt kan sove for smerter.

Ikke syns- eller hørelsesforstyrrelser. Ikke kvalme eller opkastninger. Ikke besvimelser, krampe eller lammelser. Ikke hjertebanken eller aandenød. Mavetarmfunktioner og vandladning i orden.

Han føler sig træt og i daarligt humør, fordi han ikke kan bestille noget.

Han har forsøgt paa at grave i sin have, men faar smerter i højre arm og maa holde op — — — — —

Konklusion:

Tilskadekomne lider af følgerne af hjernerystelse, karakteriseret ved de gængse symptomer; hovedpine, svimmelhed og glemksomhed og nervøsitet. — Disse Symptomer unddrager sig nærmere objektiv bedømmelse; de maa efter det foreliggende antages at være som af ham angivet.

Endvidere lider han af følgerne af en læsion af højre skulder, en saakaldet periartitis humeri, med indskrænket bevægelighed, smerter og nedsat førlighed af haanden.

Hans hidtidige og nuværende tilstand og arbejdsevne anser jeg for at være som af ham angivet.

Udsigterne er alt i alt gode, idet saavel følgerne af hjernerystelsen som traumatiske periartriter erfaringsmæssigt næsten altid helbredes i løbet af 1—3 aar.

Forløbet vil for skulderens vedkommende sikkert kunne forkortes ved behandling med redressement (lejring i gibs i narkose) og paafølgende metodisk mobilisation.

Hjernerystelsens følger vil maaske kunne bedres ved en mindre operation (encefalografi).

Det anbefales iøvrigt, af lægelige grunde, at afgøre den erstatningsmæssige side af sagen snarligt og definitivt.»

Direktoratet for Ulykkesforsikringen har erklæret, at saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde Direktoratet i H t Lovens § 32 have tillagt Tilskadekomne en Invaliditetserstatning, beregnet efter en Invaliditetsgrad af 20 pCt. Iøvrigt er det oplyst, at Tiltalte, der er 60 Aar gammel, i mange Aar har ernæret sig som Kreaturhandler, og at han til Skattevæsnet for Aarene fra 1926—1931 har opgivet sin skattepligtige Indkomst ved sin Handelsvirksomhed til omkring ved godt 2000 Kr aarlig, for 1932 til 438, for 1933 til 100 Kr og for 1934 til 200 Kr.

Idet Tiltalte og hans Forsikringsselskab har protesteret mod Størrelsen af Posterne 1—3, men godkendt Størrelsen af Posterne 4 og 5, findes Erstatningen at burde fastsættes saaledes:

1) For tabt Arbejdsfortjeneste i Tiden indtil 22 Maj 1935	
findes der under eet at burde tilkendes Kilsgaard	1500,00 Kr.
2) Svie og Smerte og Ulempe	1000,00 —
3) Forringelse af Erhvervsevne, Forstyrrelse af Stilling og	
Forhold	2500,00 —
4—5)	225,20 —
	<hr/>
	Ialt.. 5225,20 Kr.

Tiltalte og »Forenede danske Motorejere«s Forsikringsafdeling bør endelig til Herning Sygekasse tilpligtes at udrede den af denne forlangte Erstatning, mod hvis Størrelse der ikke er protesteret.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Herning Købstad m v den 10 Oktober 1935 afsagte Dom er paaanket af Appellanterne i den borgerlige Retsplejes Former, forsaavidt Erstatningen til Indstævnte angaar.

De foreliggende Oplysninger om Indstævntes skattepligtige Indtægt angaar efter det for Landsretten fremkomne Aarene 1925—1933.

Efter Dommens Afsigelse er der indhentet en Erklæring af 18 December 1935 fra Læge Hagedorn, hvis Konklusion gaar ud paa, at Tilstanden ikke er bedret siden den 24 Marts 1935, og at Indstævnte maa anses for at være stærkt invalideret i Øjeblikket, men at det er sandsynligt, at der vil komme en Bedring med Tiden.

Efter alt det oplyste findes der at burde tillægges Indstævnte følgende Beløb i Erstatning:

For tabt Arbejdsfortjeneste i Tiden fra den 16 September 1934 indtil den 22 Maj 1935 200 Kr, for Svie og Smerte 650 Kr og for Invaliditet 1800 Kr. Det samlede Beløb, som Appellanterne in solidum vil have at udrede i Erstatning, derunder indbefattet det anerkendte Beløb 225 Kr 20 Øre bliver herefter 2875 Kr 20 Øre.

Til Appellanterne vil Indstævnte have at betale Sagens Omkostninger her for Retten med 200 Kr.

Mandag den 12 April.

Nr 207/1936.   Grosserer **Emil F Meyers Dødsbo** (Carstensen)
 mod

Bagermestrenes Knækbrødsfabrik A/S, i Likvidation (Jørgensen),

betreffende Anerkendelse af et af Appellanten i det indstævnte Likvidationsbo fremsat Lønkrav.

Østre Landsrets Dom af 25 Juni 1936: De Sagsøgte, Bagermestrenes Knækbrødsfabrik A/S, bør anerkende Sagsøgeren, Grosserer Emil F Meyer som uprivilegeret Kreditor i Likvidationsboet for et Beløb af 4500 Kr tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 30 April 1936. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter at Appellanten Emil F Meyer den 25 Oktober 1936 er afgaaet ved Døden og hans Bo indtraadt i Sagen, er det Beløb, der paastaas anerkendt som privilegeret Fordring nedsat fra 7226 Kroner 50 Øre til 6631 Kroner 50 Øre, nemlig med Halvdelen af de under Posterne 4 og 6 opførte Beløb.

Indstævnte har paastaet det ved Dommen som uprivilegeret Krav anerkendte Beløb nedsat.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger, maa Afdøde antages at have staaet i Tjenesteforhold som Rejsende til det nu likviderende Selskab, og hans Lønkrav paa dette maa derfor anses udrustet med Konkursprivilegium i Henhold til Konkurslovens § 33 Nr 2 f, uden at det herved faar Betydning, om hans Vederlag har bestaaet delvis i fast Gage eller udelukkende i Provision.

Med Hensyn til Kravets Størrelse bemærkes, at det følger af Grundsætningerne i Lovgivningen om Konkurs og insolvente Aktieselskabers Likvidation i Forbindelse med vor Rets Regler om Opsigelsesvarslet i personlige Tjenesteforhold af den her omhandlede Art, jfr Kommissionslovens § 86, at Afdødes Lønkrav, forsaavidt angaar Tiden efter hans Afskedigelse, er begrænset til Tiden indtil den Dag, da han med det sædvanlige Varsel af 3 Maaneder kunde være opsagt til Udgangen af en Maaned. Der vil herefter udover Afdødes uomstridte Løn-Tilgodehavende pr 30 April kun kunne tilkendes Appellanten Løn for Tiden indtil 31 Juli. Det samlede Lønkrav, beregnet efter 125 Kroner pr Uge, udgør herefter ialt 1788 Kroner, hvilket Krav med Renter som paastaet, i Overensstemmelse med det foran bemærkede vil være at anerkende som privilegeret.

De under Posterne 4 og 5 opførte Beløb, nu nedsatte til henholdsvis 370 Kroner og 125 Kroner, kan ikke anerkendes, da det ikke kan antages, at Afdøde skulde have nogen Fortjeneste paa Beløbene til Rejsekort og Rejseudgifter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Bagermestrenes Knækbrødsfabrik A/S, i Likvidation, bør anerkende Appellanten, Grosserer Emil F Meyers Dødsbo, som privilegeret Kreditor i Henhold til Konkurslovens § 33 Nr 2 f for et Beløb af 1788 Kroner med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 30 April 1936.

I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 500 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 1 Januar 1936 blev der mellem Bagermestrenes Knækbrødsfabrik A/S og Grosserer Emil F Meyer afsluttet saalydende Overenskomst:

»1.

Selskabet har fra 1 Januar 1936 at regne antaget Grosserer Meyer som Rejsende for hele Landet udenfor Stor-København.

2.

Selskabet er bekendt med, at Meyer samtidig rejser for Schaub & Co A/S København.

3.

Selskabet yder Meyer Rejsekort til D S B og betaler hans Udgifter til Befordring med Privatbaner og Rutebiler og Dampskibsbilletter til Bornholm.

4.

Selskabet udbetaler Meyer hver Lørdag 125 Kr som Forskud paa Provision. Provisionen andrager 10 pCt for Salg til Detaillister og 5 pCt for Salg til Grossister af direkte og indirekte Ordre og der gøres op maanedsviis. Skulde den Meyer for den paagældende Maaned tilkommende Provision ikke kunne dække de ham forskudsvis hver Uge udbetalte 125 Kr, skal han dog ikke derfor tilbagebetale Differencen.

Meyer forpligter sig til at rejse i videst mulige Omfang.

5.

Kontrakten kan fra hver af Siderne opsiges med 3 Maaneders forudgaaende Varsel til Ophør den sidste i et Kvartal, fra Selskabets Side dog tidligst til Ophør den 31 Marts 1937.«

Den 30 April 1936 tilstillede Aktieselskabet imidlertid Grosserer Meyer saalydende Skrivelse:

»I Anledning af at vort Selskab i Dag har standset sine Betalinger beklager vi meget at maatte opsige Dem fra Deres Stilling hos os pr i Dag, og henvise Dem til nærmere Forhandling med Bestyrelsen.«

Aktieselskabet er nu i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning af 22 Maj 1936 traadt i Likvidation, og Likvidationsboet behandles efter Konkurslovens Regler.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgeren, Grosserer Emil F Meyer nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte, Bagermestrenes Knækbrødsfabrik A/S tilpligtes at anerkende Sagsøgeren som privilegeret Kreditor i Likvidationsboet for et Beløb af 7126 Kr 50 Øre, subsidiært et mindre efter Rettens Skøn fastsat Beløb, tilligemed Renter af det tilkendte Beløb 6 pCt p a fra den 30 April 1936 til Betaling sker.

Det paastævnte Beløb fremkommer saaledes:

1. Sagsøgeren har tilgode til Rest for Ugen indtil 25 April 1936	74,00 Kr
2. Sagsøgeren har tilgode til Rest for Ugen 26 April—2 Maj 1936	125,00 —
3. Sagsøgeren har tilgode for Tiden 3 Maj 1936—31 Marts 1937, til hvilket Tidspunkt Overenskomsten tidligst kunde opsiges til Ophør fra de Sagsøgtes Side, c: 47½ Uge à 125 Kr	5937,50 —
4. Rejsekort til D S B fra 24 Maj 1936—31 Marts 1937 à 74 Kr pr Maaned	740,00 —
5. Udgifter til Privatbaner, Rutebiler m v andrager mindst	250,00 —

Tilsammen.. 7126,50 Kr.

De Sagsøgte har nedlagt Paastand om Frifindelse mod Betaling af et mindre, efter Rettens Skøn fastsat Beløb, hvilket Beløb vil være at anmelde som simpelt Krav i de Sagsøgtes Likvidationsbo.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at det i Overenskomstens § 4 nævnte Beløb 125 Kr, som skulde udbetales ham ugentlig som Forskud paa Provision, og som ikke skulde tilbagebetales, selv om den for den paagældende Maaned tilkommende Provision ikke kunde dække de ham i Maanedens Løb udbetalte Forskud, i Virkeligheden maa opfattes som en ham tillagt maanedlig Gage. Sagsøgeren har i saa Henseende henvist til, at de ham ugentlig udbetalte à conto Beløb i de af ham underskrevne Kvitteringer er betegnede som Gage. Herefter maa han gøre gældende, at hans Krav er privilegeret i Henhold til Konkurslovens § 33 Nr 2 f. Med Hensyn til Posterne 4 og 5 har Sagsøgeren anført, at han tidligere hos det i Overenskomstens § 2 nævnte Firma Schaub & Co A/S havde en Provision paa 10 pCt og fik alle sine Rejsseudgifter dækkede efter Regning. Da nævnte Firma gik med til, at Sagsøgeren overtog Stillingen som Rejsende for de Sagsøgte, blev Provisionen samtidigt nedsat til 7 pCt, og han fik fremtidigt kun en Rejsegodtgørelse af 8 Kr om Dagen for Rejser indenfor Sjælland. Firmaet har vægret sig ved at indrømme Sagsøgeren de tidligere fastsatte Vilkaar, efter at han har mistet sin Stilling hos de Sagsøgte, og han maa derfor nu selv afholde den allervæsenligste Del af de med Rejserne for Firmaet forbundne Udgifter.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Paastand anført, at Sagsøgeren ikke har været antaget mod fast Gage, men kun mod Provision. Det skyldes en Fejltagelse, naar Sagsøgerens Kvitteringer undertiden lyder paa à conto Gage; i Almindelighed lyder Kvitteringerne paa Provisionsforskud. Den Omstændighed, at der mulig ved Overenskomstens § 4 maatte være indrømmet Sagsøgeren en garanteret Minimumsprovision, nemlig forsaavidt Bestemmelsen forstaas saaledes, at det i Maanedens Løb for meget udbetalte Beløb ikke kan likvideres i eventuelt Overskud i følgende Maaneder, kan ikke medføre, at Sagsøgerens Krav maa opfattes som et Gagekrav. Sagsøgeren har ingensinde udført Kontorarbejde paa de Sagsøgtes Kontor, men har udelukkende været beskæftiget som Rejsende ude i Landet. Sagsøgerens Krav er derfor et rent Provisionskrav, der ikke for nogen Dels Vedkommende kan anses for privilegeret. Med Hensyn til Sagsøgerens Opgørelse har de Sagsøgte bemærket, at Posterne 1 og 2 er rigtige, Post 3 maa reduceres stærkt under Hensyn til, at Sagsøgeren har faaet sin Arbejdskraft fri, og Posterne 4 og 5 kan ikke anerkendes, da Forudsætningen for disse Poster var, at Sagsøgeren rejste for de Sagsøgte. De Sagsøgte har iøvrigt oplyst, at Sagsøgeren har oppebaaret 1452 Kr 93 Øre mere end indtjent i Provision, og at han har faaet udbetalt til Dækning af Rejsseudgifter 1182 Kr 65 Øre, hvorunder efter særlig Aftale Dagpenge, som Sagsøgeren ikke ifølge Overenskomsten havde Krav paa.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgeren afgivet Partsforklaring i Overensstemmelse med sin Procedure.

Da Sagsøgerens Virksomhed efter det i Sagen oplyste alene har været at foretage Rejser for de Sagsøgte for at optage Ordre, maa Retten holde for, at Sagsøgeren ikke i Forhold til de Sagsøgte kan anses for Tjenende efter Konkurslovens § 33 Nr 2 f, og hans Krav maa derfor i sin Helhed anses for uprilegeret. Med Hensyn til Kravets

Størrelse bemærkes, at der i Kravet maa afgaa, hvad Sagsøgeren maa antages at kunne indvinde ved at have faaet fri Raadighed over sin Arbejdskraft fra den 1 Maj 1936. Herefter findes det Sagsøgeren tilkommende Beløb passende at kunne fastsættes til 4500 Kr, hvorved der er taget Hensyn til det Tab, som Sagsøgeren lider ved, at han som af ham oplyst ikke længere faar sine Rejseudgifter for Schaub & Co A/S fuldt dækket. Af det tilkendte Beløb vil der være at tilkende Sagsøgeren Renter som paastaet, idet der ikke fra de Sagsøgtes Side er fremsat Indsigelse mod Rentepaastanden.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

T i r s d a g   d e n   1 3   A p r i l .

Nr 29/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Marius Otto Jensen (Hartvig Jacobsen),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 244, Stk 1.

Dom afsagt den 13 Oktober 1936 af Retten for Køge Købstad m v: Tiltalte, Politibetjent Marius Otto Jensen, bør i denne Sag for Tiltale af det offentlige fri at være. Sagens Omkostninger, derunder Salærer til Forsvarerne, Overretssagfører C Olsen 60 Kr og Landsretssagfører Alstrup, Esbjerg, 20 Kr, udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 11 December 1936: Tiltalte Marius Otto Jensen bør til Statskassen bøde 200 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 20 Dage. Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder de ved Underrettsdommen fastsatte Forsvarersalærer, samt i Erstatning til Gummiarbejder Enoch Peter Nielsen 50 Kr. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage og den idømte Erstatning inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Efter Landsretsdommen er der afgivet Vidneforklaring af Typograf Kjeld Helge Sørensen og optaget Forklaring af Hovmester Dastrup i det danske Konsulat i Gent.

Efter det foreliggende findes Tiltaltes Forklaring om det passerende at maatte lægges til Grund, og det findes herefter i Underretsdømmen rettelig antaget, at Tiltalte ikke har gjort sig skyldig i Misbrug af Politistaven, saaledes at denne Dom vil være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underretsdømmens Præmisser er saalydende:

Ved Statsadvokatens Anklageskrift af 22 September 1936 er Politibetjent Marius Otto Jensen, Køge, sat under Tiltale ved herværende Ret til Straf for Overtrædelse af Straffelovens § 244, Stk 3, jfr § 154, samt Justitsministeriets Cirkulære af 30 Januar 1933 angaaende Brug af Politistave ved Natten mellem den 15 og 16 Maj 1936 paa Gaden i Køge, da han i sin Egenskab af Politibetjent og i Ordenshaandhævelsesøjemed gjorde Brug af sin Politistav overfor Gummiarbejder Enoch Nielsen, at have slaæet nævnte Nielsen efter at han var faldet til Jorden og slaæet ham i Hovedet, med den Følge, at Nielsen fik et Knusningssaar paa venstre Side af Hovedet, ved hvilken Adfærd Tiltalte overskred den Magtanvendelse, som Hensynet til at tilvejebringe Orden kunde berettigede.

Tiltalte paastaas derhos tilpligtet at udrede Erstatning i Overensstemmelse med den under Forundersøgelsen nedlagte Paastand.

Tiltalte, der er født den 2 Februar 1897 og tidligere anset med følgende Straffe:

1) Ved herværende Rets Dom af 22 November 1927 idømt Bøde 150 Kr for Vold, Straffelovens § 144, jfr § 125, og

2) inden samme Ret den 19 Maj 1928 vedtaget en Bøde paa 40 Kr for Overtrædelse af Lov 8 Februar 1871 § 12,

har forklaret, at han den 16 Maj 1936 Kl ca 1 om Natten, da han opholdt sig ved Garderoben til »Landsbyen« paa Køge Torv af Kontrolløren blev kaldt ud i Anledning af, at der var Slagsmaal udenfor paa Gaden. Da Tiltalte kom ud, saa han 3—4 Personer, der var i indbyrdes voldsom Slagsmaal, idet de søgte at ramme hinanden med knyttede Næver, og at en enkelt forsøgte at nikke en Skalle. Da Tiltalte befrygtede, at de kæmpende vilde havne i en af de store Spejlglassruder ind til »Landsbyen«, gav han flere Gange bestemte Ordre til at ophøre med Slagsmaalet, ligesom han med Hænderne søgte at skille de kæmpende ad. Da dette ikke lykkedes, trak Tiltalte sin Stav frem og tildelte Enoch Peter Nielsen, hvem han ansaa som den egentlige Ophavsmand til Slagsmaalet, og som ogsaa var den voldsomste, 2 lette Slag over Skulderpartiet, idet han haabede, at Slagsmaalet derved vilde ophøre. Da hverken dette eller gentagne Opfordringer nyttede, saa Tiltalte sig nødsaget til at tildele Nielsen endnu et Slag, denne Gang dog noget højere oppe ved Nakkepartiet. Lige forinden havde Nielsen dog atter krummet sig sammen, som om han vilde nikke sin Modstander en Skalle. Han havde

stadig fat i Tøjet paa ham. De sidste Slag havde den tilsigtede Virkning, idet Nielsen slap sin Modstander og smed sig ned paa Jorden med et Brøl, skønt Slaget ikke var særligt voldsomt. Kort efter løb han sin Vej.

Tiltalte kan ikke se, at Situationen havde kunnet været klarer paa anden Maade, ligesom han benægter at have misbrugt Brugen af Staven, idet han vil fastholde, at det er umuligt at slaa en Mand i Hovedet med en Stav, uden at det vil efterlade Spor af Blodudtrædninger.

Anmelderen, Gummiarbejder Enoch Peter Nielsen, Køge, har forklaret, at han, da han nævnte Aften stod udenfor »Landsbyen«, Køge Torv, og var i Haandgemæng med en ham ukendt Hovmester, uden at der var Tale om noget egentligt Slagsmaal imellem dem, uden Foranledning fra hans Side blev slaet bagfra over Ryggen af Tiltalte med dennes Stav. Da han derefter var faldet og laa over Jorden, fik han yderligere 2—3 Slag i Hovedet af Staven, hvilke medførte et blødende Saar. Grunden til, at Anmelderen gik op ad Trappen til »Landsbyen«, var den, at han ikke havde set den, efter at den var ombygget. Han nægter bestemt, at der var noget Slagsmaal mellem ham og Hovmesteren, navnlig benægter han at have givet denne en Skalle. Han fastholder bestemt, at han fik 2—3 Slag i Hovedet af Politistaven, da han laa paa Jorden.

Anmelderen nedlægger et Erstatningskrav paa 10 Kr for en Hue og Skjorte, der begge blev ødelagt af Blod, samt 200 Kr for Svie og Smerte. Han gør i saa Henseende gældende, at han stadig lider af Hovedpine, hvad han aldrig har gjort før.

Kok Niels Magnus Grundahl, Gammelby ved Esbjerg, har forklaret, at han Natten mellem 15 og 16 Maj d A kom ud fra »Landsbyen« i Køge sammen med Hovmester Aage Dastrup, efter at have tilbragt Aftenen dér. Ved Ugangen var der stor Trængsel, og da de var naaet ud paa Trappen, mødte de to Mandspersoner, der paa en brutal Maade søgte at trænge sig ind, idet de sagde: »Lad os komme ind og faa fat i den Karl.« Hovmesteren tog den ene af Mandspersonerne i Skulderen og sagde, at han skulde lade være med den Slags. De to Mandspersoner var imidlertid straks oplagte til Slagsmaal, og den ene greb fat i Hovmesteren forfra, medens den anden gik paa ham bagfra. Da den Person, som gik paa Hovmesteren forfra, vilde nikke ham Skaller, holdt Hovmesteren ham ud fra sig. Vidnet saa ikke, at Personen fik Lejlighed til at nikke Hovmesteren en Skalle. Politibetjenten kom til og gav først den paagældende Person et ganske let Slag i Hovedet eller paa Ryggen, nærmest som en Advarsel, idet han samtidig sagde: »Slip«. Personen slap imidlertid ikke, og Betjenten gav ham derfor paany et let Slag og gentog sin Opfordring om at slippe. Da Personen stadig ikke efterkom Betjentens Opfordring, slog Betjenten til med Staven, saaledes at Manden faldt om paa Jorden. Vidnet har ikke set, at Betjenten slog Manden, efter at denne var faldet om. Efter Vidnets Formening var det nødvendigt for Betjenten at gribe ind, og Betjenten brugte ikke Staven mere end nødvendigt under de foreliggende Omstændigheder.

Slagtermester Carl Gunner Jensen og dennes Hustru, Inga Jensen, samt Gummiarbejderne Gunner Jensen, Knud Simonsen og Viggo Rasmussen har overensstemmende forklaret, at Anmelderen fik et eller

flere Slag af Staven, medens han laa paa Jorden, hvoraf et Slag formentlig ramte ham i Hovedet.

Tjener Aage Winther har herimod forklaret, at han er sikker paa, at Anmelderen kun fik to Slag og ikke noget, efter at han var faldet i Knæ.

Ifølge Erklæring af Sygehuslæge K Kelsted er Anmelderen den paa-gældende Nat behandlet for et 1 cm langt Knusningssaar i venstre Side af Kraniet med $\frac{1}{2}$ valnødstor Blodudtrængning under Huden. Forsaa vidt Saaret stammer fra et Slag af Politikniplen, maa det efter Lægens Opfattelse være Enden af Staven, der har ramt.

Efter de saaledes afgivne Forklaringer, hvorved bemærkes, at flere af Vidnerne i mere eller mindre Grad selv har deltaget i Tumulterne, skønnes Tiltaltes Brug af Staven i Ordenshaandhævelsesøjemed, saaledes som Situationen forelaa, ikke at have været uberettiget, jfr Justitsministeriets Cirkulære af 30 Januar 1933 Pkt 4, ligesom det skønnes betænkeligt efter det oplyste at statuere, at Tiltalte ved overdreven Brug af Staven har overskredet den Magtanvendelse, som Hensynet til at tilvejebringe Orden maatte berettige.

Tiltalte vil følgelig være at frifinde for Tiltale, medens Sagens Omkostninger, derunder Salær til Tiltaltes beskikkede Forsvarer, Overrets-sagfører C Olsen 60 Kr og Salær til Forsvareren i Esbjerg 20 Kr, udredes af det offentlige.

Det af Anmelderen rejste Erstatningskrav kan følgelig ikke paadømmes under nærværende Sag.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Køge Købstad m v den 13 Oktober 1936 og er af Anklagemyndigheden paaanket principalt til Domfældelse af Tiltalte Marius Otto Jensen i Overensstemmelse med Anklageskriftet, subsidiært saaledes at Forholdet henføres under Straffelovens § 244, Stk 1.

Tiltalte paastaar Stadiæstelse.

Ved de foreliggende Oplysninger maa det anses tilstrækkeligt godt-gjort, at Tiltalte har slaaet Anmelderen som i Anklageskriftet nærmere angivet, og idet Tiltalte, selv om han efter Omstændighederne kan have haft rimelig Anledning til at gøre Brug af sin Politistav, findes derved at være gaaet betydeligt udover, hvad den foreliggende Situation kunde berettige til, vil han, hvis Forhold alene vil kunne henføres under Straffelovens § 244, Stk 1, være at anse efter nævnte Lovbestemmelse efter Omstændighederne med en Statskassen tilfaldende Bøde af 200 Kr med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 20 Dage. Tiltalte findes derhos at burde tilpligtes at betale Anmelderen i Erstatning 50 Kr.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 73/1937.

Rigsadvokaten
m o d**Karl Sofus Edmund Theodor Isaksen** (Alb V Jørgensen),

der tiltales for Overtrædelse af Sundhedsvedtægten.

Københavns Byrets Dom af 19 Oktober 1936: Tiltalte, Slagtermester Karl Sofus Edmund Theodor Isaksen, bør inden 14 Dage efter nærværende Doms lovlige Forkyndelse bøde 400 Kroner til Københavns Kommunes Kasse og derhos betale Sagens Omkostninger. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 20 Dage.

Østre Landsrets Dom af 21 December 1936: Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Jørgensen 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er der ved Anklageskrift af 30 September 1936 fra Københavns Politi rejst Tiltale mod Slagtermester Karl Sofus Edmund Theodor Isaksen, boende Strandvej Nr 431, for Overtrædelse af Sundhedsvedtægtens § 35, jfr Lov af 12 Januar 1858 i Anledning af, at han den 28 August 1936 Klokker cirka 17,30 fra sin Forretning, Nordre Frihavsgade Nr 6 her i Staden, har solgt cirka ½ Kilogram Bacon, der var utjenlig til Menneskeføde, idet det var overgaaet i en ved Syn og Lugt kendelig fordærvet Tilstand samt var angrebet af adskillige cirka 8 Dage gamle Larver af Stuefluen.

Der er derhos i Medfør af Straffelovens § 79, jfr § 78, III nedlagt Paastand om, at Retten til at drive Næring i Henhold til Næringsbevis frakendes ham for bestandig eller for et af Retten fastsat Tidsrum.

Tiltalte er født den 7 Oktober 1889 og ved Rettens Dom af 17 Juli 1935 anset efter Sundhedsvedtægtens Tillæg af 15 December 1932 § 12, V med Bøde 200 Kr.

Tiltalte har derhos i 1932 erlagt Bøde, stor 50 Kr, i Henhold til Bødeforelæg for Overtrædelse af Anordning af 10 Juni 1913, jfr Lov af 18 April 1910 § 7.

Ved Tiltaltes Forklaring og ved det i Sagen iøvrigt oplyste maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet ommeldte Forhold, hvorved dog bemærkes, at Tiltalte har hævdet, at saavel han som hans Personale har været ukendt med, at Varen var gaaet i Fordærvelse.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter ovennævnte Sundhedsvedtægts § 35, jfr Lov af 12 Januar 1858 med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, hvis Størrelse efter Omstændighederne passende findes at kunne ansættes til 400 Kr, subsidiært med Hæfte i 20 Dage.

Der findes ikke efter det foreliggende tilstrækkelig Anledning til at tage den nedlagte Paastand om Frakendelse af Tiltaltes Ret til at drive Næring i Henhold til Næringsbevis til Følge.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 1 Afdeling den 19 Oktober 1936 (10399/1936) og med Justitsministeriets i Skrivelse af 6 November samme Aar dertil meddelte Tilladelse paaanket af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf, idet derhos den for Byretten nedlagte Paastand om, at Retten til at drive Næring i Henhold til Næringsbevis frakendes Tiltalte, er gentaget her for Retten.

I Straffelovens § 79 findes der ikke at være Hjemmel til at frakende Retten til at drive Næring i Henhold til Næringsbrev.

Herefter og iøvrigt i Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Færdig fra Trykkeriet den 28 April 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

Sl. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 6

Torsdag den 15 April.

Nr 173/1936. Livsforsikrings-Selskabet **Dansk Union** (Fich),
m o d

Ministeriet for Handel, Industri og Søfart (Kammeradvokaten),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at erholde Administrationstilskud i Henhold til Lov Nr 188 af 2 Juli 1924.

Østre Landsrets Dom af 23 Maj 1936: Sagsøgte, Ministeriet for Handel, Industri og Søfart, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Livsforsikrings-Selskabet Dansk Union (gensidigt), i denne Sag fri at være. Til det offentlige udreder Sagsøgerne de Retsgebyrer, som skulde have været erlagte, saafremt Sagen ikke for Sagsøgte havde været afgiftsfri, samt i Salær til Kammeradvokaten 800 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellanternes Paastand principalt ud paa, at Indstævnte tilpligtes at betale til Appellanterne 28 061 Kroner med Renter 5 pCt aarlig af 5474 Kroner fra 1 April 1932, af 5558 Kroner fra 1 April 1933, af 5633 Kroner fra 1 April 1934, af 5669 Kroner fra 1 April 1935 og af 5727 Kroner fra 1 April 1936, til Betaling sker, samt at anerkende Forpligtelse til at betale til Appellanterne ved Udgangen af hvert Finansaar indtil Udgangen af Finansaaret 1941—1942 6000 Kroner, dog at dette Krav, saafremt den af Appellanterne fra Gothaer Lebensversicherungsbank auf Gegenseitigkeit overtagne Livsforsikringsbestand i Løbet af noget af de nævnte Finansaar maatte gaa under 181 051 Kroner, bortfalder for det paagældende og de følgende Finansaar.

De i § 6 i Lov Nr 188 af 2 Juli 1924 omhandlede Begunstigelser, der tilsiges visse danske Livsforsikringsselskaber, kan ikke antages at omfatte det i Lovens § 2 nævnte Beløb af indtil 6000 Kroner aarlig, der paa Betingelse af en særlig Ordning af den i Lovens § 1 omtalte Garanti- og Hjælpkasses Administration i Tilslutning til Forsikringsraadets Administration stilles til Disposition for Raadet. Allerede af denne Grund vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Kammeradvokaten betaler Appellanterne, Livsforsikrings-Selskabet Dansk Union, 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Tiden indtil 1914 havde en Række her i Landet bosatte Personer tegnet Livsforsikringer paa Kronebeløb hos tyske Forsikringsselskaber. Da de Deponeringsbestemmelser, som før 1922 fandtes i Livsforsikringsloven, jfr Lov Nr 72 af 29 Marts 1904 § 43 Nr 8 og Lov Nr 65 af 1 April 1914 § 43 Nr 8, sammenholdt med Lovbekendtgørelse Nr 299 af 30 Juni 1922 § 43 Nr 8, ikke i Almindelighed gav Sikkerhed for, at udenlandske Selskaber, som tegnede Forsikringer her i Landet, altid her havde beroende Midler, der var tilstrækkelige til at dække deres Forpligtelser, viste det sig, efterhaanden som Værdien af den tyske Valuta i Efterkrigsaaarene forringedes mere og mere, at en Del af de paagældende Selskaber var ude af Stand til at opfylde deres Forpligtelser overfor deres danske Forsikringstagere, og at man maatte regne med, at mange af disse Forsikringer vilde blive værdiløse. For at raade Bod paa disse Ulemper blev der i Maj Maaned 1924 paa Forslag af Forsikringsraadet efter Forhandling med Statsanstalten for Livsforsikring og 9 andre danske Livsforsikringsselskaber dannet en saakaldt »Garanti- og Hjælpekasse«, hvis Opgave skulde være dels gennem Afdeling A at bistaa danske Statsborgere, som gennem herværende Agentur havde tegnet Forsikring i danske Kroner hos tyske Livsforsikringsselskaber (med Undtagelse af 3, ikke-nødlidende Selskaber), og for hvem Tabet af deres Forsikring maatte anses for betydeligt i Forhold til deres Indtægts- og Formueomstændigheder, dels gennem Afdeling B at have overtaget saadanne andre (d v s ikke nødlidende) tyske Livsforsikringsselskabers gennem herværende Agentur tegnede Portefeuilleer, som Hjælpekassens Bestyrelse maatte finde egnede dertil, og hvis Overtagelse vedkommende Ministerium maatte billige.

For at tilvejebringe den fornødne Lovhjemmel for »Hjælpekassen«s Virksomhed blev der den 30 Maj s A af Socialministeren i Folketinget fremsat et af Forsikringsraadet udarbejdet Forslag til »Lov om Adgang for danske Livsforsikringsselskaber til at bidrage til Udredelse af Forsikringssummerne til Forsikrede i tyske Livsforsikringsselskaber«. I Forslagets § 1 gives der Socialministeren Bemyndigelse til at anerkende »Hjælpekassen« som tilladt dansk Livsforsikringsselskab, uanset at den ikke opfylder de i Livsforsikringslov af 30 Juni 1922 opstillede Fordringer.

§ 2 er saalydende:

»Socialministeren kan tillade, at Formanden for Forsikringsraadet indtræder som ulønnet Medlem i Bestyrelsen for den i § 1 omtalte Garanti- og Hjælpekasse. Forsaaavidt og saalænge Forsikringsraadets Formand er Formand i Kassens Bestyrelse kan Kassen administreres

i Tilslutning til Forsikringsraadets Administration, saaledes at der af Raadet hertil kan udredes et Beløb af indtil 6000 Kr aarlig.»

§§ 3—5 indrømmede Hjælpekassen visse Begunstigelser af økonomisk Natur med Hensyn til Fritagelse for visse Afgifter og Stempelpligtigheder m v, ligesom der gaves Ministeren Bemyndigelse til at foretage de Afvigelser fra Livsforsikrings-Lovens Bestemmelser, som maatte anses for formaalstjenlige. Under Lovforslagets Behandling i et af Folketinget nedsat Udvalg blev der af en Delegation for de danske Forsikrede i »Gothaer Lebensversicherungs Bank auf Gegenseitigkeit« (Gotha Banken) fremsat Ønske om, at Loven fik en saadan Formulering, at de nævnte Forsikrede ikke blev tvunget ind under »Hjælpekassen«, men kunde staa frit i Valget mellem Overdragelse af den danske Forsikringsbestand til »Hjælpekassen« og Overdragelse til et andet dansk Livsforsikringsselskab, eventuelt et af de Forsikrede selv oprettet Selskab. Paa Grundlag af denne Henvendelse blev der af Udvalget stillet et af Ministeren tiltraadt Ændringsforslag til det forelagte Lovforslag af følgende Indhold:

Efter § 5 indsættes en ny Paragraf, saalydende:

»De Begunstigelser, som Staten ifølge denne Lov yder Garanti- og Hjælpekassen, skal ogsaa ydes tilladte danske Livsforsikringsselskaber (herunder Statsanstalten for Livsforsikring), eller Grupper af saadanne Selskaber, for de Forsikrings Vedkommende, som Selskaberne maatte overtage fra tyske Selskaber.«

Det forelagte Lovforslag blev derefter med denne Ændring vedtaget og stadfæstet som Lov Nr 188 af 2 Juli 1924. »Hjælpekassen«, der paa-begyndte sin Virksomhed i 1925, har i Tiden indtil Udløbet af Finansaaret 1935/36 i Henhold til Lovens § 2 til delvis Dækning af Udgifterne ved Administrationen oppebaaret 6000 Kr aarlig, dog for de sidste tre Finansaar nedsat til henholdsvis 5400 Kr, 4800 Kr og 4200 Kr, medens der ikke er søgt Tilskud for Finansaaret 1936/37.

»Gotha Bankens« herværende Agentur blev den 17 Juli 1924 i Medfør af Livsforsikringslovens § 48, jfr § 25, taget under Administration af Forsikringsraadet.

Efter at gentagne Forsøg paa at lade dette Selskabs Forsikringsbestand overtage af »Hjælpekassen« under Afd B — idet Selskabet ikke hørte til de nødlidende — eller af Statsanstalten var strandede paa Modstand fra de Forsikrede, stiftede disse den 10 September 1928 et nyt gensidigt Selskab og erholdt den 8 August 1931 Handelsministeriets Anerkendelse som Livsforsikringsselskab under Betegnelsen »Livsforsikrings-Selskabet Dansk Union (gensidigt)«. Dette Selskab overtog fra 1 Januar 1931 at regne »Gotha Banken«s herværende Livsforsikringsbestand, men driver ved Siden heraf almindelig Livsforsikringsvirksomhed. Den 12 April 1932 fremsatte Selskabet overfor Handelsministeriet Krav paa Betaling af samme Tilskud til Selskabets Administration, som var ydet, resp fremtidig maatte blive ydet »Hjælpekassen« i Medfør af Lovens § 2.

I Skrivelse af 27 Maj 1935 meddelte Handelsministeriet, efter at Sagen havde været forelagt Folketingets Finansudvalg »at Ministeriet ikke har ment at kunne bevilge det ansøgte«.

Under denne Sag har derefter Livsforsikrings-Selskabet Dansk Union (gensidigt) nedlagt Paastand paa, at Ministeriet for Handel, Industri og Søfart tilpligtes at betale til Sagsøgerne 22 334 Kr med Renter 5 pCt p a af 5474 Kr, fra 1 April 1932, af 5558 Kr fra 1 April 1933, af 5633 Kr fra 1 April 1934 og af 5669 Kr fra 1 April 1935, til Betaling sker, og at anerkende Forpligtelse til fra 1 April 1935 at regne, saa længe der i Medfør af Lov Nr 188 af 2 Juli 1924 § 2 af Staten ydes Tilskud til Administrationen af De danske Livsforsikringsselskabers Garanti- og Hjælpekasse, ved Udgangen af hvert Finansaar at betale til Sagsøgerne en saa stor Del af 6000 Kr, som svarer til Forholdet mellem Størrelsen af Sagsøgernes fra »Gothaer Lebensversicherungsbank auf Gegenseitigkeit« overtagne Livsforsikringsbestand og Størrelsen af De danske Livsforsikringsselskabers Garanti- og Hjælpekasses Forsikringsbestand ved Finansaarets Udgang, samt til, naar Statstilskudet til sidstnævnte Selskab maatte være ophørt, at betale til Sagsøgerne ved Udgangen af hvert Finansaar 6000 Kr, indtil Sagsøgernes fra forannævnte Selskab overtagne Livsforsikringsbestand maatte være gaaet under 181 051 Kr, og derefter, indtil Sagsøgernes nævnte Livsforsikringsbestand maatte være kommet ned paa det Beløb, som Garanti- og Hjælpekassens Forsikringsbestand udgjorde, da Statstilskudet til dette Selskab ophørte, et Beløb svarende til, hvad Garanti- og Hjælpekassen med en Forsikringsbestand af samme Størrelse maatte have modtaget som Tilskud fra Staten til Kassens Administration, dog at der ikke tillægges Sagsøgerne Tilskud fra Staten til Selskabets Administration for en længere Aarrække end saadant Tilskud har været tillagt Garanti- og Hjælpekassen.

Sagsøgte har nedlagt Paastand paa Frifindelse.

Til Støtte for Paastanden har Sagsøgerne anført, at Lovens § 6 ifølge dens Ordlyd omfatter alle de Begunstigelser, der ydes »Hjælpekassen«, ikke blot de mindre væsentlige Fritagelser for visse Stempel- og Afgiftsydelser, men ogsaa det i § 2 hjemlede Administrationstilskud, hvis Betydning særlig blev fremhævet af den Delegation, der forhandlede med Folketingsudvalget.

Hensigten med den nævnte Bestemmelse, der af Ministeren blev angivet som Tilvejebringelse af en »Garanti« mod, at der paa en eller anden Maade søges givet visse Selskaber et Privilegium eller en Slags Fortrin fremfor andre vilde derhos kun kunne naas, naar Bestemmelsen forstaaes som af Sagsøgerne hævded, idet der kun derved tilvejebringes den tilsigtede Ligestilling mellem »Hjælpekassen« og andre Selskaber.

Heroverfor har Sagsøgte anført følgende:

»Ordet »Begunstigelser« i Lovens § 6 kan efter det Formaal, man havde for Øje ved Tilføjelsen af denne Paragraf, kun sigte til de ved Loven hjemlede Afvigelser fra de almindelige Lovregler om Livsforsikringsvirksomhed, men derimod ikke til det i § 2 omhandlede Statstilskud, der slet ikke er en Begunstigelse i denne Forstand, men et af flere nøje sammenhængende Led i selve Organisationen af Hjælpekassen i dennes Egenskab af en Understøttelsesinstitution. Som det fremgaar af det foran oplyste, falder Hjælpekassens Virksomhed i to væsensforskellige Dele nemlig:

1) den egenlige Understøttelsesvirksomhed (Afd A), der har over-

taget de egenlig nødlidende tyske Forsikringsselskabers Forsikringsbestand, repræsenterende en samlet Forsikringssum paa ca 3 Mill Kroner, fordelt paa en halv Snes Selskaber, hvilken Virksomhed har medført en Udgift paa ca 600 000 Kr for de interesserede danske Selskaber, og

2) den særlige Livsforsikringsvirksomhed (Afd B), der har indskrænket sig til Overtagelse af det ikke nødlidende tyske Selskab »Iduna«s danske Portefeuille, omfattende 38 Policer med en samlet Forsikringssum paa ca 130 000 Kr. Medens Arbejdet med og Omkostningerne ved at administrere denne Portefeuille har været ganske ubetydelige, har Administrationen af Afdeling A krævet et meget betydeligt Arbejde og været forbundet med stor Udgift og Bekostning. Det fremgaar af de for »Hjælpekassen« gældende Vedtægter, at Bestyrelsen, der for denne Afdelings Vedkommende i hvert enkelt Tilfælde afgør, om en Forsikring skal beskyttes og i bekræftende Fald i hvilket Omfang, oppebærer de ved den oprindelige Police stiplede fremtidige Præmier og til Gengæld ved Forfaldstid udbetaler de forsikrede indtil $\frac{2}{3}$ af Forsikringssummerne. Det er uomtvisteligt, at det alene var denne sidstnævnte Del af Virksomheden, der motiverede Reglerne i Lovens §§ 2—5 saavel som Tilladelsen til Statsanstaltens Deltagelse i Hjælpekassen. I Betragtning af de betydelige Ofre, som de deltagende Selskaber paatog sig ved Hjælpeaktionens Iværksættelse, var det nærliggende, at man søgte Administrationsomkostningerne begrænset mest muligt, og da Staten i Forsikringsraadet besad et Organ, som netop var i enhver Henseende egnet til at bistaa ved Hjælpekassens Administration, var det ganske naturligt, at Staten stillede dette Organ til Disposition for Hjælpekassen. Dette gennemførtes ved Lovens § 2.

Medens der nu for private Livsforsikringsselskabers Vedkommende aldrig vilde kunne blive Tale om en Understøttelsesvirksomhed svarende til Beskyttelsen af de nødlidende Forsikringer gennem Hjælpekassens Afd A, vilde de eventuelt fornødne Foranstaltninger med Hensyn til de ikke nødlidende tyske Portefeuiller kunne træffes enten ved deres Optagelse under Hjælpekassens Afd B eller ved Dannelse af nye gensidige Selskaber. Det, der var Formaalet med den i Loven indsatte § 6, var at forhindre, at Begunstigelserne af Hjælpekassen skulde give denne et Forspring paa dette Omraade, som de private Selskaber ogsaa var interesserede i.

Medens de ved Lovens §§ 3 og 5 hjemlede Dispensationer fra den almindelige Lovgivnings Regler, naar de kom til at omfatte Hjælpekassens hele Virksomhed — ogsaa Afd B — i givet Fald vilde kunne give Hjælpekassen en bedre Stilling paa dette Omraade, er det klart, at det i saa Henseende er uden Betydning, om den Del af Omkostningerne ved Hjælpekassens Understøttelsesvirksomhed, som ikke kan dækkes af Præmierne og Renterne af den forhaandenværende Kapital, helt betales af de i Hjælpekassen deltagende Selskaber eller delvis af Staten. Naar de private Selskaber fik de i § 3 Stk 1 og 5 omhandlede Rettigheder, og naar Ministeren fik Adgang til at benytte Dispensationsbeføjelsen ifølge § 3 Stk 2 ogsaa overfor dem og derhos — som sket — erklærede, at han ikke ved Anvendelsen af denne Beføjelse vilde gøre Forskel paa

Hjælpekassen og eventuelle private Selskaber, fik de private Selskaber netop det, som de havde et rimeligt Krav paa, og som det derfor var naturligt for Lovgivningsmagten at give dem, nemlig lige Vilkaar med Hensyn til den Virksomhed, som var fælles for Hjælpekassen (Afd B) og de private Selskaber, den egenlige Livsforsikringsvirksomhed. Hertil kommer, at medens Reglerne i Lovens §§ 3 og 5 uden videre er anvendelige paa de private Selskaber, vil Anvendelsen af Bestemmelserne i § 2 — forstaaet paa den af Sagsøgerne hævdede Maade — medføre ganske uantagelige Konsekvenser, idet Resultatet — da de i de ikke nødlidende tyske Selskaber tegnede Policer for de danske Forsikringstagere androg ca 17½ Mill Kroner — kunde blive enten en meget betydelig Forøgelse af det af Staten tilsagte Bidrag paa indtil 6000 Kr eller, saafremt denne Begrænsning fastholdtes, en saa væsentlig Formindskelse af det »Hjælpekassen« tilsagte Tilskud, at det vilde blive ganske illusorisk, En Anvendelse af Tilskudsreglen i Lovens § 2 paa private Selskaber kan herefter ikke ske efter de Synspunkter, som ligger til Grund for Stævningspaastanden. En saadan Overførelse vilde for det første kræve en skøns­mæssig Fordeling af Hjælpekassens Tilskud paa dennes Afd A og B, idet det i Lovens § 6 udtalte Lighedsprincip i al Fald kun vilde kunne give Selskaberne Krav paa, at der ved Beregningen tages Hensyn til den sidstnævnte Del af Hjælpekassens Virksomhed. Ved Beregningen af det private Selskabs Tilskud kan man dernæst ikke, saaledes som Sagsøgerne gør, blot se paa Størrelsen af Forsikringssummerne, da disses Tal — lige saa lidt som Policernes Antal eller Præmieindtægten — giver noget adækvat Udtryk for Administrationens Bekostelighed. Der lader sig imidlertid overhovedet ikke opstille nogen rationel Beregningsfaktor i saa Henseende, og dette viser, at hvad enten man mener, at de private Selskabers Tilskud skulde afholdes indenfor det i Lovens § 2 angivne Maksimum af 6000 Kr aarlig eller ej, saa kræver Tildelingen af et saadant Tilskud, at de givne Lovbestemmelser suppleres med Normer for Tilskudets Beregning, og disse Normer kan hverken Administrationen eller Domstolene, men kun Lovgivningsmagten og de bevilgende Myndigheder give.

Saafermt man i Medfør af Lovens § 6 vilde overføre Bestemmelserne i § 2 paa private Selskaber, maatte dette i hvert Fald ske paa den Maade, at Bestemmelserne overførtes med samme Indhold, som de har i Relation til »Hjælpekassen«, d v s, at Ydelsen af Administrationsbidrag bliver af fakultativ Natur og afhængig af Statens Bevillingsmyndigheder. Sagsøgte henviser til, at denne Opfattelse klart er tilkendegivet Delegationen for de Forsikrede i »Gotha Banken« allerede i Skrivelser fra Socialministeriet af 4 Juni 1925 og 23 December s A, i hvilken sidste det bl a udtales:

»— — — der efter Ministeriets Formening ikke ved Loven er givet et saadant gensidigt Selskab nogen Ret til at erholde Statstilskud til Administration. Som udtalt i en Skrivelse herfra af 4 Juni 1925, vil Socialministeriet imidlertid eventuelt være villigt til at søge tilvejebragt finanslovmæssig Hjemmel til, at der af Statskassen kan ydes det gensidige Selskab, som maatte overtage Gotha-Bankens danske Forsikringsbestand, et Administrationstilskud, svarende til en i Forhold til Forsikringsbestandens Størrelse nærmere beregnet Andel af fornævnte ifølge

Lovens § 2 ydede Tilskud, forudsat at Betingelserne for at yde et saadant Tilskud iøvrigt skønnes at være tilstede. Spørgsmaalet om Ydelsen af et saadant Tilskud og dettes Størrelse er saaledes ganske afhængigt af de finanslovbevilgende Myndigheder, — — — man mener dog at burde fremhæve, at i Garanti- og Hjælpekassens Afdeling A, hvortil Statstilskudet til Administration ydes, lider de Forsikrede et Tab af mindst en Trediedel af Forsikringerne, medens den Forsikrede i Gotha-Bankens danske Afdeling ifølge de fremsatte Tilbud vil faa fuld Dækning og yderligere en Præmienedsættelse.«

Naar Ministeriet som anført senere har afslaaet yderligere Medvirken til at søge udvirket Tilskud til det sagsøgende Selskab, er dette bl a motiveret ved, at Selskabet siden dets Stiftelse har været i Stand til at arbejde med et betydeligt Overskud.

Sagsøgerne, der ikke bestrider, at Delegationen i 1925 var blevet gjort bekendt med Ministeriets Opfattelse, hævder, at det intet Steds udtrykkelig er fastslaaet, at Administrationsbidraget alene skulde ydes til »Hjælpekassen« Afdeling A, samt at de af Delegationen afslaaede Tilbud fra »Hjælpekassen« og Statsanstalten ikke bød de i »Gotha Banken« forsikrede bedre Vilkaar end de ved Dannelsen af deres eget Selskab opnaaede. Sagsøgerne har endvidere henvist til, at Forsikringsraadet, der har udarbejdet Lovforslaget, selv i Skrivelse af 1 April 1924 til »Gotha Banken« har givet Udtryk for den Opfattelse, at der — som Følge af forventet Statstilskud til »Hjælpekassen« — kunde opnaas særlig gode Vilkaar ved Gotha Bestandens Overtagelse af »Hjælpekassen«.

Under Domsforhandlingen er der afgivet Vidneforklaring af Direktør O Thielst og Folketingsmand Christmas Møller. Sidstnævnte, der var Medlem af det nævnte Folketingsudvalg, har bl a forklaret, at det var hans Indtryk, at man regnede med, at der vilde blive ydet det Selskab, der eventuelt maatte overtage Gotha-Forsikringerne, Andel i de 6000 Kr.

Selv om der nu gaas ud fra, at Ordet »Begunstigelser« efter Lovens Ordlyd og det om dens Tilblivelse oplyste omfatter ogsaa det i § 2 omhandlede Bidrag til Selskabernes Administration, ses de foreliggende Oplysninger ikke at indeholde tilstrækkelige Støttepunkter for den Antagelse, at det har været Lovgivningsmagtens Hensigt ved Lovens § 6 at tillægge ethvert Selskab, der maatte have overtaget Forsikringer fra tyske Selskaber, en ubetinget Ret til Andel i Administrationsbidraget uden Hensyn til den nærmere Beskaffenhed af den af Selskabet udøvede Virksomhed. Det ses ikke rettere end, at den ved Loven tilsigtede Ligestilling af »Hjælpekassen« og andre Selskaber, der maatte overtage tyske Forsikringer, fuldtud opnaas, naar der aabnes saadanne Selskaber samme Adgang, som er indrømmet Hjælpekassen til under visse Betingelser at opnaa Statstilskud til Administrationen. Idet herefter Afgørelsen af, om saadant Statstilskud i det enkelte Tilfælde bør ydes, maa anses overladt de paagældende Statsmyndigheder efter et Skøn over, om de ved Loven forudsatte Betingelser kan anses opfyldt, vil den af Sagsøgerne nedlagte Paastand ikke kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde udrede som nedenfor anført.

Fredag den 16 April.

Nr 257/1936. Fhv. Distriktsingeniør **A Poulsen** (Selv)

mod

Højesteretssagfører **Alb V Jørgensen** (Christensen).

Østre Landsrets Dom af 18 September 1936: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren, fhv Distriktsingeniør under Vandbygningsvæsnet A Poulsen, til Sagsøgte, Højesteretssagfører Alb V Jørgensen, 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens endelige Paastand ud paa at Sagen hjemvises til Landsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, fhv Distriktsingeniør A Poulsen til Indstævnte, Højesteretssagfører Alb V Jørgensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I en af fhv Distriktsingeniør under Vandbygningsvæsnet A Poulsen mod Dansk Ingeniørforening anlagt Sag blev ved Østre Landsrets Dom af 2 Marts 1934 Ingeniørforeningens Bestyrelse dømt til at anerkende, at der fra Medlemmernes Side paa et ifølge § 28 i Love for Dansk Ingeniørforening indkaldt Medlemsmøde kan fremsættes Ændringsforslag til Lovforslag, fremsat af Bestyrelsen eller privat.

Ingeniørforeningen paaankede Dommen til Højesteret, hvor den behandledes skriftlig. Ingeniørforeningen blev ved Højesterets Dom af 17 December 1934 frifundet.

I Dommen hedder det bl a:

»Bestemmelsen i § 28, jfr § 18 om Afholdelse af et Medlemsmøde til Drøftelse af de af Bestyrelsen og Repræsentantskabet behandlede Lovforslag hjemler ikke efter dens Indhold og Sammenhæng med de øvrige Lovbestemmelser Medlemsmødet nogen Ret til at træffe Beslutninger med Hensyn til Indholdet af de til Diskussionen forelagte Forslag, navnlig

heller ikke saaledes, at Bestlutningen bliver bestemmende for, hvad der skal forelægges Medlemmerne til Urafstemning. Herefter har Indstævnte ikke haft noget Krav paa at de af ham paa Mødet fremsatte Ændringsforslag af Mødets Ledelse fremmedes til Bestlutning.«

For Højesteret var af Højesteretssagfører Alb V Jørgensen, der gav Møde for Ingeniørforeningen, fremlagt et Indlæg af 13 August 1934, hvori indeholdes følgende Passus:

»Appelindstævnte, der saaledes ikke havde faaet sine Ændringsforslag til Hovedforslaget bragt til Afstemning paa Medlemsmødet og følgelig ej heller til Urafstemning. — — —«

Ingeniør Poulsen, der mener, at han aldrig havde rejst Krav om, at hans Ændringsforslag af Mødets Ledelse skulde fremmes til »Bestlutning«, indgav straks den 17 December 1934 under Henviisning dertil Begæring til Højesteret om fornyet Foretagelse af Sagen i Medfør af Retsplejelovens § 423, men Begæringen blev under 2 Januar 1935 afslaaet af Højesteret efter skriftlig Votering.

Den 11 December 1935 indgav Ingeniør Poulsen paany til Højesteret Begæring om fornyet Foretagelse af Sagen. Den 20 s M besluttede Højesteret efter skriftlig Votering, at Begæringen ikke toges til Følge.

Ingeniør Poulsen, der aabenbart gik ud fra, at den af ham som urigtig opfattede Passus i Højesteretsdommen stammede fra den ovenomtalte Passus i Højesteretssagfører Alb V Jørgensens Indlæg, har senere i Marts 1936 tilskrevet Højesteretssagføreren med Anmodning om at faa meddelt »om De ad nogen anden Vej end gennem den trykte Beretning har modtaget Oplysninger, hvorefter De maatte tro, at jeg 6 Januar 1934 krævede Afstemning i Mødet om mine Forslag, og i saa Fald ad hvilken Vej.«

Da Højesteretssagføreren har nægtet at svare ham og fastholdt denne Nægtelse, efter at en Sagfører var optraadt for Ingeniøren og havde søgt nærmere at begrunde, hvorfor Ingeniøren vilde have sin Forespørgsel besvaret, har Ingeniøren anlagt nærværende Sag, hvorunder han paastaar, at Højesteretssagfører Alb V Jørgensen kendes at have været uberettiget til i ovennævnte Indlæg at fremsætte den ovenfor gengivne Passus.

Sagsøgte har — under særskilt Procedure af Formaliteten — paastaet Sagen afvist fra Retten, idet han har bestridt, at Sagsøgeren har nogen retlig Interesse i at faa en Retsafgørelse vedrørende den af ham nedlagte Paastand.

Sagsøgte har bl a anført, at Sagsøgeren nu ad en ny Vej vil søge at genoplive den gamle Sag, trods Højesterets gentagne Afslag paa hans Begæringer om fornyet Foretagelse, at Indlægget af 13 August 1934 kun vedrører Højesterets-Proceduren og derfor kunde være imødegaaet af Sagsøgeren, samt at det er Sagsøgeren selv, der har udbredt sig om Sagen i Ingeniørforeningen, og at der i al Fald ikke kræves nogen Retssag, for at Sagsøgeren der og andetsteds kan berigtige, hvad han maatte ønske at berigtige.

Som Begrundelse for Paastanden har Sagsøgeren anført, at han har Krav paa at faa sit virkelige Standpunkt den 6 Januar 1934 gjort klart baade i og udenfor Ingeniørforeningen.

Som Sagen foreligger finder Retten det ikke godtgjort, at Sagsøgeren har nogen beføjet retlig Interesse i at opnaa en Retsafgørelse som af ham begært, og Sagen vil allerede som Følge heraf være at afvise.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte 100 Kr.

Nr 10/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Søren Emil Larsen (C C Heilesen),

der tiltales for Overtrædelse af Næringsloven.

Dom afsagt af Retten for Slagelse Købstad m v den 23 Maj 1936: Tiltalte Søren Emil Larsen bør for den rejste Tiltale fri at være. Sagens Omkostninger paalægges det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 11 November 1936: Tiltalte Søren Emil Larsen bør til Slagelse Kommunes Kasse bøde 40 Kr eller i Mangel af Bødens Betaling hensættes i Hæfte i 6 Dage. Den ovennævnte i Henhold til Næringslovens § 97 udfærdigede Tilladelse inddrages. Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder 30 Kr i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Højesteretsagfører Heilesen, udredes af Tiltalte. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter Dommens Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales ifølge Anklageskrift fra Politimesteren i Slagelse Søren Emil Larsen af Slagelse til Straf for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 36, jfr § 95 ved i Tiden fra 4 Juli 1933 til 9 Maj 1935 at have forhandlet Uldvarer ved Omførsel over hele Landet uden at være i Besiddelse af lovlig Adkomst dertil. Der er derhos nedlagt Paastand paa, at en for Tiltalte i Juni 1932 af Politimesteren i Odense i Henhold til nævnte Lovs § 97 udfærdiget Tilladelse konfiskeres, og subsidiært, at Retten ifølge Tilladelsen fratages ham i Medfør af ovennævnte Lovs § 38.

Tiltalte er født den 4 Oktober 1877 og er tidligere straffet saaledes:

1. ved Retten i Slagelse den 19 Marts 1913 vedtaget Bøde 50 Kr efter Frd 6 Oktober 1753 § 3.

2. ved Retten i Korsør den 4 Marts 1925 efter Frd 13 Februar 1775 og Pl 27 November 1839 § 1 idømt Bøde 20 Kr; stadfæstet ved Landsretsdom af 16 April 1925.

Tiltalte forklarer, at han i 1932 henvendte sig paa Politikontoret i Slagelse for at faa en Tilladelse i Medfør af Næringslovens § 97 udstedt, men da dette ikke lykkedes, fik han den Tanke, at det var bedre af Hensyn til hans Forretning at tage Bopæl i Odense, hvortil han rejste og tilmeldte sig under 7 Juni 1932. Han fik derefter under 8 samme Maaned den ønskede Tilladelse udfærdiget af Politimesteren i Odense, og han søgte i Tiden derefter at faa en Lejlighed til sig og sin Familie dér, men da dette ikke lykkedes, rejste han atter tilbage til Slagelse, hvor han tilmeldtes under 19 Juli s A. Han blev senere af Politiet afkrævet Tilladelsen, men han nægtede at udlevere den, idet han paa lovlig Maade havde faaet udfærdiget den.

Der er under Sagen produceret Genpart af Skrivelse fra Ministeriet for Handel og Industri af 23 August 1933:

»Under Henviisning til — — — vedrørende Uldhandlerne — — — Søren Emil Larsen — — — under Paaberaabelse af Næringslovens § 97 af Politimesteren i Odense udfærdigede Tilladelser til at fortsætte den af de paagældende forinden Næringslovens Ikrafttræden drevne Virksomhed med Salg ved Omførsel af Husflidsvarer, skal man meddele, at Handelsministeriet med Amtet er enig i, at de i Sagen nævnte Tilladelser efter de foreliggende Oplysninger maa antages at være opnaaet med Urette, idet de paagældende har været straffet for ulovlig Omløben med Varer, jfr Handelsministeriets Skr af 28 April 1932 — — — og man skal derfor anmode Amtet om at ville drage Omsorg for, at Tilladelserne af Politimesteren i Odense annulleres, og at dette meddeles de paagældende Uldhandlere — — — Forsaavidt disse — — — maatte fortsætte — — — bør der efter Handelsministeriets Formening — — — rejses Tiltale — — — for ulovlig Omløben med Varer.«

Der er endvidere produceret Genpart af Skr af 3 April 1935 fra Politimesteren i Odense til Politimesteren i Slagelse:

»Ved at fremsende hoslagte Bilag vedrørende — — — Søren Emil Larsen — — — der alle ved en Fejltagelse herfra har faaet meddelt Tilladelse i Henhold til Næringslovens § 97 — — — og som havde nægtet at udlevere de herfra ved Skr af 4 Juli 1933 annullerede Tilladelser, tillader jeg mig at anmode om, at der maa blive rejst Tiltale — — —«

Tiltalte paastaar sig frifundet for Straf med Begrundelse, at hans Handel maa anses drevet i Henhold til en i Formen lovlig Adkomst, og at denne Adkomst maa anses meddelt med Rette af vedkommende Politimester. Han protesterer endvidere mod Paastanden om Konfiskation med Begrundelse, at Spørgsmaalet herom ikke kan finde Afgørelse under Politisagen.

Det skønnes, at den Omstændighed, at Tilladelsen paa Grund af Tiltaltes Bopælsopgivelse muligvis er udstedt af en anden Myndighed

end den, der efter de gældende Regler ifølge Næringslovens § 97 skulde have udstedt den, ikke findes at medføre dens Ugyldighed, og der maa gives Tiltalte Medhold i, at den ham af vedkommende Politimester i Medfør af Næringslovens § 97 meddelte Tilladelse til Fortsættelse af den af ham hidtil drevne Virksomhed med Salg af uldne og linnede Varer maa medføre en gyldig Adkomst for ham til den Næringsdrift, som Tilladelsen hjemler, indtil den maatte være kendt ugyldig under en mod ham til Tilladelsens Annullation anlagt særlig Sag, jfr Analogien af Næringslovens § 38, Stk 1.

Tiltalte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger paalægges det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Slagelse Købstad m v den 23 Maj 1936 og er af Anklagemyndigheden med Justitsministeriets Tilladelse af 2 September 1936 paaanket til Domfældelse i Overensstemmelse med Tiltalen. Tiltalte Søren Emil Larsen paastaar Stadfæstelse.

Det Forhold, hvori Tiltalte ved den i Dommen nævnte Landsretsdom af 16 April 1925 er fundet skyldig, maa antages at være af en saadan Beskaffenhed, at han i Medfør af § 2 i Frdn af 23 April 1845 har været uberettiget til derefter at benytte den i samme Forordnings § 1 hjemlede Frihed. Som Følge heraf har Tiltalte ikke opfyldt Betingelserne for at erholde den i Næringslovens § 97 omhandlede Tilladelse, og Politimesteren i Odense, der under urigtige Forudsætninger har meddelt Tiltalte saadan Tilladelse, maa derfor anses at have været beføjet til at annullere denne Tilladelse efter at være blevet oplyst om den Tiltalte overgaaede Dom.

Tiltalte findes herefter at være skyldig i det i Anklageskriftet angivne Forhold, og han vil derfor være at anse efter Næringslovens § 95, jfr § 36 efter Omstændighederne — og idet bemærkes, at han ved sin Henvendelse til Politimesteren i Odense maa antages at have været vidende om, at han ikke hos Politimesteren i Slagelse kunde opnaa den ønskede Tilladelse, og om Grunden hertil — med en Slagelse Kommunes Kasse tilfaldende Bøde af 40 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 6 Dage.

Den for Tiltalte den 8 Juni 1932 af Politimesteren i Odense i Henhold til Næringslovens § 97 udfærdigede Tilladelse vil derhos i Medfør af Straffelovens § 77 være at inddrage, saaledes at den udleveres til Politiet.

Samme Dag afsagdes enslydende Domme i tre lignende Sager: Rigsadvokaten mod 1) Carl Theodor Larsen, 2) Jørgen Emil Hansen og 3) Karlo Kay Andreas Borum.

Mandag den 19 April.

Nr 272/1936. Fabrikant **Holger Biering** (Selv)

mod

Repræsentant **K Jarlø** (Overretssagf Asbjørn Smitt).

Østre Landsrets Dom af 12 November 1936: Sagsøgte Holger Biering bør til Sagsøgeren Repræsentant K Jarlø betale 2527 Kr 51 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 24 Februar 1936, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fabrikant Holger Biering, til Indstævnte, Repræsentant K Jarlø, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Holger Biering, der i nogle Aar havde drevet Forretning i Odense, kom i 1931 i økonomiske Vanskeligheder, hvorfor han søgte at engagere ny Kapital. Paa den Maade kom han i Forbindelse med Repræsentant K Jarlø, og efter en Del Forhandlinger stiftede Parterne i Maj 1931 A/S Holger Biering & Co, hvori Jarlø indskød 13000 Kr, Jarlø blev Formand i Bestyrelsen, medens Biering skulde lede Forretningen som hidtil. Virksomheden gik ikke godt, væsenlig fordi Biering disponerede for flot og hævede i Kassen mere end sin Gage 500 Kr maanedlig. Paa et den 9 December s A afholdt Bestyrelsesmøde blev det aftalt, at Biering fremtidig kun maatte hæve maanedlig 500 Kr, hvorhos han forpligtede sig til fra og med 1 Februar 1932 kun at hæve maanedlig 400 Kr, indtil hans Overtræk var udlignet. Da Biering imidlertid ikke overholdt denne Aftale, blev han paa en den 10 April 1932 afholdt Generalforsamling afskediget som Leder; Jarlø overtog derefter Ledelsen af Virksomheden, som blev overflyttet til København; da det ikke lykkedes Sel-

skabet at opnaa et Moratorium, blev dets Bo i Sommeren 1932 taget under Konkursbehandling. Da Boet skulde sluttes, solgtes de af dets udestaaende Fordringer, der ikke var inkasserede, til Jarlø for 300 Kr; iblandt disse var en Fordring, stor 4350 Kr 32 Øre paa Biering; denne bestred Fordringens Rigtighed, og Boet havde ikke ønsket at anlægge Retssag.

Da Jarlø var kommet i Besiddelse af et Brev, hvori Biering anerkendte at skyldte 600 Kr, anlagde han Sag mod Biering for dette Beløbs Vedkommende og fik Dom derfor; Beløbet blev derefter betalt.

Under denne ved Retten for Odense Købstad forberedte Sag har Sagsøgeren Repræsentant K Jarlø endelig paastaaet Sagsøgte Holger Biering, Odense, dømt til Betaling af 3527 Kr 51 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato den 24 Februar 1936.

Kravet opgøres saaledes:

1. Biering er i Selskabets Kassebog pr ultimo November 1931 debiteret for	1554 Kr 72 Øre
2. Biering er i December s A debiteret..... som han havde hævet i December Maaned.	74 — 63 —
3. Biering er i Februar 1932 debiteret	635 — 88 —
som han havde hævet i Løbet af Februar.	
4. Biering er i Marts s A debiteret	429 — 61 —
i Kassebogen under 31 s M betegnet som »Forskud«.	
5. Biering havde, før Stiftelsen af Aktieselskabet en Fordring paa Repræsentant Engelbrechtsen; denne Fordring overførte han egenmæssig til Selskabet og hævdede dens Paalydende.....	369 — 57 —
6. Da Selskabet blev stiftet, indførte Biering som et Aktiv den Ejendom i Odense, hvori Virksomheden var installeret; han havde erhvervet den ved en Købekontrakt; dens Værdi, udover Prioritetsgælden, ansattes til 1000 Kr. Det lykkedes ikke Biering at skaffe Skøde paa Ejendommen, der blev frataget Selskabet; Biering paastaas pligtig at refundere Værdien eller	1000 — 00 —
7. Biering havde, efter Fratrædelsen, uberettiget hævet et til Selskabet pr Postanvisning fremsendt Beløb	63 — 10 —
	<hr/>
ialt....	4127 Kr 51 Øre.
Biering har afbetalt	600 — 00 —
	<hr/>
Rest....	3527 Kr 51 Øre.

Sagsøgte, der kun anerkender Posterne 2 og 4, procederer til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af 504 Kr 24 Øre.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand anfører Sagsøgte, at Sagsøgeren ved først at anlægge Sag for en Del — 600 Kr — af den om-

handlede Fordring, uberettiget har udstykket Fordringen, hvilket maa medføre Frifindelse for den nu indtalte Del.

Da Sagsøgeren imidlertid ved det første Sagsanlæg tog Forbehold om Indbetaling af Resten, og da Sagsøgte ikke under den første Sag protesterede mod Udstykningen, kan denne Indsigelse ikke nu faa nogen Betydning.

1. Subsidiært anfører Sagsøgte ad Post 1, at dette Beløb er hævet i mange Gange over adskillige Maaneder, hvorfor det eller dog den væsentligste Del af det maa være forældet, i hvilken Forbindelse Sagsøgte henviser til, at Forligsklagen vel er udtaget den 24 Februar, men Stævning først den 31 Juli, hvorfor Forældelsesfristens Afbrydelse først kan regnes fra Stævningens Dato, jfr Lov 22 December 1908 § 2 in fine.

Af den af Selskabets Bogholder Kaj Nielsen for Landsretten afgivne Vidneforklaring fremgaar, at der i Kassen laa nogle Lapper, angivende de Beløb, som Sagsøgte havde hævet, og som medregnedes til Kassebeholdningen; det samlede Beløb blev ultimo November debiteret Sagsøgte. Da Sagsøgeren først ved denne Lejlighed maa antages at være blevet bekendt med Forholdet, og da Sagsøgte ikke har kunnet oplyse nogetsomhelst om, naar de enkelte Beløb er hævdede, vil der ikke kunne gives ham Medhold i hans Forældelsesindsigelse.

2. Anerkendt.

3. Sagsøgte hævder, at Beløbet maa være anvendt til et eller andet Selskabet vedrørende Formaal, f Eks Dækning af en Kreditor. Da Sagsøgte imidlertid ikke har kunnet oplyse nogen Omstændighed, der kunde fritage ham for at tilbagebetale Beløbet, vil denne Post være at tilkende Sagsøgeren.

4. Anerkendt.

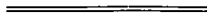
5. Sagsøgte anfører, at dette Forhold er ham ubekendt. Da Rigtigheden er bestyrket ved Bogholderens Forklaring, vil denne Post kunne tilkendes Sagsøgeren.

6. Sagsøgte hævder her, at det er Sagsøgeren og Selskabets egen Skyld, at der ikke i sin Tid blev givet Skøde.

Efter Sagens Oplysninger skønnes den Mulighed ikke at kunne udelukkes, hvorfor Posten ikke vil kunne tilkendes Sagsøgeren.

7. Da Sagsøgte erkender at have hævet dette Beløb og ikke kan angive, hvortil det er anvendt vil denne Post være at tilkende Sagsøgeren.

Der vil saaledes i det hele være at tilkende Sagsøgeren 3127 Kr 51 Øre ÷ det modtagne Beløb 600 Kr eller 2527 Kr 51 Øre med Renter som paastaaet og i Sagsomkostninger 400 Kr.

T i r s d a g d e n 20 A p r i l .

Nr 250/1936. Bageribestyrelse **Claudius Svane**
(Landsretssagfører Krebs)

m o d

1) Husmand **Th Rasmussen** personlig og som Værge for sin Søn **Harry Marius Rasmussen** (Ahnfelt-Rønne efter Ordre), 2) **Tullebølle Sogns Sygekasse** (Selv), 3) Boelsmand **Christian Th Larsen** som Værge for sin Søn **Svend Aage Larsen** og 4) Andelsselskabet **Tullebølle Andelsbageri** (3 og 4 Henriques),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Vaadeskud.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m a f 2 O k t o b e r 1936: De Sagsøgte, Boelsmand Chr Theodor Larsen som Værge for sin Søn Svend Aage Larsen, og Bageribestyrelse Claudius Svane bør, een for begge og begge for een, betale til Sagsøgerne: 1) Husmand Th Rasmussen som Værge for dennes Søn Harry Marius Rasmussen 8000 Kr 00 Øre, 2) Husmand Th Rasmussen personlig 378 Kr 95 Øre og 3) Tullebølle Sogns Sygekasse 432 Kr 78 Øre, alt med Renter 5 pCt p a fra 14 Februar 1936, til Betaling sker, hvorhos de nævnte Sagsøgte paa samme Maade til det offentlige bør betale de Retsafgifter, der skulde have været erlagt, og Godtgørelse for det stemplede Papir, der skulde have været forbrugt, saafremt Sagsøgerne saavel for den forberedende Ret som ved Landsretten beskikkede Sagfører Harald Clausen, Rudkøbing, 200 Kr, og i Godtgørelse for Udlæg 72 Kr 25 Øre. Det sagsøgte Andelsselskab Tullebølle Andelsbageri bør for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for denne Sagsøgtes Vedkommende ophæves. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, hvorved bemærkes, at Appellanten ikke har nedlagt nogen Paastand overfor Indstævnte, Andelsselskabet Tullebølle Andelsbageri.

Færdig fra Trykkeriet den 5 Maj 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 7

Tirsdag den 20 April.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale med 100 Kroner til Indstævnte Tullebølle Sogns Sygekasse, med 200 Kroner til Indstævnte Larsen, med 100 Kroner til Indstævnte Andelsselskabet Tullebølle Andelsbageri og iøvrigt som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Bageribestyrer Claudius Svane til de Indstævnte Tullebølle Sogns Sygekasse 100 Kroner, til Boelsmand Chr Th Larsen som Værge for sin Søn Svend Aage Larsen 200 Kroner til Andelsselskabet Tullebølle Andelsbageri 100 Kroner og i Salær og Godtgørelse for Udlæg for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne 200 Kroner og 67 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Lære-Kontrakt af 22 August 1934 var Sagsøgeren, Husmand Th Rasmussens Søn Harry Marius Rasmussen, født den 17 Juli 1918, af Bestyreren af det sagsøgte Andelsselskab, Tullebølle Andelsbageri, Sagsøgte Claudius Svane, antaget som Lærling.

Den 4 Juli 1935 ved 20-Tiden, da Harry opholdt sig i Bageriet i Færd med at spise sin Aftensmad, kom Sagsøgte, Boelsmand Christian Theodor Larsens Søn Svend Aage Larsen, født den 4 August 1920 ind i Bageriet for at tale med Harry Rasmussen. Svend Aage Larsen nedtog da en Sagsøgte Svane tilhørende 6 m/m Salonbøsse, der hang paa et Søm i Væggen omtrent i Mandshøjde med tilbagetrukket Bundstykke, saa at den ikke kunde affyres. Han foretog derefter et Greb, hvorved Bundstykket førtes frem, og Hanen spændtes, hvorpaa han svingede Bøssen foran sig og trak Hanen af, hvorved en i Bøssen værende Haglpatron gik af og ramte Rasmussen i venstre Øjeregion.

Harry Rasmussen gennemgik derefter tre Operationer, hvorved det venstre Øje fjernedes.

Under nærværende ved Retten for Rudkøbing Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Husmand Th Rasmussen, dels som Væрге for sin Søn Harry Rasmussen, dels i eget Navn, samt Sagsøgeren, Tullebølle Sogns Sygekasse, hvem der hver især er meddelt fri Proces, paastaaet de Sagsøgte, Boelsmand Chr Th Larsen som Væрге for sin Søn Svend Aage Larsen, samt Bageribestyrer Claudius Svane og Tullebølle Andelsbageri, tilpligtet in solidum at betale i Erstatning til Harry Rasmussen for Lidelse, Vansir, Invaliditet, nedsat Arbejdsevne og Udgifter til Glasøje m v, 8000 Kr, i Erstatning til Th Rasmussen for Udgifter til Sønnens Op- og Underhold, Rejseudgifter m m 378 Kr 95 Øre og i Erstatning til Sygekassen for Omkostninger ved Sygehus-Ophold, Lægebehandling m v 432 Kr 78 Øre, alt med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 14 Februar 1936.

Sagsøgerne har til Begrundelse af deres Paastande anbragt, at Svend Aage Larsen ved sin Omgang med Skydevaabnet, navnlig ved sin Undladelse af at undersøge, om det var ladt, og Svane ved at lade Bøssen hænge i ladt Tilstand i Bageriet, har udvist grov og til Erstatning forpligtende Uagtsomhed, og at Andelsbageriet enten er direkte erstatningspligtig eller er ansvarlig, dels paa Grund af Bestyrelsens Undladelse af at føre Tilsyn med, at Bøssen befandt sig i ladt Tilstand i Bageriet, dels i Medfør af DL 3—19—2.

Sagsøgte Larsen har paastaaet sig frifundet mod in solidum med Sagsøgte Svane at betale et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, mindre end det paastaaede, idet han særlig har hævdede, at Tilskadekomne har udtalt til Svend Aage Larsen, at der intet var i Bøssen, og derved selv har været medvirkende til Ulykken.

Sagsøgte Larsen har derhos protesteret mod Størrelsen af det krævede Beløb samt nedlagt Paastand om, at det ved Dommen fastsættes, i hvilket indbyrdes Forhold han og Svane skal udrede det dem eventuelt paalagte Erstatningsbeløb, og hvilken Del der skal indbetales til Overformynderiet.

Sagsøgte Svane nedlægger Paastand om Frifindelse under Henvi-sning til, at Ulykken skyldes Svend Aage Larsens Uforsigtighed.

Sagsøgte Tullebølle Andelsbageri har paastaaet sig frifundet, idet det bestrider at være direkte ansvarlig. Ligeledes bestrider det, at Skaden skyldes Til sidesættelse fra Bestyrelsens Side af nogen Tilsyns-pligt, eller at DL 3—19—2 kan begrunde nogen Erstatningspligt for Andels-selskabet i det foreliggende Tilfælde .

Sagsøgte Svane har afgivet Partsforklaring under Forberedelsen, medens Harry Rasmussen og Svend Aage Larsen har afgivet Parts-forklaringer, og Husassistent hos Svane Inga Rasmussen, der over-værede Ulykken, Vidneforklaring under Domsforhandlingen.

Svane, der havde forladt Bageriet en halv Times Tid før Ulykken skete, vil have haft den Opfattelse, at Harry havde endt sit Arbejde, umiddelbart før denne spiste til Aften, hvorimod Harry har hævdede at have haft Ordre fra Svane til at udføre et vist Arbejde i Bageriet efter Aftensmaden, hvilket sidste Anbringende er bestyrket ved Husassisten-tens Forklaring.

Svane har forklaret, at han benyttede Bøssen til at skyde Rotter og Mus med, naar han saa dem paa Bageriets Grund, og til at skræmme Stære med, at han ellers plejede at have Bøssen hængende paa Loftet, men at han nogle Dage før den under Sagen omhandlede Tildragelse havde hængt den paa et Søm paa Væggen med Løbet pegende nedad i Bageriet »afflaaset«, o: med tilbagetrukket Bundstykke, saaledes at den ikke kunde bruges uden at blive spændt, og ejheller kunde »gaa af«, selv om den udsattes for Stød, hvorhos han har oplyst, at der var ca 1cms Afstand mellem Bøssens Løb og »Hanestykket« (Bundstykket), saaledes at man, naar Bøssen var ophængt som angivet, ikke kunde undgaa at se Patronen.

Det er ved Demonstration i Retten godtgjort, at der, naar Bøssen er »afflaaset«, er en Afstand som af Svane angivet mellem Løb og Hanestykke.

Svane har forklaret, at han, da han anbragte Bøssen i Bageriet, ikke var klar over, at den var ladt.

Svend Aage Larsen har blandt andet forklaret, at han aldrig forud for den omhandlede Lejlighed har haft en Bøsse i Haanden, at han ikke saa efter, om der var en Patron i Bøssen, at han spændte Hånen, samt at han ikke sigtede paa Harry, men blot svingede med Bøssen og derpaa trykkede af.

Harry Rasmussen har blandt andet forklaret, at han ikke tror, at han har sagt noget til Svend Aage om, at denne ikke maatte tage Bøssen, at han paa Svend Aages Forespørgsel, om han var bange for, at denne vilde skyde ham, svarede benægtende, at han selv troede, at Bøssen ikke var ladt, og at han ikke saa Svend Aage spænde Bøssen.

Husassistent Inga Rasmussen har forklaret, at Harry, da Svend Aage vilde tage Bøssen, sagde: »Det maa Du ikke, Svane bliver vred«, men at Harry senere sagde: »Du maa godt skyde, der er ikke noget i den«, samt at hun ikke selv saa Patronen i Bøssen.

Der er til Sagen fremlagt saalydende Erklæringer af 5 December 1935 fra Sygehuset i Rudkøbing, af 21 December 1935, 15 Januar og 30 April 1936 fra Øjenlæge, Dr med Saunte, Odense: »Ved Røntgenfotografering af Bagerlærling Harry Rasmussen, Snøde Udflytter, er fundet følgende: I v Øjeregion findes ca 30 Spurvehagl, der er trængt ind i v Øjenhule i Retning skraat fra h bagud i forskellig Dybde. C Halvdelen ligger i Næsen og Næseroden Resten i Orbita, en 5—6 Stykker til h for Midtlinien, Resten til v.

De fleste af de dybtliggende ligger midt i Øjenhulen saaledes at de maa have passeret og overrevet Synsnerven og Øjets Arterie. Et ligger nede i Bunden af Øjenhulen, et i Pandehulens Væg og det dybest liggende 5 cm bag Pandens Frontalplan lige under Øjenhulens Loft, men ingen er trængt ind hverken i Næsens Bihuler eller i Hjernem.

»Harry Rasmussen, S af Husmand Th Rasmussen, Snøde, har faaet venstre Øje fjernet paa Grund af Skudlæsion (5 Spurvehagl i Øjet). Han bærer nu Prothese, som imidlertid ikke kan faas færdig rigtig godt passende, paa Grund af en Defekt i nedre Øjenlaag, ogsaa paadraget ved Skudlæsionen. Han maa senere have lavet en Prothese hos Specialist (tysk Glaspuster), hvilket vil nødvendiggøre Rejse til Odense og bliver ret kostbart.

Han skæmmes desuden ret stærkt ved en kraftig Krudttatovering af Næsen paadraget ved samme Lejlighed»,

»Harry Rasmussen skal bære Prothese-Glasøje for det fjernede venstre Øje. Et godt Glasøje koster 30 Kr og skal fornyes med ca 1 Aars Mellemlid«, og

»Efter Deres Anmodning har jeg undersøgt Harry Rasmussen og fundet følgende:

Synsstyrken paa højre Øje og øvrige Forhold normale. Bindehindehulheden paa venstre Side findes fuldstændig i Orden og Tilstanden her er stationær.

Over Næseroden er en hel Gruppe smaa blaafarvede Ar. De paa Røntgenogrammerne paaviselige Hagl ligger udenfor Kraniehulheden i Bløddelene over Næseroden og ved inderste venstre Øjenkrog og kan ikke foraarsage den af Patienten angivne Hovedpine. Han oplyser yderligere, at han allerede i nogen Tid før Ulykkestilfældet led af Hovedpine af samme Karakter som nu.«

Harry Rasmussen har under sin Partsforklaring hævdet bortset fra Tabet af det ene Øje ogsaa at have andre Ulemper, navnlig at faa strammende Fornemmelser i Hovedet, naar han bukker sig.

Ved det oplyste findes det ikke godtgjort, at det sagsøgte Andelselskab har udvist nogen Forsømmelighed, der kan paadrage det direkte Ansvar, og da det, hvad der er ubestridt under Sagen, overfor Tilskadekomne har opfyldt sine Pligter efter Ulykkesforsikringsloven Nr 183 af 29 Maj 1933, vil der ikke i Medfør af DL 3—19—2 kunne paalægges det noget Ansvar for den skete Skade. Herefter vil det sagsøgte Andelselskab være at frifinde, og Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Saa vel Sagsøgte Svane som Svend Aage Larsen findes derimod efter det oplyste, førstnævnte ved at have ladet Bøssen hænge i Bageriet i ladt Tilstand, sidstnævnte ved sin letsindige Omgang med Skydevaabnet ved grov Uagtsomhed at have foraarsaget Ulykken.

Da der intet findes at indvende mod Størrelsen af de nedlagte Erstatningspaastande, vil disse være at tage til Følge, for saa vidt angaar de Sagsøgte Larsen og Svane.

Det bemærkes derhos, at Erstatningen i det indbyrdes Forhold mellem disse Sagsøgte findes at burde fordeles saaledes, at der paalægges hver af dem Halvdelen.

De Sagsøgte Larsen og Svane vil derhos in solidum have at udrede Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor nærmere bestemt.

Af Erstatningen til Harry Rasmussen vil 7500 Kr være at indsætte i Overformynderiet i Overensstemmelse med de gældende Regler for umyndiges Midler.

Nr 53/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Gunner Rosendal Hansen (Kemp),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 216 m m.

Østre Landsrets Dom af 16 Februar 1937: Tiltalte, Gunner Rosendal Hansen, bør anbringes i en Aandssvageanstalt. Sagens Omkostninger derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Børge Harup, 300 Kr udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirken af Nævninger afsagte Dom er indanket for Højesteret af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Kemp betaler Tiltalte Gunner Rosendal Hansen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Straffesager for Roskilde Købstad m v tiltales Gunner Rosendal Hansen i Henhold til Anklageskrift af 3 Februar 1937,

I. for Voldtægt ved Natten mellem den 17 og 18 Oktober 1936 paa Eksercerpladsen i Roskilde ved Vold at have tiltunget sig Samleje med Karen Thode Karlsen.

II. for Udeblivelse fra Indkaldelse til fortsat Militærtjeneste den 11 September 1936.

Tiltalte er født den 11 Maj 1912 og siden 1932 straffet tre Gange for Tyveri senest ved Dom afsagt den 4 Februar 1936 ved Retten for Holbæk Købstad m v efter Straffelovens § 285, 1 Stk, jfr § 276 med Fængsel i 3 Maaneder.

Tiltalte har under Sagen været indlagt til mental Observation paa Østifternes Aandssvageanstalt, Ebberødgaard, hvis Overlæge i Erklæring af 13 Januar 1937 udtaler: »— — — Gunner Rosendal Hansen frembyder ikke Tegn til Sindssygdom. Han er aandssvag i lettere Grad med nogen Karakterbrist. Saafremt han er skyldig i den Forbrydelse han nu er sigtet for, maa de Oplysninger, der iøvrigt foreligger om hans Kønssdrift antages i væsentlig Grad at være urigtige. Det maa formodes, at han har handlet under en seksuel Opstemthed — mulig efter ret pludselig Indskydelse under Paavirkning af Alkohol. Herfor taler i nogen Grad det om hans Tilnærmelse til to andre Kvinder samme Aften oplyste. Det

kan da antages, at han ogsaa i Fremtiden vil kunne begaa lignende Forbrydelser, hvorfor det maa tilraades at indlægge ham i Aandssvageanstalt. Har han ikke begaaet Voldtægtshandlingen, findes der ikke noget Holdepunkt for at antage, at hans Kønsdrift er unormal hverken i Styrke eller Retning. Det om hans hittidige almindelige sociale Forholdende oplyste synes ikke at give Anledning til at inddrage den nu snart 25-aarige Mand under Aandssvageforsorg, med mindre det skulde ske for at faa ham steriliseret.«

Retslægeraadet har i Erklæring af 29 Januar 1937 tiltraadt den afgivne Erklæring »hvorefter Gunner Rosendal Hansen ikke er sindssyg, men aandssvag i lettere Grad«, og endvidere udtalt:

»Bedømmelsen af hans eventuelle Farlighed — særlig paa det seksuelle Omraade — er i væsentlig Grad afhængig af Skønnet over den foreliggende Sag.

Findes han skyldig i Voldtægt, vil Retslægeraadet skønne, at han er uegnet til Paavirkning gennem Straf, og at han, da han i saa Fald kan antages ogsaa i Fremtiden at ville gøre sig skyldig i ligeartede Forbrydelser, bør anbringes paa en Aandssvageanstalt.«

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i de i Anklageskriftet nævnte Forhold.

Nævningerne har derhos besvaret Tillægsspørgsmaal om Anvendelse af Straffelovens § 17 bekræftende.

Idet Retten ikke finder Tiltalte, hvis i Anklageskriftet under I ommeldte Forhold vil være at henføre under Straffelovens § 216, egnet til Paavirkning gennem Straf forsaavidt dette Forhold angaar, vil Tiltalte i Medfør af Straffelovens § 70 være at anbringe i en Aandssvageanstalt.

Herefter findes Straffen for Tiltaltes i Anklageskriftet under II ommeldte Forhold, der vil være at henføre under Straffeloven for Krigsmagten af 7 Maj 1881 § 97, jfr Lov om Værnepligt af 8 Juni 1912 § 28, at burde bortfalde.

Onsdag den 21 April.

Nr 197/1936. Rederiet for Motorsejlskibet »Orkney« ved Skibsreder **P Bom** (Gorrissen) m o d

Firmaet **Petersen & Albeck** (Steglich-Petersen),

betræffende Refundering af et af Appellanten for Lastning af et Parti Jærn udbetalt Beløb.

Sø- og Handelsrettens Dom af 5 Juni 1936: Sagsøgte, Rederiet for Motorsejlskibet »Orkney« ved Skibsreder Bom, Thurø, bør

være pligtig at samtykke i, at Skibsmægler C Hoppe, Odense, udbetaler til Sagsøgerne 700 Kr, som af disse er deponerede hos ham ved Skrivelse af 29 November 1935. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 100 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Rederiet for Motorsejlskibet »Orkney« ved Skibsreder Bom, til Indstævnte, Firmaet Petersen & Albeck, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 2 Oktober 1935 købte Sagsøgerne, Firmaet Petersen og Albeck, et Parti Jærn af Købmand H I Hansen, Odense, f o b Odense. Sagsøgerne fragtede derefter ved Certeparti af 18 November 1935 Motorsejlskibet »Orkney« af Sagsøgte, Skibsreder Bom, Thurø, til at indtage Lasten.

Af Certepartiets Bestemmelser fremhæves følgende (I Oversættelse fra tysk):

»Mellem Petersen & Albeck, København V, paa den ene Side og Hr A E Sørensen, Svendborg, som Bortfragterens Agent paa den anden Side er ved Skibsmægler C Hoppe's Formidling afsluttet den efterstaaende Fragtoverenskomst vedrørende Befragtingen af det danske Motorsejlskib »Orkney«. Skibet laster omtrent 195 Tons Dødvægt og befinder sig for Tiden i Kolding, beregnet tom (lasteklar) den 19—20 ds.

---

§ 6. Ladningen bliver paa Ladepladsen bragt om Bord paa Skibet, henholdsvis langs med Skibssiden paa Befragterens Regning. Kaj- og Afsætningsgebyrer skal betales af Befragteren. Ved Levering af Ladningen langs med Skibssiden har Befragteren at levere Ladningen i Skibets Ladetønder (Ladebeholdere), henholdsvis Skibets Stroppe og at paahægte Ladetovet. Paa Lossepladsen skal Ladningen aftages for Modtagerens Regning fra Skibsborde. Hvis Arbejderne vægrer sig mod at samarbejde med Skibsmandskabet, saa skal Befragteren lade og losse Ladningen for egen Regning. Lade- og Lossegejrer stilles af Skibet.«

Da Skibet kom til Odense, nægtede de af Købmand Hansen antagne Arbejdere at bringe Lasten til Skibssiden, medmindre de ogsaa fik Lastearbejdet ombord. Købmand Hansen har nærmere anført, at han ved Skibets Ankomst straks henvendte sig til Kaptajnen for at forhandle om Lastningen. Han traf her Formanden for Havnearbejdernes Fagforening, der gjorde gældende, at Skibet var paa over 200 Tons Dødvægt, saaledes at Bordarbejdet ifølge Overenskomst af 10 April 1935 mellem Sammenslutningen af Havne- og Købmændsorganisationerne i Danmark og Dansk Arbejdsmandsforbund ikke maatte udføres af Skibets eget Mandskab, men derimod tilkôm Havnearbejderne. Formanden henviste til Flagbogen, der viste, at »Orkney« var paa 220 Tons, medens Kaptajnen paa sin Side hævdede, at Skibet vilde naa sit Lastemærke paa 185—190 Tons, og at dette derfor maatte betragtes som Skibets Dødvægt. For at kunne dokumentere, at Arbejderne virkelig nægtede at besørge Lastningen, inden Forholdet Ombordarbejdet var i Orden, lod Købmand Hansen en af sine Vogne køre til Skibet med et Læs Jærn, men Arbejderne nægtede Aflæsning af Vognen. Dette medførte, at Skibet selv engagerede Havnearbejdere til at udføre Arbejdet. Paa Skibets Foranledning blev Lastningen kontrolleret af Syns- og Skønsmænd, der konstaterede, at Skibet indtog ca 188 Tons gammelt Jærn, og at der vel var Rum for mere Ladning, men dette kunde ikke udnyttes af Hensyn til Lastemærkerne. Kaptajnen opgav til Skønsmændene, at Skibet havde inde 2 Tons Brændselolie og 1 Tons Drikkevand. Rederiet lod endvidere den 26 November foretage Protest hos Formanden for Havnearbejdernes Forbund, Anders Jensen, ved hvilken Lejlighed Rederiet foreviste Skibsdagbogen og Skibsjournalen til Dokumentation for, at Skibet lastede under 200 Tons. Formand Jensen nægtede imidlertid at paahøre Oplæsningen af Protesten, idet han paastod overhovedet intet at have med Sagen at gøre. Lastningsarbejdet var fuldført den 29 November, men Kaptajnen nægtede at udstede rene Konnossementer, med mindre Sagsøgerne betalte Skibets Udgifter foranlediget ved Havnearbejdernes ovennævnte Standpunkt (Arbejdsløn ombord, Liggedagspenge, Omkostninger ved Notarialforretning, Syn og Skøn samt Sagsførersalær) ialt ca 700 Kr. For at opnaa rene Konnossementer deponerede Sagsøgerne 700 Kr hos Skibsmægler Hoppe, Odense, idet de dog samtidig pointerede, at de ikke mente, at Stridighederne med Havnearbejderne kom dem ved. De havde udtrykkelig i Henhold til Certepartiet fragtet et Skib under 200 Tons, og den foreliggende Strid angik kun Skibet og Havnearbejderne. Skibet havde jo ogsaa selv arrangeret sig med Havnearbejderne. Da videre Forhandlinger ikke førte til noget Resultat, har Sagsøgerne, Firmaet Petersen & Albeck, København, under nærværende Sag indstævnet Rederiet for Motorsejlskibet »Orkney« ved Skibsreder Bom, Thurø, og nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte dømmes til at samtykke i, at Skibsmægler C Hoppe, Odense, udbetaler til Sagsøgerne 700 Kr, som af disse er deponerede hos ham ved Skrivelse af 29 November 1935.

Sagsøgerne har endvidere anmeldt Processen for Købmand H I Hansen, Odense, og for Skibsmægler C Hoppe, Odense.

Sagsøgerne henholder sig til, at de Forhold, som har bevirket de omhandlede Udgifter, bestod i Stridigheder med Havnearbejderne i Anledning af Indlastningen. Da Arbejdet hermed paahvilede f o b Sælgerne og Skibet, mener Sagsøgerne, at disse Stridigheder er dem uvedkommende, og at det er med Urette, at Skibet har afkrævet dem noget Beløb, ligesom de mener, at Skibet har været uberettiget til at afholde Udgifterne for deres Regning.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet han gør gældende, at det er Havnearbejdernes Standpunkt, der har været uberettiget. Skibet havde ikke over 200 Tons Dødvægt, hvilket udkræves for, at der til Arbejde ombord skal antages Arbejdere fra Land. Det er vel rigtigt, naar der fra Havnearbejdernes Side anføres, at Skibets Dødvægt i Flagbogen var opgivet til 220 Tons, men denne Angivelse er urigtig og kan ikke være afgørende. Sagsøgte, Skibsreder Bom, har intet anmeldt til Flagbogen i de 8 Aar, han har ejet Skibet, og Meddelelsen til Flagbogen, der efter det foreliggende maa antages at være sket af en tidligere Reder eller fra vedkommende Byggeværft, er uden nærmere Undersøgelse fra Ministeriets Side optaget i Skibslisten. Ifølge en af Sagsøgte og dennes Søn P Bom, der var Fører af »Orkney«, samt af Styrmand Carl Pedersen den 25 November 1935 afgiven Erklæring er det gentagne Gange meddelt Havnearbejdernes Fagforenings Formand, at Skibet ikke kunde laste mere end 185 Tons, og Ministeriet for Handel, Industri og Søfart er da ogsaa gaaet med til, at Dødvægten sættes til under 200 Tons, idet det den 27 Januar d A har udtalt, at det efter de af Ministeriet foretagne Undersøgelser intet finder at erindre imod, at Skibets Dødvægttonnage i den kommende Udgave af Danmarks Skibsliste angives til 195.

Havnearbejdernes Fagforenings Formand A Jensen har heroverfor hævdet, at Fagforeningen maa være berettiget til at holde sig til, hvad der er anført i Flagbogen, og her stod 220 Tons Dødvægt; dertil kommer, at han i Forvejen havde hørt, at »Orkney« i andre Havne havde taget mere end 200 Tons ombord, der var særlig fremhævet et Tilfælde, hvor »Orkney« havde transporteret en Ladning Glassand til Odense. Konnossementerne lød paa 195 Tons, men ved Eftervejning viste det sig, at Ladningen vejede 200 Tons 704 kg.

Sagsøgerne har til dette Spørgsmaal bemærket, at Skibet ikke kan siges at være uden Ansvar for Havnearbejdernes Opræden.

Naar Sagsøgte yderligere har anført, at der ikke er begaaet nogen Fejl fra Skibets Side, idet Kaptajnen straks har henvendt sig saavel til Havnearbejdernes Forbund som til Købmand Hansen og Sagsøgerne og truffet de Dispositioner, der var de efter Omstændighederne bedst mulige, hævder Sagsøgerne, at Kaptajnen ikke har haft nogen Fuldmagt til at optræde paa deres Vegne, og Sagsøgerne kan ikke erkende, at de af Kaptajnen hafte Udgifter har været nødvendige.

Sagsøgte har endvidere paaberaabt sig Bestemmelsen i Certepartiets § 6:

»— — — Hvis Arbejderne vægrer sig mod at samarbejde med Skibsmandskabet, saa skal Befragteren lade og losse Ladningen for egen Regning. Lade- og Lossegrejer stilles af Skibet.«

Sagsøgerne har hertil bemærket, at Bestemmelsen ikke kan komme til Anvendelse i et Tilfælde som det foreliggende, hvor der ikke er Strid mellem Havnearbejderne og Skibsmandskabet.

Efter alt foreliggende, derunder en Række Vidneforklaringer, maa Retten give Sagsøgerne Medhold i, at Skibet har sit Ansvar for Havnearbejdernes Optræden, idet Havnearbejderne maa være berettigede til at gaa ud fra, at Oplysningerne i Flagbogen i al Fald, indtil det modsatte bevises, er rigtige, og at Rederen er ansvarlig herfor. Sagsøgerne ses ikke i Forholdet til Sagsøgte at have gjort sig skyldig i noget Forhold, der kan berettigede Sagsøgte til at gøre Sagsøgerne ansvarlige, og Sagsøgernes Paastand vil derfor være at tage til Følge, idet det bemærkes, at et Forhold som det her omhandlede ikke ses at falde ind under Bestemmelsen i Certepartiets § 6. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale med 100 Kr.

Torsdag den 22 April.

Nr 304/1936. Urmager Niels Laursen Nielsen-Herst

o m

Ophævelse af Umyndiggørelse.

Kendelse afsagt af Retten for Kolding Købstad m v den 2 Januar 1936: Da umyndiggjorte Nielsen-Herst ikke ved Erklæring fra nogen kompetent Læge har godtgjort, at hans Sygdom har bedret sig, findes Betingelserne i Retsplejelovens § 466 ikke at være tilstede, hvorfor hans Begæring om Ophævelse af Umyndiggørelsesdekretet ikke kan tages til Følge.

Thi er agtes:

Den af Urmager Niels Laursen Nielsen-Herst af Kolding fremsatte Begæring om Ophævelse af Umyndiggørelsesdekret, afsagt over ham 30 Oktober 1917 af Kolding Købstads Skifteret, kan ikke tages til Følge.

Vestre Landsrets Kendelse af 24 Januar 1936: Den paakærede Kendelse er afsagt den 2 Januar 1936 af Retten for Kolding Købstad m v. Med Bemærkning, at den kærende, Urmager Niels Laursen Nielsen-Herst, Kolding, som ved Dekret af 30 Oktober 1917 fra Kolding Købstads Skifteret blev umyndiggjort paa Grund af Sindssygdом, ej heller efter Afsigelsen af den paakærede Kendelse har tilvejebragt nogen Erklæring som i denne Kendelse ommeldt, vil Kendelsen i Henhold til de i denne anførte Grunde være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Den paakærede Kendelse bør ved Magt at stande.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.

Det bemærkes, at Kæremaalets Indbringelse for Højesteret under Hensyn til Værgens Indsigelse mod Umyndiggørelsens Op-hævelse findes at burde tilstedes.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Mandag den 26 April.

Nr 147/1936. Maskinfabrikant **P Matthiesen** (Bülow)

mod

Ingeniør **Erik Hyllested** (Allerup),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Overenskomst angaaende Ret til Eneforhandling af Grusspredemaskiner m. v.

Vestre Landsrets Dom af 14 Maj 1936: Sagsøgte, Maskinfabrikant P Matthiesen, bør — mod Tilbagelevering til ham af de til Sagsøgeren, Ingeniør Erik Hyllested, leverede 6 Stykker Grusspredningsmaskiner — til Sagsøgeren betale 2654 Kr 40 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 23 Marts 1935, indtil Betaling sker, samt anerkende, at Sagsøgeren har været berettiget til at ophæve den mellem Parterne den 2 Januar 1935 indgaaede Overenskomst for saa vidt angaar de deri omtalte Grusspredningsmaskiner. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 800 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten rejst særlig Indsigelse mod at der i det paastævnte Beløb er medtaget en Post paa 300 Kroner som Erstatning for Tidsspilde og forgæves Arbejde.

Under Hensyn til, at der af Appellanten, som fremhævet i den indankede Dom, paa forskellige Punkter er afgivet ufyldstgørende Oplysninger, vil Dommen, hvis Begrundelse tiltrædes, i sin Helhed være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Maskinfabrikant P Matthiesen, til Indstævnte, Ingeniør Erik Hyllested, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Dagbladet Berlingske Tidende for den 12 November 1934 indrykkede Sagsøgeren, Ingeniør Erik Hyllested, København — der har faaet sin tekniske Uddannelse i Københavns Elektroteknikum og merkantil Uddannelse i Frederiksberg Handelsgymnasium, men ikke tidligere havde drevet selvstændig Forretning — en Annonce, hvori det hedder: »Ung, energisk Ingeniør med grundig merkantil Uddannelse og stor Bekendtskabskreds søger Forbindelse med Provinsfolk i den elektro- eller maskintekniske Branche, for egen Regning at repræsentere denne i København og Omegn saavel teknisk som kommercielt. — — —« Sagsøgte, Maskinfabrikant P Matthiesen i Vejle — der i en lang Aarrække har drevet en Maskinfabrik i nævnte By bl a med Fremstilling af forskellige Slags Motorer og i de sidste 5—6 Aar ogsaa af Maskiner til Spredning af Grus i glat Føre og ved Efterbehandling efter Tjæring og Asfaltering paa Veje, Fortove m v — indlagde Billet efter Annoncen, idet han vedlagde »— — — nogle Tryksager af, hvad jeg fabrikere og sælger til Staten, Amter, Kommuner og private — — —.« Parterne kom herefter i Forbindelse med hinanden, og efter nogen skriftlig Forhandling kom Sagsøgeren efter Sagsøgtes Opfordring den 20 December 1934 til Vejle. Under dette Besøg besaa Sagsøgeren Sagsøgtes Lager og fik forevist de af denne fremstillede 3 Typer af Grusspredningsmaskiner, nemlig dels en med to Hjul forsynet Maskine, der kobles til Bagenden af et Automobil, bestaaende af en trugformet Kasse, der i Bunden er forsynet med en rillet Valse — hvoraf der forefandtes flere Typer med Riller af forskellig Finhed — en saakaldet Medbringeraksel, der under Kørslen skulde findele det i Kassen nedkastede Grus og fordele det paa Kørebanen i 2 m Bredde, dels en noget mindre Maskine uden Hjul — indrettet til Paahæftning paa Bagenden af Vognkassen paa et Automobil — og bestaaende af en Kasse, hvori det nedkastede Grus ved en lignende Mekanisme som paa den førstnævnte Maskine findeles og udstrøs ligeledes i en Bredde af 2 m, og endelig en lille ved Haandkraft trukket Maskine, der er konstrueret efter et lignende System som de andre Maskiner og er bestemt til Spredning af Grus i en Bredde af ½ m paa Gangstier, Cykkestier m v.

Efter Mødet i Vejle tilbød Sagsøgte i en Skrivelse af 21 December 1934 bl a Sagsøgeren Eneforhandling for København og Sjælland for Grusspredningsmaskinerne og en af ham fremstillet og patenteret Kloakerenser paa Betingelse af, at Sagsøgeren inden 1 Aar i fast Regning aftog

mindst 6 Stykker af hver Type Grusspredningsmaskiner og 100 Stykker Kloakrensere. Der førtes derefter yderligere Forhandlinger, hvorunder Sagsøgte den 28 December tilsendte Sagsøgeren en længere Skrivelse, hvori bl a indeholdtes Oplysning om Salgspriserne paa Grusspredningsmaskinerne. Det hedder derhos i en Efterskrift: » — — — Jeg har Erfaring for, at mange Vognmænd med Lastbiler har tjent indtil 30—40 Kr pr Time for hver Vogn, idet mange Vognmænd her har Akkord paa Grusspredning, som varierer fra 3 Kr op til 7 Kr pr Meter Grusspredning og en Meter Grus kan udlægges med Maskine paa 3—4 Minutter alt efter Forholdene.« I en Skrivelse af 29 s M svarede Sagsøgeren, at han gerne vilde overtage Eneforhandlingen for Sagsøgte Grusspredningsmaskiner paa de af Sagsøgte i fornævnte Skrivelse af 21 December opstillede Betingelser; i Slutningen af Skrivelsen hedder det derhos: »Jeg — — — er klar til at begynde Salget med det samme, hvis De ønsker det, kommer jeg gerne endnu engang til Vejle, men mener iøvrigt ikke at det er nødvendigt — — —.«

Med en Skrivelse ligeledes af 29 December fremsendte Sagsøgte til Sagsøgeren et Ud klip af Dagbladet »Jyllandsposten« indeholdende en Artikel om »Mangelfuld Grusning i Julen« paa Hovedlandevejen fra Aalborg til Horsens, i hvilken Artikel fandtes en meget anerkendende Udtalelse om Grusningen paa den paagældende Vej paa Strækningen gennem hele Skanderborg Amt; i Skrivelsen hedder det under Henvisning hertil: »Jeg kan samtidig oplyse Dem om, at Skanderborg Amts Vejvæsen udelukkende bruger mine Grusspredningsmaskiner, saa heraf kan De se Resultaterne. Disse Maskiner er købt af Vognmændene, som har Grusningen i Akkord. — — —« I en Skrivelse af 30 s M foreslog Sagsøgte derhos Sagsøgeren paany at komme til Vejle, dels for at Parterne i Forening kunde affatte en Forhandlerkontrakt, og dels for at Sagsøgte kunde vise Sagsøgeren »Maskinen i praktisk Arbejde«. Sagsøgeren rejste derefter den 2 Januar 1935 igen til Vejle. Efter at der her var foretaget Forsøg med alle tre Maskintyper, idet den mindre Type til Spredning paa Kørebane prøvedes faststaaende paa Sagsøgte Lager, medens de to andre Typer prøvedes under Kørsel paa en kortere Strækning paa en Gade, underskrev begge Parter en af dem i Forening affattet »Overenskomst«, hvori det hedder:

»P Matthiesen, Vejle Motorfabrik, overdrager herved Ingeniør Erik Hyllested — — — Eneforhandling af mine Maskiner for København, Sjælland og Øerne paa følgende Betingelser: Ingeniør Hyllested køber i Dag i fast Regning 6 Stk »Dania« Grusspredningsmaskiner paa Hjul til Anhængning bag Lastvogn, som forevist i Dag med Beslag til Paa-skrumning paa Vognladet for en Pris af 650 Kr Netto pr Stk. Endvidere 6 Stk Grusspredningsmaskiner »Dania« til Fastspænding paa Lastvogn med tilhørende Remskiver, som vist paa Prospektet, men uden Rem for en Pris af 295 Kr pr Stk Netto. Endvidere 6 Stk Haandgrusspredningsmaskiner, som vist paa Prospektet til en Pris af 165 Kr pr Stk. — — — Endvidere køber Hr Hyllested 100 Stk Kloakrensere i forskellige Størrelser henholdsvis fra 6" Brønd 17,50 Kr, 8" Brønd 20 Kr, 11" Brønd 22 Kr og 14" Brønd 24 Kr ÷ 20 pCt Rabat for Kloakrensere. Alle Priser gælder Netto ab Vejle. — — — Skulde Ingeniør

Hyllested fremkomme med Ordre paa en Gang paa over 25 Stk Grusspredningsmaskiner, da kan der forhandles om en eventuel Prisreduktion. Forannævnte Køb er i Dag indgaaet paa den Betingelse, at Ingeniør Hyllested kan tage hvilken Model af de forskellige Grusspredningsmaskiner, dog skal det være for et mindste Beløb af ca 8000 Kr det første Aar, og Maskinerne betales, efterhaanden som de aftages, og to Maskiner af hver Størrelse skal leveres inden 8 Dage fra Dato. Endvidere 6 Stk 11" Kloakrensere, 6 Stk 14" og 6 Stk 8" — — — Grusspredningsmaskinerne, som ikke haves paa Lager, skal leveres saa hurtigt som Støbegodset kan fremskaffes uanset Ordrens Størrelse — — —«

Den 8 Januar 1935 solgte Sagsøgeren — der fra Sagsøgte har modtaget to Stykker af hver af de tre Typer af Grusspredningsmaskiner, som han har betalt med 2220 Kr, samt 25 Kloakrensere — til Holbæk Amts Vejevæsen en Maskine af den mindre Type til Grusspredning paa Kørebaner, hvilken Maskine efter Sagsøgerens Anmodning var forsynet med en Valse med fine Riller. Da Maskinen ved en den 15 Januar afholdt Landevejsprøve efter Amtsvejvæsnets Mening afgav for lidt Grus, fik Sagsøgeren fra Sagsøgte sendt en grovere Valse, og efter at denne var paamonteret Maskinen, blev denne paany prøvet den 25 s M. I Skrivelse af 26 Januar til Sagsøgeren erklærede Amtsvejsinspektoren i Holbæk Amt imidlertid, at Maskinen ikke var anvendelig til det Formaal, hvortil den var købt, hvorfor Amtsvejvæsnet ikke vilde beholde den. I Skrivelsen hedder det iøvrigt: » — — — Ved alle Prøverne har Maskinen givet mer eller mindre rigeligt Grus under de første 2—400 ms Kørsel efter at Valserne hver Gang var rensed, men derpaa er Grusydelsen i alle Tilfælde aftaget til et alt for ringe Kvantum, idet Rillerne er blevet udfyldt af fastsiddende (fastklemt) Grus. — — —

Forbruget af Grus har ligget paa $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{8}$ m³ pr km. — — — Heri er endda medregnet den første Køretid, hvor der afgives mere, saaledes at Ydeevnen er mindre end anført. Kørehastigheden har været ca 20 km pr Time.

For at en Grusspredningsmaskine skal være anvendelig paa Landeveje maa det absolut fordres, at den giver $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ m³ pr km med 20 km Minimumshastighed og at Ydelsen kan bringes op til $\frac{1}{2}$ m³ pr km, naar som helst det ønskes.

Princippet i den leverede Maskine maa formentlig være at Rillerne skal gribe Grusen, føre den med og derefter tabe den paa Vejen. Dette sker imidlertid slet ikke — — —«

Ved Skrivelse af 30 Januar stillede Sagsøgeren — der allerede i en Skrivelse af 18 s M havde taget Forbehold angaaende Overenskomstens Gyldighed — de modtagne Maskiner til Sagsøgtes Disposition. Da Sagsøgte har fastholdt Overenskomstens Gyldighed, har Sagsøgeren anlagt nærværende Sag, hvorunder han — under Anbringende, at oftnævnte Overenskomst under de foreliggende Omstændigheder ikke kan være forbindende for ham, idet de Forudsætninger, hvorunder den er indgaaet, er bristet paa afgørende Punkter — har nedlagt Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes d e l s at betale ham 2654 Kr 40 Øre — nemlig det fornævnte Beløb af 2220 Kr med Tillæg af forskellige Omkostninger

tilsammen 134 Kr 40 Øre og Godtgørelse for Tidsspilde og forgæves Arbejde 300 Kr — tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 23 Marts 1935, indtil Betaling sker, dels at taale Ophævelse af Overenskomsten af 2 Januar 1935, subsidiært alene forsaavidt angaar de i Overenskomsten omtalte Grusspredningsmaskiner. Sagsøgte har nedlagt Paa-stand om Frifindelse.

Til Støtte for sit Søgmaal har Sagsøgeren nærmere anført, at det bl a ved en under Sagen afholdt Skønsforretning er godtgjort, »at de to til Grusspredning paa Kørebaner bestemte Maskiner — hvortil hans væsentlige Interesse i Overenskomsten var knyttet — er ude af Stand til at afgive Grus i en saadan Mængde, som svarer til Angivelsen i Efterskriften til Sagsøgtes fornævnte Skrivelse af 28 December 1934, og at disse to Maskiner — og da navnlig den mindre Type — i det hele afgiver Grus i saa ringe Mængde, at de maa betragtes som uegnede til deres Formaal. Sagsøgeren har endvidere bl a anført, at Sagsøgte har givet ham et ganske urigtigt Indtryk af Maskinernes Salgbarhed, idet han efter Sagsøgtes Udtalelser og hele Optræden under de Forhandlinger, der gik forud for Overenskomstens Afslutning, maatte tro, at Maskinerne var let afsættelige, medens der i Virkeligheden ikke var Udsigt til at opnaa Salg af nogen Betydning, hvilket Sagsøgte maatte være klar over udfra sin Viden om den hidtidige ganske ringe Omsætning og sit Kendskab til den Stilling, som de forskellige Vejmyndigheder havde indtaget overfor hans Maskiner, hvilken Stilling bl a fremgaar af en af Dansk Vejlaboratorium paa Grundlag af indhentede Udtalelser fra samtlige Amtsvejinspektører m fl og afholdte Prøver i 1932 udgivet trykt Beretning.

Sagsøgte har heroverfor anført, at Maskinerne er velegnede til deres Formaal — hvilket bl a fremgaar af foreliggende anerkendende Udtalelser fra forskellige Købere, der har brugt Maskinerne i flere Aar, saaledes Sønderborg Amts Vejvæsen og Thisted Købstadkommune — og at de svarer til, hvad der er lovet under Forhandlingerne. Sagsøgte har derhos henvist til, at Maskinernes Konstruktion er ganske simpel, og at Sagsøgeren, der selv betegnede sig som Ingeniør med merkantil Uddannelse, og som har haft al fornøden Lejlighed til at prøve Maskinerne, har faaet alle de Oplysninger vedrørende Maskinerne, som Sagsøgte mente kunde være af Betydning, saaledes at der ikke er noget Grundlag for Sagsøgerens Ophævelse af Overenskomsten, der iøvrigt ikke indeholder Garantier af nogen Art, men giver Sagsøgeren frit Valg mellem de forskellige Maskintyper.

Under den fornævnte Skønsforretning, der er blevet foretaget af to af Dansk Ingeniørforening udpegede Mænd nemlig Lederen af Dansk Vejlaboratorium, Ingeniør cand polyt A Riis og Ingeniør cand polyt A Bahl, der er ansat ved Københavns Amts Vejvæsen, er der paa Landevej blevet afholdt forskellige Forsøg med de af Sagsøgte fremstillede to Maskintyper til Spredning af Grus paa Kørebaner nemlig dels under Sagens Forberedelse, hvor den til Holbæk Amts Vejvæsen leverede Maskine af den mindre Type blev prøvet først ved Holbæk den 23 September 1935 og senere i Hvidovre den 19 Oktober s A — med forskellige Valser og forskellige Grussorter, og dels under en Genop-

tagelse af Sagen under Domsforhandlingen, hvor der ved Vejle den 25 April 1936 blev foretaget Prøver med to Eksemplarer af den store Maskine nemlig en af de til Sagsøgeren leverede Maskiner og en, som Sagsøgte havde staaende paa sit Lager, saaledes at der til begge Maskiner blev anvendt samme Grussort, men forskellige Valser.

Ved det under førstnævnte Forsøgsrække den 19 Oktober afholdte afsluttende Forsøg, hvorunder der anvendtes skarpt Grus med ringe Lerindhold, og som blev foretaget over en Strækning af 6,7 km, afgav Maskinen paa den første km 0,31 m³, paa den anden km 0,17 m³, paa den tredje km ligeledes 0,17 m³, paa den fjerde km 0,15 m³, paa den femte km 0,21 m³ og paa Reststrækningen 0,16 m³ pr km. Skønsmændene har i Tilslutning hertil bl a udtalt: » — — — Det vil heraf ses, at medens Grusforbruget paa den 1. Kilometer ligger meget nær den af Holbæk Amts Vejevæsen angivne Minimumsafgivelse for Maskinen, ligger Grusafgivelsen paa den øvrige gennemførte Strækning ret konstant paa 0,17 m³ pr km, hvilket ikke er mere end ca Halvdelen af det af Holbæk Amts Vejevæsen stillede Minimumskrav. — — —

Sluttelig bemærkes angaaende det supplerende Forsøg, at Rillerne i Medbringerakslen ved Forsøgets Afslutning var fuldkommen tilstoppet af Grus. Dette giver den fulde Forklaring paa Grusafgivelsens Tilbagegang efter den først gennemførte Kilometer, idet denne Tilstopning maa antages at foregaa ret hurtigt efter Grusningens Paabegyndelse med rengjort Medbringeraksel — — —«

Det samlede Resultat af Forsøgene den 23 September afviger — bortset fra et enkelt, hvor der muligt har foreligget særlige Forhold med Hensyn til Montringen af Maskinen — ikke væsentlig fra det afsluttende Forsøg, og Skønsmændene har om det af Holbæk Amts Vejevæsen stillede Krav angaaende Grusafgivelsen udtalt, at det — under Hensyn til, at den paagældende Maskines Spredbredde kun andrager ca 2 m — er rimeligt, hvorved de har henvist til, at Grusforbruget ifølge fornævnte Beretning fra Vejlaboratoriet pr km Landevej (alt efter Spredningsbredden) ligger mellem 0,5 og 1,5 m³. Ved den under Sagens Genoptagelse afholdte Forsøgsrække blev der først anstillet Prøve med den paa Sagsøgtes Lager henstaaende Maskine. Prøven, der foretoges over en Vejstrækning af 3½ km, og hvortil der anvendtes Grus, der af Mændene er betegnet som ideelt Glatføregrus, gav til Resultat, at Grusafgivelsen var paa den 1. km 0,46 m³, paa den 2. km 0,35 m³, paa den 3. km 0,32 m³ og paa Reststrækningen ligeledes 0,32 m³ pr km. Denne Grusafgivelse svarer efter Mændenes Udtalelser

---

Færdig fra Trykkeriet den 12 Maj 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 8

Mandag den 26 April.

til det af Holbæk Amts Vejvæsen stillede Minimumskrav. Ved Prøven med den til Sagsøgeren leverede Maskine, hvor der kørtes over en Strækning paa 2,8 km, blev Resultatet, at Maskinen afgav paa den 1 km 0,54 m³, paa den 2 km 0,40 m³ og paa Reststrækningen ligeledes 0,40 m³ pr km. Forskellen paa Resultaterne af de tidligere afholdte Forsøg og de nysnævnte kan efter Mændenes Formening hidrøre dels fra, at det anvendte Grus Lerindhold mulig har været forskelligt, dels og navnlig fra, at den store Maskine som Følge af den Maade, hvorpaa den fremføres, ryster mere end den mindre Maskine og derfor afgiver mere Grus. Skønsmændene har sluttelig udtalt, at Sagsøgte og andre Grusspredningsmaskiner af den saakaldte »Saamaskinetype« ikke er fuldt saa anvendelige som Maskiner af Spredetypen, idet Maskiner af sidstnævnte Type ved en særlig Anordning, der ikke kan anvendes ved »Saamaskinetyper«, kan indstilles baade med Hensyn til Spredningsbredde og Grusafgivelse. Overensstemmende hermed udtales det i Beretningen fra Vejlaboratoriet, at Udviklingen saavel i By som paa Land hidtil synes at gaa i Retning af at vælge Maskiner med Spredeskive, og at forskellige Strækninger af samme Vej kan tiltrænge mere eller mindre Grus, hvorfor det er af Vigtighed, at Reguleringen af Grusmængden kan foregaa let og hurtigt, eventuelt helt bringes til Ophør.

Under Sagen er der — udover Udtalelserne fra Holbæk Amts Vejvæsen — tilvejebragt Udtalelser fra en Række forskellige Vejmyndigheder. Sagsøgerne har saaledes i Anledning af Sagsøgte fornavnte Skrivelse af 29 December 1934 vedrørende Brugen af hans Maskiner i Skanderborg Amt rettet Henvendelse til Skanderborg Amts Vejvæsen, der har udtalt, at »det er meget langt fra Sandheden at paastaa, at Skanderborg Amt udelukkende benytter Dania Maskinen, idet der paa vore Veje kun gaar faa Dania Maskiner, men mange moderne Maskiner af Typer som »ganske har distanceret« Sagsøgte Maskiner, som Amtsvejvæsenet finder »ganske forældede«.«

Amtsvejinspektøren i Sønderborg Amt, der i 1931 har anskaffet to af Sagsøgte største Maskiner, har paa Sagsøgerens Forespørgsel bl a udtalt, at han er godt tilfreds med Maskinerne, og en lignende Udtalelse foreligger fra Gade- og Vejudvalget i Thisted Købstad, der i 1930 har anskaffet en af Sagsøgte største Maskiner. Endvidere har Sagsøgte forespurgt en Række Amtsvejinspektører, om et Grusforbrug af ca 0,2 m³ pr km kan anses for tilstrækkeligt, naar Maskinens Sprede-

bredde (Saamaskine-Typen) er ca 2 m, og Grusningen foregaar fuldstændig jævnt og regelmæssigt. Af de paagældende Amtsvejsinspektører er der kun enkelte, der har svaret bekræftende; iøvrigt gaar Svarene — forsaavidt der overhovedet tages Stilling til Spørgsmaalet — ud paa, at der bør anvendes mere Grus end i Sagsøgtes Forespørgsel angivet. Hvad angaar Sagsøgtes Salg af Grusspredningsmaskiner fremgaar det af Sagens Oplysninger, at han i Tiden fra 1930 og indtil Overenskomstens Afslutning ialt har solgt en halv Snes Maskiner, hvoraf den sidste er solgt den 28 Februar 1933, altsaa henimod 2 Aar før Overenskomstens Indgaaelse.

Ved det foreliggende maa det anses godtgjort, at de to til Spredning af Grus paa Kørebaner bestemte Maskintyper af Sagsøgtes Fabrikat langtfra er i Stand til at afgive Grus i et saadant Omfang, som Sagsøgeren efter Udtalelserne i Sagsøgtes Skrivelse af 28 December 1934 maatte være berettiget til at regne med, idet der herefter — med den normale Fart af 20 km i Timen, der ogsaa er angivet i nogle af Sagsøgtes Reklametryksager — skulde kunne afgives 0,75—1 m³ Grus pr km. Der maa derhos særlig efter Skønsmændenes Udtalelser og Erklæringerne fra Amtsvejsinspektørerne i Holbæk og Skanderborg Amter — der begge har haft Lejlighed til at se Maskiner af den mindre Type i Anvendelse paa Landeveje — gaas ud fra, at disse Maskiner ikke uden stadige Rensninger af Valsernes Riller er i Stand til paa Strækninger udover nogle faa 100 m eller dog højst 1 km at afgive Grus i et til Formaalet nogenlunde passende Omfang, hvilket Forhold maa anses som en væsentlig Mangel ved den paagældende Maskintype, som Sagsøgeren før Overenskomstens Oprettelse kun har set i Virksomhed paa Sagsøgtes Lager, hvor Manglen vanskeligt kunde opdages. Overenskomsten af 2 Januar 1935 — der maa forstaas saaledes, at Sagsøgeren har frit Valg mellem de tre forskellige Maskintyper, og hvorved der er tillagt Sagsøgeren en Eneforhandlingsret, hvis Værdi maa antages i væsentlig Grad at afhænge af, at samtlige Maskiner er afsættelige — maa nu forsaavidt angaar Grusspredningsmaskinerne anses som en Enhed, og det maatte følgelig — rent bortset fra hvilken Betydning der kunde tillægges Sagsøgtes Udtalelser i Skrivelsen af 28 December 1934 — for Sagsøgeren være af afgørende Betydning, at samtlige Typer af Grusspredningsmaskiner var i Stand til ved normal Brug at afgive Grus i passende Omfang. Efter det saaledes anførte, og naar yderligere henses til, at Sagsøgte i næsten to Aar forud for Overenskomstens Afslutning ingen Maskiner havde solgt, at hans Omsætning ogsaa tidligere havde været meget ringe, at han efter det oplyste var bekendt med, at de forskellige Vejmyndigheder gennemgaaende havde indtaget en meget afvisende Holdning overfor hans Maskiner, og at han desuagtet — paa Forespørgsel fra Sagsøgeren om hans Omsætnings Størrelse — har fremsat svævende og uklare Udtalelser, ja endog i Skrivelsen vedrørende Brugen af hans Maskiner i Skanderborg Amt har givet en Oplysning, der var i Strid med de virkelige Forhold, findes Sagsøgeren ikke med Hensyn til Grusspredningsmaskinerne at kunne være bundet ved Overenskomsten. Hvad angaar Kloakrensnerne findes der ikke at bestaa en saadan Sammenhæng mellem Aftalerne om Forhandlingen af

disse Rødskeer og Aftalerne vedrørende Grusspredningsmaskinerne, at Sagsøgeren kan fritages for at opfylde Overenskomsten forsaauidt angaar Kloakrenserne, mod hvis Brugbarhed ingen Indsigelser er fremsat, og af hvilke Sagsøgeren ogsaa har solgt et Par Stykker.

Efter det anførte vil Sagsøgerens subsidiære Paastand være at tage til Følge som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at der ingen særlig Indsigelse er fremsat vedrørende Størrelsen af det indsogte Beløb eller Renteberegningen.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte delvis at burde godtgøre Sagsøgeren med 800 Kr.

Tirsdag den 27 April.

Nr 240/1936. **Radiotelegrafistforeningen af 1917 (Henriques)**

mod

Skibsreder Jens Petersen (Gorrissen);

betreffende Erstatning for Brud paa en med Appellanten truffet kollektiv Aftale.

Sø- og Handelsrettens Dom af 28 August 1936: Sagsøgte, Skibsreder Jens Petersen, Haderslev, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Radiotelegrafistforeningen af 1917, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret er det uomtvistet, at Indstævnte ved sin Antagelse af Radiotelegrafist Christiansen har handlet i Strid med en med Appellanten truffet kollektiv Aftale, og da der efter Lov Nr 536 af 4 Oktober 1919 om den faste Voldgiftsret § 5 B 1, jfr §§ 4 B 4 og 17 haves Ret til Søgmaal ved den faste Voldgiftsret, og Søgmaal ved de almindelige Domstole er afskaaret, vil Sagen være at afvise fra Sø- og Handelsretten.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Appellanten have at betale Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag afvises fra Sø- og Handelsretten. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten, Radiotelegrafistforeningen af 1917, til Indstævnte, Skibsreder Jens

Petersen, med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Fra den 28 Juni 1931 til den 18 Juni 1935 har Radiotelegrafist J R Christiansen med faa forholdsvis kortvarige Afbrydelser gjort Tjeneste ombord paa det Sagsøgte, Skibsreder Jens Petersen, Haderslev, tilhørende S/S »Aarø«.

Idet Sagsøgerne, Radiotelegrafistforeningen af 1917, af hvilken Forening Christiansen er Medlem, anfører, at Foreningen har Overenskomst bl a om Lønninger med Sagsøgte, og at Sagsøgte i Henhold til en uden Sagsøgernes Vidende eller Samtykke med Christiansen truffet Aftale i hele den fornævnte Tjenestetid har betalt Christiansen en Hyre, der ligger under den overenskomstmæssige, paastaar de under nærværende Sag Sagsøgte dømt til at betale Foreningen Differencen mellem den ydede og den overenskomstmæssige Hyre med ialt Kr 5453,50 med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 28 Marts 1936.

Sagsøgte anerkender selve Opgørelsen af det paastævnte Beløb, men paastaar sig frifundet, subsidiært mod Betaling af Kr 1183.

Til Støtte for sin Paastand om Frifindelse har Sagsøgte for det første anført, at han overhovedet ikke, da han den 28 Juni 1931 forhyrede Christiansen, som var Radiotelegrafist med I Klasses Certifikat, havde eller senere har haft Overenskomst med Sagsøgerne om Ansættelsen af saadanne Radiotelegrafister.

Med Hensyn hertil forholder Sagen sig nærmere saaledes:

Den 20 August 1925 skrev Sagsøgerne til Sagsøgte, som ikke var Medlem af Dansk Dampskibsrederiforening, om han vilde tiltræde den imellem denne Forening og Sagsøgerne gældende Overenskomst. Dette tiltraadte Sagsøgte ved Skrivelse af 21 s M.

Under 13 August 1930 tilskrev Sagsøgerne derefter Sagsøgte saaledes:

»Idet vi hermed tillader os at fremsende et Eksemplar af den mellem Dansk Dampskibsrederiforening og vor Forening gældende Overenskomst, skal vi meddele, at der ved Forhandling er opnaaet Enighed om, at den i Paragraf 2 indeholdte Bestemmelse om Regulering efter Pristal skal udgaa fra 1 April d A.

Der er endvidere opnaaet Enighed om en ny Løntarif for Radiotelegrafister, der er Indhavere af II Kl Certifikat efter Washington Konventionen af 1927. Denne Tarif er ligelydende med den i den vedhæftede Overenskomst anførte ny Tarif for I Kl med Undtagelse af de første 2 Aar, hvor den ny Tarif er den samme som hidtil gældende for Certifikat af II Kl. Vi vedlægger et Udklip af vort Medlemsblad med den nye Tarif.

Vi tillader os høfligst at forespørge, om De vil være villig til at lade de samme Bestemmelser være gældende for de Radiotelegrafister, der gør Tjeneste i Deres Skibe.«

Herpaa svarede Sagsøgte under 29 September 1930 »at jeg er indforstaaet med den nye Tarif for Radiotelegrafister af II Klasse.«

I Skrivelse af 2 Oktober s A anerkendte Sagsøgerne Modtagelsen af Sagsøgtes fornævnte Meddelelse, idet de tilføjede, at »vi tillader os at gaa ud fra, at De ogsaa er indforstaaet med Pristalsreguleringens Bortfald paa samme Maade som aftalt med Dansk Dampskibsrederiforening.«

Herpaa svarede Sagsøgte overhovedet ikke og blev heller ikke afkrævet Svar af Sagsøgerne.

Under disse Omstændigheder ansaa Sagsøgte sig fra Tillægsoverenskomstens Ikrafttræden løst for sine overenskomstmæssige Forpligtelser, forsaavidt angaar Radiotelegrafister af I Klasse, og da Tiderne netop i 1930 var vanskelige for Rederne, specielt for et mindre Rederi som Sagsøgtes, nærrede han Betæneligheder ved at fortsætte med en I Klasses Radiotelegrafist og engagerede derfor først en Telegrafist af II Klasse — til overenskomstmæssig Løn — og efter hans Fratræden Telegrafist Christiansen for en Løn, der, som anført, var under Tariffen.

Retten kan imidlertid ikke give Sagsøgte Medhold i, at han skulde være løst fra sine overenskomstmæssige Forpligtelser, forsaavidt angaar Radiotelegrafister af I Klasse, idet Sagsøgerne ikke af Sagsøgtes fornævnte Skrivelse af 29 September 1930 og hans efterfølgende Optræden burde forstaa, at dette var Sagsøgtes Mening.

Men selv om Sagsøgte saaledes maa anses stadig at være bundet af Overenskomsten med Sagsøgerne, ogsaa forsaavidt angaar Radiotelegrafister af I Klasse, mener Sagsøgte dog, at Sagsøgerne maa respektere hans Særaftale med Christiansen. Sagsøgte har i saa Henseende særlig anført, at han ved Indgaaelsen af Aftalen med Christiansen var i god Tro med Hensyn til Kontraktens Lovlighed, idet Christiansen da erklærede, at han selv vilde ordne Sagen med sin Organisation (Sagsøgerne), at Risikoen for at Sagsøgerne som Følge af svingende Kontrol med deres Medlemmer først i Sommeren 1935 efter Afmønstringen af Christiansen blev bekendt med Særaftalen, maa paa hvile Sagsøgerne, og at der yderligere, uanset at Sagsøgerne i Sommeren 1935 førte ny Overenskomstforhandlinger med Sagsøgte, hengik flere Maaneder, efter at Sagsøgerne var blevet bekendt med det ommeldte Forhold, før de paatalte det overfor Sagsøgte.

Uanset det af Sagsøgte saaledes anførte maa Retten imidlertid mene, at Sagsøgte som Følge af Overenskomsten med Sagsøgerne var uberettiget til at træffe den ommeldte Særaftale med Christiansen om mindre Løn end den overenskomstmæssige, og at Sagsøgerne, der har en selvstændig Interesse i at den trufne faglige Overenskomst overholdes, ikke er afskaaret fra at paatale det fra Sagsøgtes Side saaledes foreliggende Brud paa Overenskomsten.

Retten finder dog, at der ikke er godtgjort fornøden Hjemmel til, at saadan Paatale kan ske under den her anvendte Form: at Sagsøgerne ved de ordinære Domstole i egen Interesse som Lønkrav eller som Bod indtaler Differencen mellem den overenskomstmæssige og den aftalte Lønning, idet Retten, saaledes som Sagen foredligger oplyst, maa gaa ud fra, at Tvistigheder mellem Sagens Parter vedrørende den mellem dem afsluttede Overenskomst, i Modsætning til en Tvist mellem Christiansen

og Sagsøgte om Christiansens tilgodehavende Arbejds løn, maa indbringes for Voldgift, i Lighed med andre Sager om Overtrædelser af kollektive Aftaler i Arbejdsforhold. Det bemærkes herved, at Sagsøgerne paa Anledning har oplyst, at et Sagsøgerne her under Sagen eventuelt tilkendt Beløb ikke agtes tillagt Christiansen, men at det er under Overvejelse i Foreningens Bestyrelse at indstille ham til Eksklusion paa den førstkommende Generalforsamling.

Sagsøgtes Paastand om Frifindelse vil herefter være at tage til Følge, og Sagsøgerne findes at burde betale Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Onsdag den 28 April.

Nr 205/1936. Møller Valdemar Petersen (Graae)

mod

Gaardejer Bertel Sørensen (Fich efter Ordre),

betræffende Erstatning for Ikke-Opfyldelse af Vedligeholdelsespligt med Hensyn til en Dæmning m v.

Østre Landsrets Dom af 18 Juni 1936: Sagsøgte, Gaardejer Bertel Sørensen, bør for saa vidt angaar den af Sagsøgeren, Møller Valdemar Petersen, nedlagte Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes at udføre de ovennævnte Foranstaltninger for at gøre Dæmningen praktisk talt tæt, for Sagsøgerens Tiltale fri at være. Sagsøgte bør inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse til Sagsøgeren betale 100 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Dommens Dato, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich findes Appellanten at burde betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich betaler Appellanten, Møller Valdemar Petersen, 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag søger Sagsøgeren, Møller Valdemar Petersen, Hove Mølle, efter den af ham endelig nedlagte Paastand Gaardejer Bertel Sørensen, Hove, dømt til inden en af Retten fastsat Frist paa egen Bekostning at have fuldført de Foranstaltninger, der ifølge et af Landinspektør O Budtz under Sagen afgivet Skøn er nødvendige for at gøre den i Sagen omhandlede Dæmning tæt; endvidere paastaas Gaardejer Bertel Sørensen dømt til at betale Sagsøgeren en Erstatning efter Rettens Skøn med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 13 August 1935.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar følgende.

For mange Aar siden — mindst 90 Aar — anlagde den daværende Ejer af Matr Nr 3 b af Hove en Dæmning paa sin Ejendom i egen Interesse — nemlig for at aflede Vandet mod Øst — hvorved han indvandt en Del Agerland. I Vinteren 1892—1893 havde et stort Snefald bragt Niveauet i Hove Aa saa højt op, at Vandet stod over Dæmningen paa flere Steder, hvorved nogle Gaardejer Jørgen Jensen tilhørende Arealer nord for Dæmningen blev oversvømmede og derved led Skade, som Jørgen Jensen paastod erstattet. Under en i den Anledning nedsat Landvæsenkommission blev der den 29 August 1893 indgaaet et Forlig, hvorved den daværende Ejer af Matr Nr 3 b Peder Jensen forpligtede sig til at forhøje »den under Sagen ommeldte Dæmning saaledes at den mindst gives den Højde som den tidligere har haft og endnu har i den nordvestlige Ende; Højden angives nærmere til Code 29,81 Fod, nemlig 1,5 Fod over Hove Mølles Flodemaal — (hvorved er sigtet til Sommerflodemaalet) —, der er 28,31 Fod — — —; i Dæmningen, der skal have 4 Fod Kronebrede af Anlæg 1, maa ikke anbringes noget Stigbord eller anden Indretning, som drager Vandet bort fra Hove Aa til Stenbæksrende.

Den fremtidige Vedligeholdelse overtages af Ejeren af nævnte Matr Nr 3 b af Hove By.«

Forliget blev tinglæst paa Foliet for Matr Nr 3 b den 19 September 1894.

I 1918 opstod der forskellige Tvistemaal mellem Sagsøgeren og de daværende Ejere af Matr Nr 3 a og 3 b af Hove, og en af Vandsynsmændene i Ledøje-Smørum Kommuner den 20 April s A foretaget Forretning bl a angaaende dels mangelfuld Opretholdelse af det ved Landvæsenkommissionsforretningen af 1893 fastsatte Vandskel mellem Hove Aa og Stenbæksrenden, dels Formindskelse af Vandmængden i Hove Aa ved Gennemgravning af det nævnte Vandskel, blev paa Sagsøgerens Begæring indanket for en Landvæsenkommission. For denne blev der den 18 Juni 1918 af de nævnte Parter indgaaet et Forlig, ved hvilket de alle for sig og efterfølgende Ejere af de paagældende Ejendomme anerkendte den i Forliget for Landvæsenkommissionen af 1893 omhandlede Dæmning som lovligt Vandskel for Hove Aas Opland mod Nord. Ejeren af Matr Nr 3 b anerkendte endvidere bl a »den i nævnte Forlig af 1893 fastsatte Pligt for Ejeren af Matr Nr 3 b af Hove til at vedligeholde den nævnte Dæmning i hele dens Længde overensstemmende med de i

Forliget fastsatte detaljerede Bestemmelser, holde Dæmningen tæt og ikke at anbringe noget Stigbord eller anden Indretning i Dæmningen, som drager Vandet bort fra Hove Aa til Stenbæksrenden; han forpligter sig dernæst til fuldstændig og effektivt at lukke den nu i Dæmningen værende Aabning ved den sydlige Ende af Afløbsgrøften til Stenbæksrenden.«

Dette Forlig er bl a tinglæst paa Foliet for Matr Nr 3 b den 10 Juli 1918.

Endelig blev ved en Landvæsenskommissions Kendelse af 14 Januar 1929 Vinterflodemaalet for Hove Mølle fastsat til 9,40 m over Generalstabens Nulpunkt eller 0,382 m over det for Møllen gældende Sommerflodemaal, der, jfr ovenfor, var 28,31 Fod over dagligt Vande = 9,018 m over Generalstabens Nulpunkt. Under Forretningen konstateredes bl a, at Dæmningen nogenlunde tilfredsstillende de ved Forligene i 1893 og 1918 trufne Bestemmelser med Hensyn til Højden, medens Bredden var mindre end fastsat, og Tætheden var mangelfuld.

Sagsøgeren støtter nu sit fornævnte Krav paa, at Sagsøgte trods gentagne Paamindelser har misligholdt sin Forpligtelse til at vedligeholde Dæmningen, saaledes at betydelige Vandmængder er gaaet over i Stenbæksrenden, medens Hove Aa er gaaet glip af disse Vandmængder. Ved Kendelse afsagt 12 Marts 1934 af Vandsynsmændene for Ledøje-Smørum Kommuner er det i Eks konstateret, at der løb en Del Vand ad Stenbæksrenden, hvorfor det paalagdes Sagsøgte at sætte Dæmningen forsvarligt i Stand. Sagsøgte foretog dog ingen Reparation af Dæmningen. Landinspektør O Budtz har i en Erklæring af 17 Maj 1934 udtalt, at han den 12 April 1934 mellem Kl 10—11 Fm foretog Maalinger af den Vandmængde, som gennem Dæmningen sivede ned i den bag Dæmningen liggende Rende og derfra videre til Stenbæksrenden, samt at disse Maalinger viste, at der nævnte Dag og Tid gennem Afløbsrenden førtes ca 25 Liter Vand pr Sekund. I en Erklæring af 16 Marts 1935 har Landinspektør Budtz endvidere udtalt, at han den 9 Marts 1935 Kl 9—10 Fm i Overværelse af Sagsøgeren og Sagsøgte paany har undersøgt Forholdene og konstateret, at Gennemsvivningen var synlig adskillige Steder paa Dæmningen, at det gennemsivede Vand, der samlede sig i den bag Dæmningen liggende Rende, efter alt hvad der var oplyst, i alt væsentligt stammede fra Hove Aa, sivet igennem Dæmningen, og at det ved foretagne Maalinger viste sig, at den Mængde Vand, som strømmede gennem Renden, gennemsnitlig var ca 40 Liter i Sekundet.

Paa Sagsøgerens Begæring er Landinspektør O Budtz af Retten udmeldt som Skønsmand, og af den af ham den 8 Januar 1936 afgivne Skønforretning i Forbindelse med 2 yderligere Skønserklæringer afgivne af ham, begge under 2 Marts 1936, fremgaar følgende. Dæmningens Materiale bestaar i alt væsentligt af opkastet Mosejord med lidt Muldjordspaafyldning ganske enkelte Steder. Det vil derfor kunne forventes, at der vil finde nogen Gennemsvivning Sted gennem Dæmningen. I Dæmningens nordre Side fandtes imidlertid mange Smaahuller og Sprækker, hvorigennem Vandet banede sig Vej i smaa Bække, saaledes at Gennemsvivningen var større end normalt under Hensyn til Dæmningens Materiale. Uden særlige Foranstaltninger, jfr herom nedenfor, kan det ikke

forhindres, at der siver Vand gennem Dæmningen, men det maa antages, at en omhyggelig Gennemgang (Reparation) af Dæmningen hvert Efteraar med Stampning over Sprækker og Huller og supplerende Paa-lægning af Fyld paa Kronen m v maa kunne forbedre Forholdene saa meget, at Gennemsvivningen ikke bliver til »Smaabække« gennem Dæmningen. Hvis derimod Dæmningen skal tættes i saa vid Udstrækning, at den praktisk talt skal kunne betegnes som tæt, kan dette mest økonomisk gøres ved i Dæmningskronen at grave en Rende ca $\frac{1}{2}$ m bred og i Dybden indtil nogenlunde fast Bund (formentlig ca 1,50 m ned fra Dæmningskronen) og derefter udfylde denne Rende med fedt Ler; denne Nedgravning af Ler skønnes at ville være paakrævet i saa godt som hele Dæmningsens Længde (ca 430 m); Bekostningen herved menes efter Skønnet at andrage ca 1000 Kr, hvis der findes saadant Ler i nogenlunde Nærhed af Dæmningen.

Med Hensyn til Erstatningspaastanden hævder Sagsøgeren, at der i Aarene 1935 og 1936 var Vand i Aaen i henholdsvis 2½ Maaned og 4 Maaneder, og at hans Tab ved ikke at have faaet de bortstrømmende Vandmasser ned til Møllen andrager ca 60 Kr pr Maaned altsaa ialt 390 Kr, idet han har maattet udnytte sin Maskinkraft i tilsvarende større Omfang.

Skønsmanden har paa Forespørgsel udtalt, at Værdien af den i 1935 tabte Vandkraft ikke kan antages væsenligt at have oversteget 30 Kr maanedlig.

Sagsøgte paastaar sig frifundet og har til Støtte herfor anført: Dæmningen har altid haft samme Konsistens som nu, en Konsistens der ikke kan forhindre nogen Gennemsvivning. Der var hverken i 1893 — Sagen i 1893 vedrørte jfr, foran slet ikke Sagsøgerens Mølle — eller i 1918 Tale om Gennemsvivning, og med Ordet »tæt« i Forliget af 1918 er ikke ment nogen Skærpelse af Forpligtelsen i Henhold til Forliget af 1893, men blot pointeret, at der ikke i Dæmningsens Krone maatte ske et saadant Forfald, at Vandet kunde løbe over Dæmningen eller igennem Indretninger som Rør og Render anbragte gennem Dæmningen. Ejeren af Matr Nr 3 b har i Aarene 1918—1924 holdt Vandet fra at gaa over Dæmningen, men i 1924—1925 kom paa Grund af Snefald et stort Tøbrud, hvorefter der i 1926 blev kørt 50—60 Læs Jord paa Dæmningen og lagt Tørvejord paa ca 200 m's Længde. Senere kom en streng Vinter, der bevirkede, at Dæmningen smuldrede, hvorfor Ejeren af Matr Nr 3 b gravede en Rende i Dæmningen og deri nedlagde grusblandet Ler. Ialt kostede Vedligeholdelsen i disse Aar et Par Tusinde Kroner. At foretage den af Skønsmanden foreslaaede Istandsættelse for at gøre Dæmningen praktisk talt tæt, et Krav, der som anført ikke kan støttes paa Forligene, vil koste mindst 2000 Kr, og at paabyde Sagsøgte en saadan Udgift vil under de forandrede Forhold desuden være ganske urimeligt. I tidligere Tid baade i 1893 og i 1918 var der altid Vand nok i Hove Aa, hvad der bevirkede, at Dæmningen paa den Side, der vendte ned mod Hove Mølle, altid var vaad og derfor ikke saa let tillod Gennemsvivning, men efter at Københavns Kommune omkring 1919 havde begyndt Vandindvinding der paa Egnen ved Nybølle, er Grundvandstanden sunket saa meget, at Aaen nu den største Del af Aaret ligger ganske tør; efter Sagsøgerens

Opgivende var der Vand i Aaen i 1930—31 fra 1 November 1930, i 1931—32 fra 15 November 1931, i 1932—33 fra 30 December 1932, i 1934 fra 15 Januar 1934 og i 1935 fra 20 Februar 1935, alt til 1 Maj; nogen Forandring til den ene eller den anden Side kan selvfølgelig bevirkes enten ved særlig Tørke eller ved særlig rigelig Nedbør, men givet er det, at Hove Mølle efterhaanden har tabt al Betydning som Vandmølle; en Følge af, at Aaen i saa stor en Del af Aaret er tør, er, at selve Dæmningen ved at ligge tør saa længe lettere hensmuldrer og lettere bliver mere utæt end i tidligere Tid, men derved kan under de saaledes beskrevne Omstændigheder ikke opstaa nogen større Vedligeholdelsesforpligtelse for Sagsøgte. Det bemærkes herved, at der ved Kendelse af 30 August 1921 er tilkendt Sagsøgeren en Erstatning hos Københavns Kommune for Aarene 1919 og 1920 paa 2350 Kr, samt at Sagsøgeren ved en Deklaration af 10 April 1922, tinglæst 18 s M, mod en Erstatning af 28 000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra 1 Januar 1921 har erklæret ikke overfor Københavns Vandforsyning fremtidig at ville fremsætte nogen Erstatningskrav hidrørende fra sammes Vandindvinning der paa Egnen; efter Lov Nr 54 af 31 Marts 1926 er der ved Kendelse af 1 December 1932 tilkendt Københavns Kommunes Vandindvindingsanlæg ved Nybølle en Ret til Oppumpning af indtil $7\frac{1}{4}$ Million m³ Vand. Med Hensyn til Erstatningspaastanden bestrider Sagsøgte, at der foranlediget ved Dæmningsens Tilstand er paaført Sagsøgeren noget Tab.

Sagsøgte har anmeldt Processen for Direktoratet for Københavns Vandforsyning, der bl a støttet paa nævnte Deklaration under Domsforhandlingen har hævdet, at Sagsøgeren ikke, heller ikke gennem Trediemand (her Sagsøgte) kan paaføre Københavns Kommune Erstatningsansvar for Formindskelse af Hove Aas Vandstand; hvis Sagsøgte vil rejse noget Krav, maa han i Overensstemmelse med Kendelsen af 1 December 1932 p 11, Stk 4, gaa til Landvæsenskommissionen med sit Krav.

Under Sagen har Sognefoged Niels Petersen af Smørumovre, der var Vandsynsmand i 1927, som Vidne udtalt, at Sagsøgte har lagt et stort Arbejde i Dæmningsens Vedligeholdelse, og at Gennemsvivning kun kan forhindres ved et bedre Materiale i Dæmningen; endvidere har Gaardejer Chr Petersen, Ejer af Matr Nr 3 a Hove, som Vidne udsagt, at der ikke ved Forhandlingerne i 1918 var Tale om Gennemsvivning; endelig har Skønsmanden i Retten vedstaaet sine Skønserklæringer og nærmere uddybet disse.

Den ommeldte Dæmning har altid været af samme Konsistens som nu; det kan ikke antages, at der ved Forliget i 1918 med Ordet »tæt« har været tænkt paa andet og mere end tæt i den Forstand, hvori en saadan Dæmning kan være tæt. Det vilde være en Udvidelse af Sagsøgtes Forpligtelser af Hensyn til de ovenfor beskrevne i høj Grad ændrede Forhold med Hensyn til Vandmængden og Møllens deraf betingede Opretholdelse som Vandmølle nu at paalægge ham at foretage saadanne Foranstaltninger, at Dæmningen praktisk talt er tæt, og han vil derfor ikke kunne dømmes til at foretage saadanne; han vil derfor være at frifinde for Sagsøgerens 1. Paastand. Da det maa anses godt-

gjort, at Dæmningen ikke har været holdt i behørig Stand, idet Vand er sivet ud af den som smaa Bække, hvilket efter Skønsmandens Udtalelser kan forhindres ved den af ham foran nærmere beskrevne aarlige grundige Reparation, vil Sagsøgte være at dømme til at betale Sagsøgeren en Erstatning for de sidste 2 Aar, 1934—35 og 1935—36, hvilken Erstatning af Retten skønsmæssigt bestemmes til 100 Kr.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-hæves.

Torsdag den 29 April.

Nr 229/1936.   **Kreatureksportør Mourits Mortensen**
(Henriques)

mod

Restauratør Rudolf Bierbaum (Hartvig Jacobsen),

betreffende Erstatning for Misligholdelse af en Kontrakt om Forpagtning af et Hotel.

Vestre Landsrets Dom af 25 September 1936: Sagsøgte, Kreatureksportør Mourits Mortensen, bør til Sagsøgeren, Restauratør Rudolf Bierbaum, betale 1908 Kr 35 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 18 Juli 1935, indtil Betaling sker. Sagsøgte bør derhos friholde Sagsøgeren for dennes Forpligtelse overfor »Evercold« Dansk Køleindustri A/S, København, i Anledning af Sagsøgerens forommeldte Køb paa Købekontrakt hos Aktieselskabet af et Køleanlæg for en Pris af 1895 Kr. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Kreatureksportør Mourits Mortensen, til Indstævnte, Restauratør Rudolf Bierbaum, 300 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Mellem Sagsøgeren, Restauratør Rudolf Bierbaum i Sønderborg, og Sagsøgte Kreatureksportør Mourits Mortensen, Altona i Tyskland, blev der under 12 September 1934 oprettet en Forpagtningskontrakt angaaende Centralhotellet i Sønderborg, hvilket Hotel ejes af Sagsøgte. I Kontrakten hedder det bl a:

»1.

Hr Mortensen bortforpagter til Hr Bierbaum samtlige hidtil af Hr Jessen i Ejendommen Perlegade 10 benyttede Lokalteter. Den mod Kastanieallé beliggende Have omfattes ligeledes af Forpagtningen, ligeledes Retten til Afbenyttelse af Gaardspladsen.

2.

Forpagtningen begynder den 1 Juli 1935 og gælder for et Tidsrum af 5 Aar, altsaa til 1 Juli 1940. Saafremt Hr Bierbaum kan overtage Salen før den 1 Juli 1935, skal der træffes nærmere Aftale om Vederlaget herfor.

3.

Den aarlige Forpagtningsafgift andrager 8000 00 Kr — Otte Tusinde Kroner — og erlægges med Halvdelen 4000 Kr halvaarligt forud hver 1 Juli og 1 Januar.

4.

Hr Mortensen stiller 20 000 Kr kontant til Disposition, hvilket Beløb skal anvendes til Installation af Centralvarme i de forpagtede Lokalteter, til Installation af Toiletter, til Omlægning af Køkken, Anskaffelse af Inventar og Service, alt efter Overenskomst mellem Parterne. Hr Bierbaum vil indhente Tilbud paa fornævnte Forandringer og Anskaffelser, og Parterne skal træffe Aftale om Omfanget og Beskaffenheden af disse Forandringer og Anskaffelser, saaledes at Hr Bierbaum under alle Omstændigheder har Krav paa, at Hr Mortensen ialt ofrer 20 000 Kroner paa disse Forandringer og Anskaffelser. Saafremt Parterne ikke kan enes om fornævnte Forandringer og Anskaffelser, skal Spørgsmaalet afgøres af en Opmand.«

Paa Foranledning af Sagsøgte blev der af Arkitekt Brix den 23 Oktober 1934 udarbejdet et »summarisk Overslag samt Beskrivelse over Ombygning af Centralhotellet«. Efter dette var Dampopvarmning i Salbygningen fra ekstra Kedel samt WC og to Haandvaske med koldt og varmt Vand i Omklædningsrum og Centralvarme i Restaurationen ved Siden af Salen — udført i Forbindelse med Anlæget fra Forbygningen — anslaaet til at koste ca 6500 Kr og Arbejderne, herunder Reparationer, Om- og Tilbygninger, i Forbygningen, Tagetagen, Køkkenbygningerne, til at koste ca 25 000 Kr. Efter at der af Arkitekt Brix paa Sagsøgtes Vegne var indhentet Tilbud, paabegyndtes for Sagsøgtes Regning i Slutningen af December 1934 Arbejdet i Hotellets Sal, idet Sagsøgte ønskede dette Arbejde udført først og Salen paa Grund af sin Størrelse jævnligen udlejedes ved større Festligheder. Da dette Arbejde var fuldført et Stykke ind i Februar 1935, viste det sig, at der herved var paaløbet Udgifter, som langt oversteg den anslaaede Sum. Midt i Februar 1935 fratraadte Arkitekt Brix, og Sagsøgte antog derpaa Bygmester Th Christiansen til at føre Arbejdet videre. Udgifterne

herved viste sig ligeledes at ville langt overstige de af Arkitekt Brix anslaaede Beløb, dels begrundet paa den Tilstand, hvori Hotellet befandt sig, dels som Følge af Krav, der blev stillet af Sundhedskommissionen og andre Myndigheder. Sagsøgte stillede herefter i Foraaret 1935 overfor Sagsøgeren, som havde overvaaget Arbejdets Fremadskriden, og som var bekendt med Overskridelsen af Overslagssummerne, Krav om Forhøjelse af den i Forpagtningskontrakten fastsatte Afgift, og der indlededes Forhandlinger mellem Parterne i denne Anledning, under hvilke Forhandlinger der fra hver af Parterne fremkom Forslag til Ændring af Kontrakten. Sagsøgte, som oprindeligt havde forlangt Afgiften forhøjet til 12 000 Kr aarlig, fremkom den 30 Juni 1935 med et Forslag om en Afgift af 10 000 Kr aarligt de første to Aar, hvorefter det skulde afgøres, om Sagsøgeren var i Stand til at betale indtil 11 000 Kr aarligt i de sidste tre Aar. Som Svar herpaa sendte Sagsøgeren Sagsøgte en Skrivelse af 1 Juli 1935, hvori han, næst at kræve, at Sagsøgte anerkendte at være pligtig at yde ham Erstatning for det daglige Tab, han vilde lide ved, at Hotellet ikke maatte kunne aabnes for Drift til den i Kontrakten fastsatte Tid, stillede bl a følgende Betingelser for en Ordning: at Afgiften i det første Aar forblev, som den var aftalt, hvorefter den progressivt skulde stige paa nærmere angivet Maade, at Sagsøgte overtog Sagsøgerens Forpligtelser med Hensyn til et af ham bestilt Køleanlæg og opførte endnu et Kødkølerum i Kælderen, og at Sagsøgte betalte Sagsøgerens Udgifter til Skadesløsholdelse af antaget Personale, saafremt Driften af Hotellet maatte udsættes i Anledning af eventuelle politimæssige Forskrifter om Ombygninger. Sagsøgeren, som i Skrivelserne tilbød at betale Sagsøgte 510 Kr for i 3 Maaneder 17 Gange at have benyttet Salen, beregnet efter 30 Kr for hver Gang, gjorde dernæst Krav paa Skadesløsholdelse for Pasning af Ejendommen i 6 Maaneder saasom Gadefejning, Renholdelse af Ejendommen, Anlæg af Have m m. Samme Dag — den 1 Juli 1935 — tilskrev Sagsøgte Sagsøgeren, at han nægtede at indgaa paa Betingelserne, og at han ophævede Forpagtningsforholdet. I Skrivelse af 2. s M meddelte Sagsøgeren Sagsøgte, at denne havde gjort sig skyldig i Kontraktbrud, og at Sagsøgeren vilde kræve Skadeserstatning, saafremt Sagsøgte ikke senest den 4. s M tilbagekaldte Ophævelsen, hvilket Sagsøgte imidlertid ikke gjorde.

Sagsøgeren har derpaa under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale 4179 Kr 85 Øre som nedenfor nærmere specificeret tilligemed Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 18 Juli 1935, indtil Betaling sker, og at indtræde i Sagsøgerens Forpligtelse med Hensyn til det forommeldte af ham bestilte Køleanlæg, som var købt paa Købekontrakt hos »Evercold« Dansk Køleindustri A/S, København, den 26 Juni 1935 for en Pris af 1895 Kr.

Sagsøgte, som bestrider at have gjort sig skyldig i Kontraktbrud, har paastaet sig frifundet, og Sagsøgeren tilpligtet at betale ham det fornævnte af Sagsøgeren tilbudte Beløb af 510 Kr med Fradrag af to af de af Sagsøgeren indsøgte Beløb paa henholdsvis 44 Kr 25 Øre og 3 Kr 10 Øre, som Sagsøgte erkender at være Sagsøgeren skyldig, eller til Rest 462 Kr 65 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 15 Oktober 1935, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har anført, at Grunden til, at han i Kontrakten begrænsede det Beløb, han stillede til Disposition, til 20 000 Kr og i Kontrakten udtrykkeligt bestemte, hvortil Beløbet skulde anvendes, var, at Sagsøgeren under Forhandlingerne om Leje af Hotellet stillede Krav om en omfattende Modernisering af dette. Da det i Februar 1935 viste sig, at Udgifterne ved Installationen af Centralvarme i Salen og ved Installation af Toiletterne androg langt større Beløb end anslaaet, og da Sagsøgte herefter mente at maatte regne med, at Udgifterne ved samtlige Arbejder vilde andrage ca 50 000 Kr, meddelte han nogen Tid efter Sagsøgeren, at han ikke vilde bringe et saadant Offer, medmindre Lejeafgiften blev forhøjet. Da Sagsøgeren under Forhandlingerne — som foran nævnt — stillede helt nye Fordringer, har Sagsøgte herefter anset sig berettiget til som sket den 1 Juli 1935 at ophæve Forpagtningsforholdet.

Naar nu henses til, at Sagsøgte allerede efter det af Arkitekt Brix den 23 Oktober 1934 udarbejdede Overslag maatte være paa det rene med, at Arbejdet ikke kunde udføres for de af ham til Disposition stillede 20 000 Kr og desuagtet gik i Gang dermed, at han derpaa fremmede Arbejdet under sin egen Ledelse uden forinden at sikre sig, at Sagsøgeren til Gengæld vilde yde en højere Lejeafgift samt at Sagsøgte ikke mod Sagsøgerens Benægtelse har godtgjort, at han paa noget Tidspunkt under Arbejdet har tilkendegivet Sagsøgeren, at han, som Forholdene havde udviklet sig, maatte anse sig berettiget til at hæve Kontrakten, men derimod har indskrænket sig til at forhandle med Sagsøgeren om højere Afgift, findes Sagsøgte under disse Omstændigheder ikke at have været berettiget til som sket at ophæve Kontraktsforholdet. Sagsøgte maa herefter være erstatningspligtig overfor Sagsøgeren for det Tab, Sagsøgeren, som fra 1 August 1935 har faaet anden Virksomhed, har lidt ved Kontraktsbruddet.

Sagsøgeren har opgjort sit Erstatningskrav saaledes:

1. Malermester C Domy, Sønderborg, for leverede Plakater til Centralhotellet	Kr	8,50
2. Bygmester Otto Erich for Arbejde og Materiale til Garderoben i Hotellet	—	82,40
3. Plænegræsfrø og Arbejds løn for Havearbejde.....	—	29,00
4. Udgifter til Leje af Klaver og Transport af samme....	—	46,00
5. To Garderobebilletkasser med tilhørende Garderobebilletter	—	177,00
6. Bidrag til Foreningen for jydsk Teaterejere.....	—	20,00
7. Installatør G Natorp for Installation af Ringeapparat m m	—	16,30
8. Fragtomkostninger for Glasvarer og Porcelæn	—	44,25
9. En Uniform og Kasket til Hotelkarlen.....	—	92,75
10. Staalampere m v ved Axel Helmer, Sønderborg.....	—	49,05
11. En Rude — Glarmester Otten	—	3,10
12. Annoncer i forskellige Aviser	—	20,00
13. Flytning af Telefon.....	—	25,00
14. Roser til Hotellets Have	—	12,25
15. Telefonabonnement	—	22,75

16. Skadeserstatning til Personalet for en Maaned.....	—	500,00
17. Forplejning for seks Personer a Kr 1,50 pr Dag.....	—	270,00
18. Skadeserstatning for Ikkeopfyldelse af Forpagtnings-		
kontrakten efter Rettens Skøn, af Sagsøgeren ansat til	—	3000,00
19. For Bestyrelsen af Hotellet i 181 Dage a Kr. 1,50	—	271,50

Ialt.... Kr 4689,85.

Naar heri fradrages de forømmeldte 510 Kr, fremkommer det ind-søgte Beløb 4179 Kr 85 Øre. Sagsøgte, der som nævnt erkender Rigtig-heden af Kravet paa de 44 Kr 25 Øre og 3 Kr 10 Øre — Posterne 8 og 11 — har i al Almindelighed bestridt Nødvendigheden af Aiholdelsen af de under 1—7, 9 og 10 samt 12—17 opførte positive Udgifter — hvis talmæssige Rigtighed han dog ikke bestrider — medens han ikke har fremsat særlige Indvendinger mod de enkelte af disse Poster. Da Sag-søgerens Krav, forsaavidt disse Poster angaar, efter det foreliggende maa anses beføjede, idet de findes at være foranledigede ved rimelige Dispositioner fra Sagsøgerens Side med Henblik paa Hotelovertagelsen, vil Kravet være at tage til Følge. Der findes derimod at maatte gives Sagsøgte Medhold i en af ham fremsat Indsigelse mod Betaling af de to sidste paa Erstatningsopgørelsen opførte Beløb af tilsammen 3271 Kr 50 Øre, idet Sagsøgerens Virksomhed under Arbejdets Udførelse — som der ikke er betinget Vederlag for — ikke kan anses som en Bestyrelse af Hotellet, ligesom der ej heller af Sagsøgeren er tilvejebragt Holde-punkter til Fastsættelse af Skadeserstatningen under Post 18 saa højt som til det af ham ansatte Beløb 3000 Kr. Da det imidlertid maa an-tages, at Sagsøgeren har lidt et Tab ved Sagsøgtes Brud paa Kon-trakten, findes Erstatningen herfor efter det foreliggende — herunder at Sagsøgeren som foran nævnt har opnaaet anden Virksomhed fra 1 August 1935 — skønmæssigt at kunne ansættes til 1000 Kr. Der vil herefter i det af Sagsøgeren indsogte Beløb være at fradrage ialt 2271 Kr 50 Øre, hvorefter Sagsøgte vil være at tilpligte at betale Sagsøgeren 1908 Kr 35 Øre tilligemed Renter heraf som paastaet.

Med Hensyn til den anden Del af Sagsøgerens Paastand har Sag-søgte gjort gældende, at Sagsøgeren ikke burde have bestilt Køleanlægget, som vilde kunne skaffes tilveje med 24 Timers Varsel, paa saa tidligt et Tidsrum og paa en Tid, hvor han maatte paaregne Muligheden af, at Forpagtningsforholdet ikke vilde gaa i Orden.

Heri kan der imidlertid ikke gives Sagsøgte Medhold. Da Sagsø-geren som Følge af det foran statuerede med Føje har kunnet gaa ud fra Forpagtningsforholdets Eksistens paa Grundlag af Kontrakten, kan der ikke med Rette rejses nogen Indvending imod, at han, 5 Dage før Driften af Hotellet efter Kontrakten skulde begynde, har foretaget be-meldte Anskaffelse, og Sagsøgte maa derfor være pligtig at friholde Sagsøgeren for dennes Forpligtelse overfor Aktieselskabet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 300 Kr.

Fredag den 30 April.

Nr 244/1936. Grosserer **Arthur Willadsen** (Selv)

mod

Direktør **E Hetebrügge Molding** (Meyer),

betræffende Appellantens Forpligtelse til at kvittere et Tilgodehavende efter en Overenskomst.

Østre Landsrets Dom af 15 Oktober 1936: Sagsøgte A/S »Print« bør til Sagsøgeren E Hetebrügge Molding betale 3495 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 8 Juli 1936, til Betaling sker. Mod Udlivering af Aktier i A/S »Print« for 5000 Kr bør Sagsøgte Grosserer Arthur Willadsen kvittere sit Tilgodehavende hos Sagsøgeren ifølge den ovennævnte Overenskomst af 2 Januar 1935. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren med 400 Kr, som de udreder een for begge og begge for een. At efterkommes inden 15 Dage fra Dato under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Medens Appellanten efter Overenskomsten af 2 Januar 1935, bortset fra det Tilfælde at Indstævnte frattraadte sin Stilling eller udeblev med Renterne, ikke kunde opsigte de 5000 Kroner eller deres Rest til Udbetaling, var det vedtaget, at alt hvad Indstævnte fik udbetalt hos Selskabet udover hans Gage, derunder eventuelt Aktieudbytte skulde afdrages paa Gælden, saaledes at der hver Gang der fra Indstævntes Side var indbetalt saa meget, at Gælden kunde afdrages med 1000 Kroner, samtidig skulde udleveres Indstævnte et tilsvarende Beløb af Aktierne, der var deponerede hos Appellanten til Sikkerhed for Gælden. Selskabet er nu taget under Konkursbehandling og Boets Dividende anslaaes til ca 5 pCt.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen for saa vidt den er paaanket efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør for saa vidt paaanket er ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Arthur Willadsen, til Indstævnte, Direktør E Hetebrügge Molding, 300 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, E Hetebrügge Molding anført følgende:

Ved Overenskomst af 2 Januar 1935 stiftede Sagsøgeren i Forening med Sagsøgte, Grosserer Arthur Willadsen og Grosserer Knud Willadsen Forretningen A/S Print paa den Basis, at de tre i Forening skulde eje Forretningen hver for en Trediedel.

Det var Tanken, at denne Forretning skulde danne en Levevej for Sagsøgeren og Grosserer Knud Willadsen, som hver skulde oppebære en Gage paa 9000,00 Kr om Aaret i Aktieselskabet, og at denne Stilling eller Levevej skulde være uopsigelig fra alle Sider, idet den kun skulde kunne siges op af de andre Parter i Tilfælde af, at Sagsøgeren blev syg og uarbejdsdygtig i mere end et halvt Aar, i hvilket Tilfælde han skulde kunne siges op med yderligere et halvt Aars Varsel.

Da Sagsøgeren ingen Kapital havde at indsætte i Forretningen, som blev startet med en Driftskapital paa 15 000 Kr, ordnedes det saaledes, at det betragtedes som om Grosserer Arthur Willadsen havde laant Sagsøgeren 5000 Kr at anbringe i Forretningen, hvilke 5000 Kr, saalænge Forretningen bestod med Sagsøgeren som Medindehaver, skulde være uopsigelige under Forudsætning af, at der blev betalt Rente 5 pCt p a af Kapitalen.

Forretningen gik nogenlunde, men Samarbejdet imellem Sagsøgeren, som arbejdede i Forretningen fra Morgen til Aften hver eneste Dag, og Knud Willadsen, blev efterhaanden mindre tilfredsstillende, fordi Knud Willadsen ofrede sine Kræfter paa en anden af ham startet Forretning.

Da Arbejdsforholdene saaledes efterhaanden blev mindre gode, og da der i Maj Maaned 1936 rent tilfældigt fra Trediemand skete Henvendelse til Sagsøgeren om Muligheden for, at han vilde udtræde af denne Forretning og starte en ny sammen med Vedkommende, traadte han i ganske løselig Forhandling med vedkommende Trediemand, for at der kunde skitseres et Grundlag for en saadan ny Forretning, idet det var hans Hensigt, hvis der viste sig Mulighed for saadan Start for en ny Forretning, da forinden at tale med de Herrer Willadsen og eventuelt udtræde af Firmaet med vedtaget Varsel.

Endnu før Forhandlingerne med vedkommende Trediemand var naaet saa vidt, at der kunde siges noget bestemt, erfarede de Herrer Willadsen rent tilfældigt om disse Overvejelser, hvilket bevirkede, at de den 3 Juni d A bortviste Sagsøgeren.

Sagsøgeren paastaar nu, idet han gør gældende, at han ulovligt er bortvist af sin Stilling i A/S Print, dette dømt til at betale

Restgage for Maj Maaned d A	495 Kr
og Gage for Juni Maaned, i hvilken Bortvisningen er sket samt yderligere i 6 Maaneder, idet Opsigelsesvarslet formentlig kortest maa sættes til dette Tidsrum	5250 —
	<u>ialt.... 5745 Kr</u>

med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, 8 Juli 1936.

Da Sagsøgerens Forbliven i sin Stilling og Levevej som Direktør i A/S Print har været det afgørende for hans Indtræden i Kompagniskabet, maa en Konsekvens af den ulovlige Bortvisning være, at Sag-

søgerens Forpligtelser overfor Grosserer Arthur Willadsen ifølge Overenskomsten om Kompagniskabet ogsaa maa bortfalde; derfor paastaas Sagsøgerens Forpligtelse til at tilsvare Grosserer Arthur Willadsen 5000 Kr med Renter ifølge Overenskomsten ophævet, idet Sagsøgerens Aktier til Beløb 5000 Kr til Gengæld stilles til Grosserer Arthur Willadsens Disposition.

Begge de Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet de i første Række gør gældende, at Bortvisningen af Sagsøgeren har været berettiget som Følge af, at han uden at meddele de Sagsøgte noget derom forhandlede med en Udenforstaaende om i Kompagniskab med denne at danne en konkurrerende Forretning. Den resterende Gage for Maj Maaned erkender A/S »Print« at skyldes, men hævder at have et større Modkrav paa Sagsøgeren i Anledning af dennes Misligholdelse af sine Forpligtelser overfor Selskabet.

Sagsøgeren har afgivet Partsforklaring i Overensstemmelse med det ovenfor nævnte fra hans Side fremførte, og det er ikke fra de Sagsøgte Side godtgjort, at Forhandlingerne mellem Sagsøgeren og den omtalte Trediemand var længere fremskredne, da Sagsøgeren blev bortvist, end denne har hævdet. Herefter kan de Sagsøgte nævnte Indsigelse ikke anses beføjet.

I anden Række hævder A/S »Print«, at Sagsøgeren kun havde Krav paa 3 Maaneders Opsigelsesvarsel.

Heri maa der, da Sagsøgeren ikke har oplyst, at der foreligger Kutyme for, at han skulde have Krav paa længere Varsel, gives Selskabet Medhold, dog at Varslet naturligvis maatte gives til den 1. i en Maaned. A/S »Print« vil saaledes have at betale Sagsøgeren

Restgage for Maj	495 Kr
Gage for Juni	750 —
do for 3 Maaneder	2250 —

med Renter som paastævnt. ialt.... 3495 Kr

Sagsøgte Arthur Willadsen hævder endvidere, at han har ydet Sagsøgeren de omhandlede 5000 Kr som et almindeligt Laan, der ligger udenfor Mellemværendet mellem Sagsøgeren og Aktieselskabet, og at Sagsøgeren maa hæfte for dette Laan, uanset at han o: Willadsen som Medlem af Aktieselskabets Bestyrelse har medunderskrevet den Skrivelse, hvorved Sagsøgeren bortvist.

Efter det oplyste var der den 30. August 1934 stiftet et Kompagniskab mellem Sagsøgeren som branchekyndig Leder og Grosserer Knud Willadsen som Financier. Dette Kompagniskab fandt man det efter 4 Maaneders Forløb mere praktisk at ombytte med Aktieselskabet »Print«, idet Sagsøgeren og d'Herrer A og K Willadsen hver tegnede Aktier for 5000 Kr. Da Sagsøgeren ikke har faaet de 5000 Kr paa anden Maade end som en Aktiepost i Selskabet, og da hans Stilling som Aktionær i dette maa antages at være blevet værdiløs ved Selskabets uberettigede Bortvisning af ham, som Sagsøgte Willadsen ikke kan betragte som en sig uvedkommende Foranstaltning, findes Sagsøgerens Paastand overfor sidstnævnte Sagsøgte at maatte tages til Følge.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor anført.

Nr 52/1937. Fru **Kathrine Magdalene Pedersen**, f Schultz
(Bache efter Ordre)
mod
Overassistent ved DSB **Georg Johannes Pedersen**
(Overretssagf K Jacobi).

Kendelse afsagt af Københavns Byrets Skifteafdeling II den 17 Oktober 1936: Behandlingen af Overassistent Georg Johannes Pedersen og Hustru, Kathrine Magdalene Pedersen, født Schultz's Separationsbo vil være at fremme.

Østre Landsrets Kendelse af 17 November 1936: Den paakærede Kendelse bør ved Magt at stande. Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

For Højesteret er det oplyst, at Hustruen i December Maaned 1926 er fraflyttet Lejligheden, og at Manden den 21 Marts 1937 er afgaaet ved Døden.

Det lange Tidsrum, i hvilket Ægtefællerne efter Separationsdommen er vedblevet i Fællesskab at bebo den af dem forud for Separationen beboede Lejlighed, findes at indicere en saadan Fortsættelse af Samlivet, at Forudsætningerne for Separationens Bestaaen er bortfaldet, og Behandlingen af Ægtefællernes Bo som Separationsbo vil derfor efter Hustruens Paastand være at slutte.

Thi bestemmes:

Behandlingen af ovennævnte Separationsbo sluttet.

Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Der tillægges Højesteretssagfører Bache i Salær for Højesteret 100 Kroner, som udredes af det offenlige.

Skifteretskendelsens Præmisser er saalydende:

Ved Københavns Byrets Dom af 6 Marts 1936 blev der givet Overassistent Georg Johannes Pedersen Dom for Separation i hans Ægteskab med Fru Kathrine Magdalene Pedersen, født Schultz. Efter Appelfristens Udløb indgav Overassistent Pedersen i Maj Maaned 1936 en Begæring til Skifteretten om Afholdelse af Skifte. Begæringen blev senere tilbagetaget, men i en Skrivelse af 3 Juli 1936 begærede han paany Skifte. I Henhold hertil blev Parterne indkaldt i Skifteretten til et Møde den 17 August 1936, under hvilket Overassistent Pedersen begærede Skiftet fremmet, medens Fru Pedersen hævdede, at Separationen var bortfaldet ved Genoptagelse af Samlivet.

I Samraad med Parterne tog Skifteretten Boet under Behandling og foretog en Registrering, men stillede iøvrigt Behandlingen i Bero, idet Fru Pedersen vilde have Adgang til at dokumentere, at Separationen var brudt.

I September Maaned 1936 tilstillede Fru Pedersens Sagfører Skifteretten en Skrivelse fra Overpræsiediet, hvoraf fremgaar, at Justitsministeriet har anset Separationen for at være bortfaldet, og under Henvisning hertil har Fru Pedersen begæret Skiftet sluttet.

Overassistent Pedersen har overfor Skifteretten protesteret herimod og har begæret Skiftet fremmet.

Om Forholdet mellem Parterne efter Separationsdommens Afsigelse foreligger der Oplysninger, dels i en paa Overpræsiediets Foranledning optaget Politirapport af 5 og 6 August 1936, dels i mundtlige Forklaringer, som Parterne har afgivet for Skifteretten. Det fremgaar heraf, at Parterne siden Separationsdommen begge har boet i Ægtefællernes tidligere fælles Lejlighed. Umiddelbart efter Dommens Afsigelse flyttede Manden sin Seng ud i Lejlighedens Pigeværelse, og Parterne forklarede overensstemmende, at de derefter ikke havde kønslig Omgang med hinanden og ej heller spiste sammen. Manden har henvendt sig til Fogden for at faa Hustruen udsat af Lejligheden, og Hustruen har indgivet Andragende til Overpræsiediet om at faa Manden sat i Bidrag.

Torsdag den 11 Juni 1936 var Parterne anmodet om at give Møde i Skifteretten, men Manden udeblev, og det viste sig, at dette skyldtes, at han havde faaet et Sygdomsanfald med Bevidstløshed. Efter det forgæves Møde i Skifteretten opsøgte Hustruen Manden i Lejligheden, og efter hans Anmodning sendte hun Bud efter Læge og fik Manden anbragt i Sengen i det fælles Soveværelse, idet Manden syntes, at det var ubehageligt, at han skulde modtage Lægen, medens han laa i Pigeværelset. Manden laa til Sengs i nogle Dage, og i denne Tid sørgede Hustruen for hans Mad.

Om hvad der er passeret mellem Parterne i disse Dage har Hustruen forklaret, at Manden straks efter at være flyttet ind i Sengen i Soveværelset gjorde Tilnærmelser overfor hende, og i Løbet af 4 Dage havde de 7 Gange Samleje, og Forholdet mellem dem var i det hele udmærket godt.

Manden har forklaret, at Hustruen forsøgte at trænge sig ind paa ham i Sengen, men han opfattede det som et Trick fra hendes Side og skubbede hende med Magtanvendelse fra sig.

Mandag den 15 Juni mødte Parterne i Skifteretten angaaende det oprindelig indgivne, men tilbagetagne Andragende. De stod da paany skarpt overfor hinanden, og det blev aftalt, at Hustruen skulde anlægge Sag for at faa afgjort, om Separationen var bortfaldet.

Parterne er enige om, at de efter den 15 Juni 1936 begge har boet i Lejligheden, Hustruen i Soveværelset og Manden i Pigeværelset. De har ikke haft nogen kønslig Omgang og har ej heller spist sammen.

Efter det saaledes oplyste, kan det ikke antages, at Fru Pedersen mod sin Mand Benægtelse har godtgjort, at Samlivet imellem dem har været genoptaget efter Separationsdommens Afsigelse, hvorfor Behandlingen af nærværende Bo efter Mandens Paastand vil være at fremme.

Landsretskendelsens Præmisser er saalydende:

Den paakærede Kendelse er afsagt af Københavns Byrets Skifteafdeling II den 17 Oktober 1936 og paastaas af den kærende Fru Kathrine Magdalene Pedersen, f Schultz, forandret saaledes at Skiftebehandlingen sluttes.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Kæremaalets Omkostninger vil være at ophæve.

Onsdag den 5 Maj.

Nr 226/1936. Skibsbygmester **Søren Larsen** (Bülow)

mod

Aktiebolaget Jönköping Motorfabrik, Jönköping, Sverige (Meyer),

betræffende Betaling af Restbeløb for Bygning af nogle Motorkuttere.

Vestre Landsrets Dom af 9 September 1936: Sagsøgte, Skibsbygmester Søren Larsen, bør anerkende, at de af Sagsøgerne, Aktiebolaget Jönköping Motorfabrik, i Nationalbanken i København i Henhold til Bankens Skrivelse af 10 November 1934 deponerede 16 000 Kr tilkommer Sagsøgerne. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne 1800 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Af de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at der ikke er tilkendt Appellanten noget Beløb vedrørende forøgede Arbejdsudgifter eller som Ekstrabetaling i Anledning af, at han, efter først at have paabegyndt Bygningen af hver af de 5 Baade paa ca 13 Registertons har ombygget dem til 17 a 18 Tons.

Hvad angaar de af Appellanten krævede Beløb af henholdsvis 250 Kroner for Lanterne og Kompas og 5545 Kroner vedrørende Udrustning af Baadene udover hvad der er anført i den Appellanten af Johnsen overgivne Specifikation, findes Indstævnte — der efter det foreliggende, derunder Bestemmelsen i Telegrammet af 29 Oktober 1934, maa bære Ansvaret for Johnsens Forhold og den heraf følgende Uklarhed med Hensyn til de heromhandlede Poster — at være pligtig at tilsvare Appellanten de paagældende Beløb.

Idet der dernæst ikke findes Grundlag for at fastslaa, at Appellanten skal betale nogen Del af de i Dommen ommeldte Dags-

mulkter, Rejseomkostninger m v, og idet Forudsætningerne for, at Appellanten skulde paatage sig den i Dokumentet af 2 Juli 1934 nævnte Financiering, maa anses bortfaldet ved Indstævntes Indtrædelse i Kontraktforholdet med Seydisfjord Kommune, har Indstævnte ikke været berettiget til at gøre Modregning gældende overfor Appellantens Krav paa det til Indstævnte for Halvdæk og Gelænder indbetalte Beløb 5000 Kroner.

Efter det anførte tilkommer der Appellanten ialt 10 795 Kroner af det af Indstævnte i Danmarks Nationalbank deponerede Beløb af 16 000 Kroner.

I Sagsomkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aktiebolaget Jönköping Motorfabrik, er berettiget til af de af Aktiebolaget i Danmarks Nationalbank deponerede 16 000 Kroner at erholde udbetalt 5205 Kroner.

I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten, Skibsbygmester Søren Larsen, 2000 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afslgelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Anledning af, at Seydisfjord Købstad i Island ønskede Tilbud paa Bygning af 4 eller 5 Motorkuttere til Fiskeribrug, indledes der i Begyndelsen af Marts Maaned 1934 Forhandlinger mellem nævnte Købstadkommune og Konsul Gisli Johnsen i Reykjavik. Disse Forhandlinger resulterede i, at Repræsentanter for Købstaden og Konsul Johnsen — sidstnævnte under Forbehold af Samtykke fra Sagsøgerne, Aktiebolaget Jönköping Motorfabrik i Jönköping i Sverige — den 26 Maj 1934 underskrev en Kontrakt, hvorved Johnsen paa Sagsøgernes Vegne solgte Seydisfjord Købstad fire Motorkuttere i Størrelse og med Udrustning i Henhold til en Kontrakten vedlagt Specifikation, der var godkendt af Købernes Repræsentanter. I Kontrakten, som Johnsen skulde skaffe akcepteret af Sagsøgerne senest den 8 Juni 1934, hedder det bl a:

»Prisen for hver Baad, inclus 40/45 HK June-Munktell Motor, er fastsat til Isl Kr 19 500,00 — Nitten Tusinde og fem Hundrede Kroner —. Men da Køberen nu ønsker at Motoren skal være 50/55 HK istedet for 40/45 HK forhøjes Prisen med Sv Kr 1100,00 — Elleve Hundrede Svenske Kroner — pr Baad.

Køberen har Ret til at føre Tilsyn med Bygningen ved sin Repræsentant — — —

Baadene skal alle afleveres i Djupvik eller/og i anden Havn paa Vestkysten af Sverige. Afleveringen skal ske medio September 1934, alt under sædvanlig Force Majeure Forbehold. Skulde Afleveringen ikke finde Sted før 30 September, og Forsinkelsen skyldes Forhold som kan

bebrejdes Leverandøren efter sædvanlige Regler i saadanne Kontraktforhold, bødes det med 100 Kroners Dagmulkter for hver Baad som ikke er afleveret, indtil Afleveringen sker.

Betalingen erlægges paa følgende Maade:

Isl. Kr 2000,00 for hver Baad naar Kølen er lagt.

Isl Kr 3000,00 for hver Baad naar Baadene er spanterejst — — —

Restkøbesummen betales gennem et svensk exportkreditlaan som A/B Jönköping Motorfabrik lover at fremskaffe.

Dette Laan skal betales saaledes:

Laanet skal være afdragsfrit indtil 15 Septemder 1936, betales derpaa i syv lige Afdrag første Gang 15 September 1936 og derpaa 15 September hver Aar, indtil Beløbet er betalt. Renten, som skal være sædvanlig svensk Eksportkreditrente, men som ikke maa overstige 5½ pCt per anno, erlægges paa sædvanlig Maade og efter de Regler som gælder for saadanne Kreditter i Sverige. Renterne af Laanet betales halvaarlig forud — — —

Som Sikkerhed for Laanet giver Seydisfjord-Købstad første Prioritet i samtlige Baade med Tilbehør samt hæfter for øvrigt for Laanet efter islandske Lovbestemmelser — — —

Køberne har Ret til, hvis de ønsker det inden to Maaneder, at faa bygget en Baad til af samme Dimensioner og paa samme Vilkaar som de ovenskrevne.«

Det lykkedes ikke Johnsen at skaffe Sagsøgernes Akcept inden den fastsatte Tid bl a fordi Sagsøgerne, der ikke selv gav sig af med Skibsbygning, efter indhentede Oplysninger mente at maatte regne med en Bygningstid af ialt 6 Maaneder for samtlige fire Fartøjer, saaledes at den i Kontrakten fastsatte Leveringstid ikke kunde overholdes. Johnsen spurgte nu ved Telegram af 8 Juni 1934 Sagsøgte, Skibsbygmester Larsen i Nykøbing, Mors, om han kunde levere fire 16—18 Tons Motorbaade ultimo September, og efter at have modtaget bekræftende Svar herpaa mødtes Johnsen med Sagsøgte i København, hvor de i Dagene fra den 15 til den 18 Juni forhandlede nærmere om Vilkaarene for Bygningen af Fartøjerne og om Muligheden for at financiere Arbejdet gennem en dansk Eksportkredit. Den 2 Juli s A afsluttedes Forhandlingerne i København ved, at Sagsøgte samme Dag underskrev et Dokument, hvori det hedder:

»Undertegnede Søren Larsen, Skibsbygmester, Nykøbing Mors, paa-tager mig herved at bygge og levere de til Seydisfjordarkaupstad ved G J Johnsen solgte 4 Motorbaade, alt i Henhold til Kontrakt dateret Reykjavik 26 Maj 1934 samt dertil hørende Specifikation og Tegning, som jeg Søren Larsen er bekendt med.

Det bemærkes, at Motorerne til nævnte 4 Motorbaade leveres af Jönköpings Motorfabrik A-B i Jönköping, som leverer disse Cif Nykøbing Mors, og hvis Størrelse er 50 HK, med vridare Blade. Med Motorerne leveres sædvanligt installations Tilbehør, Motorerne leveres af Fabriken efter Ordre fra Skibsbygmester Larsen. Baadene overtages i Nykøbing Havn.

Installationsomkostningerne ved Motorerne etc bæres af Værftet og er Betalingen herfor inkluderet i den Pris som skal betales for Baadene,

hvilken er fastsat til 47 200 Kr for alle 4 Baade, leveret og bygget i Henhold til Specifikation og Kontrakt.

Det bemærkes, at hvor der i nævnte Kontrakt af 26 Maj 1934 tales om Svensk Exportkredit, bortfalder dette, da Baadene bygges i Danmark. Paa Grund heraf forpligter jeg mig Søren Larsen til at ordne et Laan paa Kr 63 120,00 eller tilsvarende i pund Sterling, hvilket Laan betales af Køberen af Baadene efter Bestemmelser i bemeldte Kontrakt. Af dette Beløb tilkommer og beholder Hr Larsen Kr 47 200,00 hvorimod Restbeløbet Kr 15 920,00 udbetales til Hr G J Johnsen.

Jeg Søren Larsen overtager alle de i bemeldte Kontrakt af 26 Maj 1934 indgaaede Forpligtelser og Bestemmelser som Køberen har ønsket at fremsætte i Kontrakten, hvorved saavel Jönköpings Motorfabrik A-B som G J Johnsen løses fra disse overfor Køberen.«

Ved et Tillæg af 2 Juli 1934 til ovennævnte Dokument erklærede Sagsøgte sig enig i, at de kontante Betalinger, som Seydisfjord Købstad skulde præstere efter Kontrakten af 26 Maj 1924, skulde erlægges til Sagsøgerne, saaledes at Sagsøgte ikke skulde have nogen Andel heri.

Uanset at Sagsøgte hverken havde Aftale med Seydisfjord Købstad eller med Sagsøgerne — som først den 16 August 1934 underskrev den fornævnte Kontrakt af 26 Maj 1934 efter at have forsynet den med saalydende Paategning: »Ovenstaaende Kontrakt godkendes med den Bemærkning, at Baadene bygges ifølge Overenskomst hos Skibsbygmester Søren Larsen, Nykøbing Mors« — begyndte han straks Arbejdet med Bygningen af de fire Fartøjer, til hvilke Johnsen ved Skrivelse af 4 Juli 1934 bestilte de fornødne Motorer hos Sagsøgerne, saaledes at disse skulde levere Motorerne cif Nykøbing Mors mod Betaling af 8000 islandske Kr, naar Kølen var lagt — og 12 000 Kr, naar Fartøjerne var spante-rejst. Under en derpaa følgende Korrespondance mellem Parterne angaaende forskellige tekniske Detailler ved Motorernes Installation tilskrev Sagsøgte Sagsøgerne, at det var rart, om Motorerne kunde være i Nykøbing Mors sidst i Juli Maaned eller først i August. Herom udtalte Sagsøgerne i Skrivelse af 23 Juli til Sagsøgte, at Motorerne stod færdige til Levering naarsomhelst, men at de paa Grund af en begært Forandring, der maatte foretages ved Propelbladene, regnede med at kunne foretage Afsendelsen i den følgende Uge. Skønt Sagsøgte ved Telegram af 6 August erindrede Sagsøgerne om Leveringen, afsendte disse dog først Motorerne den 14 August, fordi de forinden ønskede at modtage den dem tilkommende kontante Betaling af Seydisfjord Købstad, og Motorerne kom herefter til Nykøbing den 20 August. Imidlertid havde Sagsøgte den 16 August tilskrevet Sagsøgerne saaledes:

»Ifølge Meddelelse fra det Islandske Gesandtskab og Hrr Gisli Johnsen, er der i de allersidste Dage underskrevet endelig Kontrakt mellem Deres ærede Selskab og Seydisfjord Købstad, ligesom Købesummen for Motorerne 20 Tusinde Kroner er Dem udbetalt.

Under Hensyn til at jeg formentlig derigennem afskæres fra at opnaa Dansk Exportkredit, idet Forudsætningen for denne var og er en direkte Kontrakt mellem Seydisfjord og Undertegnede, samt under Hensyn til den i Strid med Kontrakten mellem Dem og mig, skete betydelige Forsinkelse med Levering af Motorerne maa jeg fastholde, at Kontrak-

ten ikke kan være bindende for mig, idet jeg navnlig herefter ikke mener mig forpligtet til at financiere Skibsbygningen eller skaffe den financieret, ligesaa lidt som jeg kan paatage mig noget Ansvar for rettidig Levering.

Jeg mener nu imidlertid og maa gaa ud fra, at den direkte Oprettelse af Kontrakten betyde at De selv fremskaffer Kreditten, og betaler mig for min Leverance, hvorfor De bedes sende mig Bekræftelse herpaa samt Forslag til Afvikling omgaaende.

For en Sikkerheds Skyld ønsker jeg at tilføje, at Kontrakten mellem Dem og mig, eller navnlig Deres Forudsætninger ogsaa paa flere andre Punkter er misligholdt — — —.

Paa dette Brev svarede Sagsøgerne i Skrivelse af 20 August, at de holdt Sagsøgerne fast ved hans Forpligtelser af 2 Juli, men at de fra Johnsen — med hvem Sagsøgte havde forhandlet den 18 August — havde hørt, at det hele beroede paa en Misforstaaelse fra Sagsøgtes Side, og at Arbejdet skred frem paa normal Maade. Paa en telegrafisk Forespørgsel af 6 September fra Sagsøgerne om, hvorvidt Fartøjerne blev færdige til den i Kontrakten stipulerede Tid, svarede Sagsøgte samme Dag, at de fire Fartøjer vilde blive færdige først i Oktober, og et femte Fartøj, som Seydisfjord Købstad senere havde bestilt, en Maaned efter, at han fra Sagsøgerne havde modtaget den femte Motor. Imidlertid indtraadte der den 10 September en Standsning i Arbejdet med Motorernes Indsættelse i Baadene, idet Toldvæsnet i Nykøbing Mors, som ved Motorernes Ankomst havde udleveret Sagsøgte de for Arbejdets Fremme nødvendige Motordele i Tillid til hans Anbringende om, at der ikke skulde betaales Told af dem, fordi de skulde genudføres, nævnte Dag bragte i Erfaring, at Udlevering ikke maatte have fundet Sted uden Tilladelse fra Valutakontoret, hvorefter Toldvæsnet nægtede at frigive de endnu i dets Forvaring værende Motordele, førend Valutakontorets Samtykke forelaa. Der hengik hermed saa lang Tid, at Motorerne først var til Raadighed for Sagsøgte den 1 Oktober, hvorefter Arbejdet atter blev optaget i fuldt Omfang. Da Fartøjerne ikke blev færdige til den i Kontrakten fastsatte Tid, fremsatte Seydisfjord Købstad Krav om Dagmulkter overfor Sagsøgerne, som atter gjorde dette Krav gældende mod Sagsøgte. Da denne hævdede, at Forsinkelsen ikke kunde tilregnes ham, og da han desuden mente at have Krav paa Betaling udover den i »Kontrakten« af 2 Juli fastsatte for forskellige Arbejder m v, han havde maattet foretage paa Kutterne for at faa dem godkendt af Seydisfjord Købstad, der siden den 10 August havde ført Tilsyn med Bygningen, førtes der i Slutningen af Oktober Maaned til Stadighed Forhandlinger mellem Sagsøgte og Repræsentanter for Sagsøgerne. Disse Forhandlinger afsluttede med, at Sagsøgte, der ikke havde gjort Skridt til at skaffe det i Kontrakten af 2 Juli omtalte Laan, tilbød at udlevere Motorkutterne, i hvilke hans Bankforbindelse Morsø Bank havde Pant for 38 000 Kr, paa følgende i Telegram af 29 Oktober til Sagsøgenes Repræsentant nævnte Vilkaar:

» — — 54 000 ISLANDSKE KRONER UDBETALES TIL LARSEN VED BAADENES AFLEVERING STOP DERUDOVER DEPONERER JØNKØPING MOTORFABRIK I NATIONALBANKEN I KØBENHAVN

16 000 ISLANDSKE KRONER DER TILFALDER LARSEN SAAFREMT JØNKØBING IKKE INDEN 2 MAANEDER FRA DATO HAR ANLAGT SAG MOD LARSEN TIL AFGØRELSE AF HVEM AF PARTERNE DETTE BELØB HELT ELLER DELVIS SKAL TILFALDE STOP — — — RETSSAGEN SKAL OMFATTE SAAVEL JØNKØBING SOM JOHNSENS PAASTAAEDE KRAV OG JØNKØBING SKAL UNDER DENNE RETSSAG ANERKENDE JOHNSENS FORPLIGTELSE VEDRØRENDE HEROMHANDLEDE 5 BAADE«.

Dette Tilbud blev akcepteret af Sagsøgerne, idet dog Parterne enedes om, at der skulde deponeres danske Kr i Stedet for islandske, og Sagsøgerne overtog herefter den 1 eller 2 November de fire Kuttere, for hvilke de foruden de ovennævnte 54 000 Kr yderligere har betalt 5000 Kr, saaledes at Sagsøgte har oppebaaret den i Kontrakten af 2 Juli 1934 aftalte Byggesum af 11 800 Kr pr Fartøj.

Sagsøgerne har derpaa under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at de fornævnte af Sagsøgerne i Nationalbanken deponerede 16 000 Kr, hvis Modtagelse Banken ved Skrivelse af 10 November 1934 til Sagsøgerne har anerkendt, tilkommer dem. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale og sig kendt berettiget til de deponerede 16 000 Kr.

Sagsøgte, der ikke har paaberaabt sig sin ovennævnte Skrivelse til Sagsøgerne af 16 August, har til Støtte for sin Paastand anført, at han foruden den ham udbetalte Sum yderligere har Krav paa følgende Beløb:

For Levering af Certificater til Kompas og Lanterner.	250 Kr 00 Øre
For Udrustning udover det i Sagsøgtes Specifikation nævnte	5 545 — 00 —
Ekstrabetaling for at have bygget hver af Baadene 3½ Tons større end Udregning efter Specifikationerne viste	12 000 — 00 —
Forøgede Arbejdsudgifter ved forskellige af Sagsøgerne voldte Forsinkelser	9 195 — 76 —
Ekstraarbejder, der er anerkendt af Seydisfjord Købstad	5 000 — 00 —
	<hr/>
	31 990 Kr 76 Øre.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgte, da han underskrev Dokumentet af 2 Juli, samtidig underskrev en til dette hørende maskinskrevet Specifikation vedrørende Bygningen af Motorkutterne, af hvilken der blev overgivet ham en Genpart, som han mente var overensstemmende med Originalen. Dette viste sig imidlertid ikke at være Tilfældet, idet der med Blæk var gjort Tilføjelser til den maskinskrevne Tekst i den til Seydisfjord Købstad overgivne Specifikation, saaledes at Købstaden efter denne kunde forlange dels at der fulgte Certificater med de til Baadene hørende Kompas og Lanterner, dels at Baadene forsynedes med Udrustning i Overensstemmelse med den islandske Søkontrol, hvorimod Køberne efter Sagsøgtes Specifikationer ikke havde Krav paa Certificater og kun paa Udrustning med Anker og Kætting.

Under Anbringende af, at det for at faa Baadene godkendt af Køberne har været nødvendigt at rette sig efter deres Specifikation, hvilket har medført en Merudgift for Sagsøgte af 250 Kr til Certificater og

5545 Kr til Udrustning, har Sagsøgte i første Række gjort gældende, at Sagsøgerne maa være pligtige at refundere ham disse Beløb, som han har afholdt i deres Interesse.

Det fremgaar af den refererede Korrespondance mellem Parterne, at Sagsøgerne har antaget Sagsøgtes Tilbud af 2 Juli om for den deri opgivne Pris at bygge de Fartøjer, som Sagsøgerne ved Kontrakten af 26 Maj havde forpligtet sig til at levere Seydisfjord Købstad. Sagsøgte har saaledes været Underentreprenør for Sagsøgerne, og da det mod disses Benægtelse ikke er godtgjort, at de har været pligtige at levere Køberne den omtvistede Udrustning m v, vil Sagsøgte, der har imødekommet det til ham i saa Henseende stillede Krav uden at indhente Sagsøgernes Godkendelse, og uden at gøre dem bekendt med Uoverensstemmelsen i Specifikationerne, ikke kunde kræve de heromhandlede Beløb betalt af Sagsøgerne.

Sagsøgte har dernæst til Støtte for sit Standpunkt anført, at Uoverensstemmelserne i de forskellige Specifikationer maa skyldes Svig eller Ugatsomhed fra Johnsens Side, og at Sagsøgerne ved at acceptere den i Telegrammet af 29 Oktober 1934 indeholdte Passus: »— — — Jønkøping skal under denne Retssag anerkende Johnsens Forpligtelser« har paataget sig at hæfte for den Merudgift, Johnsen ved sit Forhold har paa draget Sagsøgte.

Idet nu Akcepten af Telegrammet ikke findes at kunne forstaas som indeholdende et ubetinget Tilsagn om at betale Erstatning i Anledning af Johnsens Forhold med Hensyn til Uoverensstemmelsen i Specifikationerne, vil der heller ikke paa dette Punkt kunne gives Sagsøgte Medhold, allerede fordi Sagsøgte kunde have sikret sig mod at lide Tab ved Uoverensstemmelsen mellem Specifikationerne, saafremt han straks havde gjort Sagsøgerne bekendt hermed, i hvilket Tilfælde han, om Sagsøgerne havde forlangt Købernes Specifikationer fulgt, kunde have forbeholdt sig Dækning for Merudgiften derved.

Med Hensyn til Kravet om Ekstrabetaling af 12 000 Kr har Sagsøgte forklaret, at de i Specifikationerne opgivne Maal kun vilde give Baadene en Størrelse af 13 Registertons, og at han havde foretaget sine Kalkulationer herefter og ikke lagt Vægt paa, at Specifikationens Overskrift nævner 17/18 Tons Baad, idet dette omtrent vil blive den Lastetonnage, der svarer til 13 Registertons. Da Købernes Tilsynsførende imidlertid indfandt sig hos ham, erklærede han efter at have undersøgt de under Bygning værende Baade, at de ikke kunde anvendes til Formaalet, da de var for smaa. Tilsynsmanden erkendte vel, efter hvad Sagsøgte som Part har forklaret, at Baadene var byggede overensstemmende med de i Specifikationerne opgivne Maal, men hævdede, at Seydisfjord Købstad havde regnet med, at Baadene blev paa 17—18 Tons. Sagsøgte vil herefter for at faa Baadene godkendt have bygget dem 14 Tommer højere fortil og 12 Tommer højere bagtil, men han gav ikke Sagsøgerne Meddelelse om, at han foretog disse Ændringer, og først den 14 Oktober, da han forhandlede med Ingeniør Bjørklin som Repræsentant for Sagsøgerne, gjorde han denne bekendt med, at han vilde forlange særlig Betaling for det nævnte paa Foranledning af Købernes Tilsynsførende udførte Ekstraarbejde.

Da Sagsøgte ifølge den af ham givne Fremstilling har præsteret et større Arbejde, end han efter Specifikationerne, mellem hvilke der paa dette Punkt ikke er Uoverensstemmelse, var pligtig til, vil han allerede af den Grund være afskaaret fra at forlange Ekstrabetaling herfor af Sagsøgerne.

Endvidere har Sagsøgte anbragt, at der under Arbejdet med Bygningen af Baadene som Følge af Sagsøgernes Forhold indtraf forskellige Forsinkelser, der i visse Tidsrum hindrede ham i at fremme Arbejdet eller i hvert Fald i at gøre det med fuld Kraft. Desuagtet kunde han ikke afskedige den under saadanne Forhold overflødige Arbejdsstyrke, men maatte lønne den for at være sikker paa at have fornødt Mandskab til Raadighed, naar det atter blev muligt at optage Arbejdet i fuldt Omfang. Denne Omstændighed tilligemed andre af Forsinkelserne følgende Ulemper, saasom Vanskeligheder ved Arbejdets Tilrettelægning har fordyret Byggearbejdet i høj Grad, og Merudgiften beløber sig efter Sagsøgtes Beregning til 9195 Kr 76 Øre, hvilket er Forskellen mellem Sagsøgtes Udlæg til Materialier og Arbejds løn og den Sum, de færdigbyggede Baade efter en af Sagsøgte foranstaltet Vurderingsforretning er ansat til. Angaaende de Forsinkelser i Byggearbejdet, som Sagsøgte vil gøre Sagsøgerne ansvarlige for, har Sagsøgte nærmere anført følgende:

Det var, da Sagsøgte underskrev »Kontrakten« af 2 Juli, en klar Forudsætning fra hans Side, at den kun var foreløbig, og at den skulde afløses af en endelig Kontrakt med Seydisfjord Købstad eller med Sagsøgerne. Da han senere ved den paagældende Tilsynsmands Ankomst blev klar over, at Seydisfjord Købstad ikke vilde træde i Kontraktsforhold til ham, og at Sagsøgerne endnu ikke havde forpligtet sig overfor Seydisfjord Købstad, stillede han paa dette Tidspunkt i størst mulig Omfang Arbejdet i Bero, indtil han fik at vide, at Kontraktsforholdene var bragt i Orden ved, at Sagsøgerne den 16 August havde tiltraadt Kontrakten med Seydisfjord Købstad af 26 Maj. Yderligere Forsinkelser er indtraadt derved, at Sagsøgerne som foran nævnt først leverede Motorerne den 20 August, skønt Sagsøgte, der allerede den 12 August var færdig til at begynde Arbejdet med at installere dem i Baadene, havde rykket Sagsøgerne for dem i god Tid forinden, og endelig blev, som ligeledes foran omtalt, Installationsarbejdet standset i Tiden fra den 10 September til den 1 Oktober paa Grund af Vanskeligheder med Tilvebringelse af Valutaattest.

Da Sagsøgerne ikke har gjort sig skyldige i Brud paa en Forpligtelse overfor Sagsøgte ved først at underskrive Kontrakten med Seydisfjord Købstad den 16 August, vil det ikke kunne lægges Sagsøgerne til Last, at Sagsøgte omkring dette Tidspunkt standsede Arbejdet paa Grund af den Usikkerhed, der da forelaa med Hensyn til den nærmere Ordning af Kontraktsforholdene. Ej heller vil Sagsøgerne kunne gøres ansvarlige for den Forsinkelse, der indtraadte i Tiden fra den 10 September til den 1 Oktober, idet de alene var forpligtede til at levere Motorerne cif Nykøbing Mors, medens det maatte blive Sagsøgtes egen Sag at træffe den fornødne Ordning med Valutakontoret, saaledes at Motorerne straks efter deres Ankomst til Landet kunde stilles til hans Raadighed. Der vil herefter alene kunne blive Spørgsmaal om at gøre Sagsøgerne ansvar-

lige for den Fordyrelse af Arbejdet, der maatte være foraarsaget ved, at Motorerne først blev leverede den 20 August i Stedet for den 12 August. Da der imidlertid maa gives Sagsøgerne Medhold i, at det — selv om der maatte kunne gaas ud fra, at Byggeomkostningerne oversteg Værdien af de færdige Fartøjer med det heromhandlede Beløb — ikke er godtgjort, at dette, der ogsaa kan være foraarsaget ved andre Forhold, skyldes Forsinkelserne, og da der overfor Sagsøgenes Bestridelse af, at Forsinkelsen fra den 12 til den 20 August overhovedet har influeret paa Byggearbejdet, ikke er sket nogen nærmere Paavisning af, at dette har været Tilfældet, vil der ikke kunne tilkendes Sagsøgte nogen Erstatning paa dette Punkt.

Det er uomtvistet, at Sagsøgte efter Anmodning fra Seydisfjord Købstad har forsynet samtlige Baade med Halvdæk og Gelænder, og at Købstaden, der har anerkendt dette som Ekstraarbejde, herfor har betalt 5000 Kr udover den akkorderede Købesum til Sagsøgerne. Disse har imidlertid ikke anset sig pligtige at betale Beløbet til Sagsøgte under Hensyn til, at de for ca 1 Maanedes Forsinkelse med Aflevering af Fartøjerne har maattet betale Dagmulkter, der dog efter Forhandling med Køberne blev nedsat til 9000 Kr, og at de, da Sagsøgte ikke har opfyldt sin Forpligtelse til at financiere Kontrakten, selv har maattet rejse det hertil fornødne Banklaan, hvorved de vil have lidt et Tab paa ialt 10 871 sv Kr, hvoraf 7550 Kr 38 Øre skyldes Afgift for Bankgarantier i Anledning af Financiering af Kontrakten og Resten Rejseomkostninger m v til de Personer, som før nærværende Sags Anlæg har forhandlet med Sagsøgte paa Sagsøgenes Vegne om de opstaaede Uoverensstemmelser.

Sagsøgte har som Grund til, at han ikke har financieret Bygningen af Fartøjerne, anført, at han ikke ansaa sig pligtig dertil, fordi Sagsøgerne ikke vilde efterkomme hans Krav om at yde ham Betaling for de af ham udførte Ekstraarbejder. Da dette efter det foran anførte ikke kunde berettigede ham til at tilsidesætte denne Forpligtelse, og da det er ubestridt, at Sagsøgerne ved selv at maatte financiere Byggeforetagendet har haft den nævnte Udgift til Bankgarantier, har de været berettigede til heri at modregne Sagsøgtes Krav paa de 5000 Kr.

Efter alt det anførte vil den af Sagsøgerne nedlagte Paastand i det hele være at tage til Følge, idet det saaledes ikke bliver nødvendigt at tage Stilling til, hvorvidt og i hvilket Omfang Sagsøgte kan gøres ansvarlig for de paaløbne Dagsmulkter.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgerne med 1800 Kr.

Fredag den 7 Maj.

Nr 174/1936.   **Fru Paula Frederikke Salomonsen**, født Weimann
(Gorrissen)

mod

Direktør Carl Harry Otto Salomonsen (Jørgensen),

betræffende Ophævelse af en Overenskomst angaaende Ordning af Parternes økonomiske Mellemværende.

Østre Landsrets Dom af 17 Januar 1936: Sagsøgte, Direktør Carl Harry Otto Salomonsen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Paula Frederikke Salomonsen, født Weimann, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte med 2000 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Ankeudvalgs Kendelse

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Indstævnte har under særskilt Procedure af Formaliteten paa-staaet Sagen afvist, idet han har anført, at Appellantinden er afskaaret fra Anke som Følge af den af hende og hendes Befuld-mægtigede her i Landet, Overretssagfører C Dalberg, efter Dom-mens Afsigelse udviste Adfærd.

Ved et Dokument af 22 August 1934 havde Appellantinden, der har fast Bopæl i Rom, givet Overretssagfører Dalberg en vidt-gaaende Bemyndigelse til at handle paa hendes Vegne bl a i Forholdet overfor Indstævnte.

Kort efter Landsretsdommens Afsigelse indledede Overrets-sagfører Dalberg paa eget Initiativ Forhandlinger med Indstævntes Sagfører, dels om Eftergivelse af det Appellantinden idømte Sagsomkostningsbeløb, dels om Muligheden for pekuniær Støtte fra Indstævnte til Appellantinden, og Overretssagfører Dalberg lagde herunder ikke Skjul paa, at han ansaa Anke unyttig. For-handlingerne afsluttedes med et Brev fra Indstævntes Sagfører til Overretssagfører Dalberg af 11 Februar 1936, hvori det hedder, at Indstævnte, efter at Sagen nu er afsluttet, er indgaaet paa at eftergive det nævnte Omkostningsbeløb. Der foretoges derefter ikke fra Appellantindens Side videre i Sagen, forinden en anden af hende antaget Sagfører den 14 April 1936 meddelte Indstævntes Sagfører, at der var erhvervet Tilladelse til Paaanke. Noget ud-trykkeligt Ankeafkald blev ikke affordret Overretssagfører Dal-berg.

Selv om det fornævnte Dokument af 22 August 1934 maatte antages at hjemle Overretssagfører Dalberg Bemyndigelse til med bindende Virkning for Appellantinden at frafalde Anke, findes Indstævnte under Hensyn til, at det maatte være klart, at Over-retssagfører Dalbergs Henvendelse ikke skete efter Aftale med Appellantinden, ikke at have haft tilstrækkelig Føje til at gaa

ud fra, at Overretssagfører Dalberg vilde træffe nogen Afgørelse med Hensyn til Ankespørgsmaalet, ligesom Henvendelserne ikke findes i sig selv at være uforenelige med, at Ankespørgsmaalet holdtes aabent. Endelig findes ej heller Appellantinden selv ved sin Passivitet overfor de omtalte Henvendelser, om hvis Beskaffenhed hun ikke kan antages at have faaet nogen Besked, at have afskaaret sig fra Anke.

Afvisningspaastanden vil herefter ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den af Indstævnte, Direktør Carl Harry Otto Salomonsen, nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Fru Paula Frederikke Salomonsen, født Weimann, der i 1917 havde indgaaet Ægteskab med Carl Harry Otto Salomonsen, nuværende Direktør for A/S De danske Cichoriefabriker, og som efter Aftale med ham i en Aarrække havde boet i Italien, siden 1927 i Rom, sammen med Ægteparrets 2 Døtre, udtog i November 1929 ved Højesteretssagfører C B Henriques Stævning til Skilsmisse. Sagen blev dog hævet, idet Parterne vilde søge gennem Forhandling at opnaa en Ordning af deres Forhold. Da det indtil Eftersommeren 1931 endnu ikke var lykkedes, sagsøgte Fru Paula Salomonsen paany sin Ægtefælle til Skilsmisse, subsidiært Separation. Ved Københavns Byrets Dom af 15 Januar 1932 blev Ægtefællerne, mellem hvem der bestod sædvanlig Formuefællesskab, separeret, saaledes at Forældremyndigheden over Døtrene tilfaldt Hustruen med Forpligtelse for Direktør Salomonsen til at bidrage til deres Underhold, men ikke til Hustruens. Efter at Dommen af Direktør Salomonsen var indanket for Østre Landsret, blev der den 6 Juni 1932 mellem Parterne afsluttet en Overenskomst, ifølge hvis Afsnit I de er »enige om at leve faktisk adskilte«, saaledes at Hustruen udøver Forældremyndighed over Børnene, om hvis Opdragelse, Samkvem med Faderen m v der derhos gives Forskrifter. Afsnit II indeholder følgende:

»Formuefællesskabet ophæves.

Hr Carl Salomonsen forpligter sig til at yde Fru Paula Salomonsen et aarligt Underholdsbidrag paa 50 000 Kr — i Tiden indtil Udgangen af Aaret 1938 dog 60 000 Kr aarligt —, der indbetales kvartalsvis forud fra 1 Juni 1932. Samtidig forpligter Hr Carl Salomonsen sig til efter sin Lejlighed delvis at afløse dette Underholdsbidrag ved at udbetale Fru Salomonsen en Kapital bestaaende af danske offentlig noterede Obligationer — — — som i Overdragelsesøjeblikket giver en Renteafkastning af 30 000 Kr aarlig. Denne Afløsning skal ske inden Udgangen af 1934 — — — Eftersom denne Kapital udbetales, bortfalder selvfølgelig den til Renten i Overdragelsesøjeblikket svarende Del af fornævnte Underholdsbidrag.

Hr Carl Salomonsen har endvidere Ret til at frigøre sig for det øvrige faste Underholdsbidrag, stort 20 000 Kr, ved, saasnt han ønsker det, i Stedet for dette at give Fruen en Kapital af samme Art som ovenfor nævnt, der i Overdragelsesøjeblikket afkaster en Rente af 20 000 Kr. — — — — —

Udover hvad der følger af foranstaaende Bestemmelser betaler Carl Salomonsen intet særligt Underholdsbidrag hverken til Børnene eller til Fru Paula Salomonsen, og Fru Paula Salomonsen erklærer sig hermed fyldestgjort i enhver Henseende for den hende tilkommende Andel i Ægtefællernes Fællesformue.

Af den Kapital, der i Henhold til de ovenstaaende Bestemmelser udbetales til Afløsning af de aarlige Underholdsbeløb, udleveres Værdipapirer til Paalydende 100 000 Kr til Fru Paula Salomonsens frie Raadighed. Restkapitalen bliver at baandlægge her i Landet. — — — — —

Lejligheden i Rom, Largo Amilcare Ponchielli 4, med det derværende Indbo, saavel som Smykker m v, tilfalder Fru Paula Salomonsen.

Fru Paula Salomonsens nuværende Gæld, bortset fra nedennævnte Sagføreromkostninger, opgives af hende paa Tro og Love til ikke at overstige 500 000 lire. Til Dækning af denne Gæld udbetaler Hr Carl Salomonsen et Beløb af indtil maksimalt 125 000 Kr. — — — — — Endvidere betaler Hr Carl Salomonsen Højesteretssagfører C B Henriques' Regning, hvis Størrelse er ham opgivet, samt Advokat Vatturi's Restsalær for juridisk Assistance i Ægteskabssagen.

Bestemmelserne i nærværende Afsnit skal gælde som Ægtepagt, og der skal snarest søges Konfirmation, hvortil begge Parter yder deres Medvirkning. — — —

Ved Ægteskabssagens Foretagelse den 21 s M bemærkede de for Parterne mødende, at der var oprettet Overenskomst mellem dem om at opgive Separationen og fortsætte Ægteskabet; Sagen blev derefter hævet som forligt. Overenskomsten blev konfirmeret gennem Justitsministeriet og tinglyst som Ægtepagt.

Underholdsbidraget 50 000 Kr blev inden længe afløst ved Udbetaling af en Kapital paa ca 1 Million Kr.

Under en i September 1934 ved Københavns Amts nordre Birks Ret mod Fru Paula Salomonsen anlagt Sag paastod Direktør Salomonsen Ægteskabet opløst, subsidiært, at Parterne blev separeret; Fru Paula Salomonsen paastod sig frifundet. Ved den nævnte Rets Dom af 15 April 1935 blev Ægtefællerne separerede, saaledes at Forældremyndigheden over Børnene blev tillagt Hustruen med Forpligtelse for Direktør Salomonsen til at bidrage til deres Underhold.

Færdig fra Trykkeriet den 19 Maj 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 9

Fredag den 7 Maj.

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Fru Paula Frederikke Salomonsen, født Weimann, nedlagt Paastand principalt paa, at Overenskomsten af 6 Juni 1932 anerkendes at være bortfaldet, subsidiært paa, at der ved Behandling af Ægtefællernes Boer gennem Skifteretten med Opgørelse pr 6 Juni 1932 ydes Sagsøgerinden Erstatning for det Beløb, der er blevet hende unddraget i hendes Halvdel af Fællesboet gennem Overenskomsten.

Sagsøgte Direktør Carl Harry Otto Salomonsen har paastaet sig frifundet.

Til Begrundelse af sin principale Paastand har Sagsøgerinden anført, at Overenskomsten af 6 Juni 1932 hvilede paa den Forudsætning, at Parterne vedblev at leve om end faktisk adskilte, saa dog ikke separerede eller skilte, saaledes at hun bevarede sin Tvangsarveret efter Sagsøgte. Der maa imidlertid gives denne Medhold i, at der savnes ethvert Holdepunkt for at betvivle, at der ved Bestemmelserne i Overenskomstens Afsnit II tilsigtedes en endelig, af Parternes senere familieretlige Stilling til hinanden uafhængig Ophævelse af deres Formuefællig.

Til Begrundelse af den subsidiære Paastand har Sagsøgerinden anført, at naar Højesteretssagfører Henriques, der repræsenterede hende under de paagældende Forhandlinger, tilraadede hende at indgaa paa Overenskomsten, var det i Tillid til, at de ham af Sagsøgte forelagte Oplysninger om Boets Aktiver og Passiver var rigtige. Disse Oplysninger blev meddelt i en Notits fra Sagsøgte, lydende paa, at ifølge hans Selvangivelse til Lyngby-Taarbæk Kommunes Skattekontor ejede han pr 31 December 1931 nærmere specificerede Aktiver ialt Kr 3719 099, deraf Værdipapirer Kr 2996 897, medens hans Passiver androg Kr 1716 935, deraf »Gæld« Kr 1 668 146, saaledes at Nettoformuen var Kr 2002 164. Havde disse Oplysninger været rigtige, vilde de til Sagsøgerinden som Særeje overførte Værdier have svaret omtrentlig til det hende tilkommende, nemlig Halvdelen af Fællesboets Nettoformue. Oplysningerne var imidlertid ikke rigtige; Boets Nettoværdi maa antages at have været langt større end af Sagsøgte saaledes opgivet. Ved Fælligets Ophævelse har Sagsøgerinden følgelig ikke modtaget Værdier, der ækvivalerede hendes Boeslod, og hun har derfor Krav paa gennem en Skiftebehandling af Parternes Boer at faa Dækning for det manglende.

Her overfor har Sagsøgte gjort følgende gældende:

Ved Ophævelsen af Formuefælliget tilsigtedes det ikke, at Halvdelen af Boets Nettomasse skulde tilfalde Hustruen, hvilket ogsaa vilde

være usædvanligt og urimeligt i et Tilfælde som det foreliggende, hvor Formuen udelukkende er tilvejebragt af Manden, særlig hvor denne som Sagsøgte sidder i en stor Virksomhed. Overensstemmende med Forhandlingerne, der var ført siden 1929, blev det Princip lagt til Grund, at Hustruen foruden Boets i Italien beroende Værdier — bl a den i Overenskomsten omhandlede Leilighed, en af Sagsøgte for et Beløb af ca 200 000 Kr erhvervet Andelslejlighed, Indbo m v — skulde have en passende årlig Indtægt til at leve af. Det er saaledes ikke rigtigt, at Selvangivelsen pr 31 December 1931 var Grundlag for Delingen; at den ikke kan have været det, fremgaar da ogsaa af, at der i Henhold til Overenskomsten er tilfaldet Hustruen Værdier for ialt ca 1 460 000 Kr som Særeje, bortset fra meget værdifulde Smykker m v, d v s ca $\frac{3}{4}$ af Boets Nettomasse, hvis der regnedes med, at denne androg 2 Mill Kroner. Udover, hvad der fremgik af Selvangivelsen, der iøvrigt i enhver Henseende var rigtig, havde Sagsøgerinden og hendes Sagfører fuldt Kendskab til Boets Forhold. Højesteretssagfører Henriques var bekendt med, at de i Selvangivelsen til et Beløb af Kr 2 996 897 optagne Værdipapirer overensstemmende med de i saa Henseende gældende Forskrifter var ansat til de noterede Børskurser for Aktier i A/S De danske Cichoriefabriker og Aktier i Holdingselskabet Mercantila; en Fortegnelse over alle de paa-gældende Aktier blev forelagt Højesteretssagføreren, ligesom der blev givet ham Oplysninger om Boets Passiver; Sagsøgerinden havde derhos stedse faaet tilsendt Regnskaber for de to Selskaber. Hun og hendes Sagfører var herefter fuldt vidende om, at Værdien af Boets Aktiver oversteg den skattepligtige Værdi. Hendes Andel blev fastsat ud fra en Bedømmelse af, hvad der under Hensyn til Boets Tilstand, til hvilken hun saaledes havde nøje Kendskab, og Sagsøgtens økonomiske Stilling i videre Forstand, hans Indtjeningsevne m v, kunde anses for rimeligt. Under Forhandlingerne vægrede Sagsøgerinden sig haardnakket ved at aflægge Regnskab for et Boet tilhørende, i italienske Banker indestaaende Beløb, der i Sommeren 1929 andrag ca 3 Mill Lire, og som hun angav at have forbrugt; det endte med, at Sagsøgte irafaldt sit Krav om Regnskabsaflæggelse.

For Landsretten har Højesteretssagfører Henriques som Vidne forklaret følgende: Da han under Forhandlingerne i 1932 som Sagsøgerindens Sagfører søgte Oplysning om, hvad Sagsøgte ejede, blev Selvangivelsen pr 31 December 1931 afgivet til ham. Yderligere blev der med Hensyn til Posten Værdipapirer forevist ham en Fortegnelse over Aktier og Obligationer med Kursangivelser, ligesom han udbad sig og fik Oplysninger med Hensyn til den i Selvangivelsen opførte Gæld. Muligt kunde det bebrejdes Vidnet, at han ikke anstillede mere indgaaende Undersøgelse; men han mente at maatte stole paa, at Selvangivelsen var rigtig. Det var ikke en Lighedeling af Boet, man forhandlede om; det, Vidnet satte som sit Formaal, var, at Sagsøgerinden fik saa meget, som rimeligt var, naar en Fællesformue paa ca 2 Mill Kroner netto skulde skiftes mellem Parterne, med andre Ord, saa meget, som i Forhold dertil vilde være tilstrækkeligt og godt. Ud fra dette Synspunkt mente Vidnet at maatte tilraade Sagsøgerinden at indgaa paa Overenskomsten, men hun var ikke glad derved; hun sagde til Vidnet,

at Sagsøgte ejede »meget, meget mere«, men Vidnet svarede, at det næppe var rigtigt, at Sagsøgte var saa rig. Havde Vidnet regnet med, at Fællesformuen var i Eks 5 Mill Kroner, vilde han have forlangt mere, end hun nu har faaet; havde han regnet med 1 Million Kr, vilde han ikke have forlangt saa meget. Sagsøgerinden gjorde det til en Betingelse for at indgaa paa Overenskomsten, at Sagsøgte frafaldt Krav om Regnskabsaflæggelse for de i 1929 i italienske Banker indestaende ca 3 Mill Lire. En Afskrift af Selvangivelsen blev af Vidnet indsendt til Justitsministeriet, da dette i Anledning af Parternes Andragende om Konfirmation paa Overenskomsten havde udbedt sig nærmere Oplysninger om Boets Status.

Overensstemmende med denne Vidneforklaring maa der gaas ud fra, at det ved Ophævelsen af Formuefælliget ikke fra nogen af Siderne tilsigtedes, at en Lighedeling skulde finde Sted, men derimod, at Sagsøgerindens Andel skulde fastsættes ud fra et Skøn over, hvad der efter Boets Tilstand og begge Parters Forhold i det hele kunde anses for rimeligt og acceptabelt. Efter alt foreliggende, navnlig ogsaa henset til den samlede Størrelse af de til Sagsøgerinden som Særeje overførte Værdier, efter det oplyste ca 1 460 000 Kr foruden Smykker m v, kan det dernæst ikke antages, at Parterne ved Afslutningen af Overenskomsten har lagt Selvangivelsen til Grund, saaledes at det deri opførte Nettobeløb blev betragtet som angivende Boets fulde Værdi og Sagsøgerindens Andel fastsat i Forhold dertil. Overensstemmende med det af Sagsøgte anførte maa Sagsøgerinden antages at have været klar over, at der ved Ophævelsen af Formuefælliget maatte regnes med en Formuemasse af større Værdi end den ved lovmæssig Angivelse til Skatteansættelse fremkomne. At Sagsøgte skulde have udvist vildledende Forhold overfor Sagsøgerinden med Hensyn til Boets ovennævnte Forfatning og derved foranlediget hende til at indgaa paa en Ordning, ved hvilken hun med Føje kunde anse sig forfordelt, ses der ikke at foreligge noget Holdpunkt for. Herefter maa der gives Sagsøgte Medhold i, at ogsaa Sagsøgerindens subsidiære Paastand savner Grundlag.

Sagsøgte vil derfor være at frifinde, saaledes at Sagens Omkostninger tilkendes ham hos Sagsøgerinden med 2000 Kr.

Fredag den 7 Maj.

Nr 264/1935. Færgeriejer **Jens Larsen** (Gorrissen)
 mod
Thurø Sogneraad (Rode),

betræffende Erstatning for Tab ved Anlæg af Broforbindelse.

Østre Landsrets Dom af 4 November 1935: Sagsøgte, Thurø Sogneraad, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Færgeriejer Jens Larsen, i

denne Sag fri at være. Sagsøgeren betaler inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte Sagens Omkostninger med 300 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som i Dommen antaget blev der ikke i 1908 meddelt Appellantens Fader nogen Bevilling til Oprettelse af et privilegeret Færgested, og den af Amtsraadet som Følge af en Misforstaaelse af det paagældende Retsforhold i 1925 udfærdigede Fornylsesbevilling kan ej heller medføre nogen Eneret for Appellanten.

Selv om imidlertid en Eneret havde været erhvervet af Appellanten, findes der ikke at foreligge saadanne særlige Omstændigheder, der kunde begrunde et Erstatningsansvar for de Indstævnte i Anledning af det stedfundne Broanlæg.

Dommen vil herefter kunne stadfæstes.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Færgeriejer Jens Larsen, til Indstævnte, Thurø Sogneraad, 300 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Sunds-Gudme Herreders Ret forberedte Sag paastaar Færgeriejer Jens Larsen Thurø Sogneraad paa Thurø Kommunes Vegne dømt til at betale ham et Beløb af 30 000 Kr, subsidiært et af Retten fastsat Beløb, med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 30 Juli 1935, som Erstatning for Tab, der skal være paaført ham som Ejer af Færgeri ved Skaarupsund mellem Fyen og Thurø ved Anlæg af en fast Broforbindelse i Nærheden af Færgeriet.

Sogneraadet paastaar sig frifundet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Som Svar paa et af Muremester Jørgen Larsen, Thurø, Sagsøgerens Fader, fremsat Andragende udtalte Landbrugsministeriet i Skrivelse af 23 November 1907 til Svendborg Amt, »at der ikke fra Landbrugsministeriets Side haves noget at erindre imod, at Andrageren i Overensstemmelse med den Ministeriet forelagte Plan anlægger tvende Dæmninger ud i Farvandet Skaarup Sund mellem Fyen og Thurø, nemlig henholdsvis ud for Matr Nr 1 da Bjørnemose, Tved Sogn, og ud for Matr Nr 3 a af Thurø By og Sogn, dog saaledes, at Dæmningerne ikke føres ud over 4 Fods Vanddybde, c: i en Længde af ca 600 Fod fra den først-

nævnte Ejendom og ca 330 Fod fra den sidstnævnte, saaledes at Afstanden mellem de tvende Dæmnings Endepunkter bliver ca 500 Fod.« Forsaavidt Andragendet tillige gik ud paa at opnaa Tilladelse til at overføre Gods og Kreaturer med Færge mellem Thurø og Fyen, anmodede Ministeriet Amtet om at tilkendegive Andrageren, »at der til den paagældende Færgeforbindelse kræves Færgebevilling, hvorom Andragende maa indsendes til Ministeriet for offentlige Arbejder med Indstilling af Svendborg Amt.«

Murermester Larsen indgav derefter Andragende om Bevilling til Færgeri mellem de ovennævnte Dæmninger og om Godkendelse af Færgetakster. Thurø Sogneraad anbefalede Andragendet med det Forbehold, »at enhver som hidtil helt og holdent uden nogen Art af Forstyrrelse fra Færgeforetagendet fremdeles kan orientere sig i al Transport saavel til som fra Øen.« Ogsaa Svendborg Amtsraad anbefalede i Skrivelse af 11 Marts 1908 Andragendet, »dog saaledes, at en eventuel Bevilling ikke rummer nogen Eneret for Bevillingshaveren til Transport af Gods og Personer fra Thurø til Fyn,« hvorhos det fra Sogneraadet og Andrageren fremkomne Forslag til Takster tiltraadtes af Amtsraadet.

Som Svar paa Andragendet udtalte Ministeriet for offentlige Arbejder i Skrivelse af 16 Juli 1908 gennem Svendborg Amt, efter at have gengivet Amtsraadets Forbehold, »at man efter den for Færgevæsenet gældende Lovgivning maa nære Betænkelighed ved at udfærdige Færgebevilling for Andrageren med den af Amtsraadet vedtagne Indskrænkning, men at Ministeriet herved meddeler Murermester J Larsen Tilladelse til mellem de ommeldte af ham anlagte Dæmninger at etablere en Færgeforbindelse til Befordring af Personer, Dyr og Gods efter en af Amtsraadet fastsat Takst.«

Murermester Larsen anlagde derefter Færgeriet, som aabnedes den 1 Maj 1909. Efter hans Død i 1913 fortsatte hans i uskiftet Bo hensidende Enke, Sagsøgeren Jens Larsens Moder, og efter hendes Død i 1920 Sagsøgeren og hans Søster som eneste Arvinger Driften af Færgeriet, uden at nogen af dem erhvervede Tilladelse dertil, som det maa antages, fordi de gik ud fra, at Murermester Larsens Tilladelse uden videre gik over til hans Enke og Børn. Efter i 1924 af Amtet at være gjort opmærksom paa, at dette Forhold var ulovligt, indgav Jens Larsen den 25 November 1924 Andragende til Svendborg Amtsraad om, at der maatte blive meddelt ham »den til Færgeriets fortsatte Drift fornødne Bevilling i Overensstemmelse med den for Færgevæsenet gældende Lovgivning.« Den 5 December s A tilskrev Thurø Sogneraad Larsen, at det havde videresendt Andragendet til Amtet med følgende Paategning:

»Under Forudsætning af, at Bestemmelserne om Eneret slettes og Medindehaveren af Færgeriet godkender, at Bevillingen meddeles Ansøgeren samt, at Taksterne for Færgefarten som hidtil fastsættes af Amtsraadet efter Indstilling af Sogneraadet, kan Sogneraadet anbefale Andragendet.«

Den 17 Marts 1925, efter at Forholdet mellem Jens Larsen og hans Søster med Hensyn til Færgeriet var ordnet, tilskrev Svendborg Amt Larsen, at Amtsraadet havde vedtaget at meddele ham »Bevilling til at drive Færgeri i Skaarupsund til Befordring af Personer, Dyr og Gods

mellem Fyen og Thurø til en af Amdsraadet fastsat Takst«, hvorhos det tilføjedes, at Amdsraadet indtil videre ønskede indsendt maanedlige Oversigter angaaende Færgeriets Indtægter og Udgifter.

Jens Larsen angiver, at der i Færgeriet er anbragt en Kapital af ca 32 000 Kr.

Efter at Thurø Sogneraad havde taget under Overvejelse at anlægge en fast Bro mellem Thurø og Fyen, forespurgte Svendborg Amt paa Foranledning af Sogneraadet Ministeriet for offentlige Arbejder, om der tilkom Færgeriejer Jens Larsen Eneret til at drive Færgeri. Herpaa svarede Ministeriet i Skrivelse til Amtet af 9 December 1931:

»I denne Anledning skal man med Bemærkning, at man med Dem er enig i, at Spørgsmaalet om, hvorvidt der er givet Eneret til Drift af det paagældende Færgeri, maa afgøres paa Grundlag af Brevvekslingen med nærværende Ministerium i Aaret 1908, til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstlig meddele, at Ministeriet maa holde for, at der ikke i Skrivelse herfra af 16 Juli 1908 er givet nogen Bevilling i Henhold til Lov Nr 32 af 21 Marts 1874 om Bestyrelsen af Færgevæsnet til Oprettelse af et privilegeret Færgeri, hvilken Bevilling nødvendigvis i sig selv vilde medføre en Eneret til Færgefarten, idet en saadan Bevilling i Henhold til Lovens § 4 kun vil kunne gives efter Indstilling af Svendborg Amdsraad, og dets Indstilling i Skrivelse af 11 Marts 1908 netop gik ud paa, at der ikke maatte gives Eneret paa Færgeriet.

Daværende Færgeeejer, Muremester J Larsen, har derfor i Henhold til Ministeriets oftnævnte Skrivelse af 16 Juli 1908 kun faaet Tilladelse til at etablere en Færgeforbindelse over Skaarupsund mellem Dæmnin-gerne paa Thurø og Fyen, medens der ikke er tillagt ham nogen Eneret, til hvis Meddelelse Hjemmel iøvrigt i Lovgivningen vilde savnes.«

Til Anlægget af det planlagte Broanlæg, en Dæmning med Bro, ydede Ministeriet for offentlige Arbejder af den under dets Bestyrelse staaende saakaldte »16 Million Fond« Sogneraadet et Tilskud paa 80 pCt, dog ikke udover 123 200 Kr, af Udgifterne. Den 1 Februar 1934 aabnedes Broen, der ligger i en Afstand af ca 100 m fra Larsens Færgeri, for offentlig Færdsel.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren følgende gældende: Ministeriet for offentlige Arbejders Skrivelse af 16 Juli 1908 er uklar, idet den lige saa vel kan forstaas saaledes, at den giver en Eneretsbevilling, som paa den Maade, at den kun giver en Tilladelse til uden Eneret at etablere en Færgeforbindelse. Den af Amdsraadet i Marts 1925 givne Tilladelse kaldes i Amtets Skrivelse af 17 s M »Bevilling til at drive Færgeri«, og dette kan kun forstaas som en i Henhold til Lovens § 4 givet Fornyelsesbevilling med Eneret. Overhovedet er Jens Larsens Tilladelse af Myndighederne blevet betragtet som og behandlet som en Eneretsbevilling. Saaledes meddeler Svendborg Amt i en Skrivelse af 30 Marts 1926 Landsoverskatteraadet, »at Udøvelsen af Færgeriet mellem Thurø og Svendborg er et Privilegium«, og i Overensstemmelse hermed bruges dette Udtryk ogsaa i en af Landsoverskatteraadet den 19 November d A afsagt Kendelse angaaende Jens Larsens skattepligtige Formue. En tilsvarende Benævnelse benyttes i en Larsen meddelt Skrivelse af 25 Maj 1928 fra Ministeriet for offentlige Arbejder ved-

rørende Færgeriet Forpligtelse til Fribefordring af visse Tjenestemænd. Der er endvidere af Amtsraadet udfærdiget et Reglement for Færgeriet, hvorved der bl a paalægges dette Pligt til at holde Færgen i Gang i nærmere angivet Omfang. Sogneraadet, som i sin Tid har anvendt nogle faa Tusind Kroner til Vejanlæg til Færgedæmningen, har paa dette Grundlag faaet Indflydelse paa Taksterne, som er blevet fastsat af Amtsraadet; det er paalagt Indehaveren aarligt at indsende Regnskab til Amtsraadet, og der er af Hensyn til dettes Kontrol med Indtægterne indført et Billetsystem. Der er saaledes i det hele af Amtsraadet udøvet et Tilsyn i Overensstemmelse med Loven af 1874. Larsen maa derfor i retlig Henseende være stillet som en Indehaver af Eneretsbevilling, og da den i umiddelbar Nærhed af hans Færgeri oprettede afgiftsfri Broforbindelse har gjort Færgeanlægget med tilhørende Materiel værdiløst, maa han have Krav paa en Erstatning svarende til dettes Værdi, som han anslaaer til 30 000 Kr. For denne Erstatning maa Thurø Kommune hæfte, fordi det er denne, der, om end med Tilskud, har bygget Broforbindelsen, og som har den økonomiske Fordel af den, idet den hidtidige Billetindtægt nu i det væsenlige kommer Kommunen til gode enten direkte ved, at dens Beboere eller indirekte ved at Tilreisende fritages for at betale Færgenge.

Sogneraadet gør herimod gældende, at der overhovedet ikke er givet Jens Larsens Fader eller ham selv nogen Eneretsbevilling. Efter Forholdene paa Stedet, hvor gennem mange Aar andre havde færget Personer og Gods mellem de to Øer, kunde en Bevilling faktisk ikke gives, og Ministeriet var, da Faderen i 1908 søgte Bevilling, retlig afskaaret fra at give en saadan, idet Ministeriet ifølge Loven af 1874 § 4 kun kan udfærdige Bevilling efter Amtsraadets Indstilling, hvilken netop ikke forelaa. Paa den anden Side var en Tilladelse fra Ministeriet nødvendig af Hensyn til de Indretninger i Vandet, som udover Dæmningerne krævedes til Færgeriets Drift. Da Amtsraadet efter nævnte Lovbestemmelse ikke kan meddele Bevilling til Opretholdelsen af nye Færgerier, men kun kan forny de af Ministeriet givne Bevillinger, er der heller ikke af Amtsraadet i 1925 givet nogen Eneretsbevilling. Det er rigtigt, at der har foreligget Misforstaaelser hos Myndighederne med Hensyn til det retlige Grundlag for Jens Larsens Virksomhed, men dette kan ikke give ham en Retsstilling svarende til en Bevillingshavers og i al Fald ikke nogen Ret til Erstatning hos Sognekommunen, som klart og tydeligt har modsat sig, at der blev givet en Eneretsbevilling. Men selv om Standsningen af Færgerivirksomheden maatte kunne medføre en Ret for Larsen til Erstatning hos Sognekommunen, har han i al Fald ikke lidt noget Tab, som vilde kunne kræves erstattet. Før Amtets Skrivelse af 17 Marts 1925 havde han, lige saa lidt som tidligere Faderen og Moderen, nogen som helst Føje til at betragte sig som Indehaver af en Eneretsbevilling, og efter nævnte Dato kan Sogneraadet ikke erkende, at han har foretaget andre Dispositioner i Tillid til Eksistensen af en Eneret end Anskaffelsen af en Motorbaad, men dennes Værdi maa netop forudsættes at være uafhængig af Færgeriets fortsatte Bestaaen.

Retten kan ikke finde, at der er Grundlag for den af Jens Larsen krævede Erstatning.

Afdøde Muremester Larsen har ikke med Føje kunnet forstaa Ministeriet for offentlige Arbejders Skrivelse af 16 Juli 1908 saaledes, at den gav ham en — fuldstændig eller af Hensyn til de bestaaende Baadforbindelser begrænset — Eneret til Færgedrift. Iøvrigt vilde en saadan Eneret være faldet bort ved hans Død, og det vilde ogsaa af denne Grund være udelukket at støtte noget Erstatningskrav paa den Omstændighed, at Broanlægget har forringet Værdien af Anlæg m v, som han havde bekostet, og som Jens Larsen og hans Søster har overtaget i deres Egenskab af Arvinger.

For saa vidt der derhos maatte være tilvejebragt Anlæg m v i Tiden mellem Muremester Larsens Død og Amtets Skrivelse af 17 Marts 1925, vil der heller ikke paa disses Værdiforringelse ved Broanlægget kunne støttes noget Erstatningskrav, idet der i nævnte Tidsrum overhovedet ikke har foreligget nogen offentligretlig Hjemmel for Færgedriften.

I Tiden efter Amtets Skrivelse af 17 Marts 1925 har Jens Larsen ifølge de af ham givne Oplysninger i 1926 foretaget en Ombygning af Færgen med en Bekostning af 2380 Kr, og i 1927 anskaffet ovennævnte Motorbaad for en Sum af 4100 Kr. Han findes imidlertid ikke paa nævnte Skrivelse i Forbindelse med Myndighedernes Holdning overfor Færgeriet at kunne støtte et Krav paa, at Sognekommunen skal erstatte ham den Værdiforringelse, som de Færgeriet ved de nævnte Foranstaltninger tilførte Værdier maatte være undergaaet som Følge af Broanlægget.

Det sagsøgte Sogneraad vil herefter være at frifinde. Sagsøgeren findes at burde betale Sagsøgte Sagens Omkostninger som nedenfor nævnt.

Nr 49/1936. Færgeriejer **Jens Larsen** (Gorrissen)

mod

Ministeriet for offentlige Arbejder og Svendborg Amtsraad
(Kammeradvokaten),

betræffende Erstatning for Tab ved Anlæg af Broforbindelse.

Østre Landsrets Dom af 14 Februar 1935: De Sagsøgte Ministeriet for offentlige Arbejder og Svendborg Amtsraad bør for Tiltale af Sagsøgeren, Færgeriejer Jens Larsen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som i Dommen antaget blev der ikke i 1908 meddelt Appellants Fader nogen Bevilling til Oprettelse af et privilegeret Færgested, og den af Amtsraadet som Følge af en Misforstaaelse

af det paagældende Retsforhold i 1925 udfærdigede Fornyelsesbevilling kan ej heller medføre nogen Eneret for Appellanten.

Selv om imidlertid en Eneret havde været erhvervet af Appellanten, findes der ikke at foreligge saadanne særlige Omstændigheder, der kunde begrunde et Erstatningsansvar for de Indstævnte i Anledning af det stedfundne Broanlæg.

Dommen vil herefter kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Svendborg Købstads Ret forberedte Sag paastaar Færgeriejer Jens Larsen Ministeriet for offentlige Arbejder og Svendborg Amtsraad dømt til in solidum at betale ham et Beløb af 30 000 Kr, subsidiært et af Retten fastsat Beløb, med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 14 Marts 1934 som Erstatning for Tab, der skal være paaført ham som Ejer af Færgeri ved Skaarupsund mellem Fyen og Thurø ved Anlæg af en fast Broforbindelse i Nærheden af Færgeriet.

Ministeriet og Amtsraadet paastaar sig frifundet, subsidiært mod hver især at betale en af Retten fastsat Erstatning.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Som Svar paa et af Muremester Jørgen Larsen, Thurø, Sagsøgerens Fader, fremsat Andragende udtalte Landbrugsministeriet i Skrivelse af 23 November 1907 til Svendborg Amt, »at der ikke fra Landbrugsministeriets Side Hayes noget at erindre imod, at Andrageren i Overensstemmelse med den Ministeriet forelagte Plan anlægger tvende Dæmninger ud i Farvandet Skaarup Sund mellem Fyen og Thurø, nemlig henholdsvis ud for Matr Nr 1 da Bjørnemose, Tved Sogn, og ud for Matr Nr 3 a af Thurø By og Sogn, dog saaledes, at Dæmningerne ikke føres ud over 4 Fods Vanddybde, c: i en Længde af ca 600 Fod fra den førstnævnte Ejendom og ca 330 Fod fra den sidstnævnte, saaledes at Afstanden mellem de tvende Dæmnings Endepunkter bliver ca 500 Fod.« Forsaaavidt Andragendet tillige gik ud paa at opnaa Tilladelse til at overføre Gods og Kreaturer med Færge mellem Thurø og Fyen, anmodede Ministeriet Amtet om at tilkendegive Andrageren, »at der til den paagældende Færgeforbindelse kræves Færgebevilling, hvorom Andragende maa indsendes til Ministeriet for offentlige Arbejder med Indstilling af Svendborg Amt.«

Muremester Larsen indgav derefter Andragende om Bevilling til Færgeri mellem de ovennævnte Dæmninger og om Godkendelse af Færgetakster. Thurø Sogneraad anbefalede Andragendet med det Forbehold, »at enhver som hidtil helt og holdent uden nogen Art af For-

styrrelse fra Færgeforetagendet fremdeles kan orientere sig i al Transport saavel til som fra Øen.« Det maa, navnlig efter en af et daværende Medlem af Sogneraadet afgivet Vidneforklaring, antages, at Tanken med dette Forbehold har været, at de Personer, som paa det Tidspunkt sejlede med Passagerer og Gods fra Thurø til Svendborg, skulde bevare deres Ret hertil, hvorimod ingen nye Personer maatte drive Færgefart fra Thurø til Fyen. Ogsaa Svendborg Amtsraad anbefalede i Skrivelse af 11 Marts 1908 Andragendet, »dog saaledes, at en eventuel Bevilling ikke rummer nogen Eneret for Bevillingshaveren til Transport af Gods og Personer fra Thurø til Fyn«, hvorhos det fra Sogneraadet og Andrageren fremkomne Forslag til Takster tiltraadtes af Amtsraadet.

Som Svar paa Andragendet udtalte Ministeriet for offentlige Arbejder i Skrivelse af 16 Juli 1908 gennem Svendborg Amt, efter at have gengivet Amtsraadets Forbehold, »at man efter den for Færgevæsnet gældende Lovgivning maa nære Betænkelighed ved at udfærdige Færgebevilling for Andrageren med den af Amtsraadet vedtagne Indskrænkning, men at Ministeriet herved meddeler Murermester J Larsen Tilladelse til mellem de ommeldte af ham anlagte Dæmninger at etablere en Færgeforbindelse til Befordring af Personer, Dyr og Gods efter en af Amtsraadet fastsat Takst.«

Murermester Larsen anlagde derefter Færgeriet, som aabnedes den 1 Maj 1909. Efter hans Død i 1913 fortsatte hans i uskiftet Bo hensiddende Enke, Sagsøgeren Jens Larsens Moder, og efter hendes Død i 1920 Sagsøgeren og hans Søster som eneste Arvinger Driften af Færgeriet, uden at nogen af dem erhvervede Tilladelse dertil, som det maa antages, fordi de gik ud fra, at Murermester Larsens Tilladelse uden videre gik over til hans Enke og Børn. Efter i 1924 af Amtet at være gjort opmærksom paa, at dette Forhold var ulovligt, indgav Jens Larsen den 25 November 1924 Andragende til Svendborg Amtsraad om, at der maatte blive meddelt ham »den til Færgeriets fortsatte Drift fornødne Bevilling i Overensstemmelse med den for Færgevæsnet gældende Lovgivning«. Den 5 December s A tilskrev Thurø Sogneraad Larsen, at det havde videresendt Andragendet til Amtet med følgende Paa-tegning:

»Under Forudsætning af, at Bestemmelserne om Eneret slettes og Medindehaveren af Færgeriet godkender, at Bevillingen meddeles Ansøgeren samt, at Taksterne for Færgefarten som hidtil fastsættes af Amtsraadet efter Indstilling af Sogneraadet, kan Sogneraadet anbefale Andragendet.«

Den 17 Marts 1925, efter at Forholdet mellem Jens Larsen og hans Søster med Hensyn til Færgeriet var ordnet, tilskrev Svendborg Amt Larsen, at Amtsraadet havde vedtaget at meddele ham »Bevilling til at drive Færgeri i Skaarupsund til Befordring af Personer, Dyr og Gods mellem Fyen og Thurø til en af Amtsraadet fastsat Takst«, hvorhos det tilføjedes, at Amtsraadet indtil videre ønskede indsendt maanedlige Oversigter angaaende Færgeriets Indtægter og Udgifter.«

Jens Larsen angiver, at der i Færgeriet er anbragt en Kapital af ca 32 000 Kr.

Efter at Thurø Sogneraad havde taget under Overvejelse at anlægge en fast Bro mellem Thurø og Fyen, forespurgte Svendborg Amt paa Foranledning af Sogneraadet Ministeriet for offentlige Arbejder, om der tilkom Færgeriejer Jens Larsen Eneret til at drive Færgeri. Herpaa svarede Ministeriet i Skrivelse til Amtet af 9 December 1931:

»I denne Anledning skal man med Bemærkning, at man med Dem er enig i, at Spørgsmaalet om, hvorvidt der er givet Eneret til Drift af det paagældende Færgeri, maa afgøres paa Grundlag af Brevvekslingen med nærværende Ministerium i Aaret 1908, til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstlig meddele, at Ministeriet maa holde for, at der ikke i Skrivelse herfra af 16 Juli 1908 er givet nogen Bevilling i Henhold til Lov Nr 32 af 21 Marts 1874 om Bestyrelsen af Færgevæsnets til Oprettelse af et privilegeret Færgeri, hvilken Bevilling nødvendigvis i sig selv vilde medføre en Eneret til Færgefarten, idet en saadan Bevilling i Henhold til Lovens § 4 kun vil kunne gives efter Indstilling af Svendborg Amtsraad, og dettes Indstilling i Skrivelse af 11 Marts 1908 netop gik ud paa, at der ikke maatte gives Eneret paa Færgeriet.

Daværende Færgeeejer, Murermester, J Larsen, har derfor i Henhold til Ministeriets oftnævnte Skrivelse af 16 Juli 1908 kun faaet Tilladelse til at etablere en Færgeforbindelse over Skaarupsund mellem Dæmningerne paa Thurø og Fyen, medens der ikke er tillagt ham nogen Eneret, til hvis Meddelelse Hjemmel iøvrigt i Lovgivningen vilde savnes.«

Til Anlægget af det planlagte Broanlæg, en Dæmning med Bro, ydede Ministeriet for offentlige Arbejder af den under dets Bestyrelse staaende saakaldte »16 Million Fond« Sogneraadet et Tilskud paa 80 pCt, dog ikke udover 123 200 Kr, af Udgifterne. Den 1 Februar 1934 aabnedes Broen, der ligger i en Afstand af ca 100 m fra Larsens Færgeri, for offentlig Færdsel.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren følgende gældende: Ministeriet for offentlige Arbejders Skrivelse af 16 Juli 1908 er uklar, idet den af en Lægmand, der ikke kender Forskel paa en Bevilling i Henhold til Loven af 21 Marts 1874 og en Tilladelse, lige saa vel kan forstaas saaledes, at den giver en Eneretsbevilling, som paa den Maade, at den kun giver en Tilladelse til uden Eneret at etablere en Færgeforbindelse. Den af Amtsraadet i Marts 1925 givne Tilladelse kaldes i Amtets Skrivelse af 17 s M »Bevilling til at drive Færgeri«, og dette kan kun forstaas som en i Henhold til Lovens § 4 givet Fornylesbevilling med Eneret. Overhovedet er Jens Larsens Tilladelse af Myndighederne blevet betragtet som og behandlet som en Eneretsbevilling. Saaledes meddeler Svendborg Amt i en Skrivelse af 30 Marts 1926 Landsoverskatteraadet, »at Udøvelsen af Færgeriet mellem Thurø og Svendborg er et Privilegium«, og i Overensstemmelse hermed bruges dette Udtryk ogsaa i en af Landsoverskatteraadet den 19 November s A afsagt Kendelse angaaende Jens Larsens skattepligtige Formue. En tilsvarende Benævnelse benyttes i en Larsen meddelt Skrivelse af 25 Maj 1928 fra Ministeriet for offentlige Arbejder vedrørende Færgeriets Forpligtelse til Fribefordring af visse Tjenestemænd. Der er endvidere af Amtsraadet udfærdiget et Reglement for Færgeriet, hvorved der bl a paalægges dette Pligt til at holde Færgeren i Gang i nærmere angivet Omfang. Amtsraadet har fastsat

Taksterne, det er paalagt Indehaveren aarlig at indsende Regnskab til Amtsraadet, og der er af Hensyn til dettes Kontrol med Indtægterne indført et Billetsystem. Der er saaledes i det hele af Amtsraadet udøvet et Tilsyn i Overensstemmelse med Loven af 1874. Larsen maa derfor i retlig Henseende være stillet som en Indehaver af Eneretsbevilling, og da den i umiddelbar Nærhed af hans Færgeri oprettede afgiftsfri Broforbindelse har slaet ham ud af hans Virksomhed og gjort Færgeriet værdiløst, maa han have Krav paa en Erstatning for fremtidigt Tab af Indtægt. For Erstatningen maa saavel Ministeriet som Amtsraadet hæfte, idet det retlige Grundlag, paa hvilket Færgeriet har hvilet saavel for hans Fader som for ham selv, er skabt ved de to Myndigheders for nævnte Udfærdigelser i Forbindelse med Amtsraadets Holdning overfor Færgeriet. Dertil kommer for Ministeriets Vedkommende, at det ved at yde Tilskud til Broforbindelsen har bidraget til at krænke hans Rettigheder. Paa Grundlag af sin Indtægt af Færgeriet i de senere Aar opgør han sit Krav til det paastævnte Beløb 30 000 Kr.

Ministeriet og Amtsraadet gør herimod gældende, at der overhovedet ikke er givet Jens Larsens Fader eller ham selv nogen Eneretsbevilling. Efter Forholdene paa Stedet, hvor gennem mange Aar andre havde færget Personer og Gods mellem de to Øer, kunde en Bevilling faktisk ikke gives, og Ministeriet var, da Faderen i 1908 søgte Bevilling, retlig afskaaret fra at give en saadan, idet Ministeriet ifølge Loven af 1874 § 4 kun kan udfærdige Bevilling efter Amtsraadets Indstilling, hvilken netop ikke forelaa. Paa den anden Side var en Tilladelse fra Ministeriet nødvendig af Hensyn til de Indretninger i Vandet, som udover Dæmningerne krævedes til Færgeriets Drift. Da Amtsraadet efter nævnte Lovbestemmelse ikke kan meddele Bevilling til Oprettelsen af nye Færgerier, men kun kan forny de af Ministeriet givne Bevillinger, er der heller ikke af Amtsraadet i 1925 givet nogen Eneretsbevilling. Det er rigtigt, at der har foreligget Misforstaaelser hos Myndighederne med Hensyn til det retlige Grundlag for Jens Larsens Virksomhed, men dette kan ikke give ham en Retsstilling svarende til en Bevillingshavers. Men selv om man kunde overføre de privatretlige Kontraksregler paa Forholdet mellem Larsen og det offentlige, og man samtidig vilde se bort fra, at der stadig af andre har været drevet en med en Eneret uforenelig Trafik mellem de to Øer, saaledes at Larsen nu blev stillet økonomisk ganske, som om han havde haft en Bevilling, vilde han dog ikke kunne kræve nogen Erstatning, idet Indehaveren af en Færgeribevoilling maa finde sig i, at de faktiske Forudsætninger for hans Virksomhed bortfalder ved Oprettelsen af en Broforbindelse over det paagældende Vand. Ja, selv om en saadan faktisk Standsning af en Færgerivirksomhed maatte kunne medføre en Ret til Erstatning, har Larsen i al Fald ikke lidt noget Tab, som vilde kunne kræves erstattet. Før Amtets Skrivelse af 17 Marts 1925 havde han lige saa lidt som tidligere Faderen og Moderen nogen som helst Føje til at betragte sig som Indehaver af en Eneretsbevilling, og efter nævnte Dato har han efter de foreliggende Oplysninger i al Fald ikke foretaget andre Dispositioner i Tillid til Eksistensen af en Eneret end Anskaffelsen af en Motorbaad, men dennes Værdi maa netop forudsættes at være uafhængig af Færgeriets fort-

satte Bestaaen. En Erstatning for Tab af fremtidig Indtægt er der overhovedet intet Grundlag for at kræve. Endelig gør de Sagsøgte gældende, at hvis Larsen havde Krav paa Erstatning, maatte det paahvile Thuro Kommune at udrede den, idet det er denne, som har ønsket Broforbindelsen oprettet som et Led i det sognekommunale Vejnet, og for hvis Regning den er udført, ligesom det væsenlig er dennes Beboere, som har den økonomiske Fordel af den ved at spare Færgepenge. Den Omstændighed, at Ministeriet har ydet Tilskud til Anlægget, kan ikke begrunde noget Ansvar for dette, og hvad Amtskommunen angaar, har denne ikke haft nogen Andel i Tilvejebringelsen af Midlerne til Dækning af Udgifterne.

Retten kan ikke finde, at der er Grundlag for den af Jens Larsen krævede Erstatning, ganske bortset fra, at et Erstatningskrav ikke vilde kunne rettes mod Ministeriet og Amtsrådet. Selv om Larsen havde været Indehaver af en i Medfør af Loven af 1874 udfærdiget Eneretsbevilling, vilde han dog ikke kunne kræve Erstatning for Tab af fremtidig Indtægt men i det højeste en Erstatning for Værdiforringelse af Anlæg m v hørende til Færgeriet. Heller ikke om en saadan Erstatning ses der imidlertid at kunne blive Tale.

Afdøde Muremester Larsen har ikke med Føje kunnet forstaa Ministeriet for offentlige Arbejders Skrivelse af 16 Juli 1908 saaledes, at den gav ham en — fuldstændig eller af Hensyn til de bestaaende Baadforbindelser begrænset, — Eneret til Færgedrift. Iøvrigt vilde en saadan Eneret være faldet bort ved hans Død, og det vilde ogsaa af denne Grund være udelukket at støtte noget Erstatningskrav paa den Omstændighed, at Broanlægget har forringet Værdien af Anlæg m v, som han havde bekostet, og som Jens Larsen og hans Søster har overtaget i deres Egenkab af Arvinger.

For saa vidt der derhos maatte være tilvejebragt Anlæg m v i Tiden mellem Muremester Larsens Død og Amtets Skrivelse af 17 Marts 1925, vil der heller ikke paa disses Værdiforringelse ved Broanlægget kunne støttes noget Erstatningskrav, idet der i nævnte Tidsrum overhovedet ikke har foreligget nogen offentlig-retlig Hjemmel for Færgedriften.

Selv om endelig Jens Larsen i Kraft af Amtets Skrivelse af 17 Marts 1925 i Forbindelse med Myndighedernes Holdning overfor Færgeriet maatte have Krav paa at være stillet, som om der var givet ham en Bevilling, og som Følge heraf at kunne kræve Erstatning for Værdiforringelse af senere tilvejebragte Anlæg m v, bliver der heller ikke Tale om at tilkende ham Erstatning paa dette Grundlag, idet det ikke er oplyst, at der i dette Tidsrum er tilvejebragt Anlæg eller andet, som er blevet forringet i Værdi ved Standsningen af Færgedriften.

De Sagsøgte vil herefter være at frifinde. Sagens Omkostninger findes at kunne hæves.

Mandag den 10 Maj.

Nr 266/1936. Overretssagfører **Svend Engelhardt** (Selv)
 mod
 Arkitekt **S O Hertz** (Hartvig Jacobsen),

betræffende Betaling af Vederlag for Tegninger til Bijouterivarer.

Østre Landsrets Dom af 6 November 1936: Sagsøgte, Overretssagfører Svend Engelhardt, bør til Sagsøgeren, Arkitekt S O Hertz, betale 3000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 11 Juli 1936, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ifølge Sagens Oplysninger blev de 10 Ark Blaa kopier leveret fra 29 Maj til 30 Juni 1934.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne være at stadfæste, dog at det Indstævnte tilkommende Vederlag under Hensyn til det om Arbejdets Omfang oplyste kun findes at kunne fastsættes til 2000 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det tilkendte Vederlag nedsættes til 2000 Kroner med Renter som fastsat.

Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Arkitekt S O Hertz, nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte, Overretssagfører Svend Engelhardt, som Vederlag for ca 110 efter Bestilling af Sagsøgte udførte Tegninger til Bijouterivarer dømmes til at betale et ved Rettens Skøn fastsat Beløb ikke over 10 000 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 11 Juli 1936.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for Paastanden har Sagsøgeren anført følgende: Den 7 Maj 1934 henvendte Sagsøgte, der var økonomisk interesseret i en af A Palmdahl drevet Fabrikationsvirksomhed, sig til Sagsøgeren med det Formaal at søge fremskaffet Tegninger til dekorative Arbejder i Metal. Efter at Parterne den følgende Dag havde besigtiget Fabrikations-

stedet og forhandlet med Palmdahl, udførte Sagsøgeren efter Sagsøgtens Anmodning en Del Skitser til Armbaand, Klips og Spænder, som blev forevist Sagsøgte og Palmdahl tilligemed Modeller udført i Ler. Sagsøgte og Palmdahl godkendte Skitserne og bad Sagsøgeren udarbejde de fornødne Arbejdstegninger. Paa Forespørgsel om Honorar udtalte Palmdahl, at han plejede at betale 250 Kr pr Tegning kontant og senere 10 pCt af Salget. Sagsøgte, der anførte, at han havde haft store Udgifter til Maskiner m v, vilde nødig betale noget kontant Honorar, men indgik paa at garantere Sagsøgeren 10 pCt af Salget og et Mindstesalg af 5000 Stk pr Tegning. Først derefter indgik Sagsøgeren paa at udføre Arbejdstegningerne. I de følgende Maaneder leverede Sagsøgeren i Henhold til den truffe Aftale ialt 10 Ark Blaakopier, hver indeholdende en Række Arbejdstegninger. Leveringen fandt Sted dels paa Værkstedet, dels paa Sagsøgtens Kontor. Sagsøgeren medvirkede derhos ved Fabrikationens Igangættelse, ved Udførelse af Modeller og Prøveeksemplarer, ligesom han efter Anmodning af Sagsøgte deltog i Konferencer med dennes Handelsforbindelser. I Juli Maaned 1934 meddelte Sagsøgte, at han ønskede at udtræde af Forretningen og sætte en anden Mand i sit Sted; denne skulde indskytte Kapital i Foretagendet, og Sagsøgeren vilde da faa en conto Udbetaling paa 10 000 Kr. Dette skete imidlertid ikke, og i Løbet af Efteraaret 1934 udtraadte Palmdahl paa Grund af opstaaet Uenighed med Sagsøgte af Forretningen, uden at det endnu var lykkedes at faa nogen virkelig Fabrikation i Gang. Sagsøgeren havde allerede i September Maaned 1934 overfor Sagsøgte fremsat Krav om a conto Betaling, men blev anmodet om at vente paa Grund af Sagsøgtens store kontante Udlæg til Virksomheden. Den 29 Oktober s A fremsendte han til Sagsøgte en skriftlig Anmodning om Forslag til en Ordning af deres Mellemværende.

Sagsøgte, der — uanset at han kun stod som Kommanditist i Palmdahls Forretning — under Sagen har erkendt at være rette Sagvolder, idet han overfor Sagsøgeren hæfter for det Beløb, denne maatte have til gode for det udførte Arbejde, har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført følgende:

Da Sagsøgeren blev bekendt med, at Sagsøgte var interesseret i Palmdahls Virksomhed, tilbød han at udføre Tegninger til Metalarbejder for Virksomheden, dels af Interesse for Arbejdet, dels for at gengælde tidligere Tjenester, som Sagsøgte havde vist ham med Hensyn til Anvisning af Klienter og Tildeling af en Legatportion. Det er vel rigtigt, at der — saafremt nogle af Tegningerne viste sig brugbare — skulde tilkomme Sagsøgeren en Provision paa 10 pCt, men nogen Betaling for selve Tegningerne var der ikke Tale om, og det benægtes, at der er afgivet Garanti for en Produktion eller et Salg af 5000 Stk pr Tegning. En saadan Garanti vilde efter Virksomhedens Art være ganske urimelig. Da ingen Produktion kom i Gang, saaledes at der som Følge heraf ej heller i Virksomheden er foregaaet Salg af Genstande udført efter de af Sagsøgeren leverede Tegninger, der til Dels viste sig uanvendelige som Grundlag for den paatænkte Produktion, er der intet Grundlag for det af ham rejste Vederlagskrav.

Under Domsforhandlingen har Parterne afgivet Forklaring i Over-

ensstemmelse med deres Procedure, hvorhos Vidneforklaring er afgivet af Sagsøgerens Hustru Fru Irma Hertz, Sagsøgte Hustru Fru Karen Engelhardt, Vognmand Henrik Brane og Værkfører Arthur Palmdahl.

Paa Grundlag af de saaledes foreliggende, til Dels modstridende Forklaringer findes det vel ikke muligt i Enkeltheder at fastslaa Indholdet af den mellem Parterne med Hensyn til Vederlaget truffne Aftale, men det maa ved det oplyste anses godtgjort, at de omhandlede Tegninger er udført af Sagsøgeren efter Bestilling af Sagsøgte og Palmdahl under saadanne Omstændigheder, at disse — som erkendt af Palmdahl — maatte være paa det rene med, at der skulde ydes Vederlag for det udførte Arbejde. Med Hensyn til Vederlagets Størrelse har Sølvmed Evald Nielsen som udmeldt Skønsmand udtalt, at et Beløb af 250 Kr for hver af de leverede 10 Ark Tegninger vilde være passende, saaledes at der herudover maatte tilkomme Arkitekten dels Godtgørelse for hans Medvirken ved Igangsættelse af Produktionen, dels en procentvis beregnet Andel i Udbyttet af den Produktion, der maatte komme i Stand paa Grundlag af Tegningerne.

Herefter findes det Sagsøgeren tilkommende Vederlag — idet Sagsøgte under Sagen har tilbageleveret eller forpligtet sig til at tilbagelevere de modtagne Tegninger — at kunne fastsættes til ialt 300 Kr, hvilket Beløb med Renter som paastaet Sagsøgte følgelig vil være at dømme til at betale Sagsøgeren.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte derhos at burde godtgøre Sagsøgeren med 300 Kr.

O n s d a g   d e n   1 2   M a j .

Nr 108/1936.   Fhv Direktør **C V Kjær** (Holten-Bechtolsheim)
m o d

Lektor, Ingeniør, cand polyt, Revisor **N P Andersen** (Graae),
betræffende Omfanget af en af Indstævnte indgaaet Kautionsforpligtelse.

Østre Landsrets Dom af 3 Marts 1936: Sagsøgte, Lektor, Ingeniør, cand polyt, Revisor N P Andersen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Direktør C V Kjær, i denne Sag fri at være. Sagens Om-

---

Færdig fra Trykkeriet den 26 Maj 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 10

Onsdag den 12 Maj.

kostninger betaler Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afgørelse til Sagsøgte med 250 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Hverken af de i Overenskomsten af 30 Maj 1922 brugte Udtryk eller af de foreliggende Oplysninger om de ved dens Oprettelse stedfundne Forhandlinger findes det klart at fremgaa om Indstævntes Kautionsforpligtelse som af ham hævdet skulde forstaaes som indeholdende en Begrænsning med Hensyn til Avancen i Kontraktforholdet.

Indstævnte har særlig støttet sin Frifindelsespaastand paa, at der ved den endelige Opgørelse af hele hans og Appellantens Mellemværende, i hvilket han erkender at have kautioneret for Tilbagelevering af de udlaaente Obligationer med Renter 5 pCt aarlig, skulde fradrages de Appellanten efter Overenskomsten udbetalte Avancebeløb.

Heri findes der imidlertid efter naturlig Forstaaelse af Overenskomsten ikke at kunne gives ham Medhold, hvorved bemærkes, at Indstævnte selv i en Aarrække har været Mellemmand mellem Bernth-Jensen og Appellanten ved de stedfundne Udbetalinger af Udbytte til ham og først i Februar og Marts 1935 har fremsat sin nu hævdede Opfattelse.

Som Sagen herefter foreligger, vil Appellantens Paastand, mod hvis regnskabsmæssige Opstilling ingen Indsigelse er fremsat, være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Lektor, Ingeniør, cand polyt, Revisor N P Andersen, bør til Appellanten, fhv Direktør C V Kjær, betale 4052 Kroner 82 Øre med Renter 9 pCt aarlig af 3833 Kroner 06 Øre og 5 pCt aarlig af 219 Kroner 76 Øre fra 1 Okto-

ber 1935 indtil Betaling sker og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1922 foreslog daværende Direktør N P Andersen, der var Revisor for Juvelerer J Bernth-Jensen, Dansk Kronesølv Fabrik, sin Faders Svoger Direktør C V Kjær at anbringe en Kapital i Bernth-Jensens Forretning. Herpaa indgik Direktør Kjær, og der blev den 30 Maj s A udfærdiget en Kvittering og en Overenskomst, hvorefter Forholdet ordnedes saaledes, at Bernth-Jensen til Kjær overdrog et Varelager af Guld- og Sølvvarer m v for en Købesum af 16 000 Kr, 5 pCt Jydsk Landhypotekforenings Obligationer og 24 000 Kr 5 pCt Jydsk Landhypotekforenings Obligationer, og at Varelageret af Kjær blev givet Bernth-Jensen i Konsignation. Det hed derhos i Overenskomsten, at »min Kjærs Andel i Fortjenesten fastsættes til 3600 Kr, som betales mig med $\frac{1}{4}$ eller 900 Kr hvert Kvartal bagud, første Gang første Juli d A, for den da forløbne Tid« og »Denne Kontrakt vedvarer, indtil den med $\frac{1}{2}$ er et halvt Aars Varsel opsiges af en af os til Ophør til et hvilket som helst Tidspunkt. Ved Kontraktens Ophør har jeg Bernth-Jensen Ret og Pligt til at overtage saavel det Varelager, jeg paa den Tid har i Konsignation for Kjær som den mulige Bankbeholdning mod at afgive til mig Kjær det samme Paalydende af de samme Værdipapirer, som jeg Kjær nu har realiseret for at købe de omtalte Varer — — — Der tilkommer desuden mig Kjær den stipulerede Avance til Kontraktens Ophævelsesdag.«

I Slutningen af Overenskomsten, der blev medunderskrevet af Direktør N P Andersen, hed det, at denne »indestaar herved overfor Hr Direktør C V Kjær som Kautjonist og Selvskyldner for, at Direktør Kjær intetsomhelst Tab lider ved ovenstaaende Kontrakts Indgaaelse og forpligter mig til, hvis Tab maatte lides, at dække dette fuldtud i Overensstemmelse med den ovenstaaende Kontrakts Regler.« Samme Dato underskrev N J Mortved, stille Interessent i Bernth-Jensens Firma, en Paategning om, at han solidarisk med Direktør H P Andersen indestaar overfor Herr Direktør C V Kjær som Kautjonist og Selvskyldner denne for ethvert Tab han maatte lide ved ovenstaaende Kontrakt.

Overenskomsten blev af Kjær opsagt til Ophør den 15 Maj 1927 og Opsigelsen forkyndt for Direktør N P Andersen.

Bernth-Jensen saa sig imidlertid ikke i Stand til at berigtige Kjærs hele Tilgodehavende, 40 000 Kr Obligationer som af ham modtaget. Den 3 April 1928 blev der mellem dem oprettet et Forlig, hvorved Bernth-Jensen forpligtede sig til at erlægge Restskylden 24 000 Kr Obligationer med Renter 8 pCt af Paalydendet fra den 1 Marts s A samt Omkostninger 970 Kr 60 Øre paa nærmere angivet Maade. Forliget blev underskrevet af Direktør N P Andersen som Kautjonist og Selvskyldner

i Henhold til foranomhandlede Kontrakt af 30 Maj 1922. Forliget blev ikke overholdt; den 1 Maj 1931 skyldtes der endnu 8000 Kr Obligationer foruden Omkostninger 787 Kr 27 Øre, medens Renter var betalt. Kort efter standsede Bernth-Jensen sine Betalinger; ifølge en af Sø- og Handelsrettens Skifteafdeling stadfæstet Tvangsakkord blev der i Januar og Februar 1932 til Kjær udbetalt 35 pCt af hans Tilgodehavende, nemlig Kursværdi af 8000 Kr Obligationer pr Forfaldsdagen den 2 Januar 1929, 7160 Kr plus Omkostninger 787 Kr 27 Øre plus Renter 8 pCt for Tiden 1 Maj—7 December 1931 384 Kr = 8331 Kr 27 Øre med Fradrag af den anslaaede Værdi 4500 Kr af et af Bernth-Jensen i Juli 1927 stillet Løsørepant, altsaa 35 pCt af 3831 Kr 27 Øre = 1340 Kr 95 Øre.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgeren, fhv Direktør C V Kjær, paastaaet Sagsøgte, Lektor Ingeniør, cand polyt, Revisor N P Andersen, dømt til Betaling af 4052 Kr 82 Øre med Renter 9 pCt af 3833 Kr 06 Øre og 5 pCt af 219 Kr 76 Øre fra Stævningens Dato den 1 Oktober 1935. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet samt nedlagt subsidiære Paastande.

Til Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgeren anført følgende: Den Forpligtelse, som Sagsøgte den 30 Maj 1922 paatog sig overfor ham, var en Forpligtelse til som Selvskyldnerkautionist at betale ham, hvad han i Henhold til Overenskomst med Bernth-Jensen fik til gode hos denne, ligesom han ved sin Paategning paa Forliget af 3 April 1928 paatog sig Selvskyldnerkaution for dettes Opfyldelse. I en Skrivelse af 20 Juli 1931 til Sagsøgerens Sagfører erkendte Sagsøgte da ogsaa, at han, om end kun som simpel Kautionist hæftede for Bernth-Jensens Restgæld til Sagsøgeren. Efter Afskrivning paa nærmere angivet Maade af de fornævnte 1340 Kr 95 Øre og det ved Realisation af Løsørepantet indkomne udkommer herefter som Sagsøgtes Debet pr 12 Januar 1935 3833 Kr 06 Øre, hvortil kommer Renter deraf 8 pCt for Tiden 12 Januar—1 Oktober 1935 219 Kr 76 Øre, ialt 4052 Kr 82 Øre.

Her overfor har Sagsøgte gjort gældende, at hans Forpligtelse var en Tabskaution, der kun gik ud paa at holde Sagsøgeren skadesløs for det Tab, han maatte lide ved at anbringe sin Kapital paa den omhandlede Maade — d v s udlaane den mod en Rente af 9 pCt af Obligationernes Paalydende — i Stedet for at beholde sine Obligationer og oppebære 5 pCt Rente deraf, at han — som ogsaa af Sagsøgeren erkendt — ikke ved sin — til Overenskomsten af 30 Maj 1922 henvisende — Paategning paa Forliget har paadraget sig nogen videregaaende Forpligtelse end den ham hidtil paahvilende, og at Sagsøgeren ikke blot har faaet sin udlaante Kapital tilbagebetalt tilligemed 5 pCt Rente deraf, men derudover oppebaaret en Fortjeneste paa ikke mindre end 8369 Kr 52 Øre.

For Landsretten har Parterne afgivet Forklaringer, Guldsmid J Bernth-Jensen Vidneforklaring.

Efter Sagsøgerens Forklaring erindrer han nu ikke, om det ved Overenskomstens Oprettelse nærmere blev drøftet, hvad Kautionen skulde gaa ud paa, og om han tænkte over, om Meningen var at tilsikre ham den stipulerede Fortjeneste eller kun at beskytte ham mod Tab.

Sagsøgte har forklaret, at da han i 1922 foreslog Sagsøgeren den omhandlede Pengeanbringelse, tilsigtede han derved at gavne baade Sagsøgeren, der ønskede at forøge sine Indtægter, og Bernth-Jensen, der ønskede at udløse sin stille Interessent, men, om end da en velstillet Mand, ikke raadede over den dertil fornødne frie Kapital; først da Overenskomsten skulde underskrives, rejste Sagsøgeren Spørgsmaal om Kaution; hans Ord faldt omtrent saaledes: »Naar du siger, at der ingen Risiko er, kan du jo kautionere«, hvortil Sagsøgte svarede: »Ja, jeg har ikke noget imod at kautionere, men kun for det Tab, du eventuelt maatte komme til at lide«. Sagsøgte, der havde foreslaaet Pengeanbringelsen uden al egen Interesse og uden at tænke sig Muligheden af, at den ikke skulde være betryggende for Sagsøgeren, har aldrig næret Tvivl om, at Sagsøgerens Ønske kun var at sikre sig imod, at Engagementet skulde blive tabforvoldende for ham.

Efter J Bernth-Jensens Vidneforklaring stillede Sagsøgeren Forslag til Sagsøgte med de Ord, at naar han var saa sikker, kunde han jo kautionere; Sagsøgte svarede, at han vilde kautionere for eventuelt Tab; hvad der skulde forstaas ved Tab, blev der ikke talt om, men Vidnet forstod ikke de faldne Udtalelser saaledes, at Sagsøgte skulde indestaa Sagsøgeren for, at han fik hele den tilsagte Fortjeneste 3600 Kr aarligt.

Efter de saaledes afgivne Forklaringer i Forbindelse med, hvad der foreligger oplyst om hele Forholdet og om Sagsøgtes Stilling til de paagældende, kan det, uanset at der i Kautionserklæringen bruges Udtrykket »som Kautionist og Selvskyldner«, ikke antages, at han skulde være indgaaet paa at kovere for Bernth-Jensens Optyldelse af Overenskomsten af 30 Maj 1922. Naar der i Kautionserklæringen tales om intet somhelst Tab — — — ved ovenstaaende Kontrakts Indgaaelse« og om den Mulighed, at »Tab maatte lides«, findes Tab at maatte forstaas som Forringelse i Forhold til Sagsøgerens Stilling, saafremt han ikke havde indladt sig paa den omhandlede Pengeanbringelse; paa Ordene: »at dække dette fuldtud i Overensstemmelse med den ovenstaaende Kontrakts Regler« ses der ikke at kunne støttes andet, end at Kautionisten, hvis Sagsøgeren led saadant Tab, skulde dække dette ved Erlæggelse af Obligationer som af Bernth-Jensen modtaget. At Sagsøgte paa et langt senere Tidspunkt, saaledes som det fremgaar af hans ovennævnte Skrivelse af 20 Juli 1931, ikke har været paa det rene med Omfanget af Hæftelsen, kan der efter Omstændighederne ikke lægges afgørende Vægt paa. Idet det endelig er uomtvistet, at Sagsøgeren ikke ved Engagementet har lidt noget Tab i den nysnævnte Forstand, vil Sagsøgtes Paa-stand om Friindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil være at tilkende Sagsøgte hos Sagsøgeren med 250 Kr.

Fredag den 14 Maj.

Nr 237/1935. Firmaet **Fritz Hansens Eftf** (Møller)

mod

Overretssagfører **Hans Madsen** (Oluf Petersen),

betræffende Ophævelse af en Overenskomst angaaende Overdragelse af Retten til Udnyttelse af et Patent m v.

Østre Landsrets Dom af 15 November 1935: Sagsøgte, Overretssagfører Hans Madsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Firmaet Fritz Hansens Eftf, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren betaler til Sagsøgte 1250 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 3 Maj 1935, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de for Højesteret foreliggende tildels efter den indankede Doms Afsigelse tilvejebragte Oplysninger, herunder en af udmeldte Skønsmænd afgivet Udtalelse, findes Ingeniør Gernov, der deltog i Forhandlingerne om Indgaaelsen af Kontrakten af 14 Juni 1934 som Konsortiets sagkyndige Repræsentant, ikke at have haft tilstrækkelig Føje for den Antagelse, at det vilde være muligt paa Grundlag af de ved Kontrakten til Raadighed stillede Patentrettigheder, Metoder og Erfaringer at fremstille Plader eller andet Materiale, som vilde være praktisk anvendeligt til de Formaal, hvis Fyldestgørelse det maatte staa ham klart var bestemmende for Appellanten ved Kontraktens Indgaaelse.

Herefter, og idet ingen Indsigelse er fremsat mod det paa-staaede Beløbs Beregning, vil Appellantens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 1500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Firmaet Fritz Hansens Eftf er frigjort for enhver Forpligtelse efter den mellem Firmaet og Indstævnte, Overretssagfører Hans Madsen den 14 Juni 1934 indgaaede Overenskomst. Indstævnte bør til Appellanten betale 2090 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 April 1935, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 1500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Overenskomst af 14 Juni 1934 overdrog Overretssagfører Hans Madsen paa et Konsortiums Vegne til Firmaet Fritz Hansens Eftf. Ene-Udnyttelsesretten vedrørende Dansk Patent Nr 43 466 med Undtagelse af Retten til Fabrikation af W C Sæder. Patentet angaar en til Paaføring og Formning af et emaillelignende Overtræk paa Trævarer bestemt Fremgangsmaade, ved hvilken Træet faar paaført en hydraulisk Mørtel, navnlig Magnesiacement, der danner et emaillelignende Overtræk, som beskytter Træet mod Indvirkning af Vand eller lign. Under Overdragelsen var indbefattet »Ene-Udnyttelsesretten vedrørende eventuelle Tillægspatenter eller andre Patenter eller Metoder, der berører Sagen, derunder ogsaa Patentansøgning Nr 734/1934 vedrørende Metode til Indstøbning af Strukturbillede i Overfladen af Magnesitmassen«. Den sidstnævnte Fremgangsmaade, der gaar ud paa at overføre Træ- eller Stenstruktur paa støbte Plader, er opfundet af Ingeniør A Gernow, der var Deltager i Konsortiet. Firmaet skulde betale en aarlig Afgift paa 10 pCt af dets Bruttoomsætning af Artikler, der helt eller delvis hidrørte fra den i Overenskomsten omhandlede Metode, dog mindst 5000 Kr aarlig, og Afgiften skulde erlægges hvert Kvartal — første Gang den 1 April 1935 — med mindst en Fjerdedel af Minimumsafgiften. Som Bidrag til Dækning af Konsortiets hidtidige Udgifter, derunder til Forsøg, skulde Firmaet betale 5000 Kr aarlig i 5 Aar, første Gang den 31 December 1935. Firmaet forpligtede sig til snarest muligt at paabegynde Fabrikationen af de paagældende Varer, og Ingeniør Gernow skulde »ved Starten af Fabrikationen bistaa Firmaet med Raad og Vejledning i fornødent Omfang«. Overenskomsten kunde fra Sagsøgerens Side med 1 Aars Varsel opsiges til Ophør en 31 December.

Efter Overenskomstens Oprettelse indrettede Firmaet et Værksted i dets Fabrik i Lillerød og ansatte her en Mand, som i de følgende Maaneder efter Anvisning af Ingeniør Gernow forsøgte at fremstille støbte, ensfarvede Plader paa en saadan Maade, at Pladen blev helt eller delvis gennemfarvet under Støbningen. Det lykkedes imidlertid ikke at opnaa tilfredsstillende Resultater, og efter ca 4 Maaneders Forløb indstillede Firmaet videre Forsøg.

Under denne Sag har Sagsøgeren, Firmaet Fritz Hansens Eftf, paa-staaet Sagsøgte, Overretssagfører Hans Madsen paa vedkommende Konsortiums Vegne, dømt til at anerkende, at Firmaet er frigjort for enhver Forpligtelse efter Overenskomsten, samt til i Erstatning for Udgifterne ved de af Firmaet afholdte Forsøg at betale 2090 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 1 April 1935.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, hvorhos han paastaar Sagsøgeren dømt til at betale Afgiften pr 1 April 1935, 1250 Kr, med Renter 5 pCt aarlig fra den 3 Maj 1935.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at det var en Forudsætning for Firmaets Erhvervelse af de i Overenskomsten omhandlede Rettigheder, at Fremgangsmaaden med Hensyn til Fremstilling af ensfarvede Plader var saa vidt færdiggjort, at Fabrikationen kunde begynde meget snart efter Afslutningen af Overenskomsten, og da Ingeniør Gernow end ikke efter flere Maaneders Eksperimenteren har været i Stand til at anvise en tilfredsstillende Fremgangsmaade, maa Firmaet være berettiget til at ophæve Overenskomsten. Sagsøgeren har i denne Forbindelse dels henvist til selve Bestemmelserne i Overenskomsten og Indholdet af Beskrivelsen af Patent Nr 43 466 dels anført, at det allerede under de indledende Forhandlinger mellem Firmaet og Ingeniør Gernow udtrykkelig blev tilkendegivet denne, at Firmaet ikke havde nogen Interesse i Strukturmetoden, men udelukkende interesse-rede sig for Fabrikation af ensfarvede Plader, og at Gernow erklærede, at saadanne Plader kunde fremstilles.

Sagsøgte har heroverfor hævdet, at Genstanden for Overenskomsten er en Opfindelse, ikke en færdig Fabrikationsmetode, og at der hverken ved Overenskomsten eller under de forudgaaende Forhandlinger er givet Sagsøgeren noget Tilsagn om fabrikationsmæssig Fremstilling af ensfarvede Plader. Der blev under de indledende Forhandlinger forevist Firmaet flere store Plader, der var behandlet efter Strukturmetoden, medens der kun som Resultat af et enkelt Forsøg med ensfarvede Plader forelaa een lille, mindre vellykket Prøve, og det maatte efter Sagsøgtes Mening staa Firmaet klart, at Fremgangsmaaden med Hensyn til ensfarvede Plader paa ingen Maade var gennemprøvet, men endnu befandt sig paa det rene Forsøgsstadium. For Konsortiet var det udelukkende Strukturmetoden — for hvis Anvendelse Patent Nr 43 466 var et nødvendigt Grundlag — det kom an paa, og under de meget indgaaende Forhandlinger om selve Overenskomstens Affattelse var det ogsaa denne Metode, det hele drejede sig om.

Under Sagen har de tre Indehavere af Firmaet, Christian Hansen, Fritz Hansen og Søren Hansen, samt Sagsøgte og Ingeniør Gernow afgivet Forklaring.

Indholdet af Overenskomsten findes nu ikke i sig selv at kunne give Sagsøgeren Føje til at gaa ud fra, at Firmaet ved Overenskomsten fik overdraget Ret til Udnyttelse af en Fremgangsmaade, der straks eller dog i Løbet af kortere Tid med Sikkerhed kunde anvendes til fabrikationsmæssig Fremstilling af de under Sagen omhandlede ensfarvede Plader, og da det efter de afgivne Forklaringer ej heller kan anses for godtgjort, at der under de forud for Overenskomstens Oprettelse gaaende Forhandlinger er givet Sagsøgeren Grund til en saadan Antagelse, findes han ikke at være berettiget til at ophæve Overenskomsten uden i Overensstemmelse med de derom i Overenskomsten indeholdte Regler.

Herefter vil Sagsøgtes Paastand være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgeren vil have at godtgøre ham Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Nr 265/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Christian Oscar Hansen (Bruun),

der tiltales for Skyldnersvig.

Københavns Byrets Dom af 20 Juni 1936: Tiltalte Hans Christian Oscar Hansen bør for Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder 100 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Gottlieb Jacobsen, udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 11 August 1936: Tiltalte Hans Christian Oscar Hansen bør straffes med Fængsel i 3 Maaneder, hvorhos de borgerlige Rettigheder frakendes ham for et Tidsrum af 5 Aar. Fuldbyrdelsen af den idømte Straf udsættes, saaledes at Straffen efter Forløbet af en Prøvetid af 3 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne bortfalder, saafremt de i Straffelovens 7. Kapitel fastsatte Betingelser overholdes. Tiltalte udreder Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder det ved Byrettens Dom fastsatte Forsvarersalær og Salær 60 Kr til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører H Vestergaard. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte og dels af det offentlige.

I Byretsdommen er det rettelig antaget, at der ikke ved Transporterne af Anmelderfirmaet er erhvervet en Sikkerhedsret, og under de foreliggende Forhold, særlig naar henses til den manglende Kontrol, vil Straffelovens § 278 Nr 3 ej heller kunne finde Anvendelse. Herefter vil Byrettens Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Det Landsretssagfører H Vestergaard ved Landsretsdommen tillagte Salær 60 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohns Dødsbo 60 Kr og til Højesteretssagfører Bruun 100 Kroner udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 12 Marts 1935 er Hans Christian Hansen sat under Tiltale til at lide Straf for Skyldnersvig efter Straffelovens § 283, 1 Stk, ved i Tiden fra Oktober 1932 til en Gang i Sommeren 1934 at have opbebaaret og uretmæssigt til egen Fordel forbrugt et Beløb af ialt 10 155 Kr, hvorpaa der var givet Firmaet Hans Knudsens Jærn- og

Staalforretning Transport til Sikkerhed for Firmaets Tilgodehavende hos Tiltalte.

Tiltalte er født den 26 Marts 1877 og ikke tidligere straffet, bortset fra Bøder.

Det bemærkes, at Domsforhandlingen i Sagen har været stillet i Bero for at afvente Udfaldet af en af Anmelderfirmaet mod Tiltalte i Henhold til Stævning af 28 Januar 1935 anlagt Sag, der blandt andet omfattede det i nærværende Sag inddragne Mellemværende.

Ved Højesterets Dom af 31 Marts 1936 blev Tiltalte dømt til at betale Anmelderfirmaet 22 323 Kr 56 Øre samt ikendt en Bøde paa 200 Kr, for uden rimelig Grund at have indbragt Sagen for Højesteret.

Det fremgaar af det under Sagen oplyste, at Tiltalte i en Aarrække har staaet i Forretningsforbindelse med Anmelderfirmaet, idet han har faaet Varer leveret mod at give dette Transport paa hans Tilgodehavende i Byggeforetagender, hvortil Varerne var bestemt.

Der blev ikke foretaget Anmeldelse til vedkommende Bygherre, idet det var overladt Tiltalte at indkræve Beløbene efterhaanden som de forfaldt.

Anmelderfirmaet sendte Tiltalte maanedlige Opgørelser om deres samlede Mellemværender og modtog af og til Indbetalinger fra Tiltalte i mindre Beløb, idet Tiltalte hver Gang gav Besked om, paa hvilke Transporter Afskrivning skulde finde Sted. Anmelderfirmaet førte ingen Kontrol med, om de i Transporterne opgivne Betalingstider og Beløb blev overholdt; naar Firmaet fremsendte Maanedsopgørelse, rykkede man undertiden Tiltalte for Penge, men disse Rykkerskrivelser angik ikke bestemte Transporter, naar Tiltalte som Følge af Skrivelserne henvendte sig i Firmaet, fortalte han, at han ikke kunde faa sine Penge ud fra de forskellige Byggeforetagender, men der var ikke herunder Tale om bestemt angivne Transporter.

Bogholder Bergmann, der i Reglen forhandlede med Tiltalte paa Firmaets Vegne, har som Vidne forklaret, at han vistnok i 1932 blev klar over, at Tiltalte havde forbrugt nogle Firmaet tiltransporterede Beløb, men det blev ordnet ved, at Tiltalte fik de paagældende Transporter udleveret og gav Firmaet en anden Sikkerhed, og Firmaet fandt ikke ved det passerede Anledning til at ændre noget i Forretningsgangen med Tiltalte.

Tiltalte har erkendt at have forbrugt det i Anklageskriftet nævnte Beløb, men han har paastaaet sig frifundet, idet han blandt andet gør gældende, at Firmaet var indforstaaet med, at han beholdt de indkasserede Beløb.

Da Anmelderfirmaet efter at være blevet klar over, at Tiltalte beholdt de indkasserede Beløb, uforandret har fortsat Forbindelsen med ham uden at foretage Anmeldelse til de paagældende Bygherrer og stadig saaledes, at Tiltalte indkasserede Beløbene, samt uden at holde Kontrol med Overholdelsen af de i Transporterne fastsatte Betalingstider og Rater, findes Firmaet at have givet Afkald paa saa væsentlige Bestanddele af den normale ved en Transport forudsatte Sikkerhed, at Forholdet mellem Parterne alene har kunnet betragtes som et Kreditforhold, der først gaar over til et Sikkerhedsforhold, naar Firmaet gør

Brug af sin ved Transporten tilsagte Ret til at foretage Anmeldelse overfor vedkommende Bygherre.

Som Følge heraf vil Tiltalte være at frifinde.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 20 Juni 1936 af Københavns Byrets 5 Afdeling (384/34) og paaanket af Anklagemyndigheden til Domfældelse af Tiltalte Hans Christian Oscar Hansen i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

Det skønnes ikke oplyst, at Anmelderen har opgivet den ved Transporterne givne Sikkerhed, og da Anmelderen — uanset at Anmeldelse fra Bygherrerne var undladt — har erhvervet en Ret over de transporterede Fordringer, som Tiltalte har krænket, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 285, Stk 1, jfr § 283 Stk 1, med en Straf, der findes efter Omstændighederne at kunne bestemmes til Fængsel i 3 Maaneder, hvorhos de borgerlige Rettigheder vil være at frakende ham for et Tidsrum af 5 Aar. Fuldbyrdselen af den idømte Straf findes dog at kunne udsættes, saaledes at Straffen efter Forløbet af en Prøvetid af 3 Aar fra denne Doms Afsigelse bortfalder, saafremt de i Straffelovens 7. Kapitel fastsatte Betingelser overholdes. Anordning af Tilsyn i Prøvetiden skønnes ikke formaalstjenlig.

Nr 86/1937.

Anklagemyndigheden

m o d

Ane Kathrine Jensen, Anders Kristiansen og Johanne Katrine Kristiansen.

Skrivelse af 10 Marts 1937 fra Statsadvokaten i Sønderborg til Præsidenten for Vestre Landsret:

Hoslagt tillader jeg mig at fremsende Dokumenterne i Ankesag mod

- 1) Ane Kathrine Jensen,
- 2) Søren Jensen,
- 3) Anders Kristiansen og
- 4) Johanne Katrine Kristiansen,

der ved Gørding-Malt Herreders Rets Dom af 11 Februar 1937 blev kendt skyldige til Straf:

Nr 1 for Skyldnersvig,

Nr 2 for Meddelagtighed deri og Tilskyndelse til falsk Forklaring for Retten og

Nr 3 og 4 for falsk Forklaring for Retten.

Under Henvisning til at Statsadvokatens Ankemeddelelse forsaavidt angaar de Domfældte Nr 1 og 3—4 er forkyndt een Dag efter Ankefristens Udløb, skal jeg udbede mig Rettens Afgørelse for hvorvidt Anken for disse Domfældtes Vedkommende kan admitteres.

 Vestre Landsrets II Afdelings Paategning af 12 s M paa ovennævnte Skrivelse:

Tilbagesendes med Bilag til Statsadvokaten i Sønderborg med Bemærkning, at Retten efter de foreliggende Oplysninger ikke finder at kunne admittere Anken forsaavidt angaar de Domfældte Nr 1 og Nr 3 til 4.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Vestre Landsret truffne Afgørelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret af Anklagemyndigheden.

Efter det oplyste er det offentlige Anke af den af Gjørding-Malt Herreders Ret den 11 Februar 1937 afsagte Straffedom først forkyndt for de Domfældte Ane Kathrine Jensen, Anders Kristiansen og Johanne Katrine Kristiansen efter Udløbet af den i Retsplejelovens § 247 foreskrevne Frist, og da det ikke er gjort antageligt, at Fristens Oversiddelse skyldes Grunde, der ikke kan tilregnes det offentlige, maa det tiltrædes, at Landsretten ved sin Afgørelse, der burde være sket i Form af Kendelse, har nægtet at admittere Anken, forsaavidt denne angaar de nævnte Domfældte.

Thi bestemmes:

Den af Anklagemyndigheden overfor de Domfældte Ane Kathrine Jensen, Anders Kristiansen og Johanne Katrine Kristiansen i denne Sag iværksatte Anke afvises fra Vestre Landsret.

=====

Torsdag den 20 Maj.

Nr 293/1936.

Holte Bank (Fich)

mod

Aktieselskabet **Grusgravenes Salgskontor**
 (Overretssagfører Chr Bentzen),

betræffende Betaling af et Tilgodehavende for Levering af Vejmateriale.

Østre Landsrets Dom af 15 Oktober 1936: De Sagsøgte, Holte Bank, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Grusgravenes Salgskontor, i

denne Sag for Tiden fri at være. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne med 300 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at Vejanlægget er tilendebragt, og at Vejene ved en Afleveringsforretning af 4 November 1936 er afleveret til Kommunen.

Ved Noteringen af Transporten har Banken overfor Indstævnte paataget sig en Pligt til af de fra Kommunen for Jacobsens Regning modtagne Indbetalinger at reservere det til Transportens Indfrielse fornødne Beløb. Da Banken har tilsidesat denne Pligt, og da det af Banken paaberaabte Forbehold ikke har fundet tilstrækkelig klart Udtryk i Noteringspaategningen, maa den tilsvare det ved Transporten sikrede Beløb. Herefter vil Banken være at dømme overensstemmende med Indstævntes Paastand.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Banken at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Holte Bank, bør til Indstævnte, Aktieselskabet Grusgravenes Salgskontor, betale 3336 Kroner 65 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 1 August 1936, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger for begge Retter 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Entreprisekontrakt af 24 Februar 1936 havde Entreprenør I P Jacobsen, Holte, overfor Søllerød Kommune paataget sig Anlæg af Vangebovej og Carlsmindevejene for en Entreprisesum, stor 85 286 Kr. Til Sikkerhed for Arbejdets behørig Udførelse maatte han stille et Depositum, stort 8500 Kr. Under 2 Marts 1936 underskrev Jacobsen et Dokument, hvorved han gav Holte Bank, der er en Filial af Privatbanken i København, uigenkaldelig Fuldmagt til paa hans Vegne og med fuld forbindende Virkning for ham at modtage og kvittere for de Beløb, der vilde komme til Udbetaling fra Søllerød Kommune i Henhold til fornævnte Entreprisekontrakt. Fuldmagten skulde ligeledes gælde det ovennævnte Depositum. Fuldmagten blev anmeldt for Sogneraadet den 5 s M, og Raadet forsynede Fuldmagten med saalydende Paategning:

»Ovenstaaende Fuldmagt anerkendes at være anmeldt for Sogneraadet den 5 Marts 1936. Man tager ethvert Forbehold vedrørende Arbejdets Udførelse.«

Entreprenør Jacobsen henvendte sig efter at have faaet Vejarbejdet i Entreprise til A/S Grusgravenes Salgskontor for at købe de fornødne Vejmaterialier. Selskabet stillede som Betingelse, at Jacobsen til Sikkerhed for Købesummen gav dem Transport for et tilsvarende Beløb paa hans Tilgodehavende i Henhold til Entreprisekontrakten hos Søllerød Kommune. Jacobsen udstedte derefter den 1 April 1936 saalydende Transport:

»Undertegnede Entreprenør J P Jacobsen, Mosebakken 10, pr Holte transporterer og endelig overdrager herved til A/S Grusgravenes Salgskontor, V Farimagsgade 27, København V et Beløb, stort

Kr 4050,00 (skriver Fire Tusinde og femti Kroner)

i Henhold til Entreprisekontrakt med Søllerød Kommune, dateret 24 Februar 1936, stor Kr 85 286,00 til Sikkerhed for A/S Grusgravenes Salgskontors Tilgodehavende af mit Tilgodehavende hos Holte Bank, Holte, for Regning Søllerød Kommune for udført Arbejde paa Vangebovej og Carlsmindevejene (Søllerød Hovedkloak).

Beløbet udbetales A/S Grusgravenes Salgskontor og er forfaldent til Betaling, naar Arbejdet er fuldført, dog senest 1 August 1936.

Det bemærkes specielt, at der ikke er givet Transporter, der nyder Forrettigheder eller har Præferencestilling af nogen Art, og at eet til Vognmand J Magnussen, Norgesgade 27, København, tiltransporteret Beløb stort Kr 30 000,00 først udbetales, efter at nærværende Transport er fyldestgjort, og at Vognmand Magnussens Transport i alle Tilfælde rykker for denne Transport.

For Transporten er jeg Entreprenør J P Jacobsen fyldestgjort.«

Holte Bank forsynede samme Dato Transporten med saalydende Paategning:

»Nærværende Transport har vi noteret paa Hr I P Jacobsens separat Konto hos os Nr 7579, til Udbetaling af de Beløb, vi i Henhold til Fuldmagt fra I P Jacobsen af 2 Marts 1936 vil modtage fra Søllerød Kommune for Herr I P Jacobsens Regning i H t Entreprisekontrakt af 24 Februar 1936, vedrørende Arbejdet paa Vangebovej og Carlsmindevej.

Beløbet udbetales først naar det overfor os dokumenteres at Arbejdet er fuldført.«

Entreprenør Jacobsen har i Henhold til Transporten fra Selskabet modtaget Varer, hvorpaa der pr 1 August 1936 skyldtes til Rest 3336 Kr 65 Øre. Da Jacobsen ikke saa sig i Stand til at fuldføre Entreprisen — han maatte standse sine Betalinger og er senere gaaet fallit — overtog et andet Firma Restarbejdet i Entreprise for ca 50 000 Kr. Selskabet henvendte sig nu til Holte Bank og fik der oplyst, at der af Søllerød Kommune var udbetalt Banken i Henhold til Fuldmagten ialt 35 727 Kr 73 Øre, men at Banken efter Transportens Notering havde udbetalt hele Beløbet til Jacobsen bl a til Arbejdsløn til hans ved Entreprisen beskæftigede Folk.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerne A/S Grusgravenes Salgskontor paastaet de Sagsøgte Holte Bank, Holte, tilpligtet til at betale dem det ovennævnte Beløb 3336 Kr 65 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 1 August 1936, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært frifundet for Tiden.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at de Sagsøgte ved deres Noteringspaategning paa Transporten har paataget sig en personlig Forpligtelse til at betale dem deres Tilgodehavende, naar Arbejdet var fuldført, dog senest den 1 August 1936, idet de Sagsøgte ikke har taget Forbehold om at være frigjorte, hvis Arbejdet ikke blev fuldført. De Sagsøgte har været uberettigede til uden Sagsøgernes Vidende og Vilje at udbetale til Jacobsen hele det Beløb, som de havde modtaget fra Søllerød Kommune, i Strid med den af dem noterede Transport, og de maa derfor være forpligtede til at holde Sagsøgerne skadeløse; de var ifølge Noteringspaategningen pligtige at sørge for, at det Beløb, som Transporten omfatter, stod til Sagsøgernes Disposition. De Sagsøgte har vel i Noteringspaategningen taget Forbehold om, at Beløbet først udbetaltes, naar det overfor dem dokumenteredes, at Arbejdet var fuldført, men dette Forbehold maa være uden Betydning, efter at Søllerød Kommune har sat Jacobsen fra Arbejdet, og der følgelig ikke udbetales de Sagsøgte noget yderligere Beløb, saaledes at Forholdet maa betragtes som afsluttet. De Sagsøgte kan herefter ikke anses at have noget retsligt Krav paa at kunne vente med Udbetalingen af Sagsøgernes Tilgodehavende.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsespaastand anført, at Sagsøgerne saavel efter Transportens Indhold som efter Noteringspaategningen ikke har Krav paa noget Beløb, forinden Arbejdet er fuldført, hvilket naturligvis maa forstås derhen, at det er fuldført af Transportgiveren. Da Entreprenør Jacobsen forlængst har maattet opgive Entreprisen og er erklæret fallit, vil Betingelsen aldrig kunne opfyldes. Forudsætningen for Transporten er den selvfølgelige, at Entreprenøren faar hele Entreprisensummen tilgode, hvad han først faar, naar han har fuldført Entreprisen. De Sagsøgte bestrider, at de skulde have været uberettigede til at udbetale hele det fra Søllerød Kommune modtagne Beløb til Entreprenøren. Ifølge Entreprisekontrakten skulde der finde Udbetaling Sted til Entreprenøren, efterhaanden som Vejarbejdet udførtes. Det var Kommunens Ingeniør, der traf Bestemmelse om, hvor store a conto Beløb der skulde udbetales, og disse Beløb udbetaltes af Sogneraadets Konto i Banken ved Overførsel til Jacobsens Konto sammesteds. De Sagsøgte var baade berettigede og forpligtede til at udbetale de Beløb, som Ingeniøren fastsatte, og de har ikke udbetalt yderligere Beløb, hvis Udbetaling ikke var godkendt som anført. Sagsøgerne maatte være paa det rene med, at det var nødvendigt, at Entreprenøren, der var uformuende, blev forstrakt med de Beløb, som han skulde udbetale i Arbejds løn, lige fra Arbejdets Paabegyndelse. De Sagsøgte maa endvidere bestride, at de ved deres Noteringspaategning skulde have paataget sig nogen personlig Forpligtelse til at udbetale Sagsøgerne deres Tilgode-

havende ogsaa for det Tilfælde, at Entreprenøren maatte vise sig ude af Stand til at gennemføre Entreprisen og der som Følge deraf ikke var Penge til at dække Sagsøgernes Krav.

Med Hensyn til deres subsidiære Paastand har de Sagsøgte anført, at Entreprisesummen androg 85 286 Kr, og at Entreprenøren havde stillet et Depositum paa 8500 Kr. Disse Beløb andrager tilsammen 93 786 Kr. Entreprenøren har under Arbejdets Gang faaet udbetalt 35 727 Kr 73 Øre, og Entreprisesummen for Restarbejdet andrager ca 50 000 Kr. Der vil altsaa i det fornævnte Beløb 93 786 Kr fragaa ca 85 727 Kr 73 Øre, saaledes at der, naar Arbejdet er fuldført, kan ventes at være til Disposition til Udbetaling til Transporthaverne ca 8000 Kr. Da Sagsøgernes Transport maa antages at gaa forud for de 2 andre under Sagen omhandlede Transporter til Vognmand J Magnussen og Firmaet Rindom, idet førstnævnte Transport ifølge Aftale i alle Tilfælde skal rykke for Sagsøgernes Transport, og sidstnævnte Transport først er blevet anmeldt til Notering efter Sagsøgernes, nemlig først den 3 April 1936, er der altsaa Udsigt til, at Sagsøgerne vil kunne faa fuld Dækning for deres Tilgodehavende, men ifølge Noteringspaategningen forfalder dette Tilgodehavende ikke, forinden det overfor de Sagsøgte er dokumenteret, at Arbejdet er fuldført. Da dette endnu ikke er Tilfældet, maa de Sagsøgte derfor subsidiært paastaa sig frifundet for Tiden.

Efter Indholdet af Noteringspaategningen findes de Sagsøgte, for saa vidt og i det Omfang, hvor det efter Transporten overdragne Beløb indgaar, at have indestaaet Sagsøgerne for Beløbets Udbetaling til den aftalte Forfaldstid. Da de Sagsøgte ubestridt har faaet udbetalt det indtalte Beløb, og Forfaldstiden i Noteringspaategningen maa anses fastsat til den endelige Afregning af Entreprisen, vil de Sagsøgte være forpligtede til til dette Tidspunkt at udbetale det indtalte Beløb. Da Entreprisen, hvad der er Enighed om mellem Parterne, endnu ikke er fuldført, vil de Sagsøgte subsidiære Paastand om Frifindelse for Tiden være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgerne med 300 Kr.

Fredag den 21 Maj.

Nr 32/1937.

Rigsadvokaten
m o d

Karl Rasmussen Løkkegaard (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 285, jfr § 278.

Dom afsagt af Retten for Bogense Købstad m v den 23 September 1936: Tiltalte, Karl Rasmussen Løkkegaard af Horsebæk bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. De af

Gaardejer Henrik Møller og Murer Christian Madsen, begge af Ørritslev, rejste Erstatningskrav udskydes til Afgørelse under civilt Søgmaal. Sagens Omkostninger, derunder Salær 75 Kr til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Sagfører Mogensen, Bogense, udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 14 December 1936: Tiltalte Karl Rasmussen Løkkegaard bør straffes med Fængsel i 3 Maaneder, hvorhos de borgerlige Rettigheder fratages Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder det ved Underrettens Dom bestemte Forsvarersalær samt 40 Kr i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Qvortrup, udredes af Tiltalte. Tiltalte bør derhos betale 575 Kr 50 Øre til Murer Chr Madsen og 600 Kr 53 Øre til Gaardejer Henrik Møller. De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For Højesteret er det oplyst, at K G A til Anmelderne har betalt de i Dommen nævnte Erstatninger.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, bortset fra Bestemmelsen vedrørende Erstatning, være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, bortset fra Bestemmelsen vedrørende Erstatning, ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret betaler Tiltalte, Karl Rasmussen Løkkegaard, til Højesteretssagfører Stein 100 Kroner.

Rettelse.

Side 158 Linie 14 for oven: »Højesterets Ankeudvalgs Kendelse«; læs: Højesterets Kendelse.

Færdig fra Trykkeriet den 2 Juni 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 11

Fredag den 21 Maj.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Karl Rasmussen Løkkegaard, der er født den 26 Februar 1908 i Hjadstrup Sogn og ustraffet, sat under Tiltale her ved Retten til Straf for Underslæb efter Strfl's § 278 ved i Slutningen af November 1935, da han var Bestyrer af Københavns Grønttorvs Auktionssamlercentral i Otterup, efter at have afkøbt Murermester Chr Madsen, Ørritslev, et Parti Pederstrup-Æbler til Værdi 575 Kr 50 Øre og Gaardejer Henrik Møller et lignende Parti til Værdi 600 Kr 53 Øre, saaledes at Æblerne af Sælgerne leveredes Tiltalte i hans nævnte Egenkab til senere Afregning fra K G A, svigagtigt til egen Fordel at have solgt Æblerne og forbrugt Provenuet.

Under Sagen har Murer Chr Madsen, Ørritslev, nedlagt Erstatningskrav mod Tiltalte paa 575 Kr 50 Øre, og Gaardejer Henrik Møller, smst, paa 600 Kr 53 Øre.

Tiltalte nægter at have solgt de paagældende Æbler svigagtigt til egen Fordel og forbrugt Provenuet. Han forklarer, at Bestyrer Bech, K G A's Forretningsbestyrer i Odense, i Slutningen af November 1935 telefonerede til ham om at skaffe Æbler til Eksport til K G A ved at henvende sig til Leverandørerne og spørge, om de vilde levere Frugt til Eksport til fast Pris; den vilde blive afregnet som sædvanligt gennem K G A; Tiltalte maatte selv sørge for at dække sin Fortjeneste i den faste Pris. Tiltalte købte herefter 2485 kg Æbler, derunder de i Anklageskriftet nævnte 2 Partier, og lod dem afhente til Samlercentralen i Otterup, hvor de forblev et Par Dage og blev blandet med nogle andre Partier, Tiltalte havde købt for egen Regning, og sorteret, idet kun de store kunde eksporteres. Imidlertid kom Bestyrer Bech og Frugtgrosserer Madsen, Odense, ud til Samlercentralen, og Bech udtalte, at det var blevet forbudt ham at opkøbe Frugt til Eksport og foreslog, at den allerede indkøbte Frugt blev sendt til Grosserer Madsen. Tiltalte sagde, at han havde købt Frugten under anden Forudsætning, og at han sendte Frugten til Bech, der selv maatte om det. Tiltalte har afleveret en Fortegnelse over Æbler, indkøbt af ham til Eksport, i 3 Partier paa henholdsvis 1383 kg, 1748 kg og 2485 kg. De 2 første Partier er dels eget Lager, dels Smaapartier fra forskellige Leverandører; det er disse Æbler, der var paa Samlercentralen, da det 3. Parti, indeholdende Møller og Madsens Æbler, kom, og som Tiltalte har sorteret sammen med dette. Samme 2 Partier har Tiltalte modtaget Betaling for, ialt 1575 Kr

57 Øre af Frugtgrosserer Madsen paa dennes Kontor, og de forskellige Leverandører har faaet deres Penge. Tiltalte havde under Bech og Madsens Besøg i Otterup sagt, at han gerne skulde have Penge kontant for det, han havde opkøbt for egen Regning, og de havde da sagt, at han blot kunde indfinde sig hos Madsen med Vejesedlen. Det 3. Parti paa 2485 kg er kørt til Odense af en Tiltalte ukendt Vognmand, og Tiltalte har ikke kunnet oplyse mere om det; han har ingen Penge modtaget for det. Æblerne blev afhentet paa Foranledning af Bech og Madsen og afleveret paa Statsbanernes Ladespor i Odense, hvor Bech havde Kontor, og Tiltalte lod Auktionsbrev følge med som sædvanligt. Tiltalte reklamerede ikke, da Møller og Madsen henvendte sig til ham i Anledning af den manglende Betaling, men det var efter Aftale med dem. De henvendte sig til Bech, som sagde, at Tiltalte havde faaet Betaling af Grosserer Madsen, og da de meddelte Tiltalte dette, erklærede han ikke at have modtaget Penge af denne for deres Æbler. Han har ikke krævet Afregning hos K G A eller Madsen, fordi han regnede med, at Partiet var gaaet til K G A, hvorfra Afregning altid hidtil var kommet af sig selv. Da Æblerne var blandede med de 2 andre Partier paa Samlercentralen, er det muligt, at der har været Æbler af Murer Madsens imellem dem, der kørtes til Odense af Vognmand Barlebo, Parti II paa Tiltaltes Fortegnelse.

Forretningsbestyrer Poul Bech, Odense, har som Vidne forklaret, at da han havde faaet Besked fra K G A om ikke at anbefale Leverandørerne at sende Frugt til Eksport, telefonerede han dette til Tiltalte, der sagde, at han havde indkøbt vistnok ca 2600 kg Æbler; Vidnet lovede at sætte Tiltalte i Forbindelse med Grosserer Madsen i Odense, der eksportererede til Tyskland. Dagen efter kørte Vidnet med Madsen til Tiltalte, hvor denne og Madsen enedes om Pris og Levering. Vidnet mener ikke, at der i den Periode kan være kommet Leverance fra Tiltalte direkte til K G A, idet der saa skulde foreligge et Auktionsbrev i Firmaets Hovedkontor, og Partiet være afregnet. Vidnet har ikke været økonomisk interesseret i Madsens Køb af Æbler og kender intet til det 3. Parti paa 2485 kg; han anser det for udelukket, at det kan være leveret til K G A's Odense Afdeling. Vidnet havde med Prokurist i K G A, Rand, København, en Sammenkomst med Tiltalte paa Otterup Kro, hvor de spurgte ham om, hvorfor han ikke havde afregnet med Møller og Madsen, og hvad der var blevet af Købesummen for disses Æbler. Der var kun Tale om disse Æbler, og Tiltalte svarede først, at han havde et Modkrav overfor K G A, som han først vilde have afgjort ved Retten, og dernæst, at han havde brugt Pengene. Vidnet er først under Politiafhøringen blevet underrettet om det forsvundne Parti.

Prokurist John Niels Rand, København, har som Vidne forklaret, at Tiltalte ved Mødet i Otterup Kro overfor Vidnet og Bech udtalte, at de af Møller og Madsen leverede Æbler af ham var solgt til Grosserer Madsen, Odense, og at Tiltalte havde anvendt Købesummen til egen Fordel. Vidnet anser det for umuligt, at et til K G A bestemt og til København naaet Parti kan forsvinde uden at blive afregnet. K G A havde i 1934 været i Forretningsforbindelse med Grosserer Lemcke, Ørstedhus, København, der eksportererede Æbler, idet K G A har anvist

denne Æbler fra dets Samlercentraler og ogsaa i Fællesskab med ham eksporteret Æbler, og K G A sendte i stor Udstrækning Leverandørerne Betalingen for disse Æbler. Dette har ikke været Tilfældet i 1935. Vidnet tør ikke benægte, at K G A har været interesseret i Lemckes Frugt, men i 1935 er den opkøbt af ham selv, ikke gennem K G A's Samlercentraler. Naar Bestyrer Bech i 1935 har foreslaaet disse at opkøbe til Grosserer Lemcke til Eksport, har han gjort det paa egen Haand, men formentlig i den Tro, at det skulde gaa som forrige Aar.

Landsretssagfører Hurwitz, Odense, der har konciperet Politianmeldelsen fra Anmelderne, har i Skrivelse af 26 Marts 1936 erklæret, at Tiltalte i hvert Fald mindst 2 Gange paa Sagførerens Kontor har drøftet Sagen og da frivilligt og uforbeholdent indrømmet at have modtaget Betaling af Grosserer Madsen for de fra Anmelderne modtagne Varer, og at han ansaa sin Handling for lovlig, da han mente at have et Tilgodehavende paa K G A.

Grosserer Carl Madsen, Odense, har som Vidne forklaret, at han ved Besøget i Otterup traf Aftale med Tiltalte om Prisen paa Æblerne, at Bech gjorde Tiltalte opmærksom paa, at det var Vidnet, der købte og betalte Æblerne, og at Vidnet gav Tiltalte Besked paa at aflevere dem paa Ladesporet i Odense. Vidnet var Indkøber for Grosserer Lemcke, København, dennes Prokurist og Kontrollør opholdt sig paa K G A's Kontor i Odense.

Vognmand Anders Johan Nielsen Barlebo, Odense, har som Vidne forklaret, at han den 23 November 1935 kørte et Læs paa ca 16—1700 kg Æbler fra Samlercentralen i Otterup til Vejerboden i Odense, derfra til Grosserer Madsen, smsts, for at faa Frugten synet og en Mand med sig, derfra til K G A's Kontor, hvor en Mand kom ud og anviste, hvor Af-læsning skulde finde Sted. Betalingen for Kørslen fik Vidnet af Grosserer Madsen. Vidnet havde Dagen forud kørt et Parti Æbler paa ca 1100 kg fra Murer Madsen til Samlercentralen, en Del af Murer Madsens Frugtkasser var med den 23 November til Odense.

Arbejdsmand Otto Emil Hansen, Uggerslev Mark, kørte med forrige Vidne den 23 November og har som Vidne forklaret, at Størstparten af Frugten var fra Murer Madsen og var i dennes Kasser; Tiltalte sagde selv, at det var Madsens Frugt, og at den skulde leveres til Grosserer Madsen, Odense; ved Ladesporet i Odense blev den styrtet i Jærnbanevognen.

Endelig har Anmelderne, Gaardejer Henrik Møller og Murer Christian Madsen, begge af Ørritslev, forklaret, at Tiltalte sagde, at han var udsendt af K G A, og denne Gang vilde give et fast Tilbud pr kg, da Partiet skulde videresendes til Tyskland, og at Afregning foregik gennem København som sædvanligt. Der blev ikke ved Handlens Indgaaelse oprettet noget Auktionsbrev, men Anmelderen Møller lod for sit Vedkommende medfølge en til K G A stilet Følgeskrivelse, paastemplet hans Medlemsnummer. Møllers Frugt afhentedes den 18 November, Madsens den 22 November 1935.

Det fremgaar heraf, at Tiltalte paa Samlercentralen i Otterup vil have blandet Anmeldernes Frugt med den der i Forvejen foreliggende og sorteret dem, og at han hævder, at den er afhentet derfra i 3 Biler,

og at det ene Billæs, der skal have været forsynet med Auktionsbrev og have indeholdt 2485 kg Æbler, herunder Anmeldernes Frugt eller i al Fald Kvanta, svarende hertil, er forsvundet. Det har ikke ved Afhøringen af Frugtgrosserer Madsen og Forretningsbestyrer Bech, Odense, kunnet konstateres, at der er modtaget andre end de 2 Læs paa henholdsvis 1383 kg og 1748 kg, hvorfor Tiltalte har modtaget Betaling. Efter de af Bestyrer Bech, Prokurist Rand og Landsretssagfører Hurwitz, Odense, afgivne Forklaringer skal Tiltalte have erkendt at have modtaget Betalingen for Anmeldernes Varer af Frugtgrosserer Madsen, Odense, og forbrugt den til egen Fordel, hvilket Tiltalte under Sagen har erklæret at maatte bero paa en Misforstaelse. Da det er oplyst, at Tiltalte har afregnet de paa de 2 af Frugtgrosserer Madsen modtagne Læs Æbler til Leverandørerne, er der af disse 2 Læs kun uafregnet ialt 1425 kg, der opgives at være eget Lager. De af Anmelderne leverede Partier udgør 2385 kg og kan altsaa i al Fald ikke fuldt ud have været med paa de 2 Læs, han har modtaget Betaling for. Hans Paastand om, at et 3. Læs er afgaaet fra ham, er herved væsentlig bestyrket, og da intet som helst er oplyst om dettes videre Skæbne, og om at Tiltalte har modtaget Betaling herfor, findes det betænkeligt at forkaste hans Forklaring og fastslaa, at han har gjort sig skyldig i Underslæb, hvorfor Tiltalte vil være at frifinde. I Henhold til Rpl's § 991 III Stk, findes Afgørelsen af Erstatningskravet at burde udskydes til civilt Søgmaal. Sagens Omkostninger, herunder Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Sagfører Mogensen, Bogense, 75 Kr paalægges det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Bogense Købstad m v den 23 September 1936 og er af Anklagemyndigheden paaanket til Domfældelse af Tiltalte Karl Rasmussen Løkkegaard efter Anklageskriftet, der er udfærdiget den 28 August 1936. Tiltalte paastaar Stadfæstelse.

Efter Tiltaltes første Forklaring til Politiet er de af ham fra Anmelderne modtagne Æbler sendt til Odense i 2 Lastbiler og afleveret til K G A's Kontor sammesteds, uden at Tiltalte senere har modtaget Afregning for dem.

Tiltalte har senere erkendt, at en Del af den Frugt, som han har leveret til og faaet betalt af Grosserer Madsen, hidrører fra Anmelderen, Murer Madsen.

Herefter og efter det iøvrigt foreliggende findes det ubetænkeligt at forkaste Tiltaltes ganske ubestyrkede, i sig selv meget usandsynlige og delvis mod hans egne Forklaringer stridende Forklaring om at have afsendt de fra Anmelderne modtagne Partier i deres Helhed med en Lastbil til Odense uden at have faaet Afregning for dem, og uden at Forsendelsens senere Skæbne har kunnet oplyses.

Det findes tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har afsat i al Fald Størstedelen af de nævnte Partier til Grosserer Madsen, og at han i det hele svigagtigt har disponeret over Partierne til egen Fordel.

Tiltalte findes herefter skyldig i det i Anklageskriftet beskrevne Forhold, og han vil derfor være at anse efter Straffelovens § 285, jfr § 278 efter Omstændighederne med Fængsel i 3 Maaneder, hvorhos de borgerlige Rettigheder findes at burde frakendes ham for et Tidsrum af 5 Aar.

De af Anmelderne, Murer Chr Madsen og Gaardejer Henrik Møller nedlagte Erstatningspaastande henholdsvis 575 Kr 50 Øre og 600 Kr 53 Øre findes derhos at burde tages til Følge.

M a n d a g d e n 2 4 M a j .

Nr 11/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Marius Christensen (C C Heilesen),

der tiltales for Overtrædelse af Næringsloven.

Dom afsagt af Retten for Kolding Købstad m v den 16 Juni 1936: Det til Tiltalte Marius Christensen, boende Værumsgade 6, Aarhus, af Politimesteren for Kolding Købstad m v den 19 August 1932 udfærdigede Bevis for, at han i Medfør af Næringslovens § 97 har Ret til Fortsættelse af den af ham tidligere drevne Handel: Salg af Uldtøj ved Omvandring, bør være ugyldigt. Tiltalte bør derhos betale denne Sags Omkostninger, derunder 75 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Bjerre.

Vestre Landsrets Dom af 19 November 1936: Tiltalte Marius Christensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder det den for Tiltalte ved Underretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Bjerre tillagte Salær af 75 Kr samt i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Landsretssagfører Jensbye, 50 Kr udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

Efter det oplyste var Tiltaltes Angivelse i August 1932 til Politiet i Kolding om at have Bopæl der urigtig, idet han maa anses dengang at have bevaret sin faste Bopæl i Aarhus, hvor hans Familie stadig var bosiddende og hans Erhvervelse af Tilladelse efter Næringslovens § 97 er saaledes sket ved en Omgaelse.

Det er med Rette i Underrettsdommen antaget, at Tiltalte ikke siden den ham i 1931 overgaaede Dom lovlig har kunnet drive Erhverv ved Omførsel.

Endelig har Tiltalte ved den af ham, efter det oplyste mod bedre Vidende, afgivne Erklæring af 16 August 1932 om at opfylde Betingelserne for at opnaa Tilladelse efter Næringslovens § 97 overtraadt Straffelovens § 163.

Herefter findes der i Henhold til Straffelovens § 77, første Stykke, første Punkt, første og andet Led Hjemmel til at inddrage den Tiltalte den 19 August 1932 af Politimesteren i Kolding i Medfør af Næringslovens § 97 meddelte Tilladelse.

I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger vil Underrettens Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Den for Tiltalte Marius Christensen den 19 August 1932 af Politimesteren i Kolding Købstad m v i Henhold til Næringslovens § 97 udfærdigede Tilladelse inddrages.

I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger bør Underrettens Dom ved Magt at stande.

Det Landsretssagfører Jensbye ved Landsretten tilkendte Salær 50 Kroner, og det Overretssagfører Frandsen for Møde ved Kriminalretten i Odense tillagte Salær, 25 Kroner samt i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Heilesen 80 Kroner udredes af Tiltalte.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Beslutning om Sagsanlæg af 4 Maj 1936 har 3. jyske Statsadvokatur i Medfør af Retsplejelovens § 684, Nr 4, rejst Sag her ved Retten mod Marius Christensen, boende Værumsgade 6, Aarhus, til Konfiskation efter Straffelovens § 77 af et til ham af Politimesteren for Kolding Købstad m v den 19 August 1932 udfærdiget Bevis for, at han i Medfør af Næringslovens § 97 havde Ret til Fortsættelse af den af ham tidligere drevne Handel: Salg af Uldtøj ved Omvandring, paa Grund af, at han har erhvervet nævnte Bevis ved en efter Straffelovens § 161 strafbar Handling, idet han under 16 August s A til Politimesteren i Kolding paa Tro og Love har afgivet Erklæring om, at han opfyldte Betingelserne for at opnaa en saadan Tilladelse, uagtet dette var blevet nægtet ham ved Handelsministeriets Skrivelse af 15 Juli 1932.

Tiltalte er født den 14 August 1903 i Brønderslev og tidligere straffet saaledes:

1. Den 22 December 1927 inden Retten for Haderslev Købstad m v vedtaget Bøde 5 Kr til Haderslev Politikasse og Konfiskation af Varer

for Overtrædelse af Forordning af 13 Februar 1775, jfr Plakat af 27 November 1839 § 1.

2. Den 23 November 1929 inden Retten for Tønder Købstad m v vedtaget Bøde 150 Kr til Statskassen for Overtrædelse af Straffelovens § 203, jfr Straffelovstillæg af 1 April 1911 § 1.

3. Ved Ning og Hasle m fl Herreders Rets Dom af 23 Februar 1931 idømt Bøde 20 Kr til Ning Herreds Politikasse og Konfiskation af Varer for Overtrædelse af Forordning 13 Februar 1775, jfr Plakat 27 November 1839 § 1.

4. Ved herværende Rets Dom af 11 April 1936 idømt Bøde 80 Kr til Ødis Kommunekasse for Overtrædelse af Næringslov af 28 April 1931 § 29, jfr § 95.

Under sidstnævnte Sag havde Anklagemyndigheden nedlagt Paastand om, at Tiltalte fradømtes det ovennævnte, den 19 August 1932 udfærdigede Bevis, men denne Paastand afvistes.

Tiltalte har paastaet sig frifundet. Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Efter den ny Næringslovs Ikrafttræden henvendte Tiltalte sig til Politikontoret i Aarhus for at erholde Tilladelse til at fortsætte sin Virksomhed ved Omførsel af Uldvarer over hele Landet. Efter at han havde erholdt Afslag fra Politikontoret, indsendte han i Forstaaelse med dette et Andragende til Handelsministeriet, som ved Skrivelse af 15 Juli 1932 svarede Tiltalte saaledes: »I Anledning af Deres hertil indkomne Andragende om Tilladelse til uanset Bestemmelserne i Næringsloven af 28 April 1931 at maatte fortsætte den af Dem hidtil drevne Virksomhed med Omførsel af Uldvarer til Salg udenfor Aarhus Amt, skal man meddele, at den hidtil drevne Virksomhed under Hensyn til den Dem overgaaede Straffedom for ulovlig Omløben med Varer ikke har været berettiget, og at det ansøgte saaledes ikke har kunnet bevilges. Efter den Anledning Sagen dertil giver, skal man henlede Opmærksomheden paa, at De ved Henvendelse til Politimesteren i Aarhus vil kunne erholde Vandrebrev som gældende for Aarhus Amt, forsaavidt De godtgør at opfylde de herfor i Næringsloven foreskrevne Betingelser.«

Tiltalte tog derefter den 1 August 1932 Bopæl i Kolding, efter sin egen Erkendelse udelukkende for at faa Vandrebrev udstedt. Tiltalte henvendte sig paa Politivagten, hvor han erholdt en trykt Blanket angaaende Anmodning om Vandrebrev udleveret. Han erindrer ikke, hvem der har udfyldt Blanketten, hvis paatrykte Forholdsattest han fik 2 Mand til at underskrive, og han erkender, at han har underskrevet Anmodningen, som er dateret den 16 August 1932, og hvori Tiltalte anmoder om at faa Vandrebrev udstedt i Henhold til Næringslovens § 97 samt paa Tro og Love erklærer, at han opfylder de ifølge Næringsloven gældende Betingelser for Udstedelse af Vandrebrev. Tiltalte afleverede Anmodningen den 17 August 1932 paa Politivagten, og der blev samtidig taget en Politiafhøring af ham. Til Rapporten forklarede Tiltalte blandt andet, at han ikke var tiltalt eller straffet, men at han var mulkteret med 5 og 20 Kr i henholdsvis Haderslev og Odder for ulovlig Omløben med Varer, og at han kun havde boet i Kolding i ca 14 Dage. Tiltalte erholdt derefter den 19 August 1932 den ansøgte Tilladelse udfærdiget.

Ved den ovenfor under 3 anførte Dom har Tiltalte, der ikke er hjemmehørende i de i Reskript af 14 Februar 1741 nævnte Herreder, ifølge Forordning 23 April 1845 § 2 forbrudt Retten til at omføre Landbrugernes Husflidsprodukter til Forhandling, uanset at hans Forbrydelse af Retten ikke er statueret i Dommen. Tiltalte har derfor ikke opfyldt Betingelserne i Næringslov af 28 April 1931 § 97 og har saaledes været uberettiget til at erholde det under Sagen ommeldte Bevis af 19 August 1932 udfærdiget.

Da Tiltalte saavel af Politimesteren i Aarhus som af Handelsministeriet har erholdt Underretning om, at han ikke opfylder Betingelserne i Næringslovens § 97, har han ved sin Erklæring om at opfylde Betingelserne og ved ikke under den efterfølgende Politiafhøring at oplyse, at han ved Dom var mulkteret for ulovlig Omløben med Varer, gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 161 eller § 163. Anklagemyndighedens Paastand om Konfiskation findes herefter at have Hjemmel i Straffelovens § 77, uanset at det eventuelle Strafansvar i Medfør af Straffelovens § 93, Nr 1, er forældet, jfr Straffelovens § 95, ligesom Paastanden i hvert Fald findes at have Hjemmel i Forholdets Natur.

Som Følge af foranstaaende vil det oftnævnte Bevis være at erklære ugyldigt, og Tiltalte vil have at erstatte det offentlige denne Sags Omkostninger, derunder 75 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Bjerre.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Kolding Købstad m v den 16 Juni 1936 afsagte Dom er paaanket alene af Tiltalte.

Den af Tiltalte afgivne, den 16 August 1932 daterede, i Dommen nævnte Anmodning om Vandrebrev er saalydende:

»Anmodning om Vandrebrev.

Undertegnede Marius Christensen, Uldhandler Blæsbjerggade 28, Kolding ønsker at omføre Varer til Forhandling over hele Landet i Henhold til Prg 97, da jeg i over 6 Aar har drevet denne Virksomhed og anmoder herved om, at der i Henhold til Næringsloven af 28 April 1931 Prg 97 maa blive udstedt Vandrebrev for mig.

Jeg er bekendt med, at Virksomheden ikke maa paabegyndes, forinden Vandrebrevet er udfærdiget. Paa Tro og Love erklærer jeg, at jeg opfylder de ifølge Næringsloven gældende Betingelser for Udstedelse af Vandrebrev*).

*) Se Forholdsattest og Vejledning. Hvis Ansøgeren ikke opfylder de i Næringsloven opstillede Betingelser, maa dette tilføjes her, og nærmere Oplysninger til Begrundelse af den ønskede Fritagelse herfor vedlægges. I saa Fald vil det paagældende Punkt være at overstrege i Forholdsattesten.«

Den ommeldte Forholdsattest, der findes paa Bagsiden af Anmodningsblanketten, lyder saaledes:

»Forholdsattest.

(Underskrives af 2 med den paagældendes Forhold kendte, myndige og troværdige Personer).

Undertegnede bevidner herved, at ovennævnte Marius Christensen

- 1) er i Besiddelse af dansk Indfødsret,
- 2) har Hjemsted i Vejle Amt,
- 3) er fyldt 21 Aar og ikke er umyndiggjort,
- 4) ikke ved Dom er fundet skyldig i nogen i den offentlige Mening vanærende Handling uden derfor at have opnaaet Æresoprejsning*).

*) Efter Ikrafttræden af Borgerlig Straffelov af 15 April 1930 føjes til Punkt 4: »eller for saa vidt angaar Tiden efter Ikrafttræden af Borgerlig Straffelov af 15 April 1930, ikke er frakendt de borgerlige Rettigheder uden at have generhvervet disse.«

Den fornævnte Vejledning, som i Genpart er forelagt Landsretten, ses intet at indeholde af Interesse for nærværende Sag.

Efter det oplyste maa de af Tiltalte overfor Politimesteren i Kolding givne faktiske Oplysninger anses for rigtige, idet der ikke kan lægges nogen Vægt paa, at Tiltalte — som det fremgaar af den paagældende Politirapport — har oplyst, at han var »mulktret« og ikke, at han var »anset ved Dom«, hvilket Forhold Politiet selv jo iøvrigt havde haft let Adgang til at kontrollere. Spørgsmaalet bliver herefter alene, om Tiltalte ved sin Fortielse af Handelsministeriets Afgørelse har gjort sig skyldig i en strafbar Overtrædelse af Straffelovens § 161 eventuelt dens § 163.

Efter det foreliggende maa Tiltalte anses med Føje at være gaaet ud fra, at den af ham paa Tro og Love udfærdigede Erklæring om at opfylde Næringslovens Betingelser alene havde Hensyn til de fire i Forholdsattesten indeholdte Betingelser, som naaet alle opfylder, og han findes herefter ikke ved sit Forhold at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af de to nævnte Straffelovsparagraffer. Da der herefter ikke paa det foreliggende Grundlag findes Hjemmel for den paastaaede Konfiskation, vil Tiltalte være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil være at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Nr 308/1936. Rederiet **C K Hansen** (Gelting)

m o d

Søfyrbøder Niels Marius Georg Nielsen (Svane),

betræffende Godtgørelse for Portoudgifter for Indsendelse til Skattevæsnet af et i Indstævntes Lønning tilbageholdt Beløb.

Sø- og Handelsrettens Dom af 19 November 1936: Sagsøgte, Rederiet C K Hansen v/ dets korreponderende Reder C J C Harhoff, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgeren, Søfyrbøder Niels Marius Georg Nielsen, betale 1 Kr med Renter heraf

5 pCt p a fra den 8 September 1936, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

De i Sagen ommeldte Udgifter er paabyrdet Appellanten ved Indstævntes Forsømmelse af den ham paahvilende Pligt til selv at indbetale forfaldne Skattebeløb til Skattevæsnet, og deres Afholdelse af Appellanten har fritaget Indstævnte for at udrede Bekostningerne ved en mod ham rettet Inddrivelse af Skatten.

Efter almindelige formueretlige Grundsætninger findes Indstævnte herefter at burde godtgøre Appellanten hans Bekostning, dog kun med det direkte udlagte Beløb, 70 Øre, og Indstævntes subsidiære, hermed stemmende Paastand om Betaling af 30 Øre vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Rederiet C K Hansen, bør til Indstævnte, Søfyrbøder Niels Marius Georg Nielsen, betale 30 Øre.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren under denne Sag, Søfyrbøder Niels Marius Georg Nielsen, var i 1935 forhyret med det Rederiet C K Hansen tilhørende S/S »Elsborg«. Herunder blev den 27 December 1935 i Henhold til § 38, 3 Stk i Statsskattelov Nr 149 af 10 April 1922 og § 25, 1 Stk i kommunal Skattelov Nr 73 af 29 Marts 1924 af Skibets Kaptajn fradraget 29 Kr 18 Øre i Sagsøgerens Hyre til Fyldestgørelse af Skatterestancer, med Hensyn til hvilke der af Københavns Skattevæsen var fremsat Begæring om Tilbageholdelse i Lønning. Yderligere blev der af Kaptajnen i Sagsøgerens Hyre fradraget 1 Kr, der i Afregningen indførtes som Porto.

Idet Sagsøgeren nu gør gældende, at der ikke i de nævnte Skatte- love eller andetsteds er Hjemmel til i Hyren at fradrage et Beløb til Dækning af Rederiernes Portoudgifter m v i Anledning af Tilbageholdelsen, paastaar han under nærværende Sag Sagsøgte, Rederiet C K Hansen v/ dets korresponderende Reder C J C Harhoff, dømt til at betale ham 1 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Indleverings- dato, den 8 September 1936. Subsidiært paastaar Sagsøgeren sig tilkendt 30 Øre med Renter, nemlig 1 Kr minus 70 Øre, hvilket sidste Beløb ifølge en af Sagsøgte fremlagt Opgørelse, hvis Rigtighed Sagsøgeren efter Omstændighederne ikke vil bestride, udgør Rederiets direkte Udgifter — til Porto — i den omhandlede Anledning.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet det særlig gøres gældende, at Spørgsmaalet om Rederiets Krav overfor Sømanden paa Godtgørelse for Udgifter og Ulejlighed ved Tilbageholdelsen i Lønning til Dækning af Skatterestancer aldeles ikke er afgjort ved de paagældende Lovbestemmelser, som alene angaar Forholdet mellem det offentlige (Skattevæsnet) og Rederierne, og at Rederiets Ret til saadan Skadesløsholdelse maa følge af dansk Rets almindelige Regler om uanmodet Forretningsførelse, da der ikke er positiv Lovhjemmel for det modsatte Resultat.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Dansk Dampskibsrederiforenings Medlemmer i de sidste Aar ved Medvirken til Dækning af Søfolks Skatterestancer har indtaget det Standpunkt udover selve Restancerne at tilbageholde et vist fast mindre Beløb af de paagældendes Hyre til Dækning af Rederiernes Portoudgifter m v.

Retten kan ikke give Sagsøgte Medhold i, at Rederiets Ret til Skadesløsholdelse for de ommeldte Udgifter m v maa følge af dansk Rets Regler om uanmodet Forretningsførelse eller dermed beslægtede Retsgrundsætninger, idet Retten maa mene, at naar der ved de paagældende Lovbestemmelser er paalagt ugifte Skatterestanters Arbejdsgivere en Forpligtelse til at tilbageholde Lønningsbeløb og indbetale disse til Skattevæsnet, d v s paalagt Arbejdsgiverne en vis Medvirken til Skatteoprævningen, skyldes dette ikke Hensynet til Skatterestanterne, men det offentliges Interesse i, at Skatternes Indbetaling sikres bedst muligt. Der kan til Støtte herfor ogsaa henvises til den vedkommende Arbejdsgivere ved den kommunale Skattelovs § 25, 3 Stk 2 Pkt paalagte Anmeldelsespligt, hvis Formaal ubetinget maa antages at være af offentligretlig Art.

Ifølge de oftnævnte Bestemmelser, saaledes som de er udførligst udformet i den kommunale Skattelovs § 25, 1 Stk, er der Hjemmel til Tilbageholdelse i Skatterestantens Lønning ikke blot af selve de paalignede Skatter og Afgifter, men ogsaa af det til Betaling af paaløbne Strafrenter og Gebyrer fornødne Beløb; derimod findes der ikke nogen udtrykkelig Hjemmel for Arbejdsgiverne til hos Skatterestanten at kræve Godtgørelse for Udgifter eller Ulejlighed ved deres Medvirken til Skatteoprævningen, lige saa lidt som Spørgsmaalet herom ses at have været fremme under Forarbejderne til de ommeldte Lovbestemmelser, der først findes optaget i Lov Nr 51 af 13 Februar 1922 § 16.

Idet Retten maa nære Betænkelighed ved at anerkende Sagsøgtes Ret til i den her omhandlede Anledning at tilbageholde andre Beløb i Sagsøgerens Hyre end dem, med Hensyn til hvilke der foreligger udtrykkelig Lovhjemmel i saa Henseende, vil Sagsøgerens principale Paa-stand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-
hæves.

Onsdag den 26 Maj.

Nr 249/1936. Handelsmand **Chr P Nielsen** (Heilesen)

mod

Jydsk Land-Hypotekforening (Andreas Christensen),

betræffende Fremme af en Indsættelsesforretning.

Kendelse afsagt af Fogedretten for Ribe Købstad m v den 28 April 1936: Den af Handelsmand Chr P Nielsen, Bramminge, begærede Indsættelsesforretning i 1 rødbrøget Ko, 2 skimlede Køer, 1 rød Hest og 1 sort Hest beroende paa den Gaardejer Poul Hans Petersen, Baungaard i Lintrup, tidligere tilhørende, af Jydsk Landhypotekforening ved Tvangsauktion som ufyldstgjort Panthaver overtagne Ejendom, bør nyde Fremme.

Vestre Landsrets Dom af 19 Oktober 1936: Med Hensyn til de ommeldte 3 Køer og den røde Hest bør Indsættelsesforretningen ikke nyde Fremme. Iøvrigt bør Kendelsen ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Indstævnte, Handelsmand Chr P Nielsen, til Appellanterne, Jydsk Landhypotekforening, 100 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter det for Højesteret oplyste er det hverken af den i Fogedrettens Kendelse nævnte Bank, til hvilken samtlige Afbetalinger paa det i Kendelsen ommeldte Vekselmellemværende er sket, eller af Appellanten ført noget Regnskab angaaende de enkelte Købekontrakter. Det er derhos oplyst, at af den samlede Restskyld, 1451 Kroner 35 Øre, vedrører et Beløb af over 900 Kroner Diskonto og andre Omkostninger ved Vekselengagementet, og det kan ikke anses udelukket, at dette tillige har angaaet andet Mellemværende mellem Appellanten og Poul Hans Petersen end det paa Grundlag af Købekontrakterne opstaaede.

Selv om de i Dommen nævnte tre Køer og den røde Hest maatte antages at være identiske med Dyr, over hvilke Appellanten har forbeholdt sig Ejendomsret, vil han — da han ikke har godtgjort, at der resterer nogen Del af Købesummen for de ommeldte fire Dyr, med Hensyn til hvilke det henstaar som usikkert, om Køerne vedrører Kontrakt af 12 Oktober 1928 eller Kontrakt af 6 Oktober 1931 — ikke kunne kræve noget af Dyrene udleveret.

Dommen vil herefter overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Handelsmand Chr P Nielsen, til Indstævnte, Jydsk Land-Hypotekforening, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Ved Begæring af 2 April 1936 har Handelsmand Chr P Nielsen, Bramminge, paastaet sig indsat i Besiddelsen af 1 rødbroget Ko, 2 skimlede Køer, 1 rød Hest og 1 sort Hest, som af ham sammen med en Del andre Husdyr ifølge Købekontrakter af 15 August 1928, 12 Oktober 1928, 17 Oktober 1930 og 6 Oktober 1931 er solgt med Ejendomsforbehold til Gaardejer Poul Hans Petersen, Baungaard i Lintrup, for en Købesum af ialt Kr 3650,—, hvorpaa der til Rest skyldes Kr 1451,35, der forlængst er forfalden til Betaling, men ej betalt, idet der for Beløbet er udstedt en af Køberen akcepteret og i Den danske Landmandsbank, Bramminge Afdeling, diskonteret pr 3 April 1936 forfalden Veksel.

Under en den 30 Marts 1936 afholdt Tvangsauktion over Køberens Gaard, hvor de ommeldte Husdyr forefandtes, nedlagde Rekvirenten allerede Paastand om Udlevering af Husdyrene, men Gaarden blev da overtaget af Jydsk Land-Hypotekforening som ufyldstgjort Panthaver, dog med Forbehold af nærværende Indsættelsesforretning, idet Foreningen ikke vilde betale Restkøbesummen paa Dyrene og ej heller tillade en frivillig Udlevering.

Rekviritus, Jydsk Land-Hypotekforening har nu ved Sagfører Nors under Indsættelsesforretningen den 20 April d A protesteret mod Udleveringen af de ovenfor nævnte Dyr under Anbringende dels af, at Foreningen ikke uden nærmere Bevis kunde erkende disse Dyrs Identitet med de i de fremlagte Kontrakter ommeldte Dyr, dels at Købesummen var betalt under Henvisning til den i Kontrakterne fastsatte Betalingsfrist, og dels at der aldeles ikke forelaa noget specificeret Regnskab over, til hvilke Dyrs Betaling de til Stadighed af Køberen indbetalte Beløb var anvendt.

Heroverfor har Rekvirenten med Hensyn til Identiteten ladet Køberen og den nye Køber af Gaarden, Gaardejer Nis Madsen, Mejlbj, afgive Erklæringer til Fogden om, at de nu paa Gaarden beroende Husdyr dels stammer fra de omhandlede Køb og dels stemmer med Beskrivelsen af de i Kontrakterne nævnte Dyr, medens Rekvirenten med Hensyn til Betaling og Regnskab har fremlagt Skrivelse af 2 April 1936 fra Den danske Landmandsbank, Bramminge Afdeling, hvorefter der i Banken er diskonteret den foran nævnte Veksel og de 4 Købekontrakter blev indleveret til yderligere Sikkerhed og siden indtil Begæringen om Indsættelsesforretningen har siddet vedhæftet Vekslen og

dennes Omsætninger, idet nu under Forretningen er oplyst, at Vekslen ikke er indfriet.

Efter det oplyste maa Identiteten mellem de paa Gaarden værende og de i Kontrakterne ommeldte Husdyr anses for godtgjort ved de samstemmende Erklæringer af Køberen, Gaardejer Poul Hans Petersen og Gaardejer Nis Madsen, saaledes at de Husdyr, nemlig 1 rødbrøget Ko, 2 skimlede Køer, 1 rød Hest og 1 sort Hest, hvori Indsættelse er begært, er til Stede paa Gaarden.

Af den fremlagte Skrivelse af 2 April 1936 fra Den danske Landmandsbank, Bramminge Afdeling, fremgaar det, at de i Sagen fremlagte Købekontrakter indtil Sagens Begyndelse har været vedhæftet en i Kontraktsforholdene af Køberen akcepteret og af Sælgeren endosseret pr 3 April 1936 forfalden, men ikke indfriet Veksel, stor til Rest Kr 1451,35 til Sikkerhed for Købesummens Betaling, og netop lig Resttilgodehavendet ifølge Kontrakterne, hvorefter det maa anses for godtgjort, at Købesummerne ikke er betalt, samt at det angaar Betalingen af de i Sagen omhandlede Dyr med Hensyn til hvilke der er taget Ejendomsforbehold, indtil Købesummen er betalt.

Herefter vil der ikke kunne tages Hensyn til de af Rekvisitus anførte Protester, og da der, idet Dyrene vurderedes til 1400 Kr, medens Resttilgodehavendet + paaløbne Omkostninger er opgjort til Kr 1459,85, hvortil kommer yderligere Omkostninger ved Afhentningen, intet Overskud fremkommer til Udbetaling til Rekvisitus, vil den begærte Indsættelsesforretning angaaende Udlevering af 1 rødbrøget Ko, 2 skimlede Køer, 1 rød Hest og 1 sort Hest være at fremme.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den paaankede Kendelse er afsagt af Fogedretten for Ribe Købstad m v den 28 April 1936.

Efter alt det foreliggende — derunder den mangelfulde Beskrivelse af de paagældende Dyr — findes det, naar Hensyn derhos tages til det siden Kontrakternes Oprettelse forløbne lange Tidsrum, ikke godtgjort, at de ommeldte 3 Køer og den røde Hest er identisk med Dyr, hvorover Indstævnte ved Kontrakterne i sin Tid har forbeholdt sig Ejendomsret. Herefter vil de nævnte 4 Dyr ikke kunne forlanges udleveret.

Hvad angaar den sorte Vallak findes Identiteten efter Omstændighederne tilstrækkelig godtgjort, og da det derhos fremgaar af Sagen, at Købesummen efter Kontrakten af 17 September 1930 vedrørende Vallaken ikke er afgjort, findes Ejendomsforbeholdet med Hensyn til dette Dyr at kunne gøres gældende, og Kendelsen vil derfor for saa vidt være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Indstævnte have at godtgøre Appellanterne med 100 Kr.

Nr 94/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Simon Albert Thorvald Frederik Larsen (Rode),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 212, jfr § 210 m v.

Østre Landsrets Dom af 7 April 1937: Tiltalte Simon Albert Thorvald Frederik Larsen bør straffes med Fængsel i 3 Aar, hvoraf 20 Dage anses som udstaaet, hvorhos de borgerlige Rettigheder frakendes ham for et Tidsrum af 10 Aar. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Bræstrup, 370 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirken af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Til Dommens Fremstilling bemærkes, at Nævningerne ved den Kendelse, som Retten har lagt til Grund med Hensyn til det under Tiltalens Punkt III nævnte Forhold, der af Nævningerne er henført under Straffelovens § 232, har svaret bekræftende paa et Spørgsmaal om Tiltalte ved den omhandlede Lejlighed havde lagt Lilly ned paa Køkkengulvet i Hjemmet og trukket hendes Benklæder ned for at undersøge, om hun havde haft Samleje.

Det bemærkes derhos, at flere af de Nævningerne forelagte Spørgsmaal ikke som paabudt i Retsplejelovens § 888 har betegnet Forbrydelsens Art ved dens i Loven hjemlede Navn eller ved en Henvisning til den paagældende Straffebestemmelse, men at dette Forhold ikke kan antages at have haft nogen Indflydelse paa Nævningernes Afgørelse.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde nedsættes til to Aar, saaledes at heraf 50 Dage anses udstaaet ved Tiltaltes Varetægtsfængsel, der har været opretholdt under Sagens Paaankning.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til to Aar, hvoraf 50 Dage anses udstaaet.

Sagens Omkostninger for Højesteret, derunder i Salær til Højesteretssagfører Rode, 150 Kroner, udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Simon Albert Thorvald Frederik Larsen er ved Anklageskrift af 24 Marts 1937, saaledes som dette er ændret under Domsforhandlingen, sat under Tiltale ved Østre Landsret til Straf:

I.

For Overtrædelse af Straffelovens § 212, jfr § 210, Stk 1, sidste Pkt, og § 224, jfr § 222, ved en Morgen i Eftersommeren 1935 i sit Hjem ved »Faarevejle« i Skrøbelev Sogn at have lagt sig i Sengen hos sin Datter Lilly Irona Larsen, født den 6 November 1920, og lagt sig ovenpaa hende, der var iført Benklæder og Underkjole samt foretaget Samlejevælgelser med sit Lem mod hendes Laar, indtil han fik Sædafgang.

II.

For Overtrædelse af Straffelovens § 212, jfr § 210, Stk 1, sidste Pkt, og tildels § 224, jfr § 222, ved i Hjemmet i Tiden mellem August 1935 og Maj 1936, medens Tiltaltes Hustru laa paa Sygehus, nogle Gange at have behandlet sin fornævnte Datter Lilly uterligt, idet han befølte hende i eller ved Skridtet og paa hendes bare Laar og Brysterne.

III.

For Overtrædelse af Straffelovens § 212, jfr § 210, Stk 1, sidste Pkt ved en Aften i Oktober Maaned 1936, da Tiltaltes Hustru ligeledes laa paa Sygehus, at have lagt fornævnte Datter Lilly ned paa Køkken-gulvet i Hjemmet, trukket hendes Benklæder ned og befølt hende paa hendes blottede Kønsedele.

IV.

For Overtrædelse af Straffelovens § 212, jfr § 210, Stk 1, sidste Pkt, og § 224, jfr § 222, ved i August Maaned 1935 at være gaaet i Seng hos sin Datter Solvejg Irene Larsen, født den 1 Januar 1923, og bagfra ført sit blottede Lem hen ved hendes blottede Bag og trykket hende ind til sig.

V.

For Overtrædelse af Straffelovens § 232 ved en eller to Gange i Tiden mellem August 1935 og Maj 1936 i Hjemmets Soveværelse ved forskellige utugtige Udtalelser at have krænket Datterens Solvejs Blufærdighed, derunder Opfordring til hende om at bejle hans Lem.

Tiltalte er født den 15 April 1897 og ikke tidligere straffet.

Færdig fra Trykkeriet den 9 Juni 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 12

Onsdag den 26 Maj.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i de Forhold, for hvilke han er tiltalt, dog saaledes, at det i Anklageskriftet under III omhandlede Forhold er henført under Straffelovens § 232. Han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 212, jfr § 210, Stk 1, sidste Pkt, § 224, jfr § 222, og § 232, med en Straf, der efter Omstændighederne findes at burde bestemmes til Fængsel i 3 Aar, hvoraf i Medfør af Straffelovens § 86 — 20 Dage anses som udstaaet ved Varetægtsfængsel.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 10 Aar.

Torsdag den 27 Maj.

Nr 18/1937.

Rigsadvokaten

mod

Anders Knudsen (Bache),

der tiltales for uagtsomt Manddrab m v.

Dom afsagt af Retten for Middelfart Købstad m v den 14 Oktober 1936: Tiltalte Anders Knudsen bør straffes med Hæfte i 30 Dage samt miste Retten til at være Fører af Motorkøretøj i 5 Aar. Endvidere vil han have at betale Sagens Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Rasmussen Kr 50,—. In solidum med sin Forsikrer Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring vil han endelig have at udrede følgende Erstatninger: Til Maren Johanne Sørensen, f Rasmussen af Veflinge Kr 16 764,14. Til Ruth Sørensen, sammesteds, Kr 1800,00. Til Afdøde Peter Møller Sørensens Arvinger 3: hans Moder, Enke Olivia Sørensen med flere Kr 1749,41. De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen iøvrigt at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 15 December 1936: Tiltalte Anders Knudsen bør bøde 500 Kr med en Fjerdedel til Statskassen, Halvdelen

til Odense Amtskommunes Kasse og en Fjerdedel til Vends Herreds Politikasse. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 30 Dage. Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 6 Maaneder. Tiltalte og Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring bør een for begge og begge for een betale i Erstatning til Enke Maren Johanne Sørensen 12764 Kr 14 Øre, til Barnet Ruth Sørensen 1800 Kr, hvilket Beløb vil være at inddrage under Overformynderiet, og til afdøde Peter Møller Sørensens Arvinger 1312 Kr 06 Øre. Med Hensyn til Sagens Omkostninger for Underretten bør denne Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage og de idømte Erstatninger inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den i det hele være at stadfæste, dog at der efter Omstændighederne kun vil være at tilkende Peter Møller Sørensens Arvinger Halvdelen af det dem ved Underrettens Dom tilkendte Beløb 1749 Kroner 41 Øre eller 874 Kroner 70 Øre.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Peter Møller Sørensens Arvinger tilkendte Beløb fastsættes til 874 Kroner 70 Øre.

Sagens Omkostninger for Højesteret, derunder i Salær til Højesteretssagfører Bache 80 Kroner udredes af det offentlige.

De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 31 August 1936 fra Statsadvokaten for Fyen m v er under nærværende Sag Anders Knudsen sat under Tiltale for uagtsomt Manddrab efter Straffelovens § 241 samt for Overtrædelse af Motorlovens § 29 og Færdselslovens §§ 9, Stk 1 og 13, Stk 1, 2. Pkt, ved Søndag den 5 Juli 1936 Kl ca 9,50 under Kørsel som Fører af Motorvogn M 5649 østpaa ad den da stærkt befærdede Odense—Middelfart Landevej at have undladt at udvise fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed, da han ved Rebelsgrave svingede tværs over Landevejen for at køre ad Vejen mod Strib, der nordfra udmunder i Landevejen, hvilket medførte, at den i modsat Retning kørende Motorcykel O 1403 kørte ind i Tiltaltes Vogn, hvorved Føreren af Motorcyklen, Sadelmagersvend

Peter Møller Sørensens og Passageren, Sadelmagermester Anton Emil Sørensen blev syngt til Jorden og paadrog sig saadanne Kvæstelser, at de umiddelbart derefter afgik ved Døden, saaledes at Tiltalte ved sin Uagtsomhed har forvoldt deres Død, hvorhos Passageren i Tiltaltes Vogn, Landmand Niels Peter Larsen kom lettere til Skade og begge Køretøjer blev stærkt beskadigede.

Der er derhos af Anklagemyndigheden nedlagt Paastand paa, at Retten til at være Fører af Motorkøretøj i Medfør af Motorlovens § 42, Stk 1, 2. Pkt frakendes Tiltalte.

Det fremgaar af Sagen som i Anklageskriftet anført, at Tiltalte kom kørende mod Øst og skulde dreje til venstre og ad Stribvejen, der i ret Vinkel fra Nord munder ud i Hovedvejen ca 4 km Øst for Middelfart. — Han er kørt i stor Bue til venstre, idet hans Vogn viste tydelige Kørespor i den af den stærke Solvarme blødgjorte Vejbane. Derimod er der ikke konstateret Bremsespor. Af O 1403 er konstateret et svagt Bremsepor, opmaalt til 2,80 m, og udvisende, at Motorcyklen har kørt i sin højre Halvdel af Kørebanen. Det fremgaar endvidere, at Motorcyklen er kørt ind omtrent midt paa Tiltaltes Vogn.

Føreren af Motorcyklen, Peter Møller Sørensen og hans Passager, Anton Emil Sørensen blev straks efter Ulykken ført til Middelfart Sygehus. Peter Møller Sørensen var da død, medens Anton Emil Sørensen døde kort efter Indlæggelsen.

Tiltalte har ved Paakørselsstedet haft frit Udsyn over Hovedvejen Øst paa. Vejret var klart og Føret tørt. Der var stærk Trafik paa Landevejen.

Tiltalte, der er født i Kauslunde Sogn den 5 Oktober 1917 og ikke tidligere tiltalt, har ikke erkendt sig skyldig. Han har forklaret, at han som Fører af sin Faders Bil kom kørende fra Hjemmet i Skrillinge ad Hovedvejen Middelfart—Odense for at aflægge et Besøg i Strib. Han fik Kørekort den 15 Oktober 1935 og fører jævnlig Bilen, som han saaledes var fuldt fortrolig med. Han kørte med en Hastighed af 50—55 km i Timen, men nedsatte Farten til ca 20 km ca 150 m før Stribvejen og samtidig slog han venstre Retningsviser ud, idet han skulde dreje til venstre op ad Stribvejen. Der var ret stærk Trafik paa Hovedvejen i begge Retninger. Før Drejningen holdt han tilbage for en Vogn, der passerede imod ham. Hvad der nu skete staar ham uklart grundet paa det Chok, han fik ved Sammenstødet. Han har set Motorcyklen komme mod sig, og det forekom ham, at der samtidig paa Vejen var en mindre Motorvogn, som Motorcyklen vilde overhale. Om han, da han saa Motorcyklen, havde sin Vogn paa Hovedvejen eller var begyndt at dreje ned ad Stribvejen, kan han ikke sige. Han er gaaet ud fra, at han kunde naa over Vejen uden dog at have haft noget Indtryk af, hvor langt Motorcyklen var borte. Han var klar over, at Motorcyklen havde Forkørselsret. Sammenstødet skete ganske pludseligt, da han befandt sig vinkelret paa Hovedvejen med Front mod Stribvejen, og han fik derfor ikke Lejlighed til at bruge Bremserne, men han foretog Drejningen ganske langsomt. — Han mindes, at han under Drejningen havde sin Opmærksomhed henvendt paa Stribvejen. Han mener, at Motorcyklen førtes med stor Hastighed.

Købmand Ernst Sandfeldt, Snoghøj, har som Vidne forklaret, at han kom kørende i sin Bil med ca 50 km Fart i Timen mod Middelfart, da han i en Afstand af ca 60 m fra Ulykkesstedet blev overhalet af den forulykkede Motorcykel. Samtidig med at Motorcyklen, der førtes med en Fart af 60—65 km i Timen, drejede ind i sin Kørebane og Føreren gav den mere Gas, saa han, at M 5649 drejede meget langsomt ind mod Stribvejen. Han var klar over, at der maatte ske en Ulykke. Efter hans Skøn kan Motorcyklen ikke have været mere end 30 m fra Ulykkesstedet, da M 5649 drejede ind. Der var da ingen andre Vogne paa Vejen mellem ham og Motorcyklen. Der var meget stærk Trafik paa Hovedvejen i begge Retninger.

Landmand Niels Peter Larsen, der var Passager i Tiltaltes Vogn og sad paa Førersædet ved Siden af Tiltalte, har som Vidne forklaret, at det eneste, han husker fra Turen er, at Hastigheden blev nedsat noget før Ulykkesstedet, og at en Bil passerede umiddelbart før de drejede. Ved Sammenstødet paadrog han sig en Hjernerystelse og nogle Skrammer i Ansigtet.

Fru Apoteker Jensen, Odense, har som Vidne forklaret, at hun kom kørende i sin Bil mod Middelfart med Chauffør, idet hun selv og hendes Søn sad bag i. Hun sad saaledes, at hun kunde konstatere Hastigheden, der laa mellem 55 og 60 km. Ca 2—3 km før Ulykkesstedet overhalede den forulykkede Motorcykel hendes Vogn og laa herefter foran, kørende med ca samme Hastighed som hendes egen Vogn. Det var hendes Opfattelse, at M 5649 i ret stærk Fart drejede ind over Hovedvejen, idet den samtidig krængede. Hun var klar over, at der maatte ske en Ulykke og sagde dette til Chaufføren. Hun saa, at en af dem, der sad paa Motorcyklen blev slynget højt i Vejret. Der var meget stærk Trafik paa Hovedlandevejen i begge Retninger.

Førrige Vidnes Chauffør, Niels Børge Møller har som Vidne forklaret, at han de sidste 2—3 km fra Ulykkesstedet kørte i en Afstand af 10—12 m bag Motorcyklen med en Fart af 60 km ikke herover. Der var ikke nogen Vogn mellem ham og Motorcyklen. Han blev opmærksom paa M 5649, da denne var 4—5 m fra Stribvejen; den havde da sin Afviserpil ude til venstre. Han var selv da ca 20 m fra Ulykkesstedet og Motorcyklen ca 8 m og M 5649 drejede nu ind mod Stribvejen, saa hurtigt, at Vognen krængede. Han var klar over, at der vilde ske en Ulykke og hørte førrige Vidne udtale sig herom. Han bremsede op, drejede til venstre bagom M 5649 og standsede paa den anden Side Krydset.

Skoleelev Poul Emanuel Jørgensen, 16 Aar gammel, har som Vidne forklaret, at han kom cyklende mod Middelfart og saa, at den forulykkede Motorcykel overhalede en Bil 60 m fra Ulykkesstedet. Motorcyklen kørte hurtigt i al Fald i Forhold til den øvrige Trafik. Da Trafikken var meget stærk tænkte han, at det maatte gaa galt med den Fart Motorcyklen kørte med. Da han kom hjem, udtalte han til sin Fader, at det maatte gaa galt, da Motorcyklen kørte altfor hurtigt.

Under Sagen er der nedlagt Paastand om, at Tiltalte og dennes Forsikrer tilpligtes at udrede følgende Erstatningsbeløb.

Sadelmager Anton Emil Sørensens Enke, Maren Johanne Sørensen har paastaet sig tilkendt:

a. Diverse Begravelsesudgifter ifølge Specifikation, ialt..	Kr	459,14
b. Sørgetøj	—	150,00
c. Rejsseudgifter i Anledning af Dødsfaldet og Begravelse	—	30,00
d. Erstatning for Afdøde A E Sørensens Tøj.....	—	200,00
e. Erstatning for Tab af Forsørger	—	22 000,00
f. Do for do til hendes og Afdødes Adoptivdatter Ruth Sørensen	—	5 000,00

Ialt.... Kr 27,839,14

med Renter fra 20 August 1936.

Peter Møller Sørensens Arvinger o: hans Moder, Enke Olivia Sørensen, m fl har paastaet sig tilkendt:

g. Diverse specificeret Begravelsesudgifter	Kr	479,41
h. Ødelagt Motorcykel	—	1750,00
i. Et Sæt Tøj og et Par Sko ødelagt.....	—	110,00

Ialt.... Kr 2339,41.

Tiltalte og dennes Forsikrer Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring, der er indtraadt som Part i Sagen har med Hensyn til de paastaaede Erstatningsbeløb principalt paastaet Prifindelse, subsidiært Erstatningsbeløbene fastsat under Hensyn til Medskyld hos Motorcyklisten, idet de har gjort følgende Bemærkninger til de forskellige Beløb:

ad a, c og g. Intet at erindre mod Størrelsen af disse Beløb.

ad b. I Beløbet bør udgaa for fire Kitler Kr 29,00 som ikke vedrører Begravelsen.

ad d og i. Beløbene bør nedsættes til Registreringsværdi under Skifte.

ad e. Beløbet bør ansættes til 7—8000 Kr under Hensyn til, at det i Sagen er oplyst, at Afdøde Anton Emil Sørensens skattemæssige Indkomst i de sidste 3 Aar har været 1800 Kr aarlig.

ad f. Erstatningen bør nedsættes til Kr 1500,00.

ad h. Beløbet kunde kun anerkendes med Kr 1043,35 ifølge foreliggende Dokumentation.

Paa Grund af den stærke Trafik paa Hovedvejen maatte det staa Tiltalte klart, at det var farligt at skulle krydse den modgaaende Færdsels Kørebane for at komme op ad Stribvejen, og at Drejningen derfor krævede den største Agtpaagivenhed og Forsigtighed. Der maa vel gaas ud fra, at Tiltalte har foretaget Drejningen langsomt og haft sin venstre Retningsviser ude, men han er ganske i Blinde kørt ind i den modgaaende Trafik, trods sin Vigepligt overfor denne, saaledes at Sammenstødet var uundgaaeligt, idet Motorcyklen, som har kørt i sin højre Side, da var ganske nær ved. Trods nogen Uklarhed med Hensyn til de afgivne Vidneforklaringer, maa der gaas ud fra, at Motorcyklen er kommet kørende med en Fart af omkring 60 km. Selv om et mindre

Hus paa det østre Hjørne ved Stribvejens Udmunding i Hovedvejen forhindrer Udsynet lige i Vejudmundingen, som fra Odensesiden er afmærket med Vejkrydstavle, er Udsynet iøvrigt frit over en Del af Stribvejen. Under Hensyn hertil og under Hensyn til, at Afdøde Peter Møller Sørensen har været berettiget til at gaa ud fra, at Tiltalte vilde holde tilbage, tilmed da der var flere Køretøjer tæt efter hinanden paa Vejen, findes det betænkeligt at statuere, at Afdøde Peter Møller Sørensen har noget Medansvar for Sammenstødet.

Tiltalte maa herefter anses ikke alene for at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Motorlovens § 29 og Færdselslovens § 9 og 13, Stk 1 Pkt 2, men maa ogsaa anses for uagtsomt at have forvoldt Anders Emil og Peter Møller Sørensens Død, Straffelovens § 241.

Han vil derfor være at anse med Straf, der findes at kunne bestemmes til Hæfte i 30 Dage, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsrets-sagfører Rasmussen 50 Kr.

I Medfør af Motorlovens § 42, Stk 1 Pkt 2 findes Retten til at være Fører af Motorkøretøj at burde frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Tiltalte og dennes Forsikrer vil derhos in solidum have at betale følgende Erstatninger, i hvilken Henseende bemærkes, at der ikke er protesteret mod Størrelsen af Posterne a, c og g, og at Posten b findes at burde tilkendes med sit fulde Beløb, medens Posterne d og i Kr 200,— og Kr 110,— skønsmæssig findes at burde nedsættes til henholdsvis Kr 125,— og Kr 70,—. Hvad Skaden paa Motorcyklen angaar bemærkes, at Cyklen er angivet som købt som ny den 18 April 1936 for Kr 1850,— og at være aldeles ødelagt, medens Tiltaltes Forsikrer paastaar, at den kan repareres for Kr 1043,35. Da Beløbet imidlertid kun er opgivet circa, findes Erstatningen at burde sættes til Kr 1200.—.

Det fremgaar af Sagen, at Afdøde Anton Emil Sørensen var 37 Aar, og at Enken er 41 Aar, samt at Afdøde har været selvstændig Sadelmager fra 1930 med en Skatteindtægt paa Kr 1800,00 aarlig i de sidste 3 Aar. Adoptivbarnet Ruth er født den 7 Juni 1925. Herefter findes der at burde tilkendes for Tab af Forsørger: skønsmæssigt Enken Kr 16 000,— og Barnet Kr 1800,—.

De samlede Erstatninger bliver herefter:

til Maren Johanne Sørensen, f Rasmussen:	
Post a.	Kr 459,14
— b.	— 150,00
— c.	— 30,00
— d.	— 125,00
— e.	— 16 000,00

Ialt.... Kr 16 764,14

til Ruth Sørensen Kr 1800,—

til Peter Møller Sørensens Arvinger o: hans Moder, Enke Olivia Sørensen m fl:

Post g.	Kr 479,41
— h.	— 1200,00
— i.	— 70,00

Ialt.... Kr. 1749,41.

Bestemmelsen i Motorlovens § 40, Stk 9, jfr § 39, Stk 7 omfatter ikke Tiltalte, der ikke er Forsikringstager med Hensyn til det af ham førte Automobil.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Middelfart Købstad m v den 14 Oktober 1936 og paaanket af Tiltalte Anders Knudsen til Fri-findelse, subsidiært til Domfældelse alene efter Motor- og Færdselslov og iøvrigt til Formildelse samt til Nedsættelse af Erstatningerne, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af Straffen.

Som i Dommen fastslaaet har Tiltalte ved at svinge sit Automobil til venstre uden at iagttage fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed med Hensyn til den modgaaende Trafik gjort sig skyldig i Overtrædelse af Motorlovens § 29 og Færdselslovens §§ 9 og 13, Stk 1. Da Føreren af Motorcyklen, afdøde Peter Møller Sørensen imidlertid ved at have kørt med en efter Forholdene for stærk Fart maa antages i nogen Grad at have været medvirkende til Sammenstødet og de Følger, som det fik, findes der ikke at være tilstrækkelig Grundlag for at paalægge Tiltalte Ansvar efter Straffelovens § 241. Den af Tiltalte for Over-trædelse af de anførte Bestemmelser i Motor- og Færdselsloven for-skyldte Straf findes i Medfør af Motorlovens § 41 og Færdselslovens § 38 passende at kunne bestemmes til en Bøde af 500 Kr tilfaldende de nedenfor anførte Kasser. Forvandlingsstraffen vil være at bestemme til Hæfte i 30 Dage. Det tiltrædes, at Retten til at være Fører af Motor-køretøj i Medfør af Motorlovens § 42, Stk 1, Pkt 2, er frakendt Tiltalte, men Tidsrummet herfor findes at burde nedsættes til 6 Maaneder.

Med Hensyn til Erstatningerne er for Landsretten Indsigelse kun fremsat vedrørende det Enke Maren Johanne Sørensen for Tab af Forsørger tilkendte Beløb paa 16 000 Kr og det Peter Møller Sørensens Arvinger for Skade paa Motorcyklen tilkendte Beløb 1200 Kr, idet disse Beløb af Tiltalte og hans Ansvarsforsikringsselskab, Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring, kræves nedsat.

De Skadelidte paaastaar Erstatningerne stadfæstet.

Efter de foreliggende Oplysninger findes Erstatningen til Enke Maren Johanne Sørensen for Tab af Forsørger at burde nedsættes til 12 000 Kr, hvorefter der ialt vil være at tilkende hende i Erstatning 12 764 Kr 14 Øre.

Skadesansættelsen vedrørende Motorcyklen findes der ikke Føje til at ændre.

Som Følge af afdøde Peter Møller Sørensens Medvirken til Sam-menstødet vil der kun være at paalægge Tiltalte og hans fornævnte

Ansvarsforsikringsselskab at udrede $\frac{3}{4}$ af det denne Afdødes Arvinger tilkendte Beløb 1749 Kr 41 Øre eller 1312 Kr 06 Øre.

Iøvrigt vil med Hensyn til Erstatningerne Dommen være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

F r e d a g d e n 28 M a j .

Nr 269/1936. Østgrønlandsk Fangstkompagni **Nanok A/S**
(Overretssagfører K Zieler)

m o d

Fabrikarbejder **Henry Viktor Nielsen**, Skytte **Finn Christoffersen**
og Fotograf **Poul Poulsen** (Overretssagfører J L Cohen),

betræffende Erstatning for Appellantens Ikke-Opfyldelse af en paataget Forpligtelse til Hjemtransportering af de Indstævnte.

Sø- og Handelsrettens Dom af 9 November 1936: De Sagsøgte, Østgrønlandsk Fangstkompagni Nanok A/S, bør til Sagsøgerne, Fabrikarbejder Henry Viktor Nielsen, Skytte Finn Christoffersen og Fotograf Poul Poulsen, afregne deres Andel i Fangsten for Aaret 1933—34 senest 5 Uger efter Den kongelig grønlandske Handels Auktion i Vinteren 1937, dog med Forbehold for Sagsøgerne af senere Afregning og Andel i Isbjørneskindene. Saa bør de Sagsøgte og til hver især af Sagsøgerne betale 2000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 5 Juni 1936, til Betaling sker. Endelig bør de Sagsøgte til det offentlige betale de Retsafgifter, som skulde erlægges og det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagsøgerne ikke havde haft fri Proces, og til Overretssagfører J L Cohen betale i Salær 300 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 78 Kr 90 Øre. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten gentaget sin for Sø- og Handelsretten nedlagte Paastand om Frifindelse for Betaling af Erstatning.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale med 300 Kroner til de Indstævnte og iøvrigt som nedenfor anført.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Østgrønlandsk Fangstkompagni Nanok A/S, til de Indstævnte Fabrikarbejder Henry Viktor Nielsen, Skytte Finn Christoffersen og Fotograf Poul Poulsen, 300 Kroner.

Saa betaler Appellanten og til det offentlige de Retsafgifter som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt de Indstævnte ikke havde haft fri Proces for Højesteret samt det Overretssagfører J L Cohen tillagte Salær 50 Kroner for Møde ved Vidneførsel for Sø- og Handelsretten.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 26 Juli 1932 blev Sagsøgerne, Fabrikarbejder Henry Viktor Nielsen og Fotograf Poul Poulsen af de Sagsøgte, Østgrønlandsk Fangstkompagni Nanok A/S, antaget som Fangstmænd i Kompagniets Tjeneste.

I de herom den nævnte Dag mellem Kompagniet og Sagsøgerne oprettede, ganske enslydende Overenskomster hedder det bl a:

»§ 1.

Fangstmanden erklærer herved at ville indtræde i Kompagniets Tjeneste paa følgende Maade:

Fangstmanden er pligtig at lade sig udsende til Kompagniets Stationer i Østgrønland som Jæger og Fangstmand, saaledes at han dog under sin Tjenestetid er forpligtet til ogsaa at tage Del i alt iøvrigt forefaldende Arbejde, som hans Foresatte maatte bestemme. — —

§ 2.

Tjenestetiden tager sin Begyndelse den 28 Juli 1932 Kl.

Tjenestetiden vedvarer i to Fangstsæsoner (første Sæson i Reglen anslaaet til ca 16 Maaneders Varighed, hver af de følgende til ca 12 Maaneder) og er i denne Tid uopsigelig fra Fangstmandens Side, medens Kompagniet omvendt er berettiget til at opsige Kontrakten til Udløbet af en Fangstsæson. — Fangstmanden er pligtig til at følge med hjem henimod Udløbet af den Fangstsæson, med hvilken hans Engagement slutter, hvorefter Tjenestetiden udløber, naar han med Skibet ankommer til København. Saafremt det ikke lykkes Skibet at naa Kysten, er Selskabet berettiget til at sende Fangstmanden tilbage. Engagementet afsluttes da ved Fangstmandens Ankomst til København. Fangstmanden erholder da Kr 50,— pr Maaned for den forløbne Tid, men har iøvrigt intet Krav paa Selskabet.

— — — —

§ 7.

Fangstmanden lønnes med en Andel i Aarets Fangst, saaledes at Halvdelen af det ved Salget af Aarets Fangst indkomne Beløb deles mellem Fangstmændene, til hvilke i denne Henseende Selskabets Leder regnes, uanset om han har deltaget i Overvintringen eller ikke.

— — — —

§ 8.

Som yderligere Vederlag yder Kompagniet fri Befordring til og fra Østgrønland og fuld Forplejning i hele Tjenestetiden — — —

§ 9.

Fangstmanden sørger for og bekoster sin Udrustning. — — —

De to Sagsøgere afsejlede derefter med det af Kompagniet chartrede Skib »Gefion« til Østgrønland og blev i August 1932 sat i Land paa Kompagniets nordligste Fangststation paa Hvalrosodden (ca 77° n Br). Her jagede Sagsøgerne derefter i Fangstsæsonerne 1932—33 og 1933—34, idet Medsagsøgeren, Skytte Finn Christoffersen, som den 15 Juni 1932 havde afsluttet en med de to andre Sagsøgers Overenskomst enslydende Kontrakt med Kompagniet og derefter var blevet landsat paa Kompagniets Station paa Hochstetter, i Maj 1933 var blevet dirigeret til Hvalrosodden, hvor han sluttede sig til de to andre Sagsøgere.

Det var Kompagniets Mening, at de tre Sagsøgere ved Udlobet af Tjenestetiden i Eftersommeren 1934 skulde være hjemtaget med Dr phil Lauge Kochs Ekspeditionsskib S/S »Gustav Holm«, som tilhører Staten (Grønlands Styrelse), og som den paagældende Eftersommer besejlede Østgrønland og derefter samme Aar skulde vende tilbage til Danmark.

Den 10 August 1934 fik Sagsøgerne imidlertid fra Kompagniets Direktør, Johannes Gerhard Jennov, som sammen med Dr Lauge Koch befandt sig ombord paa »Gustav Holm« ved Eskimonæs (ca 74° n Br), telegrafisk Meddelelse om, at »Gustav Holm« antagelig ikke kunde komme saa nordlig, at den kunde hjemtage dem, saaledes at en fornyet Overvintring var uundgaaelig.

Der veksledes derefter en Række Telegrammer dels mellem Sagsøgerne, som straks under 10 August erklærede en Overvintring paa Hvalrosodden for umulig, og Direktør Jennov, dels mellem denne og Kompagniets Bestyrelse i København. Man drøftede herunder Muligheden af Sagsøgernes Hjemtagning enten pr Flyvemaskine eller Motorbaad til Hochstetter og derfra videre med »Gustav Holm« eller, efter at Tanken herom definitivt var opgivet, med et norsk Fangstskib »Sæl-barden«, som den 22 eller 23 August 1934 var oppe ved Haystack (omtrent 76° n Br) og hjemtog en norsk Fangstmand fra Paaskeøen, og med hvilket Direktør Jennov telegrafisk førte Forhandlinger om Hjemtagning ogsaa af Sagsøgerne.

Den 24 August 1934 meddelte Direktør Jennov imidlertid Sagsøgerne, at Afhentning med »Sæl-barden« var umulig. Direktør Jennov gav desuden telegrafisk Sagsøgerne forskellige Instruktioner med Hensyn til Proviantering og andre Forhold vedrørende den forestaaende Overvintring, ligesom der i den sidste Halvdel af August forhandlede om Sagsøgernes Fortsættelse af deres Arbejde i Kompagniets Tjeneste. Sag-

søgerne vægrede sig imidlertid ved at indgaa herpaa, idet de sluttelig i Telegram af 29 August til Direktør Jennov meddelte, at de krævede en retslig Afgørelse, da de mente at have Krav paa Erstatning i Anledning af deres Ikke-Hjemtagning. Med Direktør Jennovs Protest af s D heroverfor afbrødes de telegrafiske Forhandlinger mellem Sagsøgerne og Kompagniet.

Allerede den 15 August 1934 var »Gustav Holm«, som ikke havde været nordligere end ved Sandodden (ca 74° n Br), begyndt at sejle sydpaa.

Indtil November 1934 maatte Sagsøgerne blive paa Hvalrosodden. Da Isen derefter var lagt til, naaede de til Hochstetter-Kulhus (ca 75° n Br), hvor de overvintrede, og hvor de tilbød Stationslederen paany at arbejde i Kompagniets Tjeneste, et Tilbud som de i Januar 1935 gentog, dog uden at disse deres Tilbud antoges. Da Lyset kom i Foraaret, rejste Sagsøgerne den 3 Marts 1935 videre sydpaa til Eskimonæs, hvortil de ankom den 4 April s A, og den 15 August s A blev de derfra hentet med Flyvemaskine til S/S »Godthaab«, der laa udenfor Storisen, hvorefter de den 29 s M udfor Scoresbysund blev overført til S/S »Gertrud Rask«, med hvilket Skib de kom tilbage til Danmark den 6 September 1935.

Sagsøgerne har ikke af Kompagniet modtaget Lønning (Andel i Fangsten) for Sæsonen 1933—34, og idet de endvidere anser sig berettigede til Erstatning som Følge af, at Kompagniet ikke har opfyldt sin Forpligtelse til at hjemtage dem ved Kontraktstidens Udløb i Eftersommeren 1934, gaar under nærværende tre i Henhold til Rettens Bestemmelse under eet behandlede og paadømte Sager, under hvilke der er meddelt Sagsøgerne fri Proces, den af dem endelig nedlagte Paastand ud paa:

1) at de Sagsøgte, Østgrønlandsk Fangstkompani Nanok A/S, tilpligtes at afregne Sagsøgerne, Fabrikarbejder Henry Viktor Nielsen, Skytte Finn Christoffersen og Fotograf Poul Poulsen, deres Andel i Fangsten for Aaret 1933—34 senest 5 Uger efter Den kongelige grønlandske Handels Auktion i Vinteren 1937, dog med Forbehold af senere Afregning af Andel i Isbjørneskindene, og

2) at de Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne hver 2000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 5 Juni 1936.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet mod at afregne Sagsøgerne deres Andel i Fangsten for Aaret 1933—34 som af Sagsøgerne under Punkt 1) paastaat.

Til Støtte for deres Frifindelse har de Sagsøgte for det første anført, at Sagsøgerne ligesom Kompagniet ikke kunde regne med anden Besejling i Sommeren 1934 end Ekspeditionsskibet »Gustav Holm«, og at der, da Lederen af Ekspeditionen, Dr Lauge Koch, afslog at lade Skibet gaa op og hente Sagsøgerne — en Beslutning Kompagniet maatte bøje sig for — ikke var anden Mulighed for Hjemtagning af Sagsøgerne i Eftersommeren 1934.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgerne afgivet Partsforklaring, og Vidneforklaring er bl a afgivet af Direktør Jennov.

Paa Grundlag heraf og af de i Sagen iøvrigt foreliggende Oplys-

ninger, særlig Genpart af de ovenfor omtalte talrige Telegrammer, skal Retten bemærke følgende:

Det sagsøgte Kompagni blev stiftet i 1929 paa Initiativ af Direktør Jennov som et nationalt Foretagende med det Formaal at drive Fangst i Østgrønland. Kompagniet har undtagen i Aarene 1929 og 1932 stedse faaet Besejling af sine Fangststationer gennem Staten (Grønlands Styrelse).

I den Skrivelse af 28 Juni 1934 fra Styrelsen til Kompagniet, hvori Besejlingen af Kompagniets Stationer (Knudshoved, Sandodden, Hochstetter, Bessels Fjord og Hvalrosodden) i 1934 omhandles, henholder Styrelsen sig til en Skrivelse af 27 s M fra Dr Lauge Koch, som i Sommeren 1934 skulde lede en større videnskabelig Ekspedition i de store Fjordkomplekser fra Scoresbysund og nordpaa i Franz Joseph Fjord med »Gustav Holm« som Ekspeditionsskib.

I denne Skrivelse hedder det bl a:

»Derimod risikerer man let, at en Besejling af Hvalrosodden først er mulig i Slutningen af August og undertiden først efter en Storm, der da samtidig skal ændre Isforholdene i Omraadet Nord for Sabine Øen. Efter min Mening kan der derfor ikke bestemt loves Nanok Besejling af Hvalrosodden, men Godset kan ligesom i Fjor eventuelt oplægges enten i Danmarks Havn eller paa et andet Sted i Nærheden.

— — — —

Baade med Hensyn til Hvalrosodden og Bessels Fjord kan jeg ikke se rettere, end at saafremt Skibet ikke kan naa ind der, kan man, hvis Isen overhovedet gaar senere paa Sommeren, med Motorbaad besejle disse Steder. Alt i alt kan man vel sige, at med Hensyn til Besejlingen af Knudshoved og Bessels Fjord vil det sikkert være praktisk, om Ekspeditionen staar helt frit, og med Hensyn til Hvalrosodden maa man vist forberede Nanok paa, at Godset eventuelt maa opløses et Sted i Nærheden.

— — — —

Indenfor de Ekspeditionen givne Rammer skal man i saa høj Grad, som Isforholdene, Tiden og Hensynet til de andre Opgaver, som paahviler Ekspeditionen, forsøge at gennemføre den af Nanok ønskede Besejlingsplan. — — —.«

Efter Modtagelsen af Grønlands Styrelses Skrivelse, bilagt en Kopi af Dr Lauge Kochs Skrivelse, anmodede Kompagniet i Skrivelse af 30 Juni 1934 Styrelsen om, at Hvalrosodden ikke søgtes besejlet før omkring 15 August og anmodede Styrelsen om en Udtalelse desangaaende. Kompagniet fik ikke Svar paa denne Skrivelse, hvoraf en Kopi var tilstillet Dr Lauge Koch.

Parterne er enige om, at det ikke ved den paagældende Lejlighed var umuligt for »Gustav Holm«, som er et udmærket godt Iskib og forsynet med Flyvemaskine med betydelig Aktionsradius, at undsætte Sagsøgerne, idet »Gustav Holm« maatte antages i hvert Fald at kunne være naaet op til Hochstetter, hvorfra Sagsøgerne kunde være afhentet pr Flyvemaskine. Ifølge en af Dr Lauge Koch i Anledning af nærværende Retssager offentliggjort Redegørelse kan det heller ikke antages, at Dr Koch selv i og for sig ansaa det for umuligt at undsætte Sagsøgerne

med »Gustav Holm« eller i hvert Fald gøre et alvorligt Forsøg herpaa; naar Dr Koch ikke lod »Gustav Holm« sejle mere nordpaa end til Sandodden og derefter den 15 August 1934 styrede sydpaa, var det, ifølge den nævnte Redegørelse, fordi Is- og Vejrforholdene var ugunstige, og fordi Hensynet til de videnskabelige Ekspeditioner, for hvilke han havde Ansvaret, og som kun var forberedt paa et Sommerophold i Grønland og i flere Hold var spredt over vidtstrakte og farefulde Arbejdsfelter, maatte gaa forud for Hensynet til Sagsøgerne, som ikke befandt sig i nogen øjeblikkelig Fare, og som maatte have Erfaring nok til at vide, at et Ophold saa langt nordpaa altid maa indebære Risiko for en ny Overvintring.

Retten skal ikke komme nærmere ind herpaa, idet Retten maa give de Sagsøgte Medhold i, at Direktør Jennov maatte bøje sig for den af Dr Lauge Koch som Leder af Ekspeditionen truffene Beslutning, og der kan derfor ikke rettes nogen Bebrejdelse mod de Sagsøgte, fordi Sagsøgerne ikke blev — eller i hvert Fald blev forsøgt — hjemtaget med »Gustav Holm«.

Spørgsmaalet er herefter, om der foreligger nogen Forsømmelse fra de Sagsøgtes Side derved, at det ikke forsøgtes at undsætte Sagsøgerne med det norske Fangstskib »Sælbarden«. Ogsaa dette Spørgsmaal maa efter den af Direktør Jennov afgivne Vidneforklaring besvares benægtende, særlig fordi en Hjemtagning af Sagsøgerne med »Sælbarden« nødvendigvis forudsatte, at Sagsøgerne i Motorbaad skulde være sejlet fra Hvalrosodden til Haystack — en Strækning i lige Linje paa ca 150 Kilometer — og Retten ikke mener at kunne tilsidesætte Direktør Jennovs Skøn, hvorefter en saadan Sejlads under de herskende Isforhold maatte anses for ganske uforsvarlig.

Uagtet det saaledes anførte maa Retten imidlertid give Sagsøgerne Medhold i, at de Sagsøgte er erstatningsansvarlige overfor Sagsøgerne i Anledning af deres Ikke-Hjemtagning ved Kontraktstidens Udløb, og som Begrundelse heraf skal anføres følgende:

Ifølge Overenskomsterne maa det — jfr disses § 2, 2. Stk, og § 8 — anses at være tilsagt Sagsøgerne, at de ved Kontraktstidens Udløb skulde blive befordret tilbage hertil Landet. Der er ikke i Overenskomsterne, som er affattet af de Sagsøgte, taget noget Forbehold for det Tilfælde, at saadan Hjemtagning skulde vise sig umulig, i Lighed med Bestemmelsen i § 2, 2. Stk om Fangstmændenes Retsstilling i Tilfælde af, at det ikke lykkes Skibet at naa Kysten. Heller ikke under de mellem Kompagniet og Sagsøgerne forud for Indgaaelsen af Overenskomsterne førte mundtlige Forhandlinger eller senere under Sagsøgenes Tjeneste blev der fra de Sagsøgtes Side taget noget Forbehold i saa Henseende, saa lidt som Sagsøgerne blev gjort opmærksomme paa Begrænsningen af de Muligheder for Hjemtagning (Besejling), de maatte regne med. Tværtimod har Direktør Jennov — ogsaa ifølge sin egen Vidneforklaring — under en Samtale paa Hvalrosodden i Sommeren 1933 paa Sagsøgeren Nielsens Forespørgsel, om han kunde være sikker paa at komme hjem i Eftersommeren 1934, svaret, at Nielsen vilde blive hentet, om fornødent med Flyvemaskine. Under disse Omstændigheder finder Retten, at de Sagsøgte i Forholdet til Sagsøgerne maa have Ansvaret for, at de For-

anstaltninger, som de havde truffet til Opfyldelse af deres Hjemtagnings-Forpligtelse overfor Sagsøgerne, og som de iøvrigt, jfr Forholdene i Dr Lauge Kochs ovenfor gengivne Skrivelse af 27 Juni 1934, ikke kunde regne med som absolut sikre, uden Skyld fra de Sagsøgte Side viste sig at svigte. Det bemærkes herved, at Sagsøgerne, der nu er henholdsvis 29, 21 og 30 Aar gamle, ikke forud for Engagementet var nærmere kendt med grønlandske Forhold, bortset fra at Sagsøgeren Nielsen i 1929—31 havde arbejdet i Kryolitbruddene ved Ivigtut paa Grønlands Vestkyst.

Spørgsmaalet er herefter, om det af de Sagsøgte iøvrigt til Støtte for deres Frifindelse paaberaabte Forhold, at Sagsøgerne i August 1934, da Overvintringen viste sig uundgaaelig, afslog at fortsætte i de Sagsøgte Tjeneste, kan betage dem deres Ret til Erstatning.

Retten kan ikke give de Sagsøgte Medhold heri. Da Sagsøgerne gav deres Afslag, var Forholdene paa Hvalrosodden vanskelige, idet Provianden og Ammunitionen var næsten opbrugt og Sagsøgernes Udrustning saa godt som udslidt, hvad Direktør Jenov var gjort bekendt med gennem Sagsøgernes Telegrammer. Sagsøgerne fik endvidere ikke, uanset deres derom fremsatte Begæring, nogen Garanti for Hjemtagning i 1935, ligesom de ikke blev gjort bekendt med, at Kompagniet for at skaffe Sagsøgerne det fornødne Arbejdsfelt havde annulleret tre andre Fangstmænds Kontrakter. Dette fik Sagsøgerne først at vide i November 1934, men da var disse Kontrakter atter sat i Kraft. Under Hensyn hertil og i Betragtning af den meget vanskelige og ikke ufarlige Situation, hvori Sagsøgerne befandt sig i Slutningen af August 1934, finder Retten ikke, at det bør betage Sagsøgerne deres Ret til Erstatning, at de ikke efterkom de Sagsøgte Opfordring til Fortsættelse af Tjenesten.

Idet Retten endelig finder, at den af Sagsøgerne paastaaede Erstatning efter Omstændighederne ikke kan anses ubillig, vil der i det hele være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand.

De Sagsøgte findes derhos at burde betale Sagerne Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor bestemt, derunder til den for Sagsøgerne beskikkede Sagfører, Overretssagfører J L Cohen, i Salær 300 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 78 Kr 90 Øre.

T i r s d a g d e n 1 J u n i .

Nr 232/1936. Tømremester **Peter Petersen**, I/S **Tærskværket »Balder«**, Proprietær **A P Nielsen**, Gaardejer **J P Jensen**, Gaardejer **Alfred Andersen**, Gaardejer **A H Andreasen**, Parcellist **J P Jacobsen** og Gaardejer **Erik L Eriksen** (Hvidt)

m o d

Direktør **H Tholstrup**, Gaardejer **Andreas M Lorentzen** og Fru **Olga Nielsine Lund**, født Lorentzen (Rørdam),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt et i en Panteobligation foretaget Udlæg maa anses bortfaldet.

Kendelse afsagt af Københavns Amts søndre Birks Fogedret den 30 Marts 1936: Den begærede Auktion bør nyde Fremme.

Østre Landsrets Dom af 18 September 1936: Den paaankede, af Københavns Amts søndre Birk den 30 Marts 1936 afsagte Kendelse og den i Henhold til denne s D afholdte Tvangsauktion stadfæstes. Sagsøgte, Direktør H Tholstrup bør for Tiltale af Sagsøgerne, Tømrermester Peter Petersen, I/S Tærskværket »Balder«, Proprietær A P Nielsen, Gaardejer J P Jensen, Alfred Andersen, A H Andreasen, Parcellist J P Jacobsen og Gaardejer Erik L Eriksen, i den med Ankesagen forenede 1. Instanssag fri at være. Sagsøgerne bør een for alle og alle for een inden 15 Dage fra Dato til de Indstævnte, Direktør Tholstrup, Gaardejer Andreas M Lorentzen og Fru Olga Nielsine Lund, født Lorentzen, betale Sagens Omkostninger for Landsretten med henholdsvis 70 Kr, 40 Kr og 40 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellanternes Paastand alene ud paa, at den den 30 Marts 1936 afholdte Auktion ophæves.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at der ved de af Københavns Amts søndre Birks Fogedret den 6 Februar 1935 foretagne Udlægsforretninger er erhvervet fyldestgørende Grundlag for Tvangsauktion over Pantebrevet, hvorved bemærkes, at der ikke kan tages Hensyn til en af Appellanterne for Højesteret fremsat Indsigelse vedrørende Fogedrettens stedlige Kompetence, allerede fordi Udlægene maa forudsættes foretagne med rette Vedkommendes Samtykke, jfr Retsplejelovens § 481, 2 Stk.

Som det fremgaar af Dommen var Indstævnte Tholstrup som Følge af de af en Tredjemand rejste Krav i over 12 Uger efter Udlægsforretningernes Afslutning hindret i at foretage de i Retsplejelovens § 533, 2 Stk nævnte Skridt, og de efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger bestyrker, at nævnte Indstævnte, efter at hans Sagfører med Skrivelse af 29 November 1935 havde faaet Pantebrevet tilsendt fra Civildommerkontoret i Roskilde paa behørig Maade har foretaget de nødvendige Skridt til Afholdelse af Tvangsauktion, og at Overskridelsen af Fristen i Retsplejelovens § 533, 3 Stk, skyldes Forsinkelse fra Fogedkontorets Side.

Allerede som Følge heraf findes Indstævnte Tholstrup ikke at have tabt sin af Udlægene flydende Ret, og Dommen vil derfor efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Tømrmester Peter Petersen, I/S Tærskøværket »Balder«, Proprietær A P Nielsen, Gaardejer J P Jensen, Gaardejer Alfred Andersen, Gaardejer A H Andreasen, Parcellist J P Jacobsen og Gaardejer Erik L Eriksen, een for alle og alle for een, til de Indstævnte, Direktør H Tholstrup, Gaardejer Andreas M Lorentzen og Fru Olga Nielsine Lund, født Lorentzen, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Da Intervenienterne under nærværende Sag, Tømrmester Peter Petersen m fl's ved Roskilde Købstads Fogedret den 11 Oktober f A i Henhold til Fogedrettens Kendelse af s D foretagne Udlæg i Pantebrevet, er foretaget med udtrykkeligt Forbehold af Rekvirenten under nærværende Sag, Direktør H Tholstrups Udlæg, efter at denne var indtraadt som Part i Sagen og havde paastaet sine Udlæg respekteret, uden at der blev fremsat Indsigelser herimod til Fogedbogen, findes der allerede som Følge heraf i Medfør af Retsplejelovens § 586, Stk 1, jfr § 523, ikke at kunne gives Intervenienterne Medhold i deres Protest mod Auktionens Fremme.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den paaankede Kendelse er afsagt den 30 Marts 1936 af Københavns Amt søndre Birks Fogedret og paastaas af Appellanterne, 1) Tømrmester Peter Petersen, 2) I/S Tærskøværket »Balder«, 3) Proprietær A P Nielsen, 4) Gaardejer J P Jensen, 5) Alfred Andersen, 6) A H Andreasen, 7) Parcellist J P Jacobsen og 8) Gaardejer Erik L Eriksen, forandret saaledes, at den begærede Auktion ikke bør nyde Fremme, og at den den 30 Marts 1936 afholdte Auktion ophæves. Appellanterne paastaar derhos for Landsretten som 1. Instans, at der hos Indstævnte I. Direktør H Tholstrup, tilkendes dem i Forening som Erstatning i Anledning af Tvangsauktionen over Pantebrevet 1650 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Auktionens Dato.

Færdig fra Trykkeriet den 16 Juni 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 18

Tirsdag den 1 Juni.

De Indstævnte, I. Direktør H Tholstrup, II. Gaardejer Andreas M Lorentzen og III. Fru Olga Nielsine Lund, født Lorentzen, paastaar Kendelsen og den i Henhold til samme afholdte Auktion stadfæstet.

Med Hensyn til Erstatningspaastanden paastaar Sagsøgte, Direktør H Tholstrup, principalt Afvisning, subsidiært Frifindelse.

Det fremgaar af Sagen, at de 8 Appellanter i Henhold til 8 Domme over Indstævnte, Fru Olga Lund, i Tiden 6 November—27 November 1934 havde erhvervet 8 Udlæg hos hende i fast Ejendom, og at de den 21 August 1935 indgav Begæring til Fogedretten i Roskilde om Kontinuation af disse Udlægsforretninger bl a i et Fru Olga Lund tilhørende Pantebrev, der formentes at bero hos Sagfører K Johannsen og Landsretssagfører Esben Johannsen i Roskilde. Med Hensyn til dette Pantebrev, der er udstedt den 27 Juni 1931 af Husejer Vald Nielsen, Vestervang, til Fru Olga Lund for 2000 Kr, og som giver Pant i Nielsens Ejendom Matr Nr 15 s af Fløng, bemærkes, at det var kommet i Debitors Besiddelse, men at han efter Stævning af 23 August 1935 ved Dom afsagt 8 Oktober 1935 af Roskilde Købstad m v's Ret for borgerlige Sager blev dømt til at udlevere det til Fru Lund mod Betaling af 98 Kr 51 Øre, hvilken Dom er fyldestgjort. Under den i Henhold til fornævnte Begæring den 11 September 1935 paabegyndte Kontinuations-Udlægsforretning meddeltes, at der i Forvejen (6 Februar 1935) af Københavns Amts søndre Birks Fogedret var givet Udlæg i Fordringen paa Nielsen 2000 Kr dels til Andelsmejeriet »Sølyst« for 1084 Kr, dels til Frk Rigmor Svendsen for 805 Kr 73 Øre, hvilke Udlæg med Retter og Omkostninger var transporteret til Direktør H Tholstrup (Indstævnte I.) henholdsvis den 5 September og 8 Juli 1935, der forlangte disse Udlæg respekteret. Ved den den 11 Oktober 1935 afsagte Kendelse blev der givet Appellanterne Udlæg i Pantebrevet med Forbehold af Debitor Valdemar Nielsens Ret til Udbetaling af 98 Kr 51 Øre ifølge Dom af 8 Oktober 1935 og Udlæg til Direktør H Tholstrup for 2046 Kr 83 Øre. Overretssagfører Niels Nielsen havde for Fogedretten paa Appellanternes Vegne protesteret imod, at der blev givet disse Udlæg i Pantebrevet med Respekt for Direktør Tholstrups Udlæg, idet Fogden i sit Dekret blot skulde have taget Forbehold med Hensyn til Tredjemands Rettigheder i Stedet for at godkende Tholstrups Rettigheder efter Udlæget. Kendelsen er imidlertid ikke appelleret rettidigt og Oprensingsbevilling ikke givet, og Appellanterne har derfor frafaldet den i Ankestævningen

fremstte Paastand om Forandring af denne Kendelse. Den 10 December 1935 indgav Direktør Tholstrup Begæring til Fogden i Københavns Amts søndre Birk om Tvangsauktion over Pantebrevet. Under den 23 Marts 1936 i Henhold til denne Begæring paabegyndte Auktionsforretning protesterede Overretssagfører Niels Nielsen paa Appellanternes Vegne imod Auktionens Fremme paa det foreliggende Grundlag, men ved Fogdens Kendelse af 30 Marts 1936 bestemtes, at Auktionen burde nyde Fremme, hvorefter Auktionen s D fremmedes og sluttedes med, at der gaves Gaardejer Andreas M Lorentzen — Indstævnte Nr II. — Hammerslag paa Pantebrevet for 1650 Kr. Det fremsatte Erstatningskrav refererer sig til dette Beløb.

Til Støtte for deres Paastand har Appellanterne anført, at der ved de 2 Udlæg af 6 Februar 1935 ikke er givet Andelsmejeriet »Sølyst« og Frøken Rigmor Svendsen Udlæg i Pantebrevet, der iøvrigt ikke var til Stede. Fru Lund erklærede under begge Udlægsforretningerne, at hun i December Termin 1934 havde afgivet Erklæring overfor Debitor Valdemar Nielsen om, at hun var fyldestgjort efter Obligationen, men hun nægtede at udtale sig om, hvorvidt den ommeldte Disposition var en Gavedisposition, eller der kun var tilsigtet at yde Vald Nielsen en Forstrækning, og derefter dekreterede Fogden Udlæg i den Fru Lund i Anledning af ovennævnte Disposition tilhørende Fordring stor ca 2000 Kr paa Valdemar Nielsen.

Da de »Sølyst« og Frk Svendsen givne Udlæg maa antages at have til Genstand Fru Lunds Fordring paa Vald Nielsen, hvad enten denne støttede sig paa en mellem dem truffet Disposition med Hensyn til Pantebrevet eller paa selve Pantebrevet, og da Fordringen efter det senere passerede hviler paa Pantebrevet, var Udlægsforretningerne fyldestgørende Grundlag for Tvangsauktionen over dette.

Appellanterne har dernæst under Henvisning til Retsplejelovens § 533, 2, hævdedet, at Direktør Tholstrup har tabt den af hans Udlæg flydende Sikkerhedsret overfor dem.

Da Udlægene imidlertid er anset som værende i Kraft ved den ikke appellerede Fogedkendelse af 11 Oktober 1935, og da Appellanterne ikke har anden Stilling som Udlægshavere end den dem ved nævnte Kendelse tillagte, vil der ikke heller kunne tages Hensyn til denne Indsigelse. Appellanterne har endelig under Henvisning til Retsplejelovens § 533, 3, paastaet, at Direktør Tholstrup har tabt enhver af Udlægene flydende Sikkerhedsret, fordi han ikke har draget Omsorg for at faa afholdt Tvangsauktion inden et Aar efter Udlægsforretningens Slutning, jfr herved, at disse sluttedes den 6 Februar 1935, og at Tvangsauktionen først blev afholdt i Marts 1936.

Som det fremgaar af Sagens Oplysninger havde Pantebrevet først været paa Tredjemænds Hænder; derefter kom Valdemar Nielsen i Besiddelse af det, og først ved Roskilde Købstads Rets Dom af 8 Oktober 1935 blev Nielsen — som foran anført — dømt til at udlevere det til Fru Lund; da Nielsen nogen Tid efter Dommen opfyldte den, og Direktør Tholstrup derefter fik Pantebrevet udleveret, indgav han som anført den 10 December 1935 Begæring om Tvangsauktion; han havde da Føje til at regne med, at Auktionen kunde naa at blive afholdt inden

6 Februar 1936, at Auktionens Afholdelse først skete senere kan ikke komme ham til Skade, idet der ikke er oplyst noget om, at han har været Skyld deri, og hans af Udlægene flydende Sikkerhedsret maa derfor efter Analogien af Undtagelsesbestemmelsen i Retsplejelovens § 533, 3, være bestaaende.

Den paaankede Kendelse og den i Henhold til samme afholdte Tvangsauktion vil herefter være at stadfæste.

Med Hensyn til Erstatningspaastanden bemærkes, at Sagsøger Nr 1's Domskrav paa Fru Lund under Fogedforretningen er opgjort til 1379 Kr 47 Øre, medens de øvrige Sagsøgers tilsvarende Krav er opgjort til henholdsvis 80 Kr 98 Øre — 225 Kr 83 Øre — 94 Kr 67 Øre — 91 Kr 89 Øre — 108 Kr 66 Øre — 199 Kr 93 Øre og 268 Kr 74 Øre. Da Erstatningspaastanden imidlertid lyder paa, at der tilkendes Sagsøgerne 1650 Kr i Forening, og da Direktør Tholstrup ikke har fremsat Indsigelse mod denne Forening af Erstatningskravene, vil Paastanden ikke for nogen af Sagsøgenes Vedkommende kunne afvises.

Efter Ankens Udfald og den herfor givne Begrundelse vil Direktør Tholstrup derimod være at frifinde for Erstatningskravet.

Om Sagsomkostningerne henvises til det nedenauførte.

Nr 303/1936. **Bromme Kommune (Trolle)**

m o d

Malermester Christian B Andreassen (Emanuel Christensen),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved mangelfuld Snekastning.

Østre Landsrets Dom af 17 November 1936: De Sagsøgte, Bromme Kommune, bør til Sagsøgeren, Malermester Christian B Andreassen, betale 1664 Kr 80 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 20 Maj 1936, til Betaling sker og i Sagsomkostninger 250 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Løven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gjort gældende ikke at have Ansvar for mangelfuld Udførelse af Snekastningen.

I Henhold til de i Dommen iøvrigt anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Bromme Kommune, til Indstævnte, Malermester Christian B Andreasen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 2 Marts 1936 ved 9-Tiden om Morgenen fandt der paa en i Bromme Kommune liggende Del af Slagelse-Holbæk Landevej mellem Bromme By og Ødemarksgaarden et Sammenstød Sted mellem et Ruteautomobil C 6078 og et Personautomobil E 1313, hvorved Føreren af sidstnævnte, Maler Ernst Christian Bjødstrup Andreasen, Sorø, kom lettere til Skade, medens Automobillet led forskellige Beskadigelser.

Under nærværende ved Retten for Sorø Købstad m v forberedte Sag har Ejeren af E 1313, Malermester Christian B Andreasen, Sorø, krævet de Sagsøgte, Bromme Kommune, tilpligtet at erstatte Udgifterne til de nævnte Reparationer med ialt 1664 Kr 80 Øre med Renter 5 pCt p a fra 20 Maj 1936 at regne.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at der i Tiden umiddelbart før Sammenstødet havde fundet flere stærke Snefald Sted, deraf det sidste ca 8 Dage førend Sammenstødet, og at der desuagtet ikke var kastet Sne paa det paagældende Stykke Landevej eller truffet andre Foranstaltninger for at afværge Fare for Trafiken.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Paastand anført, at Kommunen har udført den samme ifølge Lov om Snekastning af 22 April 1904 paa-hvilende Pligt, nemlig at sørge for Udmeldelse af Snefoged til Pasning af det ommeldte Stykke Landevej. Snefogdens Hverv er en selvstændig offentligretlig Funktion, som de Sagsøgte hverken har Indflydelse paa eller Ansvar for. De har endvidere hævdet, at der ikke har foreligget nogen Forsømmelse fra Snefogdens Side, men at Vejen var farbar, og at Skylden for Sammenstødet maa ligge hos de to Chauffører, der har kørt uforsvarligt.

Saa vel Ruteautomobilets Fører, Chauffør Axel Theodor Johansen, Slagelse, som Personautomobilets Fører, fornævnte Maler E C B Andreasen, har forklaret, at det den nævnte Morgen var meget taaget, og at der paa det paagældende Stykke Landevej laa en stor Snedrive, gennem hvilken der kun var Passage ad et dybt Hjulspor. Da de to Chauffører blev opmærksomme paa hinanden, var de ca 30 Meter fra hinanden og kørte begge med en Fart af ca 30 Kilometer i Timen, men det var dem umuligt at tvinge Vognen op af det dybe frose Hjulspor, ligesom det paa Grund af Vejbanens Glathed var umuligt at bremse tilstrækkeligt, saaledes at Sammenstødet var uundgaaeligt. Chauffør Johansen har yderligere forklaret, at han 5—6 Dage i Forvejen havde

passeret det samme Sted, og da laa Snedriften i samme Tilstand. Ruteautomobilets Ejer, Søren Søvind, Svinninge, har som Vidne forklaret, at han ca 3—4 Dage før Sammenstødet har rettet Henvendelse til Snefogden om at rydde Vejen.

Møller Svend Høyer, Bromme, har som Vidne forklaret, at han den 28 Februar sendte Bud til Snefogden med Anmodning om at faa Vejen ryddet.

Den af de Sagsøgte antagne Snefoged, Arbejdsmand Chr Jensen, Bromme, har som Vidne forklaret, at han ikke har kastet Sne i den i Sagen omtalte Drive, da han ikke ansaa denne for farlig og navnlig mente, at eventuel Kørsel ikke behøvede at gaa gennem de omtalte Hjulspor.

Efter alt det foreliggende, derunder navnlig de af Vidnerne afgivne Forklaringer, finder Retten det ubetænkeligt at statuere, at Sammenstødet udelukkende skyldes den Tilstand, hvori det paagældende Vejstykke paa det nævnte Tidspunkt befandt sig. Da Aarsagen til denne Tilstand maa søges i, at den af de Sagsøgte antagne Snefoged trods gentagne Opfordringer ikke har opfyldt det ham ifølge Snekastningslovens § 12 paahvilende Pligt til at sørge for, at Snekastningen udføres forsvarligt og uden unødvendigt Ophold, og da de Sagsøgte, hvem det i Medfør af samme Lovs § 1 i sidste Instans paahviler at sørge for Snekastningen, ligesom det i Medfør af Lovens fornævnte § 12 paahviler dem at give Snefogden eventuelle fornødne Forskrifter, heretter ogsaa i sidste Instans maa bære Ansvar for, at Snekastningen udføres behørigt, vil de Sagsøgte være at dømme overensstemmende med Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 250 Kr.

Nr 298/1936. Politimesteren i Vordingborg Købstad m v om Umyndiggørelse af Enkefru Christiane Joensen.

Østre Landsrets Kendelse af 13 November 1936: Under nærværende Sag har Politimesteren i Vordingborg Købstad m v som Stedets Øvrighed fremsat Begæring om Umyndiggørelse i saavel formueretlig som i personlig Henseende af Enkefru Christiane Joensen, født den 13 April 1882.

Da Enkefru Christiane Joensen paa Grund af sjælelig Forstyrrelse maa anses uskikket til at varetage sine Anliggender i begge Henseender,

b e s t e m m e s :

Enkefru Christiane Joensen umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende.

Saa vil hun og til det offentlige have at betale den Retsafgift, som vilde have været at erlægge, hvis Politimesteren i Vordingborg Køb-

stad m v ikke havde haft fri Proces, samt have at betale i Salær til den for nævnte Politimester beskikkede Sagfører, Overretssagfører Moltke-Leth, 40 Kr, og i Salær til den for hende beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Fru Ingeborg Hansen, 40 Kr, samt Godtgørelse for Udlæg 5 Kr.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i den paakærede Kendelse anførte Grunde, og idet dens Resultat er bestyrket ved en efter dens Afsigelse indhentet Udtalelse fra Retslægeraadet samt med Bemærkning, at Enkefru Christiane Joensen efter det foreliggende er trængende til den Beskyttelse, som ligger i en Umyndiggørelse ogsaa i personlig Henseende

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Der tillægges Højesteretssagfører Graae og Højesteretssagfører David i Salær for Højesteret hver 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Nr 99/1937.

Godsejer J Nymann

mod

Rødby Fjords Pumpelag.

Østre Landsrets Dom af 16 April 1937: Ved Landvæsenskommissions Kendelse af 19 September 1924 blev det bestemt at tørlægge Rødby Fjord; Afvandingen sker ved Hjælp af en Pumpestation. I Henhold til § 3 i Lov Nr 347 af 2 Juni 1917 blev der af de interesserede Lodsejere dannet et Pumpelag, hvis Vedtægter under 15 Oktober 1931 blev godkendt af Landvæsenskommissionen.

Paragraf 14 i disse Vedtægter er saalydende:

»I Henhold til Kendelse af 19 September 1924 og dertil hørende Projekts Punkt 3 skal Vandstanden i Kanalerne ved Pumpestationen saa vidt muligt holdes nede paa 2 m under Østersøens daglige Vande i Tiden fra 1 Oktober til 1 April og paa 2,6 m under daglig Vande i den øvrige Del af Aaret, saaledes at der, hvis Vandstanden stiger herover, da skal pumpes med al til Raadighed værende Kraft, Dag og Nat, indtil Vandstanden atter er nede paa de ovenanførte Flodemaal i Pumpekanalen.«

Nogle af Lodsejerne, deriblandt Godsejer I Nymann, var misfornøjede med den Maade, paa hvilken Pumpningen blev foretaget, idet de hævdede, at den citerede Bestemmelse kun angiver, naar der skal

pumpes af fuld Kraft, og at der, bortset herfra, skal pumpes saaledes, at der opnaas den bedst mulige Afvanding. Lagets Bestyrelse holdt paa, at der kun skulde pumpes i Overensstemmelse med Vedtægternes § 14. Paa en Generalforsamling blev der af de misfornøjede fremsat Forslag om en Ændring i § 14, men Forslaget blev forkastet med stor Majoritet.

Under denne ved Retten for Maribo Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren Godsejer I Nymann, Sæddingegaard, paastaet Sagsøgte Rødby Fjords Pumpelag dømt til at anerkende, at § 14 kun er en Regel for, hvornaar der skal pumpes med fuld Kraft, og ikke nogen Regel for, hvor dybt den daglige Vandstand iøvrigt skal sænkes, samt at Pumpelaget har Pligt til at drive Pumpestationen saaledes, at alle interesserede Arealer til enhver Tid har den bedst mulige Afvanding.

Under særskilt Procedure af Formaliteten har Sagsøgte paastaet Sagen afvist forsaauidt angaar den 2den Del af Paastanden, idet det gøres gældende, at dette Spørgsmaal kun kan afgøres af Generalforsamlingen.

Da der findes at maatte gives Sagsøgte Medhold heri, vil Sagen forsaauidt være at afvise, medens den iøvrigt vil være at forberede i Realiteten.

Thi kendes for Ret:

Forsaauidt angaar 2den Del af Paastanden afvises denne Sag.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret truffne Afgørelse er paa-kæret til Højesteret af Sagsøgeren.

Der findes at maatte gives den Kærende Medhold i, at Paastandens 2. Del ligesaavel som dens 1. Del angaar Spørgsmaalet om, hvilke Fordringer med Hensyn til Pumpningen der — i Henhold til Vedtægternes Bestemmelser eller paa andet Grundlag — kan stilles af den Kærende.

Den Kærendes Paastand om, at Sagen i sin Helhed henvises til fortsat Forberedelse, vil derfor være at tage til Følge, uden at det findes at være til Hinder herfor, at Landsrettens Afgørelse, der skulde være truffet ved Kendelse, jfr Rpl § 345, er betegnet som Dom.

Kæremaalets Omkostninger findes at burde ophæves.

Thi bestemmes:

Sagen henvises i sin Helhed til Retten for Maribo Købstad m v til Fortsættelse af dens Forberedelse til Domsforhandling i Realiteten.

Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Torsdag den 3 Juni.

Nr 231/1936. **Landsforeningen af Danmarks Motorfolk (Svane)**
mod

Kongelig Dansk Automobil Klub (Poul Jacobsen),

betræffende Tilbagebetaling af et Appellanten af Indstævnte ydet Laan.

Østre Landsrets Dom af 28 September 1936: De Sagsøgte, Landsforeningen for Danmarks Motorfolk, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerne, Kgl Dansk Automobil Klub, betale 7000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Selv om Indstævnte ved Stiftelsen af Laanet paa bindende Maade maatte have stillet Appellanten i Udsigt, at Laanet ikke vilde blive krævet tilbagebetalt før Appellanten efter sine økonomiske Forhold kunde magte det, findes dette at maatte være saaledes knyttet til Forudsætningen om det paa Grundlag af Kontrakten af 8 December 1933 etablerede Samarbejde mellem Sagens Parter, at Tilsagnet ikke kan gøres gældende af Appellanten, efter at dette Samarbejde ved Kontraktens Opsigelse er bragt til Ophør. Indstævnte har herefter været berettiget til med rimeligt Varsel at kræve Laanet tilbagebetalt. Det ved Indstævntes Skrivelse af 26 Februar 1936 givne Opsigelsesvarsel af ca 1 Maaned har vel — naar henses til Laanets Størrelse og de Omstændigheder, hvorunder det er ydet — ikke været fyldestgørende, men som Sagen nu foreligger, findes dette Forhold ikke at kunne faa Betydning.

Efter det anførte vil Dommen være at stadfæste, hvorved bemærkes, at de tilkendte Renter vil være at beregne fra Landsretsstævningens Dato den 11 Maj 1936.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, saaledes at de tilkendte Renter beregnes fra den 11 Maj 1936.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Af Sagens Oplysninger fremgaar følgende: Ved Overenskomst af 8 December 1933 indgik Sagsøgerne, Kongelig Dansk Automobil Klub, med de Sagsøgte, Landsforeningen af Danmarks Motorfolk, et Forbund om Samarbejde i Motorkørernes Interesse. For at bistaa de Sagsøgte indgik Sagsøgerne i Overenskomsten paa dels at yde dem 6600 Kr for Aaret 1933 dels at yde dem en Støtte af 13 000 Kr i hvert af Aarene 1934 og 1935. I Henhold hertil har Sagsøgerne ydet de Sagsøgte ialt 32 000 Kr. Den 18 Juni 1935 opsagde Sagsøgerne Overenskomsten til Ophør med Udgangen af Aaret 1935; i Opsigelsen udtaltes det, at man senere vilde optage Forhandling om en ny Kontrakt; en saadan kom dog ikke i Stand. I November 1934 anmodede de Sagsøgte Sagsøgerne om et Tilskud, stort 7000 Kr, udover den foran ommeldte Støtte; paa Sagsøgernes Forretningsudvalgsmøde den 28 November 1934 blev det derefter vedtaget at bevilge de Sagsøgte disse 7000 Kr »som et Laan, der skulde gaa forud for de Laan, som LDM — (o: de Sagsøgte) — tidligere havde optaget« — o: andetsteds fra, under Forudsætning af, at LDM underkastede sig den af K D A K fastsatte Kontrol«; herom sendte Sagsøgerne den 1 December 1934 de Sagsøgte Underretning — Laanet var bevilget rentefrit —, og man bad de Sagsøgte fremsende Udkast til Laanedokument; disse fremsendte derefter et Dokument dateret 7 December 1934 saalydende: »Landsforeningen af Danmarks Motorfolk erkender herved at have modtaget som rentefrit Laan af Kongelig Dansk Automobil Klub 7000 Kr skriver — — — Landsforeningen forpligter sig til at tilbagebetale dette Laan til Kgl Dansk Automobil Klub forud for Tilbagebetalingen af de Landsforeningen fra anden Side ydede og endnu ikke tilbagebetalte Laan samt er indforstaaet med, at der gives Kgl Dansk Automobil Klub Lejlighed til at udøve Kontrol med Landsforeningens Dispositioner i den Udstrækning, som Klubben maa skønne fornødent.«

De Sagsøgte anmodede i Skrivelse af 8 December 1934 om, at Dokumentet, der var underskrevet af Formanden, hvis Forslaget accepteredes, maatte blive betragtet som det virkelige Laanedokument, og saaledes blev det. Dette Laan har Sagsøgerne ved Skrivelse af 26 Februar 1936 opsagt til Tilbagebetaling senest 1 April 1936, og da de Sagsøgte efter at forskellige Forhandlinger om Gældens Afvikling havde været ført, under hvilke de principalt fastholdt ikke at være pligtige til at betale, men tilsidst i Skrivelse af 28 Marts 1936 havde tilbudt at betale 1000 Kr aarligt i syv Aar første Gang i Juni Termin 1937, hvilket Tilbud Sagsøgerne fandt ganske uacceptabelt, har Sagsøgerne ved Skrivelse af 11 Maj 1936 paastaet de Sagsøgte dømt til at betale Beløbet med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, idet de gør gældende, at Laanet, da der ikke er fastsat nogen Termin for Tilbagebetalingen, kan kræves betalt paa Anfordring. Motivet til Opsigelsen er, at Forudsætningerne for Ydelsen af dette rentefri Laan er bristet, idet de Sagsøgte ganske har brudt den Forpligtelse, de i Gældsbeviset havde paataget sig til at give Sagsøgerne Lejlighed til at udøve Kontrol med de Sagsøgtes Dispositioner i den Udstrækning, som Sagsøgerne maatte finde fornøden, og at de Sagsøgte endog ligefrem modarbejder Sag-

søgernes Interesser. Dette har særlig vist sig ved den principielle Strid i Motorverdenen om Stillingen til Motororganisationernes Fællesrepræsentation (MFR), hvor de Sagsøgte havde medvirket til bl a, at ikke Sagsøgernes Generalsekretær, men en Mand, der var tvunget ud af Sagsøgernes Bestyrelse, blev valgt til Formand i MFR. I det af de Sagsøgte udgivne Blad »Motorfolk« indeholdtes i Januarhæftet 1936 stærke Angreb paa Sagsøgernes Holdning i Striden om MFR, og i en Skrivelse af 13 Januar 1936 til Finansministeriet rettede de Sagsøgte uden forud at have konfereret med Sagsøgerne et stærkt Angreb paa disses Holdning ved Udstedelsen af de saakaldte »Passersedler«, hvilken Skrivelse indeholdt adskillige urigtige Oplysninger. Disse Angreb paa Sagsøgerne er fortsat i de følgende Numre af »Motorfolk«. Under de saaledes foreliggende Omstændigheder er der ingen Grund for Sagsøgerne til at lade de Sagsøgte beholde et dem ydet rentefrit Laan.

De Sagsøgte har oprindeligt paastaet Frifindelse, men har under Domsforhandlingen indskrænket sig til at paastaa Frifindelse for Tiden. Til Støtte herfor har de anført, at de 7000 Kr vel var et Laan — i Virkeligheden en maskeret Gave — men at de ikke var pligtige til at betale Laanet tilbage, før de kunde magte det; i Gælds brevet staar der kun, at det skal tilbagebetales før de tidligere fra anden Side ydede Laan. Efter de Sagsøgte økonomiske Forhold er det for Tiden ganske umuligt for dem at tilbagebetale Laanet. Hertil kommer, at der ikke fra de Sagsøgte Side er gjort Brud paa Forudsætningerne for Laanet; den Kontrol, som Sagsøgerne efter Gælds brevet var berettigede til at udøve, var alene en økonomisk Kontrol, og den har Sagsøgerne altid haft Lejlighed til at udøve, men det har aldrig været Meningen, at de Sagsøgte skulde være afskaaret fra i andre Forhold at handle efter deres Overbevisning, saaledes som de har gjort i de ovenfor omhandlede Tvistemaal, selv om de derved maatte handle i Modstrid med Sagsøgernes Ønsker.

Heroverfor har Sagsøgerne anført, at Gælds brets Beskrivelse af Kontrolforpligtelsen rækker videre end til den blot økonomiske Kontrol, og de har derhos anført, at selv om der kun havde været tænkt paa økonomisk Kontrol, er Forudsætningerne for Laanet bristet, idet de Sagsøgte betaler 2500 Kr aarligt til MFR, der som nævnt optræder imod Sagsøgerne.

Højesteretssagfører Winther, der, da Laanet blev ydet, var Sagsøgernes 1. Vicepræsident, har som Vidne udtalt, at det var Meningen, at Laanet skulde tilbagebetales under Forudsætning af, at de Sagsøgte var i Stand dertil. Fabrikant Vilh Jørgensen, der da var Medlem af Sagsøgernes Bestyrelse og tillige Sagsøgernes Repræsentant i de Sagsøgte Bestyrelse, har som Vidne udtalt, at det var Meningen, at Laanet skulde betales tilbage, naar de Sagsøgte fik Midler dertil; efter hans Formening var Kontrollen af økonomisk Karakter. Højesteretssagfører Schiørring, der da ligeledes var Medlem af Sagsøgernes Bestyrelse og Sagsøgernes Repræsentant i de Sagsøgte Bestyrelse, har udtalt, at han betragtede sig og Fabrikant Vilh Jørgensen som Sagsøgernes Kontrollanter; de 7000 Kr var et Laan, men Laanet skulde først betales tilbage, naar de Sagsøgte en Gang virkelig fik Raad dertil.

Da Retten under Hensyn til det oplyste maa finde, at de Forudsætninger, under hvilket de omhandlede rentefri Laan blev ydet, er bristet, og da Laanet herefter er forfaldet efter sket Anfordring, vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 400 Kr.

Fredag den 4 Juni.

Nr 252/1936. Værkfører **C P C Christensen (Møller)**
mod

Pensionskassen for Funktionærer i Aktieselskabet Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri (Knudtzon),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til Pension.

Østre Landsrets Dom af 15 September 1936: De Sagsøgte, Pensionskassen for Funktionærer i A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, og A/S Burmeister & Wains Afviklingsafdeling, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Værkfører C P C Christensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte frafaldet Indsigelsen om ikke at være rette Sagvolder.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Værkfører C P C Christensen, til Indstævnte, Pensionskassen for Funktionærer i A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at A/S Burmeister & Wain i 1927 havde overtaget A/S Københavns Flydedok og Skibsværft, blev Værkfører C P C Christensen, der siden 1920 havde været ansat som Værkstedsfunktionær i sidstnævnte Selskab, ved en den 21 Oktober 1927 oprettet Kontrakt antaget som Mester i A/S Burmeister & Wain med en aarlig Lønning af 5000 Kr at udbetale maanedvis forud. Kontrakten indeholder derhos bl a følgende Bestemmelser:

§ 4. »Nærværende Kontrakt kan opsiges fra en af Siderne med 3 Maaneders Varsel til Ophør ved en Maanedes Udgang. — — —

§ 5. Angaaende Hr Carl Christensens eventuelle Adgang til Pension vil der senere blive truffet en særlig Ordning.«

I Tilslutning til sidstnævnte Bestemmelse modtog derefter Christensen den 6 Januar 1928 en saalydende Skrivelse fra A/S Burmeister & Wain:

»I Tilslutning til den med Dem oprettede Funktionærkontrakt meddeles Dem herved, at De paa nedenstaaende Vilkaar vil kunne optages som Deltager i Pensionskassen for Funktionærer hos A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri med Anciennitet fra den 1 April 1927 at regne.

De er ved Optagelsen i Pensionskassen underkastet dennes Reglement, saaledes som dette foreligger affattet i 1926 eller senere paa lovlig Maade maatte blive ændret.

Der vil tillige tilkomme Deres eventuelle Enke under de i Reglementet fastsatte Betingelser en Pension, beregnet efter Reglerne i Reglementets § 7.

I Tilfælde af, at De eller Deres eventuelle Enke maatte blive pensioneret, inden der er gaaet 10 Aar regnet fra Deres Tiltrædelse hos os, vil Størrelsen af Pensionen til Dem eller Deres eventuelle Enke blive særskilt fastsat.

De bedes tilbagesende vedlagte Duplikat af denne Skrivelse forsynet med Paategning om Deres Godkendelse.

Et Eksemplar af Pensionskassens Reglement vedlægges.«

Det med Skrivelsen fulgte Duplikat tilbagesendtes den 12 s M med Christensens Tiltrædelsepaategning saalydende: »— — — erklærer mig herved enig i at blive optaget i Pensionskassen paa ovenstaaende Vilkaar.«

Efter at Selskabet i 1932 var kommet i økonomiske Vanskeligheder, blev Christensen — ligesom Selskabets øvrige Funktionærer — med kontraktmæssigt Varsel opsagt til Fratræden den 31 Marts 1933 og er ikke senere blevet genansat.

Under denne Sag har derefter Christensen nedlagt Paastand paa, at Pensionskassen for Funktionærer i A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri eller A/S Burmeister & Wains Afviklingsafdeling dømmes til principalt at betale ham en aarlig Ydelse af 822 Kr regnet fra 1 April 1933 og fortsættende til hans Død og derefter til hans eventuelle Enke, alt iøvrigt paa de i det til enhver Tid for pensionsberettigede Funktionærer ved A/S Burmeister & Wain lovligt gældende Regler, subsidiært en mindre skønsmæssig fastsat aarlig Ydelse ikke under

240 Kr, mest subsidiært et Beløb en Gang for alle fastsat ved Rettens Skøn, ikke over 10 000 Kr.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for Paastandene har Sagsøgeren anført følgende: Ved sin Skrivelsen af 6 Januar 1928 meddelte Tiltrædelsespaategning er han indtraadt som Medlem af Pensionskassen, og selv om det erkendes, at hans Anciennitet i Skrivelsens 1 Stk anføres som løbende fra den 1 April 1927 at regne, og at det da gældende Pensionsreglement af 5 Januar 1926 § 9 som Betingelse for Pensionsret stillede 10 Aars Tjeneste hos Selskabet, maa Skrivelsens 3. sidste Stk, der er saalydende:

»I Tilfælde af, at De eller Deres eventuelle Enke maatte blive pensioneret, inden der er gaaet 10 Aar regnet fra Deres Tiltrædelse hos os, vil Størrelsen af Pensionen til Dem eller Deres eventuelle Enke blive særskilt fastsat.«

efter Sagsøgerens Formening forstaas saaledes, at der tilsikres ham og hans eventuelle Enke en ubetinget Ret til Pension, selv om han — som sket — maatte blive afskediget, forinden han havde været 10 Aar i Selskabets Tjeneste, idet i saa Fald kun Pensionens Størrelse henskødes til nærmere Beregning.

Til Støtte for Rigtigheden af denne Forstaaelse har Sagsøgeren henvist til, at A/S Burmeister & Wain ved Overtagelsen af A/S Københavns Flydedok og Skibsværft blandt Aktiverne overtog en opsparat Pensionsfond paa 460 000 Kr, samt at daværende Direktør i A/S Burmeister & Wain Chr Overgaard ved Sagsøgerens Ansættelse i dette Selskab udtalte, at Funktionærerne i det overtagne Selskab vilde faa »en fair Behandling«, og at deres tidligere Tjenestetid i dette vilde komme dem til gode, ligesom han overfor Sagsøgeren udtalte saadan noget som, at denne »ikke skulde blive Stedbarn«.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsespaastand anført følgende:

Som det fremgaar af Skrivelsen af 6 Januar 1928 er Sagsøgerens Pensionsret betinget af 10 Aars Tjenestetid regnet fra den 1 April 1927. Dette er i Overensstemmelse med de af Selskabets og Pensionskassens Bestyrelser paa Møder henholdsvis den 6 og 26 September 1927 vedtagne Regler for Pensionering af Flydedok-Funktionærerne, der bl a indeholder følgende:

»Maanedslønnede Funktionærer hos A/S Københavns Flydedok, der fortsætter hos Burmeister & Wain, optages i Kassen saaledes:

a) De, som har Tjenestetid hos Flydedokken under 10 Aar ved Overtagelsen, faar Anciennitet i Kassen fra Overtagelsesdagen.

b) De, som har Tjenestetid hos Flydedokken fra 10—15 Aar, tillægges en vis Anciennitet udover Tidspunktet for Overtagelsen, der i hvert enkelt Tilfælde afgøres for sig under Hensyn til Bestemmelsen i c) nedenfor.

c) De, som har Tjenestetid hos Flydedokken paa 15 Aar eller over, faar i Pensionskassen tillagt en Anciennitet udover Tidspunktet for Overtagelsen, udgørende deres Tjenestetid hos Flydedokken minus 10 Aar.«

Paa sidstnævnte Møde vedtog endvidere Pensionskassens Besty-

relse at lade foretage en ny Beregning af Kassen i Løbet af 2—3 Aar for at undersøge, hvorledes Kassens Stilling til den Tid er, efter at Forholdene i Forbindelse med Overtagelsen af A/S Københavns Flydedok og Pensioneringen af dette Selskabs Funktionærer er helt afklaret.

Den af Sagsøgeren paaberaabte Sætning i Skrivelsen af 6 Januar 1928 er indføjet, fordi man — saafremt det maatte vise sig, at Pensionskassens økonomiske Tilstand muliggjorde det — agtede indenfor visse Grænser at tillægge ogsaa de Funktionærer, som den 1 April 1927 havde under 10 Aars Tjenestetid i A/S Københavns Flydedok og Skibsværft, Anciennitet fra et tidligere Tidspunkt end den nævnte Dato. Ved de af Pensionskassens Aktuar foretagne Beregninger kommer man til det Resultat, at det vilde være muligt at tillægge de nævnte Funktionærer Pension efter en samlet Tjenestetid paa 16 Aar. Paa Grundlag heraf blev der i det ny Pensionsreglement, der vedtoges i 1933, optaget saalydende Bestemmelse:

»II. For de Funktionærer, som overgik fra Københavns Flydedok & Skibsværft til Burmeister & Wain, da B & W den 1 April 1927 overtog Københavns Flydedok & Skibsværft, gælder følgende:

De Funktionærer, som den 1 April 1927 blev ansat som maanedslønnede hos B & W, er blevet Medlemmer af Pensionskassen ved deres Ansættelse hos B & W.

Deres Tjenestetid regnes ved Pensionsberegningen fra deres Ansættelse efter udstaaet Læretid som maanedslønnede Funktionærer hos Københavns Flydedok og Skibsværft, dog tidligst fra deres fyldte 20nde Aar.

Pensionerne beregnes efter Pensionskassens Vedtægter, dog med den Begrænsning, at Pensionernes højeste Beløb er:

Tjenestetid	— — — —	Fuldm Konstrk	— — — —	— — — —
		og Mestre.		
25 Aar og mere		2400,—		
16 Aar		240,—		
15 —		0,—		

Hvis en Funktionær skifter fra en højere til en lavere Stilling, regnes Pensionens højeste Beløb efter den højere Stilling.

Hvis en Pension bliver højere ved at regne Tjenestetiden fra 1 April 1927 til Fratrædelsen, faar Funktionæren den højere Pension.«

Da Sagsøgeren ved Afskedigelsen ikke havde 10 Aars Tjenestetid regnet fra 1 April 1927 og ej heller 16 Aars Tjenestetid regnet fra hans Ansættelse i A/S Københavns Flydedok og Skibsværft 1920, kan hans Krav om Pension ikke anerkendes.

De Sagsøgte, Pensionskassen for Funktionærer i A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, har yderligere fremhævet, at Skrivelsen af 6 Januar 1928 er udfærdiget og underskrevet af A/S Burmeister & Wain, uden at den forinden har været forelagt for eller godkendt af Pensionskassens samlede Bestyrelse, hvorfor Sagsøgerens Krav for saa vidt det støttes paa denne Skrivelse maa rettes mod A/S Burmeister & Wains Afviklingsafdeling.

De Sagsøgte, A/S Burmeister & Wains Afviklingsafdeling, gør gældende, at Sagsøgerens Pensionskrav udelukkende er et Mellemværende

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.
I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Hans Nielsen, til Indstævnte, Sagfører Hans Sattrup, med 150 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Forkyndelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 11 December 1924 blev der mellem Gaardejer Hans Nielsen, Sagfører Hans Sattrup og Gaardejer L Pedersen indgaaet en Overenskomst, hvorved Ejendommen »Brøndbakkegaard« i Herringløse, som Nielsen havde købt ved Sluttedel af 28 November s A, skulde indgaa i deres fælles Eje, saaledes at de hver især var lodtagne i Ejendommen for $\frac{1}{3}$ og hver skulde betale $\frac{1}{3}$ af muligt Tab ved Ejendommens Drift. Nielsen alene tog Skøde og overtog Driften, der imidlertid gav Underskud, hvorfor Samejet den 15 December 1925 blev ophævet ved, at Sattrup og Pedersen udtraadte. Samme Dag udstedte Nielsen — som det maa antages til Afvikling af Parternes Mellemværende — 2 Panteobligationer à 15 000 Kr til hver af de andre mod Pant i Ejendommen næst indestaaende Prioritetsgæld. Ejendommen blev i 1926 stillet til Tvangsauktion og solgt for 100 000 Kr, hvorefter der intet udkom til Dækning af de nævnte Panteobligationer.

Nielsen formentede imidlertid at have Penge til gode hos Sattrup, bl a fordi denne ikke havde betalt sin Andel af Underskudet for Aaret 1925. Den i denne Anledning rejste Retssag blev afgjort ved nærværende Rets Dom af 27 Oktober 1930 — under 11 September 1931 stadfæstet af Højesteret — hvorved Sattrup blev friundet. I Landsrettens Domspræmisser hedder det bl a: »Foreløbig bemærkes, at der ikke kan gives Sagsøgte Medhold, naar han gør gældende, at han ikke er pligtig at deltage i Ejendommens Driftsunderskud for Aaret 1925. — — — — Derimod vil den af Sagsøgte subsidiært fremsatte Indsigelse mod Driftsregnskabet, at dette er ganske udokumenteret, være at tage til Følge, idet saadan Dokumentation ikke trods Opfordring er fremskaffet af Sagsøgeren.«

Under Anbringende af, at Sattrups Andel i Underskudet nu af en Revisor er opgjort til 7824 Kr 42 Øre, har Sagsøgeren Gaardejer Hans Nielsen, Hundie, under denne ved Retten for Køge Købstad m v forbedrede Sag paastaet Sagsøgte Sagfører Hans Sattrup, Køge, dømt til Betaling af dette Beløb med nærmere angivet Rente.

Sagsøgte har, under særskilt Procedure af Formaliteten, principalt paastaet Sagen afvist, under Henviſning til, at det ved ovennævnte Højesteretsdom er endelig afgjort, at Sagsøgeren ikke i den omhandlede Henseende har noget Krav mod Sagsøgte.

Da der maa gives Sagsøgte Medhold heri, vil hans Paastand være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgeren i Sagsomkostninger vil have at betale ham 150 Kr.

Nr 86/1936. A/S Matr Nr 1 a af **Aaløkkegaard Hovedgaard**
med flere (Svane) mod

Repræsentant **P Madsen** (Hartvig Jacobsen),

betræffende Erstatning for Brud paa Aftaler eller Forudsætninger ved Købet af en Villaejendom.

Østre Landsrets Dom af 20 Marts 1936: Sagsøgte, Aktieselskabet »Matr Nr 1 a af Aaløkkegaard Hovedgaard med flere« bør til Sagsøgeren, Repræsentant P Madsen, betale 3000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 September 1935, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det oplyste har Appellanten ved Salget af den i Sagen omhandlede Villagrund til Muremester Frits Larsen givet denne Føje til at gaa ud fra, at Appellanten, bortset fra den i Dommen nævnte Bebyggelse ud mod Aaløkkeallé, vilde sikre en til den i Skødet paalagte Servitut svarende Bebyggelse af Udstykningsforetagendets endnu usolgte Grunde. Da den nu gennemførte Bebyggelse er i Strid med den angivne Forudsætning, tiltrædes det, at Appellanten er tilpligtet at yde Indstævnte, som ud fra samme Forudsætning har købt Ejendommen af Muremester Larsen med de Rettigheder, hvormed den tilhørte denne, Erstatning for den Værdiforringelse, hans Ejendom derved har lidt. Dommen vil herafter være at stadfæste, dog at Erstatningen skønnes at burde forhøjes til 4000 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Indstævnte, Repræsentant P Madsen,

hos Appellanten, Aktieselskabet »Matr Nr 1 a af Aaløkkegaard Hovedgaard med flere« tillagte Beløb bestemmes til 4000 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved betinget Skøde af 1 November 1933 solgte Sagsøgte den ubebyggede Parcel Matr Nr 22 c af Aaløkkegaards Jorder under Odense Købstad i Fredens Sogn, Aaløkkehaven Nr 3, til Murermester Frits Larsen, Odense, der efter at have opført et Beboelseshus paa Ejendommen den 11 Maj 1934 transporterede sine Rettigheder i Henhold til det betingede Skøde til Sagsøgeren, Repræsentant P Madsen, som derefter den 13 August 1934 fik endeligt Skøde fra Sagsøgte.

Paa den solgte Parcel, der har et Areal af 1386 Kv-Alen, blev der ved det betingede Skøde lagt følgende Servitut:

»Paa Grunden maa kun opføres Bygninger i Villastil med Beboelse til højst 2 Familier.

Der maa ikke opføres Bag- eller Sidehus, uden at Forhuset samtidig opføres. Kælderen maa ikke indrettes til særlig Beboelseslejlighed. Parcellen maa ikke benyttes til Oplagsplads.

Tegningerne skulde forinden Opførelsen approberes af Bestyrelsen for Aktieselskabet, eventuelt Grundejerforeningen. Paa Parcellen maa ikke opføres Fabriks- eller Dampskorsten, ejheller drives nogen Virksomhed, der ved Støj, Rystelse eller ilde Lugt kan genere Naboerne, ligesom der ikke uden Sælgerens Samtykke maa drives Forretning fra Butik eller Udsalgssted.«

Med Hensyn til denne Servitut og andre Parcellen paalagte Forpligtelser var der givet Sælgeren og Kommunalbestyrelsen Ret til at paatale Overtrædelser. Sagsøgerens Ejendom laa paa Sydsiden af Aaløkkehaven, der er den nordligste i Retning Vest til Øst gaende Sidevej fra Hovedvejen Aaløkke Allé. Stødende op til Sagsøgerens Ejendom, umiddelbart vest for denne laa en Hjørnegrund mellem disse Veje, der havde et Areal af 3566 Kv Alen. Denne Grund blev først efter at Sagsøgeren havde købt sin Ejendom solgt af Sagsøgte, og Salget skete, uden at der paa nogen Del af Arealet blev lagt Villaservitut. Bebyggelse fandt derefter Sted saaledes, at der opførtes to høje Huse, beliggende med Længdefacade mod Aaløkke Allé saaledes, at — regnet fra Alléen — det ene laa bag ved det andet og med Afstand til Sagsøgerens vestlige Skel fra den ene Bygning 30 m og fra den anden Bygning kun 3 à 4 m. Bygningerne har Beboelseslejligheder i 3 Etager og adskillige Altaner.

For Hjørnegrunden fik Sagsøgte 4 Kr 80 Øre pr Kv Alen. Villagrundene er betalt med 3—3½ Kr, en enkelt 2 Kr 75 Øre pr Kv Alen.

Under Anbringende af, at den høje Bebyggelse, der er meget værdiforringende for Sagsøgerens Ejendom, er i Strid med de Aftaler og For-

udsætninger, der forelaa, dengang Sagsøgte solgte Sagsøgerens Parcel, har Sagsøgeren under nærværende ved Retten for Odense Købstad forberedte Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale ham en Erstatning af 5000 Kr, med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 30 September 1935.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Sagsøgeren har nærmere anført, at han købte sin Ejendom, inden Murermester Larsen endnu havde gjort Bygningen færdig. Ejendommen kom, med Haveanlæg, til at staa ham i over 26 000 Kr, og han har efter, at den høje Nabobebyggelse er kommet, ikke kunnet opnaa højere Bud for den end 21 000 Kr. Da han købte Ejendommen, havde han først set paa den nogle Gange, og han fik den da anbefalet af Overretssagfører Chr Rasmussen, der i sin Tid havde ejet Aaløkkegaard og nu som Medlem af det sagsøgte Selskabs Bestyrelse tog sig af Udstykningen og ordnede næsten alle Parcelsalg. Han fik af Overretssagfører Rasmussen at vide, at der blev lagt Villaservitut paa alle Grundene og kun maatte opføres Villaer, hvis Tegning forud godkendtes af en Arkitekt, boende Aaløkkehaven Nr 5. Sagsøgte tog da ogsaa fuld Pris, nemlig 3 Kr 50 Øre pr Kv Alen for Salget af Sagsøgerens Ejendom, og der er hverken til Larsen eller til Sagsøgeren nævnt noget om, at der kunde komme høj Bebyggelse umiddelbart op ad Sagsøgerens Ejendom. At Overretssagfører Chr Rasmussen maatte antages at optræde paa Sagsøgtes Vegne, fremgik ogsaa af et af Sagsøgte paa Stedet opsat Skilt med Udstykningsplan og Oplysning om, at Grundene anvistes af Overretssagfører Chr Rasmussen. Denne har affattet samtlige Dokumenter vedrørende Salget af Sagsøgerens Ejendom, og Sagsøgeren gik ud fra, at der af denne, der ogsaa paatog sig at være hans juridiske Konsulent, blev givet alle for Købet afgørende Oplysninger.

Partsforklaring i det væsentlige overensstemmende hermed er afgivet af Sagsøgeren.

Murermester Frits Larsen har som Vidne forklaret, at han, inden han solgte Ejendommen til Sagsøgeren, ialt havde købt tre af Parcelerne ved Aaløkkehaven. Han har hver Gang handlet med Overretssagfører Chr Rasmussen. Efter Salget til Sagsøgeren har han spurgt Overretssagfører Rasmussen vedrørende eventuelt Køb af Hjørnegrunden, om der her kunde bygges som paa den anden Side af Aaløkkealléen, nemlig i 2 Etager med en Beboelsesetage, og hertil svarede Overretssagfører Rasmussen, at det vel nok blev noget lignende. Han har hørt Sagsøgeren og Overretssagfører Rasmussen inden Sagsøgerens Køb tale om Servituterne. Indholdet af denne Samtale husker han ikke, men Overretssagfører Rasmussen har altid overfor Købere fremhævet, at det blev et smukt Villakvarter, og at der var lagt Servituter paa Grundene ved Aaløkkehaven. Han er selv gaaet ud fra, at Bebyggelsen paa Hjørnegrunden blev saaledes, at der mod Aaløkke Allé kom en Bygning i 2 Etager og mellem denne og Sagsøgerens Ejendom en Villa. Overretssagfører Rasmussen har til Vidnet talt om at faa Grunden ind mod Sagsøgeren og der bygge en Villa.

Pakhusformand Christen Mikkelsen, der var tilstede ved Sagsøgerens Køb af Ejendommen, har som Vidne forklaret, at Overretssagfører

Chr Rasmussen under Forhandlingerne udtalte, at der var Villaservitut paa Grundene ved Aaløkkehaven.

Overretssagfører Chr Rasmussen har som Vidne forklaret, at han vistnok har solgt alle de Grunde, som Sagsøgte har faaet solgt, idet han optraadte som Selskabets Kommissionær. Han mener nok, at han til Sagsøgeren har anbefalet Kvarteret. Det er ogsaa muligt, at der da blev talt om Servituterne, der var lagt paa Sagsøgerens Ejendom og paa andre solgte Ejendomme; han betvivler det dog, og hvis Talen har været herom, er det først sket efter Handlen. Han er sikker paa ikke at have sagt, at der kom de samme Villaservituter paa hele Kvarteret, idet der dengang ikke var truffet Bestemmelse om Hjørnegrunden og kun truffet Bestemmelse om Grundene ved Aaløkkehaven ned til en nærmere angivet Runddel østfor.

Under Sagen har udmeldte Syns- og Skønsmænd udtalt, at Sagsøgerens Ejendom under de nuværende Forhold kan ansættes til en Værdi af 19 500 Kr, og at den, hvis Hjørnegrunden var bebygget med Villa eller Villaer, kunde ansættes til en Værdi af 24 500 Kr. Hertil har de under Afhjæmningen føjet, at Værdiforringelsen vilde have været væsenlig mindre, hvis Bebyggelse af Hjørnegrunden var sket med et Hus i 2 Etager og beboet Tagetage ud mod Aaløkke Allé og en Villa mellem dette Hus og Sagsøgerens Ejendom. I saa Fald havde Værdiforringelsen for Sagsøgerens Ejendom kun andraget ca $\frac{1}{4}$ af det af dem nu ansatte Beløb.

Sagsøgte har til Støtte for den nedlagte Frifindelsespaastand anført, at Muremester Larsen burde have skaffet sig sikre Oplysninger om Villakvarterets Udstrækning og Garanti for, at der kom Villabebyggelse paa Hjørnegrunden, hvis han lagde afgørende Vægt herpaa. Sagsøgeren kan ikke have videre Rettigheder end Larsen, og Larsen havde Forstaaelse af, at der paa Hjørnegrunden kunde komme en noget anden Bebyggelse end paa de øvrige Grunde. Overretssagfører Chr Rasmussen var vel Sagfører for Sagsøgte ved Parcellsalg, men han havde ingen Bemyndigelse til at forpligte Sagsøgte overfor Sagsøgeren eller Larsen, og han var under Forhandlingerne med Sagsøgeren kun Sagfører for Larsen og Sagsøgeren. Sagsøgte bestrider Sagsøgerens Opgørelse af det litte Tab, der i hvert Fald under Hensyn til Larsens Forstaaelse af Byggemulighederne paa Hjørnegrunden ikke kunde overstige 3750 Kr, nemlig Skønnets 5000 Kr $\div \frac{1}{4}$ Del.

Efter de foreliggende Oplysninger findes det nu vel, at Køberen af Sagsøgerens Ejendom kunde have Anledning til at skaffe sig nærmere Oplysning om, hvorledes Bebyggelsen ud mod Aaløkke Allé vilde blive. Derimod findes det ikke at kunne bebrejdes Køberen at have paaregnet, at der kom en mellemliggende Ejendom — Aaløkkehaven Nr 1 — med Villabebyggelse. Sagsøgeren og Larsen findes med Føje at have forstaaet Overretssagfører Chr Rasmussens Udtalelser saaledes, at Ejendommen ikke fik ringere Villabeliggenhed end de andre Villagrunde, der solgtes til lignende Pris, og Sagsøgte, paa hvis Vegne Overretssagfører Chr Rasmussen maa anses at være optraadt, burde have gjort opmærksom paa, at der eventuelt kom høj Bebyggelse op ad Sagsøgerens Ejendom.

Idet Sagsøgte herefter maa anses erstatningspligtig overfor Sagsøgeren og Erstatningen passende vil kunne fastsættes til 3000 Kr, vil Sagsøgte være at dømme til at betale dette Beløb med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren med 400 Kr.

Nr 62/1937.

Rigsadvokaten
m o d

Hans Frederik Hansen Ellegaard (Graae),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 229, Stk 2.

København's Byrets Dom af 11 November 1936: Tiltalte Hans Frederik Hansen Ellegaard bør straffes med Fængsel i 3 Maaneder, hvoraf 6 Dage anses som udstaaet. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Tiltalte bør betale Sagens Omkostninger, derunder 60 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Chr Langballe.

Østre Landsrets Dom af 2 Februar 1937: Tiltalte Hans Frederik Hansen Ellegaard bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder det ved Byrettens Dom fastsatte Forsvarersalær, og Salær 40 Kr til den beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Chr Langballe, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

I Henhold til de i Byrettens Dom anførte Grunde og med Bemærkning, at dennes Resultat bestyrkes ved de efter Afsigelsen af Landsrettens Dom tilvejebragte Oplysninger, vil førstnævnte Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Det Overretssagfører Chr Langballe tilkendte Salær for Landsretten 40 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae 80 Kroner udredes af Tiltalte Hans Frederik Hansen Ellegaard.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales Hans Frederik Hansen Ellegaard i Henhold til Anklageskrift af 5 November 1936 til at lide Straf for Overtrædelse af Straffelovens § 229, Stykke 2, ved i Tiden fra Februar 1936 til sin Anholdelse den 20 Oktober 1936 at have ladet sig delvis underholde af sin Hustru Erna Sofie, født Molzen, af Penge, som hun med hans Vidende og Vilje tjente ved Utugt.

Tiltalte er født den 6 Juli 1887 og er ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte har nægtet sig skyldig og har forklaret, at han har været uvidende om, at hans Hustru har tjent Penge ved Utugt.

Under Sagen er der afgivet Vidneforklaringer af Tiltaltes Hustru, Fru Iversen, Fru Hoff, Opdagelsesbetjentene Vecht, Heide og Brøndum, Fru Merwald, Købmand Steengaard, Cigarhandler Holger Poulsen, Restauratør Anders Petersen og Carl Sømberg.

Af Sagen fremgaar, at Tiltalte og hans Hustru sammen med deres to Børn, fødte henholdsvis den 6 Maj 1934 og den 31 December 1935, boede Larsbjørnstræde Nr 22, 1 Sal, til den 1 August 1936, da de flyttede til Kompagnistræde Nr 7, 2 Sal. Tiltalte opsagde Lejligheden i Larsbjørnstræde, efter at Værten, Købmand Steengaard, i Begyndelsen af Maj havde gjort ham bekendt med, at Beboerne havde klaget over, at Tiltaltes Hustru drev Utugt som Erhverv, og at han ikke vilde finde sig i, at Lejligheden blev brugt til Utugt.

Tiltaltes Hustru har forklaret, at hun fra sidst i Februar eller først i Marts 1936 har tjent Penge ved Utugt; det foregik paa Bopælen; naar hun har haft Mandfolk med sig hjemme, har Tiltalte ikke været hjemme, undtagen den sidste Gang. Hun har aldrig fortalt sin Mand, at hun har tjent Penge ved Utugt. Hun mener, at hun ialt har tjent 30—40 Kr paa den Maade.

Tiltalte blev anholdt den 21 Oktober 1936 Klokken 1,15. Den foregaaende Aften havde Opdagelsesbetjentene Brøndum og Heide set Tiltaltes Hustru følges med en Mandsperson, som hun havde talt til i Naboløs, til Kompagnistræde Nr 7, og ca et Kvarter efter, at Manden var gaaet igen, indfandt de sig i Ejendommen, hvor de hørte Samtale mellem hende og en Mandsperson, der viste sig at være Tiltalte.

Tiltalte har under Sagen været fængslet fra den 21 til den 30 Oktober 1936.

Efter det saaledes foreliggende maa det anses for udelukket, at Tiltalte kan have været uvidende om, at hans Hustru har tjent Penge ved Utugt. I 1936 har ingen af Ægtefællerne haft Arbejde, og Tiltalte har oppebaaret Socialhjælp og Sygedagpenge, ligesom han har laant forskellige Beløb, der imidlertid er tilbagebetalt, da han i Oktober Maaned solgte nogle Obligationer, som han havde faaet fra Amerika i Anledning af sin Deltagelse i Verdenskrigen.

Tiltaltes Hustrus Forklaring om kun at have tjent 30—40 Kr ialt ved Utugt kan ikke være rigtig, idet det navnlig paa Grundlag af Fru Iversens og Købmand Steengaards Vidneforklaringer i Forbindelse med det iøvrigt foreliggende maa antages, at hun jævnligt »trak« i Kvarteret, og at Indtægten ved hendes Utugterhverv i hvert Fald ligger væsentligt højere.

Da det herefter maa anses tilstrækkeligt godtgjort, at det er med Tiltaltes Vidende og Vilje, at hans Hustru har tjent Penge ved Utugt, og at Pengene er kommet ham til gode ved Anvendelse enten til Hustruens eller Børnenes Fornødenheder eller i deres fælles Husholdning, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 229, Stykke 2, efter Omstændighederne med Fængsel i tre Maaneder, hvoraf seks Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af fem Aar.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 4 Afdeling den 11 November 1936 (192/36) og paaanket af Tiltalte Hans Frederik Hansen Ellegaard til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Ved de foreliggende Oplysninger kan det ikke anses tilstrækkelig godtgjort, at Hustruens Utugtserhverv har haft noget større Omfang. Under Hensyn hertil samt til, at saavel hun som Tiltalte har benægtet, at noget af det ved Utugt fortjente er kommet Tiltalte til gode, findes det betænkeligt at statuere, at Tiltalte helt eller delvis har ladet sig underholde af Hustruen. Tiltalte vil derfor være at frifinde.

Nr 219/1936.   Inspektør **P Huusmann** (Teist)

m o d

Kaptajn **I C Matthiesen** (Hartv Jacobsen),

betræffende Vederlag for Appellantens Ulejlighed med Forhandlinger paa Indstævntes Vegne med tyske Myndigheder.

Vestre Landsrets Dom af 3 August 1936: Sagsøgte, Kaptajn I C Matthiesen, bør til Sagsøgeren, Inspektør P Huusmann, betale 981 Kr 05 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 November 1935, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges de for Sagsøgeren henholdsvis under Sagens Forberedelse ved Underretten og under Domsforhandlingen ved Landsretten beskikkede Sagsførere, Landsretssagfører Rosenstand, Aabenraa, og Overretssagfører Sørensen, Viborg, i Salærer henholdsvis 175 Kr og 100 Kr, førstnævnte tillige i Godtgørelse for Udlæg 31 Kr 80 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige. — — — — —

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Inspektør P Huusmann, til Indstævnte, Kaptajn I C Matthiesen med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1916 havde Sagsøgte, Kaptajn I C Matthiessen, Aabæk, ydet Byen Slesvig et Laan, stort 40 000 Rm. Som Følge af den tyske Inflation i Aarene efter Verdenskrigen blev dette Beløb værdiløst, men i Henhold til en tysk Rigslov af 16 Juli 1925 om Opskrivning af offentlige Laan opnaaede Sagsøgte i Aaret 1925 en Ordning med Slesvig By, hvorefter Laanet blev omskrevet til 12½ pCt af dets Paalydende, altsaa 5000 Rm, hvorfor Byen udstedte et indtil 1 Januar 1936 uopsigeligt Gældsbevis til ham. I Aaret 1934 kom Sagsøgte i Forbindelse med Sagsøgeren, Inspektør P Huusmann, Stollig, der paatog sig at søge en ny og for Sagsøgte fordelagtigere Ordning gennemført overfor Slesvig By. Der afsluttedes i den Anledning den 11 Oktober 1934 en Overenskomst mellem Parterne, hvorefter Sagsøgeren fik Fuldmagt til at repræsentere Sagsøgte, og hvori det bl andet hedder:

»Erzielt Hr Insp Huusmann etwas durch seine Tätigkeit gewährt Hr Kapt I C Matthiesen ihm dafür als Entgelt 10 pCt des zur Auszahlung kommenden Betrages, fällig am Tage der Auszahlung.«

Sagsøgeren anstillede derpaa nærmere Undersøgelse og konstaterede derved, at det for det oprindelige Laan, stort 40 000 Rm, udstedte Gældsbevis manglede Godkendelse af vedkommende tyske tilsynsførende Myndighed (Bezirksausschuss), hvoraf Følgen maatte være, at Laanet ikke kunde anses forpligtende som offentligt Laan og derfor ikke var underkastet den forannævnte tyske Rigslov angaaende Opskrivning. Sagsøgeren indledede derefter Forhandlinger med Slesvig By om Opskrivning af det i 1916 ydede Laan paa et andet Grundlag, nemlig efter Principperne i Bürgerliches Gesetzbuch om uretfærdig Berigelse. Resultatet af Sagsøgerens Bestræbelser blev, at der mellem Sagsøgte og Byen Slesvig blev indgaaet et Forlig, der ogsaa omfattede en Laanesag mellem bemeldte By og Arvingerne efter en nu afdød Frk E Matthiessen. Forliget blev bekræftet ved følgende den 15 December 1934 daterede til Sagsøgeren stiledede Skrivelse fra Borgmesteren i Slesvig:

»Ich bestätige mein gestriges Telegram — — — und wiederhole, dasz ich in Sachen Kapitän I C Matthiessen in Aubeck und Fräulein E Matthiessens Erben den am 28 November 1934 gemachten Vergleichsvorschlag annehme. Hiernach musz die Stadt Schleswig bis spätestens 31 Dezember 1934 das Geld der Vergleichssumme, und zwar:

für I C Matthiessen	10 000 Rm
für Frl Matthiessens Erben.....	7 500 —

zusammen.... 17 500 Rm

aufbringen.

Sie wird weiter bemüht sein, die Devisenausfuhr — Genehmigung des Landesfinanzamtes — zu erhalten soweit eine solche erforderlich ist. Bei der Auszahlung wird das Kursverhältnis zwischen Mark und Krone vom 28. November 1934 zu Grunde gelegt werden, falls es für die Gläubiger günstiger sein sollte als am Tage der Auszahlung.

Nach Eingang der beantragten Bescheinigung von der Devisenstelle werde ich Ihnen weitere Nachricht geben — — —«

Der førtes herefter af Sagsøgeren med Bistand af en Sagfører i Flensborg samt af Repræsentanter for Slesvig By en Række Forhandlinger med de tyske Devisemyndigheder sigtende til at muliggøre Overførsel til Danmark af de af Forliget omfattende Beløb, derunder de 10 000 Rm til Sagsøgte, hvilket mentes gennemførligt under Hensyn til, at Forliget ogsaa var fordelagtigt for Slesvig By. Sagsøgeren rejste i den Anledning personlig til Berlin, hvor han forhandlede med en Embedsmand i vedkommende tyske Rigsministerium, men ikke opnaaede noget endeligt Resultat. I Januar 1935 var Borgmesteren i Slesvig til Stede paa Sagsøgtes Bopæl i Aabæk og forhandlede med ham om en Afvikling af Gælden paa 10 000 Rm saaledes at der straks betaltes 2000 Rm og derefter aarlige Afdrag paa 1000 Rm, saavidt mulig til fri Raadighed for Sagsøgte. Overenskomst med Sagsøgte opnaaedes dog ikke. I Skrivelse af 18 Marts 1935 til Sagsøgerens Repræsentant i Flensborg meddelte Borgmesteren i Slesvig, at hans Anstrengelser for at opnaa Tilladelse til Udbetaling af hele Fordringen til Sagsøgte kun delvis havde ført til Resultat, idet 750 Rm, var blevet overført til Sagsøgte, medens Restbeløbet ikke kunde tillades overført til Danmark, samt at Opfyldelsen af Forliget herefter kun kunde bestaa i, at Resten 9250 Rm blev indbetalt paa spærret Konto for Matthiessen i Tyskland, men dette havde denne ikke ønsket. Det meddeltes derhos i Skrivelsen, at Restbeløbet vilde blive forrentet af Byen Slesvig og i Tidens Løb afdraget. I September Maaned 1935 tilbagekaldte Sagsøgte derpaa uden Varsel den Sagsøgeren givne Fuldmagt til at varetage hans Interesser, og Sagsøgeren var derefter afskaaret fra at foretage videre i Sagen overfor Slesvig. Det indgaaede Forlig af 15 December 1934 blev udtrykkelig godkendt af Sagsøgte i en Skrivelse af 27 April 1936; men denne Godkendelse har Sagsøgte efter det oplyste i Maj s A tilbagekaldt.

Idet Sagsøgeren gør gældende, at han ved sit Arbejde har opnaaet et for Sagsøgte værdifuldt Resultat, nemlig Omskrivning af det oprindelige Laan paa 40 000 Rm (Papirmark) til 10 000 Rm (Guldmark) og til en særlig gunstig Kurs, nemlig 180 Kr 75 Øre for 100 Rm, og

at det skyldes Sagsøgtes eget Forhold, at Sagsøgeren ved Fuldmagtens Ophævelse er blevet afskaaret fra at arbejde videre paa en rimelig Ordning af Spørgsmaalet om Restforligssummens Overførelse til Danmark til Raadighed for Sagsøgte, har han under nærværende Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale Sagsøgeren 1852 Kr 99 Øre tillige med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 November 1935, indtil Betaling sker.

Det indsogte Beløb fremkommer saaledes:

10 pCt af 10 000 Rm med Fradrag af allerede udbetalte	
750 Rm eller 9250 Rm — 925 Rm omregnet til en	
Kurs af 180,75	1671 Kr 94 Øre
Omkostninger ved Rejse til Berlin, Porto m v.....	181 — 05 —

Ialt.... 1852 Kr 99 Øre.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, forsaavidt angaar 500 Rm: 903 Kr 75 Øre, endvidere paastaar han sig frifundet for Tiden forsaavidt angaar 425 Rm: 768 Kr 19 Øre. Beløbet 181 Kr 05 Øre erkender han sig pligtig at betale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte anført følgende:

Efter Ordlyden af den indgaaede Overenskomst af 11 Oktober 1934 med Sagsøgeren er Sagsøgte kun pligtig at betale 10 pCt i Provision af det af Sagsøgeren ved Forhandling med Byen Slesvig opnaaede, men da Sagsøgte selv allerede i 1925 havde gennemført en Ordning, hvorefter der af Slesvig By udstedtes Gældsbevis til ham paa 5000 Rm, kan Sagsøgeren ikke med Rette beregne sig Provision af dette Beløb, der er indbefattet i de i Forliget af 15 December 1934 omhandlede 10 000 Rm; med Hensyn til det saaledes forlangte Provisionsbeløb, altsaa 500 Rm, kræver Sagsøgte derfor pure Frifindelse.

Hvad angaar Restbeløbet, nemlig 10 pCt Provision af 4250 Rm: 425 Rm gør Sagsøgte gældende, at han efter Bestemmelserne i den forommeldte Overenskomst af 11 Oktober 1934 kun er pligtig at betale den aftalte Provision af de Beløb, der virkelig kommer til Udbetaling til ham, og saaledes at Provisionen først forfalder, naar Beløbet er udbetalt til ham. I Overensstemmelse hermed har Sagsøgte betalt Sagsøgeren 10 pCt af de udbetalte 750 Rm, men da Restbeløbet stadig henstaar hos Debitor, Slesvig By, anser Sagsøgte sig ikke forpligtet til nu at betale Provision heraf til Sagsøgeren, hvorfor han angaaende de 425 Rm kræver sig frifundet for Tiden.

Efter alt det oplyste — derunder det ved Vidneafhøring af den Sagfører i Flensborg, der har bistaet Sagsøgeren, og af nogle Embedsmænd i Slesvig Bys Kommunalforvaltning fremkomme — maa Retten gaa ud fra, at Forliget af 15 December 1934 med Slesvig By er opnaaet paa et fra Ordningen i 1925 forskelligt Grundlag, samt at den Ugyldighedsgrund, der maatte ramme Laanedokumentet af 1916 fra Slesvig By vedrørende 40 000 Rm, ogsaa vil kunne gøres gældende med Hensyn til det af Byen i 1925 til Sagsøgte udstedte Gældsbevis, hvorved Fordringen omskrives til 5000 Rm. Herefter findes Sagsøgeren, ogsaa under Hensyn til Bestemmelserne i Forliget af 1934 om den for Sagsøgte gunstige Kurs i Forholdet mellem Reichsmark og danske Kroner, at have opnaaet et for Sagsøgte betydningsfuldt Resultat ved-

rørende hele Forligssummen 10 000 Rm. Det maa endvidere antages, at der i hvert Fald foreligger en Mulighed for, at Sagsøgeren kunde have opnaaet en rimelig Ordning med Hensyn til Pengenes Overførelse, eventuelt gennem successive Betalinger, saafremt Sagsøgte ikke ved at tilbagekalde Fuldmagten uden at give Sagsøgeren en Frist til at søge et Resultat opnaaet, havde afskaaret Sagsøgeren fra videre Arbejde i Sagen. Imidlertid tør Retten ikke, som Sagen foreligger oplyst, statuere, at Overførsel af Restbeløbet til Danmark til Raadighed for Sagsøgte vilde kunne være opnaaet af Sagsøgeren, og efter Ordlyden af den oftnævnte Overenskomst af 11 Oktober 1934 mellem Parterne findes der derfor ikke at være Grundlag for — som af Sagsøgeren paastaet — at tilkende ham en Provision paa 10 pCt af 9250 Rm. Derimod skønnes det ikke rettere, end at det af Sagsøgeren i Sagsøgtes Interesse udførte Arbejde har været saa betydningsfuldt, at det — særlig naar henses til det foran bemærkede om Sagsøgtes vilkaarlige Afbrydelse af Forholdet til Sagsøgeren — maa paahvile Sagsøgte nu at yde Sagsøgeren et vist Vederlag derfor udover Godtgørelse af positive Udlæg. Størrelsen af dette Vederlag maa fastsættes skønsmæssigt, og efter samtlige foreliggende Omstændigheder findes det at kunne bestemmes til 800 Kr, hvilket Beløb Sagsøgte tilligemed det anerkendte Omkostningsbeløb, 181 Kr 05 Øre, vil have at tilsvare Sagsøgeren med Renter som paastaet.

Med Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor bestemt — — —

Tirsdag den 10 Juni.

Nr 43/1937.

Rigsadvokaten

mod

Jens Peter Svendsen (Harboe),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 203 m m.

Dom afsagt af Retten for Straffesager for Roskilde Købstad m v den 13 Juni 1936: De Tiltalte — — — bør hver især inden 15 Dage efter Dommens Forkyndelse bøde 25 Kr til Statskassen og Tiltalte Repræsentant Jens Peter Svendsen inden samme Frist 300 Kr til samme Kasse. Forvandlingsstraffen bestemmes — — — for Tiltalte Svendsens Vedkommende til Hæfte i 20 Dage. Til Fordel for Statskassen inddrages følgende af de Tiltalte ulovligt oppebaarne Beløb: — — — af Tiltalte Svendsen 790 Kr. Endelig konfiskeres til Fordel for Statskassen de i Sagen nævnte ulovlige Gevinstspilleapparater, hvorhos de i dem forefundne Pengebølg, ialt 121 Kr 31 Øre, inddrages til Fordel for Statskassen. Sagens Omkostninger udredes af de Tiltalte in solidum. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 14 September 1936: Underrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Bestemmelsen om Konfiskation af det i Dommen nævnte Beløb af 790 Kr udgaar. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Bornemann, udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udrede inden 3 Dage og det Statskassen iøvrigt tilkendte inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Det af Tiltalte udviste Forhold vil alene være at henføre under Straffelovens § 203.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Bøden findes at burde nedsættes til 100 Kroner med en Forvandlingsstraf af 7 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøden bestemmes til 100 Kroner og Forvandlingsstraffen til 7 Dage.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Harboe 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 23 December 1935 fra Politimesteren for Roskilde Købstad m v, saaledes som dette er ændret ved Politimesterens Paastand i Retsmødet den 6 Juni 1936, er

— — — —
13. Repræsentant Jens Peter Svendsen, født den 28 Juli 1893 i Sall Sogn, boende Vester Voldgade 104, København, sat under Tiltale

— — — for Overtrædelse af Straffelovens § 203, Stk 1, og Politivedtægten for Holbæk Amts Landdistrikt § 21, Stk 1, og Politivedtægten for Vordingborg-Nyraad Købstad § 59, Politivedtægten for Præstø Amtsraadskreds § 45 og Politivedtægten for Lejre og Ramsø-Tune Herreder § 45, idet

1. Tiltalte Jørgen Peter Jørgensen i ca 1 Aar til den 22 November 1935 paa — — — Hotel i Kirke Eskildstrup har søgt Erhverv ved og ydet Husrum til utilladt Hasardspil, idet han inden for nævnte Tidsrum

har haft et Gevinstspilleapparat opstillet i Restaurationslokalerne og derved tjent 45 Kr.

2. Tiltalte — — — fra 1 Januar 1933 til 22 November 1935 paa — — — Afholdshotel i Tølløse — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

3. Tiltalte — — — i ca 1 Aar indtil den 22 November 1935 paa — — — Hotel i Ruds Vedby — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

4. Tiltalte — — — i ca 3 Aar indtil den 22 November 1935 i — — — Forretning i Tersløse — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

5. Tiltalte — — — indtil den 22 November 1935 paa — — — Hotel i Stenlille — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

6. Tiltalte — — — i Tiden fra 1 Maj til 22 November 1935 paa — — — Kro i Nyraad — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

7. Tiltalte — — — i ca 1½ Aar indtil den 22 November 1935 paa — — — Hotel i Østervang — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

8. Tiltalte — — — i ca ½ Aar til den 22 November 1935 paa — — — Kro i Haarlev — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

9. Tiltalte — — — i ca 3 Maaneder til den 22 November 1935 paa Afholdsrestaurationen Vordingborgvej 31, Sdr Køge — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

10. Tiltalte — — — fra Foraaret d A til 22 November 1935 paa Afholdshotellet i Stenlille — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

11. Tiltalte — — — i ca 1 Aar indtil den 22 November 1935 paa Cafe »Parnas« i Havdrup — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

12. Tiltalte — — — i ca 2 Aar til den 22 November 1935 paa Gershøj Kro — — — har haft et Gevinstspilleapparat opstillet — — —

13. Tiltalte Jens Peter Svendsen i forannævnte Tidsrum og paa de der nævnte Restaurationer har søgt Erhverv ved og fremmet Adgangen til Hasardspil, idet han har opstillet paa Restaurationerne de i Sagen nævnte Gevinstspilleapparater, hvorved hans Fortjeneste har udgjort ialt 790 Kr.

Der er derhos i Medfør af Straffelovens § 77, Stk 1 og 3, nedlagt Paastand paa, at de i Sagen omhandlede 12 Gevinstspilleapparater samt 3 Gevinstspilleapparater, der er taget i Forvaring ved Ransagning paa Tiltalte Svendsens Bopæl, inddrages til Fordel for Statskassen, og at de i Apparaterne forefundne Pengebeløb, ialt 121 Kr 31 Øre, inddrages til Fordel for den Politibetjent, der har deltaget i Sagens Behandling.

Endvidere er nedlagt Paastand paa, at Udbyttet af det i Anklageskriftet beskrevne Hasardspil inddrages til Fordel for Statskassen, saaledes at Konfiskationspaastanden for

— — — — —
Tiltalte 13 Svendsen andrager ..... Kr 790,00.

De Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet bortset fra Tiltalte Svendsen, der tidligere er anset saaledes:

1. Ved Dom afsagt den 28 Maj 1929 af Retten for Helsingør Købstad m v i Medfør af Motorlov 1 Juli 1927 § 27 med en Bøde af 300 Kr.

2. Ved Dom afsagt den 17 August 1933 af Københavns Byret i Medfør af Motorlovens § 41, jfr §§ 27 og 29, og Færdselslovens § 38, jfr § 8, med en Bøde af 65 Kr.

3. Ved samme Rets Dom af 22 Maj 1935 i Medfør af Straffelovens § 204 og Forordning 6 Oktober 1753 med en Bøde af 100 Kr og Konfiskation af Spilleapparat og kontant 88 Kr 45 Øre.

Af det under Sagen oplyste fremgaar det, at de i Anklageskriftet omhandlede 12 Gevinstspilleapparater har været opstillet paa de under 1—12 nævnte Hoteller m v i de anførte Tidsrum, uden at Politiets Tilladelse har været indhentet i de Tilfælde, hvor saadan Tilladelse udkræves efter de respektive Politivedtægter. De øvrige 3 Spilleapparater er taget i Forvaring efter Ransagning paa Tiltalte Svendsens Bopæl.

Tiltalte 1 Jørgen Peter Jørgensen har erkendt sig skyldig i Overtrædelse af de paagældende Straffelovsbestemmelser ved i omhandlede Tidsrum at have haft et Gevinstspilleapparat opstillet i Restaurationen paa Kirke Eskildstrup Hotel og herved tjent 45 Kr. Tiltalte 13 Svendsen har erkendt sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens Hasardbestemmelse ved at have haft et Spilleapparat mærket »Bellfruit« staaende hos Tiltalte 5 Andersen paa Stenlille Hotel, hvorved han har haft en Indtægt af ialt 35 Kr, idet han indrømmer, at dette Apparat er et rent Lykkespil. Tiltalte Svendsen og de under 2—12 anførte Tiltalte har derimod med Hensyn til de øvrige under Sagen omhandlede Spilleapparater nægtet sig skyldig i noget ulovligt, idet de hævder, at disse, hvorved Spillet foregaar ved Indkast af Pengemønter, ikke er Lykke- eller Hasardspil, men Behændighedsspil. Efter det, der under Sagen er oplyst om disse Apparater, som endydermere er blevet demonstreret for Retten, maa denne dog formene, at Apparaterne ikke med Rette kan betegnes som Behændighedsspil, men at det væsenlig beror paa Tilfældet, om den Spillende faar Gevinst eller Tab.

Herefter vil de Tiltalte være at anse efter de Bestemmelser, i Henhold til hvilke de er sat under Tiltale, de under 1—12 anførte Tiltalte — — — hver med en Bøde af 25 Kr til Statskassen og Tiltalte Svendsen med en Bøde af 300 Kr til Statskassen. Forvandlingsstraffen bestemmes for — — — Tiltalte Svendsen til Hæfte i 20 Dage.

Ved det ulovlige Spil har de nedennævnte Tiltalte haft følgende Indtægter: — — — medens Tiltalte Svendsen ved Opstillingen af Apparaterne paa de omhandlede Hoteller m v har haft en samlet Indtægt paa 790 Kr, hvilket Beløb vil være at inddrage til Fordel for Statskassen.

De nævnte ulovlige Gevinstspilleapparater vil derhos være at konfiskere som paastaaet, hvorhos de i Apparaterne forefundne Pengebeløb, ialt 121 Kr 31 Øre, vil være at inddrage til Fordel for Statskassen.

Sagens Omkostninger udredes af de Tiltalte in solidum.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Straffesager for Roskilde Købstad m v den 13 Juni 1936 og er af Tiltalte Jens Peter Svendsen paaanket til Formildelse af Straffen og med Paastand om, at Konfiskation ikke finder Sted. Anklagemyndigheden procederer til Stadfæstelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste, dog at der ikke findes tilstrækkelig Anledning til at udstrække Konfiskationen til det i Dommen nævnte Beløb af 790 Kr.

Fredag den 11 Juni.

Nr 146/1936. **Agnes Kirstine Jensen**, f Jepsen
(Meyer efter Ordre)

mod

Arbejdsmand **Jens Christian Jensen** (Ingen) og BARNET **Hilmer Egon Jensen** ved dets Værge Maler **Nicolaj Henningsen**
(Steglich-Petersen efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Hilmer Egon Jensen kan anses for at være Appellantindens og Arbejdsmand Jens Christian Jensens Ægtebarn.

Vestre Landsrets Dom af 7 April 1936: Det af Sagsøgerinden, frasepareret Hustru Agnes Kirstine Jensen, født Jepsen, den 19 November 1934 fødte Barn, Sagsøgte Hilmer Egon Jensen, bør anses som hendes og Sagsøgte, Arbejdsmand Jens Christian Jensens ægtefødte Barn. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgerinden ved Underretten og Landsretten beskikkede Sagfører, Landsrettssagfører Rimestad, Lemvig, i Salær 125 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 85 Kr 15 Øre, samt de for Sagsøgte Hilmer Egon Jensen henholdsvis under Sagens Forberedelse ved Underretten og under Domsforhandlingen ved Landsretten beskikkede Sagførere, nemlig Sagfører Buch, Lemvig, og Overretssagfører Ejstrup, Viborg, i Salærer 40 Kr og 70 Kr, samt førstnævnte i Godtgørelse for Udlæg 2 Kr, hvilke Beløb alle udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter Dommens Afsigelse er der foretaget fornyet Blodtypebestemmelse af en Blodprøve fra Indstævnte Jens Christian Jensen og Universitetets retsmedicinske Institut har den 28 Oktober 1936 udtalt: »Trods anvendelse af specielt tilberedte anti-N-sera

saavel som af den saakaldte absorptionsmetode er der ikke fundet tegn paa N₂-indhold i Jens Christian Jensens blod. Diagnosen bliver saaledes som ved den første undersøgelse A (A₁) M.«

Der foreligger derhos en Udtalelse af 18 Marts 1937 fra Retslægeraadet, hvori der bl a siges:

»Med Hensyn til den nærværende sags forhold til vejledningen, spec »tilføjelsen« skal bemærkes, at Raadet med udtrykket »vægtige, blodtypebestemmelsen uvedkommende omstændigheder — — —« ikke har haft i tanke sager, hvor forholdene ligger som i nærværende.

Det skal for fuldstændigheds skyld tilføjes, at den væsenlig teoretiske fejlmulighed in casu yderligere gøres diminutiv gennem Retsmedicinsk Instituts fornyede undersøgelse af 28 oktober 1936.«

Ved de af Appellantinden, Indstævnte Jensen og Jens Kristian Jensen afgivne, i den indankede Dom gengivne Forklaringer i Forbindelse med de i Dommen og foran refererede Udtalelser om Blodprøvernes Resultat, findes det tilstrækkelig bevist, at Indstævnte Jensen ikke er Fader til det i Sagen omhandlede Barn.

Herefter vil der være at give Dom overensstemmende med den af Appellantinden nedlagte Paastand.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Det af Appellantinden Agnes Kirstine Jensen, født Jepsen, den 19 November 1934 fødte Barn Hilmer Egon Jensen kan ikke anses for at være hendes og Indstævnte Arbejdsmand Jens Christian Jensens Ægtebarn.

I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande

Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Karsten Meyer og Steglich-Petersen hver 200 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Færdig fra Trykkeriet den 30. Juni 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer. .

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 14

Fredag den 11 Juni.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerinden, Agnes Kirstine Jensen, f Jepsen, af Bøvling, blev den 31 August 1926 gift med Sagsøgte, Arbejdsmand af Langager Jens Christian Jensen, født den 6 Februar 1903. Ægtefællerne boede sammen indtil engang i Marts Maaned 1934. Ved en af Ringkøbing Amt den 30 Juni 1934 udfærdiget Bevilling blev Ægtefællerne separerede. Den 19 November 1934 fødte Sagsøgerinden et Barn, der i Daaben har faaet Navnet Hilmer Egon Jensen. Idet Sagsøgerinden gjorde gældende, at Faderen til dette Barn er Invaliderentynder af Resen Jens Kristian Jensen, født den 22 April 1901, har hun inden Retten for Lemvig Købstad m v anlagt Sag mod denne, hvorunder hun har paastaet ham tilpligtet at udrede Underholdsbidrag til Barnet. Fornævnte Jens Kristian Jensen erkendte under Sagen inden Retten, at han har haft Samleje med Sagsøgerinden paa en saadan Tid, at han kan være Fader til Barnet, der ifølge Kredslægens Erklæring maa antages at være avlet i Tiden fra Midten af Januar til Midten af Marts 1934, hvorhos han tilbød at betale Underholdsbidrag efter Overøvrighedens Bestemmelse. Den 17 August 1935 resolverede Ringkøbing Amt, at der ikke kan udfærdiges Bidragsresolution for Invaliderentynder Jens Kristian Jensen, forinden der foreligger Domsafgørelse for, hvorvidt Barnet maa anses for ægte eller uægte. Sagsøgerinden har derpaa under nærværende, ved Retten for Lemvig Købstad m v forberedte Landsretssag nedlagt Paastand om, at det fastslaas ved Dom, at det af hende den 19 November 1934 fødte Barn, fornævnte Hilmer Egon Jensen, ikke er ægtefødt.

Sagsøgte frasepareret Arbejdsmand Jens Christian Jensen, der skønt lovlig indkaldt ikke har givet Møde ved Domsforhandlingen, har under Sagens Forberedelse forklaret, at han ikke er Fader til det i Sagen omhandlede Barn.

Sagsøgte Hilmer Egon Jensen har ved sin ad hoc beskikkede Væрге, Maler Nicolaj Henningen af Kjældige, nedlagt Paastand om, at det ved Dommen fastslaas, at Hilmer Egon Jensen er Ægtebarn i Ægteskab mellem Sagsøgerinden og Sagsøgte Jens Christian Jensen.

Under Sagen har saavel Sagsøgerinden som Sagsøgte Jens Christian Jensen afgivet Partsforklaring og Invaliderentynder Jens Kristian Jensen har afgivet Vidneforklaring. Sagsøgtes Partsforklaring gaar ud paa, at han vel som nævnt boede sammen med sin Hustru, Sagsøgerinden, indtil en Gang i Marts 1934, men at han og Hustruen siden 1 No-

vember 1933 ikke sov i samme Værelse, samt at han siden sidstnævnte Dato ikke har haft Samleje eller anden kønslig Omgang med Sagsøgerinden. Sagsøgte har videre forklaret, at i Efteraaret 1933 begyndte fornævnte Invaliderentenyder Jens Kristian Jensen at staa i kønsligt Forhold til Sagsøgerinden. Sidstnævnte har forklaret, at hun paa Barnets Avlingstid ikke har haft Samleje med sin Mand, men alene med Invaliderentenyder Jens Kristian Jensen, med hvem hun i det anførte Tidsrum tilbragte alle Nætter, medens hendes Mand sov sammen med Invaliderentenyderens Hustru. Invaliderentenyder Jens Kristian Jensen har afgivet en hermed stemmende Vidneforklaring.

Der er under Sagen udtaget Blodprøve af alle tre Parter og af Invaliderentenyder Jens Kristian Jensen. Herefter har Sagsøgerinden Type A (A_1) N, Sagsøgte Barnet Hilmer Egon Jensen A (A_1) N, Sagsøgte Jens Christian Jensen A (A_1) M, og Invaliderentenyder Jens Kristian Jensen BMN. Universitetets retsmedicinske Institut har herefter udtalt, at der hverken efter AB0-MN eller A_1 - A_2 -systemet er noget til Hinder for, at Invaliderentenyder Jens Kristian Jensen kan være Fader til det i Sagen omhandlede Barn, hvorimod Sagsøgte Jens Christian Jensens Faderskab er uforeneligt med MN-systemet, se dog Vejledningen Punkt III samt Tilføjelse. Disse er saalydende:

»III MN-systemet.

Siden affattelsen af Institutets forrige, af R R den 12 December 1933 tiltraadte Vejledning er erfaringsmaterialet paa dette omraade vokset meget betydeligt. Det har herved vist sig, at der findes en overordentlig sjælden variant af N-egenskaben (betegnet N_2). Denne er karakteriseret ved, at N-receptoren er abnormt svag, saaledes at man maa regne med muligheden af, at den kan unddrage sig paavisning, hvorved der fremkommer mulighed for, at et faderskab kan udelukkes fejlagtigt.

Dette gælder dog kun, hvor udelukkelsen sker paa basis af visse blodtypekonstellationer indenfor MN-systemet.

Et andet omraade af systemet paavirket ikke af denne feilkilde, idet faderskab her vil være uforeneligt med systemet, selv om der skulde foreligge en skjult N_2 -egenskab hos en af parterne.

For vurderingen af dette sidste omraade gælder derfor samme synspunkt som i vejledningen af 1933: faderskab uforeneligt med MN-systemet maa siges at kunne udelukkes med saa stor vished, som en biologisk metode kan give.

Hvor et faderskabs uforenelighed med systemet derimod beror paa blodtypekonstellationer, ved hvilke tilstedeværelsen af et upaa-viseligt N_2 -anlæg hos en af Parterne vil kunne spille en rolle, vil Institutet i en særlig tilføjelse gøre opmærksom paa, at tilfældet falder indenfor dette omraade, samt gøre rede for den betydning, der bør tillægges denne omstændighed.

Angaaende N_2 -egenskaben skal bemærkes i almindelighed:

1. Egenskaben maa være overordenlig sjælden (MN-systemet har været kendt og gennearbejdet energisk i 7 Aar, før den iagttoges).

2. Egenskaben er arvelig, og det maa regnes for godtgjort, at den nedarves efter en bestemt, simpel arveregel. Af denne arvegang følger,

at det omraade, hvor der kan tillægges egenskaben betydning som fejlkilde ved faderskabsudelukkelse, yderligere indskrænkes.«

»Tilføjeelse.

Det skal bemærkes, at den foreliggende blodtypekonstellation henhører under det i vejledningen punkt III omtalte omraade af MN-systemet, hvor forekomst af en (ikke paaviselig) N_2 -egenskab hos en af Parterne vil influere paa faderskabsudelukkelsens rigtighed.

Var et saadant (upaaviseligt) anlæg til stede hos sidstnævnte Jens Christian Jensen (f d 6 Februar 1903) vilde hans faderskab være muligt.

Den hyppighed, hvormed den paagældende egenskab optræder, kan ikke udtrykkes talmæssigt, da den er iagttaget som en familær ejendommelighed (og derfor kunde tænkes at være relativt almindelig indenfor et ganske begrænset befolkningsomraade, men samtidig overordenlig sjælden i den samlede befolkning).

Sandsynligheden for, at den omtalte fejlmulighed skulde foreligge i nærværende Sag, maa i betragtning af det anførte anses for overordenlig ringe; men man kan dog, indtil større erfaring haves, ikke anse den for saa ringe, at den kan lades ude af betragtning, hvor vægtige, blodtypeundersøgelsen uvedkommende omstændigheder i sagen skulde tale for det paagældende faderskabs rigtighed.«

Efter alt, hvad der saaledes foreligger, og naar henses til, at Sagsøgerinden og Sagsøgte Jens Christian Jensen paa Barnets Avlingstid havde fælles Bolig og Husholdning, kan det ikke anses for godtgjort, at Sagsøgte Hilmer Egon Jensen ikke er Sagsøgerinden Agnes Kirstine Jensen, født Jepsens og Sagsøgte Jens Christian Jensens ægtefødte Barn, og der vil herefter være at give Dom som nedenfor anført.

Med Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor bestemt.

Nr 228/1936.

Rigsadvokaten

mod

Peder Ludvig Simonsen (Meyer),

der tiltales for Bedrageri.

Dom afsagt af Retten for Straffesager for Roskilde Købstad m v den 28 Februar 1935: De Tiltalte Einar Schjøning, Willy Tage Strynbo og Peder Ludvig Simonsen bør hver især straffes med Fængsel i 7 Maaneder. De borgerlige Rettigheder frakendes hver af de Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. De Tiltalte bør een for alle og alle for een betale Sagens Omkostninger, hvorhos de Tiltalte Simonsen og Strynbo hver for sig i Salær til de for dem beskikkede Forsvarere, Landsretssagfører Skou og Sagfører Erntoft, begge af Roskilde, bør betale 100 Kr til hver.

Østre Landsrets Dom af 28 Juni 1935: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Tiltalte, Einar Schiønning Vedkommende bestemmes til 4 Maaneder og for Tiltalte, Peder Ludvig Simonsens Vedkommende til 10 Maaneder. Med Hensyn til Frakendelsen af de borgerlige Rettigheder henvises tillige for Tiltalte Simonsens Vedkommende til de ham tidligere overgaaede Straffedomme. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige med $\frac{1}{3}$, af de Tiltalte Willy Tage Strynbo og Simonsen med $\frac{2}{3}$ een for begge og begge for een, dog at de Tiltalte, Strynbo og Simonsen, hver for sig betaler Salæret til den for dem beskikkede Forsvarer, henholdsvis Overretssagfører V Byrdal og J Kalko 100 Kr til hver. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte Peder Ludvig Simonsen, dels af det offentlige til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Landsrettens Dom, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

Henvisningen til de tidligere Straffedomme findes at burde udgaa.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Cohns Dødsbo 100 Kroner, der udredes af det offentlige og Højesteretssagfører Meyer 200 Kroner, der udredes af Tiltalte Peder Ludvig Simonsen.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 10 Januar 1935 fra Statsadvokaten for Sjælland er Einar Schiønning, boende Nørre Farimagsgade 33, København, Willy Tage Strynbo (tidligere Hansen), boende C F Richsvej 59, Frederiksberg, og Peder Ludvig Simonsen, boende Lundtoftegade 93, 2 Sal, København, sat under Tiltale til at lide Straf:

A (II) a) Alle de Tiltalte for Bedrageri, Straffelovens § 279, eller for Underslæb, Straffelovens § 278, i Anledning af følgende Forhold:

Tiltalte Schiønning og Strynbo, der havde dannet et Interessentskab, kaldet »Wilex«, havde i Sommeren 1933 af Gaardejer Peter Nielsen, Skibby, købt et Fabriksanlæg i Roskilde uden kontant Udbetaling i den Hensigt at paabegynde en Lakfabrikation. I Fabriksanlægget havde A/S Roskilde Landbobank Sikkerhed for Gaardejer Niensens Skyld til Banken.

I Overværelse af de Tiltalte Strynbo og Simonsen opnaede Tiltalte Schiønning den 17 August 1933 i A/S Roskilde Landbobank et Kassekreditlaan paa 20 000 Kr, som Gaardejer Nielsen og Tiltalte Strynbo kautionerede for, idet dog Banken ved Direktør Stigaard som Betingelse for Laanets Ydelse stillede det Vilkaar, at Pengene kun maatte anvendes til Indkøb af Maskiner og Indretning af Lakfabriken. Uanset, at alle tre Tiltalte saaledes var vidende om Bankens Laanebetingelse, hævdede de, for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding, i Fællesskab og efter fælles Aftale i August og September 1933 til Forbrug til egen Fordel ialt 10 609 Kr 65 Øre af den tilstaaede Kassekredit, saaledes at kun 9390 Kr 35 Øre blev anvendt i Overensstemmelse med det for Ydelsen af Kassekreditlaanet stillede Vilkaar. Det saaledes svigagtig hævdede Beløb har de Tiltalte tilvendt sig ved dels uretmæssig at hæve kontante Beløb til Laan og Gager, dels ved at foregive, at Maskiner, Lakgryder m v til Brug ved den paatænkte Fabrikation blev købt af Interessentskabet gennem Tiltalte Simonsen, hvis angivne Priser betydeligt oversteg de paagældende Effekters virkelige Indkøbspris, hvorved de Tiltalte skaffede sig Lejlighed til selv og til egen Fordel at kunne forbruge de derved indvundne Beløb, og dels ved i enkelte Tilfælde til egen Fordel at disponere over de til Brug for Fabriken indkøbte Effekter.

b) Alle de Tiltalte for Bedrageri, Straffelovens § 279, idet de Tiltalte for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding — efter den 29 September 1933 at have opnaaet et Veksellaan i A/S Roskilde Landbobank paa 8000 Kr under det urigtige Opgivende, at Interessentskabet vilde anvende Beløbet til Indkøb af Raavarer m v til Brug ved Lakfabrikationen — bortset fra et Beløb af 1618 Kr 11 Øre anvendte Restbeløbet af Veksellaanet, ialt 6381 Kr 89 Øre til egen Fordel som Gager, Salær, Indkøb af Møbler, Automobil og andet og saaledes paaførte Banken Tab.

B (III). Alle de Tiltalte for Bedrageri, Straffelovens § 279, over for Maskinfabriken »Lille Mølle«, København, idet de Tiltalte for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding i August Maaned 1933 — paa hvilket Tidspunkt det under Forhold a omhandlede Kassekreditlaan paa 20 000 Kr i A/S Roskilde Landbobank var deres eneste likvide Kapital — til Brug ved den af de Tiltalte Schiønning og Strynbo paatænkte Lakfabrikation i Roskilde efter fælles Aftale hos »Lille Mølle« med Tiltalte Simonsen som foregiven Køber indkøbte Maskiner m v til en Pris af 10 111 Kr 45 Øre, uagtet de Tiltalte hverken havde Hensigt eller Udsigt til at kunne betale, idet de i overvejende Grad anvendte de til den paatænkte Lakfabrikation fremskaffede Kreditter til egen Fordel, hvorved de kun formaaede at betale 4052 Kr af deres fornævnte Skyld og saaledes paadrog »Lille Mølle« et Tab paa 6059 Kr 45 Øre.

C (V). — — —

Tiltalte Schiønning er født den 5 Maj 1880 og ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte Strynbo er født den 22 April 1912 og er tidligere ved en af Københavns Byret den 12 September 1933 afsagt Dom i Medfør af Straffelovens § 287, 1 Stk, jfr § 278 og § 161 samt Lov Nr 85 af 31 Marts

1931 § 4, Stk 2, jfr Toldlovsbekendtgørelse Nr 171 af 11 Maj 1928 § 48 og Lov Nr 114 af 1 April 1922 § 10, Stk 2, anset med en Bøde af 300 Kr.

Tiltalte Simonsen er født den 21 Marts 1887 og er tidligere anset ved Højesterets Dom af 10 November 1908 i Medfør af midlertidig Lov om Ændringer i Straffelovgivningen af 1 April 1905 § 1, 2 Stk, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder og

ved Sorø Købstads Ekstrarets Dom af 18 Januar 1910 i Medfør af Straffeloven af 1866 § 100 og § 101 og Lov af 4 Februar 1871 § 6, jfr Politivedtægten for Sorø Købstad § 39 med Fængsel paa Vand og Brød i 8 Dage.

Endvidere har han i 1903 og 1907 for Overtrædelse af Politivedtægten for Sorø Købstad vedtaget Bøder af henholdsvis 20 Kr og 30 Kr.

ad Forhold A, a og b.

Sagens Omstændigheder er efter det foreliggende i det væsentlige følgende:

En Dag i Maj Maaned 1933 blev der af de Tiltalte Schiønning og Strynbo tillige med en Person ved Navn Hans Arlingthon underskrevet en Sluttedel vedrørende Køb af en Gaardejer Peter Nielsen tilhørende Ejendom Matr Nr 10 gc af Roskilde Købstads Vestermark med paastaaende Fabriksbygning, idet det var de paagældendes Hensigt i denne at indrette en Lakfabrik, som de vilde drive som et Interessentskab under Navnet »Wilex«. Købesummen var 43 000 Kr, der berigtigedes ved, at Køberne til Gaardejer Nielsen udstedte et Pantebrev for Beløbet med 1 Prioritets Panteret i Ejendommen, og det blev samtidig fastsat som en Betingelse for Handlen, at Fabriken skulde være i Gang senest den 1 August 1933. Efter Tiltalte Schiønnings Forklaring havde han paa det Tidspunkt Forbindelse med en svensk Direktør, hvis Navn ikke er oplyst under Sagen, og som havde stillet i Udsigt at ville laane ham 25 000 Kr til Start af Fabriken, og der var derfor ikke da Tale om noget Laan i Roskilde Landbobank. Da Tiltalte Schiønning imidlertid ikke opnaaede den forventede økonomiske Støtte fra den svenske Direktør og herefter ikke var i Stand til at faa Fabriken sat i Gang inden 1 August 1933, rettede han den 31 Juli 1933 Henvendelse til Roskilde Landbobank om Oprettelse af en Kassekredit paa 20 000 Kr, idet han til Sikkerhed herfor tilbød at transportere Renterne af en for ham under Bikubens Forvaltningsafdeling baandlagt Kapital, samt at tegne en Livsforsikring paa 20 000 Kr, og i Overensstemmelse hermed blev Kassekreditten den 17 August 1933 oprettet, saaledes at Tiltalte Strynbo og Gaardejer Nielsen tegnede sig som Kautionister for Laanet. Senere traadte Arlingthon ud af Interessentskabet »Wilex«, idet han den 6 September 1933 underskrev en Erklæring herom, og efter de under Sagen afgivne Forklaringer maa det antages, at alle 3 Tiltalte har foranlediget dette, efter at de havde erfaret, at Arlingthon skulde have Provision af en med Fabriken »Lille Mølle« afsluttet Handel angaaende Maskiner til Fabriken »Wilex«. Da Kassekreditten var opbrugt, henvendte alle 3 Tiltalte sig den 29 September 1933 til Roskilde Landbobank, og Banken gik nu med til at diskontere en Veksel paa 8000 Kr, der blev trukket af Tiltalte Simonsen paa de Tiltalte Schiønning og Strynbo og akcepteret af disse, og saa-

ledes at Nettobeløbet blev indsat paa en Konto, der fik Paategning om, at Hævning kun kunde finde Sted mod Underskrift af Tiltalte Simonsen i Forbindelse med enten Tiltalte Schiønning eller Tiltalte Strynbo.

Det første Spørgsmaal, der bliver at tage Stilling til, er, om det ved Bevilligelsen af Kassekreditlaanet og Veksellaanet er tilkendegivet de Tiltalte, eller disse iøvrigt har været klar over, at Laanene kun blev ydet paa Betingelse af, at de blev anvendt henholdsvis til Indkøb af Maskiner og Indretning af Lakfabriken og til Indkøb af Raavarer m v til Brug ved Lakfabrikationen.

Om dette Spørgsmaal har Tiltalte Schiønning forklaret, at han var klar over, at de paagældende Beløb kun maatte anvendes til Brug ved Fabriken Anlæggelse, dog saaledes at han ikke var udelukket fra selv at modtage Beløb til Rejser, Ophold og passende Vederlag, medens Tiltalte Strynbo har forklaret, at det ikke overfor ham er tilkendegivet, at Beløbene kun maatte anvendes til Anskaffelse af Maskiner, men at han tværtimod over for Bankdirektør Stigaard har fremhævet, at han maatte have Vederlag for sit Arbejde ved Fabriken; han har dog erkendt, at han var klar over, at Beløbene skulde anvendes til Fabriken. Tiltalte Simonsen har forklaret, at han ikke har deltaget i Forhandlingerne om Oprettelsen af Kassekreditten, og at de Medtiltalte ikke over for ham har udtalt, at Pengene kun maatte anvendes til Fabriken Indretning. Med Hensyn til Veksellaanet har han forklaret, at de Medtiltalte en Dag spurgte ham, om han vilde skrive under paa en Veksel paa 8000 Kr, og Tiltalte var da klar over, at Kassekreditten var opbrugt, og at der manglede Kapital til flere Indkøb til Fabriken »Wilex«; han vægrede sig dog mod at underskrive en saadan Veksel, men lovede, at han den følgende Dag vilde tage med de Medtiltalte til Roskilde Landbobank, og under Mødet her gik han ind paa at medunderskrive Vekslen, idet Bankdirektør Stigaard udtalte, at det ikke betød noget, men kun var nødvendigt af Hensyn til Bankens Bestyrelse.

Der var vel Tale om, at man skulde købe en Oliepumpe, men det blev iøvrigt ikke udtrykkeligt sagt, at Beløbet kun maatte anvendes til Fabriken; ved den paagældende Lejlighed blev det endelig aftalt, at der af den for Vekselbeløbet oprettede Konto i Banken kun kunde finde Hævning Sted efter Begæring af Tiltalte i Forbindelse med enten Tiltalte Schiønning eller Tiltalte Strynbo. Tiltalte har ikke nærmere kunnet forklare, hvorfor denne Ordning blev truffet.

Ved de af Sagfører Jacob Holm, Bankdirektør Stigaard og Hans Arlingthon afgivne Vidneforklaringer maa det anses for godtgjort, at det ved Kassekreditens Oprettelse den 17 August 1933 af Bankdirektør Stigaard udtrykkelig er tilkendegivet alle 3 Tiltalte, at Laanet kun maatte anvendes til Indkøb af Maskiner til Fabriken, hvilket alle 3 Tiltalte bifaldt.

Om Veksellaanet paa de 8000 Kr har Bankdirektør Stigaard forklaret, at det i hvert Fald blev tilkendegivet de Tiltalte Schiønning og Strynbo, at Beløbet kun maatte anvendes til Indkøb af Raavarer m v til Fabriken Start, og han mener, at Tiltalte Simonsen ligeledes var klar herover. Bankdirektør Stigaard har derhos bestridt, at der var Tale om, at Tiltalte Simonsen kun pro forma skulde underskrive Vekslen,

og han har endvidere forklaret, at det var Tiltalte Simonsen, der forlangte, at der ikke skulde kunne hæves af Veksellaanet uden dennes Medunderskrift. Under Henvisning til denne Vidneforklaring i Forbindelse med det under Sagen iøvrigt oplyste, maa det anses for godtgjort, at de Tiltalte Schiønning og Strynbo har været klar over, at Veksellaanet kun maatte benyttes til Fabriken til Anskaffelse af Raavarer m v, og da det efter det forliggende maa antages, at Tiltalte Simonsen ligeledes har deltaget i Forhandlingerne om Veksellaanet, findes det ej heller betænkeligt at statuere, at han ligeledes maa have været klar over Betingelserne for Laanets Bevilligelse, saa meget mere som det efter hele Forholdet maatte anses for ganske usandsynligt, at Banken skulde gaa med til at laane de Tiltalte Penge til privat Formaal.

Spørgsmaalet bliver herefter, om Kassekreditlaanet og Veksellaanet er anvendt i Overensstemmelse med de stillede Vilkaar og i benægtende Fald, om de Tiltalte efter fælles Aftale eller hver for sig har forbrugt af Beløbene til egen Fordel.

Med Hensyn til Anvendelsen af Kassekreditlaanet bemærkes følgende:

Efter alle 3 Tiltaltes samstemmende Forklaringer har Fabriken »Willex« af Tiltalte Simonsen købt Maskiner indbefattet Montage for et Beløb af 26 460 Kr, saaledes at der herom oprettedes en Købekontrakt af 10 September 1933. De samme Maskiner er af Tiltalte Simonsen købt af Fabriken »Lille Mølle« for et betydeligt lavere Beløb, nemlig ialt 10 111 Kr 45 Øre, idet Tiltalte Simonsen i Henhold til en den 12 September 1933 med Fabriken »Lille Mølle« oprettet Købekontrakt kun skulde give 7425 Kr for selve Maskinerne, medens han for Maskinerne's Installering i Fabriken »Willex« skulde betale Fabriken »Lille Mølle« 2686 Kr 45 Øre.

Tiltalte Schiønning og Tiltalte Strynbo har forklaret, at de først langt senere er blevet bekendt med den Pris, Tiltalte Simonsen skulde betale, og Tiltalte Simonsen har ligeledes forklaret, at de Medtiltalte ikke har faaet Underretning herom.

Af det Beløb, Tiltalte Simonsen skulde betale Fabriken »Lille Mølle«, har han efter det foreliggende kun betalt 4052 Kr.

Under Sagen har Direktøren for Fabriken »Lille Mølle« Jørgen Jørgensen afgivet Vidneforklaring, og det fremgaar heraf, at han er kommet i Forbindelse med Tiltalte Simonsen og Tiltalte Strynbo gennem Hans Arlingthon, som da var Interessent i Interessentskabet »Willex«, og som fra tidligere Køb var bekendt med Priserne for Maskiner til Lakfabrikation. Vidnet har forklaret, at det var Tiltalte Strynbo, der udtog Maskinerne uden at forhøre nærmere om Priserne paa dem, hvorefter Tiltalte Simonsen afsluttede endelig Aftale med Vidnet om Købet, og Vidnet har ikke over for Tiltalte Strynbo eller Tiltalte Schiønning omtalt, hvilken Pris Tiltalte Simonsen skulde betale for Maskinerne, men denne var den samme, som enhver anden kunde have købt Maskinerne for.

Den 18 August 1933 indfandt alle 3 Tiltalte sig hos Vidnet, og Vidnet forlangte nu en Udbetaling af 2400 Kr paa Maskinerne, hvorefter de Tiltalte Schiønning og Strynbo udstedte en Check stor 5360 Kr, der ikke blev udstedt til Tiltalte Simonsen, men derimod til Vidnet, og han har

forklaret, at dette ikke skete paa hans Foranledning, saaledes som af Tiltalte Simonsen hævdede. Sammen med de Tiltalte tog Vidnet samme Dag til Roskilde, og Vidnet henvendte sig til Roskilde Landbobank, der imidlertid ikke vilde honorere Checken med dens fulde Paalydende, men kun med 3000 Kr, til hvilket Beløb Checken blev nedskrevet; af dette Beløb udbetalte han til Tiltalte Simonsen 1500 Kr. Den følgende Dag henvendte Vidnet sig til Tiltalte Simonsen paa dennes Bopæl, hvor de Tiltalte Schiønning og Strynbo var tilstede, og Tiltalte Simonsen spurgte ved den Lejlighed, om Arlingthon skulde have Provision for at anvise Maskinerne, og da Vidnet bekræftede dette, forstod han af Tiltalte Simonsens Udtalelser, som de Tiltalte Schiønning og Strynbo paahørte, at dette Forhold skulde benyttes til at faa Arlingthon til at træde ud af Interessentskabet »Wilex«.

I Midten af Oktober Maaned 1933 bad Tiltalte Strynbo telefonisk Vidnet om en fuldstændig Opgørelse over Vidnets Mellemværende med Tiltalte Simonsen, og da Vidnet løselig angav dette, syntes Tiltalte Strynbo ikke at blive særlig overrasket over Beløbets Størrelse, og under en Forhandling, Vidnet tidligere havde haft med Tiltalte Strynbo, var det Vidnets Indtryk, at Tiltalte Strynbo allerede da var klar over, hvor meget Tiltalte Simonsen skulde betale for Maskinerne.

Til Brug for Fabriken »Wilex« blev der endvidere hos Direktør Søren Yde Poulsen købt Lakgryder tillige med en Transportvogn, saaledes at det ogsaa i dette Tilfælde var Tiltalte Simonsen, der over for »Wilex« stod som Sælger. De paagældende Genstande blev til »Wilex« solgt for 815 Kr, medens Tiltalte Simonsen kun skulde betale Direktør Poulsen 400 Kr for dem. De Tiltalte Schiønning og Strynbo har herom forklaret, at de ligeledes har været uvidende om, hvilken Pris Tiltalte Simonsen skulde give for disse Genstande, men efter de af Direktør Poulsen og Repræsentant Adolf Kristian Petersen afgivne Vidneforklaringer maa det imidlertid anses for godtgjort, at de Tiltalte Schiønning og Strynbo har været vidende herom.

Foruden de ovenfor nævnte 815 Kr er der efter Regnskabet, som de Tiltalte har godkendt, udbetalt Tiltalte Simonsen 12412 Kr 20 Øre, medens han som foran anført kun har betalt Fabriken »Lille Mølle« 4052 Kr.

Endelig har de Tiltalte hos Maskinforhandler Nørgaard købt en Filterpresser samt 3 Kedler, Nørgaard har herom forklaret, at Handlen blev afsluttet med hans Prokurist, men at den samlede Købesum 2750 Kr blev udbetalt i en Check, efter at han havde indfundet sig i Kontoret; det samlede Indkøb udgjorde imidlertid kun 2150 Kr. Restbeløbet 600 Kr havde Tiltalte Simonsen i Forvejen sikret sig, ved over for Prokuristen at forlange selv at fastsætte Prisen ved Indkøbet. De 600 Kr blev af Prokuristen udbetalt Tiltalte Simonsen pr Giro, efter at de Tiltalte Schiønning og Strynbo havde forladt Kontoret, men ved at se ud gennem Vinduet bemærkede Vidnet, at de stod uden for paa Gaden og ventede paa Tiltalte Simonsen. Vidnet bemærkede ved den Lejlighed over for sin Prokurist, at »det lige kunde passe med 200 Kr til hver«.

Tiltalte Simonsen og Tiltalte Strynbo har forklaret, at Priserne er blevet opgivet samtlige Tiltalte af Nørgaards Prokurist, medens Tiltalte

Schiønning har forklaret, at han ikke har faaet Priserne opgivet af Prokuristen, men af Tiltalte Strynbo. De Tiltalte Strynbo og Schiønning har begge hævdet, at de ikke har været vidende om, at Tiltalte Simonsen skulde have Provision af denne Handel.

Maskinforhandler Nørgaard har af de her omhandlede Genstande tilbagekøbt en Kedel — en Autoclav — for 200 Kr, og han har herom forklaret, at han den 2 November 1933 i Check udbetalte de Tiltalte Strynbo og Simonsen dette Beløb.

Tiltalte Schiønning har forklaret, at han har været uvidende herom, hvorimod de Tiltalte Simonsen og Strynbo har forklaret, at alle 3 Tiltalte var enige om at søge at faa Nørgaard til at købe Autoclaven tilbage; endvidere har Tiltalte Strynbo forklaret, at Tiltalte Simonsen har faaet de 200 Kr, medens Tiltalte Simonsen har forklaret, at han kun har faaet 60 Kr af Beløbet.

Med Hensyn til Anvendelsen af Veksellaanet bemærkes:

Efter Regnskabet har Fabriken »Wilex« af Tiltalte Simonsen købt Kontormøbler for et Beløb af 2250 Kr. Tiltalte Schiønning har herom forklaret, at Møblerne — herunder indbefattet et Staal møblement — blev leveret af »Inventarlageret«, Knabrostræde 24—26, København, men at han ikke var klar over, hvilken Pris der skulde betales »Inventarlageret«, hvorimod han købte Møblerne af Tiltalte Simonsen for et Beløb af ca 2200 Kr. Tiltalte Simonsen betalte Møblerne i »Inventarlageret«, men Tiltalte Schiønning maatte hertil laane ham 1200—1400 Kr.

Tiltalte Strynbo har forklaret, at han i »Inventarlageret« ved den paagældende Lejlighed kun har spurgt paa Prisen paa Staal møblementet, men at han iøvrigt ikke har haft noget at gøre med Indkøbet af Møblerne. Det var ham dog bekendt, at Prisen for Møblerne — bortset fra Staal møblementet — var ca 2000 Kr. Staal møblementet blev først leveret senere og kostede 800 Kr.

Tiltalte Simonsen har derimod forklaret, at han intet har haft at gøre med Købet af Staal møblerne, men at han købte de andre Møbler af »Inventarlageret« for et Beløb af ca 950 Kr, og at Tiltalte Schiønning laante ham nogle Penge til Betaling af dette Beløb.

Efter den af Indehaveren af »Inventarlageret«, Grosserer Svend Aage Jensen, afgivne Vidneforklaring — hvilken iøvrigt ogsaa bestyrkes ved de Tiltaltes derom afgivne modstridende Forklaringer — maa det antages, at samtlige 3 Tiltalte har været bekendt med, at den samlede Købesum for Møblerne kun var 1800 Kr. Iøvrigt blev der efter Grosserer Jensens Forklaring kun leveret Fabriken »Wilex« Inventar for et Beløb af 290 Kr, hvorimod Staal møblerne blev leveret til Tiltalte Strynbo og Resten til Tiltalte Schiønning.

Tiltalte Strynbo har forklaret, at han af Tiltalte Schiønning har købt Staal møblementet for et Beløb af 1078 Kr, som han udbetalte Tiltalte Schiønning, og han har til Støtte herfor henvist til en under Sagen fremlagt Kvittring, medens Tiltalte Schiønning har benægtet at have modtaget dette Beløb, hvorhos han har forklaret, at Formaalet med Kvittringens Udstedelse var, at Tiltalte Strynbo skulde søge at pantsætte Møblementet.

Iøvrigt har Tiltalte Schiønning efter det oplyste søgt at formaa Grosserer Jensen til at tilbagekøbe nogle af de andre Møbler, men uden Resultat.

Efter Regnskabet har Fabriken »Wilex« ligeledes købt en Skrivemaskine af Tiltalte Simonsen for et Beløb af 375 Kr.

Tiltalte Schiønning har herom forklaret, at Skrivemaskinen blev forevist paa hans Bopæl af Salgschef Ove Andersen, men at han ikke har forhandlet med denne om Prisen, hvorimod han købte Skrivemaskinen af Tiltalte Simonsen for 375 Kr.

Tiltalte Strynbo har nægtet at have haft noget at gøre med dette Køb, medens Tiltalte Simonsen har forklaret, at han har købt Skrivemaskinen af Salgschef Andersen, og at han har betalt den til Grosserer Jensen med 200 Kr, idet denne havde lagt Beløbet ud for ham. Han har senere for Maskinen faaet 350 Kr af Tiltalte Schiønning.

Efter den af Salgschef Ove Andersen afgivne Vidneforklaring maa det imidlertid anses for godtgjort, at han med Tiltalte Schiønning har forhandlet om Købet af Skrivemaskinen, og at Prisen 200 Kr er aftalt med denne, samt at han fik Beløbet udbetalt af Grosserer Jensen, til hvem Tiltalte Schiønning havde henvist.

Skrivemaskinen er — som det fremgaar af det nedenfor under C anførte — senere pantsat af de Tiltalte Schiønning og Strynbo for et Beløb af 75 Kr.

Endelig har Tiltalte Strynbo af Fabrikant Johannes Peter Hansen af Haslev købt et Automobil.

Efter det oplyste forholder det sig saaledes med dette Køb:

Alle tre Tiltalte forhandlede med Fabrikant Hansen om Købet af Automobilet, men det var Tiltalte Strynbo, der afsluttede den endelige Handel med Hansen, hvorefter Automobilet skulde koste 3200 Kr, saaledes at der straks skulde udbetales Hansen 800 Kr. Tiltalte Strynbo udstedte da en Check, stor 1200 Kr, til Tiltalte Simonsen, medens denne udbetalte Hansen 500 Kr, idet han som Provision skulde have 300 Kr. Om Anvendelsen af Checkens resterende Beløb 400 Kr har Tiltalte Simonsen forklaret, at Tiltalte Strynbo har faaet dette udbetalt, medens denne har forklaret, at han kun har modtaget ca 180 Kr, men at det dog er muligt, at han senere har faaet flere Penge udbetalt.

Tiltalte Schiønning har hævdet, at han ved den paagældende Lejlighed erklærede, at han ikke ønskede at købe Automobilet, men han har erkendt, at han flere Gange sammen med de Medtiltalte har kørt med det, og efter det under Sagen iøvrigt oplyste maa han antages at have sanktioneret Købet.

Automobilet blev efter det oplyste senere taget tilbage af Sælgeren.

Af Veksellaanet er der efter det af de Tiltalte godkendte Regnskab udbetalt Tiltalte Schiønning som Gage og Husleje ialt 983 Kr 34 Øre, og Tiltalte Strynbo som Gage 833 Kr 33 Øre, medens Tiltalte Simonsen som Salær har modtaget 683 Kr 33 Øre foruden 314 Kr 18 Øre for Udlæg.

Tiltalte Schiønning har endvidere erkendt, at han ialt af Kassekreditlaanet og Veksellaanet har oppebaaret som Gage, Laan m v 1703 Kr 34 Øre, medens Tiltalte Strynbo har erkendt ialt at have modtaget 1143 Kr 33 Øre.

Iøvrigt har de Tiltalte Schjönning og Strynbo samstemmende forklaret, at Tiltalte Simonsen var antaget af dem som Tillidsmand og derfor skulde have et Salær paa flere Tusind Kroner.

Endelig har Tiltalte Simonsen forklaret, at han har laant Tiltalte Schjönning ca 2600 Kr og Tiltalte Strynbo ca 2000 Kr i Tiden fra August til hen paa Efteraaret 1933, og dette er erkendt af de to Medtiltalte.

Efter alt anført maa det anses godtgjort, at alle tre Tiltalte i Strid med Vilkaarene for Kassekreditlaanet og Veksellaanet har hævet kontant ret betydelige Beløb som Laan og Gage, samt at de i enkelte Tilfælde til egen Fordel har disponeret over de til Brug for Fabriken indkøbte Genstande, ligesom de i Strid med Vilkaaret for Veksellaanet til egen Fordel har købt Møbler og et Automobil. Naar derhos henses til den meget betydelige Avance, som Tiltalte Simonsen, uagtet han var Tillidsmand for de Tiltalte Schjönning og Strynbo, skulde have beregnet sig ved Købet i Fabriken »Lille Mølle« — i hvilken Forbindelse fremhæves, at en elektrisk Motor, Exhauster DF J, hos Fabriken »Lille Mølle« har kostet 290 Kr, medens Tiltalte Simonsen har forlangt 2180 Kr for den — og til de nærmere Omstændigheder ved Arlingthons Udtræden af Interessentskabet og Udstedelsen af Checken paa 5360 Kr til Fabriken »Lille Mølle« og til de efter de Tiltaltes Forklaringer af Tiltalte Simonsen ydede Laan, samt endelig til at der, som anført, i flere andre Tilfælde foreligger Bevis for, at de Tiltalte Schjönning og Strynbo har været bekendte med de indkøbte Genstandes virkelige Pris, findes det ikke betænkeligt at anse for tilstrækkeligt godtgjort, at de Tiltalte efter fælles Aftale har foregivet, at Maskinerne i alt væsenligt er købt gennem Tiltalte Simonsen til Priser, der betydeligt oversteg Genstandenes virkelige Indkøbspris, og at Formaalet hermed har været at skaffe de Tiltalte Lejlighed til i Fællesskab at forbruge af Laanene til egen Fordel. Paa denne Maade har de Tiltalte i Forbindelse med det tidligere anførte af Kassekreditlaanet og Veksellaanet ialt brugt ca 17 000 Kr til egen Fordel. Da det som tidligere nævnt maa anses for godtgjort, at alle tre Tiltalte har været vidende om, at saavel Kassekreditlaanet som Veksellaanet kun blev opnaaet henholdsvis til Indkøb af Maskiner og Anlæg af Lakfabriken og til Indkøb af Raavarer m v, og at de i alt væsenlig efter fælles forud truffet Aftale har forbrugt meget betydelige Beløb til egen Fordel, findes de ved deres Forhold saavel med Hensyn til Kassekreditlaanet som til Veksellaanet at have gjort sig skyldig i Bedrageri.

ad B.

Selv om det nu under Henviisning til det under A anførte maa antages, at alle tre Tiltalte efter fælles Aftale med Tiltalte Simonsen som foregivet Køber har købt Maskiner m v af Fabriken »Lille Mølle« for et Beløb af 10 111 Kr 45 Øre, af hvilket Beløb kun er betalt »Lille Mølle« 4052 Kr, og selv om det ligeledes efter alt foreliggende maa antages, at de Tiltalte, efter at Kassekreditlaanet og Veksellaanet var opbrugt, ikke raadede over likvid Kapital og har været ude af Stand til at betale »Lille Mølle« dennes Resttilgodehavende, findes det dog mod de Tiltaltes Benægtelse ikke tilstrækkelig godtgjort, at de har haft til Hensigt ved dette Køb at skaffe sig uberettiget Vinding af »Lille Mølle«, i hvilken For-

bindelse yderligere fremhæves, at Maskinerne af »Lille Mølle« var solgt med sædvanligt Ejendomsforbehold, indtil hele Købesummen var betalt, og at der ikke under Sagen er oplyst noget, der kan begrunde den Antagelse, at de Tiltalte har været klar over, at Ejendomsforbeholdet efter Maskinernes Installering i Fabriken »Wilex« kunde tilsidesættes i Medfør af Tinglysningslovens § 38 — hvilket efter det oplyste faktisk skete —, hvortil endelig kommer, at Maskinernes Installering er blevet foretaget af »Lille Mølle«, som saaledes har sanktioneret denne Installering.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte alle, for saa vidt angaar dette Forhold, være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

ad C.

— — — —

Under Henvisning til det foran anførte vil alle tre Tiltalte være at anse med Straf i Medfør af Straffelovens § 285, jfr § 279, de Tiltalte Schiønning og Strynbo tillige efter Straffelovens § 172, 2. Stk, jfr § 171, og findes Straffen efter samtlige foreliggende Omstændigheder for hver af de tre Tiltalte at kunne bestemmes til Fængsel i 7 Maaneder.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende hver af de Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Sagens Omkostninger bliver at udrede af de Tiltalte som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at Tiltalte Schiønning selv har draget Om-sorg for sit Forsvar under Sagen.

—————

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 28 Februar 1935 af Retten for Straffesager for Roskilde Købstad m v og paaanket af Tiltalte, Einar Schiønning, til Frifindelse for Tiltalen efter Anklageskriiftets Poster A og B, iøvrigt til Formildelse, og af de Tiltalte, Willy Tage Strynbo og Peder Ludvig Simonsen til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Domfældelse efter Statsadvokaturens Anklageskrift af 10 Januar 1935 samt til Skærpelse af de idømte Straffe.

Det bemærkes, at Tiltalte Strynbo har erkendt at have modtaget 140 Kr af de ved Tilbagesalget af Autoklaven indvundne 200 Kr.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden efter de for Landsretten foreliggende Oplysninger findes at burde bestemmes for Tiltalte Schiønnings Vedkommende til 4 Maaneder og for Tiltalte Simonsens Vedkommende til 10 Maaneder.

Med Hensyn til Frakendelsen af de borgerlige Rettigheder henvises for Tiltalte Simonsens Vedkommende til de ham tidligere overgaaede Straffedomme.

Tiltalte Schiønning har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

=====

M a n d a g   d e n   1 4   J u n i .

Nr 129/1936.   Direktør S E Mayntzhusen (Svane)

m o d

Gaardejer Niels Larsen (Bache),

betræffende Erstatning for Smitte af Kreaturbesætning.

Vestre Landsrets Dom af 27 Marts 1936: Sagsøgte, Gaardejer Niels Larsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Direktør S E Mayntzhusen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

T h i   k e n d e s   f o r   R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten, Direktør S E Mayntzhusen til Indstævnte, Gaardejer Niels Larsen, med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 4 November 1934 modtog Sagsøgeren, Direktør S E Mayntzhusen, Frederikshvile, to Kælvekøer, som han i Begyndelsen af Maanedens havde afkøbt Sagsøgte, Gaardejer Niels Larsen, Bjergene, gennem dennes Søn, Handelsmand Møller Larsen, Hjallerup. Den 9 November s A kastede den ene af Kælvekøerne, som efter Opgivende skulde kælve den 18 s M, Kalven, og efter at en Dyr læge var tilkaldt, konstateredes det, at Koen var befængt med smitsom Kastesyge, hvorefter Sagsøgte tog Dyrene tilbage. Den 2 Januar 1935 og i Tiden derefter viste en hel Mængde af Sagsøgerens Køer sig lidende af den anførte Sygdom, medens saadan ikke tidligere var konstateret i nogen af Parternes Besætninger, og det er uomtvistet, at Sygdommen er indbragt i Sagsøgerens Besætning gennem fornævnte Ko.

Under Anbringende af, at Sagsøgte har solgt de to Kælvekøer reelle og fejlfri i alle Retninger og herefter maa være erstatningspligtig for den Sagsøgerens Besætning ved den paaførte Kastesyge tilføjede Skade, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham et Beløb af 8125 Kr, hvortil Sagsøgeren ansætter Skaden,

tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 8 Oktober 1935, indtil Betaling sker. Sagsøgte har procederet til Frifindelse.

Medens det er uomtvistet, at der ikke ved Handlen udtrykkelig er talt om Kastesyge, har Sagsøgeren som Part forklaret, at Møller Larsen paa Forespørgsel lovede Kørerne reelle i enhver Henseende og garanti-rede for enhver Fejl ved dem, medens Møller Larsen som Vidne har forklaret, at han ved Handlen ikke garanterede for Kælvekørerne, men han betragtede det som en Selvfølge, at han garanterede for dem; han husker ikke, at han positivt udtalte, at han garanterede for dem. Gjort bekendt med Sagsøgerens Partsforklaring har Vidnet udtalt, at han hverken kan bekræfte eller benægte dens Rigtighed. Vidnet har den 16 November 1934, da Kørerne toges tilbage, underskrevet en af Sagsøgeren udfærdiget Erklæring om, at Vidnet er indforstaaet med, at Kørerne blev solgt mod fuld Garanti i alle Retninger.

Ved de foreliggende Oplysninger findes det nu ikke godtgjort, at Sagsøgte, som af Sagsøgeren hævdede, har givet nogen udtrykkelig Garanti for, at Kørerne ikke led af smitsom Sygdom, specielt Kastesyge, og da det ikke efter det foreliggende kan antages, at Sagsøgte har været vidende om eller har haft Formodning om Sygdommen, og der saaledes ikke ses at kunne bebrejdes Sagsøgte nogen Tilsidesættelse af almindelig Forsigtighed, vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-hæves.

Onsdag den 16 Juni.

Nr 21/1936. Maskinkompagniet »National« Aktieselskab
(Hartvig Jacobsen)

m o d

Ingeniør **J Ingvardsen** (Poul Jacobsen),

betræffende Indgreb i en Patentret.

Østre Landsrets Dom af 15 Januar 1936: Sagsøgte, Maskin-kompagniet National A/S, bør være uberettiget til at lade fremstille og forhandle de omhandlede i Overensstemmelse med Konstruktionstegning Nr 5798 og Skitse Nr 6579 fremstillede Køleplader. Sagsøgte bør derhos til Sagsøgeren, Ingeniør J Ingvardsen, betale 5000 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 20 Marts 1935, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 1000 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte gentaget sin for Landsretten nedlagte Erstatningspaastand og iøvrigt paastaaet Stadfæstelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Maskinkompagniet »National« A/S, til Indstævnte, Ingeniør J Ingvardsen, 2000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 22 Marts 1934 meddeltes der Ingeniør J Ingvardsen og Gros-serer Erik A D Levring et med Nr 48594 betegnet og fra den 28 Januar 1933 beskyttet dansk Patent paa en Køleplade. Patentkravene er saalydende:

»1. Køleplade, navnlig til Butiks- og Restaurationsbrug, bestaaende af en Metalplade, ved hvis Underside der findes eet eller flere i god varmeledende Forbindelse med denne værende Hulrum, hvorigennem et Kuldemiddel kan holdes i Cirkulation, og som nedadtil er dækket af et Lag af varmeisolerende Materiale, kendetegnet ved, at saavel Metalpladen, der er plan og er forbundet med et Hulrum for Kuldemidlet, som Isolationslaget er fastgjort i en disse paa Siderne omgivende Metalramme, der er i daarlig varmeledende Forbindelse med Metalpladen, saa at det hele udgør en mekanisk sammenhængende, pladeformet Enhed, hvor Metalpladens Overflade, paa hvilken de til Afkøling bestemte Varer henstilles, er i Stand til at være i fri Forbindelse med den ydre Luft, saa at Dannelse af tyk Rim uhindret kan finde Sted.

2. Køleplade ifølge Krav 1, kendetegnet ved, at Rammen bestaar af profileret Metal med en ind over Metalpladen a's Kant ragende Flange, mellem hvilken og Metalpladen en Pakning er indspændt.

3. Køleplade ifølge Krav 1 og 2, kendetegnet ved, at dens Indre foruden ved den nævnte Pakning er aflukket lufttæt ved en i Metalrammen indsat Bundplade og Pakdaaser for de Kuldemidlet førende Tilslutningsledninger.«

I Patentbeskrivelsen hedder det derhos:

»Opfindelsen gaar ud paa Tilvejebringelsen af et Kuldeelement i Form af en Plade eller Bakke, paa hvilken der i Butiker, Restaurationer og eventuelt i private Husholdninger kan hensættes Fødevarer, Nydelsermidler eller lignende, saa at disse afkøles og tillige fremvises paa en tiltalende Maade. Et saadant Kuldeelement, der her kaldes en Køleplade, kan f Eks anbringes oven paa Disken i en Butik eller i et Udstillingsvindue, ligesom den kan danne Hylde i en Reol eller benyttes f Eks som Fad i Restaurationer. — — —

Ved Anvendelsen af en ydre Metalramme, der er i daarlig varmeledende Forbindelse med selve den afkølede Metalplade, idet disse Dele er aftættet indbyrdes ved en Pakning af varmeisolerende Materiale, bevirkes der en hurtig Fordeling af den ringe Kuldemængde, der kan overføres til Rammen, og den sidstnævnte kan paa mere effektiv Maade, end hvis den f Eks bestod af Træ eller Marmor, optage Varme fra den ydre Luft eller sin Understøtning, hvilket hjælper til at holde Metalrammen tør, selv om Metalpladen er dækket af et tykt Lag Rim. Herved danner den ikke blot en tiltalende Kontrast til denne, men der vil heller ikke løbe Fortætningsvand fra Metalrammen ned paa Kølepladens Understøtning eller eventuelt lavere anbragte Varer eller andre Genstande. — — —

Da den foreliggende Køleplade danner et mekanisk sammenhængende Kuldeelement, der blot ved Rørledninger skal forbindes f Eks med en paa et vilkaarligt passende Sted opstillet Kølemaskine, kan den let monteres og i det hele taget finde Anvendelse i mange Tilfælde, hvor Anvendelsen af kendte Køleanordninger maa lades ude af Betragtning af Plads- eller Bekostningshensyn — — —.

Efter at Patentindehaverne i Juni Maaned 1934 var blevet bekendt med, at Maskinkompagniet National A/S forhandlede en Køleplade af lignende Beskaffenhed som den i det nævnte Patent omhandlede, tilkendegav de i Skrivelse af 14 Juni 1934 Selskabet, at Forhandlingen var i Strid med det nævnte Patent samt opfordrede Selskabet til at standse Salget. Da Selskabet nægtede at efterkomme denne Opfordring og fortsatte Salget, har Ingeniør J Ingvarsen under denne Sag nedlagt Paa-stand paa, at Maskinkompagniet National A/S kendes uberettiget til at lade fremstille og forhandle Køleplader i Strid med Sagsøgerens danske Patent Nr 48594, saaledes som vist paa den af Sagsøgte fremlagte Konstruktionstegning Nr 5798, og Skitse Nr 6579, samt at Sagsøgte idømmes Bødestraf og tilpligtes at betale Sagsøgeren en Erstatning paa 10 000 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 20 Marts 1935 til Betaling sker.

Sagsøgte, der erkender i vidt Omfang at have falbudt Køleplader, fremstillet i Overensstemmelse med de nævnte Tegninger, og i tre Tilfælde at have leveret saadanne Køleplader til Kunder for en samlet Købesum af 5—6000 Kr, procederer til Frifindelse under Paaberaabelse af, at de af Selskabet falbudte Køleplader i Konstruktionen paa saa væsentlige Punkter afviger fra de af Patentet omfattede Køleplader, at der ved Salget ikke er sket noget Indgreb i Sagsøgerens Patentret.

Sagsøgte har i saa Henseende navnlig anført, at den af dem forhandlede Køleplade er konstrueret saaledes, at selve Pladen hviler paa Overkanten af en Træramme, der omgiver Hulrummet og Isolationsmateriale. Denne Træramme er ganske vist forsynet med en udvendig Metalbeklædning (rustfrit Staal), men Formaålet med denne, hvis Tykkelse kun er 0,7 mm, er ikke at tilføre Rammen Styrke eller Stivhed, men udelukkende at give Rammen et tiltalende Udseende. Over Trærammen er derhos fastgjort en sort Ebonitliste, adskilt fra Kølepladen ved en isolerende og tættende Gummiliste.

Sagsøgte erkender vel, at der ved denne Konstruktion tilstræbes og opnaas et lignende Resultat som ved den af Patentet omfattede Køleplade, men da Benyttelse af en Pladen, Hulrummet og Isolationslaget omgivende Metalramme saavel i Patentkravet som i Beskrivelsen og den forudgaaende Korrespondance er fremhævet som en Hovedejendommelighed ved den patenterede Køleplade, medens Sagsøgte — som anført — benytter en Ramme af et Materiale (Træ og Ebonit), som i Patentbeskrivelsen netop er fremhævet som Modsætning til Metal, kan det efter Sagsøgtes Formening ikke med nogen Føje hævdes, at der foreligger noget Indgreb i Sagsøgerens Patentret.

Sagsøgeren har heroverfor fremhævet, at den omhandlede Ramme vel i Krav 1 — som af Sagsøgte anført — betegnes som en Metalramme, men der er i Krav 1 intet foreskrevet om Rammematerialets Dimensioner og Styrke, og af Beskrivelsen, der flere Steder benytter Udtrykket »den ydre Metalramme«, fremgaar det, at Benyttelse af en indvendig Ramme af andet Materiale, f. Eks. Træ, ikke ligger udenfor Patentets Forudsætninger, og en saadan Konstruktion kan være formaalstjenlig eller nødvendig, naar man som Sagsøgte foretrækker at benytte Metal af ringe Tykkelse til den ydre Ramme. Den af Sagsøgte benyttede rustfri Staalplade, der er samlet i Hjørnerne, og som foroven rager ind over Trærammen med en 12 mm bred Kant, i hvilken der findes Huller for de lodrette Samlebolte, maa iøvrigt antages ogsaa at øge Styrken af den indenfor liggende Træramme.

Sagsøgeren, der har opnaaet Patent paa Opfindelsen i talrige andre Lande, deriblandt Tyskland, England og Nordamerika, henviser derhos til, at Patentkrav 1 i flere af disse Patenter f. Eks. det tyske af 6 Juni 1935 er formuleret saaledes, at der som Kendetegn kun er fremhævet en »Isoleringsramme« uden Angivelse af Materiale.

De under Sagen udmeldte Skønsmænd, Professor H. Bache og Afdelingsingeniør O. Juul Jørgensen, har i en inden Retten vedstaaet Erklæring med Hensyn til de af Sagsøgte forhandlede Køleplader bl. a. udtalt,

at selve den afkølede Metalplade er plan,
 at den ydre lodrette Metalvæg er i daarlig varmeledende Forbindelse med den afkølede Metalplade,
 at Kølepladerne udgør en mekanisk sammenhængende pladeformet Enhed, hvor Metalpladens Overflade, paa hvilken de til Afkøling bestemte Varer henstilles, er i Stand til at være i fri Forbindelse med den ydre Luft, saa at Dannelse af tyk Rim uhindret kan finde Sted,

samt at en Metalplade af rustfrit Staal af 0,7 mm Tykkelse ikke vil bidrage til at give Stivhed og Formbestandighed, men vel til at styrke Trærammens Hjørnesamlinger.

Skønsmændene har derhos under Afhjemlingen udtalt, at det efter Krav 1 ikke kan anses nødvendigt, at selve Metalrammen har en saadan Styrke, som er fornøden til at sammenholde Helheden.

Krav 2, der beskriver en særlig Udførelsesform, kræver derimod Benyttelse af profileret Metal. Endelig har Skønsmændene erklæret, at Fritagelse for Rimdannelse paa Rammen og derved Opnaelse af den i Patentbeskrivelsen fremhævede Kontrastvirkning muliggøres saavel ved den af Sagsøgeren som ved den af Sagsøgte benyttede Konstruktion, men Virkningerne opnaas i første Tilfælde derigennem, at Metalrammen ved Størrelsen af Overfladen og ved Isolation fra Kølepladen kan holde en saa meget højere Temperatur, at Nedslag undgaas, medens de i sidstnævnte Tilfælde opnaas derved, at Kølepladen begrænses af en Ramme af slet varmeledende Stof.

Idet Retten paa Grundlag af de saaledes foreliggende Oplysninger i Overensstemmelse med de af Skønsmændene afgivne Erklæringer maa gaa ud fra, at det ved Patentkrav 1 ikke er tilsigtet at opstille særlige Betingelser med Hensyn til Styrken af og Dimensioner for den benyttede Metalramme, og idet Patentbeskyttelsen — efter Formuleringen af Krav 1 i Forbindelse med Patentbeskrivelsen — maa antages ogsaa at omfatte Konstruktioner, ved hvilke der foruden en ydre Metalramme anvendes en indre Ramme af andet Materiale, findes det at maatte statuere, at de af Sagsøgte fremhævede Afvigelser med Hensyn til den konstruktive Fremgangsmaade ikke er af saa væsenlig Betydning, at de kan medføre, at de af Selskabet forhandlede Køleplader falder uden for det ved Patentet beskyttede Omraade.

Som Følge heraf vil Sagsøgte i Overensstemmelse med den nedlagte Paastand være at kende uberettiget til fremtidig at lade fremstille og forhandle Køleplader af den omhandlede Konstruktion, hvorhos Sagsøgte for den Sagsøgeren ved den stedfundne Krænkelse af hans Patentret tilføjede Skade vil have at betale denne en Erstatning, der efter de foreliggende Oplysninger om Forhandlingens Omfang passende findes at kunne ansættes til 5000 Kr med Renter som paastaet, hvorimod Betingelserne for Paalæggelse af Straf for Patentkrænkelsen ikke skønnes at foreligge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 1000 Kr.

Torsdag den 17 Juni.

Nr 130/1936. Enkehofjægermesterinde **S v Holstein Rathlou**
(Selv)

mod

Stamhusbesidder Huno v Holstein Rathlou (Kemp),

betræffende et Afviklingsmellemværende mellem Sagsøgerinden og Stamhuset Rathlousdal.

(Sagen behandlet skriftlig).

Østre Landsrets Dom af 4 Maj 1936: Sagsøgte Stamhusbesidder Huno v Holstein Rathlou bør for Tiltale af Sagsøgerinden Enkehofjægermesterinde S v Holstein Rathlou i denne Sag fri at være. Sagsøgerinden bør til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 1000 Kr, inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantindens Paastand ud paa Tilkendelse af 49 333 Kroner 25 Øre med Renter, idet den i Punkt 2 ommeldte Erstatning paa 1695 Kroner er frafaldet. Indstævnte har ikke gentaget sin Indsigelse om Kravenes Forældelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Enkehofjægermesterinde S v Holstein Rathlou til Indstævnte, Stamhusbesidder, Huno v Holstein Rathlou 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag gør Sagsøgerinden Enkehofjægermesterinde S v Holstein Rathlou, der hensidder i uskiftet Bo efter sin den 29 Januar 1919 afdøde Mand, daværende Besidder af Stamhuset Rathlousdal Hofjægermester C F E v Holstein Rathlou, gældende, at der ved Opgørelse

mellem Boet og den tiltrædende Besidder, Ægtefællernes ældste Søn, Sagsøgte Stamhusbesidder Huno v Holstein Rathlou, ikke er taget fornødent Hensyn til hendes Krav, og hun paastaar sig i denne Anledning tillagt hos Sagsøgte 51 028 Kr 25 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 15 Marts 1935, hvorhos hun forbeholder sig senere at indtale yderligere Krav stammende fra Afviklingen af det nævnte Mellemværende.

Sagsøgte procederer til Friindelse.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Stamhuset er oprettet ved Erektionsbrev af 7 August 1749, hvorved til Stamhuset henlagdes Hovedgaarden Rathousdal og Gersdorffslund med nærmere specificeret Gods og Tiender »med ald saadan Herlighed og Rettighed cum pertinentiis intet udi nogen Maade utagen«. Ved et den 10 Januar 1832 af den daværende Besidder oprettet Tillæg henlagdes yderligere til Stamhuset som et derfra uadskilleligt Fideicommis dels af Allodialgodset to Gaarde i Fillerup, den ene »med Besætning og Inventarium«, og forskellige Skovparceller, dels »Inventarium og Besætning til Stamhuset« og endelig »Beløbet af de i min Besiddelsestid gjorde Bekostninger til Bygninger og Grundforbedringer« alt som nærmere beskrevet i en Taksationsforretning, hvori de samlede Værdier angives til over 46 000 Rdl, idet særlig anføres, at Tillæget af Allodialgodset og Tilbygningerne er en sand Vinding for Stamhuset, at alle bestaaende Bygninger havde været meget forfaldne og de skete Reparationer højst fornødne og endelig, at den anførte Besætning og Inventarium var højst nødvendig og maatte forøges betydeligt, naar den paabegyndte Forbedring af Markerne fortsattes. Ved den daværende Besidders Død i 1851 overtoges Stamhuset af Sagsøgerindens senere Ægtefælle, der da endnu var umyndig. Det viste sig da, at en Del af de i Taksationsforretningen af 1832 nævnte Effekter var gaaet tabt eller blevet ubrugelige. Det den afdøde Besidders Bo i denne Anledning paahvilende Tilsvar til Stamhuset blev med Justitsministeriets Billigelse afgjort ved Indbetaling til Stamhuset af det Beløb ialt ca 2100 Rdl, hvortil de ved Taksationsforretningen i 1832 var blevet vurderet.

Sagsøgte, der ved sin Tiltræden af Stamhuset i 1919 var fast bosiddende i Udlandet, var til Stede ved sin Faders Begravelse, men rejste derefter atter til Udlandet, idet han overlod Varetagelsen af Stamhusets Interesser til sin Generalbefuldmægtigede Overretssagfører F Dyrlund. Sagsøgerinden fraflyttede Rathlousdal i Foraaret 1919. Noget senere lod hun sig udlaane to paa Gaarden værende Køreheste, som hun straks efter lod bortsælge, idet hun beholdt Købesummen 4200 Kr. I Løbet af Aarene 1920 og 1921 opgjorde Overretssagfører Dyrlund Stamhusets Mellemværende med Sagsøgerinden, idet han til hende efterhaanden fremsendte forskellige Opgørelser, der kritiseredes af hende. Efter disse Opgørelser tilkom der Sagsøgerinden ialt ca 238 000 Kr, nemlig dels som Andel i Godsintægter ca 111 000 Kr, dels som Godtgørelse for Forbedringer af Inventar og Besætninger ca 127 000 Kr. Heraf dækkedes Stamhusets Krav paa Sagsøgerinden, nemlig foruden den afdøde Besidders af Lenskontrollen godkendte Tilsvar og et ved en Forpagters Indbetaling af et Depot opstaaende Tilsvar, tilsammen ca 105 000 Kr,

tillige en ved Pant sikret Skyld, stor 40 000 Kr, og forskellige Smaaposter, herunder 4200 Kr som Tilsvær for de ovennævnte to Køreheste. Resten ca 82 000 Kr er udbetalt til Sagsøgerinden i 1921. Senere er fra Sagsøgerindens Side fremsat en Række Indvendinger mod det skete Opgør, ved hvilket Sagsøgerinden forment ikke at være blevet fyldestgjort. Efter at hun var blevet umyndiggjort optoges Sagen af den for hende beskikkede Værge, i hvilken Anledning Overretssagfører Dyrhund udarbejdede en til en Revisors Gennemgang af det foreliggende Materiale støttet Redegørelse, som i Februar 1930 tilstilledes Værgen, der derefter ikke foretog sig videre overfor Sagsøgte, ligesom Sagsøgerinden, hvis Umyndiggørelse hævedes den 28 Februar 1931, ej heller forinden nærværende Sags Anlæg har foretaget fornyede Henvendelser til Sagsøgtes Generalbefuldmægtigede.

Under denne Sag kræver nu Sagsøgerinden ud over de til hende i 1921 udbetalte Beløb at erholde udbetalt de nedenfor under Posterne 1—9 nærmere angivne Beløb:

A. For saa vidt angaar Posterne 1—6 har Sagsøgerinden gjort gældende, at Tillæget af 1832 til Erektionsbrevet med dertil knyttede Taksationsforretning udtømmende angiver Stamhusets Tilbehør, saaledes at alt, hvad der i 1919 forefandt paa Stamhuset uden at være angivet i Beskrivelsen af 1832, er tilført Stamhuset i hendes afdøde Mands Besiddelsestid ved Hjælp af Midler hørende til deres private Formueomraade, og derfor maa godtgøres hende med Værdien, saaledes som denne var i 1919, for at en fyldestgørende Udskillelse af Stamhuset og hendes Ejendele kan finde Sted. Paa den anden Side maa hendes Tilsvær for Mangler i Forhold til Taksationen af 1932 bestemmes efter de da angivne Værdier af de paagældende Stykker, saaledes som ogsaa sket ved Besidderskiftet i 1851. Paa dette Grundlag kræver hun sig tilkendt de Beløb, der er anført ved de enkelte Poster, ved hvilke hun iøvrigt har anført følgende:

1) I Taksationen af 1832 nævnes ingen Køreheste. Beløbet 4200 Kr er derfor med Urette debiteret hende. Derimod manglede i Besætningen ved Afleveringen 1919 to Ridehopper, der efter Taksationen af 1932 har en Værdi af ialt 360 Kr. Der tilkommer herefter Sagsøgerinden den hende med Urette debiterede Difference mellem disse to Beløb eller 3840 Kr.

2) Til Brug for Driften af Matr Nr 19 b og 20 m m fl af Torrild By har den paagældende Forpagter af Sagsøgerinden modtaget forskelligt Inventar, som hun ikke har faaet tilbageleveret, og som derfor har tilført Stamhuset en Værdi af 1695 Kr.

3) og 4) Den afdøde Besidder havde anlagt to Vandmøller »Skægs-mølle« og »Fillerup Savværk«. Det deri indsatte Inventar har tilført Stamhuset Værdier af henholdsvis 14 147 Kr og 2000 Kr.

5) En Del Planter og Drivhusinventar anskaffet af Sagsøgerinden har tilført Stamhuset en Værdi af 4000 Kr.

6) I Anledning af Skifte af Forpagter af Hovedgaarden Gersdorffslund i 1892 overleveredes der af Stamhusbesidderen den ny tiltrædende Forpagter en nærmere specificeret Beholdning af Sæd, som efter Forpagtningskontraktens Bestemmelser atter skulde tilsværes af Forpagte-

ren ved Fratræden. Denne Fratræden fandt Sted i 1920, paa hvilket Tidspunkt Værdien af Sædbeholdningen opgjordes til 17 235 Kr. Da denne Sædbeholdning ikke omhandles i Taksationen af 1832 har den efter Sagsøgerindens Formening tilført Stamhuset en Værdi af 17 235 Kr.

7) B. Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at det ved Afleveringsforretningen i 1892 i Anledning af det nævnte Forpagterskifte paa Gersdorffslund konstateredes, at der manglede en Del Inventar, hvis Værdi opgjordes til Kr 1668,25, som den fratrædende Forpagter tilsvarede Stamhusbesidderen, og som derefter af denne i Stedet for Supplering af Inventaret udbetaltes kontant til den tiltrædende Forpagter, der forpligtede sig til ved Forpagtningens Ophør at tilbagebetale Beløbet. Efter Ophør af Forpagtningen i 1920 opgjorde Overretssagfører Dyr-lund Sagsøgerindens Mellemværende med Stamhuset for saa vidt angik Inventaret paa Gersdorffslund saaledes: Paa Grundlag af en Sammenligning mellem den i 1832 skete Opregning og det ved Afleveringerne i 1892 og 1920 forefundne Inventar anerkendte han, at der tilkom Sagsøgerinden Kr 2831,85 som tilført Stamhuset ved Inventar tilkommet siden 1892. Men paa den anden Side havde Sagsøgte et Tilsvaer for Inventar, der manglede allerede i 1892, og hvis Værdi i 1832 havde udgjort Kr 1171,33, men som efter de i 1920 gældende Priser maatte ansættes til det 4 dobbelte Beløb Kr 4685,32. Desuden havde det paa Gaarden værende Dampanlæg vist sig ubrugeligt. Han, der ikke havde inddraget det ovennævnte Ækvivalent Kr 1668,25 for manglende Inventar i sin Opgørelse, sluttede derfor med intet at godskrive Sagsøgerinden paa denne Konto, idet han forbeholdt sig at kræve Godtgørelse for de Beløb, hvormed Sagsøgerindens Tilsvaer overskred hendes Tilgodehavende, alt-saa mindst Kr 1853,47.

Sagsøgerinden anerkender vel at have et Tilsvaer for manglende Inventar, men hun, der gør gældende, at det i al Fald ikke kan overstige det ovennævnte Tilgodehavende Kr 2831,85, hævder da som Post 7 at have Krav paa Godskrivning af det Beløb Kr 1668,25, der efter Aftalen med den fratraadte Forpagter tilfalder Stamhuset som Erstatning for det manglende Inventar.

C. Sagsøgerinden, der har gjort gældende, at Sagsøgte ved sin Tilstedeværelse her i Landet har afgivet mundtligt Løfte til hende om at ville betale samtlige med Faderens Begravelse forbundne Omkostninger og at hun hertil har haft Udlæg, store 1785 Kr, kræver sig som Post 8 dette Beløb refunderet hos Sagsøgte.

D. Sagsøgerinden, der har gjort gældende, at der ved hendes Bortrejse fra Rathlousdal fandtes en Beholdning af mindst 100 Rummeter Brænde tilhørende hende, idet det udgjorde det gennem flere Aar opsparede Overskud af den afdøde Besidders Deputatbrænde, kræver sig som Post 9 Værdien heraf 4658 Kr godtgjort af Sagsøgte.

Sagsøgte gør til Støtte for sin Frifindelsespaaestand i første Række gældende, at de af Sagsøgerinden nu rejste Krav alle er forældede i Medfør af Reglerne i Lov Nr 274 af 22 December 1908, i al Fald fordi der intet Skridt er foretaget i Sagen i Tiden fra Februar 1930 til Stævningens Udtagelse den 15 Marts 1935.

Der findes dog forsaavidt at maatte gives Sagsøgerinden Medhold i et af hende fremsat Anbringende om, at den særlig korte Forældelsesfrist, som er fastsat i den nævnte Lov, ikke kan ramme de af Sagsøgerinden som Led i Opgørelsen af Mellemværende ved Fratræden af Stamhusbesiddelse rejste Krav ad Posterne 1—7 og 9, og at der ej heller findes Hjemmel i den paaberaabte Lovbestemmelse til at afskære hende fra at gøre det ad Post 8 rejste Krav under Paaberaabelse af et mundtligt Betalingsløfte gældende.

Dernæst har Sagsøgte, der protesterer mod en vilkaarlig Udstykning til retlig Bedømmelse af enkelte Poster af Afviklingsmellemværendet mellem Sagsøgerinden og Stamhuset, gjort følgende Betragtninger gældende: Ved Erektionstillæg af 1832 er der ikke givet nogen udtømmende Beskrivelse af Stamhusets Tilbehør. Dette omhandles allerede i Erektionsbrevet af 1749 under Betegnelsen »cum pertinentiis« og de i Forbindelse hermed anvendte vidt omfattende Udtryk. Herefter maa til Stamhuset høre det til enhver Tid til Driften nødvendige og rimelige Tilbehør. Taksationsforretningen af 1832, der iøvrigt henviser til, at Supplement er tiltrængt, indeholder blot en Registrering af de da forefundne Enheder af Inventar og Besætning med Angivelse af de da gældende Værdier og udelukker ikke at andet Tilbehør, der maa anses som selvfølgeligt, maa henregnes til Stamhuset. Ligesom de da opregnede Enheder nødvendigvis har maattet fornys i Tidens Løb, har der ogsaa efter de skiftende Tidens Behov været Trang til at ombytte dem med bedre egnede, for at Stamhuset har kunnet holdes i passende Driftsstand, saaledes at der kun ved en egentlig Forbedring af Stamhusets Tilbehør kan blive Tale om at yde Godtgørelse ved en Stamhusbesidders Fratræden. Ved Ansættelsen af Tilsvær eller Godtgørelse maa lægges til Grund de ved det paagældende Besidderskifte gældende Værdier. Det modsatte kan ikke udledes af den Omstændighed, at den i 1832 skete Vurdering efter Overenskomst har været benyttet som Grundlag for en Vurdering i 1851, idet Forholdene ikke kan antages at have været væsentlig ændret i det mellemliggende Tidsrum. Ved de i 1920—1921 foretagne Opgørelser af Sagsøgerindens Mellemværende med Stamhuset er det her hævdede Standpunkt lagt til Grund, dog med saadanne Lempelser til Fordel for hende, at den til Brug for Overretssagfører Dyrlands Redegørelse af 1930 foretagne Revision har vist, at hun har faaet udbetalt ca 20 000 Kr mere, end hun med Rette kunde kræve.

Med Hensyn til de enkelte Poster har Sagsøgte ad Posterne 1, 3, 4 og 6 henvist til de foranførte Betragtninger, ad Posterne 2, 5 og 9 bestridt, at der skulde være tilført Stamhuset Værdier, ad Post 8 bestridt, at der skulde være afgivet noget Løfte som af Sagsøgerinden angivet og ad Post 7 henvist til, at hans i Overensstemmelse med de ovenanførte Betragtninger affattede Opgørelse udviste et Tilsvær for Sagsøgerinden i al Fald stort Kr 1853,47, hvorfor dens Resultat, at der ikke er godskrevet Sagsøgerinden noget Beløb som Godtgørelse for Inventar vedrørende Gersdorffslund, er rigtigt, selv om det ovennævnte Beløb Kr 1668,25 godskrives hende paa denne Konto. For de enkelte Posters Vedkommende har Sagsøgte særlig anført:

a d 1. Kørehestene maa, naar henses til de gennem den afdøde Besidders Levetid ændrede Forhold, anses som en passende Afløsning for Ridehestene.

a d 3. Vandmøllen maa paa samme Maade anses som en passende Afløsning for en forældet Stubmølle, og det i Møllen indsatte Inventar, hvis Værdi ved Besidderskiftet var langt ringere end af Sagsøgerinden angivet, maa som nødvendigt for Møllens Drift derfor tilhøre Stamhuset.

a d 4. Paa lignende Maade er det saakaldte Fillerup Savværk, et simpelt Skur, der allerede ved Besidderskiftet var fjernet, med deri anbragt Maskineri, som iøvrigt ved Besidderskiftet var værdiløst, Stamhusets Ejendom.

a d 6. Den paagældende Sædbeholdning er den til Ejendommens Drift nødvendige og nøje svarende til den, der ved ethvert Forpagterskifte i den afdøde Besidders Tid har fulgt med Ejendommen, saaledes ogsaa ved Skiftet i 1892. Besidderen har derfor aldrig været beføjet til at adskille denne Sædbeholdning fra Ejendommen.

a d 2. De bortforpagtede Arealer, som var ubebyggede, blev drevet i Forbindelse med en Allodialgodset vedrørende Gaard, som bortforpagtedes til den samme Person. Der er ikke kommet Stamhuset noget Inventar vedrørende denne Ejendom tilgode.

a d 5 og 9. Sagsøgerinden har efter Anmodning faaet Tilladelse til efter sin Fraflytning fra Rathlousdal at afhente, hvad hun ønskede i Drivhus og af Brændebeholdning. Hun har benyttet sig af denne Tilladelse og ladet det afhentede bortsælge ved Auktion.

a d 8. Sagsøgte har afholdt den væsentlige Del af Udgifterne ved sin Faders Begravelse, men har ikke lovet at refundere de af Sagsøgerinden afholdte Udlæg.

a d 7. Overretssagfører Dyrhund havde i den paagældende Opgørelse nøjedes med at forbeholde Sagsøgtes Krav med Hensyn til de nævnte mindst Kr 1853,47.

Under Sagens Drift er der afgivet Skøn vedrørende Mølleinventaret af en af Retten for Hads Herred udmeldt Mand, hvorhos der inden samme Ret og Retten for Rougsø m fl Herreder er afgivet Forklaring af forskellige Vidner.

Der findes nu at maatte gives Sagsøgte Medhold i hans Betragtninger med Hensyn til Principperne for Opgørelsen af Mellemværendet mellem Sagsøgerinden og Stamhuset. Herefter og idet der ikke overfor Sagsøgtes Benægtelser ved det under Sagen oplyste er tilvejebragt Bestyrkelse af Sagsøgerindens Anbringender ved de forskellige Poster af hendes Krav om, at der paa hendes Bekostning er tilført Stamhuset Værdier, eller at Sagsøgte ikke har opfyldt overfor hende paatagne Forpligtelser, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagsøgerinden bør derhos betale Sagens Omkostninger til Sagsøgte med 1000 Kr.

Nr 48/1937. Landsretssagfører **Jacob Salomon** (Selv)

m o d

Skattedepartementet (Kammeradvokaten),

betræffende Tilbagebetaling af et som Formueskat betalt Beløb.

Østre Landsrets Dom af 27 Januar 1937: Sagsøgte, Skattedepartementet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Landsretssagfører Jacob Salomon, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren betaler inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse de Restgebyrer, der skulde erlægges, saafremt Sagen ikke havde været afgiftsfri, og i Salær til Kammeradvokaten 200 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til Kammeradvokaten vil Appellanten have at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Kammeradvokaten betaler Appellanten, Landsretssagfører Jacob Salomon, 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved et den 2 December 1897 for Notarius oprettet Testamente bestemte Etatsraad Isaaq Zacharias Levy og Hustru Isabella, født Salmonsens, med fornødent Samtykke fra deres Børn bl a, at naar de var døde, skulde deres ugifte Datter Louise Levy have Renten og Udbyttet af deres efterladte Formue, som skulde forvaltes af Bikuben, og at efter denne Datters Død deres Søn Handelsgartner Moritz Immanuel Levy og efter hans Død hans Hustru Harriet, født Kalckar for Livstid skulde have Halvdelen af Renten og Udbyttet af Formuen, medens deres Datter Jeanette Melchior og efter hendes Død hendes Mand Grosserer Adolf W Melchior for Livstid skulde have den anden Halvdel. Derefter bestemmes i Testamentet saaledes:

»Saalænge nogen af de fornævnte Rentenydere leve, skal Formuen staa fast og urørlig og bestyres af Bikubens Forvaltningsafdeling.

Naar alle Rentenyderne er døde, skal Formuen deles, og til vore eneste Arvinger af denne indsætte vi herved de Børn og Børnebørn,

som vor Søn Moritz Immanuel Levy og vor Datter Jeanette Melchior, i Levy efterlader sig paa den Tid, da den længstlevende af fornævnte Rentenydere dør. Det bemærkes udtrykkeligt, at saafremt vor nævnte Søn og Datter maatte have haft et Barn som tidligere er død, men som har efterladt sig en Livsarving eller Livsarvinger, skal denne eller disse Livsarvinger træde i Stedet for det afdøde Barn og tage dets Lod.

Formuen skal deles imellem Børnene saaledes: Vor Søn Moritz Immanuel Levys Børn skulle arve Halvdelen af Formuen, naar han efterlader sig flere Børn eller Livsarvinger efter flere Børn. Dersom han derimod, som nu for Tiden, kun efterlader sig et Barn eller Livsarvinger efter et Barn, skal dette Barn eller dets Livsarvinger kun arve $\frac{1}{3}$ Del, er en Trediedel, af Formuen.

Vor Datter Jeanette Melchior i Levy's Børn skulle arve $\frac{2}{3}$ Del, er to Trediedel, af Formuen, saafremt vor Søn Moritz Immanuel Levy kun har efterladt sig et Barn eller Livsarvinger efter et Barn, men har han efterladt sig flere Børn eller Livsarvinger efter flere Børn, skal vor Datter Jeanettes Børn eller disses Livsarvinger kun arve Halvdelen af Formuen.

Saafremt der paa hver Side kun er efterladt et Barn eller Livsarvinger efter et Barn — altsaa kun et Barn efter vor Søn og et Barn efter vor Datter — skal Formuen deles i to lige Dele imellem disse to Børn eller deres Livsarvinger.

Dersom vor Søn Moritz Immanuel Levy ingen Børn eller Livsarvinger efterlader sig, skal vor Datter Jeanettes Barn eller Livsarvinger arve hele vor efterladte Formue, og omvendt skal vor Søn Moritz Immanuel Levy's Barn eller Livsarvinger arve hele vor efterladte Formue, naar vor Datter Jeanette ingen Livsarvinger efterlader sig.«

Testatorerne afgik ved Døden i Aarene 1899 og 1903.

Da Frøken Louise Levy døde den 7 Juni 1930, var Handelsgartner Moritz Levy afgaaet ved Døden, hvorfor Halvdelen af Renter og Udbyttet af Formuen tilfaldt hans Enke Fru Harriet Levy, født Kalckar, der nu er 73 Aar gammel. Hun har en Datter Ellen, der er gift med Sagsøgeren, Landsretssagfører Jacob Salomon, og Ægteparret har to Børn, født i Aarene 1916 og 1917.

Grosserer Adolf Melchior og Hustru var begge døde i Aaret 1915 og havde efterladt sig 3 Børn, Vilhelm Arnold Melchior, der har 3 Børn, Prokurist Johan Adolph Melchior, der har en Søn og en Adoptivdatter, samt Grosserer Louis Adolph Melchior, der er gift, men barnløs. Spørgsmaalet om, hvorledes der skulde forholdes med den »Melchior-ske« Halvdel af Formuens Renter og Udbytte, blev i Overensstemmelse med en mellem de Interesserede truffet Aftale af Københavns Byrets Skifteafdeling III under en Reassumtion af Testatorernes Dødsbo afgjort ved en under 16 Juni 1932 afsagt saalydende Kendelse: »I Henhold til det af Komparenterne anførte, og da det nævnte Fællestestamentes Bestemmelser ikke skønnes at være til Hinder derfor, vil den paastaaede halve Rentenydelsesret af den i Bikubens Forvaltningsafdeling under Konto Nr 120 deponerede Kapital være at tillægge Fru Ellen Salomon og Vilh Arnold Melchior og Johan Adolph Melchior og Louis Adolph Melchior, og saaledes, at Fordelingen mellem dem indtil videre sker

med $\frac{1}{3}$ til Fru Salomon og $\frac{2}{3}$ til lige Deling mellem de 3 Brødre Melchior.

De mødende er enige om, at de eventuelle Arve- og Skifteafgifter vil være at udrede af de i Bikuben opsamlede Renter for Tiden 7 Juni 1930 til 1 Juli 1932.«

Herefter opgav Sagsøgeren i Januar 1933 til Skattemyndighederne som Del af sin og sin Hustrus Formue pr 31 December 1932 den Trediedel, ca 50 000 Kr, af den »Melchiorske« Halvdel, hvoraf hans Hustru oppebar Renter og Udbytte.

Prokurist Johan Adolph Melchior var i Aaret 1915 gaaet Konkurs, og i Konkursboet, der var behandlet ved Frederiksberg Birks Skifteret, var registreret som Aktiv Fallentens Ret i Henhold til de anførte testamenteriske Bestemmelser. Under Hensyn hertil protesterede den nævnte Skifteret under 9 December 1933 overfor Bikuben mod, at der udbetaltes nogen Del af Renter og Udbytte af den »Melchiorske« Halvdel, idet disse Renter og Udbytte mentes at burde oplægges og tillægges Kapitalen til Deling sammen med denne ved Enkefru Harriet Levys Død. Som Følge heraf udbetalte Bikuben ikke Sagsøgerens Hustru Rente- og Udbytteandel pr 1 Januar 1934; men efter at Konkursboet var genoptaget til Behandling af dette Spørgsmaal, blev ved Skifterettens Kendelse af 21 Juni 1934 statueret, at Fallentens heromhandlede Arv var Boet uvedkommende, og Sagsøgerens Hustru fik derefter saavel den tilbageholdte Andel som fremtidige Andele udbetalt.

Under Hensyn til den skete Tilbageholdelse af Andelen opgav Sagsøgeren i Januar 1934 til Skattemyndighederne ikke nogen Del af den »Melchiorske« Halvdel som Del af sin og sin Hustrus Formue. Gentoftes Kommunes Skatteraad tog Forbehold heroverfor og stillede Sagen i Bero, til Udbetalingsspørgsmaalet var afgjort, men afsagde den 27 September 1934 en Kendelse, hvorefter Sagsøgeren ansaas formueskattepligtig af den til hans Hustrus Rente- og Udbytteandel svarende Del af den »Melchiorske« Halvdel. Sagsøgeren paaklagde denne Afgørelse til Landsoverskatteraadet, som stadfæstede Skatteraadets Ansættelse ved en den 12 Marts 1936 afsagt Kendelse; heri oplyses bl a, at Fru Harriet Levy kun har anset sig for formueskattepligtig af $\frac{1}{3}$ af den Kapital, hvoraf hun har Rentenydelsen, idet man har betragtet Forholdet saaledes, at kun $\frac{1}{3}$ heraf ved hendes Død vil tilfalde hendes Datter Fru Ellen Salomon, f Levy, medens Resten af denne Del af Kapitalen vil tilfalde Familien Melchior, og derefter udtaler Landsoverskatteraadet, »at maatte gaa ud fra, at den Del af Kapitalen, der til sin Tid vil tilfalde Fru Ellen Salomon, maa antages at skulle udredes med Halvdelen eller ca 50 000 Kr af den Kapitalandel, hvoraf hendes Moder nyder Renten og med den anden Halvdel eller ca 50 000 Kr af den øvrige Kapitalandel. Da hun alt nyder Renten af 50 000 Kr af denne Kapitalandel, mener man, at hun efter Reglerne i Statsskattelovens § 12, Nr 2, 2 Pkt, sammenholdt med 1 Pkt maa anses for formueskattepligtig af samme.«

Idet Sagsøgeren har betalt den ham i Henhold dertil paalignede Skat, har han under denne Sag paastaet Skattedepartementet tilpligtet at tilbagebetale ham Skattebeløbene for

Skatteaaret 1933/34	Kr 409,70
— 1934/35	— 500,00
— 1935/36	— 500,00

ialt Kr 1409,70

med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 7 Oktober 1936, subsidiært Beløbet for Skatteaaret 1934/35 500 Kr med Renter som anført.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgeren anført, at Skattepligt kræver udtrykkelig Lovhjemmel, og at der ved Bestemmelsen i Lov Nr 149 af 10 April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten kun er paalagt en Rentenyder Formueskat af den Kapital, hvoraf han nyder Renten, naar den, der har Ret til den fremtidige Besiddelse af Kapitalen, er Descendent eller arveberettiget efter Rentenyderen, men at disse Betingelser ikke er opfyldt i dette Tilfælde, hvor den paagældende Kapital ikke er individualiseret, og hvor Kapitalen, hvis hans Svigermoder dør før hans Hustru, vil tilfalde Hustruen, altsaa selve Rentenyderen, og hvis hans Hustru og Børn dør før hans Svigermoder, vil tilfalde Familien Melchior, der kun udgør en Del af hans Hustrus arveberettigede.

Til Støtte for sin subsidiære Paastand har Sagsøgeren anført, at da Renteudbetalingen til hans Hustru pr 1 Januar 1934 var tilbageholdt af Bikuben paa ubestemt Tid, kan den rentegivende Kapital i hvert Fald ikke paa dette Tidspunkt anses for hørende til hans og hans Hustrus Formue, og at Formuen kun kan beskattes for Skatteaaret 1934/35 efter dens faktiske Tilstand paa dette Tidspunkt uden Hensyn til senere Ændringer i Løbet af Aaret 1934.

Heroverfor har de Sagsøgte bemærket, at Hovedreglen for Grundlaget for Ansættelse til Formueskat findes i den nævnte Lovs § 12, Stk 1, hvorefter som skattepligtig Formue betragtes den skattepligtiges samlede rørlige og urørlige Formue med visse bestemt fastsatte Undtagelser. Blandt disse er i Paragraffens Stk 3 under Nr 2 givet Bestemmelser om Rentenydelse af Kapitaler, hvorover Rentenyderen ikke har fri Raadighed. Hvis en Person nyder Renten af en ham selv tilhørende, baandlagt Kapital, følger Formueskattepligten af Hovedreglen; hvis Rentenydelsen stammer fra en Rentenyderen tidligere tilhørende, bortskænket Kapital, er Skattepligten udtrykkelig hjemlet i Loven; hvis Rentenydelsen stammer fra en Kapital, som Rentenyderen aldrig kommer til at eje, svares efter Loven Formueskat, hvis Kapitalen skal tilfalde Rentenyderens Descendens — det er i Henhold hertil, at Sagsøgerens Svigermoder svarer Formueskat af den Trediedel af den »Levyske« Formuehalvdel, der paaregnes at tilfalde Sagsøgerens Hustru eller Børn —, men ellers ikke; og endelig kan Rentenydelsen stamme fra en Kapital, som senere vil tilfalde Rentenyderen selv, og her maa Skattepligten saa meget mere være givet efter den omtalte Bestemmelse for Tilfælde, hvor Kapitalen tilfalder Rentenyderens Descendens, ligesom den er forudsat ved Lovens Bestemmelse om Skattefrihed for Retten til den fremtidige Besiddelse af en Kapital, hvoraf en

anden foreløbig har Rentenydelsen. Ved Gennemførelsen heraf kan ikke kræves ubetinget Vished om, hvorledes de paagældende Arveforhold til sin Tid vil blive, men der maa regnes med den overvejende Sandsynlighed, saaledes i nærværende Tilfælde med, at den Kapital, hvoraf Sagsøgerens Hustru nyder Renten, vil tilfalde hende selv eller hendes Descendens, hvorved Sagsøgte har bemærket, at ogsaa den Melchior-ske Familie er arveberettiget efter Sagsøgerens Hustru, og at det ikke i Loven kræves som Betingelse for Skattepligt, at den rentegivende Kapital skal tilfalde samtlige arveberettigede efter Rentenyderen. Sagsøgte har endelig bemærket, at den rentegivende Kapital i dette Tilfælde maa anses tilstrækkelig individualiseret ved det faste Andelstal. Overfor Sagsøgerens subsidiære Paastand har Sagsøgte anført, at Formueskatten efter Lovens § 16, Stk 1, ansættes efter Formuens Værdi den 1 Januar, og at Værdiforandringer i Aarets Løb derfor er uden Betydning; i nærværende Tilfælde er der imidlertid ikke Tale om nogen Ændring af Formueværdien i Løbet af Aaret 1934, men Spørgsmaal om, hvorvidt Sagsøgeren og dennes Hustru havde Ret til den skattepligtige Værdi pr 1 Januar 1934, hvad de anerkendtes at have, og i saadant Tilfælde maa det være berettiget ved Skatteansættelse at afvente Tvivlens Afgørelse og foretage Ansættelse derefter.

Idet der findes at maatte gives Sagsøgte Medhold i det saaledes anførte, vil Sagsøgte i det hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger, derunder Salær til Kammeradvokaten 200 Kr, vil Sagsøgeren have at udrede efter Reglerne for afgiftsfri Sager.

Fredag den 18 Juni.

Nr 289/1936.   Strømpfabrikant **Ove Krüger** (Gorrissen)

mod

A/S N Møller Krøigaard (Thorsteinsson)

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Handel om et Parti Herresokker.

Østre Landsrets Dom af 23 November 1936: Sagsøgte, Strømpfabrikant Ove Krüger, bør anerkende Sagsøgerne, A/S N Møller Krøigaards Ophævelse af Købet af det ovennævnte Parti Herresokker, saaledes at Partiet tilbageleveres mod Betaling af 1283 Kr 50 Øre. Sagsøgte bør derhos til Sagsøgerne betale 1140 Kr 02 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 23 Juli 1936, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 250 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Strømpefabrikant Ove Krüger, til Indstævnte, A/S N Møller Krøigaard med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Ordre af 4 April 1935 afsendte Sagsøgte, Strømpefabrikant Ove Krüger, med Faktura af 16 s M et større Parti Herresokker til Sagsøgerne, A/S N Møller Krøigaard, herunder bl a 181¹¹/₁₂ Dusin »211 b« Sokker af Dessin 3695 à 13 Kr pr Dusin = Kr 2364,92; Leveringen fandt Sted pr 30 Dage ÷ 2 pCt, regnet fra 1 Maj, og Fakturaen bærer Paategning om, at »Reklamationer, der ikke indsendes 14 Dage efter Varernes Modtagelse, kan ikke medføre noget Krav«. Betalingen blev erlagt den 16 Juli 1935.

Ved Fakturaer af henholdsvis 15 Oktober og 9 November 1935 videresolgte Sagsøgerne ialt 120⁶/₁₂ Dusin af disse Sokker til Firmaet K Munck, her, for Kr 14,50 pr Dusin ÷ 10 pCt = Kr 13,05 pr Dusin, og af dette Parti solgte Firmaet Munck atter 119⁸/₁₂ Dusin til Firmaet M Thrane; dette sidstnævnte Parti blev faktureret under 11 November 1935, og Betalingen androg 15 Kr pr Dusin. Efter at Firmaet Thrane havde videresolgt 20²/₁₂ Dusin af disse Sokker, reklamerede dette Firma imidlertid i Skrivelse af 11 December 1935 overfor sin Sælger, Firmaet K Munck, for Restpartiets Vedkommende under Paaberaabelse af, at Sokkerne ikke var i Sortering; Firmaet Munck lod Reklamationen gaa videre til Sagsøgerne, der atter henvendte sig til Sagsøgte, der i denne Anledning tilstillede Sagsøgerne en den 3 Januar 1936 dateret Skrivelse, saalydende:

»Refererende til vor Telefonsamtale idag skal vi hermed bekræfte, at de Dem leverede Sokker Dessins 211 a, 211 b og 213 ifølge vor Faktura af 16 April pr 1 Maj 1935 er 1ste Sortering.«

I Tillid til denne Skrivelse bekræftede Sagsøgerne overfor Firmaet Munck, at Sokkerne var i Sortering, og Firmaet Munck indstævnedede derefter Firmaet Thrane for Sø- og Handelsretten, her, til Betaling af det aftalte Vederlag for Sokkerne; under denne Sag, hvor der var denuntieret lis for Sagsøgerne, der atter havde denuntieret lis for Sagsøgte, blev der afholdt en Syns- og Skønsforretning, og Skøns-

mændene udtalte, at de efter at have udtaget og besigtiget en Del Stikprøver af det paagældende Parti Sokker, maatte komme til det Resultat, at det samlede Parti ikke kunde karakteriseres som 1ste Soring, da der i Partiet fandtes en Del Sokker med Platteringsfejl. Herefter blev Firmaet Thrane ved Sø- og Handelsrettens Dom af 5 Marts 1936 irifundet og tillagt Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Efter denne Doms Afsigelse anlagde Firmaet K Munck ved Sø- og Handelsretten Sag mod Sagsøgerne og paastod dem tilpligtet at anerkende Ophævelsen af Købet af Partiet — ialt til Rest 99⁰/₁₂ Dusin — samt at betale Firmaet en Erstatning af Kr 372,50 med nærmere angivne Renter; Erstatningskravet var nærmere opgjort saaledes:

Firmaets egne Udgifter i den første Retssag	246 Kr 00 Øre
Sagsomkostninger til Modparten i samme	200 — 00 —
Erstatning for tabt Fortjeneste paa Partiet 99 ⁰ / ₁₂ Dusin ved Salget til Thrane	194 — 02 —
	640 Kr 02 Øre,

hvorfra gaar Betaling for 20²/₁₂ Dusin Sokker, som Firmaet havde videresolgt uden at modtage Reklamationer .....

267 — 52 —

til Rest: 372 Kr 50 Øre.

Ved Sø- og Handelsrettens Dom af 20 Maj 1936 blev denne Paa-stand taget til Følge, hvorhos Firmaet Munck fik tillagt Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Under nærværende ved Retten for Odense Købstad forberedte Sag har Sagsøgerne nu, under Henvi- sning til det saaledes passerede, paa- staaet Sagsøgte, som — skønt behørigt underrettet om begge de oven- nævnte Retssager — ikke gav Møde i nogen af dem, tilpligtet at anerkende Ophævelsen af Købet af det foran omhandlede Parti Herresokker paa 99⁰/₁₂ Dusin, saaledes at Partiet tilbageleveres ham mod Betaling af 1283 Kr 50 Øre samt tilpligtet at betale Sagsøgerne en Erstatning paa ialt 1140 Kr 02 Øre, nemlig dels de 640 Kr 02 Øre, som Firmaet Munck fik tilkendt ved Dommen af 20 Maj 1936 med Tillæg af et Beløb paa 200 Kr til Dækning af Firmaets Sagsomkostninger, og dels 300 Kr til Dækning af Sagsøgernes egne Udgifter til juridisk Bistand under de to Retssager; af Beløbet paastaas derhos Renter 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg, den 23 Juli 1936, til Betaling sker; subsidiært paastaar Sagsøgerne sig tillagt en Erstatning efter Rettens Skøn.

Færdig fra Trykkeriet den 7 Juli 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 15.

Fredag den 18 Juni.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet og har til Støtte herfor gjort gældende, dels at Sagsøgerne i sin Tid købte Partiet som et Restparti til særlig nedsat Pris, hvorfor de ikke nu kan hæve Købet for en vilkaarligt udvalgt Del af Partiet, dels at rettidig Reklamation ikke har fundet Sted, ligesom Sagsøgerne ikke rettidigt har foretaget fornøden Undersøgelse af Varerne.

Naar imidlertid henses til, at det efter Varernes Beskaffenhed formentlig ikke kan bebrejdes Sagsøgerne, at de først efterhaanden, som Varerne blev videresolgt, opdagede, at disse var ukontraktmæssige, at Sagsøgte selv har en væsentlig Del af Skylden for, at det overhovedet kom til Retssag mellem Firmaerne Munck og Thrane, og for Forløbet af denne og den følgende Retssag, dels derved, at han i den foran omtalte Skrivelse af 3 Januar 1936 bekræftede, at Sokkerne var af 1ste Sortering, dels derved, at han ganske undlod at efterkomme Sagsøgenes Opfordring til at møde i disse Sager, samt til, at Sagsøgerne jo i Virkeligheden har reklameret overfor Sagsøgte, omend pr Telefon, saasnart de ved Reklamationen fra Firmaet Munck fik Anledning dertil, findes Sagsøgtes Indsigelser mod Sagsøgenes principale Paastand at maatte forkastes, og denne Paastand vil derfor være at tage til Følge, som nedenfor nærmere anført.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 250 Kr.

Mandag den 21 Juni.

Nr 6/1937.   Fru **Anna Marie Andersson** (Trolle efter Ordre)
                                mod
                                Fru **Olga Næsted** (Bruun),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 12 November 1936: Sagsøgte, Fru Olga Næsted bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Anna Marie Andersson, i denne Sag fri at være. Sagsøgerinden bør inden 15 Dage fra Dato

til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 200 Kr under Adfærd efter Loven. Det offentlige betaler til den for Sagsøgerinden beskikkede Sagfører, Overretssagfører Sundbo, i Salær og som Godtgørelse for Udlæg 120 Kr og 111 Kr 90 Øre.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellantinden ikke gentaget sin Paastand for Landsretten om Betaling af 141 Kroner, som hun havde modtaget i Hjælp fra sin Sygekasse.

I en Skrivelse af 20 Februar 1937 fra Stadsbygmesteren til Indstævnte Fru Olga Næsteds Mand er bl a udtalt, at Stigen inden Ulykken »har været lidet heldig og i det hele uegnet som almindelig Adgangstrappe til Tagrummet med derværende Tørrerum med mere — — — Forholdets byggelovmæssige Forsvarlighed maa herefter afhænge af, om Hængslet til enhver Tid er holdt i en saadan Stand, at der ikke herved opstaar Fare ved Trappens Benyttelse.«

Efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at Ulykkestilfældet skyldtes, at Stigens Hængsler ikke var i forsvarlig Stand, og at Manglerne ved dette burde være opdaget af Indstævnte ved foretaget Eftersyn af Stigen.

Da Indstævnte maa bære Ansvar for det som Følge af det manglende Tilsyn indtraadte Ulykkestilfælde, vil hun være at dømme til at betale Appellantinden en Erstatning, der findes at burde fastsættes til 4000 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger findes Indstævnte at burde betale for begge Retter efter Reglerne om beneficerede Sager som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Fru Olga Næsted bør til Appellantinden Fru Anna Marie Andersson betale 4000 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra 12 Juni 1936 til Betaling sker.

Indstævnte betaler derhos de Retsafgifter, som skulde erlægges og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellantinden ikke havde haft fri Proces for Landsretten og Højesteret samt i Salær og Godtgørelse for Udlæg for Landsretten til Overretssagfører Sundbo 120 Kroner og 111 Kroner 90 Øre og for Højesteret til Højesteretssagfører Trolle 200 Kroner og 40 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerinden, Fru Anna Marie Andersson, der bor paa 5 Sal i den Sagsøgte Fru Olga Næsted tilhørende Ejendom Frederiksborggade 26 her i Byen, skulde den 19 Februar 1935 med nogle enkelte Stykker Vasketøj op paa sit Pulterkammer, hvortil Opgangen var ad en Trappestige, som hun, der har boet paa Stedet i ca 18 Aar, jævnlig havde benyttet. Stigen faldt ned, da Sagsøgerinden var kommet nogle Trin op ad den. Herved kom hun saa alvorligt til Skade, at hun maatte ligge paa Hospitalet til 16 Juli s A og derefter gaa til Massage til 8 December s A, og hun, der ved Faldet var 66 Aar gammel, vil efter de foreliggende Lægeerklæringer ikke mere faa sin fulde Arbejdskraft tilbage.

Ved Stævning af 12 Juni 1936 har Sagsøgerinden — hvem der er meddelt fri Proces — paastaaet Sagsøgte, som hævdes at maatte bære Ansvaret for Trappens Tilstand, dømt til at betale sig i Erstatning 8475 Kr — subsidiært en Erstatning efter Rettens Skøn — med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato. Forsaavidt hun efter Sagens Tingfæstning endvidere har paastaaet Sagsøgte dømt til at betale 141 Kr, som Sagsøgerinden i Anledning af Ulykken har modtaget i Hjælp fra sin Sygekasse, bemærkes, at Sagsøgerinden ikke mod Sagsøgtes Benægtelse af hendes Kompetence til at indtale dette Krav har godtgjort at være berettiget hertil. Allerede som Følge heraf vil Sagsøgte for denne Del af Paastanden være at frifinde.

Sagsøgte paastaar sig ogsaa iøvrigt frifundet, idet hun hævder, at Trappens Nedfald skyldes et hændeligt Uheld.

Ifølge en samme Dag, Ulykken indtraf, optaget Politirapport var Trappen ca 2½ m lang og forsynet med 11 Trin. Den var i øverste højre Hjørne forsynet med et ret spinkelt Hængsel, fastgjort til Karmen under Loftslugen med 6 Skruer, saaledes at Trappen, naar den ikke brugtes, kunde sættes op mod Væggen til højre. Vedkommende Politibetjent konstaterede, at Hængslet var revet fra Karmen og det venstre øverste Hjørne af Trappen revet af. Til Rapporten forklarede Sagsøgtes Mand, Grosserer Christian M Næsted, at han straks efter Ulykken havde beset Trappen og konstateret, at Hængslet lidt efter lidt havde arbejdet sig løst og nu endelig var gaaet helt fra; da Næsted derefter henvendte sig til Sagsøgerindens Mand, Skrædder Niels Andersson, sagde denne, at Skruerne i Hængslet havde været løse i nogen Tid. Denne Forklaring har Grosserer Næsted som Vidne vedstaaet for Landsretten. Skrædder Andersson har derimod som Vidne forklaret, at han ikke husker at have udtalt sig saaledes, og at hans Kone ikke havde faaet Lov at gaa op ad Trappen, hvis han havde vidst, der var noget i Vejen med denne.

I Erklæring af 4 Marts 1935 har vedkommende Bygningsinspektør efter et den Dag foretaget Eftersyn udtalt, »at Ulykken udelukkende synes at maatte skyldes det ved Trappens højre øverste Hjørne anbragte Hængsel, der er gaaet løs, hvorved Trappen er skredet ud og da er de to vedlagte Træstykker først sprængt fra, idet Trappen har ramt Gulvet.

Ophængningen af Trappen er uheldig, idet der kun er anbragt Hængsel foroven, hvilket derved er udsat for at vrides løs, idet man drejer Trappen ned i Brugsstillingen.«

Sagsøgerinden har endvidere under Domsforhandlingen fremlagt en Erklæring af 17 Oktober 1936 fra samme Bygningsinspektør angaaende Trappen, men der vil ikke mod Sagsøgtes Protest kunne tillægges denne Erklæring nogen Betydning.

Da der ikke skønnes at være noget Grundlag for at gøre Sagsøgte ansvarlig for det passerede, idet der navnlig ikke findes at kunne bebrejdes hende mangelfuldt Tilsyn med Stigen, hvis Befæstelse hun lige saa lidt som Sagsøgerinden har haft Grund til at anse for ufyldstgørende, vil hun være at frifinde.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor anført.

T i r s d a g d e n 2 2 J u n i .

Nr 236/1936. **Bianco Lunos Bogtrykkeri, A/S (P Jacobsen)**
m o d

Teknisk Telefonhaandbog A/S (Landsretssagf Karmark Rønsted),

betræffende Betaling af et for Trykning m m skyldigt Beløb.

Østre Landsrets Dom af 8 Oktober 1936: Sagsøgte, Teknisk Telefonhaandbog A/S, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse under Adfærd efter Loven til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved de af Fuldmægtigene cand juris Kaj Holm-Nielsen og Per Federspiel afgivne Vidneforklaringer maa det anses godtgjort, at Appellanten i Tiden mellem den 12 Juni 1936 og den 4 Juli 1936 flere Gange pr Telefon har rykket Fuldmægtig Federspiel, som Appellanten maatte antage optraadte som Sagfører for A/S Teknisk Telefonhaandbog, saavel for Underskrift paa det renskrevne Kontrakteksemplar som for Deponering af de i Kontrakten ommeldte 5000 Kroner Aktier i Teknisk Telefonhaandbog A/S.

Efter Modtagelsen af Appellantens Skrivelse af 4 Juli 1936 svarede Indstævntes Sagfører og Formand i en Skrivelse af 7 Juli 1936, at Selskabet bestred at have misligholdt den indgaaede Kontrakt, idet Deponeringen af Aktier ifølge Kontraktens Ordlyd klart var et personligt Løfte til Appellanten, afgivet af Selskabets forhenværende Direktør Hougaard Larsen, og idet Leveringen af

Manuskript maatte være et »Spørgsmaal, i hvilket Selskabet er suverænt — — —«

Som Svar paa en Skrivelse af 8 Juli 1936 fra Appellanten, i hvilken der gjordes nærmere Rede for Grundene til Ophævelsen, fragik Indstævnte derhos den 11 Juli 1936 enhver Forpligtelse overfor Appellanten under Fremhæven af, at Kontraktudkastet dog vitterlig kun var akcepteret endelig af Appellanten, og at Spørgsmaalet om Deponering af Aktier og Transporttilgodehaverder maatte være private Aftaler mellem Appellanten og Hougaard-Larsen.

Efter det saaledes foreliggende fra Indstævntes Side findes Appellantens Ophævelse af Kontrakten at maatte godkendes, og Indstævnte vil overensstemmende med Appellantens principale Paastand, mod hvis Formulering ingen Indsigelse er nedlagt, være at dømme til at betale Appellanten 15 638 Kr 28 Øre med Renter samt at anerkende nedennævnte Pantsætning.

Sagens Omkostninger findes Indstævnte at burde betale Appellanten for begge Retter med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Teknisk Telefonhaandbog A/S, bør til Appellanten, Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S, betale 15 638 Kroner 28 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra 16 Juli 1936, til Betaling sker.

Indstævnte bør endvidere anerkende den af Selskabets afskedigede Direktør foretagne Pantsætning af udestaaende Fordringer til Appellanten samt meddele Bonnier's Bok- og Tidsskriftforlag i Stockholm, H Aschehoug & Co i Oslo og Fa Egmont H Petersen, Kgl Hofbogtrykkeri i København, at ethvert Beløb der maatte tilkomme Indstævnte, skal udbetales til Appellanten, indtil denne har faaet fuld Dækning.

I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til mundtlige Forhandlinger mellem Direktør for det sagsøgende Selskab Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S, Carl Viggo Hansen, og Direktør for det sagsøgte Selskab Teknisk Telefonhaandbog A/S, Henning Hougaard Larsen, indledes i Marts 1936 Forretningsforbindelse mellem Parterne om Udgivelse af et Maanedshæfte »Tekniske Meddelelser«. Efter at de to første Numre for April og Maj var udkommet, og det 3die for Juni, der udkom den 22 Juni, var gaet i

Trykken, blev ved et den 12 Juni afholdt Møde mellem de to Direktører og Fuldmægtig hos Direktør Hougaard Larsens Sagsfører Overretssagfører Rothenborg, P T Federspiel, Aftalen mellem Parterne endelig udformet i en Kontrakt og underskrevet af Direktørerne. Da Kontrakten forelaa med adskillige under Mødet gjorde Tilføjelser, enedes man om at lade den renskrive, saaledes at den senere skulde ombyttes med Renskriften, men den var dog Udtryk for den endelige Aftale mellem Parterne.

Aftalen gik hovedsagelig ud paa følgende: Sagsøgeren skulde for nærmere aftalt Pris trykke Hæfterne, til hvilke Sagsøgte skulde levere redaktionelt Stof og Annoncemanuskripter inden nærmere aftalte Frister eller i modsat Fald betale det nødvendige Overarbejde paa Trykkeriet. Sagsøgeren skulde derhos financiere Bladet ved Udstedelse af Garantibeviser til Belaaning i en Bank paa visse Andele af Honorarerne for de af Sagsøgte til Hæftet tegnede Annoncer. Betalingen for Trykning af de tre første Hæfter skulde udelukkende dækkes gennem indgaaede Honorarer for Annoncer, og de følgende Hæfter skulde betales 30 Dage efter Udgivelsen. Annonceslutsedlerne skulde deponeres hos og inkasseres af Sagsøgeren mod maanedlig Afregning. Endvidere indeholdt Kontrakten saalydende Bestemmelser om yderligere Sikkerhedsstillelser:

»Til Sikkerhed for Bogtrykkeriet deponerer Direktør Hougaard Larsen 5000 Kr Aktier i Teknisk Telefon Haandbog A/S, samt giver Bogtrykkeriet forlods Transport paa det Tilgodehavende, Bladet har hos Fa Egmont H Petersen Kgl Hofbogtrykkeri nemlig Andel i Overskuddet for Teknisk Telefonhaandbog A/S for Aaret 1935 og følgende Aar, indtil Bianco Lunos Tilgodehavende er fuldt ud dækket — — —

Direktør Hougaard Larsen giver yderligere Bianco Lunos Bogtrykkeri Sikkerhed i det Tilgodehavende, han har i Henhold til Kontrakt med Aschehoug & Co A/S i Oslo og i Henhold til Kontrakt med Albert Bonnier's Bogforlag i Stockholm om Teknisk Telefonhaandbog, saaledes at disse Firmaer skal udbetale ethvert Beløb, der tilkommer Herr Hougaard Larsen, til Bianco Lunos Bogtrykkeri, saalænge dette Firma har noget Tilgodehavende hos Herr Hougaard Larsen eller Teknisk Telefonhaandbog A/S.«

Endelig indeholder Kontrakten en Bestemmelse om, at enhver Misligholdelse berettigede Sagsøgeren til øjeblikkelig Ophævelse af Kontraktsforholdet.

Med Hensyn til Manuskripter var det aftalt med Trykkeriet, at Levering maatte finde Sted senest den 10 i en Maaned, for at Trykkeriet skulde kunne naa uden Overarbejde at gøre et Hæfte færdigt til Udgivelse i Begyndelsen af den følgende Maaned. Trykkeriet maatte dog stadig rykke Sagsøgte for Manuskripter, og de tre første Numre kunde derfor først leveres fra Trykkeriet henholdsvis den 8 April, 19 Maj og 18 Juni. Trykningsudgifterne indtil da androg ialt 5842 Kr 70 Øre. I Overensstemmelse med Kontrakten var der endvidere i Tiden fra 17 Marts til 15 Juni sket Belaaning af 21 Garantibeviser, og samtlige Annonceslutsedler var deponeret hos Sagsøgeren, hvorhos denne straks efter Kontraktens Underskrift underrettede de tre i Kontrakten nævnte Firmaer om de skete Sikkerhedsstillelser.

Efter at Direktør Hansen den 19 Juni paa Sagsøgerens Vegne havde underskrevet det da renskrevne Eksemplar af Kontrakten, søgte Sagsøgeren forgæves at faa Forbindelse med Direktør Hougaard Larsen, som var bortrejst til han i Slutningen af Juni fratraadte som administrerende Direktør for Sagsøgte. Om denne Fratræden blev Sagsøgerens Faktor K H Sørensen underrettet, da han i Begyndelsen af Juli rykkede Sagsøgtes Kontor for Manuskript til Hæfte Nr 4 (for Juli), og han lod denne Meddelelse gaa videre til Sagsøgerens Ledelse.

Derefter lod Sagsøgeren sin Sagfører den 4 Juli tilskrive Sagsøgte under Henviisning til, at man havde erfaret, at Hougaard Larsen var fratraadt som Leder, saaledes:

»Da endvidere de Aktier i Teknisk Telefonhaandbog A/S, som i Henhold til Kontraktens § 4 skulde have været deponeret hos Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S, stadig ikke er deponeret, og yderligere Manuskriptet til næste Nummer af »Tekniske Meddelelser« endnu ikke er tilstillet Bogtrykkeriet, betragter Bianco Luno Kontrakten som misligholdt fra Deres Side, saaledes at Trykning af næste Nummer ikke vil blive iværksat.«

Under en derefter indledet Brevveksling med Sagsøgtes Sagfører fastholdtes dette Standpunkt under yderligere Henviisning til, at Forudsætningerne for Kontraktens Indgaaelse var bristet derved, at de tre Fordringer, der skulde tjene til Sikkerhed for Sagsøgeren nu maatte antages at være uden Værdi, dels fordi den til at legitimere Sagsøgeren over for de paagældende Firmaer nødvendige Medvirken fra Hougaard Larsen ikke kunde paaregnes, dels fordi det havde vist sig, at Afviklingen af de paagældende Mellemværender vilde strække sig over et meget længere Tidsrum end paaregnet ved Kontraktens Afslutning, ligesom det i det hele var usikkert, om Fordringerne var Sagsøgtes eller Hougaard Larsens personlige Ejendom.

Sagsøgeren afslog derhos en af Sagsøgte fremsat Begæring om Udlivering af de deponerede Annonceslutsedler.

Sagsøgeren, der i vedkommende Bank har indfriet de af Sagsøgte belaante Garantibeviser med 11 257 Kr 01 Øre, har under denne Sag paastaaet Sagsøgte dømt til at betale dette Beløb og det ovennævnte for Trykning skyldige Beløb 5842 Kr 70 Øre med Fradrag af de for Annoncer inkasserede Beløb 1461 Kr 43 Øre eller ialt 15 638 Kr 28 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 16 Juli 1936.

Sagsøgte procederer til Frifindelse og har til Støtte herfor anbragt følgende:

Sagsøgeren har savnet Føje til sin den 4 Juli foretagne Ophævelse af Kontrakten, idet de da paaberaabte Forsinkelser med Levering af Manuskript og Deponering af Aktier ikke kan tilregnes Sagsøgte som Misligholdelse. Den paaberaabte Forsinkelse af Levering af Manuskript til Hæftet for Juli var ganske uvæsenlig, idet der endnu kun var hængaet saa kort Tid efter sidste Udsendelse af Hæftet for Juni, hvis Forsinkelse til den 22 var sket i Forstaaelse med Sagsøgeren, at der var rigelig Tid til at fremstille et Hæfte, der kunde udkomme ca 1 Maaned derefter. Sagsøgeren kunde saaledes i det højeste i Henhold til Kontrakten rejse Krav om Betaling for Overarbejde

paa Trykkeriet. Sagsøgte blev først ved Modtagelsen af Brevet af 4 Juli gjort bekendt med, at de Hougaard Larsen tilhørende Aktier i Selskabet, som han skulde deponere, ikke var udleveret til Sagsøgeren. Ved at ophæve Kontrakten uden at varsle Sagsøgte herom, har man afskaaret Sagsøgte fra at forsøge inden for en rimelig Tid at bringe dette Forhold i Orden, hvad Sagsøgte maatte have Krav paa. Iøvrigt var denne Deponering uden væsentlig Betydning som Sikkerhed, idet samtlige øvrige Sikkerheder var bragt i Orden ved Aflevering af Annonceslutsedlerne og ved Sagsøgerens Underretning til de i Kontrakten nævnte tre Firmaer, hvorved Sagsøgte bemærker, at det i saa Henseende var uden Betydning, om Fordringerne tilhørte Sagsøgte eller Hougaard Larsen, idet denne ved Kontrakten gyldigt paa begge Vegne havde afgivet Erklæring om Sikkerhedsstillingen. Sagsøgte, der bestrider, at de paagældende Fordringer skulde yde ringere Sikkerhed end mellem Parterne aftalt, henviser endelig til, at da Hævelsen af Kontrakten den 4 Juli ikke er begrundet med disse Fordrings Svigten, er Forholdet uden Betydning til Afgørelse af Spørgsmaalet om Sagsøgerens Føje til at hæve Kontrakten. Sagsøgte hævder nu, at Sagsøgeren som Følge af det anførte har savnet Føje til at ophæve Kontrakten og til i Forbindelse dermed at tilbageholde Annonceslutsedlerne. Sagsøgeren har saaledes retstridigt hindret Sagsøgte i at udnytte Annonceslutsedlerne gennem fortsat Udgivelse af Hæfterne eventuelt ved Aftale med et andet Trykkeri. Følgen heraf har været ikke alene, at Dækning af Udgifterne ved Trykningen af de tre første Hæfter ikke har kunnet tilvejebringes, men tillige at Tilbagebetalingen af Banklaanet gennem Udnyttten af fortsat Annoncering i Hæfterne er afskaaret. Sagsøgeren kan herefter ikke have Krav paa Betaling hos Sagsøgte af de paastævnte Beløb.

For Landsretten er afgivet Vidneforklaring af Direktør Hansen, Hougaard Larsen, Fuldmægtig Federspiel og Faktor Sørensen. Af disse Forklaringer fremhæves:

Direktør Hansen har forklaret, at bestemte Leveringstider ikke var fastsat, men at Trykkeriet maatte have 14 Dage til Raadighed til Fremstilling af et Hæfte. Han har ikke rykket for Manuskript.

Hougaard Larsen har forklaret, at Grunden til, at hans Navn i Kontrakten sattes i Forbindelse med Sikkerhedsstillingen af de tre Fordringer var, at der da herskede nogen Usikkerhed med Hensyn til Ejendomsretten til dem, hvilket Spørgsmaal nu er klarert derhen, at samtlige Fordringer tilkommer Sagsøgte, saaledes at saavel han personlig som Sagsøgte maatte anføres som Overdrager, for at Sagsøgeren kunde opnaa fornøden Sikkerhed i begge Tilfælde.

Faktor Sørensen har forklaret, at han, som maatte rykke flere Gange for Manuskripter til de tidligere trykte Hæfter, kun een Gang i Begyndelsen af Juli har rykket for Manuskript til 4de Hæfte ved en Telefonopringning til Sagsøgtes Kontor, hvor en Person angav, at Hougaard Larsen var fratraadt som Direktør, men at Manuskript uanset Hougaard Larsens Fratræden skulde fremkomme som sædvanligt og snart vilde blive afleveret. Vidnet tog denne Meddelelse til Efterretning uden at sætte nogen Frist for Afleveringen, men underrettede sine Foresatte herom.

Efter alt foreliggende findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i hans Anbringender om, at de af Sagsøgeren i Skrivelsen af 4 Juli 1936 paaberaabte Forsinkelser med Levering af Manuskript og Deponering af Aktier ikke har berettiget Sagsøgeren til at ophæve Kontrakten mellem Parterne om Udgivelsen af »Tekniske Meddelelser«, og at Sagsøgeren ej heller har paavist andet behørigt Grundlag for Ophævelsen eller for Nægtelsen af at udlevere Annonceslutsedlerne, og idet Retten tillige kan tiltræde de af Sagsøgte anførte Betragtninger om Følgen heraf, vil Sagsøgtes Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagsøgeren bør derhos til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Nr 138/1937.   **Alex Frants Alfred Thaarup**

paakærer

Østre Landsrets Afgørelse af 10 Juni 1937.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Efter at Østre Landsret i Ankesagen: Anklagemyndigheden mod Alex Frants Alfred Thaarup har bestemt ikke at tage til Følge en af Tiltalte fremsat Begæring om, at Landsdommerne Gammeltoft, Lucas og Preisler Knudsen skulde vige deres Sæde, har Tiltalte paakæret denne Afgørelse til Højesteret.

Da der imidlertid ikke som foreskrevet i Rpl § 968^a foreligger Tilladelse fra Justitsministeriet til Kæremaalets Indbringelse for Højesteret, vil det være at afvise.

Thi bestemmes:

Det ovennævnte Kæremaal afvises.

Torsdag den 24 Juni.

Nr 106/1937.

Rigsadvokaten

mod

Marius Rotwitt (Edmund Warburg),

der tiltales for Overtrædelse af § 1 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926.

Sø- og Handelsrettens Dom af 2 Marts 1937: Tiltalte, Groserer Marius Rotwitt, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 500 Kr og betale Sagens Omkostninger, subsidiært være at hensætte i Hæfte i 14 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte til Frifindelse, dels af det offentlige til Skærpelse af Straffen.

Til de i Dommen eksempelvis fremhævede Udtalelser i Tiltaltes Annoncer føjes følgende:

»Videnskabelige Forsøg har vist, at efter hver Tandbørstning med Jod-Kaliklora forsvinder to Tredjedele af Mundens Bakteriebestand helt og holdes borte indtil 24 Timer efter — — — samt følgende Paatryk paa Karton og Tube:

»— — — Virker stærkt desinficerende. Bakteriologiske Forsøg viser, at Mundhulens Bakterier aftager med indtil 66 pCt og at Virkningen varer indtil 24 Timer.«

Efter de foreliggende Udtalelser i de i Dommen nævnte tyske videnskabelige Publikationer har Tiltalte vel haft Grund til at tro, at den af ham forhandlede Jod-Kaliklora Tandpasta paa Grund af sit Jodindhold var i Stand til i særlig Grad at formindske Bakteriebestanden i Munden, men da de Udtalelser, han har fremsat i Annoncerne og paa Pakningerne efter deres hele Form og Indhold maa anses i hvert Fald at give et overdrevent og vildledende Billede af Pastaens desinficerende Virkninger, findes Tiltalte at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af de i Anklageskriftet nævnte Bestemmelser.

Tiltalte, der ved Østre Landsrets Dom af 12 Marts 1937 er anset med en Bøde af 300 Kroner, subsidiært Hæfte i 14 Dage, for ved de samme Annoncer og Reklamer at have overtraadt Lov Nr 107 af 31 Marts 1932 § 33, 1 Stk, findes for sit under nærværende Sag omhandlede Forhold efter Lovbekendtgørelse Nr 80 af 31 Marts 1937, § 1, jfr de i Anklageskriftet nævnte Bestemmelser, at burde anses med en Københavns Amtsfond tilfaldende Bøde af 200 Kroner med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 7 Dage.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Marius Rotwitt bør til Københavns Amtsfond bøde 200 Kroner og betale Sagens Omkostninger for Sø- og Handelsretten.

Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 7 Dage.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 9 November 1936 tiltales Grosserer Marius Rotwitt for Overtrædelse af § 1 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926 i følgende Anledning:

Tiltalte, der under Adresse Prinsesse Maries Allé 16 driver en gros Handel med Tandpasta, har siden Efteraaret 1935 under urigtig og vildledende Angivelse reklameret for — og udbudt en Tandpasta, som han kalder Jod-Kaliklora. I sine Reklamer angiver Tiltalte, at denne Tandpasta paa Grund af sit Jodindhold ved Brug virker desinficerende, be-

skytter og bevarer Tænderne, skønt denne Paastand efter det oplyste er urigtig.

Anmelderen er paa en Klients Vegne Højesteretsagfører Kjeld Rørdam. Strafforfølgning er begæret af Industriraadet.

Klageren har under Sagen fremlagt en Række Annoncer, i hvilke Tiltalte reklamerer for den omtalte Tandpasta, som han kalder Jod-Kaliklora eller Stærk-Jod-Kaliklora. Disse Annoncer er imidlertid efter hans Mening urigtige eller vildledende, forsaavidt som de gaar ud paa at bibringe Publikum den Opfattelse, at Jod-Kaliklora Tandpastaen — saavel den almindelige som den saakaldte stærke Jod Kaliklora — indeholder Jod i en saadan Form eller en saadan Mængde, at dette kan virke bakteriebeskadigende ved deres Anvendelse i Mundhygiejnen.

Eksempelvis fremhæves følgende Udtalelser:

»Jod desinficerer. Jod-Kaliklora Tandpasta desinficerer og bevarer Deres Tænder og Tandkød«,

»— — — men de for Tænderne skadelige Bakterier kommer den ikke til Livs, dem skal der noget helt andet til — nemlig Jod. — Det er derfor Deres Tandlæge bruger Jod. — — — Brug derfor Jod-Kaliklora, den nye medicinske Tandpasta, den indeholder Jod. Den — — — bevarer Tænderne og beskytter Tandkødet, Mundhulen og Svælget mod skadelige Bakteriedannelser.«,

»De for Tænderne skadelige Bakterier holder til i Tandmellemmene og lader sig ikke fordrive af andet end Jod. Brug derfor Jod i Deres Tandpasta, brug Jod-Kaliklora, den ny medicinske Tandpasta, der indeholder Jod.«,

»Min Tandlæge og jeg er ganske enige i Spørgsmaalet Jod. Han kender alle Jodens desinficerende Egenskaber — — — Jod-Kaliklora den med Joden«,

»Jod-Kaliklora med Jod i virksom bakteriedræbende — — — Form.«,

»Vi bruger Jod til Saar og Rifter, og Tandlægen bruger Jod til Deres Tænder, fordi vi ved, at Jod desinficerer og dræber Bakterier — — — fandt Dr Queisser Metoden, hvorefter han kunde fremstille en Tandpasta med Jod — — — i en Sættelse, hvor Joden har bevaret sin bakteriedræbende, desinficerende og medicinske Kraft — — — Den indeholder baade organisk og uorganisk Jod i virksom Form.«

Foruden til Annoncerne henviser Anmelderen yderligere til, at Pakningerne — hvor Ordet Jod fremtræder med gul Farve — i deres Tekst angiver, at Pastaen virker stærkt desinficerende.

Tiltalte nægter sig skyldig i noget ulovligt. Han har forklaret, at han i Foraaret 1934 overtog Eneforhandlingen for Danmark af den af Firmaet Queisser & Co, Hamborg, fremstillede Tandpasta »Jod-Kaliklora«. Han indarbejdede i Løbet af et Aarstid Tandpastaen hos her-værende Grossister og Detaillister, og i Efteraaret 1935 begyndte han i Dag- og Ugeblade at avertere som anført i de fremlagte Annoncer. Han gør gældende, at Annoncerne er affattet paa Basis af Udtalelser fra førende tyske, medicinske Autoriteter (Universitetsprofessorer), hvilke Udtalelser er fremsendt til ham fra det tyske Firma til Benyttelse ved Propaganda for Tandpastaen. Efter Tiltaltes Formening er Averteringen

i Overensstemmelse med de faktiske Forhold; Tandpastaen er fremstillet her i Landet paa et statsautoriseret farmaceutisk Laboratorium efter Opskrifter, som det tyske Firma har stillet til Raadighed for ham.

Begge Parter har til Støtte for deres Paastande fremskaffet en Række Udtalelser eller Erklæringer fra Sagkyndige.

Anmelderen har saaledes særlig henvist til en Undersøgelse foretaget af Professor Dr phil Svend Aage Schou den 27 August 1936. Ifølge denne indeholdt ingen af de to Tandpastaer frit Jod, og ingen af dem var i Stand til at frigøre Jod under de Forhold, der er tilstede ved Børstning af Tænderne. Tandpastaen indeholdt imidlertid i Form af Jodforbindelser en ganske ringe Mængde Jod.

Endvidere har Anmelderen henvist til et Responsum af 1 September 1936 fra Dr med Knud O Møller. Af dette Responsum fremhæves følgende:

»For at udøve en bakteriebeskadigende Virkning maa Jod findes som »frit Jod« og findes som saadant i en alkoholisk Jodopløsning, den almindelig til Desinfektion anvendte Jodspiritus (Reklamens »Jodflasken«). Visse organiske Jodforbindelser afgiver langsomt ganske smaa Mængder frit Jod, dog ikke tilstrækkeligt til at virke desinficerende. Ved uorganisk bundet Jod forstaas uorganiske Salte med Jod. Ifølge Professor Schous Undersøgelser findes det uorganiske Jod i Tandpastaerne i Form af Alkalijodider. Disse besidder ingensomhelst bakteriebeskadigende Virkning. — — —

Konklusion:

Paa Grundlag af de ovenfor fremførte Oplysninger og Overvejelser skal jeg udtale som min Opfattelse, at Jod-Kaliklora Tandpastaerne ikke indeholder frit Jod eller Jodforbindelser, der virker bakteriebeskadigende ved deres Anvendelse i Mundhygiejnen.«

Endvidere foreligger der fra V Steins analytisk-kemiske Laboratorium 2 Analyse-Udskrifter daterede 19 December 1935. Ifølge disse indeholdt Prøver af Stærk Jod-Kaliklora og Jod-Kaliklora Kalciumkarbonat (Kridt), Vand, Sæbe, Tragant, Pebermynteolie, Jodforbindelser og Kaliumklorat. I den første Erklæring siges det, at det ikke kan antages, at der ved Tandpastaens Anvendelse frigøres Jod i en saadan Form, at dette kan formodes at have desinficerende Virkning. I den anden Erklæring hedder det, at Tandpastaen har desinficerende Virkning, uden at der dog siges noget om, hvad denne desinficerende Virkning skyldes. I Skrivelse af 22 Februar 1936 beder Laboratoriet om, at den første Erklæring maa blive annulleret, da den synes at have givet Anledning til Misforstaaelse.

Fremdeles har Sagen to Gange været forelagt Retslægeraadet. Første Gang gik Spørgsmaalet, der var stillet af Højesteretssagfører Rørdam, ud paa, hvorvidt Jod-Kaliklora Tandpastaerne indeholder Jod i en saadan Mængde og en saadan Form, at de virker desinficerende ved en almindelig Tandbørstning. Herpaa svarede Retslægeraadet den 30 Oktober 1936:

»I Skrivelse fra V Steins analytisk-kemiske Laboratorium af 19 December 1935 udtales: Ved Paavirkning af fortyndede Syrer frigøres der ikke Jod af nogen af Prøverne, og det kan derfor heller ikke antages, at der ved Tandpastaernes Anvendelse frigøres Jod i en saadan

Form, at dette kan formodes at have desinficerende Virkning. I Professor S A Schous Skrivelse af 27 August 1936 udtales: Ingen af de to undersøgte Tandpastaer indeholdt saaledes frit Jod, og ingen af dem var i Stand til at frigøre Jod under de Forhold, der er til Stede ved Børstning af Tænderne.

Retslægeraadet maa efter disse Undersøgelser betragte det som paavist, at de omhandlede Jod-Kaliklora Tandpastaer ikke indeholder Jod i en saadan Form, at Pastaerne paa Grund af deres Jodindhold virker desinficerende ved almindelig Tandbørstning. Mængden af tilstedeværende Jod vil herefter ikke have Betydning for Besvarelsen af det stillede Spørgsmaal.«

Den anden Forespørgsel omtales nedenfor:

Endelig har Anklagemyndigheden fremskaffet en Erklæring fra Dr med Vilhelm Jensen, der efter at have indkøbt to Prøver Tandpasta Jod-Kaliklora og stærk Jod-Kaliklora og anstillede Prøver over deres desinficerende Evne, udtaler, at det af Undersøgelserne fremgaar, at de paagældende Tandpastaer indenfor 20 Minutter, hvilket er længere end den Tid, der anvendes til Tandbørstning, ikke viser Tegn paa nogen Desinfektionsevne.

Tiltalte har paa sin Side henvist til en Række tyske Tidsskrifter, saaledes:

Særtryk af Hefte 19, 1932, af »Zeitschrift für Stomatologie«, hvori omtales bakteriologiske Undersøgelser vedrørende Virkning af i Munden anvendt Jod paa Bakteriestanden i Mundhulen af Adolph Neumann. Det udtales her bl a, at Jodtilsætning til Kaliklora forsyner denne med Medicamentegenskaber.

Særtryk af Hefte 4, 1933, af »Vierteljahrschrift für Zahnheilkunde« indeholdende Meddelelse om den bakteriebeskadigende Virkning af Alkalijodider af Dr Th Kunzmann. Det omtales her, at Kaliumjodid har en svag bakteriedræbende Virkning, og at ved regelmæssig Brug af begge Pastaer reduceres Tallet af de paa Agar virkende Kim betydeligt mere, end naar kun et mekanisk Rensningsmiddel anvendes.

Endvidere henvises til Erklæring af 3 Oktober 1936 fra Dr Ernst Müller-Stade, der gør gældende, at Professor Schou og Dr Møller ikke har anstillet bakteriologiske Forsøg med Jod-Kaliklora, hvilket efter hans Mening er nødvendigt til Oplysning om Desinfektionsværdien, samt:

Særtryk af Hefte 9, 1934, af »Fortschritte der Therapie«, hvori Dr Hans Schlüter anbefaler Jod-Kaliklora som Helbredelsesmiddel, samt: til en Artikel af Tandlæge Horst Fiedler, der konkluderer i, at Pastaerne fremtræder som en bakteriedræbende Faktor til Fjernelse af Bakterier i Mundhulen.

Fremdeles har Overlæge, Dr med H Boas udtalt, at han anser det for sandsynligt, at den i Jod-Kaliklora Tandpasta indeholdte Jod er virksom in vivo, ligesom Professor Backmann, Upsala, under Henvi- ning til den store Litteratur, der foreligger om Jodkaliklora Tand- creamens Virkninger, udtaler sig til Fordel for Tandpastaen.

Endelig har Sagen som forannævnt paa Foranledning af Tiltalte paany været forelagt Retslægeraadet. Tiltaltes Spørgsmaal gik ud paa følgende:

Spm 1: »Hvorledes er det muligt paa Grundlag af Analyse-attesterne fra Steins Laboratorium og fra Professor S A Schou at afgøre, om Jodindholdet Natriumjodid og Kaliumjodid i Tandpastaerne virker »desinficerende« under deres Anvendelse ved »almindelig Tandbørstning«?»

Dertil har Retslægeraadet i Skrivelse af 6 Februar d A svaret:

ad Spm 1: »paa grundlag af kendskab til forskellen mellem jod-saltene og frit jods desinficerende egenskaber og til reaktionsforholdene i mundhulen.«

Spm 2 lød saaledes: »Forstaas der ved Betegnelse af et Stof som »desinficerende« i Mundhulen, at det beskadiger Kim eller at det — ved at absorberes af Mundslimhinderne — hærdet disse mod Kimangreb eller at Stoffet baade beskadiger Kim og hæmmer Udviklingen af disse?»

Svar ad Spm 2: »Ved et desinficerende stof forstaas et stof, som er i stand til at dræbe bakterier. Ved at et stof virker desinficerende paa en lokalitet af legemet forstaas, at det dræber bakteriefloraen paa den paagældende lokalitet.«

Spørgsmaalene 3—7 drejede sig om de af Dr Neumann og Dr Kunzmann foretagne Undersøgelser. Hertil svarede Retslægeraadet:

ad Spm 3—7: »Retslægeraadet kan i al almindelighed ikke be-
tragte det som sin opgave at verificere citater eller overfor retten at fremkomme med en kritisk vurdering af afhandlinger, som maatte blive tilstillet Raadet under en sag, eller af i saadanne afhandlinger indeholdte undersøgelser, konklusioner eller postuler. Med hensyn til Retslægeraadets syn paa realiteten i den foreliggende sag henvises til Raadets udtalelse i skrivelse af 30 oktober 1936 sammenholdt med ovenstaaende besvarelse af spm 2.«

spm 8 lød: »Fremgaar det bl a af Bilag 5, jfr Bilag 6, dels at Jodindholdet, Natriumjodid og Kaliumjodid, i Tandpastaerne delvis absorberes af Mundslimhinderne ved »almindelig Tandbørstning«, dels at de paa denne Maade absorberede Jodsalte først helt udskilles i Urinen efter mere end 3 Dages Forløb?»

Retslægeraadet svarede hertil:

ad spm 8: »Det har længe været bekendt, at jodsalte let absorberes fra en række af legemets slimhinder, og at resorberede Jodsalte udskilles gennem urinen. Hvormange dage udskilningen af jodsaltene kan følges i urinen, afhænger af den resorberede mængdes størrelse.«

Retten maa i Overensstemmelse med, hvad Retslægeraadet har udtalt og det iøvrigt oplyste, anse det for godtgjort, at de omhandlede Jod-Kaliklora Tandpastaer ikke indeholder Jod i en saadan Form, at Pastaerne paa Grund af deres Jodindhold virker desinficerende ved almindelig Tandbørstning. Saavel Annoncerne som Pakningerne indeholder imidlertid Udtalelser, der er i Strid hermed, og Tiltalte vil for dette Forhold efter ovennævnte Lovbestemmelse være at anse med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, der vil kunne ansættes til 500 Kr. Subsidiært vil Tiltalte være at idømme Hæfte i 14 Dage.

Forsaavidt der kunde være Spørgsmaal om, at Anklagen tager videre Sigte, hvorved særligt tænkes paa Udtalelserne om, at Tandpastaen paa Grund af sit Jodindhold beskytter og bevarer Tænderne og paa selve Benyttelsen af Ordet Jod-Kaliklora, finder Retten det, da Sagen for disse Forholds Vedkommende er utilfredsstillende oplyst og søgt oplyst (se særlig Ordlyden af Anmeldelsen, Henvendelsen til Retslægeraadet og dettes Svar af 30 Oktober 1936 samt af Anklageskriftet, der i sig selv er uklart) overvejende betænkeligt under denne Sag at tage Stilling til disse Spørgsmaal.

Fredag den 25 Juni.

Nr 290/1936. Repræsentant **A Hartmann Christensen**
(Gorrissen)

mod

Enkefru **Karen M Borello Hansen** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Krav paa 3 Maaneders Opsigelsesvarsel ved Ophør af Engagement som Repræsentant.

Østre Landsrets Dom af 13 Oktober 1936: Sagsøgeren, Repræsentant A Hartmann Christensen, bør til Sagsøgte, Enkefru Karen M Borello Hansen, betale 173 Kr 60 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 11 August 1936, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten under Paaberaabelse af, at han havde Krav paa 3 Maaneders Opsigelse, alene nedlagt Paa-stand paa 1400 Kroner, med Fradrag af de tilkendte 173 Kroner 60 Øre, altsaa 1226 Kroner 40 Øre med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Repræsentant A Hartmann Christensen, til Indstævnte, Enkefru Karen M Borello Hansen 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Repræsentant A Hartmann Christensen, der fra 1 April 1934 til 1 November s A havde arbejdet som provisionslønned Repræsentant for Firmaet Sydsjællands Installations Comp, Vordingborg, ved Salg af Lynaflederanlæg, fik fra omkring Midten af 1935 atter Arbejde som Repræsentant hos Firmaet. Den 7 Januar 1936 døde Firmaets ansvarlige Indehaver Cai Borello Hansen, og Firmaet overtoges af Enken, Sagsøgte, Enkefru Karen M Borello Hansen. Den 13 Januar 1936 meddelte Firmaet Sagsøgeren i Fortsættelse af Skrivelse af 8 s M, hvori Borello Hansens Død meddeltes, at Sagsøgeren straks maatte ophøre med Salget og vilde have at tilbagesende Firmaets Papirer m v samt aflevere det Automobil, der var overladt ham. Da Sagsøgeren forment at have Krav paa Opsigelse med 3 Maaneders Varsel, og Firmaet ikke vilde anerkende dette, har Sagsøgeren anlagt nærværende ved Retten for Vordingborg Købstad m v forberedte Sag, hvorunder han nedlægger Paastand om, at Sagsøgte dømmes til at betale 4228 Kr 40 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg den 15 Maj 1936.

Det krævede Beløb fremkommer saaledes:

1) 3½ Maanedes Provision + Gage à 400 Kr.....	1400 Kr 00 Øre
2) Tilgodehavende for Tiden fra 1 Januar—14 Januar 1936	328 — 40 —
3) Betaling for Afprøvning af leverede Anlæg i 3½ Maaned efter 100 Kr pr Uge.....	1500 — 00 —
4) Til fuld Afgørelse af Sagsøgerens Krav paa Kontrolleringsafgift	1000 — 00 —
eller et Beløb efter Rettens Skøn.	

Ialt.... 4228 Kr 40 Øre.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, og nedlægger Paastand om, at Sagsøgeren dømmes til at betale hende 940 Kr 10 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 11 August 1936.

Dette Beløb fremkommer saaledes:

A) Sagsøgeren har hævet Firmaets Tilgodehavende hos Tandlæge Westergaard og tilbageholdt.....	131 Kr 60 Øre
B) Sagsøgeren har hævet Provision, der ikke tilkom ham	166 — 50 —
C) Sagsøgeren har oppebaaret Provision af Anlæg, der ikke kom til Udførelse	159 — 00 —
D) Erstatning for Afsavn af Automobil m v.....	600 — 00 —
	<hr/>
	1057 Kr 10 Øre

med Fradrag af, hvad han har til-

gode i Provision	114 Kr 00 Øre
i »Kontrolleringsafgift«.....	3 — 00 —

---

117 — 00 —

---

940 Kr 10 Øre.

Sagsøgeren paastaar sig frifundet med Hensyn til Sagsøgtes Krav.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren gældende, at han ifølge sin Aftale med Sagsøgtes Firma er forpligtet til ikke at repræsentere andre Firmaer end Sagsøgtes, og at der den 10 September 1935 i Vordingborg fandt en Forhandling Sted mellem ham og Borello Hansen, og at Resultatet af denne blev, at han blev fast knyttet til Firmaet, idet han skulde have fast 100 Kr om Maaneden og en ugenlig Udbetaling paa 50 Kr. Der skulde dernæst under ham ansættes Underagenter, som han skulde oplære, og fra Januar 1936 skulde han mod et Vederlag af 4 Kr pr Anlæg foretage Afprøvning af en Række tidligere leverede Lynafledningsanlæg; endelig skulde han som Kontrolleringsafgift eller rettere som Ekstraprovision aarlig oppebære 1 Kr for hvert Lynafledningsanlæg, der var solgt i Henhold til Kontrakt, indeholdende Bestemmelse om, at Køberen var pligtig til i de kommende 20 Aar mod en nærmere angivet Afgift aarlig at lade Anlægget afprøve af Firmaet.

Posten Provision og Gage 1400 Kr er udregnet paa Grundlag af, hvad han havde fortjent i de Maaneder, der gik forud for hans Afskedigelse. Posten Tilgodehavende for Tiden 1 Januar—14 Januar 1936 — 328 Kr 40 Øre — vedrører tilgodehavende Provision. Posten vedrørende Betaling for Afprøvning 1500 Kr er beregnet paa Grundlag af, at Firmaet havde stillet ham i Udsigt, at han ved saadan Arbejde kunde tjene 100 Kr om Ugen. Endelig er Posten »Kontrolleringsafgift« 1000 Kr skønsmæssigt beregnet efter 92 Kontrakter i 20 Aar.

Med Hensyn til Sagsøgtes Modkrav ovenfor A, B og C hævder Sagsøgeren, at han med Føje har oppebaaret de forskellige Beløb, og at han ikke er pligtig at tilbagebetale Beløbene. Angaaende Automobilet D gør han gældende, at Grunden til, at han ikke tilbageleverede det, var, at han ønskede at tilbageholde det til Sikkerhed for sit Krav. Han har ikke kørt med det i den omhandlede Periode, og Sagsøgte har ikke lidt noget Tab, da hun ikke havde Brug for det.

Overfor det af Sagsøgeren anbragte gør Sagsøgte gældende, at Sagsøgeren var provisionslønnet Agent uden Tjenesteforhold til Firmaet, og at han derfor ikke har Krav paa et Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder. Det bestrides, at Sagsøgeren var forpligtet til ikke at repræsentere andre Firmaer end Sagsøgtes, og det bestrides ligeledes, at Forhandlingerne den 10 September 1935 i Vordingborg førte til et endeligt Resultat. Der foreligger derfor ikke nogen Aftale om Antagelse af Underagenter eller om Udførelse af Arbejde ved Afprøvning af Anlægene. Derimod er det rigtigt, at Sagsøgeren skulde have 25 Kr pr Uge, men dette var en Slags Provision betinget af, at han solgte mindst 3 Anlæg om Ugen. Med Hensyn til »Kontrolleringsafgifter« forholder det sig saaledes, at der for at animere Sagsøgeren til at faa oprettet Kontrakter indeholdende Bestemmelsen om Eftersyn i 20 Aar var lovet ham en Ekstraprovision af 1 Kr for hver saadan Kontrakt, men kun een Gang for alle.

Iøvrigt gør Sagsøgte Indsigelse mod Størrelsen af de enkelte Poster i Sagsøgerens Paastand.

Med Hensyn til Provisionsposten 328 Kr 40 Øre gør Sagsøgte gældende, at der ikke tilkommer Sagsøgeren andre Provisioner end de i Sagsøgtes Paastand fradragne 114 Kr + 3 Kr, ialt 117 Kr.

Under Domsforhandlingen for Landsretten er der afgivet Forklaring af Parterne og af Vidnerne Bogholder Hans Jørgen Rasmussen, Repræsentant Mads Meedom og Repræsentant Johannes Buhl Andersen.

Ved det under Sagen fremkomne findes det ikke bevist, at Sagsøgeren var forpligtet til ikke at repræsentere andre Firmaer end Sagsøgte, og ej heller, at Sagsøgerens Stilling ved Forhandlingen i September 1935 skulde have faaet Karakteren af et Tjenesteforhold til Firmaet. Herefter og under Hensyn til, hvad der iøvrigt er oplyst om Sagsøgerens Stilling, findes Sagsøgerens Krav om et Opsigelsesvarsel paa 3 Maaneder uberettiget, og han findes ikke at have Krav paa noget Beløb vedrørende Tiden efter hans Fratræden; Sagsøgte vil derfor være at frifinde med Hensyn til Posterne 1), 3) og 4) i Sagsøgerens Paastand.

Angaaende Mellemværendet for Tiden før Sagsøgerens Fratræden findes Sagsøgte at have Krav paa, at Sagsøgeren betaler de 131 Kr 60 Øre, som han har tilbageholdt af det hos Tandlæge Westergaard inkasserede Beløb, samt at Sagsøgeren tilbagebetaler Provisionsbeløbet 159 Kr, da dette vedrører Ordre, der ikke senere blev effektueret.

Derimod findes det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at Sagsøgte har Krav paa Tilbagebetaling af Provisionsbeløbet 166 Kr 50 Øre.

Sagsøgeren bør saaledes til Sagsøgte betale Beløbet 131 Kr 60 Øre + 159 Kr 60 Øre med Fradrag af det Beløb af 117 Kr, som Sagsøgte erkender at skyldte, ialt til Rest 173 Kr 60 Øre.

Med Hensyn til den af Sagsøgte krævede Erstatning for Automobilet vil Sagsøgeren være at frifinde, da Sagsøgte ikke findes at have godtgjort, at der er tilføjet hende noget Tab.

Sagsøgeren vil herefter være at dømme til at betale Sagsøgte 173 Kr 60 Øre med Renter som paastaet og i Sagsomkostninger 200 Kr.

Nr 41/1937. **Dansk Arbejdsmandsforbund, Svendborg Afdeling T**
m o d

Fiskehandler P Mortensen som Værge for sin Søn, Arbejdsmand **Ejner Mortensen,**

betræffende Erstatning for uberettiget Nægtelse af Optagelse i den appellerende Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund.

Østre Landsrets Dom af 11 Februar 1937: Sagsøgte, Dansk Arbejdsmandsforbund Svendborg Afdeling T bør til Sagsøgeren, Fiskehandler P Mortensen, Svendborg, som Fader og Værge for sin Søn, Arbejdsmand Ejner Mortensen betale 2000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 10 August 1936, til Betaling sker. Saa udreder Sagsøgte endvidere til det offentlige de Retsgebyrer, der skulde have været erlagt, og Godtgørelse for det stemplede Papir, der skulde have været for-

brugt, saafremt Sagen ikke ior Sagsøgerens Vedkommende havde været afgiftsfri, samt i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Elmquist, Svendborg, 350 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den under Sagen paaberaabte § 2 i Overenskomst mellem Svendborg Importørforening og Dansk Arbejdsmandsforbund Svendborg Afdeling T lyder:

»Er den fornødne Arbejdskraft paa de overenskomstmæssige Betingelser til Raadighed, indgaar Arbejdsgiverne paa ikke at beskæftige andre Arbejdere end Medlemmer af forannævnte Fagforening, i modsat Fald kan Arbejdsgiverne antage andre Arbejdere indenfor Dansk Arbejdsmandsforbund, dette gælder dog ikke for de allerede antagne, der staar udenfor Fagforeningen.«

Denne Overenskomst findes at maatte forstaas saaledes, at den ikke udelukker Personer, der efter almindelige Regler har Ret til Optagelse i Svendborg Afdeling T ved Overflytning, fra at antages til Arbejde.

Efter Dansk Arbejdsmandsforbunds Love maa Appellanten herefter anses uberettiget at have nægtet Indstævnte Overflytning til Afdeling T, da han havde Tilsagn om Arbejde, og Landsrettens Dom vil derfor være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne vil Appellanten have at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stånde.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne betaler Appellanten Dansk Arbejdsmandsforbund, Svendborg Afdeling T 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ejner Mortensen, der i over 5 Aar, dels som »Dreng«, dels som Arbejdsmand, havde været beskæftiget hos Aktieselskabet Svendborg Trælasthandel, blev i Begyndelsen af Juni 1936 af dette antaget som Chauffør; han begyndte at køre den 9 s M — Mortensen var da Medlem af Træindustriarbejderforbundet og agtede at lade sig overflytte til Dansk Arbejdsmandsforbund Svendborg Afdeling T, men der var kun aabent paa dettes Kontor Fredag og Lørdag Aften. Torsdag den 11 s M om Formiddagen henvendte Afdelingens Formand Chr Knudsen, der havde erfaret, at Mortensen var antaget som Chauffør, sig paa

Aktieselskabets Kontor, hvor han traf Forvalteren, hvem han meddelte, at Mortensen ikke maatte køre for Selskabet, da han ikke var Medlem af Afdeling T. Samme Dags Eftermiddag kom Knudsen igen paa Selskabets Kontor og gav dettes Direktør samme Meddelelse; da Direktøren dertil svarede, at Mortensen jo kunde blive overflyttet til Afdelingen, nægtede Knudsen dette; da Mortensen i det samme kom kørende ind paa Pladsen, kaldte Direktøren ham til, og Knudsen gentog saa, at Mortensen ikke maatte køre og nægtede atter, paa Mortensens Forespørgsel, at overflytte ham. Den 12 s M afmeldte Mortensen sig i Træindustriarbejderforbundet og henvendte sig samme Aften paa Afdeling T's Kontor og begærede Overflytning, hvilket Kassereren nægtede ham. Kassereren har forklaret, at han forlangte Bevis for, at Mortensen havde Arbejde som Chauffør, men ikke fik det; Mortensen har benægtet Rigtigheden af dette sidste, hvilket ogsaa er usandsynligt, naar henses til, at Afdelingens Ledelse allerede den 11 s M vidste god Besked med, at Mortensen kørte som Chauffør for Trælasthandlen. Da Selskabet ikke ønskede Konflikt med Fagforeningen, blev Mortensen afskediget som Chauffør; han fik samtidig Arbejde hos Selskabet som Arbejdsmand; men blev afskediget den 16 Oktober s A og har siden været arbejdsløs.

Under denne ved Retten for Svendborg Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Fiskehandler P Mortensen, Svendborg, som Fader og Værge for sin Søn, Arbejdsmand Ejner Mortensen, hvem der er meddelt fri Proces, paastaet Sagsøgte, Dansk Arbejdsmandsforbund Svendborg Afdeling T, dømt til i Erstatning at betale 3000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 10 August 1936.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til nærmere Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgeren anført, at Sagsøgte uberettiget har nægtet at overflytte ham, og at Afdelingen derved har forvoldt hans Afsked; han har herved lidt Tab, ikke blot fordi Lønnen for en Chauffør er højere end for en Arbejdsmand, men navnlig fordi han er gaaet glip af en Stilling, der sandsynligvis vilde have været fast; den anden Chauffør, som Selskabet beskæftiger, har haft Stillingen i over 25 Aar. Som yngste Arbejdsmand er han udsat for Afskedigelse, naar der bliver mindre Arbejde; det viste sig ogsaa, at han allerede den 16 Oktober mistede Arbejdet.

Til Støtte for sin Frifindelsepaastand har Sagsøgte henvist til, at der mellem Afdelingen og Svendborg Importørforening, hvoraf Aktieselskabet er Medlem, er indgaaet en Overenskomst, efter hvis § 2 Arbejdsgiverne er indgaaet paa, »ikke at beskæftige andre Arbejdere end Medlemmer af forannævnte Fagforening«, o: Afdeling T. Aktieselskabet har ved at antage Mortensen som Chauffør, før han var blevet Medlem af Afdelingen, begaaet Brud paa denne Overenskomst, og Afdelingen har derfor været berettiget til at paatale dette Brud paa Overenskomsten og til at forlange Mortensen afskediget; denne har desuden ikke — hvad der i hvert Fald er nødvendigt for en Overflytning — præsteret Bevis for at have faaet Arbejde indenfor Afdelingens faglige Omraade.

Den paaberaabte Overenskomst kan efter Rettens Formening ikke være til Hinder for Sagsøgerens Antagelse til Arbejde, thi lige med

Fagforeningens Medlemmer maa stilles dem, der har Ret til Overflytning. Kap XV i Dansk Arbejdsmandsforbunds Love, der omhandler »Medlemmernes Overflytning« stiller ingen særlige Betingelser for Overflytning, men hjemler fri Overgang mellem Forbundets Afdelinger — samme Regler gælder ogsaa for andre Organisationers Medlemmer — og, hvis man vilde anse det for et selvfølgelig Krav for Overflytning, at Vedkommende har Arbejde, saa havde Sagsøgeren in casu Arbejde, hvilket Afdelingens Ledelse vidste Besked med, og det var kun Paa-skud at kræve forelagt Bevis for Arbejde.

Til samme Resultat naar man efter Reglen i § 9, Stk 2, i Lov-Bekendtgørelse Nr 205 af 20 Maj 1933, hvori det hedder: »Optagelse kan dog ikke nægtes Personer, som godtgør umiddelbart efter Optagelsen at kunne faa Beskæftigelse af passende Varighed indenfor Faget.« Thi, selv om man vilde antage, at det har været Hensigten med ovennævnte Overenskomst at begrænse Arbejdsgiverens Valg til saadanne, der alt var Medlemmer af Afdelingen, maa denne Overenskomst — da Sagsøgeren maa siges at have haft Løfte om Arbejde af passende Varighed indenfor Faget — siges at være i Strid med Lovens ufravigelige Regel og maa derfor tilsidesættes.

Da Afdelingen saaledes uberettiget har foraarsaget, at Sagsøgte mistede sit Arbejde, maa den være erstatningspligtig, og Erstatningen findes skønsmæssigt at kunne ansættes til 2000 Kr.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at udrede efter Reglerne for beneficerede Sager.

Samme Dag afsagdes lignende Dom i Sagen Nr 42/1937 (Dansk Arbejdsmandsforbund, Afdeling T mod Arbejdsmand P Chr Christensen). Sagen var i det væsentlige overensstemmende med den foregaaende Sag.

M a n d a g d e n 2 8 J u n i .

Nr 38/1937.

Rigsadvokaten
m o d

Landsretssagfører **Niels Ole Ventegodt** (Stein),

vedrørende Erstatning for Frakendelse af Ret til at udøve Sagfører-virksomhed.

K ø b e n h a v n s B y r e t s D o m af 25 September 1936: Sagsøgte, Landsretssagfører Niels Ole Ventegodt, bør være uberettiget til at erholde Erstatning hos det offentlige. Sagens Omkostninger, herunder Sælær 50 Kr til den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører B Harup, udredes af Sagsøgte.

Østre Landsrets Dom af 22 December 1936: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder Salær 60 Kr til den beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Børge Harup, udredes af Niels Ole Ventegodt. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af Landsretssagfører Niels Ole Ventegodt.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Den indankede Dom bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Appellanten, Landsretssagfører Niels Ole Ventegodt 150 Kroner.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Københavns Byrets Dom af 26 Juni 1935 blev Sagsøgte, Landsretssagfører Niels Ole Ventegodt, anset efter Straffelovens § 267 og efter § 268 sammenholdt med § 23 med Fængsel i 1 Aar, hvorhos i Medfør af Straffelovens § 78 de borgerlige Rettigheder og i Medfør af Retsplejelovens § 137, 2 Stk Retten til at udøve Sagførervirksomhed frakendtes ham for bestandig.

Sagen ankedes til Østre Landsret, der ved sin Dom af 7 December 1935 ansaa Sagsøgte skyldig efter Straffelovens §§ 267 og 268 med Straf af Fængsel i 4 Maaneder, medens de borgerlige Rettigheder ikke frakendtes ham, hvorved Spørgsmaalet om Frakendelse af Sagsøgtes Ret til at udøve Sagførervirksomhed bortfaldt.

Ved kgl Resolution af 13 December 1935 blev Straffen eftergivet Sagsøgte.

Under Sagens Behandling for Landsretten nedlagde Sagsøgte i Skrivelse af 17 Oktober 1935 og 29 November 1935 til Landsretten Paastand paa, at der ved Dommen tilkendtes ham Erstatning i Anledning af, at han som Følge af Bestemmelsen i Retsplejelovens § 137, 4 Stk i Tiden fra Afsigelsen af Byrettens fornævnte Dom til Landsrettens Dom havde været afskaaret fra at fortsætte sin Virksomhed som Sagfører, en Paastand, som Landsretten ikke i sin fornævnte Dom tog Stilling til.

Sagsøgte har herefter ved Skrivelse af 28 Februar 1936 til Statsadvokaten fremsat Begæring om Anlæg af Erstatningssag, hvorefter Statsadvokaten ved Tilkendegivelse af 10 Juni 1936 har indbragt det ved Sagsøgtes fornævnte Skrivelse rejste Krav om Erstatning for i Tiden fra 26 Juni 1935 til 7 December 1935 at have været berøvet Retten til at udøve Sagførervirksomhed, for nærværende Ret til Afgørelse ved Dom, idet Anklagemyndigheden nedlægger Paastand paa, at han ved Dommen kendes uberettiget til Erstatning.

Sagsøgte har nedlagt Paastand paa Tilkendelse af Erstatning med et efter Rettens Skøni passende Beløb, dels for Formueskade, dels for Lidelse og Tort ved den ham overgaaede Frakendelse af Retten til at udøve Sagførervirksomhed, og han har som Grundlag for sin Paastand paaberaabt sig Analogien af Reglerne i Retsplejelovens Kapitel 93 a og særlig §§ 1018 c og 1018 b, 3 Stk.

Han henviser til, at naar den Sagfører, der med Urette har været suspenderet, har Ret til Erstatning i Medfør af Retsplejelovens § 1018 c, maa dette saa meget mere gælde den Sagfører, der med Urette ved Dom har været frakendt Retten til at drive Sagførervirksomhed.

Endvidere gør han gældende, at naar han med Urette som Følge af Reglen i Retsplejelovens § 137, 4 Stk, har været afskaaret fra at drive sin Virksomhed, maa Forholdet ligestilles med en med Urette udstaaet Straf, jfr Retsplejelovens § 1018 b, 3 Stk.

Der findes imidlertid at maatte gives Anklagemyndigheden Medhold i, at der ikke i de paaberaabte Lovbestemmelser eller disses Analogi kan findes nogen Hjemmel for i et Tilfælde som det foreliggende at tillægge Erstatning.

Retsplejelovens § 1018 c opregner en Række midlertidige Foranstaltninger under en offentlig Forfølgning, der enten ikke gennemføres til Dom eller sluttes med Frifindelse, altsaa ikke et Tilfælde som nærværende, der slutter med fældende Dom. Og hertil kommer, at den i Bestemmelsen indeholdte Opregning efter det om dens Tilblivelse oplyste maa antages at være udtømmende, saaledes at den ikke skulde kunne danne Grundlag for nogen analogisk Anvendelse. Endelig bemærkes, at selv om man vilde følge Sagsøgte og anvende Bestemmelsen analogisk, giver den kun Ret til Erstatning for Formueskade, og Tiltalte har ikke overfor de af Anklagemyndigheden fremskaffede Oplysninger om hans Indtægts- og Formueforhold ført noget Bevis for at have lidt saadan Skade.

Hvad Henvisningen til Retsplejelovens § 1018 b, 3 Stk angaar, maa en analogisk Anvendelse allerede være udelukket af den Grund, at Bestemmelsen forudsætter, at den Domfældte under Anke- eller Genoptagelsessagen findes med Urette at være dømt for det Forhold, for hvilket han var tiltalt, medens Forholdet i denne Sag er det, at Sagsøgte ogsaa under Ankesagen er fundet skyldig.

Selv om Sagsøgte med Urette har lidt under den anførte Følge af Underrettsdommen, findes hans Forhold ikke at være væsensforskelligt fra det Tilfælde, at der paaføres en Sigtet baade Formueskade, Tort og Lidelse ved en i Underinstansen ikendt Fængselsstraf med Tab af borgerlige Rettigheder og med paafølgende Frifindelse under Anken, i hvilket Tilfælde der dog ej heller er nogen almindelig Hjemmel for at give Erstatning hos det offentlige.

Da Tiltalte herefter ikke har paavist nogen Hjemmel for sit Erstatningskrav, vil han i Overensstemmelse med Anklagemyndighedens Paastand være at kende uberettiget til Erstatning.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 10 Afdeling den 25 September 1936 (211/1936) og paaanket af Niels Ole Ventegodt, der paastaar sig tilkendt Erstatning.

Idet det tiltrædes, at der hverken i Retsplejelovens §§ 1018 b, 3 Stk, og 1018 c eller disse Bestemmelers Analogi findes Hjemmel for Tilkendelse af den paastaaede Erstatning, vil den indankede Dom være at stadfæste.

Nr. 223/1936. Fhv Mølleeejer **J Fr Tietje** (Selv)
m o d

1) **Den danske Stat** ved Politimesteren i Lundtofte og Nybøl Herreders Politikreds (Meyer efter Ordre), 2) Læge, Dr med **M Jacobsen** (Steglich-Petersen efter Ordre),

betræffende Erstatning for Tvangsindlæggelse paa Sindssygehospital.

(Sagen behandlet skriftlig).

Vestre Landsrets Dom af 25 August 1936: Sagsøgte, Den danske Stat ved Politimesteren i Lundtofte og Nybøl Herreder og Sagsøgte Læge Dr med M Jacobsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Mølleeejer J Fr Tietje, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører Overretssagfører Ejstrup, Viborg, i Salær 600 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 237 Kr 44 Øre, den for Den danske Stat beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Kristian Lind, Graasten, i Salær 500 Kr og Godtgørelse for Udlæg 249 Kr 60 Øre samt den for Læge Jacobsen beskikkede Sagfører, Overretssagfører A Faber, Graasten, i Salær 500 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 187 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær til de for de Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagførere findes Appellanten at burde betale 250 Kroner til hver.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagførerne Karsten Meyer og Steglich-Petersen betaler Appellanten, fhv Mølleeejer J Fr Tietje, 250 Kroner til hver.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, fhv Møllejer J Fr Tietje af Uge, der i en Aarrække havde ejet Bjerndrup Møllegaard, hvor han blandt andet havde drevet Mølleri, kom i Aarene efter Verdenskrigen i økonomiske Vanskeligheder, og for at undgaa, at Ejendommen blev sat til Tvangsauktion, blev der i Aaret 1930 truffet en Ordning, ifølge hvilken Sagsøgeren overdrog Ejendommen til sin Hustru, Fru Anni Marie Tietje, f Andersen. I de følgende Aar blev Forholdet mellem Ægtefællerne daarligt, og Sagsøgeren, der ogsaa tidligere havde vist sig i Besiddelse af et hidsigt Temperament, optraadte ved flere Lejligheder paa voldsom Maade overfor Hustruen, der saaledes i 1931 søgte Politiets Bistand, idet hun angav, at Sagsøgeren havde truet hende med en Brødkniv og med en Spade. Sagsøgeren var ved den paagældende Lejlighed sat under Anholdelse i nogle Dage, men der rejstes ikke iøvrigt Sag mod ham. I Foraaret og Forsommeren 1934 var der atter Stridigheder mellem Ægtefællerne, og i Juli Maaned s A forlod Sagsøgeren Møllegaarden og tog Ophold hos Landmand Chr. Andersen i Bjerndrup. Sagsøgeren, der var henvist til at tilbringe Nætterne i Høet paa Andersens Loft, rettede nogle Gange Henvendelse til sin Hustru om at sende en Seng med Sengeklæder hen til hans Logis, men dette nægtede Hustruen. Natten mellem den 22 og 23 Juli indfandt Sagsøgeren sig hemmeligt i Møllen og borttog fra den derværende Dieselmotor en Maskindel, en saakaldet Motornaal, uden hvilken Motoren ikke kunde arbejde. Han hæftede derhos paa Motoren en Seddel, hvorpaa han havde skrevet følgende:

»Da jeg ikke engang maa faa min Seng. har jeg taget Naalen, som er min Reserve Naal, og jeg ekstra har betalt 24 Mark for. Og inden die udleverer mig ald det Du har Stjaalen mig fra, samt Betale mig de 24 M faar Du ingen Naal, om Du kommer med 10 Poletier. Du har lært mig at Stjåle. Du kan tro det vil nu kommer til at koste Penge.

Jeg Garanterer Eder for at denne gang skal Du faae en Erfaring af. at din Mand ikke er helt tosset. Jeg skal denngang Spiller Kortet til Ende. og Du kan være heelt Overbevist om, Du endelig Denne Gang bliver den lille Mus. Du har ikke vildet hører mine Bønner.

Tietje.

Bilen er min og Bilen er solgt. Poletiet sagde jo, at hvad en Kone stjåler fra Manden, og Manden fra Konen er der ingen Ret for.«

Fru Tietje henvendte sig derefter til Sogneraadsmlem Gaardejer Hans Hansen af Bjerndrup og bad ham være sig behjælpelig med at faa den paagældende Maskindel tilbage fra Sagsøgeren. Hansen gik hen til Landmand Andersen, hvor han traf Sagsøgeren tilstede, men det lykkedes ham ikke at faa Maskindelen udleveret. Hansen meddelte Fru Tietje, at hans Henvendelse saaledes havde været resultatløs. Da Fru Tietje af Hansens Udtalelser til hende havde faaet det Indtryk, at man kunde frygte for, at Sagsøgeren pønsede paa alvorlige Voldshandlinger overfor hende, satte hun sig samme Aften i telefonisk Forbindelse med Politiet i Graasten, der straks lod foretage forskellige Afhøringer i Bjerndrup, blandt andet af Sagsøgeren, der ved den Lejlighed udleverede Maskindelen. Afhøringerne forsattes den følgende Dag den 24 Juli

1934, og den fungerende Politimester i Lundtofte og Nybøl Herreders Politikreds Politifuldmægtig Glente lod rette en Anmodning til Sagsøgte Læge Dr med M Jacobsen af Tinglev om at fremkomme med Udtalelse om Sagsøgerens Sindstilstand med Spørgsmaalet om hans Tvangsindlæggelse paa et Sindssygehospital for Øje. Sagsøgte Læge Jacobsen, der i en Aarrække havde været Fru Tietjes Læge, og som ved Sygebesøg paa Bjerndrup Møllegaard undertiden havde haft Lejlighed til at hilse paa Sagsøgeren, som han iøvrigt nærmest kun kendte af Omtale, havde derefter samme Dag en Samtale med Fru Tietje, hvorhos han blev gjort bekendt med de Oplysninger, Politiet havde tilvejebragt, og han udstedte derpaa en Erklæring, som blandt andet gik ud paa, at Sagsøgeren led af Paranoia chronica, og at han var farlig for andre. Efter at Sagsøgte Læge Jacobsen umiddelbart efter havde haft en ganske kort Samtale med Sagsøgeren, udleverede han Lægeattesten til Politiet, der derefter foranledigede Sagsøgeren tvangsindlagt paa Augustenborg Sindssygehospital, hvor han var indlagt fra den 24 Juli 1934 til den 16 September s A.

Sagsøgeren har anbragt, at Sagsøgte Læge Jacobsen har handlet uforsvarligt ved at udstede den fornævnte Attest, idet Sagsøgeren ikke lider af nogen Sindssygdom, og idet Læge Jacobsen har udstedt Attesten uden at have haft noget virkeligt Kendskab til Sagsøgeren og uden at foretage nogen egentlig Undersøgelse af ham, og at Politiet har handlet uforsvarligt ved at foranstalte ham tvangsindlagt, idet det maatte være paa det rene med, at Læge Jacobsens Attest var uegnet som Grundlag. Sagsøgeren har derfor under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte den danske Stat ved Politimesteren i Lundtofte og Nybøl Herreders Politikreds og Læge Jacobsen, dømt til at betale ham en Erstatning af 6000 Kr tilligemed Renter heraf 4 pCt p a fra den 18 September 1935, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Sagsøgeren efter den paa Sindssygehospitalet i Augustenborg opstillede Diagnose led af Kværu-lantforrykthed, og Hospitalets Overlæge Smidt har under Sagen som Vidne forklaret, at det er hans Opfattelse, at Personer, der lider af denne Sygdom, kan være farlige.

Om hvad der passerede, da Gaardejer Hans Hansen den 23 Juli 1934 henvendte sig hos Landmand Andersen for at hente den foranmtalte Maskindel, har Hansen som Vidne forklaret, at Sagsøgeren, som han traf til Stede, ikke var til at tale til Fornuft. Under Samtalen udtalte Sagsøgeren, at dersom Fru Tietje ikke vilde udlevere ham en Seng, vilde Sagsøgeren den følgende Nat skyde Fru Tietjes 3 Heste paa Marken. Det var dog Hansens Opfattelse, at Sagsøgeren hverken vilde eller kunde gennemføre denne Trusel. Landmand Andersen har som Vidne forklaret, at han ved Hansens Henvendelse udtalte, at det var Synd, som Sagsøgeren blev behandlet, og at hans Familie kunde risikere, at Sagsøgeren »blev tosset af det«, og at han satte Ild paa Gaarden, slog Familien ihjel, skød Hestene paa Marken eller gjorde Ulykke paa sig selv. Sagsøgeren, der fra Lokalet ved Siden af havde paaørt Andersens Udtalelser, kom nu til Stede og sagde til Hansen, at det ikke

var for meget, om han gik ud paa Marken og skød Hestene, naar han ikke kunde faa sin Seng. Sagsøgeren har afgivet en Forklaring af i det nærmeste samme Indhold som Andersens Forklaring. Fru Tietje har ligeledes afgivet Vidneforklaring og herunder blandt andet udtalt, at Grunden til, at hun ikke ønskede at udlevere Sagsøgeren en Seng, var den, at hun ved lignende tidligere Lejligheder, hvor Sagsøgeren havde forladt Hjemmet, har udleveret ham Brugsgenstande, som han, naar han vendte tilbage, ikke længere var i Besiddelse af, og dette ønskede hun ikke skulde gentage sig.

Der er under Sagen forelagt Retslægeraadet Spørgsmaal dels angaaende Sagsøgerens Evne til at handle fornuftsmæssigt og om, hvorvidt han ved Indlæggelsen maatte anses for farlig for sig selv eller andre, dels om, hvorvidt Sagsøgte Læge Jacobsen ved sin under Sagen beskrevne Virksomhed havde handlet forsvarligt, og Retslægeraadet, hvem Sagen i dens Helhed og derunder en Række Vidneforklaringer afgivne blandt andet til Oplysning om Sagsøgerens Optræden i Hjemmet i de senere Aar samt Afskrift af den over Sagsøgeren paa Sinds-sygehospitalet optagne Journal, har været forelagt, har i en Erklæring af 14 Juli 1936 udtalt følgende:

»— — — I Anledning af de Retslægeraadet stillede Spørgsmaal skal man udtale:

a d 1. Det fremgaar af den Akterne i Afskrift vedlagte Journal fra Sinds-sygehospitalet i Augustenborg, at Jørgen Friedrich Tietje ved Indlæggelsen paa nævnte Hospital den 24 Juli 1934 var sindssyg og ved Udskrivningen ikke var helbredet. Den saaledes konstaterede Sinds-sygdom maa antages at have været tilstede i hvert Fald i nogen Tid før Indlæggelsen.

a d 2. Sindssygdomme af den heromhandlede Art (manisk exaltation) medfører sædvanlig ikke nogen Tilbøjelighed hos Patienten til at tilføje sig selv Skade, og det er ikke sandsynligt, at Tietje har været farlig for sig selv.

a d 3. Det maa anses for en meget nærliggende Mulighed, at den paagældende under sin sygelige Exaltation kunde blive farlig for sine Omgivelser ved at tilføje disse, specielt Hustruen, Overlast, og alvorlige Voldshandlinger kan ikke anses for at have været udelukket.

a d 4. Læge Jacobsen skønnes ikke at have tilsidesat de Krav, der maa stilles til en Læge, hvis Medvirkning ved en Tvangsindlæggelse ønskes, idet Bedømmelsen af Sindstilstanden hos en Patient som den heromhandlede særdeles ofte væsentlig maa bygge paa Oplysninger fra Omgivelserne, og personlig Undersøgelse paa Grund af samme Patienters Evne til forbigaaende at vise fuldstændig samlet og rolig Adfærd ofte ikke fører til noget Resultat. Det maa skønnes, at Læge Jacobsen, saafremt han har haft skellig Grund til at anse de meddelte Oplysninger for troværdige, ikke har kunnet forsvare at undlade at medvirke til Tvangsindlæggelsen.«

Det bemærkes nu, at den Omstændighed, at Sagsøgte Læge Jacobsen efter det oplyste i de af ham til Brug ved Tvangsindlæggelsen givne Lægeoplysninger, jfr § 32, 2 Stk, sidste Punktum i Fællesregulativet af 1 Oktober 1915 for Statens Sinds-sygehospitaler, har undladt at anføre,

hvilke Sygdomsytringer han selv har iagttaget til Støtte for sin Diagnose ikke i sig selv kan begrunde nogen Erstatningspligt for ham. Herefter, og idet der efter det under Sagen oplyste derhos maa gaas ud fra, at Sagsøgerens Sindstilstand var saaledes, at Betingelserne for, at Tvangsindlæggelsen kunde finde Sted, forelaa, vil de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor anført.

Tirsdag den 29. Juni.

Nr 50/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Einar Johannes Bagge, Otto Hjalmar Nielsen, August Peder Thygesen og Johannes Kristian Hansen (Hartvig Jacobsen),

der tiltales for Overtrædelse af Saltvandsfiskeriloven.

Dom afsagt af Retten for Bogense Købstad m v den 29. Maj 1936: Tiltalte, Fisker Einar Johannes Bagge, Fiskergade 35, Fisker Otto Hjalmar Nielsen, Havnegade 17, Fisker August Peder Thygesen, Fiskergade 45, og Fisker Johannes Kristian Hansen, Tværgade 16, alle af Kerteminde, bør hver betale en Bøde paa 50 Kr, hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen, Halvdelen Fiskernes Understøttelsesforening i Bogense, subsidiært bør de hensættes i Hæfte i 8 Dage. De Tiltalte Bagge og Nielsen bør in solidum betale 200 Kr, de Tiltalte Thygesen og Hansen in solidum 189 Kr til Statskassen. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 25. September 1936: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøderne for hver af de Tiltalte, Einar Johannes Bagge, Otto Hjalmar Nielsen, August Peder Thygesen og Johannes Kristian Hansen, bestemmes til 100 Kr, hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen, Halvdelen »Dansk Fiskeriforenings Hjælpefond«. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 10 Dage. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 50 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Vibe-Hastrup, udredes af de Tiltalte een for alle og alle for een. De idømte Bøder at udredes inden 3 Dage og det Statskassen iøvrigt tilkendte inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. De benyttede Fangstredskaber konfiskeres.

I Salær for Højesteret og Godtgørelse for Udlæg betaler de Tiltalte Einar Johannes Bagge, Otto Hjalmar Nielsen, August Peder Thygesen og Johannes Kristian Hansen, een for alle og alle for een, til Højesteretssagfører Hartvig Jacobsen 150 Kr og 44 Kr 45 Øre.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er ved Politimesterens Anklageskrift af 13. Januar d A.

1. Fisker Einar Johannes Bagge, Fiskergade 35, Kerteminde, født 8. Januar 1907 i Kerteminde og ustraffet,

2. Fisker Otto Hjalmar Nielsen, Havnegade 17, Kerteminde, født 17. Marts 1887 i Revninge Sogn og ustraffet,

3. Fisker August Peder Thygesen, Fiskergade 45, Kerteminde, født 12. Januar 1880 i Kerteminde og ustraffet, samt

4. Fisker Johannes Kristian Hansen, Tværgade 16, Kerteminde, født 10. December 1893 i Rynkeby Sogn og ustraffet,

sat under Tiltale til Straf for Overtrædelse af Lov om Saltvandsfiskeri Nr 93 af 31. Marts 1931 § 10, jfr § 51 og 54, derved at de den 18. November 1935 Kl ca 13,30 i Farvandet Nord for Fyn ca $\frac{3}{4}$ Sømil indenfor Territorialgrænsen har drevet Fiskeri med Slæbevaad, der blev spilet ud for de to førstnævntes Vedkommende ved Hjælp af Fiskefartøjerne N G 24 »Ketty« og N G 55 »Kristine«, for de to sidstnævntes Vedkommende ved Hjælp af Fartøjerne N G 66 »Laura« og N G 15 »Benditte«. Endvidere paastaas de benyttede Vaad, Slæbeliner og dertil hørende Kæder konfiskeret og de Tiltalte tilpligtet at udrede Erstatning for den i Antræffelsesøjeblikket om Bord værende Fangst vurderet til 200 Kr for hver Part.

Tiltalte Bagge og Nielsen har forklaret, at de mener, at Fiskeribetjentens Pejlinger og Stedbestemmelse ikke kan være nøjagtig, idet der den Dag gik høj Sø, og dette kan indvirke paa Bestemmelser efter et lille Kompas, hvorhos Pejlingerne er tagne efter Skovgrænsen, som de Tiltalte ikke anser for tilstrækkelig faste. De var fuldstændig sikre paa at være paa internationalt Søterritorium, da de paabegyndte Fiskeriet, ligesaavel som da de blev antruffet af Fiskeribetjenten. De var klare over, at denne var i Farvandet og var derfor forsigtige. Ca 400 Favne længere mod Nord-øst fra Antræffelsesstedet laa en Fisker, der havde revet sine Garn itu paa Skelfiskepladen. Det var meget diset, og de kunde kun skimte Egebjerggaards Skov og Storskoven, det var dem umuligt at se Æbelø; der var ca 11—12 Favne Vand.

Tiltalte Thygesen og Hansen har forklaret, at de havde den sydøstlige Del af Egebjerggaardskoven i Syd-Vest og endvidere konstateret ved Lodning af 9 Favne Vand og derved bestemt, at de var lige over den saakaldte Skelfiskeplade og paa internationalt Farvand, hvorefter de yderligere var sejlet endnu 5 Minutter længere mod Vest-Nordvest, forinden de kastede Redskabet ud. De foretog saa et Træk paa ca 3 Sømil i Retning Vest-Nord, sejlede derefter ca 100 Meter yderligere mod Nord og gjorde Træk i modsat Retning, hvorefter de indbjergede Redskabet for at reparere et Hul; ca 20 Minutter efter kom Fiskeribetjenten. Strømmen var indgaaende, men de kan ikke være inddrevet saa langt som opgivet af Fiskeribetjenten. Det var meget usigtbart Vejr, saaledes at de kun kunde se Egebjerggaard Skov de sidste 1½ Time; de kunde ikke se Æbelø. De anslaa Fangsten til 27 Kasser Brislinger à 7 Kr pr Kasse.

Tiltalte Bagge og Nielsen har intet at indvende mod Fiskeribetjentens Angivelse af Fangstens Størrelse og Værdi.

Fiskeribetjent I C Jensen, Bogense, har som Vidne forklaret, at han bestemte Positionen ved Pejlinger til Egebjerggaard Skoven og Storskovens vestlige Kant og yderligere afkontrollerede den ved at tage Retningen til Æbelø. Vejret var diset, men han kunde godt skimte Kanten af Østerhoved paa Æbelø; Dybden paa Antræffelsesstedet var 23 m. Han har intet at indvende mod Tiltalte Thygesens og Hansens Angivelse af Fangstens Størrelse og Værdi.

Fiskerimedhjælper Jens Pedersen, Bogense, har som Vidne forklaret, at han saa, at forrige Vidne pejlede til Østpynten af Æbelø og til Storskovens vestlige Grænse, derunder ikke, at der blev pejlet til Østpynten af Æbelø og til Storskovens vestlige Grænse, derimod ikke, at der blev pejlet til Egebjerggaards Skov. Han var med til at lodde ca 23 Meter. Det var vel diset, men man kunde godt se Æbelø.

De Tiltalte nægter sig skyldige og paastaar sig frifundet, idet de ikke anser det for bevist, at de har fisket inden for Fisketerritoriet, de protesterer mod Konfiskation af Vaadene under Henvisning til Saltvandsfiskerilovens § 10 5. Stk og § 51 7. Stk, idet de hævder, at det kun er den skete Brug af Redskabet, der er forbudt. De Tiltalte har ikke begæret den i Saltvandsfiskerilovens § 56 ommeldte sagkyndige Bistand, endskønt den er tilbudt dem.

Ved de i Sagen afgivne Vidneforklaringer, navnlig Fiskeribetjentens og Fiskerimedhjælperens i Forbindelse med de af Fiskerikontrolløren for Øerne afgivne Erklæringer skønnes der tilvejebragt tilstrækkeligt Bevis for, at de Tiltalte ved Antræffelsen har befundet sig paa dansk Søterritorium og der drevet Fiskeri med Vaadredskab udspilet ved anden Baad. Angaaende Redskabets Art er det i Anmeldelsesrapporten betegnet som et Slæbevaad, der udspiledes ved Hjælp af de to paagældende Fartøjer, et Brislingevaad med ca 70 Knuder pr Meter, i Fiskerikontrollørens Skrivelse af 17. Maj d A som et Trawl, et bundslæbende Redskab, der ikke kommer ind under nogen af de i § 10, Punkt 1—4 nævnte Undtagelser, medens de Tiltalte har betegnet det som hjemmelavet Brislingevaad, der kan bruges baade som Trawl og som Snurrevaad alt efter det Endestykke, en saakaldt Hov eller

Løft, der sættes i det, og som ikke rører Bunden, hvorimod Belastningen slæber mod den.

Idet Retten ikke finder Redskabets Karakter saaledes oplyst, at det skønnes ubetænkeligt at statuere, at de Tiltalte har benyttet forbudt Redskab, ses der ikke i Saltvandsfiskerilovens § 51, 7. Stk at være Hjemmel til dets Konfiskation.

I Medfør af nævnte Lovs § 51, jfr § 10, 4. Stk vil de Tiltalte være at anse med en Bøde paa 50 Kr. — hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen, Halvdelen Fiskernes Understøttelsesforening i Bogense, subsidiært med Hæfte i 8 Dage. Da Fangsten ikke kan tilvejebringes, vil i Medfør af Saltvandsfiskerilovens § 51, 7. Stk de Tiltalte Bagge og Nielsen in solidum have at tilsvare 200 Kr, de Tiltalte Thygesen og Hansen in solidum 189 Kr, hvilke Beløb tilfalder Statskassen.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Bogense Købstad m v den 29. Maj 1936 og er af de Tiltalte, Einar Johannes Bagge, Otto Hjalmar Nielsen, August Peder Thygesen og Johannes Kristian Hansen, paaanket til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af Straffene samt til Konfiskation af benyttede Redskaber.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at de Tiltalte, da det efter det oplyste maa anses tilstrækkelig godtgjort, at der foreligger Trawlfiskeri med et ulovligt Redskab, i Medfør af Saltvandsfiskerilovens § 51 for Overtrædelse af sammes § 10, 1. Stk, vil være at anse hver med en Bøde eiter Omstændighederne af 100 Kr, hvoraf i Medfør af Lovens § 51, 6. Stk Halvdelen tilfalder Statskassen, Halvdelen »Dansk Fiskeriforenings Hjælpefond«, hvorhos de benyttede Fangsredskaber vil være at konfiskere. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 10 Dage.

Nr 37/1937.   **Installatør Eske Petersen** (Landsretssagf Krebs)
                  m o d

Husejerske Frk Asta Puggaard (Gamborg efter Ordre),

betræffende Erstatning for Beskadigelse af en Ejendom under en Gasinstallation.

Vestre Landsrets Dom af 23. Januar 1937: Sagsøgte, Installatør Eske Petersen, bør til Sagsøgerinden, Husejerske Frk Asta Puggaard, betale 1700 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 28 August 1936, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 275 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Aftalens Indhold kan Indstævnte kun antages at have paataget sig at vederlægge Broderen direkte for Arbejdsmandsarbejdet, og Appellanten maa saaledes anses iøvrigt at have en Arbejdsgivers Stilling og Forhold til ham.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til Højesterets sagfører Gamborg findes Appellanten at burde betale 200 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesterets sagfører Gamborg betaler Appellanten, Installatør Eske Petersen 200 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1936 anmodede Sagsøgerinden, Husejerske Frk Asta Puggaard, Esbjerg, der er Ejer af Ejendommen Holbergsgade 13 sammesteds, Sagsøgte, Installatør Eske Petersen, Esbjerg, om at give Tilbud blandt andet paa Installation af Gas i et paa Ejendommen liggende ældre Beboelseshus. Da Sagsøgte i den Anledning var paa Ejendommen den 23. Juli for at foretage Opmaaling, spurgte Sagsøgerinden, om hendes Broder, Slagteriarbejder Henry Puggaard, der var arbejdsløs, og som var tilstede, eventuelt kunde faa Arbejdet med den fornødne Udgravning, hvorved hun oplyste, at han i Oktober 1934, da der blev installeret Vand i Ejendommens Vaskehus, udførte Gravningsarbejdet for den paagældende Vandmester. Sagsøgte indvilgede i, at Henry Puggaard eventuelt fik det ommeldte Arbejde. Den 25. Juli afgav Sagsøgte sit Tilbud, der lød paa 97 Kr, og dette blev samme Dag akcepteret af Sagsøgerinden, der dog ikke vil have været klar over, om Gravearbejdet var indbefattet i Tilbudet; men forinden Arbejdets Paabegyndelse erfarede hun ved Forespørgsel til Sagsøgte, at dette ikke var Tilfældet. Paa Sagsøgerindens Foranledning indfandt Sagsøgte sig den

---

Færdig fra Trykkeriet den 14. Juli 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 16

T i r s d a g d e n 29. J u n i .

29. Juli paa Ejendommen, hvor han gav Henry Puggaard Besked om at begynde at grave fra Hovedgasledningen i Holbergsgade og ind efter til Beboelseshuset, der havde Gavlen mod Gaden og laa noget tilbagerykket fra denne, saaledes at han fulgte Vandledningen med et Spadestik paa hver Side af denne, der gik hen til Huset og langs med dette. Da Henry Puggaard den 31. Juli var naaet ind til Husets Gavl og herefter ønskede nærmere Besked om det videre Arbejde, kom Sagsøgte paa Foranledning af Sagsøgerinden samme Eftermiddag hen paa Ejendommen og tilkendegav da Puggaard, at han blot kunde vedblive at følge Vandledningen langs med Huset. Sagsøgte og Puggaard talte samtidig om, at Udgravningen, der foretoges indtil en Dybde af ca 70 cm og i en Afstand af ca 25 cm fra Bygningen, kunde blive færdig, saaledes at Gasledningen kunde blive nedlagt den 3 August. Sidstnævnte Dag Kl ca 15 var Puggaard færdig med Arbejdet, som han havde udført i Overensstemmelse med Sagsøgte's Anvisning, men Jorden begyndte nu at skride ud oppe ved Husets Gavl. Puggaard skyndte sig efter Hjælp, men da han 20 Minutter efter kom tilbage, var Sidemuren og en Del af Gavlen styrtet sammen. Sagsøgerinden har senere ladet den nedstyrtede Del af Bygningen genopføre og i det hele ladet Skaden udbedre for ialt 1700 Kr.

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden under Paaberaabelse af, at det er Sagsøgte, der har forestaaet Gravearbejdet og givet Puggaard Anvisning med Hensyn til, hvorledes det skulde udføres, paa-staaet Sagsøgte tilpligtet at betale i Erstatning det ommeldte Beløb af 1700 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 28. August 1936, indtil Betaling sker.

Sagsøgte, der intet har haft at erindre imod, at Skaden er ansat til 1700 Kr, har paa-staaet sig frifundet, idet han til Støtte herfor har anført, at han ikke kan være ansvarlig for Skaden, da Arbejdet med Gravningen, som han ikke skulde have nogen Fortjeneste paa, var holdt udenfor Tilbudet og det alene var paa Grund af Sagsøgerindens Anmodning, at han lod Henry Puggaard udføre Arbejdet, og ikke den Mand, som han sædvanlig benyttede til saadant Arbejde, og som var fortrolig dermed. Sagsøgte har derhos henvist til, at der overfor ham hverken af Sagsøgerinden eller Puggaard var rejst Spørgsmaal om, hvilken Betaling Puggaard skulde oppebære for sit Arbejde.

Det er under Sagen oplyst, at det regnede stærkt i de Dage, Gravearbejdet udførtes.

Under den af Sagsøgte afgivne Partsforklaring har han blandt andet udtalt, at han ikke tænkte paa, at der kunde være nogen Risiko forbundet med at grave som sket, da der tidligere havde været gravet ud paa samme Sted i Anledning af Installation af Vandledning.

Der blev i Anledning af den skete Skade afholdt en Syns- og Skønsforretning. I den af Skønsmændene afgivne Erklæring af 8 August 1936 hedder det blandt andet:

»Om Skadens Aarsag mener vi, at denne skyldes den uforsvarlige Udgravning, der er foretaget for tæt ved Bygningen, navnlig under Hensyn til Bygningens mangelfulde Fundering i Forbindelse med den for Tiden usædvanlig rigelige Nedbør.«

Under Afhjemlingen i Retten erklærede Skønsmændene blandt andet yderligere, at Udskridningen kunde have været forebygget ved Afstivning med en Træbeklædning, hvilket vilde have medført en Udgift paa henvend 30 Kr, at Afstivningen ikke vilde have været nødvendig, saafremt det havde drejet sig om en Udgravning i fri Mark, samt at den ved Huset anvendte Fundamenteringsmaade paa den Tid, da det opførtes, var ret almindelig i Landsbyer og i Udkanten af Byer.

Da Sagsøgte, — der maatte være klar over, at Sagsøgerinden var ganske usagkyndig med Hensyn til Farerne ved en Udgravning som den omhandlede — dengang han gik ind paa at lade Sagsøgerindens Broder udføre Gravearbejdet, ikke tog noget som helst Forbehold med Hensyn til Følgerne af, at han gav Afkald paa at benytte sin sædvanlige Medhjælp, om hvis særlige Kvalifikationer der iøvrigt intet er oplyst under Sagen, findes han efter alt foreliggende, uanset at han ikke har betinget sig noget Vederlag for at instruere Puggaard angaaende Udførelsen af Gravningen, at maatte være ansvarlig for den skete Skade, der efter Skønsmændenes Erklæring maa tilskrives, at denne Udgravning var uforsvarlig. Herefter vil Sagsøgte være at dømme i Overensstemmelse med Sagsøgerindens Paastand.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale 275 Kr til Sagsøgerinden.

Nr 36/1937. Kære af Østre Landsrets Kendelse i Sag vedrørende en af Fru **Dagmar Hansigne Holgersen** (Overretssagf Asbjørn Smitt) og Vinhandler **Knud Jørgensen** (Overretssagf Dam-Nielsen) fremsat Klage over en af **Justitssekretæren** ved nævnte Ret truffet Afgørelse af et Retsafgiftsspørgsmaal (Kammeradvokaten for Skattedepartementet).

Den paakærede Kendelse er saalydende: Retsafgift i den af Klagerinden Fru Dagmar Hansigne Holgersen mod Medklageren Vinhandler Knud Jørgensen anlagte Sag II A S Nr 298/1936 vil være at beregne af en Sagsværdi paa 25 000 Kr.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

Skattedepartementet, der for Højesteret er indtraadt i Kæremaalet, har anerkendt, at Afgiftsværdien bør ansættes efter det af Landsretten angivne Princip, men har principalt paastaet en Forhøjelse af den ved Landsrettens Skøn ansatte Værdi af Sagens Genstand. — Klagerne har principalt gentaget deres Paastand for Landsretten.

I Henhold til de i den paakærede Kendelse anførte Grunde vil den overensstemmende med de fra begge Sider nedlagte subsidiære Paastande være at stadfæste. — Kæremaalets Omkostninger findes at burde ophæves.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Ved Ankestævning af 1. September 1936 paastod Klagerinden Fru Dagmar Hansigne Holgersen en af Københavns Amts nordre Birks Ret for borgerlige Sager den 4. August 1936 afsagt Dom om nogle hendes Ejendom Matr Nr 3 cz, 3 dl og 3 dm af Ordrup By og Sogn paahvilende Bebyggelsesservituter ændret saaledes, at Indstævnte, Medklageren Vinhandler Knud Jørgensen tilpligtes at anerkende nogle ved en den 21. Oktober 1903 udstedt, den 25. Maj 1904 tinglæst Deklaration skete Ændringer i de Ejendommen tidligere paahvilende Servituter, og ved Rettens Dom af 7. December 1936 i Sag II A S Nr 298/1936 blev Klagerindens Paastand taget til Følge og Medklageren tilpligtet at godtgøre hende Sagens Omkostninger med et Beløb, der var bestemt under Hensyn til, at Justitssekretæren ved Østre Landsret havde beregnet Retsafgift af en opgjort Sagsværdi paa 152 000 Kr.

Til Grundlag for denne Ansættelse af Sagens Værdi forelaa Oplysning om, at Ejendommen ved 7. almindelige Vurdering til Ejendoms-skyld pr 1. Januar 1932 var ansat til Værdi 225 000 Kr, hvoraf Grundskyld 48 000 Kr, ansat under Hensyn til Ejendommens hidtidige Bebyggelse uden Hensyn til den ved Deklarationen skabte Mulighed for dens yderligere Udnyttelse ved større Bebyggelse, samt en Skrivelse af 11. November 1936 fra Vurderingsformanden for Ordrup Skyldkreds, hvorefter Ejendommens Grundværdi, hvis Ejendommen kan bebygges efter Deklarationens Lempelser i de tidligere paahvilende Servituter, formentlig vil blive ansat til 40 Kr a 50 Kr pr □ m af Ejendommens Areal, der er 3640 □ m, altsaa ikke over 200 000 Kr, hvorved dog bemærkedes, at det, for at den udvidede Bebyggelse kunde finde Sted, formentlig vilde være nødvendigt at nedrive de nuværende Bygninger, og at der derfor tilsyneladende ikke vilde kunne konstateres nogen

Værdistigning for Ejendommen, hvis Klagerinden fik Medhold i sin Paastand. Justitssekretæren ansatte derefter Sagens Værdi til Forskellen mellem den antagelige fremtidige Grundværdi 200 000 Kr og den hidtidige Grundværdi 48 000 Kr, altsaa 152 000 Kr, idet han hævdede, at Sagen drejede sig om en mere utvunget økonomisk Udnyttelse af en Erhvervsjendom, hvorved dennes Værdi selvfølgelig maatte stige.

Mod denne Ansættelse har Klagerinden og Medklageren protesteret. De har derved oplyst, at Ejendommen ved 8. almindelige Vurdering til Ejendomsskyld pr 1. Januar 1937 er ansat uforandret til Værdi 225 000 Kr, hvoraf Grundskyld 157 600 Kr og henvist til en af Vurderingsmændene til Ejendomsskyld i Ordrup Vurderingsdistrikt i Ordrup Vurderingskreds i December 1936 afgivet Erklæring, hvorefter Landsrettens nævnte Dom ikke paavirker Ejendommens Ansættelse til Ejendomsskyld; Grundens Værdi, som ellers vilde være ansat til 20 Kr pr □ m, ialt 78 800 Kr, er i Anledning af Dommen forhøjet til 40 Kr pr □ m, ialt 157 600 Kr, men Ejendomsskylden faar ikke en tilsvarende Forhøjelse, fordi Grunden ikke vil kunne bebygges saaledes som hjemlet ved Dommen uden at de nuværende Bygninger fjernes. Under Henvisning hertil har Klagerinden og Medklageren hævdet, at Sagen ikke har økonomisk Værdi, og at Retsafgift derfor maa beregnes efter Retsafgiftslovens § 7 jfr § 18.

Justitssekretæren har i en derefter afgivet Erklæring udtalt, at da Grundens Værdi efter de fremkomne Attester ved den i Dommen omhandlede Servitutændring kun vil blive forhøjet fra 78 800 Kr til 157 600 Kr, vil Sagens Værdi kun kunne sættes til Forskellen mellem disse Beløb eller 78 800 Kr, men at Retsafgiften ogsaa maa beregnes af dette Beløb, idet det i denne Henseende maa være uden Betydning, om Klagerinden for Tiden er i Stand til at udnytte Grundens Værdiforhøjelse eller ikke.

Efter det foreliggende kan der ikke gives Justitssekretæren Medhold heri. Sagens Værdi maa være Forskellen i den samlede Ejendoms Værdi, eftersom Klagerinden fik Medhold i sin Paastand eller ikke.

Denne Forskel har Appellantinden for Underretten skønsmæssig ansat til 10 000 Kr. Efter det oplyste findes den at kunne ansættes til 25 000 Kr, og Retsafgiften vil følgelig være at beregne i Forhold hertil.

Nr 121/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Ole Hansen og Søren Peder Hansen (Bache),

der tiltales for Skyldnersvig.

Dom afsagt af Retten for Straffesager for Vejle
Købstad m v den 26. Oktober 1936: Hans Ole Hansen, Lars Kristian

Sigvald Pedersen, Søren Peder Hansen, Johannes Marius Mikkelsen Broch og Niels Mikkelsen Broch bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger herunder Salær til Landsretssagfører Thiesen 300 Kr udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 12. Februar 1937: For Tiltalte Niels Mikkelsens Brochs Vedkommende afvises Sagen fra Landsretten. De Tiltalte Hans Ole Hansen, Lars Kristian Sigvald Pedersen, Søren Peder Hansen og Johannes Marius Mikkelsen Broch bør hensættes i Fængsel, H O Hansen i 60 Dage, S P Hansen i 40 Dage og de Tiltalte Pedersen og J M Broch hver i 30 Dage. For de to sidstnævnte Pedersen og J Brochs Vedkommende udsættes Straffens Fuldbyrkelse, og Straffen bortfalder efter Forløbet af 2 Aar fra denne Landsretsdoms Afsigelse at regne, saafremt de i Straffelovens Kapitel VII fastsatte Betingelser overholdes. Tilsyn i Prøvetiden anordnes ikke. De borgerlige Rettigheder frakendes de Tiltalte H O Hansen og S P Hansen for et Tidsrum af 5 Aar. Saa udreder de Tiltalte H O Hansen, S P Hansen, L K S Pedersen og J M M Borch og Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til Landsretssagfører Thiesen det denne ved Underretten tilkendte Beløb 300 Kr og til Overretssagfører Johnsen 200 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret for de Tiltalte Hans Ole Hansens og Søren Peder Hansens Vedkommende dels af de to Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler de Tiltalte Hans Ole Hansen og Søren Peder Hansen een for begge og begge for een, 100 Kr.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 5. Oktober 1936 er Hans Ole Hansen, Lars Kristian Sigvald Pedersen, Søren Peter Hansen, Johannes Marius Mikkelsen Broch og Niels Mikkelsens Broch sat under Tiltale til at lide Straf for Overtrædelse af Straffelovens § 283 I, Skyldnersvig:

Tiltalte Nr 1 Hansen derved, at han den 28. eller 29. Oktober 1935 fra Ejendommen Matr Nr 4 c og 4 t af henholdsvis Omvraa og Hallundbæk i Blaahøj Sogn, hvilken Ejendom han ved Slutseddel af 15. Oktober 1935 havde købt af Medtiltalte Niels Mikkelsen Broch, fjernede og senere bortsolgte efternævnte Tilbehør til samlet Værdi af 2000 Kr:

1 Tærskværk, 1 Kværn, 1 Motor, 8 Kreaturer, 1 Hest, 2 Grisesøer, 3 Svin, 1 Rundsav, 1 Kassevogn samt et Parti Kartoffler, alt uagtet Andelsselskabet Jord—Arbejde—Kapitals Financierings-Afdeling havde 1. Prioritets Panteret i Ejendommen med Tilbehør i Henhold til Pantebrev af 8. Februar 1934, stort 16 740,00 Kr, og Rentier Niels Andersen, Janderup, havde 2. Prioritets Panteret i Ejendommen med Tilbehør i Henhold til Pantebrev, stort 1200 Kr.

Tiltalte Nr 2 Pedersen derved, at han af Tiltalte Nr 1 Hans Ole Hansen af de foran nævnte Besætningsdele har købt 1 Hest, 2 Køer, 1 Kvie, 4 Kalve, 1 So samt 1 Ko og 3 Grise for en Købesum af ialt 550 Kr, hvilke Effekter han umiddelbart derefter afhændede videre for ialt 1075 Kr, alt uagtet han var vidende om, at Dyrene stammede fra fornævnte pantsatte Ejendom.

Tiltalte Nr 3 Søren Peter Hansen derved, at han af de foran nævnte Ejendom tilhørende Besætningsdele, dels har faaet udleveret 1 Ko og 1 Grisesø, dels gennem Medtiltalte Petersen har modtaget 1 Ko og 3 Grise, alt uagtet han var vidende om, at Dyrene stammede fra fornævnte pantsatte Ejendom.

Tiltalte Nr 4 Johannes Marius Mikkelsen Broch derved, at han for et Beløb af 750 Kr har afkøbt Medtiltalte Nr 1 Hans Ole Hansen 1 Tærskværk, 1 Kværn, 1 Motor og 1 Arbejdsvogn, alt uagtet han var vidende om, at Redskaberne stammede fra fornævnte pantsatte Ejendom.

Tiltalte Nr 5 Niels Mikkelsen Broch derved, at han den 28. eller 29. Oktober 1935 af de Medtiltalte Hans Ole Hansen eller Pedersen har modtaget kontant Beløb af 1300 Kr for at afstaa fornævnte Ejendom til Medtiltalte Nr 1 Hans Ole Hansen, uagtet Tiltalte vidste, at de 1300 Kr stammede fra Realisation af de fornævnte pantsatte Besætningsdele og Effekter.

Ved utinglyst Skøde af 17. Juli 1935 solgte Enkefru Dagmar Andersen til Tiltalte Niels Broch Ejendommen Matr Nr 4 t Hallundbæk, Blaaahøj Sogn, og Matr Nr 4 c Omvraa, Blaaahøj Sogn, for en Købesum af 25 500 Kr. I Ejendommen indestod en 1. Prioritet til Andelsselskabet Jord—Arbejde—Kapital's Financierings-Afdeling — hvis Navn senere ændredes til Financieringsforeningen Jord—Arbejde—Kapital — paa oprindelig 16 740 Kr nu nedbragt til 15 768 Kr, og en 2. Prioritet til Sælgerindens Svigerfader, Rentier Niels Andersen, Janderup, paa 1200 Kr. Disse Prioriteter skulde Køberen overtage. Køberen tog Bopæl paa Ejendommen, som han imidlertid ved Slutseddelen af 15. Oktober 1935 solgte til Tiltalte Hans Hansen for 22 600 Kr, hvoraf 1050 Kr skulde betales kontant ved Skødets Underskrift. Vilkaarene ændredes dog senere derhen, at Broch skulde have kontant 1300 Kr, hvorhos der ved Tiltalte Pedersen skulde skaffes ham Plads som Bestyrer paa en Ejendom, som Pedersen havde ejet, men som han nu bestyrede for Kreditforeningen. Efter at denne Handel var sluttet, henvendte Tiltalte Hansen sig til Enke Sørine Sørensen, Hunds-bæk, der var Ejer af en mindre Landejendom, som hun ønskede at sælge. Handel blev efter Tiltalte Hans O Hansens Forklaring afsluttet saaledes, at de byttede Ejendomme uden Udbetalinger og uden, at Besætning og Redskaber

medfulgte, dog skulde en Hest blive paa Ejendommen i Blaaahøj. Der blev oprettet Slutseddell, men den er bortkommet. Efter at denne Handel var afsluttet, og efter at Hans O Hansen efter sin Forklaring havde opnaaet Rentier Niels Andersens Tilladelse til, at Sørine Sørensen overtog 2. Prioriteten, handlede han med Tiltalte Pedersen om en Del af Besætningen paa Ejendommen i Blaaahøj, nemlig: 1 Hest, 3 Køer, 1 Kvie, 4 Kalve, 1 So og 3 Grise. Herfor skulde Pedersen betale kontant 550 Kr, aflevere Halvdelen af den Nettofortjeneste, som Salget af Dyrene maatte udbringe samt afstaa den fornævnte Stilling som Bestyrer til Tiltalte Niels Broch. Den 28. Oktober 1935 opsøgte Hans Hansen, S P Hansen og Pedersen Sørine Sørensen paa dennes Bopæl. Aarsagen hertil var efter Hans Hansens Forklaring, at S P Hansen var betænkelig ved at fremme Handlen, inden man var sikker paa, at Sørine Sørensen virkelig kunde besætte Ejendommen, dette sidste vil S P Hansen dog ikke kunne mindes. Under denne Sammenkomst, som overværedes af Sørine Sørensens Søn August Sørensen, gik man ifølge Hans Hansens Forklaring Sørine Sørensen paa Klingen med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt hun vilde være i Stand til at besætte Ejendommen. Ifølge de af Hans Hansen og S P Hansen afgivne Forklaringer erklærede Sørine Sørensen, at hun ved sine Sønners Hjælp var i Stand til at skaffe de nødvendige Penge og henviste til, at hun af den ene — Ingemann — kunde laane 1000 Kr, og at en anden Søn ogsaa kunde skaffe Penge og havde lovet hende 3 Grise. Desuden skulde den paa hendes Ejendom værende Besætning 1 Hest, 1 Ko og 2 Grisesøer tages med til Blaaahøj, og de Tiltalte blev ikke gjort bekendt med, at Hesten og Koen var købt paa Kontrakt, og at Grisesøerne ikke tilhørte Sørine Sørensen. Ved denne Lejlighed bestemtes det tillige, at hun af den paa Ejendommen i Blaaahøj værende Besætning skulde købe to Køer og yderligere have en Ko for et Parti Kartofler. S P Hansen affattede ved dette Møde en Erklæring, som Sørine Sørensen, efter at Erklæringen var oplæst, underskrev, hvorhos August Sørensen underskrev en Paategning om Kaution for Gælden til Rentier Andersen. Erklæringen gaar ud paa, at Sørine Sørensen, der har købt Ejendommen i Blaaahøj tildels uden Besætning og Redskaber, garanterer, at hun omgaaende tilfører Ejendommen Besætning og Redskaber, saaledes at Pantesikkerheden ikke af den Grund forringes, samt at hun omgaaende berigtiger Sagen og Restancen til 1. Prioriteten. Sørine Sørensens Forklaring stemmer ikke helt med de Tiltaltes. Hun mener saaledes, at Hans O Hansen kendte hendes Forhold tilstrækkeligt til at vide, at hun ikke straks kunde besætte Ejendommen fuldtud. Hun hævder kun at have omtalt, at hun kunde laane 200 Kr af Sønnen Ingemann, senere tilføjer hun, at en anden Søn havde lovet hende 3 Grise. Hun vil have omtalt, at den Ko, hun havde paa sin Ejendom, var paa Købekontrakt, medens der ikke blev talt om de andre Dyr. Der var nemlig Tale om, at belaae denne Ko for at skaffe Penge til Renterestancen til 1. Prioritets-haver, og i denne Forbindelse vil hun have oplyst det. Oprindelig hævder Vidnet, at der hverken under den oprindelige Handel eller ved den anden Sammenkomst var Tale om, at hun skulde tilføre Ejendommen anden Besætning end den, hun skulde medtage fra Ejen-

dommen i Hundsbæk. Efter nærmere Aihøring erklærede hun dog, at hun nok skulde sætte yderligere Besætning paa Ejendommen, men at det skulde komme lidt efter lidt. August Sørensen forklarer, at han mindes, at Tiltalte Hansen skulde overtage Moderens Ejendom uden Besætning, Inventar og Redskaber, men ikke, at det blev aftalt, at hun skulde tilføre Ejendommen i Blaahøj anden Besætning end den, hun havde paa sin Ejendom. Der blev sagt, at Tiltalte Hansen skulde beholde en Kassevogn og et Tærskværk og have 30 Tdr Kartoffler. Iøvrigt mindes han ikke, om Hansen skulde beholde andet Inventar.

Efter at dette var passeret, kørte de tilstedeværende undtagen August Sørensen til Janderup for at faa Rentier Andersens endelige Godkendelse. Andersen afgav en skriftlig Erklæring om, at hans Prioritet maatte overtages af Sørine Sørensen, og efter de af Hans Hansen og S P Hansen afgivne Forklaringer, som finder Støtte i en af Vidnet Vognmand Carl Jensen afgiven Forklaring, blev Andersen gjort bekendt med, at der skulde ske en Ombytning af Besætningen. Ifølge Vidnets Forklaring udtalte Hans O Hansen: »Vi bytter om paa Besætningen, men det bliver ikke ringere.« Da Besøget her var afsluttet, kørte de tre Tiltalte direkte til Ejendommen i Blaahøj for at bortbringe fra Ejendommen den Del af Besætningen og Redskaberne, som Tiltalte Hans Hansen ifølge Handlen skulde beholde. Det skete sent om Aftenen. Herefter begav de sig til Niels Brochs Bopæl for at gøre op med ham. Fra Ejendommen fjernes der de fornævnte til Petersen solgte Besætningsdele og desuden en Ko og en Griseso samt et Tærskværk, en Kværn, en Motor og en Arbejdsvogn. Paa Niels Brochs Bopæl betalte Tiltalte Pedersen det fornævnte kontante Beløb 550 Kr, hvoraf Tiltalte af S P Hansen havde laant de 300 Kr. Endvidere betalte ved samme Lejlighed Johannes Broch 750 Kr, idet han havde afkøbt Hans Hansen de bortbragte Maskiner og Redskaber. De 1300 Kr udbetaltes til Niels Broch, som, selv om han ikke var nærværende, da Pengene blev tilvejebragt, maa antages at have været vidende om, paa hvilken Maade de tilvejebragtes. Af de til Pedersen solgte Husdyr overtog S P Hansen en Ko og 3 Grise som Betaling for det af ham ydede Laan, og fik han derhos af Hans Hansen udleveret en Ko og en Griseso som Godtgørelse for Udgifter i Anledning af den første Handel mellem Dagmar Andersen og Niels Broch og for flere Kørsler. Kort efter Fjernelsen af Besætningen kom August Sørensen til Ejendommen medhavende den paa Ejendommen i Hundsbæk værende Besætning, men han blev kun en kort Tid paa Ejendommen, idet han, da han forlod den, medtog den nævnte Besætning. Siden er der intet foretaget fra Sørine Sørensens Side for at opfylde den af hende indgaaede Handel. August Sørensen forklarer, at han forlod Ejendommen, dels fordi 1. Prioritetshaver havde gjort Udlæg i den for Renter og Afdrag, og dels fordi Naboerne mente, at han ikke kunde klare sig paa Ejendommen. Imidlertid er det oplyst, at dette Udlæg først blev foretaget 2 a 3 Uger efter, at Vidnet havde forladt Ejendommen. Ved en over Ejendommen afholdt Tvangsauktion overtog 1. Prioritetshaver den som ufyldstgjort Panthaver og solgte den senere for 18 455 Kr. Fordringen var paa Auktionsdagen 15 800 Kr, hvortil kom Driftsomkostninger og

andre Omkostninger udenfor Budsummen opgjort uden Specifikation til 3000 Kr. Et Vilkaar i Handlen var, at de Erstatningssummer, der maatte kunne faas fra de Tiltalte, skulde tilkomme Køberen af Ejendommen. Under Sagen har Gaardejer P N Pedersen og Sognefoged Aage Østergaard i Henhold til Udmeldelse af Retten vurderet den paagældende Ejendom med Tilbehør i den Stand, hvori den var efter Bortfjernelsen af de nævnte Besætningsdele og Redskaber, til ca 18 000 Kr. Det fremgaar af Forretningen, der foregik den 3. April i Aar, at der da af Besætningen fandtes en Hest, to Køer og 24 Høns af Værdi ialt 1019 Kr samt Redskaber til Værdi ialt 934 Kr.

De Tiltalte med Undtagelse af Niels Broch hævder, at de har været i god Tro med Hensyn til Berettigelsen af de af dem foretagne Dispositioner, idet de vil have stolet paa, at Sørine Sørensen kunde og vilde opfylde sin Forpligtelse til at indsætte andre Dele i Stedet for det bortfjernede. Ingen af dem vil have haft noget særligt Kendskab til hendes økonomiske Forhold, men hun hævdede jo selv ved sine Sønners Hjælp at kunne skaffe det fornødne — Værdien af det bortfjernede antages at ligge omkring 2000 Kr — og navnlig ansaa de det for rimeligt, at Sønnen kunde præstere Pengene. Det var dem blandt andet bekendt, at en af dem havde et ikke ringe Beløb tilgode i Arbejds løn for et Par Aar. Tiltalte Hans Hansen mente ogsaa at kunne stole paa Sørine Sørensen, fordi han tidligere nogle Gange havde deltaget i Ejendomshandler med hende — dette bekræfter Sørine Sørensen — fordi hun da havde opfyldt sine Forpligtelser blandt andet ogsaa til at yde kontante Udbetalinger. Ved Bedømmelsen af Sørine Sørensens Forklaring, hvor den strider mod de Tiltaltes, vil der ikke kunne ses bort fra, at den lider af nogen Usikkerhed, og at den paa visse Punkter ikke synes forenelig med den af hende afgivne skriftlige Erklæring, med hvis Indhold hun inden Underskriften var bekendt, samt at hun ikke er uden egen Interesse i Sagen. Naar Sørine Sørensen hævder, at Hans Hansen maatte vide, at hun ikke straks kunde besætte Ejendommen fuldt ud, ligger det nær at spørge, hvorfor hun, der var kendt med Ejendomshandler og derfor maatte vide, at Ejendommen skulde besættes straks, da indlod sig paa Handlen. Det synes derhos af Oplysninger indhentede efter Forundersøgelsens Slutning at fremgaa, at Sønnen August i Sommer antagelig efter, at Sørine Sørensens Ejendom i Hundsbæk var gaaet til Tvangsauktion, har kunnet købe en anden Landejendom og i den Anledning har kunnet præstere en kontant Udbetaling paa flere Hundrede Kroner og yderligere fremskaffe Kaution, hvilket gør det sandsynligt, at Sørine Sørensen ved sine Sønners Hjælp kunde have indsat fornøden Besætning paa Ejendommen i Blaahøj. De Tiltaltes Forhold er vel retstridigt overfor Pant haverne, fordi de ikke, inden de bortfjernede de pantsatte Dele, sikrede sig, at disse vilde blive erstattet med lige saa gode Dele, men det findes overvejende betænkeligt at statuere, at de Tiltalte ikke har handlet som anført i Tillid til, at Sørine Sørensen vilde og kunde opfylde sine Forpligtelser efter Kontrakten med Hans Hansen. Da der herefter mangler det til Forholdets Henførelse under Straffelovens § 283 fornødne Forsæt, vil samtlige Tiltalte være at frifinde og Sagens

Omkostninger herunder Salær til den for de Tiltalte beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Thiesen, 300 Kr at paalægges det offentlige.

De Tiltaltes Fødselssted- og Tid er følgende: Hans O Hansen 26. April 1899 i Lindknud Sogn, Lars Pedersen 18. Juni 1905 i Vester Sogn, Søren P Hansen 17. August 1874 i Holsted Sogn, Johannes Broch 22. December 1902 i Hejnsvig Sogn og Niels Broch 5. December 1898 i Hejnsvig Sogn. Ingen af de Tiltalte findes tidligere tiltalt eller straffet.

Efter dette Udfald af Sagen vil en af Rentier Niels Andersen nedlagt Erstatningspaastand paa 4400 Kr ikke kunne tages under Paakendelse under denne Sag.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Straffesager i Vejle Købstad m v den 26. Oktober 1936 afsagte Dom er paaanket alene af det offentlige.

Forsaavidt angaar Tiltalte Niels Mikkelsen Broch vil Sagen som for sent paaanket af Anklagemyndigheden være at afvise.

Til den i Dommen givne Fremstilling bemærkes, at det deri ommeldte Pantebrev til Rentier Niels Andersen efter det for Landsretten foreliggende var nedbragt til 400 Kr, men at Tiltalte H O Hansen efter Vilkaarene for Handlen med Niels M Broch yderligere skulde give Rentier Andersen Pant i Ejendommen for 4000 Kr.

Idet de Tiltalte Hans Ole Hansen, Lars Kristian Sigvald Pedersen, Søren Peder Hansen og Johannes Marius Mikkelsen Broch som i Dommen beskrevet til egen Fordel og i Strid med Panthavernes Ret har bortført den væsenligste Del af Ejendommens Besætning og Inventar fra denne, og da der efter alt det oplyste om Enke Sørine Sørensens og hendes Sønners økonomiske Stilling og øvrige Forhold samt om de Tiltaltes Kendskab dertil ikke vil kunne tages Hensyn til deres Forklaring om at have troet paa, at Enken Sørensen var i Stand til at indsætte Besætning og Inventar paa Ejendommen svarende til det bortfjernede, hvad ej heller er sket, findes de nævnte Tiltalte at have gjort sig skyldige i Overtrædelse af Straffelovens § 283 Nr 1. For det af dem saaledes udviste Forhold vil de Tiltalte være at anse med en Straf, der vil kunne bestemmes for Tiltalte H O Hansen til Fængsel i 60 Dage, for Tiltalte S P Hansen til Fængsel i 40 Dage og for de Tiltalte Pedersen og Johannes M Broch til Fængsel i 30 Dage for hver. For de to sidstnævntes Vedkommende vil Dommen kunne gøres betinget som nedenfor anført uden Fortabelse af de borgerlige Rettigheder.

De borgerlige Rettigheder vil være at frakende de Tiltalte H O Hansen og S P Hansen for et Tidsrum af 5 Aar.

Den af Rentier Niels Andersen nedlagte Paastand om Erstatning findes ikke at kunne tages under Paakendelse i nærværende Sag.

Med Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at forholde som nedenfor bestemt.

O n s d a g d e n 30. J u n i .

Nr 180/1936. Fru **Ragna Elly Henningsen**, født Petersen
(David efter Ordre)

m o d

Kørelærer **Svend Frithjof Henningsen** (Ballhausen),

betræffende Legitimation som Ægtebarn af et af Appellantinden født Barn.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 2. Marts 1936: Sagsøgte Kørelærer Svend Frithjof Henningsen bør for Tiltale af Sagsøgerinden Fru Ragna Elly Henningsen, født Petersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges hos det offentlige Overretssagfører Emilie Buchwald i Salær og Godtgørelse for Udlæg henholdsvis 60 Kr og 27 Kr og Overretssagfører Steinthal i Salær 40 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er der paany afgivet Forklaring af Parterne og af Mekaniker Carlsen. Denne har nu ægtet Appellantinden. Der er derhos foretaget en antropologisk Undersøgelse af Parterne, Carlsen og Barnet ved Universitetets retsmedicinske Institut, som i en Erklæring af 8. April d A herom udtaler:

»Idet Institutet gaar ud fra, at kun de to undersøgte mænd kan komme i betragtning som fader til Barnet, konkluderes:

Ved den foretagne antropologiske undersøgelse er fundet ret stor lighed mellem moderen og barnet indbyrdes. Der er ikke nogen større umiddelbar lighed mellem barnet og de undersøgte mænd.

Ved detailundersøgelsen er fundet flere fælles træk mellem Henningsen og barnet, men nogle af de samme træk genfindes ogsaa hos moderen. Derimod er der ikke fundet lighedspunkter mellem barnet og Carlsen.

Stuttelig skal bemærkes, at barnets unge alder og den omstændighed, at barnet har lidt af engelsk syge, hvilket har bevirket betydelig omformning af hovedet, yderligere vanskeliggør bedømmelsen af det fundne.

Undersøgelsen kan derfor efter institutets skøn ikke danne noget grundlag af egenlig værdi for en udtalelse angaaende paterniteten til barnet.«

Der er endelig for Højesteret fremlagt en Erklæring fra Indstævnte, hvori denne giver den for ham mødende Sagfører Bemyndigelse til at anerkende Barnet som hans, og paagældende Sagfører har i Tilslutning til nævnte Erklæring taget bekræftende til Genmæle og paa Indstævntes Vegne anerkendt det omhandlede af Appellantinden den 29. Maj 1935 fødte Drengbarn som

legitimeret ved det af Parterne den 10. November 1934 indgaaede Ægteskab.

Da Appellantinden og Indstævnte efter de af dem afgivne Forklaringer har staaet i kønsligt Forhold til hinanden i — som det maa antages — saa godt som hele den Tid, hvori Barnet kan være avlet, medens der ikke mod Appellantindens og Mechaniker Carlsens Benægtelse findes Grund til at antage, at de har staaet i kønsligt Forhold til hinanden i nævnte Tidsrum, i hvilket Appellantinden efter sin Forklaring ikke har haft Samleje med nogen anden Mand end Indstævnte, findes Indstævnte, ganske bortset fra den Betydning, der maa tillægges de ovennævnte af Indstævnte og hans Sagfører afgivne Erklæringer, at maatte anses som Fader til det omhandlede Barn, og dette derfor at være legitimeret ved det af Parterne den 10. November 1934 indgaaede Ægteskab.

Den af Appellantinden med Tilslutning af den for Barnet beskikkede Værge nedlagte Paastand vil herefter være at tage til Følge.

I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger findes Landsrettens Dom at kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde betale som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Det af Appellantinden, Fru Ragna Elly Henningsen, født Petersen, den 29. Maj 1935 fødte Drengbarn er legitimeret som Ægtebarn ved det af hende den 10. November 1934 indgaaede Ægteskab med Indstævnte, Kørelærer Svend Frithjof Henningsen.

I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

Til det offentlige betaler Indstævnte de Retsafgifter, som skulde erlægges og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellantinden ikke havde haft fri Proces for Højesteret. Saa betaler Indstævnte og til Højesteretssagfører David i Sallær for Højesteret 250 Kr inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden Fru Ragna Elly Henningsen, født Petersen, hvem der er meddelt fri Proces, nedlagt Paastand paa, at det ved Dom fastslaas, at det af hende den 29. Maj 1935 fødte Drengbarn maa anses for legitimeret ved hendes Ægteskab med Sagsøgte Kørelærer Svend Frithjof Henningsen.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgerinden oplyst, at hun havde staaet i Forhold til Mekaniker Erik Holger Olivarius Carlsen. Efter at dette Forhold var ophørt omkring Midten af Maj 1934, stiftede hun den 2. Juni 1934 i »Kongens Klub« Bekendtskab med Sagsøgte, og et Par Dage efter flyttede de sammen i en Lejlighed, der tilhørte Sagsøgtes Moder, og havde der Samleje med hinanden. Allerede den 12. Juni 1934 flyttede Sagsøgerinden imidlertid fra Sagsøgte, men genoptog ikke Forbindelsen med Mekaniker Carlsen. Ikke ret langt ind i August 1934 traf hun paany sammen med Sagsøgte, og de havde i den følgende Tid jævnlig Samleje med hinanden. I Begyndelsen af September 1934 flyttede de paany sammen, og den 10. November 1934 indgik de Ægteskab. Den 10. December 1934 genoptog hun den i Maj s A afbrudte Forbindelse med Mekaniker Carlsen og den 1. Februar 1935 forlod hun Sagsøgtes Hjem, hvorefter Ægteskabet mellem Parterne blev fuldstændig ophævet ved Bevilling af 1. Juni 1935. Forinden havde Sagsøgerinden den 29. Maj 1935 paa Rigshospitalet født et Drengbarn, til hvilket hun opgav Sagsøgte at være Fader, hvorfor Forældrene i den af Rigshospitalet den 8. Juni 1935 udstedte Fødselsattest angives at være Kørelærer Svend Frithjof Henningsen og Hustru Ragna Elly, i Petersen. I Skilsmissebevillingen bemærkes det, at der ikke er Børn i Ægteskabet. Under nærværende Sag har Sagsøgerinden gjort gældende, at Sagsøgte er Fader til Barnet, og at det er blevet legitimeret ved det mellem hende og Sagsøgte den 10. November 1934 indgaaede Ægteskab.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at Barnet maa anses for at have Mekaniker Carlsen til Fader, idet denne har staaet i Forhold til Sagsøgerinden paa 9 Maanedersdagen for Barnets Fødsel den 29. August 1934 og i den nærmeste Tid omkring denne Dato, medens han selv først genoptog Forbindelsen med Sagsøgerinden i Dagene omkring den 10. September 1934, efter at han 3 à 4 Dage forinden tilfældig havde truffet hende i Palæbiografen og derefter samme Aften havde været sammen med hende i Selskab hos hendes Broder, der da boede i Klerkegade, og hvor Mekaniker Carlsen en Tid var til Stede. Efter at det under Domsforhandlingen af Sagsøgerinden var blevet oplyst, at hendes Broder allerede den 1. September 1934 var fraflyttet sin Bopæl i Klerkegade, maatte Sagsøgte indrømme, at han mulig havde genoptaget sin Forbindelse med Sagsøgerinden en Uges Tid forinden Flytningen. De boede først sammen i Moderens Lejlighed; den 13. Oktober 1934 flyttede de til en Ejendom i Holmblads Vænge, og der boede de, indtil Sagsøgerinden den 1. Februar 1935 ophævede Samlivet, men allerede fra den 10. December 1934 havde hun staaet i Forhold til Mekaniker Carlsen. Sagsøgte har til Støtte for sin Paastand om, at Sagsøgerinden fra den 12. Juni 1934 har staaet i Forhold til Carlsen henvist til, at han selv indtil midt i August 1934 var forlovet med en anden Kvinde og først nogen Tid derefter traf Sagsøgerinden igen, og at denne sikkert i hvert Fald i en Del af Avlingstiden har staaet i Forhold til Carlsen.

Under Domsforhandlingen har saavel Sagsøgerinden som Sagsøgte afgivet Partsforklaring i Overensstemmelse med deres Procedure.

Mekaniker Erik Holger Olivarius Carlsen har som Vidne forklaret, at han har staaet i Forhold til Sagsøgerinden indtil medio Maj 1934. Nogen Tid efter den 7. December 1934 begyndte Forholdet mellem dem paany; i den mellemliggende Tid har han vel af og til været sammen med Sagsøgerinden bl a i hendes Broders Hjem, men de har ikke haft Samleje med hinanden. Vidnet mente at kunne erindre, at han traf Sagsøgerinden og Sagsøgte hos Sagsøgerindens Broder nogle Dage forinden hans egen Fødselsdag, der er den 16. August.

Af en af Retslægeraadet den 21. December 1935 afgivet Erklæring fremgaar, at det under Sagen omhandlede Barn kan være avlet i Tiden fra kort før Midten af August 1934 til kort før Midten af Oktober s. A.

I en af Universitetets retsmedicinske Institut den 2. December 1935 afgivet Erklæring udtales det, at det ved en af Institutet foretaget Blodtypebestemmelse har vist sig, at der hverken efter AB₀-MN- eller A₁-A₂ Systemet er noget til Hinder for, at Sagsøgte og Mekaniker Carlsen kan være Fader til det i Sagen omhandlede Barn.

Den for Barnet beskikkede Værge Overretssagfører O T Krarup, hvem der er meddelt fri Proces, har sluttet sig til den af Sagsøgerinden nedlagte Paastand.

Idet Sagsøgte ikke ses paa noget Tidspunkt at have anerkendt Faderskabet til det af Sagsøgerinden den 29. Maj 1935 fødte Barn, findes det som Sagen foreligger oplyst betænkeligt at anse Barnet legitimeret ved det mellem Parterne den 10. November 1934 indgaaede Ægteskab. Herefter vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Der tillægges den for Sagsøgerinden beskikkede Sagfører, Overretssagfører Emilie Buchwald, i Salær og Godtgørelse for Udlæg henholdsvis 60 Kr og 27 Kr og den for Barnets Værge Overretssagfører O T Krarup beskikkede Sagfører, Overretssagfører Steinthal, i Salær 40 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Nr 122/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Alexander Frederik Bindslev Kragh (Stein),

der tiltales for Forbrydelse mod Kønsædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 11. Maj 1937: Fængslede Alexander Frederik Bindslev Kragh bør indsættes i Arbejdshus. For udstaaet Varetægtsfængsel afkortes 10 Dage i det for Hensidten i Arbejdshus fastsatte Tidsrum. Fængslede Anna Martine Kragh, født Chri-

stensen, bør hensættes i Fængsel i 6 Maaneder, hvoraf 15 Dage anses udstaaet ved Varetægtsfængsel. De borgerlige Rettigheder frakendes Fængslede Alexander Kragh for et Tidsrum af 10 Aar og Fængslede Anna Kragh for et Tidsrum af 5 Aar. Saa udreder de Fængslede og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for dem ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jølver, 300 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirken af Nævninger afsagte Dom er indanket for Højesteret af Tiltalte Alexander Frederik Bindslev Kragh.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Alexander Frederik Bindslev Kragh 120 Kr.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der er behandlet under Medvirken af Nævninger, er Alexander Frederik Bindslev Kragh og Anna Martine Kragh, født Christensen, ved 2. jyske Statsadvokatur's Anklageskrift af 27. April 1937 sat under Tiltale:

I. Tiltalte Alexander Kragh:

A. For Overtrædelse af Straffelovens § 224, jfr § 222, ved engang i Januar 1937 paa sin Bopæl i Ejendommen Grønnegade 38, Aarhus, at have haft anden kønslig Omgængelse end Samleje med Aase Dorthea Kirstine Johanne Edslev, født den 27. Maj 1923, idet han efter ved Medtiltaltes Bistand at have aijklædt Aase delvis førte sine Hænder ind under hendes Sæde, løftede hende lidt i Veiret og slikkede hende i Kønselelene.

B. For Overtrædelse af Straffelovens § 232 ved ved samme Lejlighed at have udvist uterligt Forhold overfor fornævnte Aase Edslev og derved krænket hendes Blufærdighed, idet han dels opfordrede hende til at tage paa sit Kønslem, dels i hendes Paasyn kildede Medtiltalte paa hendes blottede Kønsdele.

C. For 3. Gang begaaet Overtrædelse af § 1, jfr § 34, i Lov Nr 99 af 29. Marts 1924 om Beværtning og Gæstgiveri samt Handel med stærke Drikke ved i Tiden fra den 29. Januar 1937 til den 10. Februar s A i Ejendommen Nygade 20, Aarhus, at have drevet Beværtning (mod Betaling udskænket stærke Drikke) og uden at have erhvervet Bevilgning hertil.

D. For Overtrædelse af § 6 i Lov Nr 83 af 22. Marts 1930 om Afgift til Stat og Kommuner paa Omsætning af stærke Drikke ved at

have drevet Beværtning som under C anført uden forudgaaende Anmeldelse herom til Toldvæsnet.

II. Tiltalte Anna Kragh:

A. For Overtrædelse af Straffelovens § 225, Stk 1 ved ved den under I. A omeldte Lejlighed at have øvet kønslig Usædelighed med den under samme Forhold ommeldte Aase Edslev, idet hun efter ved Medtaltaltes Bistand at have aklædt Aase delvis befølte hende rundt paa Kroppen og i Skridtet og kildede hende udvendigt paa Kønsdelene.

B. For Overtrædelse af Straffelovens § 222, jfr § 21, ved ved samme Lejlighed at have søgt at formaa Medtaltalte til at have Samleje med (»elske«) fornævnte Aase Edslev.

C. For Overtrædelse af Straffelovens § 224, jfr § 222, ved ved samme Lejlighed at have formaaet Medtaltalte til at slikke fornævnte Aase Edslev i Kønsdelene.

D. For Overtrædelse af Straffelovens § 232 ved ved samme Lejlighed at have udvist uterligt Forhold overfor fornævnte Aase Edslev og derved krænket hendes Blufærdighed, idet hun dels opfordrede Aase til at tage paa Medtaltaltes Kønslem, dels søgte at føre Aases Haand hen til Medtaltaltes Kønslem, dels endelig selv i Aases Paasyn manipulerede Medtaltaltes blottede Kønslem.

Under Sagen er der nedlagt Paastand om, at Tiltalte Alexander Kragh i Medfør af Straffelovens § 62 Nr 3 dømmes til Indsættelse i Arbejdshus samt om, at Tiltalte Anna Kragh idømmes almindelig Straf i Henhold til de under II. ommeldte Lovbestemmelser.

Tiltalte Alexander Kragh er født den 27. August 1901 og er, foruden at han to Gange i Aarhus Kriminalret i 1936 og 1937 for 1. og 2. Gang begaaet Overtrædelse af Beværterlovens § 1 og for Overtrædelse af Lov Nr 83 af 22. Marts 1930 § 17, jfr § 6, har vedtaget Bøder paa 150 Kr og 200 Kr, tidligere anset ved Københavns Byrets Dom af 9. November 1928 efter midlertidig Straffelov af 1. April 1911 § 4 med Tvangsarbejde i 2 Maaneder, ved samme Rets Dom af 11. Marts 1930 efter Lov af 29. Marts 1924 § 1, jfr § 34 og Lov af 12. Juni 1922 §§ 1 og 2, jfr. Lov Nr 220 af 1. Maj 1923, med Bøde 75 Kr, samt Erstatning for Afgiftstab 50 Kr og ved Østre Landsrets Dom af 8. November 1934 efter Straffelovens § 229, Stk 2, med Fængsel i 5 Maaneder.

Tiltalte Anna Kragh er født den 17. Juni 1908 og tidligere anset ved Københavns Byrets Dom af 9. August 1926 efter Straffelov af 1866 § 181, jfr § 37, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, ved samme Rets Dom af 26. Marts 1928 efter Lov af 3. Marts 1860 § 1 med Tvangsarbejde i 18 Dage, ved samme Rets Dom af 9. November 1928 efter Lov 3. Marts 1860 § 1, jfr midlertidig Straffelov af 1. April 1911 § 8 og efter Lov 30. Marts 1906 § 2, II. Stk, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, ved samme Rets Dom af 16. April 1929 efter Straffelov af 1866 § 238, jfr § 64 og midlertidig Straffelov af 1. April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, ved samme Rets Dom af 29. September 1934 efter Straffelovens § 199 med Fængsel i 40 Dage og ved samme Rets Dom af 5. August 1935 efter samme Straffelovsbestemmelse med Fængsel i 50 Dage.

I Sagens Anledning er der af Nævningerne afgivet Svar paa følgende Spørgsmaal:

Hovedspørgsmaal 1.

Er Tiltalte Alexander Frederik Bindslev Kragh skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 224, jfr § 222, ved engang i Januar 1937 paa sin Bopæl i Ejendommen Grønnegade 38, Aarhus, at have haft anden kønslig Omgængelse end Samleje med Aase Dorthea Kirstine Johanne Edslev, født den 27. Maj 1923, idet han, efter at Aase delvis var afklædt, førte sine Hænder ind under hendes Sæde, løftede hende lidt i Vejret og slikkede hende i Kønsdelene?

Hovedspørgsmaal 2.

Er Tiltalte Alexander Frederik Bindslev Kragh skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 232 ved den under Hovedspørgsmaal 1 ommeldte Lejlighed at have udvist uterligt Forhold overfor den i samme Hovedspørgsmaal ommeldte Aase Edslev og derved krænket hendes Blufærdighed, idet han dels opfordrede hende til at tage paa sit Kønslem, dels i hendes Paasyn kildede Medtiltalte Anna Kragh paa hendes blottede Kønsdele?

Hovedspørgsmaal 3.

Er Tiltalte Alexander Frederik Bindslev Kragh skyldig i Overtrædelse af § 1, jfr § 34, i Lov Nr 99 af 29. Marts 1924 om Beværtning og Gæstgiveri samt Handel med stærke Drikke ved i Tiden fra den 29. Januar 1937 til den 10. Februar s A i Ejendommen Nygade 20, Aarhus, at have drevet Beværtning (mod Betaling udskænket stærke Drikke) uden at have erhvervet Bevilling hertil?

Hovedspørgsmaal 4.

(Besvares kun, safremt Hovedspørgsmaal 3 besvares med Ja).

Er Tiltalte Alexander Frederik Bindslev Kragh skyldig i Overtrædelse af § 6 i Lov Nr 83 af 22. Marts 1930 om Afgift til Stat og Kommuner paa Omsætning af stærke Drikke ved at have drevet Beværtning som under Hovedspørgsmaal 3 anført uden forudgaaende Anmeldelse herom til Toldvæsnet?

Hovedspørgsmaal 5.

Er Tiltalte Anna Martine Kragh, f Christensen, skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 225, Stk 1, jfr § 222, ved engang i Januar 1937 paa sin Bopæl i Ejendommen Grønnegade 38, Aarhus, at have øvet kønslig Usædelighed med Aase Dorthea Kirstine Johanne Edslev, født den 27. Maj 1923, idet hun, efter at Aase delvis var afklædt, befølte hende rundt paa Kroppen og i Skridtet og kildede hende udvendigt paa Kønsdelene?

Hovedspørgsmaal 6.

(Besvares kun, saafremt Hovedspørgsmaal 5 besvares med »Nej«).

Er Tiltalte Anna Martine Kragh, f Christensen, skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 232 ved den under Hovedspørgsmaal 5 ommeldte Lejlighed at have udvist uterligt Forhold overfor den i samme Hovedspørgsmaal ommeldte Aase Edslev og derved krænket hendes Blufærdighed, idet hun, efter at Aase delvis var afklædt, befølte

hende rundt paa Kroppen og i Skridtet og kildede hende udvendigt paa Kønodelene?

Hovedspørgsmaal 7.

Er Tiltalte Anna Martine Kragh, f Christensen, skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 222, jfr § 21, ved den under Hovedspørgsmaal 5 ommeldte Lejlighed at have søgt at formaa Medtiltalte Alexander Kragh til at have Samleje med (»elske«) den under samme Hovedspørgsmaal ommeldte Aase Edslev?

Hovedspørgsmaal 8.

Er Tiltalte Anna Martine Kragh, f Christensen, skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 224, jfr § 222 ved den under Hovedspørgsmaal 5 ommeldte Lejlighed at have formaaet Medtiltalte Alexander Kragh til at have anden kønslig Omgængelse end Samleje med den under samme Hovedspørgsmaal ommeldte Aase Edslev, nemlig til at slikke hende i Kønodelene?

Hovedspørgsmaal 9.

Er Tiltalte Anna Martine Kragh, f Christensen, skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 232 ved den under Hovedspørgsmaal 5 ommeldte Lejlighed at have udvist uterligt Forhold overfor den i samme Hovedspørgsmaal ommeldte Aase Edslev og derved krænket hendes Blufærdighed, idet hun dels opfordrede Aase til at tage paa Medtiltalte Alexander Kraghs Kønslem, dels søgte at føre Aases Haand hen til Medtiltalte Kraghs Kønslem, dels endelig selv i Aases Paasyn manipulerede nævnte Medtiltaltes blottede Kønslem?

Nævningerne har besvaret Hovedspørgsmaalene 1, 2, 3, 4, 6 og 9 med Ja og de øvrige Spørgsmaal med Nej.

Idet Nævningernes Kendelse findes at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse vil de Tiltalte være at anse saaledes: Tiltalte Alexander Kragh efter Straffelovens § 224, jfr § 222, og efter dens § 232 samt efter Beværterlovens § 34 for tredje Gang begaaet Overtrædelse af dens § 1 og efter § 17 i Lov Nr 83 af 22. Marts 1930 for Overtrædelse af dens § 6 og Tiltalte Anna Kragh efter Straffelovens § 232. I Medfør af Straffelovens § 62 Nr 3 vil Tiltalte Alexander Kragh for samtlige Forhold under eet være at dømme til Indsættelse i Arbejdshus. For udstaaet Varetægtsarrest vil der i det for Hensiddens i Arbejdshus fastsatte Tidsrum være at afkorte 10 Dage. Den af Tiltalte Anna Kragh forskyldte Straf findes efter Omstændighederne at burde bestemmes til Fængsel i 6 Maaneder, hvoraf 15 Dage vil være at anse for udstaaet ved Varetægtsfængsel.

De borgerlige Rettigheder bliver at frakende Tiltalte Alexander Kragh for et Tidsrum af 10 Aar, Anna Kragh for et Tidsrum af 5 Aar.

De Tiltalte vil derhos have in solidum at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Nr 243/1936. Fhv Gaardejer **Hans Hansen** (Selv)
 mod
Øse Sogneraad (Poul Jacobsen),

betræffende Erstatning for Skade ved Grusgravning paa en Appellanten tilhørende Hedelod.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 9. Maj 1936: De Sagsøgte, Øse Sogneraad, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Hans Hansen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 175 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Som i Dommen antaget, maa det anses godtgjort, at Indstævnte har ladet grave Grus paa den Appellanten tilhørende Hedelod.

Da der maa gaas ud fra, at der herved er tilføjet Lodden Skade, findes Appellanten at have Krav paa en Godtgørelse herfor. I Mangel af nærmere Oplysninger om Skadens Omfang findes Godtgørelsen passende at kunne ansættes til 500 Kr, saaledes at der tillægges Appellanten Renter af Beløbet fra Stævningens Dato den 29. Januar 1936.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Øse Sogneraad, bør til Appellanten, Gaardejer Hans Hansen, betale 500 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 29. Januar 1936, til Betaling sker.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Hans Hansen, Faksemosegaard, anført, at de Sagsøgte, Sogneraadet for Øse Kommune, siden Vinteren 1926—27 har taget Vejmateriale fra et ham tilhørende Hedeareal beliggende i Ansager Kommune, uden at gøre Sagsøgeren bekendt dermed og uden at træffe nogen Ordning med ham om Erstatningsspørgsmaalet. Da Sagsøgeren i Februar 1931 blev opmærksom paa Forholdet, forlangte han Erstatning af de Sagsøgte for det borttagne

Grus; disse tilbød som en forligsmæssig Ordning at betale ham 500 Kr, hvilket Sagsøgeren afslog. Her under Sagen har han derpaa nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte tilpligtes at betale ham i Erstatning et Beløb af 3000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 29. Januar 1936, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte herfor har de i første Række anført, at de ikke har gravet Grus paa noget Sagsøgeren tilhørende Hedearreal som af ham paastaaet. Efter Indholdet af den mellem Parterne i 1931 førte Korrespondance samt Sagsøgerens under Domsforhandlingen afgivne Partsforklaring kan der imidlertid ikke gives de Sagsøgte Medhold i denne Indsigelse.

De Sagsøgte har dernæst anført, at der, selv om de af Vanvare under Grusgravningen maatte være kommet ind paa Sagsøgerens Grund, ikke derved er sket nogen Skade eller Ulempe for Sagsøgeren, idet det paagældende Hedearreal er saa godt som værdiløst, hvad Sagsøgeren har erkendt er Tilfældet, bortset fra det i Heden værende Grus. Idet de Sagsøgte i Forbindelse hermed har henvist til Vejforordningen af 13. December 1793 § 16 og Plakat af 4. Juni 1845 § 3, har de gjort gældende, at Sagsøgeren herefter intet Krav har paa Erstatning hos dem, idet Vederlag for selve Vejmaterialet efter de nævnte Lovbestemmelser ikke tilkommer Grundejeren.

Da der af Sagsøgeren heroverfor ikke er ført noget Bevis for, at der ved det passerede er tilføjet ham Skade eller Ulempe, vil der ikke kunne tilkendes ham nogen Erstatning, hvorved bemærkes, at det er uden Betydning for Sagens Afgørelse, om de Sagsøgte mulig til andre Lodsejere efter derom truffet Overenskomst har udredet en Godtgørelse for Grus. De Sagsøgtes Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 175 Kr.

Nr 27/1937.   **Husmand Peder Kristensen Sørensen (Selv)**

mod

Ministeriet for Handel og Industri (Kammeradvokaten),

betræffende Spørgsmaalet om Lovmedholdeligheden af den af Indstævnte under 11. September 1935 udstedte Bekendtgørelse Nr 254.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 10. December 1936: Denne Sag afvises. Sagsøgeren Husmand Peder Kristensen Sørensen bør inden 15 Dage fra Dato til Sagsøgte Ministeriet for Handel og Industri betale Sagens Omkostninger med 200 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, fraset Bestemmelsen om Sagens Omkostninger.

I Salær til Kammeradvokaten for begge Retter findes Appellanten at burde betale 400 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog fraset Bestemmelsen om Sagens Omkostninger. I Salær til Kammeradvokaten for begge Retter betaler Appellanten, Husmand Peder Kristensen Sørensen, 400 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Forkyndelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 9. Oktober 1935 blev de 13 Medlemmer af Bestyrelsen for Kolding Andels Svineslagteri ved Retten for Straffesager for Kolding Købstad m v sat under Tiltale til Straf efter § 10 i Lov Nr 352 af 22. December 1934 for Overtrædelse af Bekendtgørelse angaaende udenlandske Tilgodehavender m v Nr 254 af 11. September 1935, udstedt af Ministeriet for Handel og Industri i Medfør af Lovens § 8, jfr § 2 i Bekendtgørelse Nr 359 af 22. December 1934 og Bekendtgørelse Nr 10 af 1. Februar 1932, med de af Bekendtgørelse Nr 221 af 27. August 1932 følgende Ændringer, ved den 30. September 1935 som Betaling for til engelske Aftagere leverede Slagteriprodukter at have hjemtaget 1000 Pund Sterling i Punds Noter uden at opfylde den i Bekendtgørelserne af 1. Februar 1932 og 11. September 1935 ommeldte Hjemførselspligt ved Indsættelse af Beløbet paa Konto hos Nationalbanken eller hos en af de af Nationalbanken til Modtagelse af saadanne Beløb bemyndigede Banker og Vekselerere. Ved nævnte Rets Dom af 18. Oktober 1935 blev de Tiltalte fundet skyldige i Overtrædelse af de i Anklageskriftet anførte Bestemmelser og anset med Bødestraf. Denne Dom blev stadfæstet ved Vestre Landsrets Dom af 6. November 1935. Det blev under Sagen fra de Tiltaltes Side gjort gældende, at Bestemmelserne i ovennævnte Bekendtgørelse Nr 254 af 11. September 1935 om, at den foreskrevne Hjemførselspligt med Hensyn til fremmed Valuta først er opfyldt, naar den fremmede Valuta er indsat paa Konto hos en af de i Bekendtgørelsen nævnte Banker og Vekselerere, ikke har fornøden Lovhjemmel. Denne Indsigelse blev i begge Domme gjort til Genstand for Drøftelse og Paakendelse og forkastet.

Et af de dømte Bestyrelsesmedlemmer Husmand Peder Kristensen Sørensen har nu under nærværende mod Ministeriet for Handel og Industri anlagt Sag nedlagt Paastand paa, at fornævnte Bekendtgørelse af 11. September 1935 kendes ulovmedholdelig og derfor ugyldig for

saa vidt angaar den ovennævnte i Bekendtgørelsen indeholdte Bestemmelse. Han gør gældende, at Vestre Landsrets Straffedom af 6. November 1935 ikke kan have Retskraft under nærværende Sag. Dennes Parter er andre, og det Retten forelagte Spørgsmaal har ikke været den umiddelbare Genstand for Vestre Landsrets Afgørelse, men er alene afgjort som en Forudsætning for Afgørelsen af Strafspørgsmaalet. Han hævder endvidere at have en aktuel økonomisk Interesse i Søgmaalet. Ganske vist har han personlig ikke Tilgodehavender i fremmed Valuta, men kun Tilgodehavender paa Slagteriet, og ganske vist har dettes Bestyrelse bøjet sig for Dommen, men han mener, at Bestyrelsen, dersom hans Paastand tages til Følge, paany vil benytte den ved Dommen underkendte Fremgangsmaade, som ogsaa han vil have Fordel af.

Ministeriet for Handel og Industri gør gældende, at det under Straffesagen ved endelig og upaaankelig Dom er afgjort, at ovennævnte Bestemmelse i Bekendtgørelsen af 11. September 1935 har fornøden Lovhjemmel, og at nærværende Sag derfor bør afvises ex officio. For det Tilfælde, at dette ikke sker, paastaar Ministeriet Sagen afvist. Subsidiært paastaar det sig frifundet.

Da det Spørgsmaal, som Husmand Sørensen ønsker afgjort, udtrykkelig har været gjort til Genstand for Behandling og Paakendelse som et Led i Afgørelsen af Strafspørgsmaalet under den bl a mod ham rejste af Vestre Landsret endeligt afgjorte Straffesag, vil nærværende Sag være at afvise ex officio.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor anført.

Hermed endte 1. ordinære Session.

Færdig fra Trykkeriet den 21. Juli 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

Sl. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 17

Torsdag den 1. Juli.

Nr 150/1937. Fabrikant **Johannes Hansen**
(Landsretssagfører Bagger)

mod

Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere
(Landsretssagfører Sorvad).

Vestre Landsrets Kendelse af 4. Juni 1937: Efter det af Sagsøgeren anførte om, hvad han ønsker oplyst ved den begærte Vidneafhøring, maa det antages, at denne er uden Betydning for Sagens Afgørelse, hvorfor

bestemmes:

Den begærte Vidneafhøring kan ikke tillades.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Vestre Landsret truffene Afgørelse er paakæret af Sagsøgeren. For Højesterets Vedkommende deltog 3 Medlemmer af Retten i Kendelsens Vedtagelse.

Sagsøgeren gør under Sagen gældende, at han er berettiget til at erholde udleveret den Præmie, der af Sagsøgte er udsat for Opdagelsen af et Middel mod Mund- og Klovsygen, idet det af ham benyttede Middel »Clamol« anvendt ved Hjælp af en særlig Sprøjte paa den af ham anviste Maade er i Besiddelse af de ved Præmiens Udsættelse nærmere betingede Egenskaber. Han har begært en Række Vidner afhørt til Godtgørelse heraf.

Den sagsøgte Forening har protesteret imod den begærte Vidneførsel, som den anser for hensigtsløs, og Sagsøgeren har derefter gjort nærmere Rede for, hvad de i hans Begæring nævnte Personer skal udtale sig om.

I Henhold til de i den paakærede Afgørelse anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Afgørelse bør ved Magt at stande.

L ø r d a g d e n 14. A u g u s t .

Nr 163/1937. f h v F a b r i k a n t **O H e r s t e d**
 m o d
K ø b e n h a v n s P o l i t i m f l .

Ø s t r e L a n d s r e t s B e s l u t n i n g a f 25. J u n i 1937: U n d e r H e n v i s n i n g t i l , a t d e t i H ø j e s t e r e t s D o m a f 11. N o v e m b e r 1930 e r u d t a l t , a t f o r n æ v n t e O H e r s t e d m a a a n s e s p a a G r u n d a f S i n d s s y g d o m a t v æ r e u d e l u k k e t f r a p a a e g e n H a a n d a t o p t r æ d e s o m P a r t i R e t s s a g e r , n æ g t e d e R e t t e n u n d e r H e n s y n h e r t i l o g u n d e r H e n s y n t i l I n d h o l d e t a f e t m e d S t æ v n i n g e n f u l g t B i l a g a t b e r a m m e S t æ v n i n g e n t i l F o r e t a g e l s e .

H ø j e s t e r e t s K æ r e m a a l s u d v a l g s K e n d e l s e

D e r f r e m l a g d e s e n f r a Ø s t r e L a n d s r e t i M e d f ø r a f R e t s p l e j e l o v e n s § 419 f r e m s e n d t S a g i n d e h o l d e n d e B e g æ r i n g f r a f h v F a b r i k a n t O H e r s t e d o m K æ r e a f e n a f Ø s t r e L a n d s r e t d e n 25. J u n i 1937 t r u f f e t B e s l u t n i n g , h v o r v e d e n a f h a m m o d K ø b e n h a v n s P o l i t i m f l u d t a g e t S t æ v n i n g n æ g t e d e s b e r a m m e t i H e n h o l d t i l d e t i H ø j e s t e r e t s D o m a f 11. N o v e m b e r 1930 u d t a l t e o g t i l I n d h o l d e t a f e t m e d h a n s S t æ v n i n g f u l g t B i l a g .

D e s a m m e G r u n d e , s o m h a r f ø r t t i l L a n d s r e t t e n s o v e n n æ v n t e A f g ø r e l s e , f ø r e r t i l , a t d e n f o r e l i g g e n d e B e g æ r i n g i k k e k a n f o r a n l e d i g e n o g e n K æ r e b e h a n d l i n g .

Nr 176/1937. p e n s P r e m i e r l ø j t n a n t **A l e x T h a a r u p**
 p a a k æ r e r

Ø s t r e L a n d s r e t s K e n d e l s e a f 12. J u l i 1937.

K ø b e n h a v n s B y r e t s K e n d e l s e a f 29. J u n i 1937: V e d S k r i v e l s e a f 19. d s t i l J u s t i t s s e k r e t æ r e n v e d K ø b e n h a v n s B y r e t b e s t i l t e p e n s i o n e r e t P r e m i e r l ø j t n a n t A a g e T h a a r u p U d s k r i f t e r a f R e t s b o g o g D o m b o g i d e n a f A n k l a g e m y n d i g h e d e n m o d h a m r e j s t e S a g f ø r O v e r t r æ d e l s e a f S t r a f f e l o v e n s § 265, p a a d ø m t v e d R e t t e n s 2. A f d e l i n g s D o m a f 4. M a r t s d A. D i s s e U d s k r i f t e r , d e r ø n s k e d e s m e d d e l t g r a t i s o g »s o m e n n ø j e K o p i a f B ø g e r n e , s a a l e d e s a t U d s t r e g n i n g e r , R e i t e l s e r e t c n ø j e f r e m g a a r a f K o p i e n « , e r t i l B r u g f ø r P r e m i e r l ø j t n a n t T h a a r u p u n d e r f o r n æ v n t e D o m s A p p e l t i l L a n d s r e t t e n . I S k r i v e l s e a f 23. d M h a r J u s t i t s s e k r e t æ r e n m e d d e l t P r e m i e r l ø j t n a n t T h a a r u p , a t U d s k r i f t e r n e v e l v i l b l i v e g i v e t h a m g r a t i s , m e n k u n s o m e n A f s k r i f t a f , h v a d d e r f a k t i s k s t a a r i R e t s b o g e n (o g D o m b o g e n) v e d D o m m e r e n s U n d e r s k r i f t . U n d e r 25. d s h a r P r e m i e r l ø j t n a n t T h a a r u p i S k r i v e l s e t i l B y r e t t e n s P r æ s i d e n t p r o t e s t e r e t m o d d e n n e A f g ø r e l s e o g b e g æ r e t K e n d e l s e a f s a g t . U n d e r 26. d s h a r B y r e t t e n s P r æ s i d e n t t i l s k r e v e t P r e m i e r l ø j t n a n t T h a a r u p s

rup, at han vil kunne faa Adgang til Retsbøger og Dombøger og til at gøre sine Notater efter disse og at Bøgerne, hvis Rettelser i disse maatte være af særlig Betydning for ham, vil kunne udlaanes til den paa-gældende Ret efter dennes Begæring. Ved Skrivelse af 28. ds har Premierløjtnant Thaarup fortsat ønsket Kendelse afsagt. Da Retsbogen efter Rpl § 37 afgiver Bevis for, hvad der er foregaaet under Retshandlingen da dette rettelig maa forstaas som den Tilførsel, der er oplæst og vedstaaet i Retten, da Dommerens Underskrift er Bevis for den sidste Tilførsels Rigtighed, og da Udstregninger saaledes maa anses for værende uden Betydning, findes det at være med Føje, at der er nægtet Klageren Udskrifter meddelt i den af ham ønskede Gengivelse.

Thi er agtes:

Den af Klageren, pensioneret Premierløjtnant Aage Thaarup nedlagte Paastand kan ikke tages til Følge.

Østre Landsrets Kendelse af 12. Juli 1937: Ved Kendelse, afsagt den 29. Juni 1937 af Københavns Byret, nægtede Retten at efterkomme en af pens Premierløjtnant Alex Thaarup fremsat Begæring om Udskrifter af Retsbog og Dombog i den af Anklagemyndigheden mod ham rejste Sag for Overtrædelse af Straffelovens § 265, paadømt ved Københavns Byrets 2. Afdeling den 4. Marts 1937, idet Udskrifterne ønskedes meddelt »som en nøje Kopi af Bøgerne, saaledes at Udstregninger, Rettelser etc nøje fremgaar af Kopierne«. Udskrifterne var til Brug for Premierløjtnant Thaarup under fornævnte Doms Appel til Landsretten. Denne Kendelse er af Premierløjtnant Thaarup paakæret her til Retten. I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Den paakærede Kendelse stadfæstes.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Mod den af Østre Landsret i denne Sag afsagte Kendelse, der stadfæstede en af Københavns Byrets Præsident afsagt Kendelse vedrørende Formen for nogle af pens Premierløjtnant Alex Thaarup begærte Udskrifter, har nævnte Thaarup rejst Kæremaal til Højesteret. — Ved Højesteret deltager tre af Rettens Dommere i Sagens Afgørelse.

Da Tilladelse fra Justitsministeriet til Kæremaalets Indbringelse for Højesteret maa anses fornøden, og saadan Tilladelse ikke er tilvejebragt,

bestemmes:

Ovennævnte Kæremaal afvises.

Ekstrasessionen.

Tirsdag den 31. August.

Nr 31/1937. **Dansk Bageri- og Konditoriarbejderforbund, Vordingborg-Stege Afdeling (Gamborg)**

mod

Bagersvend Valdemar Madsen (Jørgensen),

betræffende Erstatning for uberettiget Nægtelse af Optagelse i det appellerende Forbund.

Østre Landsrets Dom af 25. Januar 1937: Sagsøgte, Dansk Bageri- og Konditoriarbejderforbunds Vordingborg-Stege Afdeling, bør til Sagsøgeren, Bagersvend Valdemar Madsen, betale 665 Kr 63 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30. Juli 1936, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om Frifindelse og Indstævntes Paastand gaar ud paa, at Appellanten dømmes til at betale ham 1237 Kr 10 Øre med Renter 5 pCt aarlig af 665 Kr 63 Øre fra den 30. Juli 1936 til Betaling sker samt af Restbeløbet fra den 30. August 1937, til Betaling sker.

I § 27 i Lovene af August 1935 for Bageri- og Konditori-Arbejdernes Forbund i Danmark udtales bl a:

»— — — som Medlem kan Afdelingerne optage enhver som kan arbejde som Bageri-, Konditori- og Biscuitarbejder og anerkender Forbundets Formaal, jfr Arbejdsløshedskassens Vedtægter § 9 Stk 2.«

Som i Dommen anført maa herefter Personer, som godtgør umiddelbart efter Optagelsen at kunne faa Beskæftigelse af passende Varighed indenfor Faget, sidestilles med Personer, der har Arbejde i Faget, og efter § 5 i Overenskomsten har Antagelse saaledes kunnet ske uden Henvendelse til Arbejdsanvisningskontoret.

Herefter maa Appellantens Nægtelse af at overflytte Indstævnte anses uberettiget, og den paastaaede Erstatning, mod hvis Størrelse ingen Indsigelse er rejst, vil saaledes være at tilkende Indstævnte.

Sagens Omkostninger findes Appellanten at burde betale til Indstævnte for begge Retter med 600 Kr.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Dansk Bageri- og Konditoriarbejderforbund, Vordingborg-Stege Afdeling, bør til Indstævnte, Bagersvend Valdemar Madsen, betale 1237 Kr 10 Øre med Renter 5 pCt aarlig af 665 Kr 63 Øre fra den 30. Juli 1936 til Betaling sker samt af Restbeløbet fra den 30. August 1937 til Betaling sker, og i Sagsomkostninger for begge Retter 600 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Stege Købstad m v forberedte Sag paa-
staar Sagsøgeren, Bagersvend Valdemar Madsen, Vordingborg, efter
den endelige Paastand Sagsøgte Dansk Bageri- og Konditoriarbejder
Forbunds Vordingborg-Stege Afdeling dømt til at betale ham en Er-
statning paa 665 Kr 63 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens
Dato den 30 Juli 1936, idet han gør gældende, at der af Sagsøgte uberet-
tiget er nægtet ham Optagelse i Afdelingen, da han den 28. April 1936
søgte herom.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet det hævdes, at Sagsøgeren
ikke opfyldte Betingelserne for at optages i Afdelingen.

Sagens Omstændigheder maa efter Proceduren og de ved den
forberedende Ret samt ved Retten for Vordingborg Købstad m v af-
givne Forklaringer antages at være følgende:

Sagsøgeren er udlært Bagersvend og har fra 1 Januar 1922 staaet
som Medlem af Bageri- og Konditoriarbejderforbundet, til han i 1933
blev arbejdsløs. I Aarene 1933 og 1934 var han vekselvis Medlem af
Dansk Arbejdsmandsforbund og Bageriforbundet, eftersom han havde
tilfældigt løst Arbejde udenfor Bagerivirksomheden eller Arbejde inden-
for denne Virksomhed. Fra engang i 1934 til sidst i April 1936 havde
han Arbejde ved Storstrømsbroen og var derfor tilmeldt Arbejdsmands-
forbundet. Sidst i April 1936 lovede Bestyreren for A/S Arbejdernes
Fællesbageris Bageri i Vordingborg — idet han efter sin Forklaring
gik ud fra, at Sagsøgeren var Medlem af Bageriforbundet — Sagsøgeren
fast Arbejde paa dette Bageri, hvor han i flere Perioder havde haft Ar-
bejde, og hvor man var tilfreds med ham. Sagsøgeren var dog klar
over, at Bageribestyreren, Borgmester Lohff-Rasmussen, kun ønskede
at antage ham under Forudsætning af, at han stod i Bageriforbundet.
Han frameldte sig derfor Arbejdsmandsforbundet den 28. April og hen-
vendte sig til Sagsøgte om Optagelse, idet han henviste til, at der som
nævnt var lovet ham fast Arbejde i Fællesbageriet, og til, at han alle-
rede havde et ikke af hans Optagelse i Bageriforbundet betinget Løfte
om Arbejde hos Bagermester Jacobsen, Algade i Vordingborg. Sagsøgtes
Kasserer, Bagersvend Kaj Frandsen, erklærede imidlertid, at dette sidst-

nævnte Arbejde — der maa antages kun at have været for en Dag eller to — ikke kunde hjemle hans Optagelse i Forbundet, og at Fællesbageriets Bestyrer ikke kunde antage ham uden om Forbundets Arbejdsanvisningskontor, hvorfor man ikke kunde imødekomme hans Bægning om Optagelse.

Sagsøgeren fik derefter samme Dag sin Afmelding fra Arbejdsmandsforbundet annulleret og tog paany Arbejde ved Storstrømsbroen. Det er uomtvistet, at Sagsøgte, hvis Forbundet har haft Pligt til at optage Sagsøgeren som Medlem den nævnte Dag, er pligtigt at betale ham det paastævnte Beløb i Erstatning for hans Tab ved ikke at faa Pladsen under Fællesbageriet.

Til Støtte for Berettigelsen af at nægte Sagsøgeren Optagelse henviser Sagsøgte til, at der under 23. Maj 1934 og 12. Juni s A er indgaaet en Overenskomst mellem »de sammensluttede Fælles- og Andelsbagerier i Danmark« og »Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund i Danmark«, i hvis § 5 det hedder:

»Antagelse af Arbejdskraft.

Ved Antagelse af Arbejdsledere, Mestre og Mestersvende, har — — —. Ved Antagelse af andre faste Svende sker Henvendelse til de lokale Anvisningskontorer, dog har Bagerierne frit Valg blandt Forbundets Medlemmer — — —.

Som sin reelle Interesse i, at Antagelsen skulde ske efter Henvendelse til det lokale Arbejdsanvisningskontor, anfører Sagsøgte, at Forbundet kun herved kunde sikre, at de, der længst havde været arbejdsløse, fik først Arbejde, naar saadant blev ledigt.

Da den paaberaabte Overenskomst imidlertid indeholder en Bestemmelse om, at »Bagerierne har frit Valg blandt Forbundets Medlemmer«, vil den ikke kunne være nogen Hindring for Sagsøgerens Antagelse til Arbejde paa Fællesbageriet; men det maa kræves, at Sagsøgeren enten var Medlem af Forbundet eller havde Ret til at blive det, da der tilbødes ham Arbejde. Det afgørende bliver derfor, om Sagsøgeren havde Krav paa at blive overflyttet fra Arbejdsmandenes Forbund til Bageri- og Konditori-Arbejdernes Forbund. Lovene for sidstnævnte Forbund »vedtagne i August 1935«, indeholder ingen Regler om Betingelserne for Overflytning; derimod findes der saadanne Regler i Vedtægterne for Bageri- og Konditori-Arbejdernes Arbejdsløshedskasse, og i Mangel af særlige Regler maa disse Bestemmelser ogsaa gælde for Optagelse i Forbundet.

Sagsøgte har her paaberaabt sig, at der i Overflytningsreglerne A Stk 1 bestemmes, at et Medlem af en anden Arbejdsløshedskasse er pligtigt at lade sig tilmelde den nye Kasse, naar han har tiltraadt Arbejdet i et andet Fag, og deraf sluttet, at Sagsøgeren, der ikke havde tiltraadt Arbejdet i Bageri-Faget, heller ikke havde Ret til Overflytning til dettes Kasse. Denne Slutning er imidlertid højst usikker, idet Reglen kun omhandler Medlemmets Pligt, og ikke udelukker, at han fra et tidligere Tidspunkt havde Ret — men ikke Pligt — til at blive overflyttet. Afgørende i denne Henseende skønnes imidlertid Vedtægternes § 9 Stk 2 in fine, hvori det hedder: »Optagelse kan dog ikke nægtes Personer, som godtgør umiddelbart efter Optagelsen at kunne faa Be-

skæftigelse af passende Varighed indenfor Faget«, en Regel, der er i nøje Overensstemmelse med § 10 Stk 2 in fine i Lov-Bekendtgørelse Nr 205 af 20. Maj 1933.

Da Sagsøgeren maa erkendes at have godtgjort at kunne faa Beskæftigelse af passende Varighed indenfor Faget (nemlig hos Fællesbageriet), har det været ubeføjet at nægte ham Overflytning, hvorfor Sagsøgerens Erstatningspaastand, mod hvis Størrelse ingen Indsigelse er fremsat, vil være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale 200 Kr.

Nr 108/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Jens Martin Gerhard Jørgen Christensen (Hartvig Jacobsen),

der tiltales for Overtrædelse af Færdselslovens § 4, Stk 2.

Dom afsagt af Retten for Fredericia Købstad m v 27. Oktober 1936: Tiltalte, Kilometerreklamen ved Direktør Jens Gerhard Christensen, København, bør i Bøde til Elbo m fl Herreders Politikasse og Vejle Amts Kommunekasse betale 40 Kr med Halvdelen til hver Kasse og udrede Sagens Omkostninger. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 4 Dage, At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 24. Februar 1937: Underrettsdommen bør ved Magt at stande, saaledes at Tiltalte Jens Gerhard Christensen som Direktør for A/S Kilometerreklamen anses med Bødestraf som i Dommen bestemt. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag tiltales Kilometerreklamen ved Direktør Jens Gerhard Christensen, København, ifølge Politimesterens Anklageskrift af 19. September 1936, for Overtrædelse af Færdselsloven af

14. April 1932 § 4 Stk 2, fordi Selskabet har opstillet en Del Reklame-tavler ved Snoghøj indenfor en Afstand af 200 m fra de paa Vejen opstillede Færdselstavler.

Tiltalte paastaar sig frifundet.

Tiltalte hævder, at Hensigten med Lovens Forbud mod Anbringelse af Reklametavler indenfor en vis Afstand fra Færdselstavler ifølge Lovens Motiver er at forhindre, at Motorkørendes Opmærksomhed af Reklametavler bortdrages fra de opstillede Advarselsskilte til Fare for Færdselen, og da dette ikke kan siges at være Tilfældet med Parke-ringstavler, falder disse ikke ind under de ommeldte Forbud.

Der skønnes nu ikke at kunne tillægges Lovens Motiver afgørende Betydning, idet disse ikke har fundet Udtryk i Lovens Tekst.

Da nu Tavler til »Regulering af Færdselen« ifølge alm Sprogbrug skønnes ogsaa at omfatte Parkeringstavler, vil Tiltalte være at dømme som af Anklagemyndigheden paastaaet efter Omstændighederne til Be-taling af 40 Kr til lige Deling mellem Elbo m fl Herreders Politikasse og Vejle Amts Kommunekasse, hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger.

Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 4 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Fredericia Købstad m v den 27. Oktober 1936 afsagte Dom er paaanket af Tiltalte med Justitsmini-steriets Tilladelse samt af det offentlige.

Idet det tiltrædes, at Udtrykket Færdselstavler maa antages at omfatte ogsaa de i nærværende Sag omhandlede Parkeringstavler med Paaskrift »Parkering paa Vejen forbudt«, jfr herved Indholdet af § 4, 1. Stk 1. Pkt samt § 3, 1. og 2. Pkt i Færdselsloven, vil Dommen her-efter og i Henhold til de i den iøvrigt anførte Grunde være at stad-fæste, saaledes at Tiltalte Jens Gerhard Christensen som Direktør for A/S Kilometerreklamen dømmes som der bestemt.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar sammesteds.

Nr 109/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Ernst Søren Terman Detlef Carlsen (Allerup),

der tiltales for Overtrædelse af Færdselslovens § 4, Stk 2.

Dom afsagt af Retten for Fredericia Købstad m v den 13. Oktober 1937: Tiltalte, A/S Jærnbannerreklamen ved Generalkonsul

Ernst Carlsen, København, bør i Bøde til Elbo m fl Herreders Politikasse og Vejle Amts Kommunekasse betale 40 Kr med Halvdelen til hver Kasse og udrede Sagens Omkostninger. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 4 Dage. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 24 Februar 1937: Underretsdømmen bør ved Magt at stande, saaledes at Tiltalte Ernst Carlsen som Direktør for A/S Jærnbareklamen anses med Bødestraf som i Dommen bestemt. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underretsdømmens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag tiltales A/S Jærnbareklamen ved Generalkonsul Ernst Carlsen, København, ifølge Politimesterens Anklageskrift af 19. September 1936 for Overtrædelse af Færdselslovens § 4, 2. Stk, fordi Selskabet har opstillet en Del Reklameskilte ved Snoghøj indenfor en Afstand af 200 m fra de paa Vejen opstillede Færdselstavler.

Tiltalte paastaar sig frifundet.

Tiltalte hævder, at Hensigten med Lovens Forbud mod Anbringelse af Reklametavler indenfor en vis Afstand fra Færdselstavler ifølge Lovens Motiver er at forhindre, at Motorkørendes Opmærksomhed af Reklametavler bortdrages fra de opstillede Advarselsskilte til Fare for Færdselen, og da dette ikke kan siges at være Tilfældet med Parkeringstavler, falder disse ikke ind under det ommeldte Forbud.

Der skønnes nu ikke at kunne tillægges Lovens Motiver afgørende Betydning, idet disse ikke har fundet Udtryk i Lovens Tekst.

Da nu Tavler til »Regulering af Færdselen« ifølge alm Sprogbrug skønnes ogsaa at omfatte Parkeringstavler, vil Tiltalte være at dømme som af Anklagemyndigheden paastaet efter Omstændighederne til Betaling af 40 Kr til lige Deling mellem Elbo m fl Herreders Politikasse og Vejle Amts Kommunekasse, hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger.

Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 4 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Fredericia Købstad m v den 13. Oktober 1936 afsagte Dom er paaanket af Tiltalte med Justitsministeriets Tilladelse samt af det offentlige.

For Landsretten har Tiltalte ud over det for Underretten anførte gjort gældende, at de i Sagen omhandlede Reklametavler ikke kan kaldes fritstaaende og derfor ikke omfattes af Færdselslovens § 4, 2. Stk.

Efter det for Landsretten om Reklametavlernes Anbringelse oplyste findes disse imidlertid at maatte betegnes som fritstaaende.

Idet det tiltrædes, at Udtrykket Færdselstavler maa antages at omfatte ogsaa de i nærværende Sag omhandlede Parkeringstavler med Paaskrift »Parkering paa Vejen forbudt«, jfr herved Indholdet af § 4, 1. Stk, 1. Pkt samt § 3, 1. og 2. Pkt i Færdselsloven, vil Dommen heretter og i Henhold til de i den iøvrigt anførte Grunde være at stadfæste, saaledes at Tiltalte Ernst Carlsen som Direktør for A/S Jærnbane-reklamen dømmes som der bestemt.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar sammesteds.

Onsdag den 1. September.

Nr 127/1937.

Rigsadvokaten

mod

Oscar Emil Kristensen (Steglich-Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 138 m v.

Københavns Byrets Dom af 3. Februar 1937: Tiltalte, Havnearbejder Oscar Emil Kristensen, bør inden 14 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse bøde 120 Kr med 60 Kr til Statskassen og 60 Kr til Københavns Kommunes Kasse og derhos betale Sagens Omkostninger. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 12 Dage.

Østre Landsrets Dom af 23. Marts 1937: Byrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffen bestemmes til en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde af 60 Kr med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 10 Dage. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den for Tiltalte Oscar Emil Kristensen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører M Edlund, udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Skrivelse af 19. April 1937 fra Retslægeraadet til Københavns Politi har Raadet udtalt:

»Efter en paa grundlag af alkoholkoncentrationen i domfældtes blod den 17. december 1936 Kl 20,35, domfældtes vægt og det angivne tidspunkt for hans spiritusforbrug foretagen beregning maa det antages, at hans konsum som sandsynligste værdi har andraget ca 135 g alkohol (svarende til ca 12 pilsnere) med ydergrænserne ca 100 g alkohol (svarende til ca 9 pilsnere) og ca 170 g alkohol (svarende til ca 15 pilsnere). Hans alkoholkonsum maa saaledes antages at have været væsentlig større end af ham opgivet (6 pilsnere). «

I Henhold til de i Byrettens Dom anførte Grunde vil denne kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Landsretten til Overretssagfører M Edlund og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Steglich-Petersen betaler Tiltalte Oscar Emil Kristensen 40 Kr og 80 Kr.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Havnearbejder Oscar Emil Kristensen tiltales under denne Sag ved Københavns Politis Anklageskrift af 12. Januar 1937 til Straf for Overtrædelse af Straffelovens § 128, Færdselslovens §§ 2, I, 9, I. og 28, II., jfr § 38, Politivedtægtens § 5, I., jfr § 103, i Anledning af, at han den 17. December 1936 Kl 20 her i Staden har cyklet ad Bremerholm uden at udvise fornøden Agtpaaagivenhed og særlig Forsigtighed og i saa beruset Tilstand, at han udsatte andres Person for Fare, idet han ikke var i Stand til at køre paa betryggende Maade, hvilket havde til Følge, at han ud for Nr 32 paakørte en modkommende Cyklist, overfor hvem han derhos udviste fornærmelig Adfærd.

Ved de af Arbejderske Petrea Ketty Petersen, Repræsentant Oscar H Jensen, Inkassator Niels Juul Grossmeier og Bud Helge Carl Mikelsen i Retten afgivne Vidneforklaringer og det iøvrigt under Sagen oplyste maa det anses for tilstrækkeligt bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det Forhold, for hvilket han er tiltalt, og han vil derfor være at anse efter de ovennævnte Bestemmelser med en Bøde af 120 Kr, hvoraf 60 Kr tilfalder Statskassen og 60 Kr Københavns Kommunes Kasse, subsidiært med Hæfte i 12 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 1. Afdeling den 3. Februar 1937 (553/1937) og paaanket af Tiltalte, Oscar Emil Kristensen til Formildelse, af Anklagemyndigheden til Skærpeelse af den idømte Straf.

Med Bemærkning, at Betingelserne for Anvendelse af Straffelovens § 138 efter Omstændighederne ikke findes at foreligge, hvorfor Citatet af denne Bestemmelse bør udgaa, vil den indankede Dom i Henhold til de i denne anførte Grunde være at stadfæste, dog saaledes, at Bøden nedsættes til 60 Kr, der tillægges Københavns Kommunes Kasse, med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 10 Dage.

Nr 151/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Jens Peter Jensen (Bang),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 222.

Østre Landsrets Dom af 10. Juni 1937: Tiltalte Jens Peter Jensen bør hensættes i Sikkerhedsforvaring, hvorhos de borgerlige Rettigheder frakendes ham for bestandig. Tiltalte betaler derhos Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Knud Jespersen, 225 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bang betaler Tiltalte Jens Peter Jensen 120 Kr.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Jens Peter Jensen er ved Anklageskrift af 26. Maj 1937 sat under Tiltale ved Østre Landsret for Samleje med Barn under 15 Aar, Straffelovens § 222, ved i Simendrup gentagne Gange i Tiden fra November 1936 til den 17. April 1937 samt den 18. April 1937 at have haft Samleje

med Doris Irene Christensen, født den 1. August 1927, saaledes at der nedlægges Paastand paa, at Tiltalte i Medfør af Straffelovens § 65 dømmes til at tages i Sikkerhedsforvaring, samt paa, at der i Dommen tages Forbehold med Hensyn til Spørgsmaalet om Kastration, jfr § 4, Stk 4, i Lov Nr 176 af 11. Maj 1935.

Tiltalte er født den 28. September 1895 og tidligere straffet 7 Gange for Tyveri, senest ved Østre Landsrets Dom af 10. Marts 1932 i Medfør af Straffelov af 1866 § 232, II., jfr tildels § 54, og af § 238, jfr § 241, I, med Tugthusarbejde i 4 Aar, samt desuden ved samme Rets Dom af 11. Marts 1926 i Medfør af Straffelov af 1866 § 176, jfr §§ 162 og 173, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i de Forhold, hvorfor han er tiltalt, og han vil derfor være at dømme efter Straffelovens § 222.

I Erklæring af 14. Maj 1937 fra Amtslægen i Sorø er Tiltalte betegnet som »en moralsk depraveret Vaneforbryder, der er ret upaavirket af de tidligere Straffe og vel heller ikke i Fremtiden vil være meget paavirkelig af almindelig Straf«.

I Medfør af Straffelovens § 65 vil Tiltalte herefter være at dømme til at tages i Sikkerhedsforvaring.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for bestandig.

Torsdag den 2. September.

Nr 296/1936. Direktør **H A Iversen** og Fru **Margot Iversen**
(Jørgensen)

mod

Grosserer **Szoroch Haimov Skorochod** (Hartvig Jacobsen),

betræffende Spørgsmaal om Erstatning for Misligholdelse af en Overenskomst om Stiftelse af et Aktieselskab.

Sø- og Handelsrettens Dom af 28. November 1936: Sagsøgte, Grosserer Szoroch Haimov Skorochod, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Direktør H A Iversen og Fru Margot Iversen, Lyngby, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne een for begge og begge for een til Sagsøgte med 500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten. I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 600 Kr.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Direktør H A Iversen og Fru Margot Iversen, een for begge og begge for een, til Indstævnte, Grosserer Szoroch Haimov Skorochoch, med 600 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 5. August 1935 blev der mellem Sagsøgerne i denne Sag, Direktør H A Iversen og Fru Margot Iversen, Lyngby, samt Sagsøgte, Grosserer Szoroch Haimov Skorochoch, og dennes Søn, Grosserer Nathanael Skorochoch, oprettet en Overenskomst om Stiftelse af et Aktieselskab under Navn: Universal A/S med Hjemsted i København og med det Formaal at drive Handel og Fabrikation af Konfektionsvarer og anden dermed beslægtet Virksomhed. Direktør Iversen havde i de sidste ca 30 Aar haft fast Bopæl i Tyskland, men ønskede nu at komme ind i en Virksomhed her i Landet.

I denne Stiftelsesoverenskomst hedder det:

»Selskabet overtager den af Grosserer S Skorochoch under Firma-navnet »Universal« hidtil drevne Virksomhed med tilhørende 1) Kundekreds, Ret til 2) Valutaattester og deslige, 3) Inventar og 4) Repræsentationen for Firmaet Friedmann, Leeds. Derimod er det Firmaet »Universal« tilhørende Varelager samt Firmaet »Universal«s Kreditorer og Debitorer undtaget og medfølger altsaa ikke i Overdragelsen til det nye Aktieselskab.

Vederlaget for den saaledes overdragne Virksomhed er ved Vurdering efter Stifternes Skøn fastsat til 20 000 Kr, skriver Tyve Tusinde Kroner, hvoraf Kr 7000 udgør Vederlaget for det overdragne Inventar ifølge den hoslagte Specifikation, medens den øvrige Del af Vederlaget er good-will for Overdragelsen af Forretningen med tilhørende Kundekreds. Vederlaget 20 000 Kr erlægges ved Aktier i det nystiftede Selskab til samme Beløb.

Det nystiftede Selskabs Kapital er fastsat til 40 000 Kr, skriver Fireti Tusinde Kroner, hvilket Beløb er tegnet af Stifterne, der hver har tegnet for mindst 1000 Kr Aktier og hver mindst 1 Aktie. Af Aktiekapitalen indskydes som foran nævnt de 20 000 Kr ved Overdragelse af Firmaet »Universal«s Forretning, medens de øvrige 20 000 Kr indbetales kontant.»

Under 5. August 1935 oprettedes der endvidere en Overenskomst mellem Sagsøgeren Direktør Iversen og Sagsøgte, hvori det bl a hedder:

»Endvidere er vi enige om, at det er en Forudsætning for den paa-gældende Stiftelsesoverenskomst, at Repræsentant H A Iversen overhovedet kan faa Tilladelse til at overføre i hvert Fald 20 000 danske Kroner af, hvad han ejer i Tyskland til Danmark. I modsat Fald bortfalder Overenskomsten. Repræsentant H A Iversen forpligter sig til at laane det nystiftede Aktieselskab Universal (foruden det Beløb som han indskyder som Aktiekapital) et Beløb af ca 10 000 Kr — — — Iøvrigt er Parterne enige om, at Repræsentant H A Iversen skal præstere saavel Betalingen for Aktierne som Laanet til Aktieselskabet inden Udgangen af Oktober 1935, og Parterne er ligeledes enige om, at den af Parterne, der maatte bryde den indgaaede Stiftelsesoverenskomst og nærværende Overenskomst, skal betale den anden Part en Konventionalbøde paa 10 000 Kr.«

Efter Oprettelsen af de nævnte Overenskomster rejste Direktør Iversen straks til Tyskland for at faa frigjort de ommeldte 20 000 Kr, hvilket imidlertid først lykkedes for ham i Slutningen af November Maaned 1935. Han vendte derefter paany tilbage hertil, og paa et den 3. December 1935 mellem samtlige Stiftere afholdt Møde var der Enighed om, at Betingelserne for Stiftelsen af Selskabet var opfyldt, hvorved bemærkes, at der var indrømmet Direktør Iversen Ret til at vente indtil i December Maaned med at præstere Laanet paa de 10 000 Kr til Selskabet. Dette traadte derefter i Virksomhed.

Efter at Direktør Iversen i Slutningen af Januar 1936 gennem sin Sagsfører havde ladet Sagsøgte vide, at han ansaa Forudsætningerne for Sagsøgernes Indtræden i Selskabet for bristede, har Sagsøgerne nu under denne i Henhold til Stævning af 15. April 1936 anlagte Sag i saa Henseende nærmere gjort gældende, dels at Sagsøgte før Selskabets Start paa væsentlige Punkter har meddelt dem urigtige Oplysninger med Hensyn til den af Sagsøgte hidtil drevne, af Selskabet overtagne Virksomhed »Universal«, dels at Sagsøgte har misligholdt Stiftelsesoverenskomsten. De paastaar derfor, at Sagsøgte tilpligtes at betale til Sagsøgerne Kr 20 000 mod Udlevering af Aktier i A/S Universal til Paalydende 20 000 Kr, samt til Sagsøgeren H A Iversen at betale Kr 10 000, alt med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, til Betaling sker.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgeren Direktør Iversen og Sagsøgte afgivet Partsforklaring, og Vidneforklaring er bl a afgivet af Grosserer Hans Handler, gennem hvem Sagens Parter kom i Forbindelse med hinanden, af Forretningsfører Antoni Busk, som deltog i Forhandlingerne om Oprettelsen af Stiftelsesoverenskomsten, af Sagsøgtes fornævnte Søn, Grosserer Nathanael Skorocho, som ligeledes deltog i disse Forhandlinger, og af Bogholderske, Fru Wilquen, som var ansat hos Sagsøgte og senere overgik til Selskabets Tjeneste.

Endvidere har under Domsforhandlingen Overregistrator efter derom fremsat Begæring overfor Retten udtalt sig om forskellige Spørgsmaal vedrørende Selskabets Anmeldelse til Aktieselskabsregistret.

Det Punkt, med Hensyn til hvilket Sagsøgte ifølge Sagsøgernes Anbringende særlig skal have givet urigtige Oplysninger, er Virksom-

hedens Omsætning og Nettoudbytte. Sagsøgerne anfører i saa Hensende overensstemmende med Direktør Iversens Partsforklaring, at Sagsøgte under Forhandlingerne forud for Oprettelsen af Stiftelsesoverenskomsten angav Virksomhedens Omsætning til ca 100 000 Kr og Nettoindtægten til ca 10 000 Kr, medens Omsætningen i Virkeligheden var betydelig mindre, og Virksomheden havde givet Underskud. Forretningsfører Busk har bekræftet Rigtigheden af Direktør Iversens Partsforklaring, forsaavidt angaar Omsætningens Størrelse, men denne Forklaring samt Direktør Iversens Forklaring med Hensyn til Virksomhedens Udbytte bestrides bestemt af Sagsøgte og hans Søn.

Ifølge Virksomhedens Bøger udgjorde dens Omsætning i de sidste Regnskabsaar følgende Beløb:

1930 Kr	154 742
1931 „	196 448
1932 „	204 493
1933 „	67 422
1934 „	79 048
1935 „	95 520.

Den stærke Nedgang i Omsætningen i 1933 skyldtes efter Sagsøgtes Anbringende de da i Kraft traadte Valutarestriktioner, som ogsaa var Aarsag til, at han, der drev Forretning med Import, maatte lægge sin Forretning om til ogsaa at omfatte Fabrikation og senere søge Forretningen omdannet til Aktieselskab som sket.

Efter Begæring af Sagsøgerne har Grosserer V Troest og statsautoriseret Revisor H C Steen Hansen været udmeldt til som Skønsmænd at besvare forskellige Spørgsmaal angaaende den af Sagsøgte drevne Virksomhed.

Ifølge Skønsforretningen, som er afhjemlet under Domsforhandlingen, udgjorde Virksomhedens Omsætning:

1933 ca Kr	67 000
1934 „ „	79 000
1935 „ „	89 500.

De tre sidste Aars Nettoresultater, hvorved Sagsøgtes Privatforbrug ikke er taget i Betragtning, er ifølge Skønsforretningen:

1933 Underskud ca Kr	6850
1934 Overskud „ „	4100
1935 — „ „	1800.

Det kan mod Sagsøgtes Benægtelse ikke anses godtgjort, at han under Forhandlingerne med Sagsøgerne har udtalt sig om Forretningens Nettoresultat, og selv om det antages, at han overfor Sagsøgerne

Færdig fra Trykkeriet den 20. Oktober 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 18

Torsdag den 2. September.

har angivet Omsætningen til 100 000 Kr, findes dette, efter hvad der ovenfor er anført om de virkelige Forhold, ikke at have berettiget Sagsøgerne til at hæve Overenskomsten og kræve Konventionalbøde, hvorved bemærkes, at Direktør Iversen maa antages at være opfordret af Sagsøgte til, og ogsaa at have haft uhindret Adgang til, selv at efterse Virksomhedens Bøger, hvoraf de ovenstaaende Resultater af Driften klart fremgik.

Retten finder det ej heller mod Sagsøgtes Benægtelse godtgjort, at der fra hans Side skulde foreligge saadanne Fortielser, specielt med Hensyn til hans Kundekreds og hans Forretningsforbindelse med det i Stiftelsesoverenskomsten nævnte engelske Firma Friedemann, Leeds, som han repræsenterede, og dette skulde kunne danne Grundlag for Sagsøgernes Paastand.

Endvidere har Sagsøgerne anført, at de af Sagsøgte i Selskabet indskudte Værdier, nemlig Kundekreds, Valutaattester, Inventar og Repræsentationen for Firmaet Friedmann, Leeds, ikke paa nogen Maade, som sket, kan ansættes til en samlet Sum af Kr 20 000.

Med Hensyn hertil skal Retten bemærke følgende:

Efter Begæring af Direktør Iversen sendte Sagsøgte ham den 27. August 1935 en Liste over Firmaets Kunder i Aaret 1934, og der foreligger intet om, at denne Liste skulde give et for gunstigt Indtryk af Firmaets Kundekreds.

Ifølge en Skrivelse af 22. September 1936 fra Nationalbankens Valutakontor til Retten havde Sagsøgtes Firma i Aaret 1935 forbrugt Valuta-Bevillinger til Beløb Kr 86 434, som var tildelt Firmaet paa Grundlag af et Importtal paa Kr 200 000. Ifølge Skønsforretningen vil Valutaattesternes Værdi kunne ansættes til ca 12 pCt af det forbrugte Beløb, d v s til en Værdi af ca 10 400 Kr.

Det af Sagsøgte i Virksomheden indskudte Inventar er af Skønsmanden Grosserer V Troest vurderet til Kr 936; Værdien af Inventaret 7000 Kr blev først indføjet i Stiftelsesoverenskomsten paa Mødet den 3. December 1935, men dette skete efter, at Sagsøgte havde haft Lejlighed til personlig at gøre sig bekendt med Inventaret og paa Grundlag af en af ham til Brug for Selskabets Registrering i Aktieselskabsregistret medunderskrevet specificeret Inventarfortegnelse.

Sagsøgte havde siden 1934 haft Repræsentationen for det omtalte engelske Firma, men havde kun fra dette modtaget et enkelt, ganske

minimalt Provisionsbeløb. Repræsentationen ophørte i Januar 1936, men efter de foreliggende Oplysninger maa Retten gaa ud fra, at dette Repræsentationsforhold ikke var af afgørende Betydning for Sagsøgerne ved Oprettelsen af Stiftelsesoverenskomsten.

Selv om det overensstemmende med Skønsforretningen antages, at der i nærværende Tilfælde efter Virksomhedens Driftsresultater i de sidste Aar ikke er Basis for at udtrykke en good-will ved noget positivt Tal, mener Retten dog ikke, at der under de ovenfor med Hensyn til hver enkelt af de øvrige Værdier angivne Omstændigheder, er noget retligt Grundlag for Sagsøgerne til som paastaet at kræve deres Indskud i Selskabet tilbage og Sagsøgte idømt Konventionalbøde.

Sagsøgtes Paastand om Frifindelse vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne in solidum at burde betale Sagsøgte med 500 Kr, hvorved forudsættes, at Honoraret til Skøns-mændene betales af Sagsøgerne.

Nr 191/1937. Kære fra **Hans Christian Hansen** af en Kendelse af Vestre Landsret, hvorved Omgørelse af Afvisningen af en Anke i en Straffesag afslaaes.

Vestre Landsrets Kendelse af 17. Juni 1937: Den i nærværende Sag af Retten for Lø Herred m v den 12. Maj 1937 afsagte Dom er paaanket af Tiltalte. Da Tiltaltes Ankebegæring er fremsat efter Udløbet af den i Retsplejelovens § 948, jfr § 963, foreskrevne Frist, og da Tiltalte efter det oplyste ikke overensstemmende med Bestemmelsen i Retsplejelovens § 949, 2. Stk sammenholdt med § 963, har gjort det antageligt, at Ankefristens Oversiddelse ikke kan tilregnes ham,

b e s t e m m e s :

Den ommeldte Anke afvises.

Vestre Landsrets Kendelse af 5. Juli 1937: Efter at Landsretten ved Kendelse af 17. Juni 1937 havde afvist en af Tiltalte Hans Christian Hansen indgivet Begæring om Anke til Landsretten af den ham ved Retten for Lø Herred m v den 12. Maj 1937 overgaaede Straffedom, idet det statueredes, at Ankefristen var oversiddet, har Tiltalte i et hertil indsendt Andragende af 22. Juni 1937 begært, at Landsrettens Kendelse maa blive omgjort, og at Ankesagen maa nyde Fremme, idet han har henvist til, at Ankefristen ikke er overskredet, da han først den 18. Maj 1937 har modtaget Meddelelse, indeholdende Vejledning angaaende Paaanke af Underrettsdommen og Ankebegæringen derefter er fremsat den 31. Maj 1937. Da der savnes Hjemmel for Landsretten til Omgørelse af den afsagte Kendelse

b e s t e m m e s :

Den fremsatte Begæring kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Som i Kendelsen anført er Meddelelse angaaende Fremgangsmaaden ved Underrettsdommens Paaanke overgivet den kærende den 18. Maj 1937. Veiledningen indeholdt Tilkendegivelse om, at Ankemeddelelse maatte fremsættes inden 14 Dage fra nævnte Dag. Herefter og efter de iøvrigt med Dommens Forkyndelse forbundne Omstændigheder har der ikke fra Tiltaltes Side med Fremsættelsen den 31. Maj 1937 af Ankebegæringen været forbundet nogen Fristoverskridelse, der kan medføre Ankens Afvisning fra Landsretten. Den kærendes Paastand om, at Landsrettens Afvisningskendelse forandres, og at Underrettsdommens Indbringelse for Landsretten tilstedes, vil herefter være at tage til Følge.

Thi bestemmes:

Den kærende Hans Christian Hansens Begæring om Anke til Vestre Landsret af den af Retten for Lø Herred med Løgumkloster den 12. Maj 1937 afsagte Dom tages til Følge.

Fredag den 3. September.

Nr 137/1937.

Rigsadvokaten

mod

Peter Frederik Petersen (Ahnfelt-Rønne),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 138, Stk 1.

Dom afsagt af Retten for Kerteminde Købstad m v den 13. Marts 1937: Lokomotivfyrbøder Peter Frederik Petersen bør for det offentlige Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører V Frandsen, 80 Kr udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 22. April 1937: Tiltalte Peter Frederik Petersen bør straffes med Hæfte i 10 Dage. Saa bør han og betale Sagens Omkostninger for begge Retter, herunder i Salær til de for Underretten og for Landsretten beskikkede Sagførere, Overretssagførerne V Frandsen, Odense, og Haack, henholdsvis 80 Kr og 100 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Til den i Dommen givne Sagsfremstilling føjes, at Driftsbestyreren for Nordvestfynske Jærnbane i Skrivelse af 24. Marts 1936 har tildelt Tiltalte en alvorlig Misbilligelse bl a i Anledning af, at han den 11. og 12. Juli 1935 under Udøvelsen af sin Gerning som Lokomotivfyrbøder havde været paavirket af Spiritus i saadan Grad, at han ikke havde haft det fulde Herredømme over sine Handlinger.

Efter det oplyste maa det anses for godtgjort, at Tiltalte — der efter forskellige Vidners Forklaringer allerede før sin Ankomst til Martofte har været kendelig paavirket af Spiritus — har nydt et større Kvantum Spiritus end af ham erkendt.

Idet Tiltalte efter det foreliggende maa antages under Kørslen at have været beruset og at have udsat andres Person og betydelige Formueværdier for Fare, er han rettelig anset efter Straffelovens § 138, Stk 1 og Landsretsdommen, hvis Fastsættelse af Straffen ligeledes tiltrædes, vil saaledes kunne stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Døm bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne betaler Tiltalte Peter Frederik Petersen 100 Kr.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 9. Februar 1937 har Politimesteren i Kerteminde m v rejst Tiltalte mod Lokomotivfyrbøder Peter Frederik Petersen, Odense, for Overtrædelse af Straffelovens § 138, Stk 1, ved at han Fredagen den 18. September 1936 efter forsætlig eller ved grov Uagtsomhed at have bragt sig i saa beruset Tilstand, at han var ude af Stand til at føre et Lokomotiv paa betryggende Maade, fungerede som Lokomotivfører mellem Martofte og Mesinge Stationer for Godstoget Nr 413 med Afgang fra Martofte Station Kl 18,18, hvorved han udsatte andres Person og betydelige Formueværdier for Fare, og paastaas han idømt Straf efter anførte Lovbestemmelse.

Tiltalte nægter sig skyldig og paastaar Frifindelse.

Om Tiltaltes Spiritusnydelse den 17. og 18. September 1936 er det i Sagen oplyst, at han den 17. drak 1 Pilsner, og at han den 18., umiddelbart før han førte Toget 413 fra Martofte nød 1 Snaps af almindeligt spidst Snapselglas og 1 Albani Lagerøl til sin af 4 Stk Smørrebrød bestaaende Aftensmad, hvortil han ogsaa drak 1 Sodavandsflaske lyst Hvidtøl.

Om Tiltaltes Færden den 18. September er det oplyst, at han stod op ved 7½-Tiden efter at have sovet siden Kl 23 a 23½ om Aftenen, han gik derefter en Morgentur og drak Morgenkaffe hjemme Kl ca 9½. Derefter gik han til Boghandler F Halling i Kongensgade for at faa en

Sang maskinskrevet, derfra til Urmager Steffensen i Nørregade for at høre efter et Ur, som var til Reparation, derfra til Cigarhandler Vilh Jensen, Frelsens Krog, for at faa en ny Spids paa sin Pibe, og derfra til sin Søstersøn, Tjener Viktor Johansen, Heltzengsgade, hvor han fik en Kop Kaffe med Brød, derfra atter til Cigarhandleren for at høre efter Piben, og endelig hjem Kl 13½ à 14. Her spiste han Middagsmad med Vand til, tog sin sædvanlige Middagslur, gik en lille Tur ned i sin Have, drak Kaffe og tog nogle Kamfer- og Hofmannsdraaber paa et Stykke Sukker og gik Kl ca 15,50 hjemmefra ad Aaløkkeallé og det gamle Havnespor til Remisen paa Odense Banegaard, en Tur paa 20 a 25 Minutter.

Tiltaltes Hustru Martha Petersen har som Vidne forklaret, at Tiltalte var forkølet den 18. September og sagde, at han følte sig noget utilpas. Derfor tog han Kamferdraaberne. Der var intet ved hans Opførsel, som kunde give hende den Tanke, at han havde drukket Spiritus, og saadant fandtes ikke i Hjemmet. Bortset fra Forkølelsen var han ganske, som han plejer van.

Ovennævnte Cigarhandler Vilhelm Jensen har som Vidne forklaret, at Tiltalte opholdt sig hos ham 15—20 Minutter om Formiddagen, og de passiarede sammen over Disken, kun afbrudt af Ekspeditioner. Vidnet bemærkede intet som helst særligt ved ham og navnlig ikke Lugt af Øl eller andet Spiritus.

Ovennævnte Tjener Viktor Johansen, Heltzengsgade, Odense, har som Vidne forklaret, at han, da Tiltalte kom hen til ham Kl ca 11½ Fmd, stod op og lavede Kaffe til dem begge. Tiltalte nød intet uden Kaffen og lidt Brød, og der fandtes ikke Spiritus i Huset. Tiltalte saa ud til at være forkølet, men der var intet, som lod Vidnet faa den Tanke, at han havde nydt Spiritus. De fulgtes ad ned paa Gaden Kl ca 12,45.

Paa Banegaarden i Odense mødte Tiltalte Haandværker Mads Larsen og bad denne tage et Brev med over i Postkassen. De vekslede nogle Bemærkninger, hvorom Mads Larsen som Vidne har forklaret, at Tiltalte var tyk i Mælet, og dette i Forbindelse med hans Samtale (han sagde bl a: Vi to Karle er ikke færdige med Jærnbanen endnu) gav Vidnet, der tidligere har set Tiltalte, naar denne havde faaet Spiritus, det Indtryk, at han var paavirket. Tiltaltes Gang var dog sikker nok.

Tiltalte var nu inde i Remisen, hvor han ved sit Skab skiftede Tøj. Ekstrapudser R Hansen Jacobsen, der var beskæftiget med at pudse en Maskine i Remisen, har som Vidne forklaret, at han hørte Tiltalte samtale livligt og højrrøstet med en ligeledes snakkesalig Lærling, og derved fik Vidnet den Opfattelse, at Tiltalte var noget spirituspaavirket. Vidnet har tidligere set Tiltalte, naar denne har faaet Spiritus, og saa er han netop højrrøstet og snakkesalig; det er han dog ofte ellers.

Tiltalte tog nu med Toget Nr 12 fra Odense Kl 16,35 og ankom til Martofte Kl 17,50. Her gik han over til det ventende Tog Nr 413 »Slæberen«, anbragte sine Sager der og gik en Tur rundt om Lokomotivet for at se, om det var i Orden. I Forbifarten vekslede han et Par Ord med Postpakmester Hans H R Termansen, der som Vidne har forklaret, at han ikke bemærkede noget som helst, der tydede paa, at Tiltalte havde drukket; hverken paa hans Tale eller Gang var der

noget at bemærke. Vidnet kørte med Toget 413, og bemærkede, at baade Kørsel og Rangeringer forløb ganske normalt.

Tiltalte kørte nu Tog 413 hen til Stationens Perron, efter at han havde faaet Signal dertil. Saa tog han sin Madpakke og gik ind i Pakhuset, hvor Lokomotivfører Anton Mortensen og Pudser Hans Marius Hansen sad og spiste deres Mad med en halv Flaske Brøndum-Snaps, hvoraf en Del var drukket, paa Bordet. Tiltalte bad om en Snaps med og fik den, men da de andre bød ham en til, sagde han nej Tak, for det smagte ham ikke. Portør Israelsen drak saa den anden Snaps. Da de havde spist, gav Tiltalte en Omgang Lagerøl, hvoraf der blev hentet fire hos Købmanden, og Tiltalte drak den ene, hvorefter han gik ud til Lokomotivet paa Tog 413.

Lokomotivfører Anton Mortensen, der førte Tog Nr 12 fra Odense, har som Vidne forklaret, at da Tiltalte kom ind i Toget, var hans Tale og Adfærd saadan, at Vidnet ansaa ham for spirituspaavirket; han saa dog ogsaa ud til at være forkølet. Vidnet nærede dog ingen Betænkelighed ved at lade ham føre Toget 413 fra Martofte, og han bemærkede ingen Spirituslugt; Vidnet har forhen bemærket, at der ikke skal meget til, før Tiltalte bliver opstemt, et Par Øller er nok.

Motorvognsfører Johannes Andreas Christoffersen har som Vidne forklaret, at han steg ind i Toget Nr 12 fra Odense ved Seden Station og satte sig og læste Avis paa Bagperronen, og Tiltalte samtalte livligt med Togfører Christensen. Han gjorde ikke just Indtryk af at have nydt Spiritus, men opførte sig, som han plejer, og var hvad Vidnet kalder godt tilpas.

Nævnte Togfører Chr Theodor Christensen har som Vidne forklaret, at Tiltalte ved sin Samtale med ham i Tog 12 var snakkesalig og lystig og saa ud til ikke at være ædru, hvoraf Vidnet slutter, at han havde nydt en Del Spiritus. Vidnet bemærkede ikke hans Aande, og Tiltalte var sikker nok paa Benene.

Ovennævnte Pudser Hans Marius Hansen har som Vidne forklaret, at Tiltalte under Aftensmaaltidet i Martofte Stations Pakhus, da han havde drukket sin Snaps, sagde, at den smagte ham ikke. Vidnet tog den ene af de fire Lagerøl, fordi han var klar over, at Tiltalte maatte have faaet Spiritus, før han tog fra Odense, og Vidnet vilde ikke risikere at »gøre ondt værre«. Han ansaa det dog for fuldt ud forsvarligt at lade Tiltalte føre Tog 413 til Odense. Vidnet var ogsaa med som Passager i Tog 12 fra Odense og bemærkede da, at Tiltalte var vrøvlet og »stor i Slaget«, og Vidnet, som kender Tiltalte, ogsaa naar han har faaet Spiritus, mener med Bestemthed, at han var paavirket; der var dog intet at bemærke ved hans Gang eller hans Ansigtstudtryk. Vidnet bemærkede ikke Spirituslugt.

Ovennævnte Portør Andreas Israelsen har som Vidne udtalt, at han i Martofte bemærkede, at Tiltalte var forkølet, hostede og havde stærk Snue. Der var intet at bemærke paa hans Gang; han var noget vrøvlet, men det er han altid. Vidnet skønnede ikke, at Tiltalte var spirituspaavirket.

Tiltalte førte nu Damptoget 413 fra Martofte Syd paa paa sædvanlig Vis. I Hersnap rangerede han og fik koblet to Vogne til, videre over

Dalby til Mesinge med Ankomst her Kl 18,42. Her blev 13 Vogne koblet til ved en større Rangering, idet de ikke stod i Rækkefølge, og Tiltalte maatte køre flere Gange frem og tilbage for at faa dem ordnet paa Række, hvorefter han paany koblede sin hittidige Togstamme paa, som under Rangeringen var sat af paa Hovedsporet. Rangeringen varede 15—20 Minutter. Toget blev nu kørt over paa Sidesporet, mens Tog Nr 13 Nordfra passerede Stationen, og derefter atter hen paa Hovedsporet, alt i Henhold til de sædvanlige Signaler. Da nu Tiltalte havde holdt der et Kvartertid bakkede han efter Signal Toget, for at Tog 14 Syd fra kunde passere Stationen, og efter nyt Signal kørte han atter Tog 413 paa Plads paa Ladesporet. Baade Tog 13 og Tog 14 skal normalt henholdsvis overhale og krydse 413 i Kertemind, næste Station efter Mesinge mod Syd, men det kan dog hænde, at Tog 13 overhaler i Mesinge. Nu gik Tiltalte hen mod Stationsbygningen for at erfare, hvorfor han i Dag skulde holde saa længe i Mesinge. Han mødte paa Perronen Lokomotivmester Anders Mortensen, som sagde, at han ikke skulde køre Toget længere, hvorfor Tiltalte gik tilbage og op paa Lokomotivet, hvor en anden havde faaet hans Plads, for at køre med hjem til Odense. Der blev saa raabt Stop, og Tiltalte blev anmodet om at blive i Mesinge. Han satte sig nu hen paa en Bænk paa Perronen, Stationsmester Christensen kom og spurgte, om han vilde have et Glas Vand, hvad han saa fik og efter sammes Opfordring endnu et. Ca 1 Time senere kom Kredslægen og foretog Spiritusprøve.

Alle om Tiltaltes Kørsel, derunder Rangeringerne, afhørte Vidner udtaler, at Tiltalte kørte fuldkommen korrekt og upaaklageligt; der var intet at udsætte paa hans Arbejde. Alene ovennævnte Pudser H M Hansen, der under Kørslen opholdt sig i Lokomotivet hos Tiltalte udtaler, at han skønnede, at Rangeringen i Mesinge gik lidt langsommere end sædvanlig, men bemærker, at det jo var en særlig stor Rangering og et særlig langt Tog, hvorhos det da var mørkt. Rangeringen blev ledet af en Ekstraarbejder Jørgen E Jørgensen, der som Vidne udtaler, at Tiltaltes Opfattelse af og Reaktion efter Signalerne under Rangeringerne var ligesaa hurtig og korrekt som andre Lokomotivføreres.

Stationsmester Peter Hansen Christensen, Mesinge, forklarer som Vidne, at han havde Vagt paa Stationen dersteds ved den paagældende Lejlighed, og Tiltalte kørte ind paa Stationen og rangerede normalt og upaaklageligt som andre Lokomotivførere. Men Tiltaltes Tale var vrøvlet, Stemmen rusten, og dette i Forbindelse med hans Ansigtsudtryk gav Vidnet den bestemte Mening, at han var spirituspaavirket; han hang ogsaa mere end ellers ud af Lugen for at opfatte Signalerne; hans Gang hen ad Perronen var lidt usikker. Vidnet telefonerede til Kertemind Station og sagde, at han ansaa Tiltalte for spirituspaavirket, han brugte muligt Betegnelsen »fuld«, men mener nu, at dette er for stærkt. Vidnet fik det Indtryk, at Tiltalte rettede sig godt i den Tid, der gik, inden Kredslægen kom.

Lokomotivmester Anders Mortensen, der kom tilstede i Mesinge efter, at Stationsmesteren havde telefoneret, har forklaret som Vidne, at han efter at have talt med Stationsmesteren talte — dog ikke ret meget — med Tiltalte, og bemærkede straks, at han var paavirket af Spiritus;

herom var der for Vidnet ikke mindste Tvivl. Tiltaltes Tale var vrøvlet og snublende, og hans Ansigtsudtryk som en fuld Mand. Vidnet lugtede ikke Spiritus hos Tiltalte; han saa ham et Par Gange, mens han ventede paa Kredslægen, og han sad sammenfalden paa en Maade, som en rask Mand ikke vilde sidde. Vidnet mente, at Tiltalte var uegnet til at føre Toget videre.

Togfører Christensen udtaler, at Stationsmester Hansen Christensen ofte bruger Udtrykket, Manden er »fuld«, af lutter Nervøsitet, naar der er noget større eller vanskeligere Arbejde at udføre. Vidnet mener, at det kunde være farligt at lade Tiltalte fortsætte Kørslen, men hidtil havde han jo dog kørt upaaklageligt.

Rutebilchauffør Anders Johs Dørr har som Vidne forklaret, at han i Mesinge stod op paa Lokomotivet, hvor Tiltalte opholdt sig, og de vekslede et Par Bemærkninger, hvorunder Tiltaltes Tale var snøvlede. Vidnet, der ofte før har talt med Tiltalte, mener af Talen at have hørt, at Tiltalte havde faaet Spiritus, men han kunde ikke se hans Ansigt, thi der var mørkt.

Kredslæge Kaas foretog mellem KI 21,15 og 21,45 Spiritusprøve paa Tiltalte, og Konklusionen (som har Spørgsmaalet: Maa Undersøgte antages at være paavirket af Spiritus og da i hvilken Grad — lettere el sværere el saaledes, at hans Tilstand maa betegnes som Beruselse?) lyder: Spirituspaavirket i lettere Grad.

Tiltalte har i Retten forklaret, at naar han nægtede at underkaste sig Blodprøve, og naar han til Kredslægen sagde, at han vist havde faaet to eller tre Snaps, skyldes det, at han var utilpas og desuden ærgerlig over at medvirke til saadan Undersøgelse, naar han dog kun havde nydt en Snaps og 1 Pilsner. Tiltalte nægter med Bestemthed at have nydt andet Spiritus, men han var stærkt forkølet, som ogsaa opgivet til Kredslægen, og han svedte stærkt under Kørslen fra Martofte.

Det fremgaar af Lægeattesten, at han var opstemt, overlegen, »stor paa det« og nonchalant, samtidig noget vrøvlede.

Ovennævnte Vidne Anders Mortensen overværede Spiritusprøven og udtaler herom, at Tiltalte bl a sagde, at han kendte nok Retsplejeloven, da han nægtede at medvirke til Blodprøve.

Tiltalte har været suspenderet fra sin Tjeneste siden 18. September 1936. Han har i Retten forevist Bevis for, at han den 30. November 1936 har indmeldt sig i Danske Jærnbanners Afholdsselskab. Han angiver, at hans Puls ofte blot af Sindsbevægelse kan blive meget voldsom, og at han tidligere to Gange har lidt af Ischias. I Anledning af et ham i 1928 overgaaet Automobil-Uheld har Reservekirurg Knud Bierring i Slut-erklæring af 23. Juli 1929 udtalt, at Tiltalte gør et nervøst Indtryk, sveder meget og paafaldende stærkt, en Strækkedefect paa 20° i højre Albueled antages ikke at ville forsvinde med Tiden.

Det bemærkes, at Sagen forinden dens Behandling her ved Retten har været behandlet hos Statsbanernes Auditor, der imidlertid ved Skrivelse af 8. Februar d A tilskrev Anklagemyndigheden, at Banebestyrelsen efter Omstændighederne har taget det Standpunkt i Sagen at »afvente den politimæssige Afgørelse i Sagen«. De retslige Vidneforklaringer og Forhør er derfor først optaget efter 9. Februar 1937.

Ved de saaledes foreliggende Vidneforklaringer findes det nu ikke godtgjort, at Tiltalte har været i beruset Tilstand og iøvrigt overtraadt Straffeforbudet i § 138 Stk 1. Vidnernes Skøn er alene begrundet ved Tiltaltes Væsen, og dette kan ligesaa godt skyldes andre Grunde, han havde jo taget stimulerende Draaber og er iøvrigt ofte lystig og snakkesalig, ligesom han utvivlsomt var forkølet, og blot han drikker et Par Øller — som et Vidne siger — bliver han opstemt og synes paavirket. Retten maa lægge Vægt paa, at Tiltalte udførte sit Arbejde, derunder de store Rangeringer, fuldtud korrekt, og selv om det — som Pudser K M Hansen siger, men som Ekstraarbejder J E Jørgensen modsiger — antages, at hans Rangering i Mesinge var lidt langsommere end sædvanlig, kan det vanskeligt bebrejdes ham, der ikke var rigtig rask, at han har vist særlig Omhu med den store og indviklede Rangering, der foregik i Mørke og blev ledet af en Ekstraarbejder.

Med Hensyn til Spiritusprøven bemærkes, at Kredslægen jo ikke betegner Tiltalte som beruset, men kun anvender den langt mildere Betegnelse: spirituspaavirket i lettere Grad, og denne kan efter det ovenfor anførte ikke sidestilles med »beruset Tilstand«, Strfl § 138. Naar Tiltalte var nervøs og ophidset over Spiritusprøven maa det erindres, at man forinden havde ladet ham, der ikke var rigtig rask, blive i henvendte tre Kvarter paa sit Lokomotiv og derefter i en Timestid paa Perronen og i Ventesalen uden at give ham Besked.

Idet der herefter ikke foreligger de i Strfl § 138 Stk 1 beskrevne objektive Forhold, vil Tiltalte være at frifinde, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa Tilregnelserforordningerne.

Sagens Omkostninger — derunder Salær til den for Tiltalte i Medfør af Rpl § 732 beskikkede Forsvarer, Overretssagfører V Frandsen 80 Kr, udredes af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 13. Marts 1937 af Retten for Kerteminde Købstad m v og paaanket af Anklagemyndigheden til Domfældelse i Overensstemmelse med Anklageskriftet, medens Tiltalte Peter Frederik Petersen paastaar Dommen stadfæstet.

Efter de af Haandværker Mads Larsen, Ekstrapudser R Hansen Jacobsen, Lokomotivfører Anton Mortensen, Togfører Chr Theodor Christensen, Pudser Hans Marius Hansen, Stationsmester Peter Hansen Christensen, Lokomotivmester Anders Mortensen og Rutebilchauffør Anders Johannes Dørr afgivne Vidneforklaringer og Kredslægens Erklæring, og under Hensyn til, at Tiltalte ved Spiritusundersøgelsen opgav til Kredslægen, at han havde drukket 2 à 3 Snapse, at Tiltalte nægtede at underkaste sig Blodundersøgelse og til Tiltaltes hele Væremåde under Spiritusundersøgelsen maa Retten finde det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte ved den paagældende Lejlighed var saaledes paavirket af Spiritus, at han udsatte andres Person og betydelige Formueværdier for Fare.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 138 med en Straf, der vil være at bestemme til Hæfte i 10 Dage.

Nr 147/1937.

Rigsadvokaten

mod

Frederik Iversen (Chr Ejstrup),

der tiltales for Overtrædelse af Regulativ Nr 101 af 17. Marts 1931 § 5, II, m v.

Dom afsagt af Retten for Vejle Købstad m v den 20. November 1936: Frederik Iversen bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 18. Februar 1937: Underretsdømmen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underretsdømmens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 11. November 1936 er Restauratør Frederik Iversen, som angiver at være født den 1. September 1864 i Nørup Sogn, sat under Tiltale til at lide Straf i Medfør af Regulativ Nr 101 af 17. Marts 1931 §§ 5 II, 16 III. 13 AI og 15 V, jfr Lov Nr 230 af 9. Juni 1920 § 12 ved, at et til Tiltaltes Restaurationsvirksomhed i Trædballehus hørende Bagerilokale ved en den 16. Juni 1936 foretaget Inspektion havde følgende Mangler: Der fandtes ikke fyldestgørende Gulvafløb for Spildevand, Væggene var ikke glatte og afvaskelige i 1½ Meters Højde; faststaaende Borde langs Væggen sluttede ikke tæt til disse; Bageriet anvendtes tillige til Køkkenbrug. — Tiltalte paastaar sig frifundet, idet han hævder, at det ovennævnte Lokale ikke falder ind under Bestemmelsen i Bageriloven. Tiltalte driver sin Forretning i to ved den offentlige Landevej adskilte Bygninger. I hver af Bygningerne findes et Køkken, der begge er forsynede med Komfur, det ene, der i Anklageskriftet er

betegnet som Bagerilokale, tillige med en Ovn. Dette Køkken staar i Forbindelse med en stor Spisesal. Tiltalte forklarer, at de to Køkkener — ogsaa den i det ene værende Ovn — først og fremmest benyttes til Madlavning, men, er der Tid dertil, bages der ogsaa af Køkkenpersonalet Brød, Kager og lignende til Brug i Restaurationen, hvorimod der ikke sælges ud af Huset. Tiltalte har vel i Sommer beskæftiget en faglært Bagersvend, men denne, der var arbejdsløs og en Broder til Tiltaltes Køkkenkarl, blev udtrykkelig antaget som Køkkenkarl, og har da ogsaa udført forskelligt Køkkenarbejde, herunder Bagning af Skaller. Efter det saaledes om Virksomheden og det paagældende Lokales Art oplyste, maa der gives Tiltalte Medhold i, at det fornævnte Køkken ikke falder ind under Bestemmelsen i § 1 i Lov om Arbejde i Bagerivirksomheder, og at Regulativets Bestemmelser derfor ej heller er gældende for det.

Herefter vil Tiltalte være at frifinde og Sagens Omkostninger at paalægge det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Vejle Købstad m v den 20. November 1936 afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket alene af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Lørdag den 18. September.

Nr 198/1937.

Aage Knud Kristian Nielsen

paakærer

Vestre Landsrets Kendelse af 13. August 1937.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Ved udateret Skrivelse har Aage Knud Kristian Nielsen, som ved nærværende Rets Dom af 28. November 1936 efter Straffelovens § 216 tildels sammenholdt med § 21 og § 232 i Medfør af Straffelovens § 70 er dømt til at anbringes i Psykopatforvaringsanstalt, begæret Sagen genoptaget.

Da det i bemeldte Skrivelse anførte maa anses for aabenbart betydningssløst, vil Begæringen i Medfør af Retsplejelovens § 980 I, være at afvise.

Thi bestemmes:

Den fremsatte Begæring om Genoptagelse afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret. I Sagens Afgørelse ved Højesteret deltager 3 Dommere.

I Henhold til de i den paakærede Kendelse anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Anden ordinære Session.

Tirsdag den 5. Oktober.

Nr 286/1936. Fru **Kristine Madsen** (Svane)

mod

Rentier **Peter Hansen Andersen** (Graae),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantindens Arveret med Hensyn til et Pengebeløb.

Østre Landsrets Dom af 30. Juni 1936: Sagsøgte, Rentier Peter Hansen Andersen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Kristine Madsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har deltaget ni Dommere, der alle voterer for at stadfæste Landsrettens Dom og at paalægge Appellantinden Sagens Omkostninger for Højesteret med 400 Kr.

Alle Dommerne er enige om, at Spørgsmaalet om, hvem den omhandlede Sparekassebog og Bankbog skal tilfalde, saafremt Appellantindens Paastand ikke tages til Følge, ikke foreligger til Afgørelse under denne Sag, og at det ikke for Højesteret er gjort

gældende, at der med Hensyn til nævnte Bøger foreligger en Livsgave til Fru Schneidau.

Otte Dommere finder med disse Bemærkninger iøvrigt at kunne tiltræde de i Landsrettens Dom anførte Grunde.

Een Dommer finder, at det Tilsagn om en arveretlig Erhvervelse, der blev givet Appellantinden og som maa være bestemmende for Omfanget af hendes Ret, allerede efter sit, ogsaa efter Appellantindens Erkendelse, ubestemte Indhold har indeholdt et stiltiende Forbehold med Hensyn til de nævnte Bøger, der af Frk Hansen i Forstaaelse med Indstævnte ansaas at være udgaaet af Boet, og vil af denne Grund ikke tage Appellantindens Paastand om Udlevering til Følge.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Fru Kristine Madsen, til Indstævnte Rentier Peter Hansen Andersen 400 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 2. September 1926 oprettede Enkefru Gertrud Albertsen, født Hansen, og hendes Søster, Frk Bertha Marie Hansen, begge af Marstal Landsogn, et notarialitet attesteret Testamente, hvorefter den Længstlevende skulde være den Førstafdødes eneste Arving og som saadan være berettiget til uden Skifterettens Mellekomst at overtage Boet efter Førstafdøde. Naar den Længstlevende afgik ved Døden, skulde der forlods anvendes forskellige Beløb til Dækning af Udgifterne ved Indretningen og Vedligeholdelsen af deres fælles Gravsted paa Marstal Landsogns Kirkegaard. Hvad de iøvrigt maatte efterlade sig, skulde tilfalde »den Privatperson eller den Institution, der plejer og passer længstlevende ved hendes Død.« Efter at Enkefru Albertsen den 18. December 1931 var afgaaet ved Døden, overtog Frk Bertha Marie Hansen i Henhold til Testamentet hele Boet. Ved sin Død, der indtraf den 12. December 1935, efterlod Frk Hansen sig foruden Hus og Indbo en Sparekassebog Nr 764 med Sparekassen i Marstal og en Bankbog Nr 7284 med Den danske Landmandsbank, Marstal Afdeling. De ommeldte Bøger havde Afdøde i sin Tid efter Fru Albertsens Død overleveret til Rentier Peter Hansen Andersen, der bestyrede hendes Pengesager. Fru Kristine Madsen, der siden 20. Januar 1934 havde plejet og passet Afdøde, har i Henhold til Testamentet som eneste Arving overtaget Huset og Indboet, medens Rentier Andersen har nægtet at udlevere til hende Bøgerne, der i Boet var blevet udleveret til ham, indtil Spørgsmaalet om, hvorvidt Værdierne skulde tilfalde Testamentsarvingen, var blevet afgjort ved en af denne anlagt Retssag.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerinden, Fru Kristine Madsen, Marstal Landsogn, som selvskiftende Arving i Dødsboet efter Bertha Marie Hansen, Marstal, overfor Sagsøgte, Rentier Peter Hansen Andersen, Marstal Landsogn, nedlagt Paastand paa, at han tilpligtes at udlevere til Sagsøgerinden Sparekassebog Nr 764 med Sparekassen i Marstal af Paalydende for Tiden Kr 9369,48 plus paaløbende Renter 4 pCt p a og Bankbog Nr 7284 med Den danske Landmandsbank, Marstal Afdeling, af Paalydende Kr 8,73 plus paaløbende Renter 3½ pCt p a.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet og har til Støtte herfor anført følgende:

Kort efter, at Enkefru Albertsen var afgaaet ved Døden, tog Sagsøgte efter Frk Bertha Marie Hansens Anmodning den hende tilhørende Sparekasse- og Bankbog i Forvaring, idet hun ønskede, at de paa Bøgerne ved hendes Død indestaaende Beløb skulde tilfalde hendes i Kalifornien boende Søster Fru Sofie Schneidau, der levede i ret trange Kaar. Frk Hansen har givet Fru Schneidau Meddelelse herom. I November 1932 modtog Sagsøgte et den 12. November 1932 dateret Brev, hvori Fru Schneidau fremsatte en Forespørgsel med Hensyn til de Penge, som Frk Hansen og tidligere Fru Albertsen havde lovet hende. Sagsøgte konfererede derefter om Sagen med Frk Hansen, der ønskede straks at sende sin nævnte Søster, som hun altid havde staaet i det bedste Forhold til, 4 à 5000 Kr, men opgav det, da Sagsøgte fraraadede hende at bortgive Pengene definitivt, idet hun maaske selv kunde faa Brug for dem. Forholdet blev derimod nu ordnet saaledes, at de 2 i Sagsøgerindens Paastand nævnte Bøger forblev i Sagsøgtes Værge, og at denne skulde have Ret til paa Bøgerne at hæve det til Frk Hansens Underhold fornødne Beløb. Dette har Sagsøgte meddelt Fru Schneidau. Der er ikke, medens han har haft Bøgerne i sin Besiddelse, blevet indsat noget Beløb paa dem, men han har hævet paa Bøgerne Beløb til Betaling af Skatter og andre Udgifter for Afdøde. De paa Bøgerne indestaaende Beløb blev stadigt af Sagsøgte opført paa de aarlige Skatteangivelser som Afdødes Formue.

Den 20. Januar 1934 blev Sagsøgerinden ansat som Husbestyrerinde hos Afdøde foreløbig for en Løn af 2 Kr daglig. En Maanedstid efter meddelte Sagsøgerinden Sagsøgte og hans Hustru, at der nu mellem hende og Afdøde var blevet truffet den Aftale, at hun skulde have en maanedlig Løn af 40 Kr samt Kost og Logi, og at hun, hvis hun vilde blive hos Afdøde og passe og pleje hende til hendes Død, skulde arve hendes Hus og Indbo, men ingen Penge. Denne Aftale har Afdøde senere meddelt Sagsøgte. Nogen Tid efter var Sagsøgte ovre hos Afdøde, og Testamentet blev da oplæst for Sagsøgerinden, der saaledes blev bekendt med, at Aftalen betød en Indskrænkning i Testamentets Bestemmelser, men hun fremkom dog ikke med nogen Protest i den Anledning. Aftalen er saaledes Udtryk for en delvis Tilbagekaldelse af den testamentariske Bestemmelse, og hertil maatte Afdøde være berettiget, da Førstafdøde ikke kan have haft nogen Interesse for den paagældende Bestemmelses fulde Gennemførelse.

Sagsøgerinden har heroverfor hævdet, at Aftalen gik ud paa, at hun, hvis hun blev hos Afdøde og passede og plejede hende til hendes

Død, skulde have alt, hvad Afdøde efterlod sig, og der blev navnlig ikke talt om, at hun ikke skulde have de Penge, som Afdøde efterlod sig. Sagsøgte har sagt til hende, at hvis hun blev i Tjenesten hos Afdøde, vilde hun faa det godt, men da det ikke kunde vides, hvor længe Afdøde levede, saa blev der maaske ikke saa mange Penge til hende. Hun maa herefter i Henhold til Testamentets Bestemmelse have Krav paa at erholde udleveret de paagældende Bøger. Den af Sagsøgte den 29. November 1932 foretagne Overførelse af Sparekassebogen paa Fru Schneidaus Navn og den omtrent samtidig stedfundne Overførelse af Bankbogen paa hendes Navn, hvorom hun ikke modtog nogen Meddelelse, da Testamentet blev oplæst for hende, kan ikke anses som en Livsgave, og som Dødsgave kan den ikke opretholdes overfor hendes Protest, idet Gaven ikke er retlig fuldbyrdet, og Afdøde heller ikke har fraskrevet sig den faktiske Raadighed over de paa Bøgerne indestaaende Beløb. Det virkelige Forhold er det, at Afdøde selv efter Fru Albertsens Død har forbrugt til sit Livsophold ca 4000 Kr af de paagældende Beløb. Sagsøgerinden bestrider iøvrigt, at Sagsøgte har haft nogen Fuldmagt eller anden Hjemmel til at foretage den skete Overførelse af Bøgerne til at lyde paa Fru Schneidaus Navn. Selv om Overførelsen maatte have fundet Sted med Afdødes Samtykke, maa den være ugyldig som værende i Strid med det gensidige Testaments Indhold. Da Afdøde i sin Tid overtog hele Boet efter sin Søster Enkefru Albertsen, maa hun være afskaaret fra at gøre Forandring i det gensidige Testamente, særlig ogsaa under Hensyn til, at Fru Albertsen, der stod paa en daarlig Fod med sine øvrige Søkende, ønskede, at kun Frk Bertha Hansen skulde arve hende, medens de andre Søkende intet skulde have.

I en Skrivelse af 21. Juni 1932 fra Afdøde til Fru Schneidau hedder det bl a:

»Der bliver vel nok lidt Penge, som du skal faa fra mig, men derom skal du nærmere faa Besked.«

I en Skrivelse af 27. September 1932 fra Afdøde til Fru Schneidau hedder det bl a:

»Med Hensyn til de Penge, jeg sagde, jeg vilde sende til dig, de bliver overladt til Hr Andersen Skibsfører P Andersen, Vort Hjem, Marstal.«

Den sidstnævnte Skrivelse gav Anledning til den ovennævnte Forespørgsel fra Fru Schneidau til Sagsøgte.

Under Domsforhandlingen har saa vel Sagsøgerinden som Sagsøgte afgivet Partsforklaring i nøje Overensstemmelse med deres Procedure, hvorhos bl a Sagsøgtes Hustru Fru Petra Jensine Andersen og Fru Bertha Margaretha Amanda Christensen har afgivet Vidneforklaring.

Fru Pedersen forklarede i nøje Overensstemmelse med sin Mand, at Sagsøgerinden nogen Tid efter, at hun havde overtaget Afdødes Pleje, meddelte dem, at hun fremtidig skulde have 40 Kr maanedlig i Løn, og at hun, hvis hun blev hos Afdøde til hendes Død, skulde have Hus og Indbo, men ingen Penge.

Fru Bertha Christensen forklarede, at der altid havde bestaaet det bedste Forhold mellem Afdøde og Fru Schneidau, til hvem Afdøde ofte havde sendt Gaver.

Efter det saaledes oplyste finder Retten vel at maatte give Sagsøgerinden Medhold i, at den af Sagsøgte som det maa antages efter Afdødes Ønske foretagne Overførelse af den under Sagen omhandlede Sparekassebog og Bankbog til at lyde paa Fru Schneidaus Navn ikke kan opfattes som en Livsgave, men maa anses som en Gave, der først var bestemt til at opfyldes efter Giverindens Død, og som der efter dens Beskaffenhed og da Testamentsformerne ikke er iagttagne, ikke kan tillægges retslig Gyldighed, saafremt der fra nogen rette Vedkommende rejses Indsigelse mod samme. Retten maa imidlertid efter den af Sagsøgte afgivne Partsforklaring og den af Sagsøgtes Hustru afgivne Vidneforklaring i Forbindelse med det iøvrigt i Sagen oplyste overfor Sagsøgerindens Benægtelse anse det for tilstrækkelig godtgjort, at det har været Afdødes Hensigt, at Bøgerne ved hendes Død skulde tilfalde hendes Søster Fru Schneidau, og at det i Overensstemmelse hermed mellem Afdøde og Sagsøgerinden er blevet aftalt, at sidstnævnte kun skulde arve Afdødes Hus og Indbo, men ikke de Penge, som hun maatte efterlade sig. Afdøde kan ikke anses at have afskaaret sig fra at træffe en saadan Ændring i det af hende og hendes Søster Fru Albertsen i sin Tid oprettede gensidige Testamente derved, at hun i Henhold til Testamentet har overtaget Fru Albertsens Bo som eneste Arving. Herefter maa de paagældende Bøger tilfalde Afdødes Arvinger efter Loven, medmindre de, efter at der af Skifteretten er givet dem Lejlighed til at udtale sig, maatte være villige til at anerkende Gyldigheden af den af Afdøde uden iagttagelse af Testamentsformerne til Fordel for Fru Schneidau trufne Disposition. Sagsøgerindens Protest mod Gyldigheden vil der efter det ovenfor statuerede ikke kunne tillægges nogen Betydning. Herefter vil Sagsøgte ikke kunne tilpligtes til at udlevere Bøgerne til Sagsøgerinden, men hans Frifindelsespaastand vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde tilsvare Sagsøgte med 200 Kr.

Torsdag den 7. Oktober.

Nr 9/1937.   **Chauffør Ewald Larsen** (Landsretssagfører Bröcker)
 m o d

Landsretssagfører **Rønby** som Medhjælper for Skifteretten for Skive Købstad m v i Dødsboet efter Murer **Daniel Larsen** (Trolle),

betræffende Betaling af en Restsum for Byggearbejde.

Vestre Landsrets Dom af 23. December 1936: Sagsøgte, Chauffør Ewald Larsen, bør til Sagsøgeren, Landsretssagfører Rønby, som Medhjælper for Skifteretten i Skive Købstad m v i Murer Daniel Larsens Dødsbo, betale 2961 Kr 97 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a

fra den 22. Juli 1936 indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr, hvilke Beløb udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Sagens Paadømmelse har 12 Dommere deltaget.

I en Skrivelse af 5. April 1937 har Likvidator i Dansk Spare- og Byggeselskab Dommer Teisen bl a udtalt, at det med Bestemthed kan siges, at selv om Appellanten ingen Restancer havde haft, vilde han ikke have opnaaet Laantildeling inden Selskabet traadte i Likvidation den 8. April 1936.

Det er ikke godtgjort, at Daniel Larsen har paataget sig Risikoen for Udfaldet af Prioriteringen, og da den Forening, hvori begge var enige om at Laanet skulde søges, er traadt i Likvidation, maa Appellantens Skyld betragtes som forfalden i al Fald ved Sagens Anlæg.

Herefter og idet den indankede Doms Begrundelse for ikke at tage Appellantens subsidiære Paastand til Følge, kan tiltrædes, vil Landsrettens Dom efter Indstævntes Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Chauffør Ewald Larsen, til Indstævnte, Landsretssagfører Rønby som Medhjælper for Skifteretten for Skive Købstad m v i Dødsboet efter Murer Daniel Larsen, 300 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgte, Chauffør Ewald Larsen, Skive, havde købt en Grund paa Viborgvej, sammesteds, blev der i Begyndelsen af Aaret 1932 mellem ham og hans nu afdøde Broder, Murer Daniel Larsen truffet Aftale om, at denne skulde bygge et Hus til Sagsøgte paa Grunden for en Byggesum, der endeligt fastsattes til 10 000 Kr. Om Byggeriet blev intet skriftligt Dokument oprettet. Der blev optaget Byggelaan, som dækkede en Del af Byggesummen, hvorhos Daniel Larsen lovede Sagsøgte, at Betalingen af Restbyggesummen maatte vente, indtil et Laan, som Sagsøgte havde søgt optaget i »Dansk Spare- og Byggeforening« blev bevilget og udbetalt. Sagsøgte var i Sommeren 1932 flyttet ind i Bygningen, der da ikke var helt fuldført. Daniel Larsen døde den 24. Marts 1934, paa hvilket Tidspunkt det paagældende Laan endnu

ikke var modtaget. Boet efter ham, der var insolvent, blev taget under offentlig Skiftebehandling ved Skifteretten for Skive Købstad m v, og Landsretssagfører Rønby, Skive, blev antaget som Skifterettens Medhjælper i Boet.

Idet Sagsøgeren, Landsretssagfører Rønby som Skifterettens Medhjælper i nævnte Dødsbo, har anbragt, at Sagsøgte Skyld til Broderen og nu til hans Dødsbo udgør 2961 Kr 97 Øre, har han under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale dette Beløb med Renter heraf 4 pCt p a fra den 21. Januar 1933 til Stævningens Dato den 22. Juli 1936 og 5 pCt p a fra den sidstnævnte Dag, indtil Betaling sker. Sagsøgeren har derhos nedlagt en subsidær Paastand med Hensyn til Tidsrummet for Beregningen af Renten 4 pCt.

Sagsøgte har nedlagt Paastand om Frifindelse for Tiden, subsidært mod Betaling af 2262 Kr 97 Øre med Renter deraf 5 pCt p a fra den 22. Juli 1936, indtil Betaling sker, hvilket Beløb fremkommer ved, at Sagsøgte har opstillet forskellige Modkrav.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgte anført, at »Dansk Spare- og Byggeforening« traadte i Likvidation den 8. April 1936 og fremdeles er under Likvidation, og at han som Følge heraf ikke har opnaaet det af ham ansøgte Laan, saaledes at Betingelsen for Betalingen af Restbyggesummen endnu ikke foreligger efter den mellem ham og hans afdøde Broder i sin Tid trufne Aftale.

Det fremgaar af det oplyste, at Sagsøgte den 13. November 1932 indgav Begæring om Laan til Foreningen, hvis Formaal efter dens Vedtægter var at skaffe Medlemmerne rentefri Laan ved Tilvejebringelse af en Sparekapital, som udlaantes til de af Foreningens Medlemmer, der havde indgaaet Spare-Kontrakt i Henhold til Foreningens almindelige Spare- og Laanebetingelser.

Foreningen akcepterede Begæringen den 16. November 1932, saaledes at der herefter ifølge Vedtægterne var oprettet en saakaldet »Byggesparekontrakt« mellem Foreningen og Sagsøgte.

Efter Vedtægternes § 3 forpligtede Byggesparerne sig til at yde en maanedlig Mindstebetaling af 2 Kr pr Tusind af den begærede Byggesparesum, indtil hele Laanet var udbetalt. Endvidere skulde de ifølge § 7 fra og med det andet Spareaar at regne og indtil Tildeling — hvorom nedenfor — havde fundet Sted, erlægge 2 pro mille aarlig af Byggesparesummen til Administrations- og Driftsomkostninger, og naar Tildeling havde fundet Sted 4 pro mille aarlig. Fra og med det andet Spareaar indeholdtes disse Ydelser i de vedtægtsmæssige Spare- og Afragsydelser og fradroges disse. Efter Vedtægternes § 5 fandt Tildeling Sted i Forhold til de tilstedeværende Midler.

»Tildelingsekspektant« var Byggespareren, saa snart han:

- 1) havde været Byggesparer i mindst 12 Maaneder
- 2) og tillige havde opnaaet en Opsparing paa mindst 15 pCt af Byggesummen.

I Vedtægternes § 3 hedder det derhos:

»Saafremt de maanedlige Pligtydelser ikke overholdes, udskydes Tidspunktet, hvorfra Opsparingen regnes som paabegyndt een Maaned for hver Gang, den maanedlige Pligtydelse udebliver.«

Sagsøgte har efter det oplyste den 14. Januar 1933 til Foreningen indbetalt paa een Gang de nævnte 15 pCt af Byggesparesummen, men har ikke betalt de maanedlige Ydelser til Administrations- og Driftsomkostninger fra og med April Maaned 1935.

Idet der efter det foreliggende maa gaas ud fra, at Sagsøgte ved at være i Restance som anført betydeligt har forringet sin Stilling som »Tildelingsekspektant«, findes der at maatte gives Sagsøgeren Medhold i en af ham fremsat Paastand om, at Sagsøgte har gjort sig skyldig i Misligholdelse af Kontrakten mellem ham og Foreningen, og at denne Misligholdelse uden Hensyn til Foreningens Likvidation i 1936 maa faa den Indflydelse paa Forholdet mellem Sagsøgte og Sagsøgeren, at denne derved er blevet frigiort for sin Forpligtelse til at afvente Tildelingen af Laanet til Sagsøgte fra Foreningen. Sagsøgte maa allerede herefter være pligtig nu at betale Sagsøgeren, hvad der rettelig tilkommer denne uden at det bliver nødvendigt at gaa nærmere ind paa Følgerne af Likvidationens Indtræden med Hensyn til Betalingspligten, hvorhos yderligere bemærkes, at det ikke mod Sagsøgerens Benægtelse er godtgjort af Sagsøgte, at afdøde Daniel Larsen har paataget sig nogen Forpligtelse til at ordne alle Pengesagerne. Den af Sagsøgte nedlagte principale Paastand kan saaledes ikke tages til Følge.

Striden drejer sig herefter om et Differencebeløb paa 699 Kr, som Sagsøgte har paastaaet modregnet i det af Sagsøgeren indsogte Beløb, idet Sagsøgte gør gældende, at der i den mellem ham og hans Broder aftalte Byggesum var inkluderet Nedlæggelse af to Rækker Fliser for vestre Ende af Huset, anslaaet af Sagsøgte til 66 Kr samt Indretning af Badeværelse med Fliser paa Væggen og Tilbehør iøvrigt, ansat af Sagsøgte til ialt 633 Kr tilsammen 699 Kr.

Da ingen af disse Arbejder er udført, formener Sagsøgte sig berettiget til at kræve Modregning som paastaaet, saa meget mere som det, selv om Arbejderne ikke udtrykkeligt var inkluderet i Byggesummen, maatte anses som Mangler ved Huset, at disse Arbejder ikke var udført.

Da en under Sagen retlig udmeldt Skønsmand har udtalt, at det maa bero paa nærmere Aftale om Unkladelsen af de paagældende Arbejders Udførelse kan betegnes som Mangler, og at han som Følge heraf ikke uden at kende Aftalen kan betegne Ikke-Udførelsen som Mangler, hvilken Udtalelse Retten finder at burde lægge til Grund, samt da Sagsøgte ikke mod Sagsøgerens Benægtelse har godtgjort, at de paagældende Arbejder var inkluderet i den aftalte Byggesum, vil det af Sagsøgte fremsatte Modkrav ikke kunne komme i Betragtning.

Idet der efter det foreliggende ikke findes at tilkomme Sagsøgeren Renter fra et tidligere Tidspunkt end Sagsanlægget, vil der med denne Ændring i Overensstemmelse med det foranførte være at give Dom efter hans Paastand.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 300 Kr.

Torsdag den 7. Oktober.

Nr 25/1937. **Turistforeningen for Sønderborg og Omegn**
(Heilesen)

mod

Ministeriet for offentlige Arbejder (Kammeradvokaten),

betræffende Spørgsmaalet om de af Appellanten arrangerede Turist-rundture kan finde Sted uden Tilladelse efter §§ 2 og 3 i Lov Nr 166 af 4. Juli 1927.

Vestre Landsrets Dom af 9. December 1936: De Sagsøgte, Turistforeningen for Sønderborg og Omegn, bør anerkende, at de af dem iværksatte Turistrundture med Motoromnibus ikke kan finde Sted uden forud meddelt Tilladelse efter Reglerne i §§ 2 og 3 i Lov Nr 166 af 4. Juli 1927 om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer. Til det offentlige betaler de Sagsøgte de Retsafgifter, som skulde have været erlagt og Godtgørelse for det Stempelpapir, der skulde have været brugt, hvis Sagen ikke for Sagsøgernes Vedkommende havde været afgiftsfri og i Salær til den kst Kammeradvokat 300 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret. I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Seks Dommere finder, at den indankede Dom i Henhold til de i den anførte Grunde bør stadfæstes, og at det bør paalægges Appellanten i Salær for Højesteret til Kammeradvokaten at betale 300 Kr. I Salær til den for Appellanten for Højesteret beskikkede Sagfører vil de tilkende 300 Kr, der udredes af det offentlige.

Tre Dommere finder at selve Kørslen og Vederlaget herfor i det i Sagen ommeldte Tilfælde er af underordnet Betydning i Forhold til hele Rejsens Ordning og Formaal, og at denne Kørsel navnlig under Hensyn til Lovens Forarbejder ikke kan antages at omfattes af Loven.

Een af disse Dommere lægger tillige Vægt paa at Turistforeningen, der ikke selv drev Omnibuskørsel og kun varetog en ideel Interesse ved Foretagendet, ikke kunde siges at omgaa Loven ved at overlade Selskabets Befordring til en Vognmand.

Disse tre Dommere vil derfor tage Appellantens Paastand om Frifindelse til Følge og paalægge Indstævnte at betale Sagens Omkostninger.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret til Kammeradvokaten betaler Appellanten Turistforeningen for

Sønderborg og Omegn 300 Kr. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Heilesen 300 Kr, der udredes af det offentlige.

De Appellanten paalagte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1935 planlagde de Sagsøgte, Turistforeningen for Sønderborg og Omegn i Sønderborg, at lade foranstalte i Tiden fra den 14. Juni til den 15. August Turistrundture med Motoromnibus ad følgende Rute: Sønderborg — Mommark — Faaborg — Svendborg — Rudkøbing — Nakskov — Møen — København — Nordsjælland — Grenaa — Mols — Aarhus — Silkeborg — Vejle — Lillebæltsbroen — Kolding — Aabenraa — Sønderborg. Ruten skulde befares i Løbet af 7 Dage saaledes, at Vognen vilde være i kontinuerlig Drift. Prisen for Deltagelse var sat til 120 Kr pro persona, hvori var indbefattet Betaling foruden for Kørsel ogsaa for Hotelophold og Forplejning undervejs samt for Færgeoverfarterne og for Bistand af stedkendt Fører. Deltagerne, der kunde tiltræde Rundturen ikke blot i Sønderborg, men ogsaa i de andre af Ruten passerede Byer skulde indtegne sig i Forvejen til hele Turen tilbage til hver enkelts Udgangspunkt. De Sagsøgte havde truffet Aftale med Vognmand Magnus Hermansen i Sønderborg, der havde paataget sig at udføre Turene, uanset hvor mange eller hvor faa Deltagere, der tegnede sig, for 120 Kr pr Deltager, og som selv maatte bære den økonomiske Risiko. Turene skulde dog planlægges i Enkeltheder af de Sagsøgte, der havde truffet Aftale med de paa-gældende Hoteller om Prisen for de eventuelle Deltageres Ophold og Fortæring saavel som med de lokale Turistforeninger om Bistand ved Deltageres Omvisning. Sagsøgerne, Ministeriet for offentlige Arbejder i København, der var blevet bekendt med Planen, meddelte i Skrivelse af 16. April 1935 gennem Politimesteren i Sønderborg Købstad de Sagsøgte, at den paatænkte Kørsel efter Ministeriets Formening omfattedes af Reglerne i Lov Nr 166 af 4. Juli 1927 om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer, og efter at de Sagsøgte havde indgivet Andragende til Sagsøgerne om Tilladelse til at foretage de beskrevne Turistrundture, henviste disse i Skrivelse af 13. Juni 1935 de Sagsøgte til at søge Tilladelse indhentet i Overensstemmelse med Reglerne i nævnte Lov, hvorved de tilføjede, at de ikke vilde kunne støtte, at saadan Tilladelse blev givet. Uden at søge den omhandlede Tilladelse indhentet afsendte de Sagsøgte den første Vogn den 9. August 1935, men da ingen Tilslutning var opnaaet hverken til denne eller til en til den 16. s M berammet ny Tur, opgav de Sagsøgte at gøre yderligere Forsøg i Sommeren 1935, hvorimod de atter i 1936 vilde tage Planen op.

Idet Sagsøgerne har anført, at Turistrundkørselen omfattes af Reglerne i fornævnte Lov i Henhold til Bestemmelsen i Lovens § 1, 1. Stk, har de under nærværende Sag paastaat de Sagsøgte tilpligtet at aner-

kende, at de iværksatte Turistrundture ikke kan finde Sted uden forud meddelt Tilladelse efter Reglerne i §§ 2 og 3 i bemeldte Lov. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, at den iværksatte Turistrundkørsel ikke omfattes af Lovens Regler, og de har i saa Henseende i første Række anbragt, at Bestemmelsen i Lovens § 1, 1. Stk har til Forudsætning, at den paagældende Kørsel foretages i erhvervsmæssigt Øjemed, men at dette ikke er Tilfældet med Hensyn til den af dem iværksatte Kørsel, for hvilken de ikke oppebærer nogen økonomisk Vinding, og hvis Formaal alene er at fremme Turistlivet.

Heri kan der imidlertid ikke gives de Sagsøgte Medhold. Som foran nævnt har Vognmand Hermansen overtaget det økonomiske Ansvar for Kørslen, der falder indenfor hans almindelige Virksomhed, og hvoraf han efter det oplyste maa antages at kunne paaregne sædvanlig Fortjeneste. Da de Sagsøgte saaledes lader Kørslen drive som erhvervsmæssig, er det i denne Henseende uden Betydning, at de ikke selv har nogen Indtægt af den, eller at de med den forfølger ideelle Formaal.

De Sagsøgte har dernæst anbragt, at den iværksatte Turistrundkørsel, selv om den maa anses som erhvervsmæssig drevet, dog falder udenfor Lovens Rammer, og de har i saa Henseende henvist de l s til, at Loven maa antages alene at omhandle Rutekørsel, hvorved maa forstås en Kørsel, der — i Modsætning til Turistrundkørslen — sker frem og tilbage ad samme Vej og saaledes, at Passagererne ogsaa kan løse Billet til de eventuelt mellem Endepunkterne liggende Stationer, de l s til, at de med Turistrundkørslen befordrede Personer ikke kan anses i Lovens Forstand at være af hinanden uafhængige de l s til, at det ikke er et Transportmiddel i egentlig Forstand, de har sat i Gang, idet selve Kørslen kun er et nødvendigt og ganske underordnet Tilbehør til deres egentlige Formaal at fremme Turistlivet ved at muliggøre Besøg paa de dertil egnede Steder paa en bekvem og økonomisk overkommelig Maade, og endelig til, at de reale Hensyn, der ligger bag Lovens Regler, ikke rammer en Kørsel som den af de Sagsøgte iværksatte, idet de særlig har henvist til Formaalet med Turistrundkørsel og til, at der ingen Mulighed er for, at den kan paaføre den almindelige Rutebiltrafik nogen Konkurrence.

Ej heller disse Indsigelser findes imidlertid at kunne tages til Følge. Det fremgaar af Lovens Regler, jfr. saaledes modsætningsvis Bestemmelsen i dens § 1, 2. Stk, at det ikke, for at Omnibuskørsel kan falde ind under Paragraffens 1. Stk kan kræves, at Kørslen finder Sted i Rute. Da dernæst Deltagelse i Rundturene staar aaben for alle og enhver paa den foran beskrevne Maade, maa den for Lovens Anvendelse stillede Betingelse, at Køretøjet benyttes af hinanden uafhængige Personer anses opfyldt, idet det i saa Henseende findes uden Betydning, at de paagældende som Deltagere i Rundturen forsaavidt har fælles Formaal. Lovens § 1, 1. Stk kan saaledes efter sit direkte Indhold omfatte en Kørsel som den heromhandlede og tilbage staar endnu de Sagsøgte Anbringende om, at Turistrundkørslen paa Grund af sin særlige Beskaffenhed dog falder udenfor Lovens Omraade. Det kan nu ikke

antages, at selve Kørslen fra Sted til Sted er af saadan underordnet Betydning som af de Sagsøgte anført, hvad enten der ses hen til dens Betydning for Formaalets Realisation eller til den økonomiske Værdi, hvormed den indgaar i de samlede Ydelser. Det er i saa Henseende oplyst, at Vognmand Hermansen har regnet med, at af Prisen for Turen 120 Kr 20 a 25 Kr skulde udgøre Dækning af de direkte Udgifter til Kørslen, bortset fra Chaufførløn og Færgefart. At Kørslen indgaar som Led i en Turistrundrejse maa dernæst være uden Betydning, idet der savnes Hjemmel til at antage, at den, der til sit særlige Formaals Iværksættelse anvender Omnibuskørsel, ikke vil have at respektere den herfor gældende Lovgivning. Endelig bemærkes, at det vel fremgaar af Loven og dens Forarbejder, at man ikke særlig har haft for Øje Kørsel som den heromhandlede, der paa den ene Side ikke vel lader sig bringe til Udførelse ved Hjælp af andet Befordringsmiddel end Motoromnibus og paa den anden Side betalingsmæssigt er organiseret saaledes og sammenknyttet paa en saadan Maade med de andre Ydelser, at den næppe lader sig anvende som almindelig Trafikmiddel. Men dels er i hvert Fald visse Arter af Turistkørsel direkte omhandlet i Loven, og dels ses det ikke at falde udenfor, hvad der ved denne tilsigtes, at ogsaa Omnibuskørsel som den heromhandlede undergives den i Loven omhandlede Kontrol.

Efter det saaledes anførte vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge.

De Sagsøgte findes derhos at burde betale Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Nr 175/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Niels Gregersen Mathiasen (Landsretssagf G Alstrup),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 226, jfr § 223, Stk 2.

Dom afsagt af Retten for Esbjerg Købstad m v den 23. Februar 1937: Tiltalte, Tjenestekarl Niels Gregersen Mathiasen, Nordby, Fanø, bør for det offentlige Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige, derunder i Vederlag til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Alstrup, Esbjerg, 100 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 9. Juni 1937: Tiltalte Niels Gregersen Mathiasen bør hensættes i Fængsel i 40 Dage. I Erstatning til Pigen Signe M Brinck Lauridsen betaler han 500 Kr, der bliver at indsætte i Overformynderiet. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkost-

ninger for begge Retter og derunder — foruden de Tiltaltes Forsvarer ved Underretten tillagte Salærer 100 Kr og 30 Kr — til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Alstrup, i Salær 75 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 45 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Samtlige Dommere har stemt for at stadfæste den indankede Dom. For seks Dommers Vedkommende sker Stadfæstelsen i det hele i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, medens tre Dommere — med Tiltrædelse iøvrigt af disse Grunde — finder, at Signe Lauridsens, og ikke Tiltaltes, Forklaring om det den 15. Marts 1936 passerede vil være at lægge til Grund ved Paadømmelsen.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Den idømte Erstatning at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved 3. jyske Statsadvokators Anklageskrift af 11. Januar 1937 er Tjenestekarl Niels Gregersen Mathiasen sat under Tiltale ved nærværende Ret til at lide Straf efter Straffelovens § 223, 2. Stk, i Anledning af, at han den 15. Marts 1936 om Morgenen under groft Misbrug af en paa Alder og Erfaring beroende Overlegenhed har forført Signe Margrethe Brinck Lauridsen, født den 25. September 1919, til Samleje, hvilket fandt Sted paa Gaardspladsen til Gaardejer Jens Hansen Lauridsens Ejendom i Rindby.

Tiltalte er født den 25. Juni 1906 i Rindby og ikke fundet tidligere straffet.

Han har forklaret, at han om Aftenen den 14. Marts f A var til Bal sammen med Signe Lauridsen i Forsamlingshuset i Rindby, hvor Rindby Gymnastikforening afholdt Bal i Forbindelse med en Opvisning.

Tiltalte, der tidligere kun havde talt enkelte Gange med Signe Lauridsen og antog, at hun var 18—19 Aar gammel, dansede flere Gange med hende i Løbet af Natten, og da Ballet var forbi ved 3 Tiden om Morgenen, fulgte han hende hjem til hendes Forældres Gaard i Rindby. De gik ind paa Gaardspladsen, hvor de satte sig paa Taget af en Kaninkasse, der stod op imod Laden, og Tiltalte lagde Armen om hendes

Liv. Da der var gaaet en Timestid paa denne Maade, spurgte Tiltalte hende, om han kunde faa Samleje med hende, men det vilde hun ikke. Han klemte hende nu lidt om Livet og stak derefter Haanden op under hendes Tøj og befølte hende i Skridtet. Hun gjorde ingen Modstand mod disse Tilnærmelser, og da han paany foreslog Samleje, svarede hun ikke rent Ja eller Nej, men udtalte: »Det er ikke værd« eller lignende. Tiltalte trak nu hendes Benklæder ned, hvorefter hun af sig selv lagde sig op paa Kaninkassen og fandt sig i, at Tiltalte lagde sig oven paa hende og fuldbyrdede Samleje. Hun gjorde ingen Modstand, klagede sig ikke over Smerter og protesterede ikke paa nogen Maade imod Behandlingen. Skønt der havde været den letteste Adgang til at tilkalde Hjælp, især da der midt under det hele gik nogle Personer forbi i Nærheden, foretog hun sig intet.

Da Samlejet var forbi, tog de Afsked med hinanden og aftalte, at de skulde mødes den følgende Tirsdag. Hun gjorde ingen Modstand, da han kysede hende til Afsked.

Signe Margrethe Brinck Lauridsen har som Vidne forklaret, at hun intet havde imod at blive fulgt hjem af Tiltalte, hvem hun ikke havde noget særligt Kendskab til i Forvejen.

Da de var kommet til hendes Bopæl, satte Tiltalte sig paa en i Gaarden staaende Kaninkasse og gav sig til at passiare med Vidnet, som blev staaende ved Siden af Tiltalte. De talte nu sammen i ca 3 Kvarter, og Samtalen vedrørte ikke kønslige Forhold, ligesom Tiltalte ikke paa noget Tidspunkt under Samtalen foretog legemlige Tilnærmelser eller Berøringer af nogen Art overfor Vidnet. Efter ca 3 Kvarters Forløb greb Tiltalte pludselig fat i Vidnet og væltede hende om paa Taget af Kaninhuset. Bevægelsen foregik hurtigt og kom ganske uventet for Vidnet, der havde staaet lige ved Siden af det ret lave Kaninhus. Tiltalte lagde nu sin ene Haand paa Vidnets Bryst, medens han trak hendes Benklæder ned. Vidnet, der nu var klar over, hvad Hensigten var, sagde til Tiltalte, at han skulde lade være, men hun var ikke i Stand til at yde nogen virkelig Modstand paa Grund af den Stilling, hun indtog. Hun forsøgte at klemme sine Ben sammen, men Tiltalte tvang hendes Ben fra hinanden ved at føre sit Ben ind imellem dem. Vidnet kunde vel have skreget og derved tilkaldt Hjælp, men hun undlod dette, da hun ikke mente, at hun vilde blive besvangret ved Samlejet. Der var Smerter forbundet med dette, hvilket foranledigede Vidnet til endnu engang at protestere. Det var første Gang, hun havde kønslig Omgang med nogen, og den Behandling, hun var Genstand for, bevirkede, at hun, der til at begynde med følte Ulyst, senere fik Lystfølelse.

Efter Samlejet aftalte de, at de skulde mødes den følgende Tirsdag i Forsamlingshuset, og Vidnet gjorde ingen Modstand, da Tiltalte kysede hende, inden han gik. Den 25. November f A fødte Signe Lauridsen et Barn, og først Aftenen forinden fortalte hun sine Forældre om sin Tilstand. Efter Fødslen fortalte hun dem, hvad der var passeret mellem hende og Tiltalte den 15. Marts f A.

Da nu Tiltalte efter det under Sagen oplyste maa antages at have handlet uden Kendskab til Signe Lauridsens Alder, idet han hverken af hende eller andre var blevet gjort bekendt med denne, og da hans

Forklaring om, at han ved den paagældende Lejlighed antog hende for at være 18—19 Aar gammel, under de foreliggende Omstændigheder ikke findes at kunne forkastes, vil han være at frifinde for det offentlige Tiltale.

Sagens Omkostninger udredes af det offentlige, derunder i Vederlag til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Alstrup, 100 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Esbjerg Købstad m v den 23. Februar 1937 afsagte Dom er paaanket alene af det offentlige.

Om Tiltalte er det, navnlig ved hans Forklaringer efter Sagens Indankning for Landsretten og særlig under Domsforhandlingen oplyst, at han, der i Aaret 1926 har avlet et Barn udenfor Ægteskab, til hvilket han er tilpligtet at betale Underholdsbidrag, senere har haft Samleje med 5—6 unge Piger, hvorhos han i Løbet af det sidste Aar før 15. Marts 1936 har foretaget uterlige Handlinger overfor tre med Signe M Brinck Lauridsen jævnaldrende Piger, med hvilke han forsøgte at faa Samleje.

Selv om Tiltaltes Forklaring lægges til Grund ved Paadømmelsen, maa det statueres, at han har forført Signe M Brinck Lauridsen til Samleje, og at dette er sket under groft Misbrug af hans saavel paa Alder som Erfaring beroende Overlegenhed.

Efter alt foreliggende, derunder det efter Sagens Indankning for Landsretten oplyste, maa det endvidere, selv om det ikke kan anses godtgjort, at Tiltalte har kendt Pigens Alder, statueres, at han — som efter sin Forklaring ved den paagældende Lejlighed ikke tænkte over, hvor gammel Pigen var — efter sit Kendskab til Forholdene paa Stedet, Pigen selv og hendes jævnaldrende har handlet uagtsomt med Hensyn til Bedømmelsen af hendes Alder.

Herefter vil Tiltalte i Medfør af Straffelovens § 226, jfr § 223, Stk 2, være at anse med en Straf, der vil kunne bestemmes til Fængsel i 40 Dage.

Tiltalte vil derhos overensstemmende med en af Pigens Værge under Sagen nedlagt Paastand være at tilpligte at betale hende en Erstatning for Tort samt Forstyrrelse af Stilling og Forhold, hvilken Erstatning findes at kunne bestemmes til 500 Kr, som vil være at indsatte i Overformynderiet.

Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført.

Mandag den 11. Oktober.

Nr 168/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Marie Cathrine Nielsen, født Hvorslev, og **Alfred Kjærgaard Nielsen** (Schiørring),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 72 af 14. Marts 1934 §§ 24, 25 Stk 1 og 26 Stk 2.

Dom afsagt af Retten for Sæby Købstad m v den 11. Januar 1937: De Tiltalte Marie Cathrine Nielsen og Alfred Kjærgaard Nielsen bør straffes med Hæfte i henholdsvis 20 Dage og 10 Dage samt in solidum udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Bo, Sæby, 150 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 22. April 1937: De Tiltalte Marie Cathrine Nielsen, f Hvorslev, og Alfred Kjærgaard Nielsen bør straffes med Hæfte hver i 40 Dage. Der gives de Tiltalte Paalæg om under Ansvar efter Lov Nr 72 af 14. Marts 1934 § 27, 2. Punktum. helt at afholde sig fra at tage Syge i Kur. I Henseende til Sagens Omkostninger i første Instans bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Saa udreder de Tiltalte og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder til den for dem beskikkede Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører Bo, i Salær 80 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 35 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Samtlige Dommere har stemt for at stadfæste den indankede Dom, for fire Dommers Vedkommende dog saaledes, at det de Tiltalte i Henhold til Lægelovens § 27, 2. Punktum meddelte Paalæg bortfalder. Stadfæstelsen sker i det hele i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, idet der dog gøres følgende Bemærkninger:

Forsaauidt det for Højesteret er gjort gældende, at de Tiltaltes af Bøn ledsagede blotte Haandspaalæggelse paa Patienterne ikke kan betegnes som en Tagen i Kur, bemærkes at det efter det oplyste har drejet sig om en Strygning eller Beføling af Patienten og at Behandlingens Virksomhed angives at bero paa en særegen Evne hos Tiltalte Marie Cathrine Nielsen til at overføre Sygdomme til hendes eget Legeme og derpaa at skille sig af med den.

I det i Anklagens Forhold II omhandlede Tilfælde var Fru Glinvad udsat for en paaviselig Fare ved at hun ikke i sit alvor-

lige Sygdomstilfælde straks er kommet under den nødvendige Lægebehandling, derunder antagelig Paalæg om at holde sig i Ro og at forblive sengeliggende.

Med Hensyn til Forhold III bemærker fem Dommere, at under de Tiltaltes Behandling af Fru Dam fra 23. Marts 1936 til 17. Maj 1936 undlod Familien at søge Lægebehandling og at Manden og Sønnen senere ved Lægeundersøgelse viste sig at lide af Tuberkulose der henholdsvis den 4. og 3. Juli 1936 medførte, at de maatte indlægges til Sanatoriebehandling.

Fire Dommere bemærker ad Forhold III, at der ikke under de foreliggende Omstændigheder er Grund til at antage, at det er de Tiltaltes Virksomhed, der har bevirket, at der ikke er truffet de fornødne Foranstaltninger til Forebyggelse af Smittens Udbredelse.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Schiørring betaler de Tiltalte, Marie Cathrine Nielsen, født Hvorslev, og Alfred Kjærgaard Nielsen, een for begge og begge for een, 150 Kr.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Politimesterens Anklageskrift af 19. Oktober 1936 er:

A. Marie Cathrine Nielsen, f Hvorslev, født i Sdr Rind Sogn den 27. Oktober 1883, boende sidst i Raunstrup, og tidligere straffet:

1. Ved Viborg Kriminalrets Dom af 10. April 1934 for Kvaksalveri og Overtrædelse af Navneloven med Bøde 250 Kr, stadfæstet ved Vestre Landsrets Dom af 21. Juni 1934, og

2. Ved samme Kriminalrets Dom af 7. September 1935 for Kvaksalveri efter § 24 i Lov Nr 72 af 14. Marts 1934, sammenholdt med Forordning 5. September 1794 § 5, jfr Lov 3. Marts 1854, med Hæfte i 30 Dage, stadfæstet ved Vestre Landsrets Dom af 26. November 1935, dog at Straffetiden er forhøjet til 40 Dage.

B. Alfred Kjærgaard Nielsen, født i Harridslev Sogn den 20. December 1887, boende sidst i Raunstrup og tidligere straffet:

1. Ved Viborg Kriminalrets Dom af 10. April 1934 for Meddelagtighed i Kvaksalveri og Overtrædelse af Navneloven med Bøde 150 Kr, stadfæstet ved Vestre Landsrets Dom af 21. Juni 1934, og

2. Ved samme Kriminalrets Dom af 7. September 1935 for Kvaksalveri efter § 24 i Lov Nr 72 af 14. Marts 1934, sammenholdt med Forordning 5. September 1794 § 5, jfr Lov 3. Marts 1854, med Hæfte i 20 Dage, stadfæstet ved Vestre Landsrets Dom af 26. November 1935,

sat under Tiltale til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr 72 af 14. Marts 1934 om Udøvelse af Lægegerning, nemlig:

I. Dens § 26, Stk 2, ved i Aalborg Amtstidende Nr 157 for 9. Juni d A at have ladet indrykke saalydende: »Bekendtgørelse. I Henhold til de mange Ønsker om Hjælp for Kræft og Tuberkulose, da maa jeg i denne Forbindelse anføre, at vi ifølge den nye Lægelov er afskaaret fra at hjælpe Mennesker, den eneste Maade er, at de hos Lægen faar en skriftlig Tilladelse til at forsøge Hjælp hos os. Telefon Raunstrup 13. A. Kjærgaard Nielsen, Raunstrup pr Hjallerup St.«

II. Dens § 24 ved den 27. Juni d A*) paa Fru Maren Kirstine Glinvads Bopæl i Klokkeholm at have taget denne i Kur for Mavesaar og derved udsat hende for paaviselig Fare.

III. Dens § 25 ved den 22. eller 23. Marts f A**) i Fladbro og paa Patientens Bopæl i Stenbjerg at have taget Fru Ingrid Rigi Dam i Kur for Tuberkulose, hvilken Sygdom de begge vidste, at Patienten led af.

I Henhold til Lægelovens § 27 er der nedlagt Paastand paa, at der i Dommen gives de Tiltalte, der begge tidligere er idømt Frihedsstraf for Kvaksalveri, Paalæg om under Strafansvar fremtidig helt at afholde sig fra at tage syge i Kur.

De Tiltaltes Forklaringer gaar ud paa, at de begge er tilstedeværende ved de Behandlinger, de giver deres Patienter. Forinden Behandlingen skal Patienten gennemlæse og underskrive en denne udleveret trykt Erklæring saalydende: »Herved erklærer undertegnede paa Tro og Love, at Fru Kjærgaard Nielsen ikke paa nogen som helst Maade har opfordret mig til at søge Behandling hos hende; endvidere at hun ikke har taget mig i Kur, ligesom hun ikke paa nogen Maade afholder mig fra at søge Læge eller tage Medicin, og da Lægehjælp ikke har kunnet helbrede mig for min Sygdom, og at jeg nu i Tiden ikke paa nogen Maade er under Lægebehandling, og ønsker jeg nu derfor af nævnte Grund at søge Hjælp hos Fru Kjærgaard Nielsen ved Bøn og Haandspaalæggelse. Denne Behandling bliver helt igennem og paa alle Maader paa mit eget Ansvar og uden Ydelse af Garanti for Helbredelse, og idet jeg er myndig, er jeg saaledes selv ansvarlig for mine Handlinger, og endvidere at jeg, før Behandlingen finder Sted, er fuldt ud vidende om, at mindste Ydelse for samme Behandling er 10 Kr. Skulde der i Medfør af Behandlingen opstaa Retsforfølgning, vil denne min herved afgivne Erklæring dog vedblivende staa ved Magt, idet jeg vedføjer, at ovennævnte Erklæring er nøje gennemlæst og overvejet, hvorfor jeg underskriver mit fulde Navn og Adresse«, og Tiltalte B spørger Patienten, om han er lidende af Kræft eller Tuberkulose eller er under Insulinkur for Sukkersyge, i hvilke Tilfælde de altid afvises. Behandlingen tager derefter sin Begyndelse ved, at Tiltalte B og undertiden ogsaa Tiltalte A beder en Bøn, og Tiltalte A falder i Trance, og herunder søger hendes Haand — den højre — automatisk det syge Sted paa Patienten og stryger ved mer eller mindre fast Berøring hen over dette, undertiden udenpaa Klæderne, undertiden som ved sengeliggende

*) ɔ: 1936. **) ɔ: 1935.

Patienter under Dynen og under Patientens Klæder. Tiltalte A's Øjne er fast tillukkede under Trancen, og hun føler alene, naar Patientens Sygdom gennem hendes Arm gaar over i hendes egen Krop, og naar dette er sket, »stopper den aandelige Kontrol«, hun kommer til sig selv igen og kan enten ryste Sygdommen af sig eller kaste den op. Som Regel er Tiltalte A's Arme og Bryst svulmet op efter en saadan udført Behandling. Tiltalte B er altid tilstede under Behandlingen, idet Tiltalte A, hvis hun bliver forstyrret af Støj eller lignende, kan falde, hvorfor Tiltalte B staar ved hendes Side for eventuelt at kunne gribe hende.

Tiltalte A fremhæver, at det er et Kald af Gud, at hun skal hjælpe sine Medmennesker paa den beskrevne Maade. De Tiltalte ordinerer aldrig Medicin eller fraraader Brug af Medicin eller Lægehjælp, men kun troende Mennesker, der har Tillid til Tiltalte A, kan hjælpes af hende. De Tiltalte erklærer sig religiøse tilhørende Indre Mission under Folkekirken.

Ingen af de Tiltalte har Authorisation som Læge.

Ad I.

Tiltalte B erkender, at han i Forstaaelse med Tiltalte A har indrykket den heromhandlede Bekendtgørelse i Aalborg Amtstidende og mulig ogsaa i et andet Blad, men begge hævder vedholdende, at det har ligget ganske udenfor deres Hensigt at reklamere for sig og deres Behandling af Syge — dette behøvede de ikke, idet de havde Patienter nok, undertiden saa mange, at de daarligt kunde overkomme at behandle dem — at Hensigten med Bekendtgørelsen alene var at afværge Patienter med Kræft eller Tuberkulose fra at spilde Tid og Penge paa at søge dem, og at Tilføjelsen af Telefonnummeret i Bekendtgørelsen skyldes en Tankeløshed eller dog snarere har Relation til Bekendtgørelsens sidste Sætning og er tænkt som en Anmodning til de Vedkommende om at søge telefonisk Oplysning, forinden en eventuel Behandling aftales.

Ad II.

Begge de Tiltaltes Forklaring gaar ud paa, at de efter gentagne Budsendelser — trods Tiltalte A's Ulyst dertil — engang i Juni 1936, mulig den 27. Juni — behandlede den sengeliggende Fru Maren Kirstine Glinvad i hendes Soveværelse i Hjemmet i Klokkeholm med Bøn og Haandspaalæggelse, at Fru Glinvads Mand forinden Behandlingen gennemlæste og paa sin Hustrus Vegne underskrev den ovenfor omtalte »Erklæring«, at Fru Glinvad forinden Behandlingen opgav at være lidende af Mavekatar og Gigt, hvorimod hun intet meddelte de Tiltalte om, at hun tidligere havde været opereret for Mavesaar eller Bughindebetændelse, at de Tiltalte ikke ad anden Vej havde Kendskab til Fru Glinvads Operation, at Fru Glinvad efter Behandlingen spurgte, om hun nu kunde staa op, hvortil Tiltalte A svarede, at det kunde hun bestemt ikke, at Hr Glinvad, der i hvert Fald for en Tid havde fjernet sig fra Soveværelset, spurgte, om de Tiltalte kom igen, hvad Tiltalte A besvarede benægtende, og at Hr Glinvad yderligere spurgte, om de Tiltalte kom igen, hvis der blev sendt Bud efter dem, men at Tiltalte A ogsaa paa dette Spørgsmaal havde givet bestemt Afslag.

Tiltalte A har hævdet, at hun under sin Behandling af Fru Glinvad følte, at dennes Sygdom ikke gik over i hende.

Som Vidne har Gaardejer Thomas Christian Glinvad af Klokkerholm forklaret, at han ikke erindrer bedre end, at der ved de Tiltaltes Tilstedekomst i hans og Hustruens Soveværelse ved omfinklearede Lejlighed enten af ham selv eller af hans Hustru eller af dem begge blev meddelt de Tiltalte, at hans Hustru sidste Vinter havde henligget paa Brønderslev Sygehus og der var opereret for Bughindebetændelse. Saa vidt Vidnet husker, blev der under Samtalen med de Tiltalte ikke talt om, at hans Hustru led af Mavekatarr eller Gigt, og han mener ikke, at hun dengang var eller senere er lidende af Gigt. Vidnet personlig har kun een Gang, nemlig telefonisk fra Telefoncentralen i Klokkerholm, anmodet de Tiltalte om at komme til Behandling af hans Hustru, og de kom ogsaa samme Dag. Vidnet husker ikke, hvorvidt hans Hustru spurgte, om hun maatte staa op eller Tiltaltes Svar hertil, men Tiltalte A udtalte, at Fru Glinvad sikkert snart blev sulten, men hun ordinerede intet om, hvad hans Hustru maatte spise. Vidnets Hustru blev liggende til næste Dag, og et Par Dage senere fik hun Blodstyrning. Vidnet betalte de Tiltalte 10 Kr for Behandlingen og 3 Kr for Kørsel.

Som Vidne har Fru Maren Kirstine Glinvad, der henligger som Patient paa Hjørring Sygehus, forklaret, at hun, skønt hun egentlig ikke troede fuldt og fast paa Tiltalte A's helbredende Evne, enedes med sin Mand om den 27. Juni f A, efter at hun Natten til 26. s M var blevet meget syg og var gaaet til Sengs, at tilkalde Tiltalte A, skønt Manden egentlig helst vilde have tilkaldt Læge. De Tiltalte kom om Eftermiddagen Kl 5—6 samme Dag, hvor hendes Mand om Formiddagen havde telefoneret til dem. Paa Tiltalte A's Forespørgsel erklærede Vidnet, at hun ikke var under Lægebehandling, men enten hun selv eller hendes Mand oplyste, at hun havde henligget paa Brønderslev Sygehus til Operation, og Vidnet mener, at det blev sagt, at hun der var opereret for Bughindebetændelse. Vidnets Mand var tilstede i Soveværelset hele Tiden og gik til Vinduet for at gennemlæse den Erklæring, Tiltalte B gav ham, og som han underskrev. Derefter tog Behandlingen sin Begyndelse, idet begge de Tiltalte bad en Bøn, og Tiltalte A berørte med begge sine Hænder Vidnet paa hendes blottede Mave og bevægede Hænderne frem og tilbage paa den.

Efter Behandlingen sagde Tiltalte A til Vidnet, at nu var hun rask og kunde staa op og lave Mad, da hun nok vilde blive sulten, og Tiltalte A tilføjede, at hvis Vidnet senere skulde mærke Sygdommen, skulde hun blot telefonere, saa skulde Tiltalte A komme igen, da det ikke var saa let at tage hele Sygdommen paa een Gang. Vidnet stod dog først næste Dag op, og dette vilde hun sikkert have gjort, selv om hun ikke Dagen før var blevet behandlet af Tiltalte A. Vidnet mindes ikke og anser det for usandsynligt, at der til de Tiltalte er talt om, at hun — Vidnet — led af Mavekatarr og Gigt. Vidnet troede ikke paa Tiltalte A's Udtalelse om, at hun nu var rask, og hun har forklaret, at hun ikke efter Behandlingen følte sig anderledes end inden denne. Trediedagen efter Behandlingen, nemlig den 29. Juni f A om Eftermiddagen blev Vidnet syg og fik Blodstyrning.

Ad III.

De Tiltalte erkender begge, at de engang i Marts f A har behandlet Fru Ingrid Rigi Dam paa hendes Bopæl i Stenbjerg ved Bøn og Haands-paalæggelse paa foran beskrevne Maade, og at de begge vidste, at Fru Dam var lidende af Tuberkulose, idet hun indtil Dagen før havde henligget paa Sanatorium for denne Sygdom. De Tiltalte har hævdedet, at de ikke da vidste, at det ved Lægeloven eller paa anden Maade var forbudt dem at tage saadanne Patienter under Behandling.

Ligeledes erkender Tiltalte A, at hun senere, da Fru Dam havde faaet et Tilbagefald, og hun derfor henvendte sig i de Tiltaltes Hjem, sad med Fru Dam i Haanden et Stykke Tid, men at hun ikke gav hende en egentlig Behandling, men har beskrevet det, hun foretog sig overfor Fru Dam som en »Styrkelsesbehandling«. Ved en senere tredie Lejlighed kørte de Tiltalte ind for at se til og besøge Fru Dam, men de Tiltalte vil ikke mindes heller ved dette Besøg egentlig at have behandlet Fru Dam, men Tiltalte A sad sammen med Fru Dam paa en Sofa og talte om gudelige Ting, og det er muligt, at Tiltalte B ved den Lejlighed bad en Bøn.

Fru Dams Ægtefælle, Vognmand Niels Ejnar Dam, Stenbjerg, har til en under Sagen fremlagt Politirapport forklaret, at de Tiltalte ved deres 2den og 3die Sammenkomst havde givet hans Hustru Behandling nøjagtig paa samme Maade som ved deres første Tilstedekomst i Dams Hjem i Stenbjerg.

Den for de Tiltalte beskikkede Forsvarer har nedlagt Paastand paa principalt, at de Tiltalte frifindes, subsidiært at de alene ikendes en Bøde efter Lægelovens § 25, Stk 1, for det i Anklagen under III nævnte Forhold, saaledes at Frihedsstraf undgaas, og at Lægelovens § 27 under Hensyn til de foreliggende Bagateltilfælde ikke bringes i Anvendelse.

Hvad nu Anklagens under I omhandlede Forhold angaar skønnes det efter det foreliggende og under Henvisning til den herommeldte Bekendtgørelses Indhold og Ordlyd mod de Tiltaltes Benægtelse betænkeligt at fastslaa, at den tilsiger at indeholde eller indeholder den ved Lægelovens § 26, Stk 2, forbudte Meddelelse, og de Tiltalte vil derfor ikke være at dømme for dette Forhold.

Hvad angaar Anklagens under II omhandlede Forhold udtaler Sundhedsstyrelsen, hvem Sagen har været forelagt i en under Sagen fremlagt Skrivelse af 30. September 1936 saalydende:

»Angaaende Fru Maren Kirstine Glinvad.

Sigtede Marie Kathrine Nielsen har udsat den paagældende for paaviselig Fare. Hendes Optræden er saa meget desto mere uforsvarlig, som hun blot ved at spørge Patienten kunde have faaet at vide, at hun

Færdig fra Trykkeriet den 27. Oktober 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 19

Mandag den 11. Oktober.

led af en saa alvorlig Sygdom som et Mavesaar, der tidligere havde forarsaget en Bristning af Mavesækken, saaledes at det havde været nødvendigt at foretage en Operation.«

I en fra Overlægen ved Brønderslev Sygehus i Sagens Anledning indhentet Erklæring af 26. August f A udtales bl a: »Det fremgaar ikke af Rapporten, hvordan Sygdomstilfældet den 26. Juni og 27. Juni ved »Fladbrokonen«s (Tiltalte A) Besøg optraadte, om det var anderledes eller værre end de tidligere Tilfælde, for hvilke Patienten plejede at gaa til Sengs et Par Dage. Man kan bagefter sige, at det i foreliggende Tilfælde maatte være farligt at følge Fladbrokonens Raad — — — Raad, som de af Fladbrokonen givne (hermed maa sigtes til de af Ægteparret Glinvad omfoklarede om at »staa op og lave noget Mad«, disse Raads Afgivelse benægtes af de Tiltalte, hvis Afhøring om Forhold II er paabegyndt den 7. September 1936) er i alle Tilfælde forkerte og letsindige, og hvis der forligger en af de omtalte Komplikationer, direkte farlige, bortset fra Faren ved, at Lægebehandling hindres eller udsættes.«

I en af Læge Wiese, nu af Varde, under Sagen fremlagt Erklæring af 3. September f A, er bl a udtalt, at han blev tilkaldt en Aften Kl 18—19, nemlig den 29. Juni f A — til Fru Glinvad, der denne Dag havde haft og under hans Ophold fik Blodstyrtning, og Erklæringen indeholder bl a følgende: »at afgøre, hvorvidt Fru Glinvad har været udsat for paaviselig Fare ved at have ladet sig underkaste Fladbrokonens Behandling, forekommer mig at være en Opgave, der paa Forhaand er uløselig.«

Idet det ikke af de af Hr og Fru Glinvad afgivne Vidneforklaringer skønnes med absolut Sikkerhed at fremgaa, at det er oplyst for de Tiltalte, at Fru Glinvad tidligere havde været opereret for Mavesaar eller Bughindebetændelse, og idet de Tiltaltes Forklaringer om at være gaaet ud fra, at Fru Glinvad, da de foretog deres Behandling af hende, alene led af Mavekatar eller Gigt og ikke en saa farlig Sygdom som Mavesaar, ikke kan forkastes, finder Retten efter det foreliggende og under Hensyn til, at Fru Glinvad, der ikke troede paa Tiltalte Fru Nielsens helbredende Evner saa lidt som hendes Udsagn om, at Fru Glinvad nu var rask, ikke som Følge af de Tiltaltes Behandling eller Udsagn ændrede sin egen Behandling af Sygdomsanfaldet den 26. Juni f A, men forblev liggende i Sengen til Dagen efter den skete Behandling og

først næste Dag stod op, hvad hun — som ved Helbredelse af tidligere Anfald — ogsaa vilde have gjort, selv om hun ikke havde faaet Behandling af de Tiltalte og til, at Behandlingen med Bøn og Haandspaalæggelse i sig selv næppe kan antages at være en Kur eller direkte farlig, ikke at der er ført et tilstrækkeligt Bevis for, at de Tiltalte ved deres Behandling af Fru Glinvad har udsat hendes Helbred for paaviselig Fare, og de vil derfor ikke være at dømme for dette Forhold.

Hvad endelig det i Anklagen under III omhandlede Forhold angaar har de Tiltalte begge erkendt, at de i Forening og under den foran beskrevne Maade ved Bøn og Haandspaalæggelse har behandlet den der ommeldte Fru Dam, om hvem de vidste, at hun var lidende af Tuberkulose, og de vil derfor være at anse efter § 25, Stk 1, i Lov Nr 72 af 14. Marts 1934 med en Straf, der for Tiltalte Marie Cathrine Niensens Vedkommende fastsættes til Hæfte i 20 Dage og for Tiltalte Alfred Kjærgaard Nielsen til Hæfte i 10 Dage, hvorhos de in solidum vil have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Bo, Sæby, 150 Kr.

Efter Omstændighederne og naar henses til Sundhedsstyrelsens ommeldte Skrivelse af 30. September 1936 som angaaende Fru Ingrid Rigi Dam bl a udtaler: »Sigtede kan ikke siges at have udsat Fru Dam for paaviselig Fare«, skønnes der ikke at burde meddeles de Tiltalte Paalæg efter § 27 i ovennævnte Lov af 14. Marts 1934.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Sæby Købstad m v den 11. Januar 1937 afsagte Dom er paaanket alene af det offentlige.

I Dommen er det rettelig antaget, at de Tiltalte har gjort sig skyldige i det dem under III paasigtede Forhold. Idet derhos den under I ommeldte Annonce findes at maatte opfattes som en Meddelelse om, at de Tiltalte tager Syge i Kur, maa de Tiltalte endvidere anses at have overtraadt Lægelovens § 26, 2. Stk. Hvad dernæst angaar det under II ommeldte Forhold, findes det ubetænkeligt at lægge den af Fru Glinvad og hendes Mand afgivne Forklaring til Grund, hvorefter det, forinden Behandlingen paabegyndtes, var meddelt de Tiltalte, at Fru Glinvad havde været opereret for Bughindebetændelse; herefter og under Hensyn til den i Dommen nævnte, af Retslægeraadet under 30. September 1936 afgivne Erklæring maa det anses godtgjort, at de Tiltalte har udsat Fru Glinvad for paaviselig Fare, og de har saaledes ved deres her omhandlede Forhold endvidere overtraadt Lægelovens § 24. Den af de Tiltalte forskyldte Straf findes efter Omstændighederne at kunne bestemmes til Hæfte i 40 Dage for hver.

I Henhold til Lægelovens § 27 findes der derhos at burde gives de Tiltalte Paalæg om under Ansvar efter samme Bestemmelses sidste Punktum helt at afholde sig fra at tage Syge i Kur.

I Henseende til Sagens Omkostninger i første Instans vil Underrettsdommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af de Tiltalte som nedenfor anført.

Nr 13/1937. Firmaet Eau de Cologne- & Parfumeriefabrik, »Glockengasse Nr 4711« gegenüber der Pferdepost von **Ferd Mühlens**, Köln a Rhn (Rørdam)

m o d

Aktieselskabet N N **Blumensaadts Fabriker** (Bülów)

o g

Nr 45/1937. Aktieselskabet N N **Blumensaadts Fabriker** (Bülów)

m o d

Firmaet Eau de Cologne- & Parfumeriefabrik, »Glockengasse Nr 4711« gegenüber der Pferdepost von **Ferd Mühlens**, Köln a Rhn (Rørdam),

betræffende Udslettelse af et Varemærke m m.

Sø- og Handelsrettens Dom af 21. December 1936: Parterne, Firmaet Eau de Cologne- & Parfumeriefabrik »Glockengasse Nr 4711« gegenüber der Pferdepost von Ferd Mühlens, Köln a Rhn og A/S N N Blumensaadts Fabriker, Odense, bør i disse Sager for hindrings Tiltale fri at være. Sagernes Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten. I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Den af A/S N N Blumensaadts Fabriker nedlagte i Dommen under 3 anførte Paastand er ikke gentaget for Højesteret. Iøvrigt er Paastandene i det væsenlige uforandrede.

Hvad angaar de af Aktieselskabet nedlagte Paastande 1 og 2 bemærkes, at det maa komme Aktieselskabet til Skade, at det efter Registreringen af Varemærket »4711« har ladet hengaa ca 11 Aar uden at foretage noget Skridt overfor denne Registrering, uagtet Aktieselskabet, navnlig ved de i Dommen nævnte Retssager i 1931 og 1935, har haft Anledning dertil. Herefter og da det efter det foreliggende Bevismateriale henstaar som usikkert, om — og da i hvilket Omfang — Tallet 711 forinden Registreringen af Varemærket »4711« har været benyttet af Aktieselskabet eller kendt som Betegnelse for dettes Varer uden at Tallet har været sat i Forbindelse med Selskabets Firmanavn, samt da Aktieselskabet ikke skønnes at have noget berettiget Krav paa at erholde Tallet 711 indregistreret som Varemærke ved Siden af Firmaet

Mülhens Varemærke »4711«, vil Dommen med Hensyn til Aktieselskabets nævnte to Paastande kunne stadfæstes.

I det af Aktieselskabet den 18. Januar 1936 under Nr 32/1936 for Brillantine indregistrerede Varemærke indtager Tallet 711 en Plads, der i Forhold til Varemærkets Tekst, derunder Firma-navn, er meget fremtrædende og mere fremtrædende end Til-fældet er med det samme Tal i det af Aktieselskabet i 1924 indregistrerede Varemærke. Hertil kommer, at det efter Sagens samtlige Oplysninger findes at maatte antages, at Aktieselskabet ved den skete Benyttelse af Tallet 711 i al Fald efter 1925 har tilstræbt en Efterligning af Tallet 4711.

Herefter findes Registreringen af 1936 ikke at kunne betragtes som en blot Omregistrering af Mærket af 1924, og da der findes at være en saadan Lighed mellem Tallet 711 og det af Firmaet Mülhens i 1925 indregistrerede Varemærke »4711« at Forveksling af de to Varemærker let kan ske, maa der gives Firmaet Mülhens Medhold i, at Registrering af Varemærket af 1936 ikke burde have fundet Sted og Firmaets Paastand om dette Varemærkes Udslettelse af Varemærkeregistret vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Aktieselskabet at burde betale til Firmaet Mülhens med 1200 Kr.

Thi kendes for Ret:

A/S N N Blumensaadts Fabriker bør foranledige udslettet af Varemærkeregistret det den 18. Januar 1936 under Nr 32/1936 indregistrerede Varemærke.

Iøvrigt bør Sø- og Handelsrettens Dom ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler A/S N N Blumensaadts Fabriker til Firmaet Eau de Cologne & Parfumerie Fabrik, »Glockengasse Nr 4711« gegenüber der Pferdepost von Ferd Mülhens, Köln a Rhn med 1200 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Mellem Parterne under nærværende to, samtidig procederede og under eet paakendte Sager, Firmaet Eau de Cologne- & Parfumeriefabrik »Glockengasse Nr 4711« gegenüber der Pferdepost von Ferd Mülhens, Köln a Rhn — i det følgende kaldet Mülhens eller Firmaet — og A/S N N Blumensaadts Fabriker, Odense — i det følgende kaldet Blumensaadt eller Selskabet — hvilke begge driver Fabrikationsvirksomhed indenfor Parfume- og Sæbebranchen, har der i en længere Aar-

række bestaaet en Konflikt hidrørende fra Selskabets Benyttelse i Erhvervsøjemed — i Varemærker, Annoncer og paa Vareetiketter — af Tallet »711«, hvilken Benyttelse Firmaet har ment var i Strid med dets Ret til at anvende Tallet »4711« som Firmabetegnelse og Varemærke.

Nærværende Sag, som er fulgt efter en Række af lignende Sager mellem Parterne har deres Udspring i denne Konflikt, hvis Forhistorie er følgende:

Firmaet Mühlens, som er grundlagt i 1792, har efter hvad der fremgaar af Sagens Oplysninger allerede i den første Halvdel af forrige Aarhundrede begyndt at bruge Tallet »4711« som et særligt Kendemærke for Firmaets og dets Varer. Forskelligt tyder paa, at Firmaets Produkter herhjemme var kendt under denne Betegnelse i hvert Fald allerede fra omkring Midten af 80erne i forrige Aarhundrede, men nærmere Oplysninger om, hvor udbredt Kendskabet til Firmaets Produkter, som tidligere var forhandlet under Betegnelsen »Maria Farina«, var herhjemme dengang, foreligger ikke under Sagen.

Den 22. Oktober 1904 fik Mühlens i det herværende Varemærke-register under Nr 314/1904 registreret et Mærke for alle Slags Eau de Cologne, Sæber og Parfumer, hvilket Mærke i Registret beskrives saaledes:

»Et: No med efterfølgende Tal: 4711. N'ets Slutningsstreg er forlænget rundt om Tallet, saa at det danner en oval Ramme om dette.«

Den 25. Maj 1918 fik Mühlens endvidere i samme Register under Nr 282/1918 registreret et saaledes beskrevet Mærke:

»Tallet: 4711 omgivet af en krum Linie, som udgaar fra den øverste Del af det store N i Ordet: No, som læses foran Tallet. Ved Krumningens højre Side hænger en Klokke.«

Mærket blev registreret som Varemærke for kemiske Produkter til industrielle Øjemed, særlig Parfumer og Mellemprodukter ved Fabrikation af Parfumer, Eau de Cologne, Brillantine, Skægpomade, Toilet-sæber, Barbersæbe, Vaske- og Blegemidler, Stivelse og Stivelsespræparater, Farvetilsætninger til Linned undtagen Ultramarinsurrogat samt Produkter af disse Artikler.

Endelig den 19. September 1925 fik Mühlens i Varemærke-registeret under Nr 829/1925 registreret Tallene: 4711 som Mærke for Eau de Cologne, Haar- og Toilettevand, Parfumer, kosmetiske Midler, Midler til Haarets, Skæggets, Mundens, Tændernes og Hudens Pleje, Pomader, Pudder, Lugteposer, Lugtesalt, Barber-, Toilette- og Glycerin-Sæber.

Blumensaadt, hvis Virksomhed er grundlagt i 1835, fabrikerede bl a en Sæbe, som i et af Selskabets Kataloger fra 1888 fik Katalog-Nr 711, og som det synes at fremgaa allerede dengang forhandlede i en Indpakning med Tallet »711« paatrykt.

Den 4. Marts 1905 fik Blumensaadt i det herværende Varemærke-register under Nr 92/1905 indregistreret et Varemærke, der beskrives saaledes:

»Et Baand, i hvis ene ombøjede Ende ses to koncentriske Ovaler. I Baandet læses: Normal-Sæbe overfedtet med Lanolin. Det sidstnævnte Ord har foran og efter sig Tallet: »711«.«

Den 19. Januar 1924 fik Blumensaadt derhos under Nr 61/1924 i Varemærkeregistret registreret et Varemærke for Sæber, Parfumer og kosmetiske Artikler, hvilket Mærke beskrives saaledes:

»Inden for en oval tunget Etikette, hvis Bund er grøn, ses, imellem to cirkulære røde Felter med et lyst Kors samt imellem to Violblomster et gyldent Felt, hvori med lyse Typer staar Tallet: 711 under Ordene: Blumensaadts Normal Sæbe og over en Angivelse vedrørende Varen og en Række gyldne Medailler.«

I Anledning af Registreringen af sidstnævnte Varemærke anlagde Mülhens i 1930 ved nærværende Ret Sag imod Blumensaadt med Paa-stand om, at Selskabet dømtes til at lade Varemærke Nr 61/1924 ud-slette af Varemærkeregistret samt kendtes uberettiget til fremtidig at anvende dette Varemærke og overhovedet Tallet »711« i Forbindelse med Eau de Cologne, Sæber, Parfumer og kosmetiske Midler. Under Sagen gjorde Mülhens gældende, at der mellem dettes Varemærker og det for Blumensaadt i 1924 registrerede Varemærke var en saadan Lighed, at der var en Mulighed for Forveksling, idet Tallet »711« i Blumensaadts Varemærke af 1924 var saa fremtrædende, at Opmærksomheden væsentligst fæstnedes derved, at dette Tal i høj Grad lignede »4711«, under hvilket Mülhens Varer var almindeligt kendte.

Ved Rettens Dom af 22. August 1930 antoges det imidlertid til-strækkelig godtgjort, at Blumensaadt i en lang Aarrække havde be-nyttet Tallet »711« som Mærke for deres Varer, og da der endvidere ikke mellem Parternes omhandlede Varemærker fandtes at være en saadan Lighed, at de i deres Helhed uagtet Forskel i Enkeltheder med Lethed kunde forveksles, frifandtes Blumensaadt. Denne Dom blev under 26. Januar 1931 stadfæstet af Højesteret i Henhold til dens Grunde og med Bemærkning, at som Sagen forelaa for Højesteret, angik den alene Spørgsmaalet om Blumensaadts Ret til at benytte Tallet »711« som Bestanddel af sit Varemærke af 1924, men ikke Selskabets Benyttelse af dette Tal alene som Mærke paa Varer eller i Avertissementer.

I 1932 blev der efter Mülhens Begæring ved Kriminalretten for Odense Købstad anlagt Politisag imod Blumensaadts Direktør Johannes Christian Hansen, som tiltaltes for Overtrædelse af § 9 i Lov Nr 98 af 29. Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9. April 1926, ved som Direktør for Selskabet i Erhvervsøjemed — i Avertissementer om og paa Ind-pakning af Selskabets Varer — at have benyttet Betegnelsen »711« paa en Maade, der var egnet til at hidføre Forveksling med det for Mülhens indregistrerede Varemærke »4711«, men ved Kriminalrettens Dom af 4. Oktober 1932 blev Direktør Hansen frifundet. Dommen blev af Mülhens paaanket i den borgerlige Retsplejes Former til Østre Landsret, som imidlertid ved Dom af 17. Februar 1933 stadfæstede Kriminalrettens Afgørelse.

Endelig har der i 1934—35 verseret en Retssag mellem Firmaet og Selskabet ligeledes i Anledning af dettes Benyttelse af Tallet »711« i Annoncer og paa Etiketter.

Under Sagen, som af Mülhens var anlagt ved Østre Landsret, hævdede Firmaet, at Tallet »711« i forskellige af Selskabets under Sagen fremlagte Annoncer og Etiketter indtog en saa fremtrædende Plads, at

en Forveksling med Mülhens Varemærke »4711« let kunde ske, og Selskabet paastodes derfor under Henviſning til Varemærkelov Nr 52 af 11. April 1890 § 13 kendt uberettiget til at anvende Betegnelsen »711« som sket i de paagældende Annoncer og Etiketter. Ved Østre Landsrets Dom af 22. December 1934 frifandtes Blumensaadt; men Dommen blev ændret af Højesteret ved Dom af 21. Oktober 1935, hvori det bl a hedder:

»I de paaklagede Annoncer og Etiketter indtager Tallet 711, som i Dommen nævnt, en fremtrædende Plads, og Tallet er benyttet, ikke som en Bestanddel af Indstævntes Varemærker, men alene med Tilføjelse af Indstævntes Firmanavn og en Tekst, for Etiketternes Vedkommende tillige forskelligt yderligere Udstyr. Som Annoncerne og Etiketterne saaledes foreligger, findes der, uanset Tilføjelsen af Firmnavnet m v, at være en saadan Lighed mellem Tallet 711 og Tallet 4711, som Appellanten i 1925 har faaet indregistreret som Varemærke i Henhold til Lov Nr 57 af 12. Januar 1915, at Forveksling let kan finde Sted, og idet Varemærkelovens § 13 maa anses analogisk anvendelig paa Annoncer, vil Appellantens Paastand herefter være at tage til Følge.«

Efter Højesterets Dom har Blumensaadt i Varemærkeregistret faaet registreret yderligere to Varemærker.

Det første registreredes den 23. November 1935 under Nr 1097/1935 som Varemærke for kosmetiske Præparater, Tandpasta, Barbercrem samt Vaskemidler, og var ganske overensstemmende med det ovenfor nævnte tidligere for Blumensaadt under Nr 61/1924 registrerede Mærke blot at Ordene: Normal Sæbe og Angivelsen vedrørende Varen var udeladt.

Det andet Mærke optoges i Registret den 18. Januar 1936 under Nr 32/1936 som Varemærke for Brillantine og beskrives saaledes:

»Mellem to cirkulære, korsdelte Felter udført i rødt og hvidt ses Tallet: 711, udført i hvidt paa gylden Bund. Over Tallet staar: Brillantine og under det forskellige Angivelser vedrørende Varen samt Anmeldernes Navn i grønt og gyldent.«

Mülhens mener nu, at Registreringen af sidstnævnte Varemærke er i Strid med deres Ret til Tallet »4711« saaledes som denne Ret nærmere er fastslaaet ved Højesterets ovenfor nævnte Dom af 21. Oktober 1935, idet Firmaet gør gældende, at der som Følge af Ligheden mellem Tallene »4711« og »711« og den fremtrædende Plads sidstnævnte Tal indtager i Blumensaadts Varemærke af 1936, og som Firmaet hævder er i hvert Fald ligesaa fremtrædende som i de Etiketter og Annoncer, der ved Højesterets Dom erklæredes ulovlige, er en meget nærliggende Mulighed tilstede for Forveksling mellem Blumensaadts nævnte Varemærke og det for Firmaet i 1925 indregistrerede Talmærke »4711«.

Ved Stævning af 28. Marts 1936 har derfor under den som HS Nr 56/1936 her ved Retten registrerede Sag Mülhens paastaaet Blumensaadt tilpligtet at lade udslætte af Varemærkeregistret det under Nr 32/1936 for Selskabet registrerede Varemærke.

Blumensaadt har heroverfor paastaaet Frifindelse og ved Stævning af 10. Juni 1936 har Selskabet derhos under den som HS Nr 87/1936

ved Retten registrerede Sag nedlagt Paastand om, at Mülhens tilpligtes enten

1 a at lade udlette af Varemærkeregistret det under Reg Nr 829/1925 indregistrerede Varemærke bestaaende af Tallet »4711« for samtlige Varearter, hvorfor det er indregistreret, nemlig Eau de Cologne, Haar- og Toilettevand, Parfumer, kosmetiske Midler, Midler til Haarets, Skæggets, Mundens, Tændernes og Hudens Pleje, Pomader, Pudder, Lugteposer, Lugtesalt, Barber-, Toilette- og Glycerin-Sæber, eller

b at begrænse den nævnte Indregistrering til ikke at omfatte alle eller enkelte af følgende Varearter: Sæber, Kølnevand, Extrait concentré, Haardvand, Brillantine, de i Bilag B pag 3—10 nævnte Artikler, Parfumer og kosmetiske Artikler iøvrigt eller

2 at anerkende Blumensaadts Ret til at erholde indført i Registret Tallet »711« som Varemærke for alle eller enkelte af de under 1 b nævnte Varearters Vedkommende.

3 Yderligere paastaas Mülhens tilpligtet at anerkende Blumensaadts Ret til — bortset fra de ved Højesteretsdom af 21. Oktober 1935 paadømte Forhold — at benytte Tallet »711« paa Etiketter, i Annoncer etc med Hensyn til de under 1 b nævnte Varearter.

Mülhens har paastaet Frifindelse overfor disse Paastande.

Blumensaadts Standpunkt er principielt dette, at Selskabet som Følge af den udstrakte Brug det, ifølge sit Anbringende, saavel før som efter at Loven af 12. Januar 1915 havde ophævet den ældre Varemærkelovgivnings Forbud imod Registrering af rene Talmærker, har gjort af Tallet »711« som Kendemærke for Selskabets Produkter — en Brug som Selskabet hævder har fundet Sted uafhængig af Mülhens Benyttelse af Tallet »4711«, og uden at der herved har været tilsigtet nogen Efterligning af dette Mærke — maa have samme Ret til i sin Virksomhed at anvende Tallet »711« som særligt Kendetegn som Mülhens Tallet »4711«. Blumensaadt hævder endvidere til Stadighed at have været af den Opfattelse, at der ikke bestod nogen Mulighed for Forveksling af de to Tal, saa meget mindre som ifølge Blumensaadts Anbringende Parternes Virksomheder ikke konkurrerer indbyrdes, men søger Afsætning for deres Varer i forskellige Kredse af Befolkningen; og Selskabet har som Følge heraf ikke tidligere fundet Anledning til at skride ind overfor Mülhens Benyttelse af Tallet »4711«. Men efter at det i Højesterets Dom af 1935 synes forudsat, at der er en saadan Lighed mellem Tallene, at en Forveksling kan ske, finder Blumensaadt det rigtigst, at der nu opnaas en principiel Klaring af Forholdet dem og Mülhens imellem, og hertil sigter de af Selskabet i HS 87/1936 nedlagte Paastande.

Paastanden i denne Sag under Nr 1 begrundes med, at Registreringen i 1925 af Tallet »4711« ikke burde være foretaget dels fordi Tallet savner Særpræg dels fordi Registreringen var retstridig i Forhold til Selskabet. I sidstnævnte Henseende har Blumensaadt nærmere anført, for det første, at Tallet »711«, hvormed Tallet »4711« forudsættes at

have Lighed, forinden Registreringen i 1925 kendtes som Betegnelse for den fra Selskabet hidrørende Vare, og at følgelig Registreringen af Tallet »4711« var i Strid med Varemærkelovens § 4 Nr 1, hvilken Bestemmelse, der efter sin Ordlyd direkte kun angaar Ordmærker, efter Selskabets Formening maa kunne anvendes analogisk paa Talmærker og i Henhold til Princippet i Varemærkelovens § 4 Nr 5 endvidere paa Mærker, der, omend de ikke er ens, dog ligner hinanden saaledes, at de let kan forveksles. Endvidere har Blumensaadt til Støtte for, at Registreringen af Tallet »4711« er retstridig, anført, at naar ifølge Erklæringer fra en Række Erhvervsorganisationer bl a Grosserer-Societetets Komité, Dansk Reklameforening, De samvirkende Købstadsforeninger i Danmark, De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation og Brancheforeningen for Parfumerie- og Toiletartikler, hvem de paagældende Mærker har været forelagt til Sammenligning, de ovenfor omtalte for Selskabet under Nr 1097/1935 og Nr 32/1936 registrerede Mærker formenes at frembyde en saadan Lighed med Mühlens Mærke »4711«, at Mærkerne let kan forveksles, maa en tilsvarende Lighed med sidstnævnte Mærke anses at være tilstede med Hensyn til det for Selskabet under Nr 61/1924 registrerede Varemærke, i hvilket Tallet »711« indtager en ligesaa fremtrædende Plads, som i de for Selskabet senere registrerede Mærker, af hvilke det i 1935 registrerede endog er ganske ligt med 1924-Mærket; men af Hensyn til sidstnævnte Mærke burde herefter i Henhold til Varemærkelovens § 4 Nr 5 Registreringen i 1925 af Tallet »4711« ikke være sket.

Blumensaadts Paastand under Nr 2 forudsætter, at hver af Parterne efter Selskabets Mening har en lige stor Ret til at benytte som Kendetegn de af dem hidtil som saadan anvendte Mærker, saaledes at der — saafremt Mærkerne antages let at kunne forveksles — kan siges i en vis Forstand at være etableret en Slags »Fælleseje«. Paastanden om Anerkendelse af Selskabets Ret til at erholde indført i Registeret Tallet »711« som Varemærke for de nærmere i Paastanden angivne Varearter begrundes nærmere med, at Selskabet i vid Udstrækning har benyttet Tallet »711« netop for de paagældende Varearters Vedkommende, at denne Benyttelse gaar tilbage til Tiden før Lov 12. Januar 1915, da Talmærker overhovedet ikke kunde registreres, hvorfor Registreringen i 1904 af Mühlens Varemærke Nr 314/1904 ikke efter den dengang gældende Lov saalidt som iøvrigt efter dens egen Ordlyd paa nogen Maade har været til Hinder for denne Benyttelse, samt endelig at der ved den vidtstrakte Brug der saaledes af Selskabet er gjort af Tallet »711« maa siges af Selskabet at være vundet Hævd paa uhindret Benyttelse af dette Mærke, og en rimelig Konsekvens heraf maa være, at Selskabet opnaar Beskyttelse for denne Ret ved Mærkets Indregistrering.

Blumensaadts Paastand under Nr 3 har Hensyn til Selskabets Benyttelse af Tallet »711« paa anden Maade end som Varemærke, og søger sin Begrundelse i tilsvarende Betragtninger som de med Hensyn til Paastanden under Nr 2 anførte, idet Selskabet særlig fremhæver, at Mühlens Registrering i 1925 af Tallet »4711« som egentlig Talmærke ikke kan medføre en Ekstinktion af de af Selskabet forinden Registre-

ringen erhvervede Rettigheder med Hensyn til Tallet »711«, men at Selskabet, som hævder ogsaa før 1925 at have benyttet Tallet paa Etiketter og i Annoncer etc, maa have Ret til saadan Benyttelse i samme Udstrækning som tidligere.

Fra Mülhens Side gøres det gældende, at Firmaets Brug af Tallet »4711« herhjemme er af langt ældre Dato og har haft en langt mere omfattende og almindelig Karakter end Blumensaadts Benyttelse af Tallet »711«, som oprindelig kun har været brugt som Katalog-Nr. Først efterhaanden har Blumensaadts Brug af sidstnævnte Tal skiftet Karakter under Paavirkning af den forøgede Omsætning herhjemme i »4711«s Produkter, idet man fra Blumensaadts Side har tilstræbt en Efterligning af Mülhens Mærke, for derigennem at tilegne sig Firmaets Kundekreds. At der ikke paa et tidligere Tidspunkt af Mülhens er skredet ind overfor denne Brug fra Blumensaadts Side af et med Firmaets forveksleligt Mærke, skyldes udelukkende denne Brugs oprindelige tilfældige Karakter. Ifølge Mülhens Anbringende var det først omkring 1924 samtidig med Blumensaadts Registrering af Mærket Nr 61/1924, at Selskabets Benyttelse af Tallet »711« blev mere almindelig, men Mülhens skred da straks ind herimod dels ved Registreringen af Talmærket »4711« dels ved Søgmaal mod Selskabet.

Overfor de af Blumensaadt i HS Nr 87/1936 nedlagte Paastande har Mülhens nærmere anført:

Paastanden under Nr 1 om Udslettelse af Mülhens i 1925 registrerede Talmærke »4711« maa det være udelukket at tage til Følge af den Grund, at Registreringens Lovlighed maa anses fastslaaet eller i hvert Fald forudsat af Højesteret ved denne Rets ovennævnte Dom af 21. Oktober 1935, idet der for Højesteret dengang forelaa ganske de samme Oplysninger vedrørende Blumensaadts Benyttelse af Tallet »711«, som foreligger under nærværende Sager, og det ikke kan antages, at Højesteret vilde have erklæret de af Blumensaadt anvendte Etiketter og Annoncer for ulovlige i Forhold til en Registrering, som Højesteret ikke selv ansaa for fuldt ud gyldig. Iøvrigt hævder Mülhens, at Tallet »4711« i høj Grad har Særpræg, samt at de andre af Blumensaadt til Støtte for deres Paastand anførte Betragtninger konsekvent maatte føre til at anse Registreringen i 1924 af Blumensaadts Varemærke Nr 61/1924 ugyldig i Forhold til Mülhens i 1904 og 1918 registrerede Varemærker.

Mülhens hævder derhos, at Paastandene under Nr 2 og 3 ikke egner sig til at tages under Paakendelse paa Grund af deres hypotetiske Karakter, for Paastanden under Nr 3's Vedkommende tillige dens ubestemte Formulering.

Processen er anmeldt for Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsnets m v, der har ladet give Møde under Sagerne, og i HS Nr 56/1936 har udtalt sig til Støtte for den af Blumensaadt nedlagte Frifindelsespaastand og i HS Nr 87/1936 — i hvilken Direktoratet dog kun har ønsket at udtale sig om det i Blumensaadts Paastand under Nr 1 rejste Spørgsmaal — til Støtte for Mülhens Paastand.

Der er under Sagen af hver af Parterne fremlagt et omfangsrigt Materiale bestaaende af Varemærker, Etiketter, Annoncer m v til Do-

kumentation af deres respektive Brug i deres Virksomhed af henholdsvis Tallet »4711« og Tallet »711«, ligesom der under Sagen foreligger en Række Erklæringer fra Personer og Firmaer, samt Erhvervsorganisationer om denne Brug og Muligheden for Forveksling af de ommeldte Varemærker.

Efter de under Sagen foreliggende Oplysninger maa det anses for tilstrækkeligt godtgjort, at Tallet »4711« ved Registreringen i 1925 var almindelig kendt herhjemme gennem en lang Aarrække som Betegnelse for Mülhens Varer; og efter Omfanget og Karakteren af Firmaets Brug af Tallet som Kendemærke for Firmaet og dets Produkter maa endvidere Tallet dengang antages at have opnaaet et saadant Særpræg, at det var egnet til at registreres isoleret som Varemærke for Firmaet.

Forsaavidt Blumensaadt har gjort gældende, at Registreringen i 1924 af Selskabets Varemærke Nr 61/1924 maatte være til Hinder for Registreringen af Tallet »4711« som Varemærke for Mülhens, kan Retten ikke give Selskabet Medhold heri, idet der ikke mellem Mærkerne — Nr 61/1924 taget som Helhed — findes at være en saadan Lighed, at de let kan forveksles, og idet det endvidere ikke kan anerkendes, at Selskabet ved Registreringen i 1924 af dets Varemærke Nr 61/1924, hvori Tallet »711« kun udgjorde en Bestanddel, har erhvervet en saadan Eneret til Benyttelse af dette Tal alene, at paa Grund af Ligheden mellem Tallene Registreringen i 1925 af Tallet »4711« ikke burde være foretaget i Henhold til Varemærkelovens § 4 Nr 5.

Blumensaadts Henvisning til Varemærkelovens § 4 Nr 1 findes endelig heller ikke at kunne føre til at tilsidesætte Registreringen af Tallet »4711« allerede af den Grund, at det ikke efter det om Blumensaadts Brug af Tallet »711« oplyste findes godtgjort, at dette Tal isoleret forinden Registreringen i 1925 af Tallet »4711« var kendt som Betegnelse for Selskabets Varer, i hvert Fald ikke paa samme Maade som »4711« var det for Mülhens Varer, hvorved iøvrigt bemærkes, at saafremt Blumensaadt havde ment, at Registreringen af Tallet »4711« var i Strid med den af Selskabet tidligere gjorde Brug af Tallet »711«, burde det være gaaet frem efter Varemærkelovens § 10, 3. Stk.

I Henhold til det saaledes anførte vil Blumensaadts Paastand i HS Nr 87/1936 under Nr 1 om Udslettelse af Registeret eller Begrænsning af Registreringen af Mülhens Varemærke »4711« ikke kunne tages til Følge.

Med Hensyn til de af Selskabet i HS Nr 87/1936 under Nr 2 og 3 nedlagte Paastande om Registrering af Tallet »711« som Varemærke og om dette Tals Benyttelse paa Etiketter m v skal Retten under Henvisning til Højesterets Dom af 21. Oktober 1935 bemærke, at Tallet »711« i hvert Fald under visse Omstændigheder maa anses at have en saadan Lighed med det for Mülhens registrerede Varemærke »4711«, at Forveksling let kan ske. En almindelig Ret for Blumensaadt til isoleret Benyttelse af Tallet »711« som Varemærke m v for de i Paastandene nævnte Varearter vil derfor efter Rettens Mening ikke kunne anerkendes; men Retten skal iøvrigt ikke komme nærmere ind herpaa, idet de nævnte Paastande, som af Mülhens anført, ikke vil kunne tages til

Følge, allerede paa Grund af deres Ubestemthed og fordi der ikke foreligger nogen aktuel Retsuvished for Blumensaadt i saa Henseende.

Paa den anden Side er det godtgjort, at Blumensaadt i en lang Aarrække, i hvert Fald siden 1888, har benyttet Tallet »711« som Betegnelse, eller fra først af rettere som Bimoment i Betegnelsen, oprindeligt for en af Selskabet fabrikeret Sæbe, senere ogsaa for andre af Selskabets Produkter. Selskabets Brug af Mærker indeholdende Tallet »711« har gennem Aarene været Genstand for en gradvis Udvikling, saaledes at Tallet »711« fra oprindeligt blot at være et Katalognummer og Bimoment i Varemærket er blevet en iøjenspringende Del af dette; men Retten finder det dog ikke ved det i Sagen oplyste godtgjort, at denne Udvikling, som Mülhens før 1925 intet havde gjort for at hindre, skyldtes en tilstræbt Efterligning af Firmaets Mærker, idet Blumensaadts Mærker og Etiketter i det store og hele fremtræder i Farver og Udstyr, der er vidt forskellige fra Firmaets Mærker. Ved denne Brug maa Selskabet anses at have erhvervet en vis Ret til Benyttelse af Tallet »711« ogsaa som iøjnefaldende Bestanddel af sit Varemærke, hvilket ogsaa er anerkendt ved Højesterets ovennævnte Dom af 26. Januar 1931.

Højesterets anden ovenfor nævnte Dom af 21. Oktober 1935 angik Annoncer og Etiketter i hvilke Tallet »711« indtog en fremtrædende Plads, og Tallet var benyttet ikke som en Bestanddel af Blumensaadts Varemærke men alene med Tilføjelse af Selskabets Firmanavn og en Tekst, for Etiketternes Vedkommende tillige forskelligt yderligere Udstyr. I det nu omprocederede, af Blumensaadt i 1936 under Nr 32/1936 registrerede Varemærke er Tallet »711« derimod, ligesom i Selskabets Varemærker Nr 61/1924 og Nr 1097/1935, benyttet som en Bestanddel af Varemærket, og da Retten endvidere ikke finder, at Mærket af 1936 som Helhed frembyder en saadan Lighed med Mülhens i 1925 registrerede Talmærke »4711«, at Forveksling let kan ske, vil den af Blumensaadt i H S Nr 56/1936 nedlagte Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Parterne vil saaledes være at frifinde for hinandens Tiltale.

Sagernes Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Torsdag den 14. Oktober.

Nr 7/1937. Slagtermester **Th Nielsen** (Jørgensen)

mod

Aktieselskabet **Skibhusvej 37** (Gamborg),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af et Lejeforhold.

Østre Landsrets Dom af 12. November 1936: De Sagsøgte, A/S Skibhusvej 37, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Slagtermester Th Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger omhæves. Der

tillægges de for Sagsøgeren for den forberedende Ret og for Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører H V Berg, Odense, og Qverretssagfører H H Schmidt i Salær og Godtgørelse for Udlæg, henholdsvis 201 Kr 40 Øre og 105 Kr, der udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

En Dommer har stemt for at stadfæste den indankede Dom af de i den anførte Grunde, medens otte Dommere har stemt for at tage Appellantens Paastand for Højesteret til Følge saaledes som nedenfor anført.

Af de afgivne Forklaringer af to Bestyrere i Eksportslagteriet, som inden Appellanten havde været Lejer af de i Sagen ommeldte Lokaler, fremgaar, at der af Slagteriet er klaget over Varmeforholdene i Butiken til to forskellige tidligere Ejere af den paagældende Ejendom.

Den under Slagterilokalerne gaaende Røgkanal var derhos ikke synlig i de Kældere, der hørte til Lokalerne.

Efter de afgivne Vidneforklaringer og Partsforklaringen maa det dernæst antages, at Appellanten udtrykkelig ved Lejemaalets Indgaaelse som nævnt i Dommen har spurgt, om der var Géner fra Bageriet og at der fra Udlejernes Side er afgivet benægtende Udtalelser herom, ligesom det maa antages, at Appellanten flere Gange efter at have begyndt sin Virksomhed i Lokalerne, har klaget til Administratorerne over den usædvanlige Varme i Forretningen og Génerne derved, men at disse Klager, bl a paa Grund af de med en Afhjælpning forbundne Omkostninger blev afviste, sidste Gang, de fremsattes, under Henvisning til, at han jo kunde flytte.

Efter det saaledes foreliggende finder Flertallet, at Appellanten har været berettiget til at antage, at de af ham lejede Lokaler, ikke var behæftede med saa væsenlige og saa usædvanlige Mangler med Hensyn til Benyttelsen til Slagterforretning, som de har været efter Skønforretningen og de øvrige Oplysninger, og at han har reklameret paa behørig Maade overfor Mangleterne.

Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge, saaledes at der hos Indstævnte tilkendes ham en Erstatning, der skønsmæssig fastsættes til 2500 Kr med Renter.

Indstævnte findes derhos at burde betale ham i Sagsomkostninger for Højesteret 300 Kr og at burde betale Sagens Omkostninger for Landsretten efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor anført.

Der vil være at give Dom efter Stemme-flertallet.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, A/S Skibhusvej 37, bør til Appellanten, Slagtermester Th Nielsen betale

2500 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 18. Juli 1936, til Betaling sker.

Indstævnte betaler derhos de Retsafgifter, som skulde erlægges og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Landsretten, samt i Salær og Godtgørelse for Udlæg til Overretssagfører H V Berg og Overretssagfører H H Schmidt, 201 Kr 40 Øre og 105 Kr.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Indstævnte til Appellanten 300 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lejekontrakt af 6. November 1935 lejede Sagsøgeren, Slagtermester Th Nielsen af de Sagsøgte, A/S Skibhusvej 37, en Hjørnebutik med tilstødende Baglokaler m m i den de Sagsøgte tilhørende Ejendom Skibhusvej 37 i Odense; den aarlige Leje var 1500 Kr stigende med 100 Kr pr Aar indtil 2000 Kr, og Lejemaalet skulde vedvare, indtil det fra en af Siderne blev opsagt til Ophør med 3 Maaneders Varsel til en April eller Oktober Flyttedag; det er derhos i Lejekontrakten udtalt, at Sagsøgeren i det lejede maa drive Slagterforretning, saavel med 1. Klasse som med 2. Klasses Kød.

Under nærværende ved Retten for Odense Købstad forberedte Sag har Sagsøgeren, hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces, nu anbragt, at det ret hurtigt, efter at han havde tiltraadt Lejemaalet og aabnet Forretningen, hvilket skete den 12. December 1935, viste sig, at Butiken var uanvendelig som Slagterforretning, idet der i samme Ejendom fandtes et Bageri, og Aftrækket fra Bagerovnen var ført ud gennem en i den af Sagsøgeren lejede Butik værende frit staaende Skorsten; dette Forhold bevirkede, at der opstod en ret stærk Varme i Butiken, en Varme, der var generende, ja til Tider ødelæggende for Sagsøgerens Varer. Da det — efter hvad Sagsøgeren paastaar — viste sig umuligt at fjerne denne Ulempe ved Ventilation, og da de Sagsøgte intet vilde foretage sig til Forbedring af disse Forhold, saa Sagsøgeren sig til Slut nødsaget til den 24. Januar 1936 at lukke Forretningen, og da Sagsøgeren mener, at de Sagsøgte maa være pligtig at erstatte ham det Tab, han herved har lidt, har han paastaet de Sagsøgte dømt til at betale ham et nærmere specificeret Beløb paa ialt 6648 Kr 87 Øre med nærmere angivne Renter.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Under Sagen er der afholdt Syns- og Skønsforretning; det udtales bl a i denne, at Temperaturen i selve Butiken ved aabne Butiksvinduer kan blive en saadan, at Butiken maa betegnes som brugelig, men dog

ikke velegnet; et særlig til Henstillen af Saltbaljer afskildret Rum er daarligere egnet end selve Butiken, idet der kun kan fremskaffes Træk dér ved at aabne Vinduerne i Kontoret, altsaa kun om Natten; Skøns-mændene har imidlertid tilføjet, at en Udluftning, der faar Karakteren af en stærk vedholdende Træk paa selve Kødet, vil udtørre det lovlige stærkt, navnlig naar der tillige er for høj Temperatur i Butiken; de har endelig tilføjet, at en ekstra Isolering ihvertfald delvis vil kunne afhjælpe disse Mangler.

Der er derhos afgivet Forklaring af Sagsøgeren som Part samt af forskellige Vidner; af disse Forklaringer fremgaar bl a, at Sagsøgeren, forinden Lejekontrakt blev oprettet, havde Lejlighed til selv at gaa Lokalerne nøje igennem, idet han fik Nøglerne til dem udleveret af Ejendommens Vicevært, at han herunder, bl a ogsaa havde sin Opmærksomhed henvendt paa den foran omhandlede Skorsten, der staar midt i selve Butiken, og at han — formentlig netop som Følge heraf — spurgte Udlejerens Repræsentant, Landsretssagfører Kunøe, om Varmen fra Bageriet ikke kunde genere, hvortil han fik det Svar, at der ikke hidtil havde været noget i Vejen.

Herefter og da Sagsøgeren ikke mod de Sagsøgte Benægtelse heraf har godtgjort, at disse eller deres Repræsentant overfor ham har paataget sig en udtrykkelig Garanti for, at Lokalerne kunde anvendes til Brug for en Slagterforretning, maa Retten holde for, at Sagsøgeren, der saaledes fuldtud kendte Forholdene i Ejendommen, inden han besluttede sig til Lejemaalet, forsaavidt har lejet Lokalerne paa egen Risiko, og det skal i denne Forbindelse fremhæves, at der intet foreligger om, at de Sagsøgte, som af Sagsøgeren antydet, skulde have været bekendt med, at der tidligere — forud for deres Besiddelsestid — medens Butiken ogsaa var lejet ud til Slagterforretning, har været Klager over netop disse samme Ulemper; naar hertil kommer, at Sagsøgeren, som vel en enkelt Gang vil have henvendt sig til de Sagsøgte telefonisk med Besværinger over Generne fra Bageriet, ikke ses at have fremsat nogen egenlig, behørig Reklamation over Forholdene overfor de Sagsøgte, og navnlig ikke har givet disse Adgang til at søge Generne fjernet, idet han i Stedet herfor straks opsagde Lejemaalet til Ophør pr April Flyttedag 1936, findes de Sagsøgte ikke at kunne tilpligtes at udrede nogen Erstatning, og de Sagsøgte vil allerede derfor være at frifinde.

Efter de foreliggende Omstændigheder findes Sagens Omkostninger at burde ophæves.

Fredag den 15. Oktober.

Nr 275/1936. **Generaldirektoratet for Statsbanerne**
mod

- 1) Medlemmerne af den under 20. Maj 1936 nedsatte Overlandvæsenskommission ved dennes Formand, **Amtmanden over Vejle Amt**,
- 2) Medlemmerne af den under 17. September 1934 nedsatte Landvæsenskommission ved dennes Formand, fhv Dommer **G Valentiner-Branth**,
- 3) **Vinding Sogneraad** og
- 4) **De Grundejere** og andre, for hvem Sagen er af Betydning, og som har været indkaldt til Kommissionernes Møder, samt de øvrige interesserede, som har givet Møde for Kommissionerne.

betræffende Spørgsmaalet om Overlandvæsenskommissionen ved Af-sigelse af en Kendelse har overskredet sin Competence.

Landvæsenskommissionens Kendelse af 20. Januar 1936: Den ommeldte Kloakplan bør nyde Fremme i Overensstemmelse med de anførte Regler, Samtlige Omkostninger betales af Anlægget.

Overlandvæsenskommissionens Kendelse af 7. Oktober 1936: Den af den den 17. September 1934 nedsatte Landvæsenskommission den 20. Januar 1936 afsagte Kendelse stadfæstes. Alle efter nærmere Opgørelse paaløbne Omkostninger ved og i Anledning af Overlandvæsenskommissionen afholdes af Appellanten med to Trediedele og af »Anlægget« med en Trediedel inden 15 Dage efter Kendelsens Af-sigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Kendelse er afsagt af en af Landbrugsministeriet den 20. Maj 1936 nedsat Overlandvæsenskommission.

I Paadømmelsen har syv Dommere deltaget.

For Højesteret har Appellanten nedlagt følgende Paastande:

a. at Overlandvæsenskommissionens Kendelse ophæves, forsaavidt det derved bestemmes, at Statsbanerne skal bekoste Oprensningen af Gennemløbet under Banen og af den paa Statsbanernes Grund værende, dertil stødende aabne Grøft uden fra Anlægget at erholde Erstatning for de Oprensningsudgifter, der foranlediges ved Tilførslen af Spildevand fra de ovenfor Statsbanernes Grund liggende Ejendomme.

b. at Sagen hjemvises til Overlandvæsenskommissionen til fornyet Behandling, forsaavidt angaar det under a nævnte Punkt.

c. at Overlandvæsenskommissionens Kendelse ophæves, forsaavidt og i det Omfang den fastslaar, at Statsbanerne selv skal bære de Udgifter som — ved Anlæg af nye Spor paa Statsbaner-

nes nuværende Areal — maatte bevirkes ved Ledningens Tilstedeværelse og a t Statsbanerne, hvis en Udnyttelse i Jærnbaneøjemed af Statsbanernes nuværende Areal maatte nødvendiggøre Flytning af Ledningen, enten selv skal betale de hermed forbundne Udgifter, saafremt Flytningen bliver bestemt af en dertil kompetent Kommission, eller skal være afskaaret fra at kræve Erstatning af Anlægget for den Indskrænkelse i sine Udnyttelsesmuligheder af Arealet, som bliver Følgen, saafremt en dertil kompetent Kommission maatte bestemme, at Ledningen ikke skal flyttes.

Efter Udtalelserne i Kendelsen maa der gaas ud fra, at den særlig af Tilførslen af Spildevandet foranledigede Oprensning af Gennemløbet og Grøften paa Statsbanernes Grund efter Overlandvæsenskommissionens Formening — navnlig som Følge af Stemmeværkets Anbringelse — ikke medfører saadanne Ulemper og Udgifter for Statsbanerne, at der har været tilstrækkelig Grund til at tilkende nogen Erstatning herfor. Da Kommissionen ved at træffe en saadan Afgørelse ikke er gaaet udenfor sin Kompetence, vil de under Punkterne a og b fremsatte Paastande ikke kunde tages til Følge.

Hvad angaar Punkt c findes Kommissionen ikke at have truffet nogen Bestemmelse, der foregriber en fremtidig Ordning, men med Rette at have stillet mulige senere Kommissioner frit og den under dette Punkt fremsatte Paastand vil derfor ej heller kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne at burde betale til Indstævnte Vinding Sogneraad med 200 Kr.

Thi kendes for Ret:

Ingen af de ovennævnte af Appellanten, Generaldirektoratet for Statsbanerne nedlagte Paastande kan tages til Følge. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte Vinding Sogneraad 200 Kr inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Præmisserne til Landvæsenskommissionskendelsen er saalydende:

Ved Vejle Amts Beskikkelse af 17. September 1934 er efter Begæring af Vinding Sogneraad nærværende Landvæsenskommission, bestaaende af Dommer G Valentiner-Branth, Fredericia, som Formand og Landvæsenskommissærerne Stadsingeniør W Bardram, Fredericia og Gaardejer S Henriksen, Pjedsted, som Tilforordnede nedsat til Behandling og Paakendelse af en Kloakplan omfattende Afledning af Spildevand fra Villakvarteret Mølholm gennem en Rørledning med tilhørende Brønde langs Mølholmbækken gennem Mølholmdammen til Gennemløbet under Jærnbanen.

Sagen har været behandlet under en den 1. August 1934 afholdt Vandsynsforretning, der sluttedes som forgæves.

Ved en blandt Lodsejerne foretaget Afstemning stemte 35 Lodsejere for Planen og 1 imod, medens 197 Lodsejere ikke havde givet Møde eller undlod at stemme.

Kommissionen maa anse Planens Gennemførelse for særdeles ønskelig af hygiejniske Grunde, saavel under Hensyn til den nuværende, som til den forventede fremtidige Bebyggelse, ligesom Kommissionen maa anse den anslaaede samlede Udgift af ca 33 000 Kr for rimelig.

Kommissionen bestemmer derfor, at Kloakanlægget vil være at fremme efter den forelagte Plan og paa nedenstaaende nærmere Vilkaar.

Kloakplanen nødvendiggør Erhvervelse af ca 300 m² Haveareal (Skolehaverne) og ca 600 m² Engareal, begge tilhørende Vejle Kommune, idet det har vist sig mest praktisk at forlægge Bækken ind paa de nævnte Arealer.

Planen medfører endvidere, at Rørledning efter at være ført under Landevejen føres gennem Arealer af Matr Nr 62 d, 47 e, 21 v, 21 x, 21 y, 21 ø, 21 aa, 21 z, 47 ad, 47 z, 47 ø og 47 am alle af Vinding By og Sogn, hvilke tilhører private Lodsejere. Endelig nødvendiggør Planen, at Rørledningen tilsluttes Gennemløbet under Jærnbanen og forudsætter, at der umiddelbart foran Gennemløbets Frontmur paa Statsbanernes Grund anbringes en Brønd med et Stemmeværk.

Kommissionen har i denne Anledning ført Forhandlinger med Vejle Byraad og de paagældende private Lodsejere samt Statsbanerne.

Vejle Byraad har tilbudt at afstaa de ovennævnte Arealer for en Sum af 500 Kr mod, at Bækkens Løb i Skolehaverne reguleres saaledes, at Bækken løber vest for Hegnet, der med tilhørende Grund forbliver Vejle Kommunes Ejendom.

Kommissionen maa anse det af Vejle Byraad fremsatte Tilbud for rimeligt.

Kommissionen bestemmer herefter, at Vejle Kommune afstaar de nævnte Arealer for et Beløb af 500 Kr, samt paalægger Rekvirenterne at regulere Bækløbet som nævnt.

I Anledning af Rørledningens Førelse over de ovennævnte Matr Nr har Kommissionen besluttet, at der vil være at paalægge disse nedennævnte Servitut, der paa Anlæggets Bekostning kan tinglyses paa de nævnte Ejendomme, saaledes at Vinding Kommune har Paataleret:

1. Ejeren og Brugeren har ingensinde Ret til at fjerne eller lade fjerne den ved Kommunens Foranstaltning over Ejendommen lagte Kloakledning.

2. Kommunen skal altid have Ret til fornøden Rensning, Eftersyn og Opgravning, dog mod at yde Erstatning herfor efter uvildige Mænds Skøn.

3. Ejeren og Brugeren forpligter sig til ingensinde uden Kommunens Tilladelse at opføre Bygninger nærmere Kloakens Midte end 1 m.

4. Ejeren og Brugeren forpligter sig til ikke at plante Træer eller større Buske indenfor samme Afstand.

De paagældende Lodsejere har paastaet sig tilkendt Erstatning for Ulemper ved Rørledningens Anbringelse og for den Indskrænkning i Arealernes Benyttelse som ovenstaaende Servitut medfører.

Under Hensyn til, at de paagældende Arealer alene kan forventes benyttet til Haver, har Kommissionen besluttet, at der til Brug for Fastsættelse af Erstatningen for Indskrænkningen i Benyttelse vil være at lægge en Pris af 2 Kr 50 Øre pr m², hvilket skønnes at være det halve af Grundprisen for det af Servituten beslaglagte Areal, saaledes at Erstatningen herefter vil være at beregne med 5 Kr pr løbende Meter af Ledningen med Tillæg af mulige særlige Erstatninger for Ulemper.

Kommissionen fastsætter herefter den de paagældende Lodsejere tilkommende samlede Erstatning saaledes:

Snedkermester Jens Jørgensen (Matr Nr 62 d, 47 e).....	170 Kr
Malermester Jørgensen Uth (Matr Nr 21 v).....	135 —
Enkefru Ane K Sørensen (Matr Nr 21 x).....	100 —
Garveriarbejder N C Johnsen (Matr Nr 21 y).....	100 —
Garveriarbejder J Sørensen (Matr Nr 21 ø).....	100 —
Banearbejder P Nielsen (Matr Nr 21 aa).....	50 —
Brøndborer J M Jensen (Matr Nr 21 z).....	101 —
Overinspektør Lindholm Nielsen (Matr Nr 47 ad).....	110 —
Overportør H Hansen (Matr Nr 47 z og 47 ø).....	125 —
Frk H Petersen (Matr Nr 47 am).....	220 —

Bygmester Bertil Nielsen har som Ejer af Matr Nr 16 af og 16 a Vinding By og Sogn protesteret mod at blive inddraget under Kloakplanen, under Henvisning til, at langt den største Del af de nævnte Matr Nr vil blive udlagt til Sportsplads, Parkanlæg m v, saaledes, at der kun vil kunne bygges 12 Ejendomme foruden den paa Matr Nr 16 af opførte Svømmehal »Lido«, samt til, at den Ledning, der var nødvendig for at opnaa Tilslutning til Kloakanlægget, vilde blive uforholdsmæssig lang, ca 1½ km.

Under Forhandlingerne er indgaaet følgende Overenskomst med Hensyn til de ovennævnte Grunde bortset fra Svømmehallen.

Bygmester Bertel Nielsen skal være berettiget til senere at træffe Bestemmelse om, hvorvidt de nævnte Grunde skal afvandes over Frøkerne Jacobsens Grunde eller gennem Ledninger øst for Landevejen eller paa den af Amtsvejiinspektøren oprindelig foreslaaede Maade.

Bygmester Bertel Nielsen betaler til Kloakanlægget 1500 Kr men udgaar iøvrigt af Udgiftsfordelingen.

Beløbet erlægges efter Reglerne for ubebyggede Grunde, uanset om Bebyggelse maatte finde Sted og uanset hvilken Afvandsmaade Bygmester Bertel Nielsen maatte vælge.

I Tilfælde af Udstykning fordeles Beløbet paa de udstykkede Parceller i Forhold til Arealet.

Kommissionen her derfor besluttet ikke at inddrage Svømmehallen under Kloakplanen, idet Afvandingen derfra, under Hensyn til den store Mængde rene Vand i Forhold til det fra den førte Spildevand, skønnes forsvarlig.

Fru Overinspektør Lindholm Nielsen (Matr Nr 63 h, 63 p, 63 q) har protesteret mod Størrelsen af det hende paalagte Bidrag under Henvisning til, at Tilslutning fra hendes Ejendom sker umiddelbart før den planlagte Brønd, og at hun følgelig ikke har nogen Interesse i selve Ledningen.

Under Hensyn hertil nedsætter Kommissionen hendes Bidrag til 100 Kr.

Med Hensyn til Tilslutningen til Gennemløbet under Statsbanernes Areal er for Kommissionen nærmere oplyst følgende:

Ved den af Landvæsenkommissionen af 24. September 1923 afsagte Kendelse af 29. Maj 1925 blev et Projekt til Afvanding af en Del Ejendomme i Mølholm godkendt og derefter bragt til Udførelse saaledes, at Afvandingen skete gennem en 18" Rørledning (den saakaldte Platzske Ledning) der førtes paa Statsbanernes Grund langs Baneskraaningen, til Mølholm Bæk, saaledes, at Ejerne af de paagældende Ejendomme udstedte en Deklaration, der bl a indeholder Bestemmelse om, at Ledningen af Statsbanerne til enhver Tid kan forlanges fjernet.

Det er endvidere oplyst, at Afvandingen af Spildevand m v fra Matr Nr 63 h, 63 p og 63 q Vinding By og Sogn i en Fællesledning er ført ind paa Statsbanernes Grund til Bækken umiddelbart foran Gennemløbet mod Afgivelse af sædvanlig Deklaration til Statsbanerne.

Nærværende Kloakplan medfører, at der i Stedet for den førstnævnte 18" Ledning anlægges en 100 cm Ledning, samt en Gennemløbsbrønd. I Forbindelse med Brønden paatænkes anlagt et Stemmeværk, hvorved fornøden Udskylning af Gennemløbet vil kunne foretages.

Ledningen fra Matr Nr 63 h, 63 p og 63 q er som Stikledning Anlægt uvedkommende.

Statsbanerne har paastaaet, at den for den Platz'ske Ledning gældende Deklaration om Opsigelighed ogsaa skal være gældende for den i dennes Sted som Led i Kloakanlægget nedlagte Ledning.

Med Bemærkning, at Ordningen med Hensyn til den Platz'ske Ledning hviler paa Parternes frivillige Overenskomst, kan der ikke gives Statsbanerne Medhold i deres Paastand, idet den ny Ledning ikke findes at burde kunne fjernes, uden ved ny Kendelse af Landvæsenkommission.

Statsbanerne har derefter nedlagt Protest mod, at ommeldte Ledning med Brønd lægges paa Statsbanernes Grund.

Kommissionen har ladet foretage Undersøgelse af, hvorvidt det maatte være muligt at aflede gennem en lukket Ledning i Stampedvej til Bækken, men dette har vist sig ugørligt, saavel af Hensyn til Faldet, som af Hensyn til Ledningens Overdækning med mindre en Løftning og Ombygning af Vejen finder Sted, hvilket skønnes at ville medføre urimelige Bekostninger.

Kommissionen skønner nu at Ledningens Anbringelse i eller ved Baneskraaningen som planlagt ikke indenfor en rimelig Fremtid vil volde Ulempe for Statsbanerne, samt at en mulig Udvidelse af Spor-anlægget over Ledningen vil kunne gennemføres, uden at det vil være nødvendigt at fjerne Ledningerne.

Statsbanerne har erklæret, at de ikke kræver Erstatning for Jord eller Ulemper i Anledning af Nedlæggelse af Ledningen, men at de forbeholder sig deres Ret i Tilfælde af senere Udvidelse af Banelegemet.

Kommissionen bestemmer derefter, at Ledning og Brønd kan anlægges som planlagt, uden Afgivelse af Deklaration, og at Arbejdet sker under Statsbanernes Tilsyn og Anvisning af Hensyn til Sikkerhedstjenesten ved Sporene, hvorhos Statsbanernes Ret forbeholdes saafremt Bekostningen ved senere Ændringer i Banesporene skulde blive forøget af Hensyn til den anlagte Ledning.

Statsbanerne har dernæst protesteret mod, at Udgifterne ved Oprensning af Gennemløbet under Banen og den dertil stødende Grøft paalægges Statsbanerne.

Statsbanerne erkender, at de hidtil har besørget Oprensningen af Gennemløbet og Grøften paa Statsbanernes Grund, hvorved de oplyser, at Udgifterne har andraget ca 400 Kr aarlig, men hævder dels, at nævnte Oprensning ikke paahviler Statsbanerne, da disse ikke tilfører Spildevand, dels at nærværende Kloakplan vil medføre en betydelig Forøgelse af Spildevandsmængden, saaledes at Oprensningsudgifterne vil stige med ca 100 Kr aarlig.

Kommissionen skønner, at Spildevandsmængden ikke vil blive forøget ved nærværende Kloakplans Gennemførelse, idet det Spildevand, der paatænkes tilført, i Forvejen søger til Gennemløbet.

Kommissionen formener dernæst, at det nævnte Stemmeværk vil kunne frembringe en saa kraftig Udskylning af Gennemløbet og den aabne Grøft, at Oprensningen maa forventes at blive mindre end tidligere og at i hvert Fald en Forøgelse af Oprensningsudgifterne maa anses for udelukket.

Kommissionen bestemmer herefter, at Oprensningen af Gennemløbet og den aabne Grøft paa Statsbanernes Grund besørges af Statsbanerne som hidtil, dog at det paalægges Anlægget at anlægge det nævnte Stemmeværk.

Stemmeværket vil som hørende til Kloakanlægget være at betjene af Vinding Kommune, men under Hensyn til, at det ligger paa Statsbanernes Grund bestemmes, at Oprensning ved Stemmeværket kun finder Sted efter Statsbanernes Forlangende, dog at Kommunen højst er pligtig at foretage saadan Oprensning 12 Gange hvert Kalenderaar.

Statsbanerne har derhos henvist til, at de Lodsejere der afvander gennem den Platz'ske Ledning ifølge Landvæsenskommissionskendelse af 29. Maj 1925 er pligtig at deltage i Udgifterne ved Oprensning paa Statsbanernes Grund.

Ved nævnte Kendelse er det bestemt, at de ommeldte Lodsejere aarlig til Lodsejerne ved Mølholm Bæk betaler en saa stor Del af det til Oprensning af Bækken nedenfor Banen anvendte Beløb, som svarer til den af dem til Bækken førte Spildevandsmængde, alt efter en af Stadsingeniøren i Vejle foretagne skønsvis Opgørelse.

Idet nu den Platz'ske Ledning indgaar som Led i nærværende Kloakanlæg, vil dette have at overtage de denne paahvilende Forpligtelser og saaledes ogsaa være pligtig at udrede det her ommeldte Oprensningsbidrag.

Som Følge af foranstaaende har Lodsejerne ved Platz Ledning svaret et aarligt Bidrag til Vejle Kommune paa 20 Kr, hvilket Beløb fremtidig vil være at svare til Anlægget.

Under Hensyn til det upraktiske i denne Ordning bestemmes, at nævnte aarlige Afgift kapitaliseres til 500 Kr, og at dette Beløb fordeles mellem og udredes af de paagældende Lodsejere efter samme Regler som og sammen med deres Bidrag til selve Kloakanlægget.

Vejle Byraad har oplyst, at Udgiften ved Oprensning af Grøften ud fra Statsbanernes Grund til Fjorden i Øjeblikket er ca 200 Kr aarlig, men hævder, at Tilslamningen kan forventes stærkt forøget under Hensyn til at Slammet ikke fremtidig bundfældes i Møhlholmsdammen.

Vinding Kommune har herefter tilbudt som sin Del af Oprensningsudgifterne at betale til Vejle Kommune 100 Kr om Aaret, mod hvilket Beløbs Størrelse Vejle Byraad ikke har fremsat nogen Indsigelse.

Da Kommissionen maa finde Beløbet passende, bestemmes, at Vinding Kommune som sin Del af Udgiften ved Oprensning af Grøften fra Statsbanernes Grund ud til Fjorden aarligt betaler 100 Kr.

Kommissionen bestemmer endvidere, at ommeldte Bidrag kapitaliseres til 2500 Kr og udredes sammen med Udgifterne til Kloakanlægget paa samme Maade som disse, samt at Beløbet betales til Vinding Kommune.

Ifølge Skrivelse af 26. August 1935 har Vejle Amsraad vedtaget at yde Vinding Kommune et Tilskud til Anlægget paa 2000 Kr.

Kommissionen bestemmer, at Vinding Kommune til Kloaken yder et Bidrag paa 4000 Kr.

Amtsvejsinspektøren har derpaa efter Kommissionens Anmodning ændret den oprindelige Udgiftsfordeling (Bilag 17 og 18) i Overensstemmelse med det ovenfor vedtagne.

Den saaledes ændrede Udgiftsfordeling er af Kommissionen vedtaget som endelig og fremlagt som Bilag.

Kommissionen har derpaa efter Forhandling med Vinding Kommune fastsat følgende Ordning med Hensyn til Kloakens Gennemførelse og den fremtidige Tilslutning til denne samt vedrørende Betalingen af de Bidrag, der af Kommissionen er paalagt Lodsejerne:

Kloaken anlægges ved Kommunens Foranstaltning og bliver Kommunens Ejendom.

Kommunen har Ret til at tillade Tilslutning til Kloaken fra Grunde, der ligger udenfor Kloakplanen, dog at enhver heraf straks eller fremtidig flydende Udgift bliver Interessenterne i Kloaken uvedkommende.

Anlæg og Vedligeholdelse af Stikledninger sker paa Grundejernes Bekostning, men paa Kommunens Foranstaltning.

Kommunen staar i Forskud med Betalingen, hvilken Lodsejerne derefter afbetaler og forrenter efter efterfølgende Regler. Bidrag, der paalignes bebyggede Grunde, forfalder til Betaling i den første efter Anlæggets Fuldførelse indtrædende Termin. Bidrag, der paalignes ubebyggede Grunde, forfalder til Betaling med $\frac{1}{4}$ i den første efter Anlæggets Fuldførelse indtrædende Termin og $\frac{3}{4}$ 10 Aar derefter.

Naar Bygningsattest udstedes for et paa en nu ubebygget Grund opført Beboelseshus, forfalder hele det Grunden paalignede Bidrag til Betaling i den første derefter følgende Juni eller December Termin og afdrages som nedenfor bestemt.

De forfaldne Bidrag afbetales i 20 halvaarlige Terminer, hver Gang med $\frac{1}{20}$ og første Gang i de ovennævnte Forfaldsterminer, idet det til enhver Tid skyldige Beløb fra Forfaldsdagen forrentes med 5 pCt, der betales samtidig med Afdragene.

I Tilfælde af, at Matr Nr udstykses, fordeles Bidraget forholdsvis efter Arealet paa de nye Matr Nr.

Anlægget betaler samtlige Omkostninger ved Landvæsenskommissionen.

Præmisserne til Overlandvæsenskommissionens Kendelse er saalydende:

Ved Kendelse af 20. Januar 1936 har den af Vejle Amt under 17. September 1934 paa Foranledning af Vinding Sogneraad nedsatte Landvæsenskommission bestemt, at en ved nævnte Sogneraads Foranstaltning udarbejdet Kloakplan for Afledning af Spildevand fra Møllholm Villakvarter i Vinding Kommune skulde nyde Fremme efter de i Kendelsen nærmere fastsatte Regler og Vilkaar.

Denne Kendelse er af Generaldirektoratet for De Danske Statsbaner begært prøvet af en Overlandvæsenskommission, i hvilken Anledning Landbrugsministeriet under 20. Maj 1936 har udmeldt Landvæsenskommissærerne Amsraadsmedlem, Sparekassedirektør Mikél Jensen, Jelling, Amsraadsmedlem, Kreditforeningsdirektør Bertel Jensen, St Karskov pr Filskov, og fhv Amsraadsmedlem K R Haargaard, Vinding, samt Professor G Schönweller, København, som teknisk sagkyndigt Medlem, til med Amtmanden over Vejle Amt, Kammerherre Knud Valløe som Formand at sammentræde i en Overlandvæsenskommission til Sagens Behandling og Paakendelse.

Efter at Overlandvæsenskommissionen saaledes foranlediget den 23. f M havde besigtiget Forholdene, blev der ved et til samme Dags Eftermiddag indvarslet Møde paa Vejle Raadhus givet alle interesserede Adgang til at fremsætte deres Bemærkninger.

For Appellanten henholdt Landsretssagfører Axel Schmidt, København, sig til det i hans Ankebegæring af 14. Marts 1936 til Landbrugsministeriet anførte, idet han vilde protestere imod, at en Del af Ledningen og en dertil hørende Brønd skulde nedlægges paa Statsbanernes Grund, da det efter Appellantens Formening maatte være muligt uden urimelig Bekostning at nedlægge den i den med paagældende Statsbanestrækning omtrent parallelt løbende »Stampesvej«.

Skulde det imidlertid af Overlandvæsenskommissionen blive bestemt, at Ledningen skulde nedlægges som af Landvæsenskommissionen vedtaget, vilde han gøre gældende, at det Forbehold, der ligger i Landvæsenskommissionskendelsens Bestemmelse om, at Statsbanernes Ret forbeholdes, saafremt Bekostningen ved senere Ændringer i Banesporene skulde blive forøget af Hensyn til den anlagte Ledning, burde

udvidés og nærmere bestemmes, idet han vilde hævde, at ikke blot de ved Sporændringer, men ogsaa de ved Anlæg af nye Spor paa Banernes nuværende Areal forøgede Omkostninger, der maatte bevirkes ved Ledningens Tilstedeværelse, skulde bæres af Anlægget, ligesom han vilde gøre gældende, at saafremt en Udnyttelse i Jærnbaneøjemed af Statsbanernes nuværende Areal maatte nødvendiggøre en Flytning af Ledningen, skulde dette give Statsbanerne Ret til enten at kræve de dertil medgaaede Udgifter dækkede af Anlægget, saafremt Flytning blev bestemt af en dertil kompetent Kommission, eller til i modsat Fald at forlange Erstatning for Indskrænkningen i Udnyttelsesmulighederne af Arealet.

Endelig vilde han paastaa Anlægget kendt pligtigt at yde Bidrag til Statsbanernes Udgifter ved den Banerne i Kendelsen paalagte Oprensningspligt af Gennemløbet og den aabne Grøft paa Banernes Grund, forsaavidt disse Udgifter maatte være foranlediget ved Tilførelsen af Spildevand fra de ovenfor Statsbanerne liggende Ejendomme, der afvandes gennem Anlægget.

Fra »Anlægget«s Side blev Kendelse paastaaet stadfæstet, idet det navnlig blev fremhævet, at det vilde paaføre Anlægget en urimelig Bekostningsforøgelse, om Ledningen skulde nedlægges i Stampesvej.

Paa Forespørgsel af et af Overlandvæsenskommissionsmedlemmerne oplyste Baneingeniør Boesen, der sammen med fornævnte Landsretssagfører Axel Schmidt var mødt for Statsbanerne, at der ikke forelaa Planer om saadanne Ændringer i Banens Anlæg, for hvilke Ledningens Tilstedeværelse vilde medføre Ulemper.

Forlig i Sagen lod sig ikke opnaa.

Nu maa Overlandvæsenskommissionen vel med Appellanten være enig i, at der maa kræves en væsenlig Begrundelse for — naar ogsaa anden Mulighed foreligger — at lægge en Del af bemeldte Ledning paa Statsbanernes Grund; men omvendt maa man ogsaa finde, at der af Statsbanerne maatte fremføres væsenlige Grunde for en Protest imod Ledningens Modtagelse, naar dens Lægning i foromhandlede Stampesvej kunde medføre Gæner for denne eller betydelige Bekostninger for Anlægget. Og da det under Sagen er oplyst, dels at Ledningens Lægning i Stampesvej vilde fordyre Anlægget med ca 10 pCt, dels at Lægningen paa Banearealet ikke i Øjeblikket vil være til Ulempe for Banerne, og endelig at saadanne Ulemper ej heller kunde antages at ville komme til at foreligge i overskuelig Fremtid, maa Overlandvæsenskommissionen nære overvejende Betænelighed ved at tilside sætte den af Landvæsenskommissionen om Ledningens Placering trufne Bestemmelse.

Overlandvæsenskommissionen maa derhos, blandt andet under Hensyn til at Spørgsmaalet om eventuelle Ændringer i Baneanlægget ikke kunde antages at blive aktuelt i overskuelig Fremtid, finde, at en til sin Tid i saadan Anledning eventuelt nedsat kompetent Kommission bør være frit stillet, hvorfor man ikke mener nu at burde træffe nærmere Bestemmelse om Dækning af de af saadanne mulige Ændringer eller Udvidelser flydende Udgifter eller Erstatning for hypotetiske Indskrænkninger i Arealets Udnyttelsesmuligheder, men at man maa finde

den Statsbanerne af Landvæsenskommissionen forbeholdte Ret for fyldestgørende.

Endelig maa Overlandvæsenskommissionen med Landvæsenskommissionen erklære sig enig i, at det med Hensyn til Oprensningen af Gennemløbet under Statsbanerne og den paa disses Grund værende aabne Grøft bør have sit Forblivende ved de nuværende Forhold, saaledes at bemeldte Oprensning foretages og bekostes af Statsbanerne, hvorved navnlig bemærkes, at det af Landvæsenskommissionen, derunder dens sagkyndige Tekniker, er udtalt, at et i Forbindelse med hele Projektet planlagt Stemmeværk, hvis Betjening og Oprensning er paalagt Vinding Kommune, forventes at ville bevirke, ikke blot at en Forøgelse af Statsbanernes Oprensningsudgifter maa anses for udelukket, men ogsaa, at Oprensningsbyrden vil blive mindre end hidtil.

Idet Overlandvæsenskommissionen herefter ikke har ment at kunne være Appellanten følgagtig i de nedlagte Paastande, finder man at burde stadfæste den afsagte Landvæsenskommissionskendelse.

De med Overlandvæsenskommissionen forbundne Omkostninger bør, med Undtagelse af Honorar og Rejsseudgifter for det teknisk sagkyndige Medlem af Overlandvæsenskommissionen, der afholdes af Landbrugsministeriet, efter Omstændighederne afholdes af Appellanten med to Trediedele og af »Anlægget« med en Trediedel.

Nr 68/1937.   **Landpostbud Niels Morten Nielsen**
(Geltning efter Ordre)

m o d

Tømrrermester A Olsen (Thorsteinsson),

betræffende Erstatning for Mangler ved en af Indstævnte opført Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 4. Januar 1937: Sagsøgte, Tømrrermester A Olsen bør for Tiltale af Sagsøgeren, Landpostbud Niels Morten Nielsen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges derhos den for Sagsøgeren for Underretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Flening i Salær og Godtgørelse for Udlæg ialt 317 Kr 30 Øre samt den for Sagsøgeren her for Retten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Anker-Jensen i Salær og Godtgørelse for Udlæg ialt 148 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret har Indstævnte nedlagt en subsidiær Paastand om Frifindelse mod Betaling af en Erstatning af ikke over 1405 Kr 50 Øre.

Indstævnte findes ved at paalægge Gulvene og derved indelukke Træværket, uden at der foretoges nogen Undersøgelse af Lerets daværende Tilstand og uden at der overfor Appellanten anførtes nogen Betænkelighed ved Gulvpaalægningen, at have handlet uforsvarligt og at være erstatningspligtig overfor Appellanten.

Under Sagen er der af forskellige bygningskyndige foretaget Skøn over Udgifterne ved den indtrufne Skades Udbedring; denne er efter en af to retslig udmeldte Mænd senest foretaget Beregning ansat til at ville medføre en Bekostning af 1405 Kr 50 Øre, og idet Erstatningen findes at burde fastsættes overensstemmende hermed, vil Indstævnte have at betale Appellanten det anførte Beløb med Renter.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Dommen være at stadfæste.

Indstævnte vil have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Tømremester A Olsen, bør til Appellanten, Landpostbud Niels Morten Nielsen, betale 1405 Kr 50 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 15. Juni 1936, til Betaling sker.

I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Til det offentlige betaler Indstævnte de Retsafgifter, der skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, der skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret, samt til Højesteretssagfører Gelting i Salær for Højesteret 200 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Vinteren 1933—1934 opførte Sagsøgeren, Landpostbud Niels Morten Nielsen paa sin Grund Matr Nr 1 i af Ørkilds Møller under Svendborg Købstads Markjorder, Nyborgvej Nr 23, en Beboelsejendom med to Lejligheder. Byggesummen androg, inklusive Grundens Værdi, 18740 Kr. I Foraaret 1936 opdagede Sagsøgeren, at der var noget i Vejen med Træværket, og ved nærmere Undersøgelse viste det sig, at Ejendommen var befængt med Svamp; i den Anledning tilskrev Sagsøgeren under 2. Maj 1936 Sagsøgte, Tømremester A Olsen, der havde haft Tømrer- og Snedkerarbejdet ved Husets Opførelse i Entreprise, saaledes:

»Som De erindrer, udførte De for et Par Aar siden Tømrerarbejdet ved Opførelsen af min Ejendom, Nyborgvej 23.

Det viser sig nu, at saavel Bjælkelag som det meste af Træarbejdet er ødelagt af Svamp.

Da Svampeangrebet skyldes, at der er blevet anvendt grønt Træ lige fra Skoven, maa jeg holde Dem ansvarlig for den skete Skade, og naar jeg faar fremskaffet Opgørelse over, hvormegit Skaden beløber sig til, vil jeg fremsende Regning til Dem.«

Paa denne Henvendelse svarede Sagsøgte under 11. Maj s A saaledes:

»Jeg anerkender Modtagelsen af Deres anbefalede Brev af 2. ds angaaende Opførelsen af Deres Ejendom Nyborgvej 23, hvori De beklager Dem over, at saavel Bjælkelagene som det meste af Træarbejdet skulde være angrebet af Svamp.

Jeg beklager meget, at dette er sket, men naar jeg skal være ganske ærlig, saa forbavser det mig egenlig ikke, for naar jeg tænker paa, at Huset blev cementpudset udvendigt, saasnart det var rejst og tækket, saa løber man altid den Risiko, naar Huset lukkes og der fyres, at Murenes Vandindhold bliver flyttet over i det tørre Træværk, og saa er Spillet gaaende.

Gulvene blev først lagt i Marts Maaned, og Bjælkerne har altsaa ligget aabent i 5 Maaneder, saa de har været knastørre, men saa blev der lagt gennemvaadt Indskudsler paa, der absolut ikke var tørt i Marts Maaned, da Huset skulde gøres færdigt omgaaende, saa der kunde flyttes ind til April Flyttedag.

Med vaade Mure, vaadt Indskudsler, Glas i Vinduerne og Fyr paa Centralvarmeanlægget blev Gulvene lagt, og derfor er det gaaet galt.

Med Hensyn til Materialet saa maa jeg tilbagevise Deres Beskyldning paa det skarpeste, og jeg fralægger mig ethvert Ansvar med Hensyn til den af Dem anførte Skade som mig uvedkommende.«

Da Sagsøgeren imidlertid stadig mener, at Sagsøgte bærer Ansvaret for den saaledes skete Skade, har han, hvem der under 10. Juni 1936 er meddelt fri Proces, under nærværende ved Retten for Sunds-Gudme Herreder forberedte Sag paastaet Sagsøgte dømt til at erstatte ham det ham herved paaførte Tab med ialt 5565 Kr; af dette Beløb har han derhos paastaet sig tilkendt Renter med 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 15. Juni 1936, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Under Sagens Gang er der afholdt forskellige Syns- og Skønsforretninger, ligesom der er indhentet Erklæringer fra Teknologisk Institut, alt til Oplysning om Arten og Omfanget af Svampeangrebet; det er herved oplyst, at Træværket i Ejendommen er angrebet saavel af den ægte Hussvamp som af den gule Tømmersvamp, og at Angrebet er af et saadant Omfang, at Bekostningerne ved de fornødne Reparationer m m vil andrage omkring 2000 a 3000 Kr, endvidere er det herved oplyst, at Aarsagerne til Angrebet navnlig maa søges deri, at Ejendommen er opført i Vinterhalvaaret og færdigbygget for hurtigt, saaledes at den naturlige og nødvendige Udtørring ikke har fundet Sted, at Bjælketømret muligvis ikke har været lagret tilstrækkeligt længe til denne Byggemaade, at Indskudsleret har været for vaadt ved Indlægningen og senere maaske er blevet yderligere vædet ved

Regn, idet Taget ikke var færdiglagt ved Lerets Anbringelse, at Gulvene er indlagt, forinden Indskudsleret var tilstrækkelig gennemtørret, og at Gulvene er blevet ferniseret og lakeret med vaadt Ler og vaadt Tømmer under, hvorved Udtørringen er trukket i Langdrag og Betingelser for Fremvækst af Svampearter og Raaddenskab i Træet tilvejebragt. Endelig har Ejendomsmægler F P Jørgensen, efter at være udmeldt hertil af Retten, udtalt som sit Skøn, at Ejendommens Værdiforringelse i Handel og Vandel alt i alt vil kunne anslaas til ca 5000 Kr (heri indbefattet Udgifterne ved de foran nævnte Reparationsarbejder).

Til Støtte for sin Paastand under nærværende Sag har Sagsøgeren gjort gældende, at Sagsøgte, der som den sagkyndige maatte være paa det rene med det uforsvarlige i at lægge Gulvbrædder, før den fornødne Udtørring havde fundet Sted, burde have advaret ham herimod, ligesom han burde have advaret ham imod umiddelbart efter at lade Gulvene fernisere som sket.

Af de til det heromhandlede Byggearbejde hørende »Beskrivelser og Betingelser« fremgaar imidlertid, at Ejendommen skulde være færdig til Indflytning til April Flyttedag 1934, og det er under Sagen oplyst, at Sagsøgeren allerede paa et tidligt Tidspunkt havde udlejet den ene af de to Lejligheder netop fra denne Dag at regne; det er endvidere oplyst, at Indskudsleret blev lagt allerede i November eller December 1933, medens Gulvene først blev lagt den 18., 19. og 20. Marts 1934, paa hvilket Tidspunkt Huset havde staaet under Tag i ca 3 Maaneder; i denne Forbindelse har Sagsøgte, der under Sagen har afgivet Partsforklaring, bl a forklaret, at da Gulvene blev lagt, var Gruset, der var lagt ovenpaa Indskudsleret, hvidt, og Sagsøgte mærkede ikke nogen Fugtighed; han har tilføjet, at han, naar Huset skulde være færdigt til April Flyttedag — og Sagsøgeren har mange Gange mindet ham herom — ikke kunde vente længere med at lægge Gulvene.

Efter det saaledes foreliggende finder Retten det imidlertid betænkeligt at gaa ud fra, at Sagsøgte, da Gulvene blev lagt, var eller burde være paa det rene med, at der endnu var en saadan Fugtighed i Huset, at det var uforsvarligt at lægge Gulvene da, og det skal i denne Forbindelse særlig bemærkes, at Retten finder det overvejende betænkeligt at lægge nogen afgørende Vægt paa Sagsøgtes Udtalelser i det foran citerede Brev af 11. Maj 1936, idet dette Brev meget vel kan forstaas som et Udtryk for de Tanker, Sagsøgte nu — og først nu — har gjort sig om Aarsagerne til Svampeangrebet. Naar hertil kommer, at der intet er oplyst om, at de af Sagsøgte anvendte Materialer har været af anden og ringere Beskaffenhed end de Materialer, der i Almindelighed anvendes til Byggeforetagender af denne Art, finder Retten det betænkeligt at paalægge Sagsøgte nogen Del af Ansvar for den skete Skade, og Sagsøgte vil derfor i det hele være at-frifinde.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Torsdag den 21. Oktober.

Nr 48/1936. Ingeniør **Odin Clorius** (Poul Jacobsen)

m o d

Ingeniør **Oscar Constantin Brun** (Holtens-Bechtolsheim),

betræffende Omstødelse af et Patent m v.

Østre Landsrets Dom af 7 Februar 1936: Sagsøgte, Ingeniør Oscar Constantin Brun, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Ingeniør Odin Clorius, i denne Sag fri at være. Det Sagsøgeren meddelte danske Patent Nr 35 560 med Tillægspatenter Nr 35 659, 35 701, 36 321, 41 024 og 41 432 kendes ugyldigt. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte med 300 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har otte Dommere deltaget.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Indstævnte kendes uberettiget til at fremstille og forhandle Varmemaalere, der omfattes af Appellantens danske Patent Nr 35 560 med Tillægspatenter, saaledes som sket ved de af Indstævnte leverede Varmemaalere til Ejendommen Østbanegade Nr 155 m fl, og saaledes som vist i Tegningerne til Indstævntes danske Patent Nr 47 968 Fig 1, 2, 4 og 5. Appellanten har paa dette Grundlag gentaget sin Erstatningspaastand tilligemed Paastanden om Op-retholdelse af de ham meddelte Patenter.

Indstævnte har ikke gentaget Indsigelsen om Erstatningspaastandens for sene Fremsættelse.

Ifølge Skønsmændenes efter Dommen afgivne Erklæringer fremgaar det tydeligt af Appellantens Skrivelse af 3. April 1925, at Appellanten har erkendt Betydningen af Bremsningen ved Rørets egen Hjælp. De har endvidere udtalt, at det positive Formaal med Bremsningen maa anses for tilstrækkelig evident for en Fagmand, skønt det ikke er nævnt i Beskrivelsen eller Kravet vedrørende Appellantens danske Patent Nr 35 560. Herefter og idet Patentets Form og Udstrækning maa bedømmes paa Grundlag af Beskrivelsens og Patentkravets endelige Affattelse, findes de nu fremdragne tyske Patenter Nr 333 452 og Nr 357 787 samt Beskrivelsen i »Gesundheitsingenieur« 1921 Side 518 ikke at afgive Grundlag for nu at erklære Appellantens fornævnte danske Patent ugyldigt i Medfør af Patentlovens § 1, 3.

Skønsmændene har om en paa »Nordhavnskaarden« (Østbanegade Nr 155 m fl) besigtiget Varmemaalere udtalt, at den har »over Fordampningsoverfladen (Vægens øverste Ende) et Rørstykke paa stift 3 Rørdiametre, hvad der meget nær svarer til Forholdene paa Fig 1 i Patent 35 560« men der er iøvrigt ikke under Sagen tilvejebragt sikre Oplysninger om Indretningen

af de i nævnte Ejendom anvendte, af Indstævnte leverede Varmemaalere, og det findes herefter betænkeligt paa det foreliggende at statuere, at de falder ind under Omraadet for Appellantens Patent Nr 35 560.

Da det ikke vides, hvorledes Indstævnte agter at bringe de i Tegningerne til hans Patent 47 968 eksempelvis viste Apparater til Udførelse, vil Appellantens i saa Henseende nedlagte Paastand ikke kunne tages under Paakendelse under nærværende Sag.

I Sagsomkostninger for begge Retter finder fem af Rettens Dommere, at Indstævnte bør betale Appellanten 1500 Kr, medens tre af Dommerne vil ophæve Sagens Omkostninger for begge Retter.

Der vil med Hensyn til Sagsomkostninger være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Ingeniør Odin Clorius og Indstævnte, Ingeniør Oscar Constantin Brun, bør for hinandens Tiltale under denne Sag fri at være.

I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 1500 Kr inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 9. Oktober 1924 ansøgte Sagsøgeren, Ingeniør Odin Clorius om Patent paa en Varmemaalere, idet han bl a anførte følgende:

»Den foreliggende Opfindelse angaar en Varmemaalere, egnet til inden for en given Tidsperiode, f Eks en Varmesæson, at angive en Middelværdi af den i et Rum, Vædske eller lignende værende Middeltemperatur. Den bestaar af et aabent Glasrør, fyldt med en fordampelig Vædske, f Eks farvet Alkohol, og anbragt op ad en Skala. Vædsken i Glasrøret staaer ved Varmesæsonens Begyndelse ved en dertil mærket Streg. Den vil fordampe, saa at den synker i Glasrøret, og denne Fordampnings Hastighed er afhængig af de ens eller forskellige Varmegrader, som Vædsken og den omgivende Luft har. Vædsken i Glasrøret maa være af den Art, saa at der i den omgivende Luft ikke i Forvejen findes Dampe af den. Derfor kan der ikke anvendes Vand.«

Paa Grundlag af det anførte og ledsagende Tegninger opstilledes som Patentkrav:

»Krav 1. Varmemaalere bestaaende af en i et aabent Glasrør eller lign anbragt Vædske, hvis Fordampnings Hastighed afhænger af Temperaturen paa Vædsken og den omgivende Luft, saaledes at det, Vædsken synker i Glasrøret i en given Tidsperiode, anvendes som Maal for den Middeltemperatur som Varmemaaleren har været udsat for.«

»Krav 2. Ved den i Krav 1 angivne Varmemaalere den Anordning, at Glasrøret foroven lukkes med et gennemhullet og aflaaeligt Hylster eller lignende, saa at de udviklede Dampene kan gaa bort og det dog forhindres, at der paafyldes Vædske i Utide.«

I Skrivelse af 7. Februar 1925 erklærede Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsenet under Henviisning til et tysk Patent Ansøgningen for ikke egnet til at tages til Følge. Sagsøgeren udviklede i en Skrivelse af 3. April 1925 Forskellen mellem den i det tyske Patent beskrevne Maaler, der anvender en Ventil som Droslingsorgan og en Metalstang som Varmemaalere, og hans Apparat, som er uden Ventil og komplicerede Samvirken med en Varmeregulator, og hvori Vædskedampene afgaar frit og kontinuerligt fra Glasrørets Munding og kun bremsede konstant og ensartet af det lange snævre Rørstykke, og han omredigerede sine Patentkrav til Klarlæggelse heraf.

I Overensstemmelse hermed udstedtes der den 19. Januar 1926 for Sagsøgeren som beskyttet fra 9. Oktober 1924 dansk Patent Nr 35 560 med følgende Patentkrav:

»1. Varmemaalere, som beror paa Vædskefordampning i et Maaleglas, kendetegnet ved, at Vædskebeholderen er et foroven aabent Glasrør eller lignende, der helt er angivet af og paavirket af de Temperaturer, hvis Middelværdi søges, og delvis fyldt med en fordampelig Vædske, hvis Dampes Afgang foregaar frit fra Glasrørets Munding og kun bremses af det længe, snævre Rørstykke over Vædskefladen.

2. Ved den i Krav 1 angivne Varmemaalere den Anordning, at der til Fordampningsvædske anvendes en Vædske, hvis Damp ikke forefindes i mere eller mindre mættet Tilstand i den omgivende Luft.«

Hertil er senere udstedt Tillægspatenterne Nr 35 659, 35 701, 36 321, 41 024 og 41 432. I Patent Nr 36 321 er Patentkravet saalydende:

»Ved den ved Patent Nr 35 560 og Tillægspatent Nr 35 701 beskyttede Varmemaalere den Ændring, at Vædskedampenes Afgang fra Damptrummet foregaar fra et lille Hul i Glasbeholderens tyndvæggede Dæksel, idet da alene Størrelsen af dette Hul bestemmer Mængden af de afgaaende Dampene i hver Tidsenhed og ved hver Varmegrad.«

Den 6. Oktober 1925 ansøgte Sagsøgeren om tysk Patent paa en formentlig med den omtalte stemmende Varmemaalere. Reichspatentamt fremsatte i Skrivelse af 7. Januar 1926 en Række Bemærkninger, bl a at Varmemaalere, som lader Vædskedampe afgaa i Luften, er kendt f Eks fra de tyske Patenter 333 452 og 357,787, og at det er selvfølgelig, at man kan benytte de forskellige Vædsker med Undtagelse af Vand. Forhandlingerne fortsattes, indtil Reichspatentamt med Skrivelse af 14. Maj 1929 under Henviisning bl a til en i »Gesundheitsingenieur« 1921 s 518 beskrevet Varmemaalere fremsendte et Udkast til Formulering af et Patentkrav og henstillede til Sagsøgeren at fremsende Ansøgning i Overensstemmelse dermed. I Henhold hertil meddeltes der under 12. Februar 1930 et fra 7. Oktober 1925 beskyttet tysk Patent Nr 491, 732, hvis Patentkrav i Oversættelse lyder saaledes:

»Maalere af Varmeforbrug, beroende paa Fordampningen af en Vædske i en Beholder, der staar i aaben Forbindelse med den ydre Luft, kendetegnet ved, at Vædskebeholderen oven over Vædskeover-

fladen har et langt, snævert og kalibreret Rør, der forhaler Luftens Diffusion med den oven over Vædsken hvilende Damp.«

Den 9. Marts 1932 ansøgte Sagsøgte, Ingeniør Oscar Constantin Brun, om Patent paa en Varmemaalere. Paa Grund af en Indsigelse fra Sagsøgeren udtalte Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsenet i Skrivelse af 8. April 1933, at Sagsøgerens Patent Nr 35 560 beskyttede »den Anordning ved Fordampningsmaalere som Vædskebeholder (Maaleglas) at anvende »et foroven aabent Glasrør eller lignende« med fri Fordampning fra Rørmundingen eller i Almindelighed Vædskespejlet«. Under Hensyn hertil meddeltes det ansøgte Patent, Nr 47 918, den 13. Oktober 1933 som Afhængighedspatent til Sagsøgerens Patent Nr 35 560 med følgende Patentkrav:

»1. Varmemaalere af den ved Patent Nr 35 560 beskyttede Art til Maaling af Varmemængder ved en Vædskes Fordampning i en Maalebeholder, som har en til Dampens Bortledning tjenende Aabning, kendetegnet ved, at Maalebeholderen er et helt eller delvis af Glas fremstillet togrenet, vædskefyldt Manometer, hvis ene, opefter aabne Gren er bestemt til at udsættes for Varmepaavirkning fra det paagældende Varmemedium, medens Maalerens Aflæsningsskala er anbragt langs Maalerens anden, opefter lukkede Gren.

2. Varmemaalere ifølge Krav 1, kendetegnet ved, at Maaleren er et i Hovedsagen U-formet Manometer, hvis ene, aabne Gren i det Omraade, inden for hvilket Vædskeoverfladen i Grenen vil kunne stige og falde under Maalerens Anvendelse, paa i og for sig kendt Maade er udført saaledes, at Arealet af Overfladen af Vædsken i denne Gren aftager, naar Vædskestanden i den aabne Gren stiger, nemlig saaledes, at Vædskens Fordampningshastighed under samme Temperaturforhold vil være konstant eller tilnærmelsesvis konstant uanset Vædskestanden i Grenen.«

Den 26. Oktober 1932 ansøgte Sagsøgte om Patent paa en anden »Teknisk Varmeforbrugsmaalere til Radiatorer, Varmtvandshaner og lignende«. Sagsøgeren protesterede i Skrivelse af 1. Juli 1933 til Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsenet under Anbringende om, at Ansøgningens Figurer og disses Beskrivelse alle viste Vædske-Varmemaalere, hvis Dampes Afgang bremses af et snævert Diffusionsrør saaledes som beskrevet og beskyttet i hans Patenter, hvorhos han bemærkede, at han ansaa Ansøgningens Kendetegn, Udnyttelse af Haarrørsvirkning, bedre kaldet Kapillarvirkning, til at sikre en ønsket Vædskestandshøjde i Diffusionsrøret, respektive en given Længde af dette Diffusionsrør, for uigennemførlig ved de angivne Midler. Uden Hensyn

Færdig fra Trykkeriet den 3. November 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 20

Torsdag den 21. Oktober.

til denne Indsigelse meddeltes der under 23. Oktober 1933 Sagsøgte et fra 26. Oktober 1932 beskyttet Patent Nr 47968 med følgende Patentkrav:

»1. Teknisk Varmeforbrugsmaaler til Maaling af Varmeforbrug ved Fordampning af en Vædske i en Beholder, der har en til Bortledning af Dampene tjenende Aabning, i Omraadet af hvilken Maaleren udsættes for Varmepaavirkning fra Varmekilden, kendetegnet ved, at Beholderen (Maalerbeholderen) indeholder eet eller flere Midler — f Eks af et porøst Stof, Haarrør eller lodrette Rør eller Stangbundter bestaaende Væger — af en saadan Art eller selv har en saadan Form, at den Vædskeoverflade, hvorfra Fordampningen sker, ved Haarrørsvirkning holdes i en forud fastsat, af Væskestanden i Beholderen uafhængig Højde.

2. Teknisk Varmeforbrugsmaaler ifølge Krav 1, kendetegnet ved eet eller flere i Maalerbeholderen indsatte Rør, som foroven udmunder i eller danner en integrerende Del af et til den fordampede Vædskes Bortledning tjenende Rør, hvori Maalervædskens Overflade indstiller sig i bestemt Højde ved Haarrørsvirkning i Rørene eller i Væger i disse (dette) eller — hvis der findes flere lodrette Rør — eventuelt ved Haarrørsvirkning i Mellemmrummene mellem de i saa Fald tætsammenstillede Rør.

3. Ved den tekniske Varmeforbrugsmaaler ifølge Krav 2 den Ændring, at det eller de i Maalerbeholderen indsatte Rør er erstattet med et Bundt af tætsammenstillede eller sammensnoede Stænger (eller Traade) af Metal, Glas eller et andet passende Materiale, i Mellemmrummene mellem hvilke Stænger eller Traade den tilstræbte Haarrørsvirkning opstaar.

4. Varmeforbrugsmaaler ifølge Krav 1, kendetegnet ved et i Maalerbeholderen anbragt og eventuelt en integrerende Del af denne dannede Rør til Optagelse af en Væge, hvilket Rør i sin Væg har een eller flere Gennemboringer, hvorigennem dets Indre kommunikerer med Rummet over Vædsken i Maalerbeholderen.

5. Varmeforbrugsmaaler ifølge Krav 1, kendetegnet ved, at det til Frembringelse af Haarrørsvirkningen tjenende porøse Stof er af en saadan Art og anbragt saaledes i Maalerbeholderen, at Luft til Erstatning for den fordampede Vædske kan trænge gennem nævnte Stof ved forholdsvis smaa, af dettes Porøsitet afhængige Trykforskelle mellem

Atmosfæren og Beholderens Indre, hvorved Maalerens Registreringsnøjagtighed forøges og det i Krav 4 omtalte Hul kan undværes.«

Endvidere har Sagsøgte under 24. September 1934 faaet dansk Patent Nr 49 351, beskyttet fra 8. September 1932, paa en Varmeforbrugsmaaler med følgende Patentkrav:

»1. Varmeforbrugsmaaler til Maaling af Varmemængder ved en Vædskes Fordampning i en Maalerbeholder, som har en til Dampens Bortledning tjenende Aabning, over hvilken der er anbragt et Lukkeorgan, der automatisk aabnes gradvis af en Termoregulator, naar Temperaturen stiger over en vis lavere Grænse, kendetegnet ved, at Termoregulatoren bestaar af Bimetal.

2. Varmeforbrugsmaaler ifølge Krav 1, kendetegnet ved Midler, saasom en mellem Bimetallet og et drejeligt Bæreorgan for Lukkeorganet indskudt Stilleskrue eller en i Forbindelse med nævnte Bæreorgan staaende og af Bimetallet paavirket Arm, ved Hjælp af hvilke Midler Bimetallets Udbøjning ved Temperaturvariationer omsættes til Aabne- eller Lukkebevægelse af Lukkeorganet, saa at denne Aabningsbevægelse svarer til en ønsket Aabningsgrad ved en given Temperaturpaavirkning af Maaleren.

3. Varmeforbrugsmaaler ifølge Krav 1 og 2, kendetegnet ved, at Lukkeorganet danner en Del af en omkring Maalerens Fordampningsaabning anbragt Vædskeleas, med hvilken Maaleren lukkes lufttæt, naar Paavirkningstemperaturen synker til en vis Grænse.

4. Varmeforbrugsmaaler ifølge Krav 1, kendetegnet ved, at Lukkeorganet er en Kugle, der er anbragt paa Maalerens Fordampningsaabning, og som ligger an mod den ene fri Ende af Bimetallet.

5. Varmeforbrugsmaaler ifølge Krav 1, kendetegnet ved, at Lukkeorganet er en over Maalerens Fordampningsaabning anbragt, svingbar Klap eller Skyder, som med en kort Arm ligger an mod Bimetallets ene fri Ende og i lukket Stilling dækker en spalteformet Aabning i en paa Maalerens Fordampningsaabning anbragt Lukkehætte.«

I Aaret 1932 leverede Sagsøgte til Ejendommen »Hvidkildegaard« ca 500 Varmemaalere udført efter Patent Nr 47 968 og tillige efter Patent Nr 49 351 med Termoregulator af Bimetal.

Endelig har Sagsøgte ansøgt om Patent paa en Varmeforbrugsmaaler, hvoraf han i Aaret 1935 har leveret ca 640 til Ejendommen »Nordhavns gaarden«, Østbanegade Nr 155.

Under denne ved Stævning af 31. Juli 1934 anlagte Sag har Sagsøgeren oprindelig ud fra den Antagelse, at de af Sagsøgte til »Hvidkildegaard« leverede Maalere var af den i Sagsøgtes Afhængigheds-patent Nr 47 918 omhandlede Art, paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale Sagsøgeren en Erstatning paa 2000 Kr, subsidiært et mindre, ved Rettens Skøn fastsat Beløb. Efter at være oplyst om sin Fejltagelse, har Sagsøgeren ved Domsforhandlingen den 16. Januar 1936 paastaaet Sagsøgte dels kendt uberettiget til at fremstille og forhandle Varmemaalere i Strid med Sagsøgerens danske Patent Nr 35 560, saaledes som sket ved de af Sagsøgte leverede Varmemaalere til Ejendommen »Hvidkildegaard« og Ejendommen Østbanegade Nr 155 m fl og saaledes som vist i Tegningerne til Sagsøgtes danske Patent Nr 47 968 og 49 351,

dels tilpligtet at betale Sagsøgeren en Erstatning paa 6000 Kr, subsidiært et mindre, ved Rettens Skøn fastsat Beløb, med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato.

Sagsøgte har paastaet de for Sagsøgeren udstedte danske Patenter Nr 35 560, 35 659, 35 701, 36 321, 41 024 og 41 432 kendt ugyldige og har derhos paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Krav, idet han ved Domsforhandlingen særlig har protesteret mod Sagsøgerens Erstatningskrav som for sent fremsat.

Sagsøgeren har paastaet sig frifundet for Sagsøgtes Kontrapaa-stand og har protesteret mod Sagsøgtes Forældelsesindsigelse som for sent fremsat.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren hævdet, at Sagsøgte utvivlsomt har overtraadt Sagsøgerens Patent Nr 35 560. Det er, efter hvad der nu er oplyst, muligt, at Patentkravene deri er formulerede mere omfattende end det nu vilde blive godkendt; men det er givet, at det væsenlige Kendetegn paa den derefter patenterede Varmemaalere er, at Glasrøret kun delvis er fyldt med en fordampelig Vædske, hvis Dampes Afgang er bremsset af det lange, snævre Rørstykke over Vædskefladen; og dette viser, at Opfindelsen bestaar i Anbringelsen af et langt snævert Rørstykke over Væskefladen og Benyttelsen af dette til Bremsning af Væskedampens Diffusion med Luften. Dette er klarere udtrykt i Sagsøgerens tyske Patent, der er meddelt paa Grundlag af ganske samme Tegninger som det danske Patent Nr 35 560, og Sagsøgeren har intet imod, at Retten bestemmer, at hans danske Patent Nr 35 560 indskrænkes til det i hans tyske Patent angivne Omraade. Sagsøgeren har derimod under Hævdelse af, at der heri ligger en patenterbar Opfindelse, — hvad der altsaa er anerkendt ved det tyske Patent, — protesteret mod Sagsøgtes Paastand om, at Sagsøgerens Patenter erklæres ugyldige. Sagsøgeren har derhos givet forskellige Oplysninger til Belysning af sit Erstatningskrav og har nægtet at have kendt nogen af Sagsøgtes under Sagen omhandlede Leverancer mere end et Aar før Sagens Anlæg.

Sagsøgte har til Støtte for sin Hovedpaastand hævdet, at Sagsøgerens Patent Nr 35 560 maa forstaaes bogstaveligt som kun omfattende Varmemaalere med et for oven aabent Glasrør. Det fremgaar af Sagsøgerens foran gengivne Patentansøgning, at det kun var herpaa, han søgte Patent. Naar Patentet blev meddelt med en anden Formulering, var det, som det foran omtalte viser, af Hensyn til en i Tyskland patenteret Maaler med Ventil; dette forklarer Udtrykket »kun« bremsset af —. Og paa en saadan Maaler burde der ifølge Patentlovens § 1, 3 ikke være meddelt Patent. Først under sine Forhandlinger om det tyske Patent har Sagsøgeren faaet Idéen til at benytte Glasrøret til Bremsning; herom staaer der intet i Sagsøgerens Patentansøgning, som ellers maatte have antydnet et vist Længdeforhold for Glasrøret over Maaleskalaens Nulpunkt; paa Figur 2 til Sagsøgerens Patent Nr 35 560 er der overhovedet intet antydnet om Rørets Højde over Vædskeoverfladen, og Synspunktet kan heller ikke forenes med Sagsøgerens foran gengivne Tillægspatent Nr 36 321, da der ved den derved beskyttede Varmemaalere ikke findes noget langt snævert Rørstykke over Vædske:

overfladen. Sagsøgerens tyske Patent gaar altsaa ud paa noget andet end hans Patent Nr 35 560, hvorfor Sagsøgte har protesteret mod, at dette Patent fortolkes eller omformuleres som det tyske. Sagsøgte har endvidere hævdet, kun at have udnyttet den Ret, der tilkommer ham i Kraft af hans egne Patenter, som han har hævdet har været Sagsøgeren kendt fra deres Udstedelse, ligesom Sagsøgeren har været kendt med Sagsøgtes forskellige Leverancer og f Eks henvist til Sagsøgtes Leverance til »Hvidkildegaard« i sin foran omtalte Protestskrivelse af 1. Juli 1933.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgte afgivet Partsforklaring.

Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsenet m v har i to Skrivelser af 16. Januar og 27. August 1935 bl a udtalt, at Patentkommissionen ved Behandlingen af Sagsøgerens Ansøgning om det senere Patent Nr 35 560 ikke har haft Kendskab til de foran omtalte tyske Patenter Nr 333 452 og 357 787 eller den foran omtalte, i »Gesundheitsingenieur« 1921 S 518 beskrevne Varmemaalere; det eneste i Patentkrav 1, som derefter ikke kan siges direkte at være paavist kendt ved Patentansøgningens Indgivelse, synes at være den senere tilføjede Angivelse »kun bremset af det lange snævre Rørstykke over Vædskefladen«; der er ikke i Beskrivelsen nogen Begrundelse for det opfinderiske heri, og Angivelsen er ubestemt. Der er ikke underkastet Patentkrav 2 en Prøvelse. Patentet vilde formentlig ikke være blevet meddelt i den foreliggende Form og Udstrækning, hvis Patentkommissionen havde haft Kendskab til det nu oplyste. Det lader sig ikke med Bestemthed sige, om Patentkommissionen, dersom den havde kendt de nu fremkomne Oplysninger, vilde have anerkendt Sagsøgernes Ansøgning om det senere Patent Nr 35 560 som behørigt Grundlag for et Patentkrav som det, der indeholdes i hans tyske Patent, i hvilket der positivt forudsættes en Bremsevirkning, da dels Spørgsmaalet om, hvorvidt et Krav godkendes eller ikke, vil være afhængigt af, om Ansøgeren tilstrækkeligt kan begrunde det opfinderiske i Kravets Indhold, og dels det tyske Krav er ret ubestemt, idet det vel angiver Arten af de anvendte Midler (»langt, snævert kalibreret Rør«), men kun i ret ubestemte Vendinger hvad der skal opnaas derved, saaledes at det er vanskeligt at afgøre, hvor langt og snævert Røret skal være, og hvorledes det skal være kalibreret for at falde inden for Opfindelsens Ramme.

Under Sagen har Professorerne ved Polyteknisk Lærestanstalt H Bache og F C Becker været udmeldt som Skønsmand og har suppleret deres Skønserklæring af 2. November 1935 med en Erklæring af 23. December 1935 og ved Afhjemlingen under Domsforhandlingen. Deres Udtalelser gaar i Hovedsagen ud paa følgende:

Naar der i Sagsøgerens Patent Nr 35 560 med Tillægspatenter selv som integrerende Dele af et Komplex tales om lange, snævre Rør, maa der dermed i denne Forbindelse naturligt forstaas Rør af en saadan Længde i Forhold til Diameteren, at Luftstrømninger over Rørmundingen ikke i Rørene kan frembringe Hvirveldannelser, der kan naa ned i Nærheden af Vædskeoverfladen, selv ved Vædskens højeste

Stand (Brugsperiodens Begyndelse). Paa det Tidspunkt, da Ansøgningen om Sagsøgerens Patent Nr 35 560 blev indgivet, var der ikke efter det modholdte kendt Konstruktioner, ved hvilke man ved et langt, snævert Rør søgte den her omhandlede Bremsevirkning frembragt over hele Maaleomraadet (hele Brugsperioden), altsaa ogsaa ved Vædskens højeste Stand (Brugsperiodens Begyndelse). Paa en af de to Tegninger til Patent Nr 35 560, hvor Vædskeoverfladen er angivet et Stykke nede paa Maaleskaalen, har Skønsmændene opmaalt det angivne snævre Rørs Længde over Maaleskalaens Nulpunkt til 4 Rørdiametre, hvad de skønner tilstrækkeligt til at frembringe den omhandlede Bremsevirkning.

Begge Sagsøgte Patenter Nr 47 968 og Nr 49 351 viser Konstruktioner, hvor Fordampningsrørene har saadanne Dimensioner over Vædskens højeste Stand, at den i Sagsøgerens Patent Nr 35 560 nævnte Bremsevirkning frembringes, men i Modsætning til Sagsøgerens Patent, som udtrykkelig er karakteriseret ved, at Dampene afgaar frit fra Glasrørets Munding og kun bremses af det lange snævre Rør over Vædskeoverfladen, er der ved Sagsøgte Patent Nr 49 351 anbragt og patentbeskyttet særlige mekaniske, indstillelige Organer til Supplering og Regulering af Bremsevirkningen. Disse Konstruktioner svarer derfor for den Del af Maaleomraadet (Temperaturintervallet), hvor nævnte Organer er effektive, ikke til den Opfindelse, som er beskyttet ved Sagsøgerens Patent. Da de af Sagsøgte til »Hvidkildegaard« leverede Maalere er udført efter dette Patent med Bimetalltermoregulator, der virker som bremserulerende Ventil, omfattes disse derfor ikke af Sagsøgerens Patent Nr 35 560. I Beskrivelsen til Sagsøgte Patent Nr 47 968 er omtalt og i Patenttegningens Figur 3 er vist en Udførelsesform med særligt, mekanisk, indstilleligt Organ til Supplering og Regulering af heromhandlede Bremsevirkning, og for denne Udførelsesform gælder de anførte Bemærkninger om Sagsøgte Patent Nr 49 351, medens de paa de øvrige 4 Figurer i Tegningen til Sagsøgte Patent Nr 47 968 viste Konstruktioner skønnes for hele Maaleomraadet at falde ind under Beskyttelsesområdet for Sagsøgerens Patent Nr 35 560.

Et Krav svarende til Sagsøgerens tyske Patent Nr 491 732 dækker en patentbar Opfindelse, da der ved de tidligere kendte Varmeforbrugsmaalere efter Fordampningsprincippet ikke fandtes den omhandlede Bremsevirkning ved Vædskens højeste Stand (Brugsperiodens Begyndelse), hvorved Maaleresultatet ved Brugsperiodens Begyndelse blev mere tilfældigt. Dersom Ordene »kendetegnet ved« i Krav 1 i Sagsøgerens Patent Nr 35 560 havde staaet længere nede i Stykket og kun fremhævet som Kendetegn, at Glasrøret kun skulde fyldes delvis, og at der skulde være et langt snævert Glasrør over Vædskens højeste Stand (Maaleskalaens Nulpunkt), vilde dette Krav have været ret nær ens med det tyske Patent, idet det da vilde have beskyttet Anordning paa en Bremsevirkning. I saa Fald vilde Sagsøgte Patent Nr 49 351 og Figur 3 paa hans Patent Nr 47 968 formentlig være omfattet af Patentet, idet Anbringelse af en Ventil i en Bremseanordning ikke kunde anses for en ny selvstændig Opfindelse.

Hvorvidt de af Sagsøgte i Ejendommen »Nordhavnsgaarden« anbragte Varmemaalere er i Strid med Sagsøgerens Patent Nr 35 560, er et Fortolkningsspørgsmaal. De svarer i deres Princip til dem, der omhandles i Sagsøgtets Patent Nr 47 968; Hvirveldannelse i Vædsken er hindret, men der findes intet, »langt snævert Rørstykke« over Vædskefladens højeste Punkt.

Med Hensyn til Krav 2 i Sagsøgerens Patent Nr 35 560 har Skønsmændene udtalt, at Anvendelse af andre Stoffer end Vand i Patentets Øjemed maa anses kendt paa Tidspunktet for Patentets Udfærdigelse.

Som Sagen herefter foreligger, maa Retten udtale følgende:

Da Dampe paa Maalere, fremstillet efter Sagsøgtets Patent Nr 49 351 og som Figur 3 paa Sagsøgtets Patent Nr 47 968 ikke afgaar frit fra Glasrørets Munding, kun bremses af et Rørstykke over Vædskefladen, kan Maalere fremstillet i Overensstemmelse hermed, saaledes som de af Sagsøgte til »Hvidkildegaard« leverede, ikke krænke Sagsøgerens Patent Nr 35 560.

Med Hensyn til Maalere, fremstillet efter de andre Figurer paa Sagsøgtets Patent Nr 47 968, foreligger der et lovligt meddelt Patent, som Sagsøgte ikke efter det oplyste har overskredet, og som han maa kunne benytte, indtil det i Overensstemmelse med Reglerne i Patentlov 13. April 1894 § 24 kendes helt eller delvis ugyldigt, hvorom der ikke er rejst Spørgsmaal under Sagen.

De af Sagsøgte til »Nordhavnsgaarden« i Aaret 1935 leverede Maalere, hvoraf Prøve under Domsforhandlingen er forevist Skønsmændene, men hvoraf ingen Beskrivelse foreligger, findes det efter det oplyste betænkeligt at anse for stridende mod Sagsøgerens Patent Nr 35 560. Det bemærkes herved, at dette Sagsøgerens Patent ikke kan forstås i Overensstemmelse med hans tyske Patent som Anordning for en Bremsevirkning, idet det efter sin Ordlyd i hvert Fald kun omfatter Beholdere med aabent Glasrør og det tyske Patent saaledes som af Skønsmændene anført maa antages at omfatte ogsaa andre Beholdere og altsaa at være i hvert Fald delvis videregaaende.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde for Sagsøgerens Paastand.

Med Hensyn til Sagsøgtets Paastand om, at Sagsøgerens Patent Nr 35 560 med Tillægspatenter erklæres ugyldigt, bemærkes, at det ved det oplyste er godtgjort, at Patentkommissionen hverken ved dets Udfærdigelse eller senere har opfattet det som anordnende en Bremsevirkning for de af Patentet omfattede Maalere. Der er ikke heller i det oplyste bestemte Holdpunkter for, at Sagsøgeren ved dets Udfærdigelse har opfattet det paa anden Maade.

Under Hensyn hertil og til, dels at Røret paa den ene af de to Patentet ledsagende Tegninger, paa hvilken der er vist en Afstand mellem Glasrørets Munding og Vædskefladens højeste Punkt, kun er vist som en Forlængelse af Vædskebeholderen med udadbøjet Rand uden Antydning om Rørlængden over Maaleskalaens Begyndelse eller Rørets Kalibrering, dels at Slutningsbemærkningen i Krav 1 maa antages tilføjet ikke med det Formaal at beskrive en Opfindelse, men med det Formaal at angive en Forskel fra det omtalte ældre tyske Patent, hvis Maaleapparat var forsynet med Ventil, findes det ikke at kunne

statueres, at Patentet omfatter en ved Anbringelse af et snævert Glasrør opnaaet Bremsevirkning.

Idet Patentet, hvis Gyldighed er afgørende for Tillægspatenternes, herefter kun kan anses omfattende Varmemaalere med foroven aabent Glasrør, og Brugen af saadanne saavel som af de i Krav 2 omhandlede Fordampningsvædske paa den Tid, da Ansøgningen om Patentet indleveredes, efter det oplyste fandtes saaledes beskrevet i almindelig tilgængeligt trykt Skrift, at Sagkyndige derigennem var i Stand til at udøve dem, burde Patentet i Henhold til Lovens § 1, 3, ikke være meddelt, hvorfor det tilligemed dets Tillægspatenter vil være at kende ugyldigt.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 300 Kr.

Fredag den 22. Oktober.

Nr 8/1937.   **Bagermester Jens Carl Sørensen**
(Trolle efter Ordre)

mod

Stationsmester P Pedersen og **Gaardejer P Svendstrup** (Svane),

betræffende Spørgsmaalet om Erstatning for Misligholdelse af en Købekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 13. November 1936: De Sagsøgte, Stationsmester P Pedersen og Gaardejer P Svendstrup, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Bagermester Jens Carl Sørensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Til Fremstillingen i Dommen bemærkes, at de Indstævnte indtil 14. December 1926 kun havde afhændet ca 20 af de udstykkede 60 Parceller.

Seks Dommere finder, at Dommen bør stadfæstes i Henhold til de i denne anførte Grunde, og at Sagens Omkostninger for begge Retter bør ophæves.

Tre Dommere stemmer for at tilkende Appellanten en Erstatning af 2000 Kr med den Begrundelse, at det efter Planen for Udstykningsforetagendet, som af Sælgerne selv benævntes som »Buddinge nye Villaby« og efter Købekontrakten om Matr Nr 16 t, der angav et almindeligt Indhold af Servituter for de forskellige

Parceller, maa antages at have været en Forudsætning for Købet af den nævnte Parcel, at Sælgerne i al Fald lagde lignende Indskrænkninger paa de omliggende Parceller, hvorimod de har solgt Matr Nr. 16 s »til fri Afbenyttelse i enhver Henseende« med den Følge, at denne Parcel nu benyttes til Garveri, til betydelig Skade for Appellantens Ejendom.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Der tillægges Højesteretssagfører Trolle i Salær for Højesteret og Godtgørelse for Ud-læg 200 Kr og 26 Kr, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 20. Juni 1920 solgte Stationsmester P Pedersen, Buddinge, og Gaardejer P Svendstrup, Pandum, til Jens Viggo Jensen her af Staden en Parcel af den dem tilhørende Ejendom Matr Nr 16 e m fl af Buddinge By, Gladsaxe Sogn, hvilken Parcel senere ved Landbrugsministeriets Skrivelse af 17. Maj 1921 er udstykket og skyldsæt under Matr Nr 16 t sammesteds. I Købekontraktens § 3 hedder det:

»Der paalægges den solgte Parcel følgende Servituter, for hvis Vedkommende denne Kontrakt begæres læst som servitutstiftende.

1. Paa hver Parcel maa kun opføres et fritliggende Hus med Stue, 1. Sal og Kvist foruden Kælder, Taarn etc samt de dertil fornødne Udhuse. Intet maa indeholde flere end fire Lejligheder i Stue og 1. Sal til sammen, og ingen af disse maa være paa mindre end 3 Værelser og Køkken. I Tagetagen maa indrettes en Lejlighed. For Hjørneparcellernes Vedkommende maa det opgivne Antal Lejligheder være det dobbelte, medens Udhuse i intet Tilfælde maa være beboet af Personer, medmindre disse hører til de i det egenlige Hus boende Husstande.

2. Ingen yderligere Udstykning af Parcellerne i mindre selvstændige Dele maa finde Sted, dog maa mindre Dele kunne afhændes til Sammenlægning med andre Parceller. Paa Parcellerne maa ej heller indrettes Fabriker eller saadanne Virksomheder som ved stærk Røg, Larm, ilde Lugt kunne være de omboende til Gene eller til Gene paa anden Maade, eller som falder ind under de i Lov 10. Marts 1852 § 1 nævnte skadelige Næringsveje.

Paataleretten med Hensyn til disse Servituter og Servituter, der af tidligere Ejere er paalagt ligeledes tidligere udstykkede Parceller forsaavidt de angaar Brug og Benyttelse, tilkommer underskrevne Sælgere alene eller dem, til hvem Retten af dem maatte blive overdraget.

Servituterne bortfalder 1. Januar 1980.«

Bagermester Sørensen, hvis Datter var gift med Jens Viggo Jensen, erholdt under 14. Januar 1922 Transport paa Retten til at erholde Skøde paa Parcelen, og under 6. Juli 1922 fik han derefter af de oprindelige Sælgere udstedt Skøde paa Ejendommen, hvilket Skøde blev tinglyst den 19. s M.

Bagermester Sørensen fuldførte den af Jens Viggo Jensen paa Parcelen paabegyndte Villa.

Paa Parcellerne omkring Bagermester Sørensens Ejendom blev der ved Salg lagt tilsvarende Servituter og udført tilsvarende Bebyggelse. Ved Skøde, tinglyst den 14. December 1926, solgte Stationsmester Pedersen og Gaardejer Svendstrup imidlertid Naboparcellen syd for Bagermester Sørensens Ejendom Matr Nr 16 s af Buddinge By, Gladsaxe Sogn, til Pelsbereder Mynster uden at paalægge denne Parcel de sædvanlige Servituter angaaende Villabebyggelse og Fabriksdrift. Pelsbereder Mynster havde tidligere drevet et Garveri i Søborg, men paabegyndte nu et Garveri paa Matr Nr 16 s, og dette er ved Tilbygninger i 1929, 1930 og 1932 blevet af stedse større Omfang.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgeren, Bagermester Jens Carl Sørensen nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte, Stationsmester P Pedersen og Gaardejer P Svendstrup in solidum tilpligtes at betale ham en Erstatning, stor 5000 Kr, subsidiært et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 6. Maj 1936 til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført følgende:

Ved Landbrugsministeriets fornævnte Skrivelse af 17. Maj 1921 blev ialt udstykket ca 12 Tdr Land af Hovedparcellen Matr Nr 16 e, 35 a og 62 b af Buddinge By, Gladsaxe Sogn. Den samlede Udstykning gik i almindelig Omtale under Navnet »Buddinge nye Villaby«, og i de af de Sagsøgte udstedte Kvitteringer for Afdrag paa Købesummer for Parceller blev samme Betegnelse benyttet. Sagsøgeren maatte efter Indholdet af Købekontrakten af 20. Juni 1920, der benyttede Udtrykkene »hver Parcel« og »Parcellerne«, med Føje gaa ud fra, at det var de Sagsøgtes Hensigt at paalægge samtlige de Parceller, der senere maatte blive solgt, de samme Indskrænkninger i Henseende til Bebyggelse og Benyttelse, som var paalagt den i Købekontrakten omhandlede Parcel. Det Matrikulkort, som blev udfærdiget i 1921 i Anledning af Udstykningen, viser en Villabebyggelse. Kloaksystemet var derhos udført under Hensyn til, at der skulde være en saadan Bebyggelse. Samtlige de indtil 14. December 1926 solgte 60 Parceller var da ogsaa paa en enkelt Undtagelse nær, der formentlig skyldtes en Fejl, solgte til Villabebyggelse. Sagsøgeren havde købt Ejendommen under den Forudsætning, at han købte en Villaparcél i en Villaby, og det maatte efter alt foranstaaende staa de Sagsøgte klart, at det var en for Sagsøgeren væsentlig Forudsætning for Købet, at der blev lagt Villaservitut paa hele det udstykkede Areal.

Den Benyttelse, som Pelsbereder Mynster gjorde af Parcelen Matr Nr 16 s medførte fra først af betydelige Ulemper for Sagsøgeren. Den væsentligste af disse er den højst ubehagelige raadne Lugt fra Skind, der er hængt til Tørrer paa Stativer paa Grunden, og fra Affald. Yderligere

Gener forvoldes af Røg og Sod, Larm og Fluer, der holder til i Affaldet. Efterhaanden som Garveriet udvidedes, tiltog Generne, og i Oktober 1931 klagede Sagsøgeren til Gladsaxe Kommunes Sundhedskommission over disse. Kommissionen svarede i Skrivelse af 3. Juni 1932 blot, at man havde truffet saadanne Aftaler med Pelsbereder Mynster, at berettigede Klager over Gener fra Virksomheden i Fremtiden skulde kunne undgaas, men Generne vedblev ganske uforandret.

I 1935 søgte Sagsøgeren om et Laan hos Østifternes Land-Hypotekforening næstefter det i Ejendommen indestaaende 1ste Prioritetslaan til Østifternes Kreditforening, stort til Rest 10 593 Kr 92 Øre. Hypotekforeningen afslog ved Skrivelse af 12. December 1935 Laanebegæringen, og bemærkede i Skrivelsen, at naar man ikke havde kunnet yde noget Laan i Ejendommen, skyldtes det Naboskabet med et Garveri, der efter det for Direktionen oplyste foraaarsagede ilde Lugt, som vanskeliggør Udlejning af Ejendommen.

Sagsøgeren har nu gjort gældende, at da hans Ejendom er stærkt forringet i Værdi ved den Bebyggelse, som de Sagsøgte har tilladt i Strid med de Forudsætninger, hvorunder han købte Ejendommen, maa de Sagsøgte være pligtige at erstatte det ham paaførte Tab. Til Oplysning om Tabets Størrelse er der under Sagen blevet optaget Skøn. De af Retten udmeldte Skønsmænd, Professorerne ved Danmarks tekniske Højskole A R Christensen og J T Lundbye har i deres den 16. September 1936 afgivne Skønforretning anslaaet den Ejendommen ved Garveriets Oprettelse og Drift overgaaede Værdiforringelse til 5000 Kr.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte for det første anført, at saafremt Sagsøgeren maatte have haft et Erstatningskrav mod dem, maa det i ethvert Fald være bortfaldet ved Forældelse i Henhold til § 1 i Lov Nr 274 af 22. December 1908 om Forældelse af visse Fordringer, idet Garveriet blev oprettet straks efter, at Pelsbereder Mynster ved Skøde, tinglyst den 14. December 1926, havde erhvervet Matr Nr 16 s, og Sagsøgeren selv i sin Procedure har gjort gældende, at der straks fra først af opstod Gener for ham ved Benyttelsen af Nabogrunden. De Sagsøgte maa videre bestride, at Sagsøgeren overhovedet kan gøre Erstatningskrav gældende mod dem. De kan saaledes ikke erkende, at det har været en Forudsætning for Sagsøgeren ved Købet af hans Ejendom, at de Sagsøgte paalagde samtlige de udstykkede Parceller eller dog Matr Nr 16 s lignende Servituter med Hensyn til Bebyggelse og Benyttelse, som der var paalagt hans egen Ejendom. At Købekontrakten af 20. Juni 1920 benytter Udtrykkene »hver Parcel« og »Parcellerne« maa i saa Henseende være uden Betydning. Der benyttes iøvrigt i Begyndelsen af Købekontraktens § 3 Udtrykket »den solgte Parcel«, og det skyldes en Inkurie, at Flertalsformen er anvendt i det følgende, uanset at Salget kun omfattede en enkelt Parcel. Der har ikke været affattet Prospekter eller været indrykket Annoncer i Bladene om Udstykningsforetagendet, saa at Sagsøgeren ikke ad den Vej har kunnet blive vildledt, og der er ikke givet Sagsøgeren eller den tidligere Ejer af Matr Nr 16 t noget som helst mundtligt Løfte om, at de Sagsøgte vilde paalægge samtlige Parceller ensartede Servituter. De Sagsøgte har udtrykkeligt i Købekontrakten forbeholdt sig selv alene Paataaleretten med Hensyn til de de ud-

stykkede Parceller paalagte Servituter. Sagsøgeren maatte herefter være klar over, at han ikke havde nogen Ret til at kræve Servituterne opretholdt for de alt bortsolgte Parcellers Vedkommende, og han kunde da saa meget mindre anse sig for berettiget til at kræve, at de Sagsøgte skulde paalægge de Parceller, som fremtidigt maatte blive solgt, de samme Servituter, der hvilede paa hans Ejendom. Det har ikke været muligt for de Sagsøgte at faa de heromhandlede Servituter paalagt samtlige Parceller, og Kvarteret har derfor ikke paa nogen Maade faaet et Præg, der kunde give Sagsøgeren Berettigelse til at nære Forventning om at kunne fri sig for at være Nabo til en Virksomhed, som den, der udøves af Pelsbereder Mynster. Med Hensyn til Kloaksystemet har de Sagsøgte bemærket, at der ikke er regnet med Villabebyggelse, men der er taget Hensyn til, at der ifølge Kommunens Bygningsreglement i Almindelighed kun vil kunne finde Bebyggelse Sted af $\frac{1}{6}$ af Ejendommenes Nettoareal. Sagsøgeren har iøvrigt selv gjort Brud paa de paa hans Ejendom hvilende Servituter, idet saavel hans Bebyggelse, der indeholder 2 Værelsers Lejligheder, som den Brug han har gjort af Ejendommen til Svinehold, afgjort er i Strid med Servituterne. De Sagsøgte har endelig gjort gældende, at der ikke paaføres Sagsøgeren nogen Ulempe af Betydning ved den paa Matr Nr 16 s udøvede Virksomhed. Af Skønsmændenes Svar paa nogle derom stillede Spørgsmaal fremgaar det, at de tilstedeværende Ulemper ikke er væsenlige. De Sagsøgte har ved en Bestemmelse i Skødet paa Matr Nr 16 s sikret sig, at Parcellen kun benyttes i det Omfang, som de vedkommende politimæssige og kommunale Myndigheder tillader, og de har, forinden den paaklagede Virksomhed startedes, ved en Forelæggelse for Sundhedskommissionen sikret sig, at der fra Kommissionens Side intet var at indvende mod den paa-tænkte Anvendelse.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har saa vel Sagsøgeren som Sagsøgte, Stationsmester P Pedersen afgivet Partsforklaring i nøje Overensstemmelse med deres Procedure, hvorhos bl a Fru Erna Dagmar Eleonora Harpsøe, Sporvejsfunktionær Adolf Frederik Vilhelm Jensen og Tømrersvend Edvard Alfred Jørgensen har afgivet Vidneforklaring.

Sagsøgeren forklarede særlig, at Sagsøgte Stationsmester Pedersen ikke under sine Samtaler med ham har talt om, at der alene skulde være Villaer paa de udstykkede Parceller, men han havde selv tænkt, at der skulde være Villaer over det hele.

Sagsøgte forklarede særlig, at det aldrig har været paa Tale, at der skulde lægges Villaservituter paa alle Parceller. Det maatte bero paa Konjunkturerne, om det var muligt at gennemføre en ren Villabebyggelse, og da Konjunkturerne svigtede, saa han sig nødsaget til at sælge ogsaa til anden Benyttelse.

Fru Erna Harpsøe, der har været gift med den tidligere Ejer af Matr Nr 16 t Jens Viggo Jensen forklarede, at der paa de Kvitteringer, som de Sagsøgte i sin Tid udstedte for Afdrag paa Købesummer for de solgte Parceller, stod anført »Buddinge nye Villaby«. De regnede med, at der kom Villaer over hele Arealet.

Sporvejsfunktionær Adolf Jensen forklarede, at han har indgivet to Klager til Sundhedskommissionen over Generne fra Pelsberederiet.

Tømrersvend Edvard Jørgensen forklarede, at han havde købt Grund ved Siden af Matr Nr 16 s og regnede med, at der kom en Villa paa nævnte Parcel.

Der findes at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at det af ham rejste Erstatningskrav ikke kan anses forældet i Henhold til § 1 i Lov Nr 274 af 22. December 1908. Der ses imidlertid ikke at være fornøden Hjemmel for Erstatningskravet. Det er in confesso, at der ikke af de Sagsøgte er givet Sagsøgeren noget Løfte om, at de vilde paalægge samtlige de udstykkede Parceller lignende Servituter, som var paalagte Sagsøgerens Ejendom, og Sagsøgeren kunde ikke efter Indholdet af Købekontrakten af 20. Juni 1920 med Føje gaa ud fra, at der paahvilede de Sagsøgte nogen Forpligtelse til at paalægge samtlige Parceller de i Købekontrakten omhandlede Servituter, særlig ikke under Hensyn til, at de Sagsøgte selv havde forbeholdt sig alene Paataaleretten. Sagsøgeren maatte regne med den Mulighed, at det ikke lykkedes de Sagsøgte at faa solgt samtlige de af Udstykningsforetagendet omfattede Parceller til Villabebyggelse, og at de under disse Omstændigheder vilde sælge Parceller til andet Brug. At Sagsøgeren ogsaa oprindeligt har været klar over, at han i saa Fald ikke kunde gøre noget Krav gældende mod de Sagsøgte, bestyrkes derved, at han, skønt der straks opstod Ulemper for ham fra Garveriet, lod hengaa en længere Aarrække, forinden han fandt sig foranlediget til at søge sig tilkendt Erstatning ad Rettens Vej. Herefter vil de Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilsvare de Sagsøgte med 200 Kr.

Nr 141/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Søren Lynskud (Alb V Jørgensen),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 276.

Dom afsagt af Retten for Esbjerg Købstad m v den 10. December 1936: Tiltalte, Fiskehandler Søren Lynskud, bør straffes med Fængsel i 30 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Straffens Fuldbyrdelse udsættes og bortfalder efter en Prøvetid af 5 Aar, saafremt Tiltalte opfylder de i Straffelovens 7. Kapitel foreskrevne Betingelser. Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkostninger, derunder i Vederlag til den beskikkede Forsvarer, Landsrets-sagfører Alstrup, Esbjerg, 50 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 20. Marts 1937: Underrettsdommen bør ved Magt at stande, dog at Bestemmelsen om Udsættelse af Straffens Fuldbyrdelse bortfalder. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for ham beskik-

kede Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører Alstrup, Esbjerg, 100 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 90 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Efter Sagens Indankning for Højesteret er det oplyst, at Kutteren »Margit« har været paa Bedding fra 31. August til 5. September 1936, og Anmelderen har forklaret, at han bestemt erindrer, at det af ham omtalte Tyveri maa være begaaet efter at Kutteren har været paa Bedding, altsaa i Tiden mellem 5. September og 18. September, da Samtalen mellem ham og Vidnet Fisker Petersen fandt Sted.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder findes der ikke at være en saadan Overensstemmelse mellem den af Vidnet afgivne Forklaring og det iøvrigt under Sagen oplyste, at Forklaringen kan lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Tiltalte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte, Søren Lynskud, bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder de af Underretten og Landsretten fastsatte Salærer og Godtgørelse for Udlæg samt i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Alb V Jørgensen 150 Kr udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

I Henhold til Statsadvokatens Anklageskrift af 14. f M tiltales under denne Sag Fiskehandler Søren Lynskud til Straf efter Straffelovens § 276 for Tyveri derved, at han en Morgen Klokken ca 5 i Slutningen af August Maaned d A fra Dammen paa Kutteren »Margit« E 178, der laa i Fiskerihavnen i Esbjerg, i tyvagtig Hensigt har tilegnet sig ca 25 kg Rødspætter tilhørende Fiskeskipper Niels Christian Pedersen af Hjørring.

Tiltalte, der er født den 19. April 1885 i Lustrup, Ribe Sct Catharinæ Landsogn, og som tidligere ved nærværende Ret den 27. Januar 1936 har vedtaget en Bøde paa 20 Kr subsidiært 3 Dages Hæfte for Overtrædelse af Lov Nr 93 af 31. Marts 1931 § 51, jfr § 14, har nægtet sig skyldig i det ham paasigtede Forhold.

Fisker Niels Christian Petersen har som Vidne forklaret, at han en Lørdag eller muligvis en Fredag Morgen ved 5-Tiden i Slutningen af August Maaned d A kom kørende paa Cykel i Fiskerihavnen, idet han

skulde ud at fiske med Fisker Kaj Hugo Antonsen. Vidnet kørte fra Kajgaden ud ad Pieren ved 3die Bassin, og idet han passerede Kutter »Columbia«, der laa ved den sydlige Side af Pieren, saa han Tiltalte staa paa Kutterens Dæk med en Ketser. Vidnet kørte ud til Enden af Pieren, hvorefter han gik ud paa Tværpieren for at vente paa Fisker Hugo Antonsen. Herfra saa han Tiltalte ro fra Kutter »Columbia« hen til Kutter »Margit« E 178. Tiltalte fortøjede sin Pram ved »Margit«s Agterende og gik ombord i Kutteren. Vidnet saa, at Tiltalte tog Fisk op af Kutterens Dam og hældte dem i et Hyttefad, som han havde paa Slæb efter sin Pram. Derefter roede Tiltalte fra Kutteren med Hyttefadet over i de andre Bassiner. Afstanden fra Tværpieren, hvor Vidnet stod, og hen til »Margit«, hvortil der var fri Udsigt, idet der ingen Kuttere laa imellem, var ca to Kutterlængder, eller ialt ca 110 Fod.

Vidnet har forklaret, at han har kendt Tiltalte i mange Aar, og at enhver Fejltagelse fra hans Side er udelukket, idet han ved den paa-gældende Lejlighed iagttog Tiltalte i 10 a 20 Minutter. Vidnet har derhos godkendt et under Sagen fremlagt Situationsrids, ifølge hvilket Kutteren »Margit« laa ved selve Stenkajen og ikke i Række med Kutteren »Columbia«.

Samme Dag, dette var sket, saa Vidnet, at Tiltalte og Fiskepakker Eli Petersen stod og solgte Fisk til en Mand med en Bil oppe ved det første Slæbested. Vidnet stod ved Siden af med sine Fisk og saa, at den paagældende Mand gav Eli Petersen 32 Kr for Fiskene.

Nogen Tid efter, formentlig ca 1 Maaned, beklagede Ejeren af Kutter »Margit«, Fiskeskipper Niels Pedersen, sig til Vidnet over, at hans Fisk var stjaalet, og Vidnet fortalte da, at han havde set Tiltalte tage Fisk fra »Margit«s Dam.

Fiskeskipper Niels Christian Petersen har forklaret, at han sidst i August Maaned d A var ude at fiske. Der var imidlertid ikke ret mange Fisk, og efter at have fanget ca 50 Pund gik han i Land. Da han vilde bruge Fisken i sin Husholdning, solgte han den ikke, men senere blev Fisken stjaalet fra Kutterens Dam.

Det er jævnlig sket, at der er taget Fisk fra Kutteren, og Vidnet anmeldte ikke Tyveriet. Omkring Midten af September Maaned talte han med Vidnet Fisker Christian Petersen, og denne fortalte ham da, at han en tidlig Morgen havde set Tiltalte staa og tage Fisk af Kutter »Margit«s Dam, samt at Tiltalte havde solgt Fisken til Fiskepakker Eli Petersen for omkring 32 Kr. I denne Anledning henvendte Vidnet sig til Tiltalte og spurgte, om denne vilde give 16 Kr for Fisken, som han havde taget af hans Dam. Tiltalte blev imidlertid fornærmet og lod sin Sagfører skrive til Vidnet og kræve ham til Regnskab for hans Udtalelser.

Fiskepakker Eli Tollmann Petersen har som Vidne forklaret, at han ofte har købt Fisk af Tiltalte og videresolgt disse til Landhandlerne. Sidst paa Sommeren eller i Efteraaret købte Vidnet sidste Gang Fisk af Tiltalte for 32 Kr. Tiltalte sagde, at det var Udstrygningsfisk, men intet om fra hvilke Kuttere de hidrørte. Vidnet solgte Fisken, der bestod af Rødspætter, til en Landhandler, som var kørende i Automobil, og Tiltalte og Vidnet Fisker Niels Christian Pedersen stod ved Siden af, da Salget fandt Sted.

Vidnet har erklæret ikke at kunne erindre, hvor stor en Del af de 32 Kr Tiltalte fik. Efter Vidnets Formening foregik Salget vistnok paa en Fredag, men han har ikke kunnet udtale sig med nogen Sikkerhed herom.

Endelig har Fisker Kaj Hugo Antonsen som Vidne forklaret, at han engang i September d A var ude ved Varde Aa sammen med Fisker Christian Pedersen for at fiske. Fiskeskipper Niels Pedersen kom da cyklende hen til dem. Under den Samtale, som derefter fandt Sted, fortalte Fiskeskipperen, at der var blevet stjaalet Fisk fra hans Kutter »Margit«, medens den laa i Esbjerg Havn, og Fisker Christian Pedersen sagde da, at han havde set Tiltalte tage Fisk op af Kutterens Dam. Niels Pedersen erklærede, at han vilde henvende sig til Tiltalte angaaende Sagen.

Tiltalte har forklaret, at han ofte har købt Fisk fra Kutteren »Columbia«, og at det derfor er meget sandsynligt, at han har været ombord paa denne en Morgen i Slutningen af August Maaned d A. Derimod har han med største Bestemthed benægtet at have taget Fisk af Kutteren »Margit«s Dam ved den paagældende Lejlighed, og bemærket, at det, saavidt han erindrer, er mere end 1 Aar siden, at han har købt Fisk af Fiskeskipper Niels Petersen.

Han har forklaret, at det vel undertiden hænder, at han, der køber Fisk af mange Kuttere i Havnen og selv tager Fisken op af Kutternes Damme, maa gaa over en anden Kutter end den, hvorfra han har taget Fisken, for at faa denne ned i sit Hyttefad, men at han ikke kan være gaaet over »Margit«s Dæk ved den heromhandlede Lejlighed for at hælde Fisken fra »Columbia« i Hyttefadet, hvis Kutter »Margit«, som af Vidnet Fisker Niels Christian Petersen forklaret, har ligget ved selve Stenkajen og »Columbia« i en Række for sig.

Tiltalte har endelig forklaret, at han mange Gange har solgt Fisk til Fiskepakker Eli Petersen, men at han ikke kan erindre, hvornaar han sidste Gang gjorde dette, og ej heller om han ved denne Lejlighed solgte for ca 32 Kr Fisk.

Da det nu ved den af Vidnet Fisker Niels Christian Pedersen afgivne Forklaring, der af Vidnet er bekræftet med Ed, i Forbindelse med det iøvrigt oplyste findes at være godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det ham paasigtede Forhold, vil han være at anse efter Straffelovens § 285, Stk 1, jfr § 276 med Fængsel i 30 Dage.

Straffens Fuldbyrkelse udsættes og bortfalder efter en Prøvetid af 5 Aar, saafremt Tiltalte opfylder de i Straffelovens 7. Kapitel foreskrevne Betingelser.

Efter Omstændighederne skønnes det ikke formaalstjenligt at sætte Tiltalte under Tilsyn i Prøvetiden.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Esbjerg Købstad m v den 10. December 1936 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog saaledes at Bestemmelsen om Udsættelse af Straffens Fuldbyrkelse findes at burde bortfalde.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført.

Tirsdag den 26. Oktober.

Nr 1/1937.   **Gaardejer Jens Olsen (Bang efter Ordre)**
                  m o d
Gaardejer Martin Sørensen (Gorrissen),
                  betræffende Erstatning for Tuberkulose i en købt Besætning.

Vestre Landsrets Dom af 9. November 1936: Sagsøgte, Gaardejer Martin Sørensen, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Jens Olsen, betale 500 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 16. Maj 1936, indtil Betaling sker, saaledes at det tilkendte Beløb afgøres ved Nedskrivning af det Sagsøgte i Sagsøgerens Ejendom tilkommende Pantebrev. Til det offentlige betaler Sagsøgte de Retsafgifter, der i Forhold til en Sagsgenstand af 500 Kr skulde have været erlagt, og Godtgørelse for det stemplede Papir, der skulde have været forbrugt, saafremt Sagsøgeren ikke havde haft fri Proces, samt til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører C C Christensen, det denne under Sagens Forberedelse tillagte Salær 125 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 23 Kr 20 Øre, medens det denne under Domsforhandlingen tilkommende Vedderlag i Salær 100 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 85 Kr udredes af det offentlige. At efterkommes inden 15 Dage.

Færdig fra Trykkeriet den 10. November 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 21

Tirsdag den 26. Oktober.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har otte Dommere deltaget.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa Tilkendelse af en Erstatning af 2449 Kr 32 Øre med Renter.

Fem Dommere finder, at Erstatningen bør fastsættes til 1000 Kr, og at Dommen iøvrigt bør stadfæstes i Henhold til de i denne anførte Grunde.

Een Dommer vil stadfæste Dommen i dens Helhed.

To Dommere stemmer for Frifindelse af Indstævnte med den Begrundelse, at de i Sagen foreliggende Oplysninger ikke ses at godtgøre, at Indstævnte har antaget eller havde Grund til at antage, at Besætningen i særlig Grad var angrebet af Tuberkulose, hvorved ogsaa bemærkes, at efter Forklaring af den i Dommen nævnte Dyrlæge havde denne ved sit Besøg paa Gaarden i December 1934 ikke Indtryk af, at Besætningen var særlig ringe, men at den var almindelig efter den Egn's Maalestok.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Beløbet forhøjes til 1000 Kr, og at Retsafgifter beregnes i Forhold hertil. Til det offentlige betaler Indstævnte, Gaardejer Martin Sørensen, i Forhold til en Sagsgenstand af 1000 Kr de Retsafgifter, der skulde erlægges og Godtgørelse for det Stempelpapir, der skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret samt til Højesteretssagfører Bang i Salær for Højesteret og Godtgørelse for Udlæg 200 Kr og 76 Kr 30 Øre.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 27. Oktober 1934 købte Sagsøgeren, Gaardejer Jens Olsen af Grauballe, af Sagsøgte, Gaardejer Martin Sørensen, sammesteds, Ejendommen »Borup Østergaard« med Tilbehør, derunder Besætning, der bl a bestod af 14 Køer. Inden Handlens Afslutning besigtigede Sagsøgeren Ejendommen og Besætningen, og det hedder i Skødet, at Tilbehøret »overdrages i den Stand, hvori det er og forefindes, og saaledes som Køberen forud for Handlen har gennemgaaet og besigtiget det«. Køerne var ved Overtagelsen af Ejendommen, der fandt Sted den 1. November 1934, noget magre, og Sagsøgeren blev opmærksom paa, at de hostede en Del. Han bestemte sig til at se Tiden an. Senere hen paa Vinteren talte Sagsøgeren med Dyrslæge Peter Nygaard Christensen af Giern, der havde været Ejendommens Dyrslæge igennem flere Aar og ogsaa i den Tid, Sagsøgte havde ejet Gaarden, nemlig fra den 1. April 1934 indtil Overdragelsen til Sagsøgeren, og Dyrslægen fortalte da Sagsøgeren, at han i Juli 1934 var blevet tilkaldt til Sagsøgtes Besætning i Anledning af, at 2 Køer var blevet daarlige, at det konstateredes, at disse Køer led af smittefarlig Tuberkulose, og at den ene Ko blev nedslaaet ved Politiets Foranstaltning, medens Sagsøgte, inden det endelige Resultat af Undersøgelsen forelaa, havde ladet den anden sende til en Destruktionsanstalt. Herefter lod Sagsøgeren alle Køerne tuberkulinprøve, og de reagerede alle. Sagsøgeren har derefter afhændet Køerne og indkøbt ny Kobesætning, og idet han har anført, at Smitten har været tilstede i Besætningen allerede før Salget, at Sagsøgte, hvem han under Salgsforhandlingerne rettede Spørgsmaal til vedrørende Besættningens Sundhedstilstand, og som maatte vide, at der var Tuberkulosesmitte i Besætningen, burde have oplyst Sagsøgeren om de foreliggende Omstændigheder, og at Sagsøgte maa godtgøre ham det Tab, han har lidt ved at maatte afhænde Besætningen uden Opnaelse af fuld Pris, hans Driftstab samt hans Udgifter til Dyrslæge m v, har han under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte dømt til at betale ham en Erstatning af ialt 2050 Kr, derunder et Beløb af 150 Kr for Udgifter til Dyrslæge og Desinfektion tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 16. Maj 1936, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, subsidiært har han paastaaet Erstatningen nedsat og afskrevet paa en ham tilhørende Obligation i Ejendommen.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at Besætningen ikke ved Salget var angrebet af Tuberkulose i en saadan Grad, at det kan medføre Erstatningspligt. Tuberkulose er en i Kobesætninger meget almindelig Sygdom, og Besætningen blev — som foran nævnt — solgt, som den var og forefandtes. At der i Sommeren 1934 havde vist sig Tuberkulose hos 2 Køer kan ikke i saa Henseende være af Betydning, da de blev fjernet, og Sygdommen ikke inden Salget havde vist sig hos de øvrige. Sagsøgte boede ikke selv paa Ejendommen og fik kun at vide, at der var konstateret Tuberkulose hos den ene Ko, og dette ansaa han sig ikke forpligtet til under Salgsforhandlingerne at meddele Sagsøgeren, da denne ikke spurgte, om der var smitsom Sygdom i Almindelighed blandt Besætningen, men kun om der havde været smitsom Kastning.

Sagen har været forelagt Det veterinære Sundhedsraad, der i en Skrivelse af 21. Oktober 1936 har udtalt, at det maa antages, at Kobesætningen led af Tuberkulose i Handelsøjeblikket, og at det maa antages, at Sagsøgte da var vidende om denne Omstændighed.

Efter det oplyste maa der gaas ud fra, at Kobesætningen led af Tuberkulose, da Gaarden overdroges til Sagsøgeren. Sagsøgte findes dernæst under de foreliggende Omstændigheder forinden Handlen at burde have givet Sagsøgeren Meddelelse om Sygdomstilfældet i Sommeren 1934, hvis Karakter af smitsom Tuberkulose har maattet staa ham klart, saaledes at Sagsøgeren kunde have taget sine Forholdsregler i Anledning heraf. Sagsøgte findes derfor at maatte erstatte Sagsøgeren det Tab, han har lidt som Følge af, at det viste sig, at Kobesætningen var tuberkulosesmittet. Efter alt det i saa Henseende anførte, og idet bemærkes, at Sagsøgte uimodsagt under Domsforhandlingen har anbragt, at Sagsøgeren, uagtet han er opfordret dertil, har undladt at dokumentere de fornævnte Udgifter, han vil have haft til Dyrlæge og Desinfektion, findes Erstatningen under et at kunne ansættes til 500 Kr, hvilket Beløb tilligemed Renter heraf som paastaaet Sagsøgte vil have at tilsvare Sagsøgeren saaledes, at Beløbet, hvad Sagsøgeren ikke har rejst nogen Indsigelse imod, vil være at afskrive paa det Sagsøgte i Sagsøgerens Ejendom tilkommende Pantebrev.

Sagsøgte vil dernæst have delvis at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor angivet.

Nr 194/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Viggo Joseph Madsen (Gorrissen), Arne Ib Lindgreen og Frederik Anton Hasle (Rode),

der tiltales, Madsen for Overtrædelse af Straffelovens § 183 og § 11 i Lov Nr 122 af 28. April 1934, Lindgreen og Hasle alene efter sidstnævnte Lovbestemmelse.

Østre Landsrets Dom af 10. August 1937: Tiltalte Viggo Joseph Madsen bør straffes med Fængsel i 9 Maaneder, hvoraf 34 Dage anses som udstaaet ved Varetægtsfængsel. Den af de Tiltalte Arne Ib Lindgreen og Frederik Anton Hasle forskyldte Straf anses udstaaet ved Varetægtsfængsel. Saa bør de Tiltalte og een for alle og alle for een betale Sagens Omkostninger, dog at Tiltalte Madsen alene udreder Sælær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Peter Paulsen, 200 Kr, og de Tiltalte Lindgreen og Hasle een for begge og begge for een til den for dem beskikkede Forsvarer, Overretssagfører P M Olsen, 200 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirken af Nævninger afsagte Dom er paaanket af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Tiltalte Hasles Vedkommende vil Dommen i Henhold til de i denne anførte Grunde være at stadfæste.

For Tiltalte Lindgreens Vedkommende stemmer otte Dommere for samme Resultat, medens een Dommer stemmer for Straffens Fastsættelse til Fængsel i 3 Maaneder med Fradrag af 30 Dage for udstaaet Varetægtsfængsel.

For Tiltalte Madsens Vedkommende stemmer samtlige Dommere for at stadfæste Dommen i Henhold til de i denne anførte Grunde, idet dog een Dommer finder, at Straffetiden bør forlænges til 2 Aar, medens fire Dommere vil forlænge Straffetiden til 15 Maaneder.

Samtlige Dommere finder, at der ialt vil være at fradrage 90 Dage for udstaaet Varetægtsfængsel.

Fem Dommere stemmer derhos for, at de borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte Madsen for et Tidsrum af 5 Aar.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Tiltalte Viggo Joseph Madsen bestemmes til 15 Maaneder med Fradrag af 90 Dage og at de borgerlige Rettigheder frakendes ham for et Tidsrum af 5 Aar.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Gorrissen betaler Tiltalte Madsen 120 Kr. Der tillægges Højesteretssagfører Rode i Salær for Højesteret 120 Kr, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelse er foretaget ved Københavns Byrets 9. Afdeling, tiltales

- 1) Viggo Joseph Madsen,
- 2) Arne Ib Lindgreen og
- 3) Frederik Anton Hasle til at lide Straf

A. For Overtrædelse af Straffelovens § 183, jfr for Lindgreens og Hasles Vedkommende Straffelovens § 23, Stk 1, 1. Punkt.

1. Arrestanten Madsen ved den 21. Juni 1937 ca 0,15 at have kastet mod eller anbragt ved Forsvarsminister Alsing Andersens Bolig, Grøndalsvænge Allé Nr 1, en Bombe bestaaende af ca 350 g »Astralit« indeholdt i en Aluminiums Feltflaske og antændt Bomben, der eksploderede med den Virkning, at bl a samtlige Vinduesruder i Villaens Gavl og i en Veranda samt to Ruder i Nabovillaen sprængtes.

2. Arrestanten Hasle ved den 23. Marts 1937 og i Ugen mellem den 24. og 29. Maj 1937 at have tilsendt Arrestanten Lindgreen ialt 1500 g »Astralit«, 4 eller 5 Sprængkapsler og ca 5 Meter Fængtraad vel vidende, at Sprængstoffet skulde anvendes til Sprængning til Skade for andre.

3. Arrestanten Lindgreen ved at have formaaet Arrestanten Hasle til at skaffe det fornævnte Sprængstof m v, ved at have viderebragt dette til Arrestanten Madsen, ved sammen med denne at have deltaget i Planlæggelsen af dettes Anvendelse og ved den 19. Juni 1937 i den Hensigt at foranstalte Sprængning, 2 Gange at have indfundet sig med den af Arrestanten Madsen fremstillede Bombe ved Forsvarsministerens Bolig, hvor han dog afstod fra selv at anbringe Bomben til Sprængning, hvorefter han den 20. Juni 1937 overgav Bomben til Arrestanten Madsen vel vidende, at denne vilde foretage den under Forhold 1 beskrevne Sprængning.

B. Alle Arrestanterne for Overtrædelse af Bekendtgørelse Nr 152 af 2. Maj 1934, jfr Lov Nr 122 af 28. April 1934, Arrestanten Hasle ved at have overdraget og Arrestanterne Lindgreen og Madsen ved at have modtaget uden Erhvervelse af dertil fornøden Tilladelse det forommeldte Sprængstof.

C. Arrestanten Madsen for Overtrædelse af samme Bekendtgørelse og Bekendtgørelse Nr 216 af 20. Juli 1934, jfr Lov Nr 122 af 28. April 1934 ved uden Tilladelse og Anmeldelse til Politiet for ca 2 Aar siden at have erhvervet en Pistol.

Tiltalte Madsen er født den 14. Oktober 1911 og tidligere anset ved Østre Landsrets Dom af 7. April 1936 efter Straffelovens § 267 med en Bøde, stor 400 Kr.

Tiltalte Lindgreen er født den 16. Januar 1916 og ikke tidligere straffet.

Tiltalte Hasle er født den 18. December 1915 og ikke tidligere straffet.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte Madsen kendt skyldig i de Forhold, for hvilke han er tiltalt, saaledes at Forholdet A I er henført under Straffelovens § 183, 1. Stk. Ved Nævningernes Kendelse er de Tiltalte Hasle og Lindgreen kendt ikke-skyldige i de i Anklageskriftet under A 2 og A 3 omhandlede Forhold, og de vil for saa vidt være at frifinde, men ved Nævningernes Kendelse, som Retten i saa Henseende lægger til Grund, er de Tiltalte Hasle og Lindgreen kendt skyldige i det i Anklageskriftet under B nævnte Forhold.

De Tiltalte vil herefter være at anse, Madsen efter Straffelovens § 183, 1. Stk, og efter § 11 i Lov Nr 122 af 28. April 1934 med en Straf af Fængsel i 9 Maaneder, hvoraf fragaar 34 Dage som udstaaet ved Varetægtsfængsel, Hasle og Lindgreen efter sidstnævnte Lovbestemmelse med Hæfte, der anses afsonet ved det udstaaede Varetægtsfængsel.

Onsdag den 27. Oktober.

Nr 57/1937. **Chauffør Carl Bornemann** som Værge for **Ebba Ruth Bornemann** (Bülow)

mod

Frk Anna Mathilde Conrad som Værge for **Arne Preben Conrad** og paa egne Vegne (Henriques),

betræffende Erstatning for uagtsomt tilføjet Legemsbeskadigelse.

Østre Landsrets Dom af 26. November 1936: Sagsøgte, Frk Anna Mathilde Conrad, bør for Tiltale af Sagsøgerinden Ebba Ruth Bornemann i denne Sag fri at være. Sagsøgte Arne Preben Conrad bør til Sagsøgerinden Ebba Ruth Bornemann betale 800 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 15. Juni 1936, til Betaling sker. Beløbet indsættes i Overformynderiet. Han bør derhos i Sagsomkostninger til Sagsøgerinden betale 150 Kr. Nævnte Sagsøgte bør derhos til det offentlige betale de Retsgebyrer, som i Forhold til en Sagsgenstand af 800 Kr skulde have været erlagt, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde have været forbrugt, dersom Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgerinden. Iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger. At efterkommes inden 15 Dage fra Dato under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Til den i Dommen givne Fremstilling føjes, at der hverken foreligger Ansvarsforsikring eller Skadesforsikring med Hensyn til de paagældende Børn, hvis Paarørende er uformuende.

Ved de foreliggende, tildels efter Sagens Indankning for Højesteret tilvejebragte Oplysninger maa det anses godtgjort, at Arne afgav Skudet henimod Pigerne, der da var synlige for ham. Herefter findes Arne ved uagtsomt Forhold at være Skyld i den skete Skade og den ham paahvilende Erstatning findes under Hensyn til Umyndighedslovens § 63, 2. Led passende at kunne fastsættes til 1500 Kr med Renter. Med denne Ændring vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen bestemmes til 1500 Kr.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Bülow og Henriques hver 200 Kr, førstnævnte tillige i Godtgørelse for

hafte Udlæg 13 Kr 25 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 19. April 1935 afskød den da 13-aarige Arne Preben Conrad paa Havekolonien »Voldly«s Legeplads i Husum fra en Flitsbue en Pil, der ramte den 9-aarige Ebba Ruth Bornemann i venstre Øje. Dette blev saaledes beskadiget, at det maatte fjernes.

Under denne ved Stævning af 15. Juni 1936 anlagte Sag nedlægger Ebba Ruth Bornemanns Fader og Værge Chauffør Carl Bornemann, hvem der er meddelt fri Proces uden Beskikkelse af Sagfører, paa hendes Vegne Paastand paa, at Arne Preben Conrads Moder og Værge, Frk Anna Mathilde Conrad paa Sønnens og paa egne Vegne dømmes til at betale en Erstatning efter Rettens Skøn, ikke over 5000 Kr, med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 15. Juni 1936. Frk Conrad paastaar Sønnen og sig selv frifundet. Begge Børn har afgivet Forklaring til en Politirapport i September 1935 og under Domsforhandlingen i nærværende Sag.

Ebba forklarede til Politirapporten, at Arne, efter at en 13-aarig Pige Lizzie, med hvem hun var i Selskab, havde taget en Mariehøne fra ham og traadt den ihjel, skød efter Lizzie med en Bue, lavet af Ebbas 6-aarige Broder, idet han sagde: »nu skyder jeg Lizzie«, men at Pilen ramte Ebba i Øjet. Hun har forklaret paa lignende Maade i Retten.

Arne forklarede til Rapporten, at Flitsbuen, der tilhørte Ebbas Broder, var lavet af en Pilekvist, og at Pilen var en stiv og vissen Plante-stængel. Han skød lige ud i Luften uden at sigte paa noget bestemt, men idet han slap Pilen, var de to Piger kommet frem ved Hjørnet af Marketeriet, og Pilen, der ikke blev afskudt i Retning mod Ebba, blev af Blæsten ført hen imod hende og ramte hende i Øjet. I Retten har han forklaret paa lignende Maade. Han benægter at have sagt, at han vilde skyde paa Lizzie, idet han kun vilde se, hvor langt han kunde skyde. Han kan godt huske, at der var noget med en Mariehøne, men det var om Formiddagen og havde intet at gøre med Afskydningen af Pilen, der fandt Sted om Eftermiddagen.

Lizzie Christensen har i Retten forklaret paa lignende Maade som Ebba om Mariehønen og om Arnes Udtalelse, da han afskød Pilen.

Direktoratet for Ulykkesforsikringen har i en Erklæring af 12. Oktober 1936 udtalt, at det, saafremt Tilfældet havde henført under Ulykkesforsikringsloven, vilde have tillagt den tilskadekomne Invaliditetserstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 30 pCt.

Da der ikke ses at være noget Grundlag for at idømme Frk Conrad personlig Erstatning, vil hun være at frifinde.

Hvad Arne Conrad angaar, findes det ikke godtgjort, at han har sigtet paa Lizzie, men da han ved uagtsomt Forhold er Skyld i Skaden, vil han have at betale Ebba en Erstatning. Under Hensyn til Handlingens

ringe Farlighed findes der dog at være Grund til i Medfør af § 63 i Lov Nr 277 af 30. Juni 1922 om Umyndighed og Værgemaal at nedsætte Erstatningen. Den skønnes at kunne fastsættes til 800 Kr med Renter som paastaet.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor anført.

Nr 156/1937. Kære fra Ingeniør **J Saabye** m fl af Østre Landsrets Kendelse vedrørende Beregningen af Retsafgift i en af flere Servituthavere anlagt Sag. (For de kærende Højesteretssagfører Oluf Petersen).

Den paakærede Kendelse er saalydende:

I en ved Københavns Byrets 13. Afdeling den 23. Marts 1937 paadømt Sag paastod som Sagsøgere: Ingeniør J Saabye, Fru Johanne Krag, Overlæge Svend Lomholt, Grosserer V Lund, Arkitekt Kai Gottlob, Ekspeditionssekretær C G R Fenger, Direktør F C Boldsen, Ingeniør Aage Nielsen og Fru Esther Forchhammer Aktieselskabet Rosenvængehus kendt uberettiget til paa Ejendommen Matr Nr 278 af Udenbys Klædebo Kvarter Rosenvængets Hovedvej 18 at opføre en nærmere angivet Bygning, idet de nævnte ni Sagsøgere, der alle ejer Ejendom i Rosenvænget, og hvis Paataleret ikke var bestridt, herved bl a paaberaabte sig, at Bebyggelse var i Strid med Ejendommen paalagte Servituter indeholdte i Købekontrakt af 8. Juni 1865, fuldbyrdet ved Skøde af 27. December s. A., tingden 15. Januar 1866.

Ved Byrettsdommen blev Aktieselskabet Rosenvængehus frifundet, og de ni Sagsøgere paaankede Dommen til Østre Landsret med Paastand som for Byretten. Byrettens Dom er efter Aktieselskabets Paastand stadfæstet ved Østre Landsrets V. Afdelings Dom af 29. Maj 1937.

Justitssekretæren ved Østre Landsret har beregnet Retsafgiften for Landsretten efter Retsafgiftslovens § 7 jfr § 18 med ni Gange 22 Kr 50 Øre eller ialt 202 Kr 50 Øre.

De ni Appellanter har imidlertid under nærværende i Medfør af Retsplejelovens § 54 for Retten indbragt Sag — med Fremhævelse af, at de er enige i, at Sportulering bør ske efter Retsafgiftslovens § 7 og ikke § 6 — paastaet Justitssekretærens Afgørelse ændret derhen, at Ankesagen sportuleres som en Sag, altsaa med 22 Kr 50 Øre ialt i Berammelsesgebyr.

Til Støtte for denne Paastand anføres, at det er det samme Krav og den samme Paastand, der fremsættes fra de ni Appellanter Side, og Paastanden støttes fra alles Side paa det samme Grundlag, nemlig tre Servitutdokumenter, som er lyst paa det sagsøgte Selskabs Ejendom, og med Hensyn til hvilke de, efter hvad der har været ubestridt, alle har Paataleret. Det, Appellanterne gør gældende, er saaledes for alles Vedkommende den samme ganske udelelige Ret, og en saadan Ret maa de kunne gøre gældende i Fællesskab, uden at der derfor kommer til at foreligge flere Sager.

Justitssekretæren har heroverfor bl a anført, at den nedlagte Paastand vel er fremsat under een Sag, men dog af hver enkelt af de ni Appellanter, og hver enkelt af disse vilde, saafremt Landsretten havde givet dem Medhold, have staaet som Domhaver overfor Indstævnte og have haft en af de andre otte Appellanter uafhængig og en dem hver for sig tilkommende Ret, til hvilken Rets Begrundelse Hjemlen maatte søges i vedkommendes Skøde eller andet Adkomstdokument paa hans i saa Henseende herskende Ejendom. Retsplejelovens § 250 bestemmer intet om, at flere Parterers Optræden under een Sag skal medføre Retsafgifts- pligt for kun en af Parterne og Retsafgiftsfrihed for de andre.

Justitssekretærens Paastand gaar, — da Sportulering efter Rets- afgiftslovens § 7 ikke er paaklaget — ud paa, at hans Afgiftsberegning, forsaavidt den er paaklaget, stadfæstes.

Retten maa være enig i det af Justitssekretæren anførte og Justits- sekretærens Paastand bliver herefter at tage til Følge.

Thi bestemmes:

Den ovenomhandlede Afgiftsberegning stadfæstes, forsaavidt den er paaklaget.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret. I Sa- gens Paakendelse ved Højesteret har syv Dommere deltaget.

Til Afgørelse foreligger alene Spørgsmaalet om, hvorvidt den af de kærende Ingeniør J Saabye, Fru Johanne Krag, Overlæge Svend Lomholt, Grosserer V Lund, Arkitekt Kai Gottlob, Ekspedi- tionsssekretær C G R Fenger, Direktør F C Boldsen, Ingeniør Aage Nielsen og Fru Esther Forchhammer anlagte Sag i afgifts- mæssig Henseende er at anse som een Sag eller flere Sager. I det foreliggende Tilfælde er der en saadan Samhørighed mellem de kærende med Hensyn til Oprindelsen af det af dem overfor det under Hovedsagen indstævnte Aktieselskab stillede fælles Krav, at Retsafgift kun bliver at svare som for en enkelt Sag.

Medens der herom har været Enighed, udtaler seks Dommere, at den erlagte Kæreafgift bør tilbagebetales de kærende, hvorimod en Dommer ikke finder dette hjemlet. Idet den Mening, for hvilken der er Stemmeflerhed, for det sidstnævntes Punkts Vedkommende lægges til Grund

bestemmes:

Retsafgiften i den foran omhandlede Lands- retssag beregnes som af een Sag. Kæreafgiften tilbagebetales de kærende Ingeniør J Saabye, Fru Johanne Krag, Overlæge Svend Lomholt, Grosserer V Lund, Arkitekt Kai Gottlob, Ekspedi- tionsssekretær C G R Fenger, Direktør F C Boldsen, Ingeniør Aage Nielsen og Fru Esther Forchhammer.

Fredag den 29. Oktober.

Nr 12/1937. Sagfører, cand jur **Poul Hess** og Fuldmægtig **Carl Abrahamsen** (Carstensen)

mod

Murermester **N P Navntoft** (Landsretssagf Borup Svendsen),

betræffende Erstatning for Ophævelse af en Overenskomst angaaende Køb af et Jordstykke.

Østre Landsrets Dom af 21. December 1936: De Sagsøgte, Sagfører, cand jur Poul Hess og Fuldmægtig Carl Abrahamsen, bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, Murermester N P Navntoft, betale 10 000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra 17. Juni 1936, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 700 Kr. At efterkommes inden 15 Dage fra Dato under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Selv om Appellanterne maatte have savnet Føje til at hæve Handlen, findes Indstævnte efter de foreliggende tildels efter Dommens Indankning tilvejebragte Oplysninger ikke paa behørig Maade at have godtgjort, at han, der paa Grund af sine meget daarlige økonomiske Forhold ikke var i Stand til at holde Ejendommen til Raadighed for Appellanterne, har lidt noget Tab ved den af ham paa væsenlig andre Vilkaar til anden Side afsluttede Handel om Grunden.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Sagfører cand jur Poul Hess og Fuldmægtig Carl Abrahamsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Murermester N P Navntoft i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutseddel af 2. August 1935, gentaget uforandret ved Slutseddel af 3. September s A, købte de Sagsøgte, Sagfører, cand jur Poul Hess og Fuldmægtig Carl Abrahamsen, paa et Konsortiums Vegne af Sagsøgeren, Murermester N P Navntoft, et nærmere beskrevet Areal af den Sagsøgeren tilhørende Ejendom Matr Nr 72 a og 73 a af Islev By, Rødovre Sogn. Arealet, hvis Størrelse endelig skulde fastslaaes ved Opmaalning af en Landinspektør, ansloges til at andrage 60 000 Kvadratalen, og Købesummen bestemtes til 50 000 Kr for et Areal af denne Størrelse, at

nedsætte eller forhøje forholdsmæssigt efter den nøjagtige Opmaalings Resultat. Af Sluttedlens øvrige Bestemmelser fremhæves følgende:

»Købesummen afvikles saaledes:

- a) Ved Skødets Underskrift betaler Køberne kontant.... Kr 5 000,00
 b) Køberne udsteder for et Beløb af..... — 45 000,00

Kr 50 000,00

---

til Sælgeren et Pantebrev med nedennævnte Vilkaar. Sælgeren er berettiget til at lade Køberne overtage de for Tiden i Ejendommen indestaaende Laan paa samme Vilkaar, som gælder for hans eget Pantebrev, mod at dettes Paalydende formindskes med Beløbet af den overtagne Pantegæld. Pantegælden til Sælgeren og de andre Pantekreditorer fordeles paa det købte Areal i Forhold til Beløbene.

— — —
 Det er en absolut Forudsætning for Købet, at den Ejendommen paa hvilende Vedligeholdelsespligt som Landbrugsejendom hæves.

— — —.«
 Den 24. September 1935 tilskrev de Sagsøgte Sagsøgeren, at de be-
 tragtede Overenskomsten som hævet »paa Grund af urigtige og vild-
 ledende Oplysninger« fra Sagsøgerens Side, i det Kloakforholdene ikke
 var som af Sagsøgeren opgivet, da den i Slotsherrensvej — op til hvil-
 ken Sagsøgerens Ejendom støder — liggende Kloak kun er beregnet paa
 Overfladevand, og i det der ikke — som af Sagsøgeren opgivet — kunde
 skaffes Afløb ved Hjælp af Septic-Tank af Hensyn til det i umiddelbar
 Nærhed liggende Vandværk. Brevet sluttede: »Den paatænkte Udnyttelse
 af Grunden til Fabriksvirksomhed, med hvilken De fra første Færd har
 været bekendt, er saaledes umulig, og enhver Forudsætning for Købet er
 dermed bristet.«

Sagsøgeren solgte den 2. November 1935 Resten af sin Ejendom, og
 det lykkedes ham at faa Køberen af Restejendommen til at købe det
 Areal, der var solgt til de Sagsøgte. Sagsøgeren fik for dette Areal ialt
 30 000 Kr med en Udbetaling af 20 000 Kr.

I Erstatning for det Sagsøgeren paaførte Tab paastaar han under
 denne Sag de Sagsøgte dømte til in solidum at betale ham 10 000 Kr
 med Renter 5 pCt paa fra Sagens Anlæg 17. Juni 1936.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af
 en ved Rettens Skøn fastsat mindre Erstatning. Til Støtte herfor hen-
 viser de dels til de af dem i det ovenfor refererede Brev af 24. Septem-
 ber 1935 angivne Grunde, dels gør de gældende, at Sagsøgeren var ude
 af Stand til at opfylde den ved Sluttedlerne indgaaede Handel, idet han
 ikke havde — eller kunde skaffe — Panthavernes Tilladelse til, at de i
 Ejendommen indestaaende Prioriteter kunde forblive indestaaende trods
 Ejerskiftet, hvad de Sagsøgte hævder var lovet dem i den ovenfor cite-
 rede Del af Sluttedlen.

Overfor den sidstnævnte Indsigelse hævder Sagsøgeren — og heri
 maa der gives ham Medhold — at den beror paa en Misforstaaelse af
 Sluttedlen. Denne maa forstaaes saaledes, at Sagsøgeren paatager sig at
 ordne Forholdet til Panthaverne, og at han ikke — under Forudsætning

af, at de Sagsøgte havde opfyldt Handlen, — var i Stand hertil, er ikke godtgjort.

Overfor de Sagsøgtes førstnævnte Indsigelse — den i Brevet af 24. September 1935 fremsatte — bestrider Sagsøgeren at have givet de Sagsøgte vildledende Oplysninger. Sagsøgeren har i sin Partsforklaring udtalt, at da Forhandlingerne om Købet indledes, troede han, at de Sagsøgte vilde købe til Villabebyggelse. Om Grundens Anvendelse til Fabriksbrug blev der vist først Tale omkring den Tid, da den anden Slutteddel blev skrevet, heller ikke havde Kloakforholdene før været paa Tale, og da de bragtes paa Bane, har Sagsøgeren ikke sagt, at den i Slotsherrens Vej liggende Kloak kunde tage mere Afløb end Overfladevandet.

De Sagsøgte har afgivet Partsforklaringer, der paa afgørende Punkter afviger fra Sagsøgerens foran refererede, ligesom de har henvist til en af Ejendomskommissionær Peter Lenshøj, gennem hvem Handlen kom i Stand, afgivet Vidneforklaring, hvorefter Sagsøgte Hess allerede ved sit første Møde med Sagsøgeren den 12. Juli 1935 i dennes Nær-værelse sagde, at Grunden skulde bruges til Fabriks- eller Villagrunde, og forhørte sig om Kloakforholdene; de Sagsøgte har endvidere henvist til, at den hos dem tidligere ansatte Frk Grete Rasmussen som Vidne har forklaret, at Hess paa et Møde hos ham den 23. September 1935 kaldte hende ind, for at hun skulde paahøre, at Hess sagde til Sagsøgeren: »De indrømmer altsaa, at de inden Sluttedlens Underskrift har sagt til mig, at der fandtes Kloak baade til Fabrik og til Beboelseshuse«, og at hun hørte Sagsøgeren indrømme dette, uden at det dog var paa Tale, om det drejede sig om Tiden før 1ste, eller om Tiden før 2den Slutteddel blev oprettet.

Retten maa bemærke, at Vidnet Lenshøjs Forklaring i det hele var meget ubestemt — selv de Sagsøgtes Sagfører bemærkede, at han udtalte sig forbeholdent. Retten kan derhos ikke lægge afgørende Vægt paa Vidnet Frk Rasmussens Opfattelse af Sagsøgerens Standpunkt, baseret som den er paa et isoleret Replikskifte. Det bemærkes herved, at Sagsøgte Hess' Forklaring med Hensyn til det paa hans Kontor den 23. September 1935 passerede gaar ud paa, at Sagsøgeren først bestred at have givet Oplysninger om Kloakforholdene, men derefter blev usikker, hvorefter Hess kaldte Frk Rasmussen ind som Vidne, samt at Sagsøgte Abrahamsen, der var til Stede ved denne Lejlighed, ikke har turdet udtale, at Sagsøgeren svarede ja til Hess' Spørgsmaal, men alene at Sagsøgeren ikke protesterede mod, at han skulde have erklæret, at Kloakforholdene var i Orden. Det synes ogsaa besynderligt, at en væsentlig Forudsætning for Handlen skulde have været tilkendegivet Sagsøgeren uden at blive optaget i nogen af to derefter oprettede iøvrigt ret udførlige Sluttedler. Heller ikke Rigtigheden af de Sagsøgtes heromhandlede Indsigelse kan derfor anses godtgjort, og idet Retten skønner, at det af Sagsøgeren indtalte Erstatningsbeløb er passende, vil Sagsøgerens Paastand saaledes være at tage til Følge.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor anført.

Mandag den 1. November 1937.

Nr. 51/1937. Frk. Sara Hansen (Oluf Petersen)

mod

Dødsboet efter Løjtnant **Jørgen Nicolaj Larsen** (Teist),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantindens Pligt til at tilskøde Dødsboet en fast Ejendom m. m.

Østre Landsrets Dom af 29. Januar 1937 (VI. Afd.): Sagsøgte Frk. Sara Hansen, bør paa egen Bekostning tilskøde Sagsøgerne, Dødsboet efter Løjtnant Jørgen Nicolaj Larsen, Ejendommen Matr. Nr. 11 ax og 11 cm af Lyngby og Sogn, Villaen »Skulleruphus«, Frederiksberg pr. Sorø, med en Prioritetsgæld til Østifternes Kreditforening, stor pr. 11. Juli 1935: 13.600 Kr., samt betale Sagsøgerne 888 Kr. 11 Øre og udlevere dem det ved ovennævnte Skøde af 29. Juni 1935 overdragne Løsøre. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Ved Skødeudstedelsen den 29. Juni 1935 findes der straks at være sket en endelig og for Afdøde Larsen bindende Overdragelse af den faste Ejendom og Løsøret, og efter alt det foreliggende savnes der Føje til at antage, at Afdøde den 28. Juni ved Beslutningen om Overdragelsen og den 29. Juni ved den endelige Udfærdigelse af Skødet ansaa sin Død for umiddelbart forestaaende.

Herefter vil Appellantindens Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Indstævnte at burde betale Appellantinden for begge Retter med 800 Kr.

Thi kendes for Ret:

Appellantinden, Frk. Sara Hansen, bør for Tiltale af Indstævnte Dødsboet efter Løjtnant Jørgen Nicolaj Larsen i denne Sag fri at være.

I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellantinden 800 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved ubetinget Skøde af 29. Juni 1935 overdrog Løjtnant Jørgen Nicolaj Larsen Villaen »Skulleruphus«, Matr. Nr. 11 ax og 11 cm af

Lynge By og Sogn, til sin mangeaarige Husbestyrerinde, Sagsøgte Frk. Sara Hansen. Under Overdragelsen var endvidere indbefattet alt det paa Ejendommen værende Løsøre af enhver Art. Købesummen var fastsat til 20.000 Kr. og berigtiget ved Køberindens Overtagelse af en i Ejendommen indestaaende Prioritetsgæld, stor 10.000 Kr., og ved, at hun forpligtede sig til at indrømme Sælgeren, saalænge han levede, fri Bolig i Ejendommen og Benyttelsesret af det overdragne Løsøre sammen med sig, ligesom hun forpligtede sig til i Tilfælde af hans Sygdom at pleje og passe ham i enhver Henseende. Disse Forpligtelser, hvis Kapitalværdi blev ansat til 10.000 Kr., blev sikrede ved Pant i Ejendommen næstefter den ovennævnte Prioritetsgæld paa 10.000 Kr. Villæns Ejendomsskyld var 23.000 Kr.

Løjtnant Larsen havde i sin Tid arvet den paagældende Ejendom i Henhold til Testamentskodicil, oprettet den 19. September 1922 af Frk. Maren Jacobsen. I denne Kodicil hedder det i Post 1:

»Saavel det foranstaaende Testamente af 22. Februar 1917 som Kodicillet af 6. Februar 1920 ophæves fuldstændigt, idet jeg i Stedet for fastsætter, at alt hvad jeg ved min Død efterlader mig, intet i nogen Maade undtaget, skal tilfalde min mangeaarige Husfælle, min Moders Halvbroder, Løjtnant Jørgen Nicolaj Larsen, Lynge, til fuldkommen fri Raadighed i levende Live — — —«,
og i Post 2:

»Det er mit Ønske, som jeg gaar ud fra, at min foran indsatte Arving vil respektere, at han ved Testamente skal disponere over sin Arvelod efter mig paa samme Maade som i foranstaaende Testamente og Kodicil er bestemt, og bliver Forholdet saaledes blot det, at den faktiske Udførelse af mit herved ophævede Testaments Bestemmelser udskydes til efter Løjtnant Larsens Død — — —«,

Efter disse Bestemmelser skulde samtlige Frk. Maren Jacobsens Efterladenskaber i sin Tid være tilfaldet et ved Testamentet oprettet Minde-Legat, efter at der forinden var udredet forskellige Familielegater.

Skødet blev underskrevet ca. Kl. 17 den 29. Juni 1935, og ca. Kl. 20 samme Dag døde Løjtnant Larsen uden forinden at have truffet testamenteriske Dispositioner af nogen Art.

Frk. Hansen har senere indfriet Pantegælden til Ernst Kjær Larsen og optaget et 4 pCt. Laan i Østifternes Kreditforening til Paalydende 13.600 Kr. og i denne Anledning indvundet et Provenu paa 888 Kr. 11 Øre.

Under nærværende Sag, der er forberedt ved Retten for Sorø Købstad m. v., har Sagsøgerne, Løjtnant Larsens Dødsbo, paastaaet Sagsøgte, Frk. Hansen, tilpligtet paa egen Bekostning at tilskøde Boet Ejendommen Matr. Nr. 11 ax og 11 cm af Lynge By og Sogn, Villaen »Skulleruphus«, Frederiksberg pr. Sorø, med en Prioritetsgæld til Østifternes Kreditforening, stor pr. 11. Juni 1935 13.600 Kr., samt tilpligtet at betale 888 Kr. 11 Øre og endvidere at udlevere til Boet det ved Skøde af 29. Juni 1935 overdragne Løsøre.

Til Støtte for sin Paastand har Boet anført, at Løjtnant Larsens Dispositioner maa betragtes enten som en Dødslegave eller som en Dødsgave, og Boet har under alle Omstændigheder bestridt, at Disposi-

tionen, der ikke er oprettet i de behørigte Testamentsformer, skulde indeholde Afdødes endelige Vilje.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet hun har benægtet, at der foreligger en Gave, og hun har hævdet, at Dispositionen i alt Fald ikke kan afkræftes, selv om den maa betragtes som en saadan, fordi den er opfyldt inden Giverens Død, uden at han paa det paagældende Tidspunkt ansaa sin Død som umiddelbart forestaaende.

Læge O. Chr. Jensen har som Vidne forklaret, at Løjtnant Larsen, der ved sin Død var 76 Aar gammel, omkring den 1. Juni 1935 begyndte at lide af Hjertekrampe foranlediget af Forkalkninger i Hjerterarterierne, at han færdedes oppe og ude, men ofte fik stærke Smerteanfald, samt at der ikke havde været Tale om nærførestaaende Død. Den 29. Juni 1935 om Formiddagen havde Lægen besøgt ham personlig og ikke syntes om hans Tilstand og tænkt, at de nærmeste Dage vilde blive kritiske, hvis der ikke snart indtraadte en Bedring; men disse Tanker havde han dog hverken meddelt Larsen eller hans Omgivelser. Kl. ca. 19 var han, da han tilfældigvis var kommet forbi Larsens Bolig sammen med sin Søn, igen gaaet derind og da fundet Løjtnant Larsen meget daarlig, liggende paa en Sofa, og Larsen havde sagt: »Nu er det forbi Doktor, men det gør heller ikke noget, jeg har levet længe nok, og jeg har nu sørget for min trofaste Husholderske, saa kan de andre slaas om Resten«.

Sagfører Svend Hansen har som Vidne forklaret, at han vistnok Fredag den 28. Juni om Eftermiddagen indfandt sig hos Larsen efter dennes Anmodning og fik Besked om Udfærdigelse af Overdragelsesdokumentet til Sagsøgte, at det blev aftalt, at han skulde komme igen om Mandagen med Dokumentet til Underskrift, men at han Lørdag den 29. Juni fik telefonisk Anmodning om at komme samme Dag med Dokumentet, hvis han var i Stand dertil, og saa var kommet Kl. ca. 17 med Skødet, som blev underskrevet. Efter hans Opfattelse var det ikke Hensigten med Overdragelsesdokumentet at ordne Forholdet efter Larsens Død; denne havde udtalt, at han ikke kunde oprette Testamente, men at han, saalænge han levede, havde Lov til at give bort, hvad han vilde. Sagfører Hansen havde ikke Indtrykket af, at Larsen var særlig syg; denne havde efter Papireernes Ordning selv lukket ham ud af Huset.

Efter samtlige foreliggende Oplysninger om Løjtnant Larsens Helbredstilstand i Forbindelse med den Omstændighed, at han pludselig ønskede Tidspunktet for Skødets Underskrift fremrykket, maa der imidlertid efter Rettens Formening gaas ud fra, at Larsen i Virkeligheden selv ansaa sin Tilstand som meget kritisk og regnede med, at Døden var nærførestaaende, saaledes at Skødet, naar alt kommer til alt, netop var bestemt til at ordne Forholdene efter hans Død; naar hertil kommer, at Larsen ved Skødet forebeholdt sig en, endog ved Tinglysning sikret, fuld Besiddelses- og Brugsret over Ejendommen til sin Død, saaledes at Retshandlen, der rettelig maa anses som en Gave, trods den ved Skødet skete Overførelse af Ejendommen til Sagsøgte, i Realiteten ikke var, og ej heller var bestemt til at blive, opfyldt før efter hans Død, maa Dispositionen i det hele falde ind under Bestemmelserne i Arveforordningens § 30, og der vil derfor være at give Dom i Overensstemmelse med den af Sagsøgerne nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne op-
hæves.

Tirsdag den 2. November.

Nr. 65/1937. Gaardejer **Hans Pedersen Friis** (Bache)

mod

Gaardejer **Peder Nielsen Pedersen** (Steglich-Petersen efter Ordre),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt af løsgaaende Føl.

Dom afsagt af Retten i Straffesager for Vejle Køb-
stad m. v. den 11. November 1936: Hans Pedersen Friis bør bøde
10 Kr. med Halvdelen til Nørvang Tørrild Herreders Politikasse og Halv-
delen til Vejle Amtskommunes Kasse eller i Mangel af Bødens Betaling
hensættes i Hæfte i 2 Dage samt betale denne Sags Omkostninger. Inden
15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse bør Tiltalte derhos til
Gaardejer Peder Nielsen Pedersen, Ulkind, Ringive Sogn, betale 160 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 30. Januar 1937 (II. Afd.): Under-
retsdommen bør — saavidt paaanket er — ved Magt at stande. Til
Indstævnte, Gaardejer Peder Nielsen Pedersen, betaler Appellanten,
Gaardejer Hans Pedersen Friis, Sagens Omkostninger for Landsretten
med 75 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Ju-
stitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Syv Dommere finder ikke at Appellanten — hvis Forhold ikke
ses at falde ind under Færdselslovens § 27 — ved at tøjre Føl-
hoppen under de i Sagen oplyste Omstændigheder har gjort sig
skyldig i et Forhold, der kan medføre Erstatningspligt for ham
for den paa Automobilet skete Skade, og de vil derfor tage Appel-
lantens Frifindelsespaastand til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret finder de
samme Dommere, at Indstævnte bør betale Appellanten med
300 Kr.

To Dommere stemmer for at stadfæste Landsrettens Dom i
Henhold til dens Grunde.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Færdig fra Trykkeriet den 17. November 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 22

Tirsdag den 2. November.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Gaardejer Hans Pedersen Friis, bør for Tiltale af Indstævnte, Gaardejer Peder Nielsen Pedersen, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret betaler Indstævnte til Appellanten med 300 Kr. Der tillægges Højesteretssagfører Steglich-Petersen i Salær for Højesteret 200 Kr., som udredes af det Offentlige.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 30. Oktober 1936 er Hans Pedersen Friis, som angiver at være født den 3. August 1888 i Holsted, sat under Tiltale til at lide Straf i Medfør af Færdselsloven af 14. April 1932 § 27 Stk. 2 ved, at et ham tilhørende Føl, der gik løst paa en uindhegnet Mark, den 27. Juli d. A. Kl. 5 Eftermiddag løb fra denne Mark ud paa Vejen fra Ringive til Grønbjerg lige ud foran en ad nævnte Vej kørende Lastvogn Y 8699, ført af Gaardejer Peder Nielsen Pedersen, Ulkind, Ringive Sogn, saa at en Paakørsel var uundgaelig.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte paa en ham tilhørende uindhegnet Mark, der ligger ved den i Anklageskriftet nævnte Vej, i en Afstand af ca. 100 Meter fra Vejen havde tøjret en Hoppe, medens dennes Føl gik løst. Føllet er den paagældende Dag gaet fra Marken over Vejen og ind i en ved den modsatte Side af Vejen liggende Plantage, og da Gaardejer og Vognmand Peder Nielsen Pedersen kom kørende ad Vejen med en Lastmotorvogn, sprang Føllet fra Plantagen ud paa Vejen saaledes, at den løb mod Lastvognens Køler. Vognen beskadigedes, medens Føllet ikke tog Skade. Føllet var efter Pedersens Forklaring ikke synligt i Plantagen, før det løb ud paa Vejen. Tiltalte benægter ikke Rigtigheden heraf, men benægter at have gjort sig skyldig i nogen Overtrædelse, fordi det er almindelig Praksis at lade Føl gaa løse, naar Moderhoppen er tøjret, idet Føllene da plejer at holde sig i Nærheden af Moderen.

Pedersen har nedlagt Erstatningskrav for Afsavn af Lastmotorvognen i 8 Dage a 20 Kr. pr. Dag. Mod Størrelsen af dette Krav har

Tiltalte ikke rejst Indsigelse. Ifølge Færdselslovens § 27 er Tiltalte imidlertid pligtig at sørge for, at hans Kreaturer ikke uden Bevogtning færdes paa offentlig Vej. Han vil herefter være at anse efter § 38, jfr. § 27 i Færdselsloven med Bøde 10 Kr., der tilfalder Nørvang Tørrild Herreders Politikasse og Vejle Amtskommunes Kasse hver med Halvdelen subsidiært med Hæfte i 2 Dage, hvorhos han vil have at betale denne Sags Omkostninger. Han vil derhos være at tilpligte at udrede fornævnte Erstatning.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten i Straffesager for Vejle Købstad m. v. den 11. November 1936 afsagte Dom er paaanket af Appellanten i den borgerlige Retsplejes Former, forsaavidt Erstatningen angaar.

Særlig under Hensyn til, at Hoppen var tøjret nær en Sognevej, paa hvis anden Side der var en Plantage med høj Bevoksning, findes Appellanten at have udvist en saadan Uforsigtighed, at han maa være erstatningspligtig for den indtrufne Skade.

Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Til Indstævnte vil Appellanten have at betale Sagens Omkostninger her for Retten med 75 Kr.

Nr. 190/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Aage Johannes Jensen (Henriques),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 285, Stk. 1, jfr. § 276.

København's Byrets Dom af 4. Maj 1937 (10. Afd.): Tiltalte Aage Johannes Jensen bør straffes med Fængsel i 80 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Tiltalte bør betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jarner, 45 Kr.

Østre Landsrets Dom af 28. Juni 1937 (I. Afd.): Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr. i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører K Jarner, udredes af Tiltalte Aage Johannes Jensen.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det Offentlige. I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget. I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretsfører Henriques betaler Tiltalte Aage Johannes Jensen 80 Kr.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 19. April 1937 fra Statsadvokaten for København er Aage Johannes Jensen sat under Tiltale til at lide Straf for Tyveri efter Straffelovens § 276 ved den 30. Januar 1935 mellem Kl. 20 og 22 at have stjaalet en Barbersvend Villy Nielsen tilhørende Herrecykel af Værdi 80 Kr., der henstod aflaaet i Gaarden til Teknisk Skole i Ahlefeldtsgade.

Tiltalte er født den 28. Marts 1904 og tidligere anset ved Dom afsagt den 29. April 1933 af Retten for Nakskov Købstad m. v. efter Straffelovens § 285, jfr. § 276 med Fængsel i 40 Dage, hvilken Strafs Fuldbyrdelse dog betingelsesvis udsattes med en Prøvetid af 3 Aar fra Dommens Dato.

Tiltalte blev den 16. Marts 1937 antruffet af Politiet i Besiddelse af fornævnte Cykel, der under Sagen af Bestjaalne er genkendt som den ham ved fornævnte Lejlighed frastjaalne.

Han nægtede sig straks skyldig i Tyveriet af Cyklen og forklarede, at han for ca. 2 Aar siden havde købt den hos en Cykelhandler Hansen ved Nørreport Station.

Nærmere adspurgt af Politiet om Tidspunktet for hans Køb af Cyklen forklarede han, at det var før Julen 1934 eller lige efter Julen 1934. Under fornyet Afhøring hos Politiet forklarede han, at han havde købt den hos Hansen ca. 14 Dage efter, at han den 18. December 1934 havde faaet Arbejde paa Langeliniemolen, en Forklaring han dog derefter ændrede derhen, at han ikke turde sige, om det muligt var i Januar eller Februar 1935, at Købet fandt Sted, hvilken Forklaring Tiltalte derefter har fastholdt under Sagens retslige Behandling.

Han har forklaret, at Købet var et Afbetalingskøb, at han straks betalte 25 Kr. af Købesummen 65 Kr., og at Resten betaltes i maanedlige Afdrag à 10 Kr., der blev afskrevet paa Købekontrakten.

Cykelhandler Henry Hansen, der er Indehaver af den af Tiltalte omforklarede Forretning, og med hvem Tiltalte har angivet at have handlet, har som Vidne benægtet Rigtigheden af Tiltaltes Forklaring, idet han erklærer det for ganske udelukket, at han har solgt den under Sagen omhandlede Cykel fra sin Forretning, idet han overhovedet ikke derfra sælger andre Cykler end af det Specialmærke han fører: »Olympic«; det kan ske, at han sælger en brugt Cykel af dette Mærke, naar han har maattet tage den tilbage fra Købere, der har misligholdt Salgsvilkårene, men aldrig Cykler af andre Mærker.

Han har derhos med Tilslutning af sin Bogholderske, Frk. Elisabeth Hansen hævdet, at hans Bogholderi er saa systematisk indrettet, at det er udelukket, at en Afbetalingskontrakt som den af Tiltalte omtalte,

med Betaling af et Afdrag paa 25 Kr. og 4 à 10 Kr. ikke skulde kunne paavises i Bogholderiet, hvilket ikke har været muligt, og han har endvidere med Tilslutning af Frk. Hansen forklaret, at betalte Afdrag aldrig afskrives paa selve Kontraktsblanketten, der ikke efter sin Form er indrettet dertil, men at Kunden faar løse Kvitteringer for betalte Afdrag.

Efter disse Vidneforklaringer findes det at maatte antages, at Tiltaltes Forklaring om at have købt Cyklen hos Vidnet Hansen er urigtige.

Naar nu endvidere henses til, at Tiltalte som foran anført har afgivet forskellige aabenbart urigtige Forklaringer om Tidspunktet for sin Erhvervelse af Cyklen, at han ikke har kunnet paavise nogen lovlig Adkomst til den, og at han, der under sin forrige Sag, hvor han dømtes for Cykeltveri, erkendte at have foretaget forskellige Foranstaltninger ved Cyklen for at gøre den ukendelig, ogsaa med Hensyn til den under denne Sag omhandlede Cykel har foretaget lignende Forandringer, findes det at maatte antages, at han har stjaalet Cyklen som af Anklagemyndigheden paastaet.

Tiltalte har ikke været fængslet under Sagen.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 285, Stk. 1, jfr. § 276 under Hensyn til Straffelovens § 60 efter Omstændighederne med Fængsel i 80 Dage.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 10. Afdeling den 4. Maj 1937 (85/1937) og paaanket af Tiltalte Aage Johannes Jensen til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde og idet det for Landsretten fremkomne ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Torsdag den 4. November.

Nr. 90/1937. Rederiet for S/S »**Birgit**«, Mathies Reederei Aktien-Gesellschaft, Hamburg (Gorrissen)

m o d

Føreren af M/S »**Christian**«, Kaptajn **Peter Johannsen**
(Landsretssagf. Axel Schmidt),

betræffende Erstatning for en ved Skibssammenstød forvoldt Skade.

Sø- og Handelsrettens Dom af 25. Februar 1937: Sagsøgte, Føreren af M/S »**Christian**«, Kaptajn Peter Johannsen af Egersund, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Rederiet for S/S »**Birgit**«, Mathies Reederei

Aktien-Gesellschaft, Hamburg, i denne Sag fri at være. Sagsøgerne bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte betale 344 Kr. 63 Øre med Renter heraf 5 pCt. p. a. fra den 13. Oktober 1936, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Det i Dommen ommeldte Sammenstød, der skete ca. 30 m Øst for Vageren med 2 opadvendte Koste paa Dalsgaard Grund, foregik paa dansk Søteritorium. Det i Dommen omtalte »Spruch« er afgivet af »Preussisches Seeamt, Flensburg« og har efter tysk Ret kun Betydning som Bevismiddel.

Syv Dommere finder, at Føreren af »Christian« under de i Dommen fremstillede Omstændigheder har haft Føje til at gaa ud fra, at Fartøjerne var klar af hinandens Kurser, saaledes at der ikke forelaa Anvendelse for Søfartsreglerne om Fartøjers Møde i samme Sejløb og stemmer herefter for Stadfæstelse af den indankede Dom af de i den anførte Grunde med Tillæg af Sagens Omkostninger for Højesteret med 500 Kr.

To Dommere finder, at den i Danske Lods givne Anvisning for Indsejling til Flensborg ikke har kunnet beføje Indstævnte til som sket ved sin Sejlads at tilsidesætte Søvejsreglernes Forskrifter angaaende Møde mellem Skibe, navnlig ogsaa under Hensyn til, at Indstævnte i den af ham afgivne Rejseberetning har forklaret, at han allerede i nogen Tid havde sigtet »Birgit« styrende Vest over »saa det saa ud til, at han vilde krydse vor Kurs«. Indstævnte, der maatte være paa det rene med, at hans Signaler om at holde til Bagbord ikke var opfattede, har derfor heller ikke været berettiget til paa Grundlag af et usikkert Skøn om Afstanden at søge at gaa foran »Birgit«, som under de givne Forhold overensstemmende med Søvejsreglerne maatte holde sin Kurs. Herefter vil disse to Dommere tage Appellanternes Paastand til Følge.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Rederiet for S/S »Birgit«, Mathies Reederei Aktien-Gesellschaft, Hamburg, til Indstævnte, Føreren af M/S »Christian«, Kaptajn Peter Johannsen med 500 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 24. Februar 1936 Kl. ca. 11,30 skete der i Flensborg Fjord i Nærheden af den tokostede Vager paa Dalsgaard-Grund en Kollision mellem det ca. 325 Brutto Register Tons store S/S »Birgit« af Hamborg, der var paa Rejse fra Aarhus via Sønderborg til Flensborg med en Ladning Stykgods, og den 61,64 Netto Register Tons store Motor-Galease, »Christian« af Egersund, som kom fra Flensborg paa Rejse til Svendborg med en Ladning Koks, men undervejs skulde ind til Egersund for at proviantere. Vejret var ret stille og klart, og paa begge Fartøjer havde man haft det andet i Sigte i nogen Tid før Kollisionen. Ved denne fik »Birgit«, som blev ramt paa Styrbords Side lidt foran midtskibs af »Christian«s Stævn, en Del Skade, medens sidstnævnte Fartøj kun led ringe Skade.

Idet Sagsøgerne, Rederiet for S/S »Birgit«, Mathies Reederei Aktien-Gesellschaft, Hamburg, gør gældende, at Skylden for Kollisionen udelukkende ligger hos »Christian«, paastaar de under uærværende Sag Sagsøgte, Føreren af M/S »Christian«, Kaptajn Peter Johannsen af Egersund, dømt til at erstatte den Skade og det Tidstab, som de derved har lidt, og som de under Sagen endeligt har opgjort til Rmk. 7294,—, hvortil kommer Renter 5 pCt. p. a. af Beløbet fra Stævningens Dato den 25. August 1936.

Sagsøgte, som paa sin Side hævder, at Ansvar for Kollisionen udelukkende paahviler »Birgit« og dette Skibs Ledelse, har paastaet Frifindelse — idet han herunder specielt har fremsat forskellige Indsigelser mod Opgørelsen af Sagsøgernes Paastand — og har derhos paastaet Sagsøgerne dømt til at betale 344 Kr. 63 Øre, hvortil han, der er Ejer af »Christian«, har opgjort sit Tab ved Kollisionen, tilligemed Renter af dette Beløb 5 pCt. p. a. fra Sværskriftets Dato, den 13. Oktober 1936.

Sagsøgerne har paastaet Frifindelse overfor dette Modkrav.

I Anledning af Kollisionen har »Christian«s Besætning afgivet Forklaringer under et den 6. Marts 1936 af Sørensen for Lundtofte og Nybøl Herreder afholdt Søforhør, medens »Birgit«s Besætning har aflagt Søforklaring den 26. s. M. for Sørensen i Flensborg, for hvilken tillige Sagsøgte ved samme Lejlighed gav Møde og afgav Forklaring.

Ifølge Fremstillingen fra »Birgit«s Side var de med Kollisionen forbundne nærmere Omstændigheder følgende:

»Birgit«, der som anført var for indgaaende i Fjorden, passerede Kl. 11,10 Lystønde Nr. 2 ved Holnis Haken, og satte derefter Kursen imod Dalsgaard, idet Fartøjet, der gjorde en Fart af 7½ Knob, holdt sig i sin Styrbords Side af Farvandet. Kl. 11,15 observeredes fra »Birgit« en Motorsejler for udgaaende med Kurs mod Schidenkind Lystønde Nr. 3, og da dette Fartøj stadig holdt sig langt ovre i sin Bagbords Side af Farvandet, blev der fra »Birgit« afgivet et Advarselssignal. Motorsejleren viste imidlertid intet Tegn til at ville vige, hvorfor der paa »Birgit« blev mindsket Fart til halv Kraft, samtidig med at der gaves et kort Stød i Dampflojten for at tilkendegive at »Birgit« vilde holde til Styrbord, og kort Tid efter, da Signalet ikke blev besvaret, igen et kort Stød, hvilket Signal heller ikke blev be-

svaret af Motorsejleren. Dette Fartøj havde i Mellemtiden passeret Schidenkind Lystønde og holdt hen imod Prikken (den tokostede Vager) paa Dalsgaard Grund uden at vise Tegn til at ville ændre Kurs. Paa »Birgit« turde man som Følge af de afgivne Signaler ikke dreje til Bagbord, men holdt ligeledes stadig Kurs mod Dalsgaard-Prikken, og da man var naaet i betænkelig Nærhed af denne, blev Maskinen, som da ifølge Maskinjournalen havde gaaet halv Kraft i ca. 8 Minutter, stoppet og straks efter sat paa fuld Kraft Bak, hvilken Manøvre blev tilkendegivet med 3 korte Fløjt. Motorsejleren fortsatte imidlertid sin Kurs og løb tæt foran Stævnen paa »Birgit«, hvorefter Motorsejleren, efter at være passeret »Birgit«, pludselig drejede Styrbord over og derved løb ind i Styrbords Side paa »Birgit«, som da ifølge Førerens Forklaring laa omtrent stille og havde Dalsgaard-Prikken om Styrbord i en Afstand af ca. 30 Meter.

Ifølge Fremstillingen fra »Christian«s Side er Omstændighederne ved Kollisionen følgende:

»Christian«, som gik for sin Motor alene og gjorde en Fart af 4—5 Knob, passerede ved Kl. 11½-Tiden, Schidenkind Lystønde i en Afstand af omtrent 75 Meter og styrede derefter ned mod den røde Tokost paa Dalsgaardflak for at gaa ind til Egersund. Paa dette Tidspunkt havde man paa »Christian« allerede i nogen Tid observeret en lille Damper, som kom fra Holnis, styrende vestover, og da det saa ud til, at de to Skibes Kurser vilde krydse hinanden, blev der paa »Christian« givet to Stød i Taagehornet som Tegn til, at man vilde holde til Bagbord, uden at Damperen dog ændrede sin Kurs eller gav noget Svar, hvorfor Signalet blev gentaget efter ca. et Minuts Forløb, men med samme Resultat. Damperen, som nu befandt sig omtrent ret forude i en Afstand af godt 100 Meter fra »Christian«, gav derefter pludselig et Stød i Fløjten, hvilket Signal øjeblikkelig blev besvaret fra »Christian« med et Stød i Taagehornet samtidig med, at der paa dette Skib gaves Styrbord Ror, men da Damperen trods det afgivne Signal for Styrbords Drejning drejede Bagbord over og lagde sig tværs for Boven af »Christian«, indtraf Kollisionen. Ifølge Sagsøgtes Forklaring koblede han »Christian«s Skrue fra, saa hurtigt det lod sig gøre, men der var ikke Tid til at slaa Bak, før Kollisionen skete.

Som det fremgaar, er der efter Forklaringerne Uenighed om, hvorvidt »Birgit« umiddelbart før Kollisionen er drejet Bagbord over, hvilket bestemt benægtes fra »Birgit«s Side. Selve Maaden, hvorpaa Kollisionen efter det oplyste er foregaaet, kunde imidlertid tyde paa, at »Birgit« har foretaget en saadan Drejning, men Retten finder dog ingen Anledning til at komme nærmere ind herpaa, idet det mod Sagsøgenes Benægtelse ikke kan antages, at Drejningen skyldtes nogen egentlig Rormanøvre, og en eventuel Ændring af Skibets Kursretning paa det nævnte Tidspunkt følgelig maa være uden Betydning for Afgørelsen af Skyldspørgsmaalet.

Iøvrigt synes der ikke efter de afgivne Forklaringer at være nogen egentlig Uoverensstemmelse med Hensyn til selve Fartøjernes Sejlads forinden Kollisionen. Begge Fartøjer har indtil umiddelbart før denne haft Kurs mod den tokostede Vager paa Dalsgaard-Grunden, idet de

har holdt sig paa det nærmeste i Dagmærkelinierne fra henholdsvis Rinkenæs og Laagemade Fyr, saaledes at deres omtrentlige Kurser maa antages at have været for »Birgit«s Vedkommende N. 71° V. og for »Christian«s N. 48° Ø. Efter »Birgit«s Sejlads maa det endvidere antages, at man ombord i dette Fartøj ikke har været klar over, at »Christian« var paa Vej mod Egersund, men er gaaet ud fra, at »Christian« vilde følge Hoved-Sejlløbet ud af Fjorden, som ved Schidenkind gør et Drej. Paa den anden Side maa det antages, at man paa »Christian« stadig har regnet med, at »Birgit« ikke vilde løbe helt op til Vageren paa Dalsgaard Grund, men paa et tidligere Tidspunkt vilde dreje Bagbord over for at naa op i Linien fra Laagemade Fyr. Medvirkende til disse Misforstaaelser fra begge Sider har antagelig været, at man ikke fra nogen af Fartøjerne synes at have opfattet det andets Signaler.

Paa Grundlag af de under Søforklaringen for Søretten i Flensborg fremkomne Oplysninger har denne Ret i en saakaldt »Spruch« udtalt, at Skylden for Kollisionen udelukkende paahviler Føreren af »Christian«, fordi dette Fartøj i Strid med § 30 i »Seewasserstrassenordnung«, jfr. Art. 25 i de internationale Søvejsregler, har holdt sig i den forkerte Side af Farvandet, til hvilken Udtalelse Sagsøgerne har henholdt sig, idet de derhos — overensstemmende med Udtalelser i det nævnte Spruch — gør gældende, at det var en Fejl af »Christian«, at dette Fartøj, som havde »Birgit« paa sin Styrbords Side og følgelig Vigepligt, jfr. de internationale Søvejsreglers Art. 19, er gaaet for om sidstnævnte Fartøj og intet har foretaget sig for at mindske Skibets Fart, hvorved »Christian« har overtraadt Bestemmelserne i de internationale Søvejsreglers Artikler 22 og 23.

Sagsøgte kan ikke anerkende, at der er begaaet nogen Fejl fra hans Side. Ifølge hans Anbringende havde han, der skulde ind til Egersund og derfor naturligt satte Kursen paa den tokostede Vager paa Dalsgaard, ikke efter at »Christian« havde passeret Schidenkind Lysbøje nogen Anledning til at betragte de to Skibes Kurser som skærende hinanden, idet han maatte regne med, at »Birgit« fulgte den sædvanlige Fremgangsmaade ved Besejlingen af det paagældende Farvand, og ikke vedblev med at holde ned mod Vageren, men i god Afstand fra denne drejede Bagbord over for at følge Hovedløbets Drej, hvorved Fartøjerne vilde have passeret hinanden Styrbord til Styrbord.

Danske Lods 1925 indeholder S. 384—85 angaaende Besejlingen om Dagen af den indre Del af Flensborg Fjord bl. a. følgende Anvisning:

»Naar man har rundet Lystønden paa Holdnæs Hage, tager man Rinkenæs Gittermast og Fyrtaarn overet og holder dette Mærke, indtil Holnis Fyrtaarn kommer netop fri af Holdnæs lave N. W.-Pynt, da man begynder at dreje over i Linien Laagemade Gittermast og Fyrtaarn overet, idet man holder ned imellem Lystønden N. W. for Skidenkind og de to røde Vagere med henholdsvis 2 og 1 opadv. Koste paa Dalsgaard-Grund.«

Efter Rettens Mening maa denne Anvisning anses som et Udtryk for, hvorledes det omhandlede Farvand sædvanligvis besejles af indgaaende Fartøjer. Sagsøgte findes med fuld Føje at have kunnet regne

med, at denne Fremgangsmaade ogsaa vilde blive fulgt af »Birgit«, og det kan derfor ikke bebrejdes Sagsøgte, at han, efter at »Christian« havde passeret Schidenkind Lysbøje, paa hvilket Tidspunkt der var stor Afstand mellem Fartøjerne, ikke drejede Styrbord over, men fortsatte med Kurs mod Vageren paa Dalsgaard-Grunden, idet han stadig maatte vente, at »Birgit« i god Afstand fra Vageren vilde holde Bagbord over, og han følgelig ikke, uanset at »Christian« havde »Birgit« om Styrbord, havde Grund til at antage, at der derved kunde opstaa Fare for Kollision.

Under disse Omstændigheder maa Aarsagen til Kollisionen anses at ligge i Ukendskab til Besejlingsforholdene hos »Birgit«s Ledelse, som af »Christian«s Sejlads burde have kunnet forstaa, at dette Fartøj skulde ind til Egersund, og idet der efter det oplyste ikke findes fra »Christian«s Side, at være begaaet nogen Fejl, som kan føre til at paalægge dette Fartøj et Medansvar for Kollisionen, vil den af Sagsøgte nedlagte Paastand, mod Opgørelsen af hvilken der ikke af Sagsøgerne er nedlagt særskilt Indsigelse, være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes derhos Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 400 Kr.

Fredag den 5. November.

Nr. 166/1936. Firmaet **Fromms Act. Gummiwerke**, G. m. b. H.
(Hartvig Jacobsen)

mod

Grosserer August Müller (Svane),

betræffende Ophævelse af Registreringen af et af Indstævnte benyttet Varemærke m. v.

Vestre Landsrets Dom af 6. Maj 1936 (III. Afd.): Sagsøgte, Grosserer August Müller, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Firmaet Fromms Act., Gummiwerke, G. m. b. H. i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 200 Kr., der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sit Anbringende med Hensyn til Bekendtgørelse Nr. 217 af 25. September 1914 Art. 6.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 400 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Fromms Act., Gummiwerke, G. m. b. H., til Indstævnte, Grosserer August Müller, med 400 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 23. December 1921 fik Firmaet Fromms Act. Israel Fromm i Berlin, der i Tyskland havde opnaaet Indregistrering af tilsvarende Varemærke, under Registrerings-Nummer 1173/1921 her i Landet indregistreret et Varemærke betegnet saaledes: »En udfoldet Æske, hvis Sideflader har parallelle mørkere og lysere Striber. Paa den ene Sideflade staar i et mørkt Felt Ordet: Fromms. Paa den anden Sideflade er et rektangulært, mørkt Felt, hvori staar en Bemærkning angaaende Varen«. Registreringen var foretaget for følgende Varearter: »Parfumerier, Kautsjukvarer til hygiejniske og tekniske Formaal og medicinske Apparater.« Retten til det registrerede Varemærke overdroges inden den 3. Januar 1922 til Sagsøgerne, Firmaet Fromms Act., Gummiwerke, G. m. b. H. i Berlin-Köpenick, der fornyede Registreringen den 23. December 1931. Sagsøgerne anvender Varemærket ved Forhandling af Gummipræservativer, som de sælger i smaa Æsker som de ved Registreringen beskrevne, saaledes at der paa den ene Sideflade i et ovalt Felt staar Ordene »Fromms Act« og derover i et rektangulært Felt »Aus edelstem Rohmaterial hergestellt. Garantiert rein und unschädlich. Von Autoritäten empfohlen«, og paa den anden Sideflade, ligeledes i det tyske Sprog, en Advarsel mod Efterligninger m. m. Denne Æske er ved Forhandlingen indpakket, saaledes at dog Æskens to Endestykker er fri, i et Stykke hvidt Papir indeholdende en trykt Anbefaling og paa den Del af Papiret, der vender nedad, er trykt — med store Bogstaver i blaåt — »Fromms Act.« I Juni 1931 fik Sagsøgerne yderligere her i Landet indregistreret 2 lignende Varemærker.

Blandt Sagsøgernes Kunder var oprindeligt ogsaa Sagsøgte, Grosserer August Müller i Tønder, der handler blandt andet med Gummipræservativer saavel en detail som en gros, og til hvem Sagsøgerne solgte Gummipræservativer emballerede i Æsker som ovenfor nævnt, hvis Sidefladers Striber var gule og violette; men for 3—4 Aar siden ophørte han at handle med Sagsøgerne, idet han efter sin Forklaring ikke kunde erholde de til Indførslen af deres Varer nødvendige Valutaattester. Den 5. Marts 1934 indgav Sagsøgte Anmeldelse til Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsenet om Registrering af et Varemærke, hvorom det hedder i Anmeldelsen: »En udfoldet Pakning, i hvis midterste Felt, der er stribet, ses en Ramme med Ordet: Diana. Over Rammen ses i et rektangulært Felt en Angivelse vedrørende Varen.

Varens Art er »Præservativer af Gummi«. Pakningen trykkes i 2 Farver, en Pakning trykkes i blaa og rød, og en i grøn og rød, det er den samme Pakning som skifter i Farven.«

I Henhold hertil fik Sagsøgte derpaa den 21. April 1934 under Registrerings Nummer 416/1934 indregistreret et Varemærke for Præservativer af Gummi betegnet saaledes: »Paa sribet Baggrund ses et Felt med Ordet: Diana. Over dette Felt ses i et rektangulært Felt en Angivelse vedrørende Varen«. Sagsøgte lod i Overensstemmelse hermed hos en Litograf i Esbjerg fremstille Æsker, hvori han forhandler Gummi-præservativer. Disse Æsker er af samme Størrelse som Sagsøgernes, og paa Sidefladerne har de et Mønster af Striber af samme Bredde som Striberne paa Sagsøgernes Æsker, men Stribernes Farve er rød og blaa. I et ottekantet Felt, der er anbragt paa det Sted, hvor Sagsøgernes Æsker har et ovalt Felt, staar Navnet »Diana«, og et rektangulært Felt derover bærer følgende Indskrift: »Fremstillet af bedste Raamateriale. Garanteret ren og hygiejnisk«. Paa den anden Sideflade staar en Advarsel mod Efterligninger m. m. ligeledes affattet i det danske Sprog. Ved Forhandlingen er Æskerne indpakket paa samme Maade som Sagsøgernes Æsker, men saaledes at der paa den Del af Papiret, der vender udad med store blaa Bogstaver staar »Diana«.

Idet Sagsøgerne har anført, at den Sagsøgte meddelte Registrering og hans Anvendelse af det paagældende Varemærke er i Strid med deres indregistrerede Varemærker, har de under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte kendt uberettiget til at anvende det af ham indregistrerede Varemærke eller falholde Varer forsynede hermed samt Sagsøgte tilpligtet at foranledige, at Registreringen af Varemærket ophæves. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Forsaauidt Sagsøgerne til Støtte for deres Paastand har gjort gældende, at de, der har opnaaet Registrering her i Landet i Henhold til Bekendtgørelse om Beskyttelse af den industrielle Ejendomsret Nr. 217 af 25. September 1914 Art. 6, herefter maa nyde samme Beskyttelse som de allerede nød i Tyskland, hvor et Varemærke som det af Sagsøgte anvendte efter Sagsøgernes Anbringende vilde blive anset retsstridigt overfor dem, kan der ikke gives dem Medhold heri, idet nævnte Bekendtgørelse vel hjemler Sagsøgerne en særlig Ret til Indregistrering af deres Varemærke, men ikke hjemler dem nogen videregaaende Retsbeskyttelse, end Registrering heri Landet i Almindelighed yder.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne endvidere anført, at Sagsøgtets Varemærke ligner deres Mærke i saa høj Grad, at Mærkerne, der gælder samme Slags Varer, let kan forveksles. De har særlig paaberaabt sig, at det ved deres Mærke iøjnefaldende er det sribede Mønster paa Æskens Sideflader. Dette Mønster findes nøjagtig gengivet i det af Sagsøgte anvendte Varemærke, og at Farverne i dette er andre, er efter Sagsøgernes Formening uden Betydning, idet det af dem indregistrerede Varemærke omfatter alle Farver i Forholdet lysere til mørkere, og saaledes ogsaa rød og blaa, de har herved endvidere anført, at de ogsaa vil have forhandlet Præservativer i Æsker med røde og blaa Striber. I Forholdet til Mønstret anser Sagsøgerne Æskernes Paaskrift for at være af underordnet Betydning, men ved dennes An-

bringelse paa Sagsøgtets Varemærke hævder de, at der iøvrigt ogsaa er tilstræbt Efterligning af deres Varemærke.

Der findes nu ikke at kunne gives Sagsøgerne Medhold i det af dem saaledes anførte. Det er under Sagen oplyst, at et sribet Mønster er meget almindelig anvendt paa Emballage bl. a. for mindre Toilette-artikler, saaledes at dets Anvendelse ikke kan anses for at være noget særegent for de her omhandlede Æsker. At Parternes Varemærke er af samme Størrelse maa ligeledes anses betydningsløst, da Størrelsen er bestemt ved Formaalet, og det er oplyst, at Præservativer almindeligt forhandles i Æsker af tilsvarende Størrelse som de heromhandlede Æsker. Idet dernæst saavel Navnet »Diana« som den Omstændighed, at de øvrige Inskriptioner paa Sagsøgtets Varemærke er affattet i det danske Sprog samt Varemærkets øvrige Udstyrelse adskiller dette Varemærke fra Sagsøgernes paa saadan Maade, at de ikke med Lethed kan forveksles, findes Sagsøgte at burde frikendes for Sagsøgernes Tiltale.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgerne have at betale Sagsøgte 200 Kr.

Nr. 167/1936. Firmaet **Fromms Act. Gummiwerke**, G. m. b. H.
(Hartvig Jacobsen)

m o d

Grosserer **August Müller** (Svane),

betræffende Spørgsmaal om Overtrædelse af Lov om uretmæssig Konkurrence af 29. Marts 1924.

Vestre Landsrets Dom af 6. Maj 1937: Sagsøgte, Grosserer August Müller, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Firmaet Fromms Act., Gummiwerke, G. m. b. H., i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 200 Kr., der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret er det oplyst, at de synlige Endeflader paa de i hvidt Omslag solgte Æsker er ensfarvede, nemlig paa Appellantens Æsker grønne, paa Indstævntes røde.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 400 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten, Firmaet Fromms Act. Gummiwerke, G. m. b. H., til Indstævnte August Müller, med 400 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1921 eller 1922 erhvervede Sagsøgerne, Firmaet Fromms Act. Gummiwerke, G. m. b. H. i Berlin-Köpenick, Retten til et under Registreringsnummer 1173/1921 indregistreret Varemærke, betegnet saaledes: »En udfoldet Æske, hvis Sideflader har parallelle mørkere og lysere Striber. Paa den ene Sideflade staar i et mørkt Felt Ordet: Fromms. Paa den anden Side er et rektangulært mørkt Felt, hvori staar en Bemærkning angaaende Varen.« Registreringen var foretaget for følgende Varearter: »Parfumerier, Kautsjukvarer til hygiejniske og tekniske Formaal og medicinske Apparater«. Sagsøgerne anvender Varemærket ved Forhandling af Gummipræservativer, som de sælger i smaa Æsker som de ved Registreringen beskrevne, saaledes at der paa den ene Sideflade i et ovalt Felt staar Ordene »Fromms Act« og derover i et rektangulært Felt »Aus edelstem Rohmaterial hergestellt. Garantiert rein und unschädlich. Von Autorität empfohlen«, og paa den anden Sideflade, ligeledes i det tyske Sprog, en Advarsel med Efterligninger m. m. Denne Æske er ved Forhandlingen indpakket, saaledes at dog Æskens to Endestykker er fri, i et Stykke hvidt Papir indeholdende en trykt anbefaling, og paa den Del af Papiret, der vender nedad, er trykt — med store Bogstaver i blaåt — »Fromms Act.« I Juni 1931 fik Sagsøgerne yderligere her i Landet indregistreret 2 lignende Varemærker.

Blandt Sagsøgernes Kunder var oprindelig ogsaa Sagsøgte, Grosse-rer August Müller i Tønder, der handler blandt andet med Gummipræservativer saavel en detail som en gros, og til hvem Sagsøgerne solgte Gummipræservativer emballerede i Æsker som ovenfor nævnt, hvis Sidefladers Striber var gule og violette, men for 3—4 Aar siden ophørte han at handle med Sagsøgerne, idet han efter sin Forklaring ikke kunde erholde de til Indførelsen af deres Varer nødvendige Valutaattester. Den 5. Marts 1934 indgav Sagsøgte Anmeldelse til Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsenet om Registrering af et Varemærke, hvormed det hedder i Anmeldelsen:

»En udfoldet Pakning, i hvis midterste Felt, der er stribet, ses en Ramme med Ordet: Diana. Over Rammen ses i et rektangulært Felt en Angivelse vedrørende Varen.

Varens Art er »Præservativer af Gummi«. Pakningen trykkes i 2 Farver, en Pakning trykkes i blaa og rød, og en i grøn og rød, det er den samme Pakning som skifter i Farven.«

I Henhold hertil fik Sagsøgte derpaa den 21. April 1934 under Registrerings Nummer 416/1934 indregistreret et Varemærke for Præservativer af Gummi betegnet saaledes: »Paa stribet Baggrund ses et Felt med Ordet: Diana. Over dette Felt ses i et rektangulært Felt en

Angivelse vedrørende Varen.« Sagsøgte lod i Overensstemmelse hermed hos en Litograf i Esbjerg fremstille Æsker, hvori han forhandler Gummi-præservativer. Disse Æsker er af samme Størrelse som Sagsøgernes, og paa Sidefladerne har de et Mønster af Striber af samme Bredde som Striberne paa Sagsøgernes Æsker, men Stribernes Farve er rød og blaa. I et ottokantet Felt, der er anbragt paa det Sted, hvor Sagsøgernes Æsker har et ovalt Felt, staar Navnet »Dania«, og et rektangulært Felt derover bærer følgende Indskrift: »Fremstillet af bedste Raamateriale. Garanteret ren og hygiejnisk«. Paa den anden Sideflade staar en Advarsel mod Efterligninger m. m. ligeledes affattet i det danske Sprog. Ved Forhandlingen er Æskerne indpakket paa samme Maade som Sagsøgernes Æsker, men saaledes at der paa den Del af Papiret, der vender udad med store blaa Bogstaver staar »Diana«.

Idet Sagsøgerne har anbragt, a t Sagsøgte ved Fremstillingen af de af ham anvendte Æsker forsættelig har ladet Sagsøgernes Æsker efterligne i Tegning og Udstyr, a t Sagsøgtes Æsker har opnaaet en saadan Lighed med Sagsøgernes, at en Forveksling er meget nærliggende, og a t Sagsøgtes Adfærd herefter indeholder en Overtrædelse af § 9 i Lov om uretmæssig Konkurrence m. m. Nr. 98 af 29. Marts 1924, har de under nærværende med Tiltrædelse af Grosserer-Societetets Komité anlagte Sag paastaet Sagsøgte idømt Straf i Medfør af nævnte Lovbestemmelse og tilpligtet at betale Sagsøgerne i Erstatning 1500 Kr., subsidiært et af Retten fastsat Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. fra den 28. September 1935, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne nærmere anført, at det ved deres Æsker iøjnefaldende er det sribede Mønster paa Æskernes Sideflader. Dette Mønster findes nøjagtig gengivet paa de af Sagsøgte anvendte Æsker, der er af samme Størrelse som Sagsøgernes. At Farverne paa Sagsøgtes Æsker er andre, er efter Sagsøgernes Formening uden Betydning, idet det er selve Mønstret, der huskes af Kunderne, hvortil kommer, at Sagsøgerne ogsaa vil have forhandlet Præservativer i Æsker med røde og blaa Farver. I Forhold til Mønstret anser Sagsøgerne den paa Æskerne staaende Skrift for at være af underordnet Betydning, men de hævder iøvrigt, at der ogsaa ved dennes Anbringelse er tilstræbt Efterligning af deres Æsker. Endelig har de henvist til, at Sagsøgte under Sagen har forklaret, at han, da han i Anledning af Bestillingen af Æskerne anmodede den paagældende Litografanstalt om at lave nogle Udkast til Æskerne, foreviste Anstaltens Repræsentant 4 forskellige Slags Æsker, hvoriblandt det — efter Sagsøgtes Forklaring — maa antages, at ogsaa deres Æske har været, og Sagsøgte har saaledes efter deres Antagelse foranlediget, at denne er blevet direkte kopieret.

Der findes imidlertid ikke at kunne gives Sagsøgerne Medhold i, at Sagsøgte ved sin Adfærd har overtraadt fornævnte Lovbestemmelse. Det er under Sagen oplyst, at et sribet Mønster er meget almindeligt anvendt paa Emballage bl. a. for mindre Toiletteartikler, saaledes at dets Anvendelse ikke kan anses for at være noget særegent for de her omhandlede Æsker. Det kan derhos ikke anses godtgjort, at Sagsøgerne

har anvendt Æsker, hvis Striber havde samme eller lignende Farve som Sagsøgtes. At Parternes Æsker er af samme Størrelse, maa derhos anses betydningsløst, da Størrelsen er bestemt ved Formatet, og det er oplyst, at Præservativer almindeligt forhandles i Æsker af tilsvarende Størrelse som de omhandlede. Idet dernæst saavel Navnet »Diana« som den Omstændighed, at de øvrige Inskriptioner paa Sagsøgtes Æsker er affattet i det danske Sprog samt Æskernes øvrige Udstyrelse adskiller disse fra Sagsøgernes, hvortil kommer, at begge Parters Æsker, som foran nævnt, forhandles indpakket i hvidt Papir, hvis Paaskrift ikke har Lighed udover Bogstavernes Farve, findes det ikke antageligt, at en Forveksling af Parternes Æsker er nærliggende, og Sagsøgtes Frifindelsespaastand maa derfor tages til Følge.

I Sagsømkostninger vil Sagsøgerne have at betale Sagsøgte 200 Kr.

T i r s d a g   d e n   9 .   N o v e m b e r .

Nr. 169/1936.   Fuldmægtig **E. Ørsted** (Poul Jacobsen)

m o d

Skuespillerinde, Fru **Vera Brechling** (Svane),

betræffende Udbetaling af en Andel af en Lotterigevinst.

Østre Landsrets Dom af 17. Juni 1937 (V. Afd.): Sagsøgte, Skuespillerinde Vera Brechling, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Fuldmægtig E. Ørsted, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte med 150 Kr. under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret har Appellanten gentaget sin for Landsretten nedlagte Paastand, hvorhos han subsidiært har paastaaet Indstævnte tilpligtet at betale 891 Kr. 50 Øre nemlig $\frac{1}{16}$ af Gevinsten med Fradrag af Fornyesesomkostninger, idet han til Begrundelse herfor har anført, at Indstævnte i hvert Fald ikke bør beholde den Del af Gevinsten, der vedrører den Fjerdedel af Lotterisedlen, som hun ikke har overdraget til Lyppert.

Saaledes som Forholdet mellem Indstævnte og Fru Sven havde udviklet sig, maatte det paa Tidspunktet for Sedlens Fornyelse i Oktober 1935 stille sig tvivlsomt for Indstævnte, om Fru Sven vedblivende vilde deltage i Spillet paa Lodsedlen, og Fru Svens fortsatte Passivitet har derefter givet Indstævnte Føje til at gaa ud fra, at Fru Sven havde opgivet Deltagelsen. Herefter

og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne efter Indstævntes Paastand i det hele være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fuldmægtig E. Ørsted til Indstævnte Skuespillerinde Fru Vera Brechling 500 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Siden April 1926 havde Sagsøgte, Skuespillerinde Vera Brechling, sammen med Fru Anna Sven spillet paa 2 a 3 Lotterisedler, men efter Oktober 1931 kun paa det hele Lod: Nr. 13351, hvoraf Sagsøgte var den oprindelige Indehaver, hvorfor hun laa inde med Seddelen og foretog de gennemgaaende Fornyetser.

Efter at Fru Sven i 1926 var bleven Deltager for $\frac{1}{2}$ i denne Seddel, optog hun ca. $1\frac{1}{2}$ Aar efter 3 tidligere Kontorkolleger som Medinteressenter i denne Andel, saaledes at disse, hvoraf den ene var Sagsøgeren, Fuldmægtig E. Ørsted, hver især indbetalte Gebyret for $\frac{1}{8}$ til Fru Sven, der alene afregnede med Sagsøgte, sidste Gang i April 1935 for Tiden til Oktober s. A.

I Marts 1936 kom Seddelen ud med en Gevinst paa 15.000 Kr.

Sagsøgeren paastaar nu Sagsøgte dømt til at betale ham $\frac{1}{8}$ af Gevinsten: 1875 Kr. minus Fornyetse til Oktober 1936: 92 Kr. = 1783 Kr., med Renter 5 pCt. p. a. fra Stævningens Dato, den 21. April 1936.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Sagsøgeren henviser til, at Sagsøgte, der ikke har opsagt Andelsforholdet, var indforstaaet med, at Fru Sven kunde overdrage og havde overdraget Dele af sin Anpart til disse 3 Personer, som hun kendte fra den Tid, hun besøgte Fru Sven paa Kontoret, ca. 1910—13, at det altid var Sagsøgte, der hentede eller lod hente Gebyret hos Fru Sven, og at der tidligere — i 1933 — har været en paa Forglemmelse grundet Forsinkelse af Gebyrets Betaling — i ca. 3 Maaneder — uden at dette

Færdig fra Trykkeriet den 24. November 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 23

Tirsdag den 9. November.

afbrød Spillefællesskabet, samt at Fru Sven havde Pengene til sidste Fornyelse liggende rede til Afhentning.

Sagsøgte har anført, at efter hendes Mands Død den 31. Marts 1935 forandrede det personlige Forhold mellem hende og Fru Sven hurtigt saaledes, at denne ikke har besøgt hende siden Juni 1935 og efter den Tid end ikke har villet hilse hende paa Gaden. Da Fru Sven, der ellers plejede at telefonere efter Udløbet af en Serie, og tale om Fornyelse og om, hvornaar hun vilde komme med Pengene, ikke lod høre fra sig i Oktober 1935, opfordrede Sagsøgte Journalist Lypert, med hvem hun i Forvejen spillede paa en anden Seddel, til at deltage med $\frac{1}{4}$ i Nr. 13351, hvorved Sagsøgte, der samtidig opgav sin Andel i den anden Seddel, opnaaede at spille videre uden større Udgifter end tidligere.

Forklaring er afgivet af Parterne, Fru Anna Sven, Frk. Meta Hansen, Fru E. Hansen, Fru F. Wagner, Fru Helga Nielsen, stud. med. Sven Brechling og Journalist Chr. E. Lypert.

Parterne er enige om, at Sagsøgerens Ret til Andel i Gevinsten er afhængig af, om Fru Sven har bevaret en saadan Ret.

Der er afgivet modstridende Forklaringer om, hvorvidt Sagsøgte var kendt med Delingsforholdet mellem Fru Sven og de 3 andre Medspillere hvorvidt Gebyret blev hentet eller bragt, og om Grunden til, at Venskab og Omgang mellem Sagsøgte og Fru Sven holdt op i Sommeren 1935, men begge var klar over, at det gode Forhold mellem dem maatte betragtes som afbrudt.

Under disse Omstændigheder findes det at have paahvilet Fru Sven ved Begyndelsen af den nye Serie: Oktober 1935—Marts 1936 at sikre sig Andel i denne ved Betaling af Gebyret eller paa anden Maade, og da dette ikke er sket, idet Sagsøgeren og Fru Sven først henvendte sig til Sagsøgte, da Gevinsten var faldet, vil Sagsøgte være at frifinde, saaledes at Sagens Omkostninger tillægges Sagsøgte hos Sagsøgeren med 150 Kr.

Onsdag den 10. November.

Nr. 19/1937. Jærnhandler **Anton Pedersen** (Heilesen)

mod

Driftsbestyrer, Ingeniør, cand. polyt. **Vilhelm Christopher Milner**
(Holten-Bechtolsheim),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at kræve en af Appellanten paa Loftet i en ham tilhørende Villa indrettet Lejlighed nedlagt.

Dom afsagt af Retten for Rønne Købstad m. v. den 4. Juli 1936: Sagsøgte, Jærnhandler Anton Pedersen, Rønne, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Driftsbestyrer, Ingeniør, cand. polyt. Vilhelm Christopher Milner, Rønne, under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 26. Oktober 1936 (II. Afd.): Indstævnte, Jærnhandler Anton Pedersen, bør inden Udgangen af Aaret 1936 ophøre med at have Tagetagen i den paa hans Ejendom Matr. Nr. 20 bv af Rønne Købstads Markjorder værende Villa indrettet og benyttet til selvstændig Beboelse. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Foreløbig bemærkes, at der den 8. Oktober 1929 under Medvirkning af Indstævnte som Skødehaver blev oprettet en Slutteddel om Grunden Syd for den private Vej til Indstævntes Ejendom, ved hvilken Slutteddel det til Fordel for Indstævntes Ejendom blev bestemt, at Grunden kun maatte bebygges med een Villa »til enkelt Beboelse i een Etage«.

Under de foreliggende Omstændigheder havde Appellanten Føje til at gaa ud fra, at den med Hensyn til Bygningen paalagte Servitut havde til Hensigt at sikre et vist Udseende af Bygningen, og da det af Indstævnte godkendte Udseende af denne er bibeholdt, findes Appellanten at have været berettiget til den af ham gjorte Brug af Ejendommen. Herefter vil Underrettsdommen være at stadfæste.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil være at forholde som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Underrettsdommen bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Underretten og Landsretten betaler Indstævnte, Driftsbestyrer, In-

geniør, cand. polyt. Vilhelm Cristopher Milner, til Appellanten, Jærnhandler Anton Pedersen, 300 Kr. Til det Offentlige betaler Indstævnte de Retsafgifter, der skulde erlægges, og Godtgørelse for det Stempelpapir, der skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret, og i Salær og Godtgørelse for Udlæg til Højesteretssagfører Heilesen 200 Kr. og 15 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Skøde, lyst 18. September 1929, overdrog Sagsøgeren, Driftsbestyrer, Ingeniør, cand. polyt. Vilhelm Christopher Milner, Rønne, til Gaardejer Hans Poulsen, Ellesgaard, den da ubebyggede Parcel Matr. Nr. 20 bv af Rønne Købstads Markjorder. Parcellen, der har et Areal af 625 m², grænser mod Vest til Haslevej, mod Syd til en over Sagsøgerens Ejendom Matr. Nr. 20 br m. fl. anlagt privat Vej, der fører fra Haslevej til Sagsøgerens i en Afstand af ca. 100 m fra nævnte Vej liggende Villa; mod Øst grænser Parcellen til Sagsøgerens nævnte Grund og mod Nord til Trediemands Grund. I Skødet er der paalagt Parcellen en Række Servitutbestemmelser, hvoraf anføres Post 1: »Grunden maa kun bebygges med een Villa i een Etage, hvorover Tegningen forud skal forelægges for og godkendes af Sælgeren, særlig hvad angaar Udseendet. Bebyggelsen skal anlægges i en Afstand af 20 Alen fra Vejmidten og opføres parallelt med denne.«

Der er givet nuværende og kommende Ejere af Matr. Nr. 20 br, bs og bt — altsaa i. T. Sagsøgeren — Paataleret med Hensyn til Servituterne, og Skødet er tinglyst paa Matr. Nr. 20 bv som Servituddokument.

Køberen af Parcellen byggede paa Grunden i Overensstemmelse med en af Sagsøgeren godkendt, under Sagen fremlagt Tegning; nogle mindre Ændringer maa antages at være godkendte af Sagsøgeren. I Husets Stueetage indrettedes 3 Værelser foruden Køkken, Badeværelse m. v., og i Tagetagen indrettedes 3 Værelser, det ene med Kvistvindue mod Syd; de øvrige Vinduer anbragtes i Gavlene mod Øst og Vest. Senere er Ejendommen med Bygninger solgt til fhv. Gaardejer Jens Peter Hansen, der atter ved Skøde af 31. Juli 1935, lyst 14. August s. A. har videresolgt den til Sagsøgte, Jærnhandler Anton Pedersen, Rønne.

Medens Huset, indtil Sagsøgte overtog det, var indrettet til Beboelse for en enkelt Familie, idet de 3 Værelser i Tagetagen maatte betragtes som Hjælpeværelser — Sove- og Gæsteværelser — hørende til Beboelsen i Stueetagen, har Sagsøgte indrettet en selvstændig Lejlighed i Loftsetagen. Dette har han gjort paa følgende Maade: Det mindste af Værelserne har han omdannet til Køkken, idet han har indlagt Vand og Gas og anbragt fast Køkkenbord og Køkkenskab samt

Vask med Afløb; han har indrettet W.C. paa Loftet ved Trappeopgangen, og over Trappeopgangen er anbragt en Dør for at skille Stuelejligheden fra Loftlejligheden, og et Lampested i Loftet er flyttet, saaledes at det er kommet indenfor den nye Dør; endelig er der i Væggen mellem de 2 større Værelser udhugget en Døraabning, og i det ene af disse Værelser er anbragt en Kakkelovn. Den saaledes nyindrettede Lejlighed er udlejet fra 1. April 1936.

Idet Sagsøgeren gør gældende, at det af Sagsøgte saaledes foretagne er i Strid med den foran citerede Servitut, har han nedlagt følgende Paastand:

Sagsøgte tilpligtes at nedlægge den af ham til selvstændig Beboelse nyindrettede Lejlighed paa Loftet i den ham tilhørende Villa paa Matr. Nr. 20 bv af Rønne Købstads Markjorder samt tilpligtes at fjerne følgende Indretninger, som han har ladet anbringe i Anledning af Etableringen af Loftlejligheden: 1) Døren ved Trappeopgangen, 2) Gas- og Vandledninger til Loftlejligheden, 3) Køkkenbord og Køkkenskab i det lille Værelse samt 4) Vask og Afløb fra Vasken. Subsidiært har han nedlagt Paastand om, at Sagsøgte foruden at tilpligtes at nedlægge Lejligheden tilpligtes at fjerne de Indretninger, som efter Rettens Skøn findes væsentlige for Indrettelsen af den nye Lejlighed.

Sagsøgte har principalt paastaaet sig frifundet. Subsidiært har han nedlagt Paastand om, at han kun tilpligtes at fjerne Døren ved Trappeopgangen.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at Ordene i Servitutbestemmelsen: »Grunden maa kun bebygges med een Villa i een Etage« tydeligt viser, at Ejendommen kun maa tjene til Beboelse for een Familie; han hævder, at naar der indrettes en selvstændig Lejlighed i Loftsetagen, kan Huset ikke mere betegnes som en Villa i een Etage. Han paaberaaber sig herved en af ham fremlagt Erklæring af 24. Juni 1936 fra Arkitekt Ove Funch Espersen M. a. A. A., hvilken Erklæring konkluderer saaledes:

»Et Hus i een Etage bestaar kun af Stueetagen. Saalænge Loftsrummene, hvis saadanne forefindes, anvendes som Birum (Hjælperum) for selve Stueetagens Lejlighed, maa Huset stadig anses som Een-Etages, idet kun Lejligheden i Stuen giver Huset Præg, men naar Loftsrummene udstyres som særligt »Beboelseslag«, fremkommer yderligere en egentlig Loftsetage, hvorved Huset altsaa ændrer Karakter fra at være et Een-Etages til at blive et To-Etages Hus.«

Sagsøgeren paaberaaber sig endvidere Servitutbestemmelsen om, at »Tegningen forud skal forelægges for og godkendes af Sælgeren, særligt hvad Udseendet angaar«, og hævder, at det heraf maa følge, at der ikke uden hans Samtykke maa foretages Ændringer i Bygningen, der er opført i det væsentlige som vist paa Tegningen. Sagsøgeren har i Tilslutning hertil afgivet Partsforklaring, hvorunder han har forklaret, at det ganske afgjort var Meningen med Servitutbestemmelsen, at der i Huset kun maatte indrettes Beboelse for een Familie, og at de Værelser, som var indrettet i Loftsetagen, kun maatte betragtes som Hjælpeværelser for Beboelsen i Underlejligheden; havde det af de ham forelagte Tegninger fremgaaet, at der skulde være Køkken ovenpaa, eller var det paa

anden Maade angivet, at der skulde være selvstændig Lejlighed i Loftsetagen, vilde han ikke have godkendt Tegningen. Hensigten med Servituten var at tilvejebringe et vist højere Beboelsesniveau for de Huse, der skulde ligge paa de 2 Hjørner mellem Haslevej og hans private Ud-kørselsvej, og denne Hensigt vilde forspildes, hvis der indrettedes mere end 1 Beboelseslejlighed i hvert Hus.

Sagsøgte gør gældende, at det maa være uden Betydning, hvad Sagsøgeren selv har ment med Servituten; afgørende maa det være, hvorledes en Erhverver af Ejendommen maa forstaa Servitutbestemmel-sen, og her hævder han, at det ikke af Servitutbestemmelsen fremgaar, at Ejendommen ikke maa indrettes til 2 Familier. Han paaberaaber sig en af ham fremlagt Erklæring af 30. Juni 1936 fra Akademisk Arkitektforenings Retsudvalg, hvori udtales:

»I Besvarelse af omstaaende skal man meddele, at den Omstændig-hed, at der i den paagældende Villa er indrettet en selvstændig Be-boelseslejlighed i Villaens Tagetage, ikke bevirker, at Villaen nu maa betegnes som »een Villa i 2 Etager«. Den er efter almindelig Opfattelse og Sprogbrug stadig »een Villa i een Etage«.

Sagsøgte har derhos særlig bestridt, at Bestemmelsen om, at Teg-ningen til Bygningen forud skulde godkendes af Sagsøgeren, kan paa-beraabes her, hvor kun Husets Benyttelse er ændret, medens der ved selve Bygningen kun er foretaget ganske uvæsenlige Ændringer.

Sagsøgte har under Partsafhøring forklaret, at han kender Ord-lyden af Servitutbestemmelserne, men at det ikke var faldet ham ind, at disse kunde danne Hindring for, at han indrettede Ejendommen til 2 Lejligheder.

Det findes nu, at Servitutbestemmelsen om, at Grunden kun maa bebygges med een Villa i een Etage, ikke paa tilstrækkelig tydelig Maade angiver, at Loftsetagen ikke maa indrettes som selvstændig Lej-lighed. Havde det været Meningen at tilkendegive dette paa en for senere Erhververe bindende Maade, havde det været særdeles nærlig-gende at skrive det udtrykkeligt, og dette saa meget mere som Servitut-bestemmelserne paa andre Punkter er meget udførlige og detaljerede. Denne Forstaaelse af Servitutbestemmelsen finder ogsaa Støtte i den af Akademisk Arkitektforenings Retsudvalg afgivne Erklæring, som Retten maa tillægge større Vægt end den af Arkitekt Funch Espersen afgivne Erklæring.

Hvad angaar Bestemmelsen om, at Tegningen til Villaen forud skulde forelægges for og godkendes af Sagsøgeren, maa det vel erkendes, at denne Bestemmelse ogsaa paalægger senere Erhververe visse Ind-skrænkninger i Adgangen til at foretage Ændringer i Bygningen, men det findes dog — ogsaa under Hensyn til de Bestemmelsen tilføjede Ord: »særlig hvad Udseendet angaar«, der jo maa være ment som en Begrænsning — at Sagsøgeren ikke paa Grundlag af denne Bestemmelse har Hjemmel til at hindre Husets Ejer i at foretage de under denne Sag ommeldte Ændringer, der vel er af væsentlig Betydning for Husets Be-nyttelse, men som bygningsmæssigt er ubetydelige og slet intet for-ander ved Husets Udseende.

Ifølge det foreliggende maa det antages, at Sagsøgte har været ubekendt med, at Sagsøgerens Mening med Servituten var, at Huset kun maatte have een Lejlighed; Sagsøgte var altsaa i god Tro, og denne gode Tro findes yderligere underbygget ved den af Sagsøgte uimodsagt anførte Kendsgerning, at der — bortset fra den anden, endnu ubebyggede Hjørnegrund ved Sagsøgerens private Vej — ikke paahviler andre af de talrige Villaer langs Haslevej Servitut om, at de kun maa være indrettede til en Familie, samt derved, at Sagsøgtes Villa ikke har Udgang til den private Vej, men kun til den stærkt befærdede Haslevej, hvorfor den af Sagsøgeren befrygtede Nedgang i Beboelsesniveaueet maa antages kun i meget ringe Grad at ville kunne virke generende for Sagsøgeren eller efterfølgende Ejere af hans Ejendom.

Ifølge det anførte vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale under denne Sag.

Efter Omstændighederne findes Sagens Omkostninger at burde ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Rønne Købstad m. v. den 4. Juli 1936 og paaanket af Driftsbestyrer, Ingeniør, cand. polyt. Vilhelm Christopher Milner med Paastand om, at den ændres derhen, at Indstævnte, Jærnhandler Anton Pedersen, tilpligtes at nedlægge den af ham til selvstændig Beboelse nyindrettede Lejlighed paa Loftet i den ham tilhørende Villa paa Matr. Nr. 20 bv af Rønne Købstads Markjorder.

Indstævnte har paaستاet Dommen stadfæstet.

Ifølge den i Dommen gengivne Servitutbestemmelse maa den Indstævnte tilhørende Ejendom »kun bebygges med een Villa i een Etage«. Appellanten har saavel ved sin Godkendelse af Tegningen til den paa Ejendommen opførte Villa som under Sagen erkendt, at denne Bestemmelse ikke forbyder i Villaens Tagetage at have Værelser, der er saaledes byggede og indrettede, at de kan benyttes til Beboelse, men ikke kan udlejes som selvstændig Lejlighed. Derimod kan Appellanten ikke anses for at have godkendt, at Tagetagen indrettes og benyttes til selvstændig Beboelse. Og da Servitutbestemmelsen findes at maatte forstaas som forbydende dette, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge, saaledes som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at Loftslejligheden efter det oplyste er udlejet maanedsvi.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Torsdag den 11. November.

Nr. 24/1937. Gaardejerne **Chr. Jensen Sønderby, Chr. Pedersen Ruby** og **Jens Peder Pedersen Ruby** (Svane)

mod

Fjaltring Dykkerselskab og **Fjaltring og Trans Dykkerselskab**
(Meyer),

betræffende Tilbagebetaling af en Del af et for et Dykkerarbejde modtaget Vederlag.

Vestre Landsrets Dom af 8. December 1936 (II. Afd.): De Sagsøgte, Gaardejerne Chr. Jensen Sønderby, Chr. Pedersen Ruby og Jens Peder Pedersen Ruby, bør een for alle og alle for een til Sagsøgerne, Fjaltring Dykkerselskab og Fjaltring & Trans Dykkerselskab, betale 2223 Kr. tilligemed Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 25. Marts 1936, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 550 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paakendelsen har ni Dommere deltaget.

Seks Dommere tiltræder af de i Landsrettens Dom anførte Grunde, at det ikke kan anses for godtgjort, at der paa Mødet i Lemvig er indgaaet en endelig for de Indstævnte bindende Underentreprisekontrakt, ligesom de er enige i, at der ikke i den af Appellanten Sønderby foretagne Udbetaling, der for en Sjettedel kom ham selv tilgode, kan indlægges en Godkendelse fra de indstævnte Selskabers Side af Vederlaget, selv om der ikke straks blev fremsat nogen Indsigelse mod Udbetalingen af Ole Harboesgaard. Idet de nævnte Dommere videre er enige i, at Vederlaget i Underentreprisen herefter maa fastsættes skønsmæssigt, finder de, at Beløbet i Betragtning af den Risiko, der har været forbundet med Arbejdets Overtagelse, og under Hensyn til hvad der er oplyst om Vederlaget i andre lignende Tilfælde, passende kan ansættes til 2800 Kr., saaledes at Appellanterne in solidum tilpligtes at tilbagebetale 800 Kr. med Renter. Herved er tillige taget Hensyn til, at Deltagerne i Underentreprisen faar deres Vederlag i rede Penge, medens det Udbytte, der tilfalder de indstævnte Foreninger, for en væsenlig Del bestaar i Materiel.

Sagens Omkostninger vil de samme Dommere efter dette Udfald hæve for begge Retter.

Tre Dommere har stemt for at tage Appellanternes Paastand om Friiendelse til Følge med følgende Begrundelse:

Selv om det ikke er klart, om der ved Mødet i Lemvig blev truffet en endelig Aftale med de to Dykkere om at disse som Underentreprenører skulde overtage Arbejdet mod at faa 80 pCt. af Entrepriessummen, og om de nærmere Forudsætninger for dette,

findes der ved Udbetalingen af de 3600 Kr. paa det senere Møde, hvor begge de indstævnte Selskabers Formænd deltog og Bestyrelsesmedlemmer var tilsagt, at have været Føje for Appellanterne til at anse Udbetalingen for at være en endelig og bindende Afgørelse af, hvad der tilkom Underentreprenørerne, hvorved bemærkes, at Akkordaftalerne i tidligere lignende Tilfælde var gaaet ud paa Udbetaling af tilsvarende Procentandele.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Gaardejerne Chr. Jensen Sønderby, Chr. Pedersen Ruby og Jens Peder Pedersen Ruby, bør een for alle og alle for een til de Indstævnte, Fjaltring Dykkerselskab og Fjaltring og Trans Dykkerselskab, betale 800 Kr. med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 25. Marts 1936 til Betaling sker.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1867 stiftedes det sagsøgende Fjaltring Dykkerselskab, Fjaltring, og paa en Generalforsamling i 1874 vedtoges bl. a., at Bestyrelsen vælger imellem sig selv en Formand, der efter Konference med den øvrige Bestyrelse leder Forretningen med Afslutningen af Akkorder samt en Sekretær og Kasserer, der forestaar Regnskabsaflæggelse og Ind- og Udbetalinger af Penge Interessentskabet vedkommende, og at Bestyrelsen antager og afslutter Akkorder om Bjærgningsforetagender, selvølgelig paa den hensigtsmæssigste Maade, og bestyrer samt forestaar alle Selskabet vedkommende Anliggender. Endvidere vedtoges det, at den hidtilværende Dykker antages til næste Generalforsamling som Selskabets første eller faste Dykker mod en Betaling af 4 pCt. af det vundne Udbytte, og at ved Bjærgning af Genstande i Havet eller mulig fra gamle Skibe den Dykker, der gav Anledning til Bjærgning, oppebar 4 pCt. af Udbyttet og de andre 2 Dykkere hver $\frac{1}{2}$ pCt. Senere stiftedes det andet sagsøgende Selskab Fjaltring og Trans Dykkerselskab, Fjaltring, efter hvis Vedtægter der valgtes en Bestyrelse af 5 Medlemmer, og Bestyrelsen har at indgaa Kontrakter om Selskabets Virksomhed og forestaa Dykken og Bjærgning samt at føre Interessentskabets Regnskab; om 3 antagne Dykkere udtales, at de erholder foruden Dagløn, $3\frac{1}{3}$ pCt. hver tilsammen 10 pCt. af det vundne Udbytte, som tilfalder Dykkeriet. Senere gik man i Selskaberne, der konkurrerede indbyrdes, over til at betale Dykkerne en procentvis aftalt Betaling, og Selskaberne har nu i en Aarrække samarbejdet, og de overtog i 1935 ved Licitation et Dykkerarbejde, der gik ud paa at fjerne Vraget af S/S Farsø, der laa

paa dybt Vand i Havet udfor Vedersø. Den aftalte Betaling 6900 Kr. ansaas for gunstig for Selskaberne.

Efter at Arbejdet var overdraget Sagsøgerne i Forening. var Sagsøgte Gaardejer Christen Jensen Sønderby, Fjaltring, der da var Formand for Fjaltring og Trans Dykkerselskab, Formanden for det andet Dykkerselskab Gaardejer Ole Harboesgaard, Fjaltring, Dykker for Fjaltring Dykkerselskab Sagsøgte Gaardejer Chr. Pedersen Ruby, Fjaltring, samt Dykker og Fisker, Strandkontrollør Niels Nielsen, Fjaltring, taget til Lemvig for at indkøbe Tovværk og andet Materiel, der skulde bruges ved Sprængningen; under Opholdet i Lemvig blev der talt om Udførelsen af Arbejdet ved Sprængningen, der senere udførtes af Sagsøgte Chr. Jensen Sønderby, Sagsøgte Chr. Pedersen Ruby, Sagsøgte Gaardejer Jens Peder Pedersen Ruby, Dybe, der da var Bestyrelsesmedlem i Fjaltring og Trans Dykkerselskab, samt af de procestilvarslede fornævnte Niels Nielsen og Fiskerne Lorentz Kristensen og Peder Pedersen, begge af Fjaltring, af hvilke sidstnævnte var Søn af Sagsøgte Chr. Pedersen Ruby. Da Sagsøgerne ved Sagsøgte Chr. Jensen Sønderby havde modtaget Entreprisesummen for det akkorderede Dykkerarbejde, afholdtes et Møde; her var til Stede Sagsøgte Chr. Jensen Sønderby og Gaardejer Ole Harboesgaard samt Deltagerne i Arbejdsudførelsen Chr. P. Ruby, J. P. P. Ruby, N. Nielsen, Lorentz Kristensen og P. Pedersen, hvorimod Bestyrelsesmedlem i Fjaltring Dykkerselskab, Gaardejer Chr. Gadegaard Madsen, Fjaltring, der var tilsagt til Mødet, ikke kunde komme til Stede. Uden at Spørgsmaalet om Fordelingen af Entreprisesummen havde været behandlet paa noget Bestyrelsesmøde, udbetalte Sagsøgte Chr. Jensen Sønderby paa nævnte Møde, og uden at der fremkom nogen Indsigelse fra Gaardejer Ole Harboesgaard, til Fordeling blandt de Personer, der havde udført Sprængningsarbejdet, og altsaa herunder bl. a. til sig selv, 3600 Kr.

Idet Sagsøgerne ikke har villet godkende denne Udbetaling som retmæssig, har de under Anbringende af, at den er urimelig stor i Forhold til det præsterede Arbejde, under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte in solidum tilpligtet af Beløbet at tilbagebetale dem 2223 Kr. tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. fra den 25. Marts 1936, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har procederet til Frifindelse.

De Sagsøgte har anført, at der paa Mødet i Lemvig — ligesom saa ofte tidligere ved Dykkerforetagender — blev truffet en Overenskomst mellem Dykkerselskaberne og deres fornævnte to Dykkere om, at disse for en Betaling af 80 pCt. tog heromhandlede Dykkerforetagende i Underentreprise, og at de 3600 Kr., idet Dykkerne godvillig er indgaaet paa at lade sig nøje med ca. 66 pCt., med Rette er udbetalt til Dykkerne og dermed til de af disse antagne Deltagere i det risikable Sprængningsarbejde, som det paa Grund af de usædvanlig gode Vind- og Bølgeforhold lykkedes med Held at gennemføre i endog ualmindelig kort Tid. Mod Sagsøgernes Benægtelse findes det nu ikke ved de afgivne Parts- og Vidneforklaringer og det iøvrigt oplyste tilstrækkeligt godtgjort, at der paa Lemvigmødet blev indgaaet en endelig og for Sagsøgerne bindende Underentreprisekontrakt, hvorved bemærkes, at det end ikke har kunnet oplyses, om Forhandlingerne drejede sig om

et Vederlag af 80 pCt. af Entreprisenummen i sin Helhed eller, som ved flere tidligere Lejligheder, hvor Procenten ikke var saa stor som her omtalt, efter Fradrag af forskellige Omkostningsbeløb m. v.

De Sagsøgte har videre hævdet, at der ved den uden Indsigelse fra nogen Side foretagne Udbetaling af de 3600 Kr. er sket en stiltiende Godkendelse af det passerede fra de sagsøgende Selskabers Side ved deres Formænd, men heller ikke heri kan der gives dem Medhold, hvorved bemærkes, at det ikke er godtgjort, at der i Strid med Selskabernes Vedtægter er dannet en fast Sædvane om, at Formændene paa egen Haand og uden nogen Aftale eller Forstaaelse med Bestyrelserne kunde træffe Aftaler om Underrepriser, og at det i alt Fald maa være udelukket, at Sagsøgte Chr. Jensen Sønderby kan have været beføjet til at anse en for hans Selskab blandt andet med ham selv indgaaet Overenskomst for bindende for Selskaberne uden Bestyrelsernes Tiltræden, samt at heller ikke de to andre Sagsøgte som Bestyrelsesmedlemmer kan anses beføjede til at bygge paa en stiltiende Overenskomst under de foreliggende Omstændigheder.

Idet Sagsøgerne herefter ikke kan anses kontraktmæssig bundne til at taale en Udbetaling af 3600 Kr. for det udførte Arbejde, men alene kan være pligtige at betale en rimelig Betaling derfor, og da efter en afholdt Syns- og Skønsforretning 1377 Kr. maa anses for et passende Beløb, og da Betingelserne for Tilbagesøgningsret iøvrigt foreligger, vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte — ligeledes in solidum — have at godtgøre Sagsøgerne med 550 Kr.

Fredag den 12. November.

Nr. 46/1937. Fhv. Tømremester **Anker Marinus Lauridsen**
(Holten-Bechtolsheim efter Ordre)

mod

Forsikrings-Aktieselskabet »**Skjold**«
(Landsretssagf S. A. M. Bügel),

betræffende Udbetaling af yderligere Erstatning i Anledning af et Appellanten overgaaet Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 20. December 1935 (II. Afd.): Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Højesterets-sagfører Heilesen et Salær paa 100 Kr., der udredes af det Offentlige.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.
I Paadømmelsen har syv Dommere deltaget.

Seks Dommere stemmer for at stadfæste Landsrettens Dom i Henhold til de i den anførte Grunde og at ophæve Sagens Omkostninger for Højesteret.

I Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Udlæg vil de tillægge Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim henholdsvis 200 Kr. og 10 Kr., der udredes af det Offentlige.

Een Dommer stemmer for at tage Appellantens Paastand om Sagens Paadømmelse i Realiteten til Følge, idet det ved de efter Dommen af 26. Januar 1933 og tildels efter den paaankede Dom fremkomne Lægeerklæringer findes godtgjort, at Appellantens Tilstand i Henseende til saavel Invaliditetens Varighed som dens Omfang samt til de Invaliditetens betingende Momenter er af en saa forskellig og ringere Beskaffenhed end ved Dommen af 1933 forudsat, at denne Dom, ogsaa paa Grund af dens usikre og hypotetiske Grundlag, ikke kan være til Hinder for en fornyet Bedømmelse af de økonomiske Følger af Skaden. Herved henvises tillige til, at Invalideforsikringsretten ogsaa efter den sidste Dom har fastholdt sit Standpunkt og at Direktoratet for Ulykkesforsikringen nu har fastsat Invaliditeten til 30 pCt.

Der vil være at give Dom efter Stemmeftertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

I Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretsagfører Holten-Bechtolsheim henholdsvis 200 Kr. og 10 Kr., der udredes af det Offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police af 5. Maj 1924 tegnede Sagsøgeren Tømrermester Anker Marinus Lauridsen af Agerbæk en Ulykkesforsikring i det sagsøgte Selskab Forsikrings-Aktieselskabet »Skjold«; ifølge denne tilkommer der ham ved Arbejdsudygtighed som Følge af Ulykkestilfælde en Erstatning af indtil 6,00 Kr. daglig, dog højst i 365 Dage, samt i Tilfælde af Invaliditet en Forsikringssum af indtil 12,000 Kr.

Den 17. Oktober 1931 kom Sagsøgeren til Skade under sit Arbejde ved at falde ned i en Kælder; ved Faldet paadrog han sig en Hjernerystelse, ligesom han fik Brud paa Kraniet og Saar forskellige Steder; senere opstod der en Mellemørebetændelse.

Under en af Sagsøgeren i denne Anledning mod Forsikringsselskabet anlagt Sag nedlagde han Paastand paa, at der — foruden Dagpenge — tilkendtes ham en Invaliditetserstatning paa 60 pCt. af Forsikringssummen 12,000 Kr., altsaa 7200 Kr.

Ved Rettens Dom af 26. Januar 1933 tilkendtes der — foruden Dagpenge — Sagsøgeren en Erstatning for Invaliditet paa 2400 Kr.

Det hedder i denne Dom:

»Om Sagsøgerens Tilstand efter Læsionen er der afgivet Erklæring af den ham behandelende Læge, W. Iversen, i Veirup, samt endvidere af Dr. med. Knud Malling og Dr. med. S. H. Mygind i København og af Dr. med. H. Jessen i Aarhus. Efter disse Erklæringer maa det antages, at Læsionen har medført Døvhed paa venstre Øre og Svimmelhed. Det hedder i sidstnævnte Lægeerklæring — dateret 19. November 1932 — bl. a.:

»Ligevægtsforstyrrelsen er med andre ord det egentlige invaliderende moment. Der kan indtræde hel eller delvis compensation, men denne kan ogsaa udeblive; og man maa altsaa regne med, at hans nuværende tilstand kan være blivende (cfr. overlæge Mygind).

Da arbejdet som hustømmer i særlig grad stiller krav til udøverens herredømme over ligevægten, maa man, saafremt sagen skal afgøres paa indeværende tidspunkt, ved fastsættelse af erstatningsspørgsmaalet regne med den mulighed, at han for stede kan forblive arbejdsudygtig i sit Fag og henvist til arbejde ved jorden.«

Sagsøgeren mener, som anført, at der maa tilkomme ham en Erstatning af 60 pCt. af Forsikringssummen. Han henviser til Bestemmelserne i Policens § 18, 2det Stykke, hvor det hedder: »— — — Invaliditet af 2. Grad, som er til Stede, naar Evnen til at erhverve det fornødne til eget og Familiens Underhold vel væsentlig er gaaet tabt, men den Tilskadekomne dog ikke behøver daglig Hjælp af andre. Som Invaliditet af 2. Grad betragtes altid Tab af en Haand eller en Fod, fuldstændigt Tab af Høreevnen eller Taleevnen, saavel som Aandsforstyrrelse, der dog tilsteder legemligt Arbejde. Fuldstændig Lamhed i et af de større Lemmer sættes lig med Tab af samme.

Selskabet udbetaler for dette Tilfælde kontant i det højeste 75 pCt. og i det mindste 50 pCt. af den gældende Forsikringssum for Invaliditet.«

De Sagsøgte hævder derimod, at Invaliditeten maa henføres under 3die Stykke i samme §, hvori det udtales:

»Invaliditet af 3. Grad, som er til Stede, naar der er bibragt den Forsikrede en vedvarende betydelig Legemsbeskadigelse, medens dog intet af de under 1° og 2° nævnte Tilfælde kan siges at være indtraadt. Ved Bedømmelsen af denne Invaliditetsgrad vil der være at tage særligt Hensyn til, hvorvidt den Forsikredes Erhvervssevne, betragtet i Forhold til hans Samfundstilling, Dannelse, Kundskaber og Formue, er bleven formindsket ved Ulykkestilfældet.

Selskabet udbetaler for dette Tilfælde en kontant Erstatning en Gang for alle af indtil $33\frac{1}{3}$ pCt. af den gældende Forsikringssum for Invaliditet. — — —.

Der findes nu at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerens Invaliditet efter de foreliggende Oplysninger kun kan henføres under § 18, 3die Stykke.

Sagens Akter har, som foran berørt, været forelagt Arbejderforsikringsraadet, der i en Erklæring af 19. December 1932 har udtalt, »— — — at saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde Raadet i Henhold til Lovens § 32 have tillagt den tilskade-

komne en Invaliditetserstatning, beregnet efter en Invaliditetsgrad af 20 pCt.«

Idet der nu efter alt foreliggende ikke skønnes at kunne tilkomme Sagsøgeren en højere Invaliditetserstatning end 20 pCt., kan de Sagsøgte kun anses pligtige i Erstatning for Invaliditet at betale Sagsøgeren det af ham tilbudte Beløb: 2400 Kr.«

Under nærværende Sag har nu Sagsøgeren, hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces, under Paaberaabelse af, at Invalidforsikringsretten ved Kendelse af 4. Januar 1935 har skønnet, at hans Erhvervsevne er nedsat til en Tredjedel eller derunder, nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte Forsikrings-Aktieselskabet «Skjold» dømmes til som yderligere Erstatning i Anledning af det ham overgaaede Ulykkestilfælde at betale 5600 Kr. med Rente 5 pCt. pro anno fra Stævningens Dato den 18. September 1935.

Til Støtte for Paastanden har Sagsøgeren henvist til, at der i Henhold til Invalidforsikringsrettens Kendelse maa tilkomme ham en Invaliditetserstatning af $66\frac{2}{3}$ pCt. af den nævnte Forsikringssum 12,000 Kr., altsaa 8000 Kr. og da Sagsøgte heraf kun har betalt 2400 Kr. reterer der 5600 Kr. Sagsøgeren har yderligere henvist til en Del efter fornævnte Doms Afsigelse fremskaffede Lægeerklæringer, nemlig Erklæring af 19. Maj 1933 udstedt af Læge Vilhelm Iversen, med Paategning, hvori det hedder:

»8. a. Er Ansøgeren fuldstændig uarbejdsdygtig?

midlertidig? stadig.

Nej.

b. Forsaavidt De mener at kunne udtale Dem

herom — hvorledes skønnes hans Arbejds-

evne at være:

Som Tømrer er han ganske uarbejdsdygtig, idet Svimmelheden straks, naar han skal stige opad, forhindrer ham i ethvert Arbejde.

Alt Arbejde »i Højden« kan ikke udføres. Andet Arbejde trættes han abnormt hurtigt ved.«

Erklæring fra samme af 22. November 1935, hvori udtales:

»Efter Anmodning skal jeg erklære, at Tømrer Anker Marinus Lauridsens nuværende Tilstand efter mit Skøn i et og alt falder sammen med den i Erklæring af 16. Juni 1934 beskrevne. Han er fremdeles ude af Stand til at paatage sig Arbejde henhørende under sit Fag ligesom jeg stadig maa skønne, at hans Arbejdsevne i det hele ligger under den af Loven fastsatte Invaliditetsgrænse.«

Erklæring af 6. September 1933 udstedt af Nerve-læge H. Jessen, der udtaler:

»Arbejdsevne: Vistnok ophævet som tømrer (kan ikke gaa i højden)«, samt Erklæring afgivet den 17. November s. A. af Overlæge Dr. med. N. C. Borberg, der bl. a. indeholder følgende:

»Forsikrede lider af Følgerne af Kraniebrud med lettere traumatiske Hjerneforandringer, Tab af Hørelsen paa v. Øre og delvis Tab af Vestibularisfunktionen her. Han er ikke neurotisk, men noget stillestaende af

Væsen. Hans Klager over Hovedpine efter nogen Tids legemlige eller sjælelige Anstrengelser gør et reelt Indtryk. Hans Arbejdsevne skønnes ret betydeligt nedsat og de 20 pCt. Erstatning forekommer beskeden. Særlig er han daarligt stillet som Tømrer. Arbejdsevnen nær Grænsen maaske mellem $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{2}$. Erhvervsevnen kun tvivlsomt over $\frac{1}{3}$. Kur paa Hald kunde maaske forsøges.«

Sagsøgte har nedlagt Paastand paa Frifindelse, under Henvi- sning til, at Spørgsmaalet om Sagsøgerens Krav paa Invaliditetserstatning i Forhold til Sagsøgte er endelig afgjort ved den upaaankede Dom af 26. Januar 1933.

Sagsøgerne har under den ved denne Dom afgjorte Sag ikke taget Forbehold om eventuel yderligere Invaliditetserstatning, og der er ved den nævnte Dom — som det fremgaar af de i den citerede Lægeerklæ- ringe — netop ved Erstatningens Fastsættelse regnet med den Mulig- hed, at Sagsøgeren for stedse vilde blive arbejdsudygtig i sit Fag. Sag- søgte har yderligere henvist til, at den af Invalideforsikringsretten truffe Afgørelse med Hensyn til Invaliditetsgraden ikke kan lægges til Grund ved Bedømmelsen af en Forsikringstagers Krav i Følge en Ulykkesfor- sikringspolice, samt at den Omstændighed, at der efter Ulykkestilfældet er forløbet et Tidsrum af over 4 Aar maa medføre, at eventuelt andre mellemkomne Aarsager kan have haft Indflydelse paa Sagsøgerens Til- stand.

Sagsøgeren har heroverfor gjort gældende, at den tidligere ham til- kendte Erstatning er fastsat paa Grundlag af en Invaliditetsgrad af 20 pCt., og da Invaliditetsgraden nu — uden at andre Aarsager end Ulykkestilfældet har foreligget — er ansat til $66\frac{2}{3}$ pCt., maa han have Krav paa en tilsvarende højere Erstatning.

Da hverken den nu nedlagte Paastand eller de til Støtte for den paaberaabte ny Erklæringer er væsensforskellige fra den Paastand og det faktiske Grundlag, der forelaa ved Afsigelsen af Rettens Dom af 26. Januar 1933, findes det at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at den ved denne Dom med Hensyn til Invaliditetserstatningen truffe Afgørelse, ved hvilken Muligheden af Sagsøgerens vedvarende Arbejdsudygtighed i hans tidligere Fag er taget i Betragtning, maa anses at være til Hinder for, at der paa Grundlag af samme Ulykkestilfælde paany ved Søgemaal i første Instans rejses Krav om Invaliditetserstatning.

Som Følge heraf vil nærværende Sag være at afvise.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Der tillæges den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører Højesterets- sagfører Heilesen et Salær paa 100 Kr., der udredes af det Offentlige.

Fredag den 12. November.

Nr. 173/1937. Ingeniør **J. Saabye**, Fru **Johanne Krag**, Overlæge **Svend Lomholt** m. fl. (Gorrissen)

mod

Aktieselskabet **Rosenvængehus** (Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om en paatænkt Bygnings Servitutstridighed.

Dom afsagt af Københavns Byret (13. Afd.) den 23. Marts 1937: De Sagsøgte, A/S Rosenvængehus, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Ingeniør J. Saabye, Fru Johanne Krag, Overlæge Svend Lomholt, Grosserer V. Lund, Arkitekt Kai Gottlob, Ekspeditionssekretær C. G. R. Fenger, Direktør F. C. Boldsen, Ingeniør Aage Nielsen og Fru Esther Forchhammer, under denne Sag fri at være. Sagsøgerne bør een for alle og alle for een inden 15 Dage fra Dato betale de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Østre Landsrets Dom (V. Afd.) af 29. Maj 1937: Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanterne, Ingeniør J. Saabye, Fru Johanne Krag, Overlæge Svend Lomholt, Grosserer V. Lund, Arkitekt Kai Gottlob, Ekspeditionssekretær C. G. R. Fenger, Direktør F. C. Boldsen, Ingeniør Aage Nielsen og Fru Esther Forchhammer, een for alle og alle for een til Indstævnte, A/S Rosenvængehus, med 200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Sagens Paadømmelse har ni Dommere deltaget.

Det bemærkes, at Bygningen nu er delvis opført, og at Appellanterne for Højesteret har taget Forbehold med Hensyn til, om den øverste Etage kan betragtes som Manzardetage.

Otte Dommere finder, at Dommen af de i den anførte Grunde efter Indstævntes Paastand bør stadfæstes, og at Appellanterne in solidum bør betale Sagens Omkostninger for Højesteret til Indstævnte med 500 Kr.

En Dommere finder, at det paabegyndte Byggeforetagende, selvom Afstands- og Højdebestemmelserne iagtages, efter det om dets Dimensioner og Forholdet til Havearealet oplyste falder ganske udenfor Beboelser af den Natur, hvis Tilvejebringelse Servituternes Bestemmelser ifølge det for disse angivne Formaal — bl. a. at skabe en landlig Bopæl med Have — har for Øje. Han finder derfor den paatænkte Bebyggelse i Strid med de Parcellerne i Rosenvænget paahvilende Servitutforpligtelser, opfattet i deres Helhed, og vil tage Appellanternes Paastand til Følge.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Ingeniør J. Saabye, Fru Johanne Krag, Overlæge Svend Lomholt, Grosserer V. Lund, Arkitekt Kai Gottlob, Ekspeditionssekretær C. G. R. Fenger, Direktør F. C. Boldsen, Ingeniør Aage Nielsen og Fru Esther Forchhammer, een for alle og alle for een til Indstævnte, A/S Rosenvængehus, med 500 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

I 1857 købte Hofvinhandler M. Waagepetersen Ejendommen »Rosedal«, der laa mellem Østerbrogade og den daværende Strandpromenade ved Øresund. Medens Hofvinhandler Waagepetersen straks videresolgte de Grunde, der laa nærmest Østerbrogade, uden at paalægge disse Grunde særlige Indskrænkninger med Hensyn til Bebyggelse, udstykkede han den øvrige Del af Ejendommen — det nuværende »Rosenvænget« — i ca. 50 Parceller, som han solgte i Aarene fra 1857 til 1872, idet han dels ved en Deklaration af 30. Juli 1862, tinglyst 4. August s. A., dels ved Skøderne paa de enkelte Parceller traf i det væsentlige ensartede Bestemmelser angaaende Parcellens Bebyggelse.

I Købekontrakt af 8. Juni 1865, fuldbyrdet ved Skøde af 27. December s. A. tinglyst den 15. Januar 1866 vedrørende en Del af Ejendommen Matr. Nr. 278 af Udenbyes Klædebo Kvarter, Rosenvængets Hovedvej 18 hedder det i saa Henseende:

1.

»Forinden Parcellens Bebyggelse paabegyndes er Kjøberen pligtig til forsvarligt at indhegne samme. — —

— — — Hegnet mod Vejen maa imidlertid ikke gøres højere end 2½ Alen for ikke at betage de øvrige Beboere af Rosenvænget Udsigten til Stranden. Af samme Aarsag maa ejheller i mindre Afstand end 20 Alen fra Vejen, hvilke 20 Alen skulde være Minimum for Afstanden mellem Bygningen og Vejen, plantes saadanne Træer eller Busketter,

---

Færdig fra Trykkeriet den 1. December 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 24

Fredag den 12. November.

som kunde hindre den fornævnte Udsigt eller paa Bygningens nordre Side anbringes Karnap eller andet fremspringende, som naar ind paa det ommeldte Bælte af 20 Alen.

— — —

2.

Med Hensyn til Parcellens Bebyggelse er Kjøberen pligtig at underkaste sig de i Bygningsloven af 17. Marts 1856 foreskrevne Regler og Pligter samt derhos i Henhold til den foregaaende Paragraf at lægge Bygningen mindst 20 Alen i Afstand fra Vejgrænsen saavel som til ikke at give Bygningen mere end 3 Etager i det hele (Stueetage, 1. Sal og Mansarde).

3.

Under Hensyn til, at Udparcelleringen af Rosendals Park kan give dem, der sætter Pris paa en landlig Bopæl med Have i Nærheden af Staden og Stranden, Lejlighed til at se dette Ønske opfyldt, men hvorved det maa anses som et fælles Ønske tillige, at det fredelige og hyggelige i Omgivelserne bevares, skal det være Kjøberen og fremtidige Ejere af Parcellen særligen forment ved Bebyggelsen at opføre Dampskorstene eller anbringe Damp- eller andre støjende Maskiner eller at anlægge saadanne Fabrikker eller Industriindretninger som for Staden Kjøbenhavn og dens Grund omhandles i Lov af 10. Marts 1862, der skal betragtes som gældende for og udvidet til de heromhandlede Grundstykker uden at de i Lovene berørte Undtagelser kunde komme til Anvendelse paa disse. — — —

— — — Med Hensyn til Anlæg af offentlige Forlystelsessteder, da skulde disse være indskrænket til Restaurationer og Kafféer, hvorimod Karussel og Keglebaner, Dansesalons og andre Forlystelser ej tilstedes indenfor disse Grundstykkers Grænse.«

I Anledning af, at de Sagsøgte, A/S Rosenvængehus for kort Tid siden har købt nævnte Ejendom for paa denne at opføre en større Beboelsesbygning, bestaaende af Stue, 1. Sal og Manzard og indeholdende ialt 84 mindre Lejligheder, har Sagsøgerne, Ingeniør J. Saabye, Fru Johanne Krag, Overlæge Svend Lomholt, Grosserer V. Lund, Arkitekt Kai Gottlob, Ekspeditionssekretær C. G. R. Fenger, Direktør F. C. Boldsen, Ingeniør Aage Nielsen og Fru Esther Forchhammer, der alle ejer Ejendommen i Rosenvænget, anlagt nærværende Sag, hvorunder

de paastaar de Sagsøgte kendt uberettigede til paa Ejendommen at opføre en saadan Bygning.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Til Støtte for Paastanden henviser Sagsøgerne til, at den paatænkte Bebyggelse af Ejendommen — uanset at Bygningen ikke faar mere end 3 Beboelseslag og uanset, at Bygningen opføres i den i Servituten foreskrevne Afstand af 20 Alen fra Vejen — er i Strid med de Ejendommen paalagte Servituter. Det kan i saa Henseende ikke være afgørende, at Bebyggelsen sker i Overensstemmelse med de særlige Forskrifter om Højde og Afstand fra Vej, idet det af de ovenfor citerede Bestemmelser i Købekontrakten og de iøvrigt foreliggende Oplysninger klart fremgaar, at det har været Meningen, at der i Rosenvænget kun maatte opføres fritliggende Landsteder for en enkelt eller enkelte Familier saaledes, at Kvarterets landlige, fredelige og hyggelige Karakter derigennem kunde bevares. At Servitutbestemmelserne ikke er mere koncist affattede, maa antages at skyldes, dels at man ikke dengang, da denne Udstykning fandt Sted, havde saa stor Erfaring paa dette Omraade, dels at Hofvinhandler Waagepetersen ikke har tænkt sig Muligheden af, at det paa dette Sted vilde være nødvendigt ved mere detaljerede Bestemmelser at sikre sig imod, at der paa disse Grunde blev opført større Ejendomskomplekser. En Bebyggelse som den paatænkte vil fuldstændig forandre Rosenvængets fredelige Karakter, hvorfor Sagsøgerne maa være berettigede til at modsætte sig Bebyggelsen. Hovedparten af Grundene i Rosenvænget er efter deres ringe Størrelse og uregelmæssige Form uanvendelige til høj Bebyggelse, hvorfor disse Grundes Værdi vil forringes, hvis Rosenvængets Karakter af Villakvarter ikke bevares.

De Sagsøgte, der ikke bestrider, at Sagsøgerne er berettigede til at paatale Overtrædelser af Servitutbestemmelserne, gør gældende, at den paatænkte Bebyggelse ikke er i Strid med disse Bestemmelser, idet de specielle Krav, der heri stilles med Hensyn til Bebyggelse, maa anses som udtømmende. De henviser i saa Henseende til, at Kaptajn Waagepetersen købte Arealet med en Udstykning for Øje, og at Udstykningen fandt Sted efter en forud lagt Plan, hvorfor han maa antages nøje at have overvejet Formuleringen af Servitutbestemmelserne. Hvis det havde været hans Mening, at der paa Grundene kun maatte opføres mindre Landsteder, vilde der derfor utvivlsomt være blevet optaget udtrykkelige Bestemmelser herom i Skøderne, f. Eks. ved Optagelse af Bestemmelser om, hvor stor en Del af Arealet der maatte bebygges. Servitutbestemmelser af dette Indhold var allerede paa det paagældende Tidspunkt i Brug, jfr. f. Eks. Dom i Ugeskrift for Retsvæsen 1909 pag. 954. De Sagsøgte er ved deres Køb af Ejendommen med Føje gaaet ud fra, at der intet var til Hinder for paa denne at opføre den projekterede Bebyggelse. I denne deres Opfattelse er de ogsaa blevet bestyrket derved, at Finsens Lysinstitut er opført paa en af disse Grunde, og at der paa en anden af Grundene, nemlig Rosenvængets Allé Nr. 40 i 1931 uden Protest fra nogen Side er opført en Ejendom med 12 Lejligheder. Hovedparten af Grundejerne i Rosenvænget er da ogsaa af den Mening, at Servituten ikke er til Hinder for den paatænkte

Bebyggelse. Samme Standpunkt har Rosenvængets Grundejerkomité indtaget i en den 1. December 1936 til Medlemmerne udsendt Meddelelse.

Retten finder at maatte give de Sagsøgte Medhold i, at der ikke i Salgsdokumenterne vedrørende den paagældende Ejendom eller i ovennævnte Deklaration findes noget sikkert Holdepunkt for at statuere, at de Ejendommen paalagte Indskrænkninger med Hensyn til dens Bebyggelse skulde være til Hinder for, at der paa denne opføres en Bygning som den paatænkte, hvorved bemærkes, at Bygningen som nævnt agtes opført i en Afstand af 20 Alen fra Vej og kun skal indeholde Stue, 1. Sal og Manzard.

De Sagsøgtes Paastand vil herefter være at tage til Følge. Sagsøgerne findes at burde betale de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 13. Afdeling den 23. Marts 1937 og paaanket af Ingeniør J. Saabye, Fru Johanne Krag, Overlæge Svend Lomholt, Grosserer V. Lund, Arkitekt Kai Gottlob, Ekspeditionssekretær C. G. R. Fenger, Direktør F. C. Boldsen, Ingeniør Aage Nielsen og Fru Esther Forchhammer med Paastand om, at Dommen ændres i Overensstemmelse med deres for Byretten nedlagte Paastand derhen, at Indstævnte, A/S Rosenvængehus, kendes uberettiget til at bebygge den Aktieselskabet tilhørende Ejendom Matr. Nr. 278 af Udenbys Klædebo Kvarter her i Staden, Rosenvængets Hovedvej Nr. 18, paa den af Selskabet paatænkte Maade, med en større treetages Bygning, indeholdende et stort Antal Lejligheder.

Indstævnte har paastaaet Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Appellanterne in solidum have at godtgøre Indstævnte med 200 Kr.

Tirsdag den 16. November.

Nr. 78/1937. Fru **Nielsine Karoline Petrine Christensen**, født Nielsen (Bang efter Ordre) mod

Murer Theodor Alfred Christensen (Hvidt efter Ordre),

betræffende Skilsmisse.

Dom afsagt af Retten for Mariager Købstad m. v. den 8. Januar 1936: Sagsøgerinden, Fru Nielsine Karoline Petrine Christensen, f. Nielsen, af Jennum, og Indstævnte, Murer Theodor Alfred Christensen

af Katbjerg, viede den 29. Oktober 1919, bør være separerede. Forældremagten over Fællesbørnene Anna Mette Christensen, født 1. December 1919 og Bodil Christensen, født 27. Februar 1921, tillægges Indstævnte. Forældremagten over Fællesbørnene Eva Martine Christensen, født 20. Marts 1928, Karl Møller Christensen, født 16. Marts 1930, og Mogens Valbjørn Christensen, født 11. Juli 1934, tillægges Sagsøgerinden. Bestemmelse om, hvorvidt den ene Ægtefælle i Separationstiden skal bidrage til den andens Underhold og om Bidragets Størrelse samt om, hvorledes Forældrenes Pligt til at underholde deres Børn skal fordeles mellem dem, henskydes i sin Helhed til Overøvrighedens senere Afgørelse. I Salær og Godtgørelse for Udlæg tillægges der Sagsøgerindens og Indstævntes beskikkede Sagførere, Sagfører R. M. Jørgensen, Mariager, og Overretssagfører A. Bogh, Hobro, henholdsvis 186 Kr. 40 Øre og 169 Kr., hvilke Beløb udredes af det Offentlige. Iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger. Dommen kan fuldbyrdes 15 Dage efter dens lovlige Forkyndelse.

Vestre Landsrets Dom (II. Afd.) af 5. Februar 1937: Ægteskabet mellem Appellanten, Murer Theodor Alfred Christensen og Indstævnte, Fru Nielsine Karoline Petrine Christensen, født Nielsen, bør være ophævet, og Indstævnte bør være uberettiget til at bære Appellantens Navn. Forældremyndigheden over Fællesbørnene Anna Mette Christensen og Bodil Christensen tillægges Appellanten. Forældremyndigheden over Børnene Eva Martine Christensen, Carl Møller Christensen og Mogens Valbjørn Christensen tillægges Indstævnte. Forsaauidt angaar Indstævntes Paastand om Tilkendelse af Underholdsbidrag til sig og de 3 yngste Børn, over hvilke Forældremyndigheden er tillagt hende, bør Appellanten for Indstævntes Tiltale fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges de henholdsvis for Appellanten og for Indstævnte ved Landsretten beskikkede Sagførere, Overretssagfører Ørum og Landsretssagfører Mikkelsen, i Salær hver 175 Kr. samt i Godtgørelse for Udlæg førstnævnte 77 Kr. 05 Øre, sidstnævnte 137 Kr. 65 Øre, hvilke Beløb — ligesom de Sagfører R. M. Jørgensen, Mariager, og Overretssagfører A. Bogh, Hobro, ved Underretsdommen tilkendte Beløb henholdsvis 186 Kr 40 Øre og 169 Kr. — udredes af det Offentlige.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret har en for de 3 yngste Børn beskikket Væрге sluttet sig til Appellantindens Paastand.

Efter Retsmedicinsk Instituts Erklæring af 20. November 1936 forefandtes følgende Blodtyper:

Appellantinden A (A ₂)	M N
Anna Mette	O M N
Bodil	A (A ₂) M N
Eva Martine	A (A ₁) M N

Karl	A (A ₁) M N
Mogens	A (A ₁) N
Indstævnte	O M N,

medens den i Dommen nævnte Tredjemand, hvis Efternavn rettelig er Lassen, havde Blodtypen A (A₁) M N.

For Højesteret er fremlagt en antropologisk Undersøgelse, foretaget af Retsmedicinsk Institut den 30. Oktober 1937, der bl. a. konkluderer saaledes:

»Ved den foretagne antropologiske undersøgelse er der ved direkte inspektion og ved fotografering ikke fundet tydelig lighed mellem de 5 undersøgte børn og moderen Nielsine Caroline Petriner Christensen. Der er fundet tydelig lighed mellem børnene Anna Mette C. og Bodil C. og Theodor Alfred Christensen, derimod ikke mellem de 3 yngste børn og denne.

Der er fundet en del lighed mellem drengene Carl Møller C. og Mogens Valbjørn C. og Svend Aage Theodor Lassen.

Det er paavist, at øjets regnbuehinde er blaa hos Theodor Alfred C., Nielsine Caroline Petriner C. og børnene Anna Mette C. og Bodil C., medens regnbuehinden er noget pigmenteret (graa-grøn) hos børnene Eva Martine C., Carl Møller C. og Mogens Valbjørn C. og lidt stærkere pigmenteret hos Svend Aage Theodor Lassen.

De forefundne forhold stemmer i det hele med, at Theodor Alfred Christensen er fader til børnene Anna Mette C. og Bodil C., medens de i nogen grad svækker sandsynligheden for, at han er fader til de 3 yngste børn.«

Efter alt det foreliggende finder fem Dommere, at Blodtypeundersøgelsernes Resultat maa lægges til Grund, idet de gør følgende Bemærkning:

Som nævnt i Underrettsdommen er der i Sagen afgivet en Række Forklaringer af forskellige Vidner angaaende Appellantindens og Svend Lassens Forhold i Aarenes Løb, og disse peger i samme Retning som Blodtypeundersøgelsen.

Disse Dommere finder herefter, at Landsrettens Dom bør stadfæstes, og at Sagens Omkostninger for Højesteret bør opheves.

Fire Dommere anser det ikke for tilstrækkelig godtgjort, at Appellantinden har gjort sig skyldig i Ægteskabsbrud. De finder ikke, at der i Sagens Oplysninger foreligger Holdepunkter af Betydning til Støtte for, at Appellantinden, der efter det foreliggende maa antages at have levet ægteskabeligt med Indstævnte indtil kort før hun i Juni 1935 forlod Hjemmet, paa Børnenes Avlingstid skulde have haft kønsligt Forhold til andre end Indstævnte, hvortil kommer, at A₁-A₂-Systemet hviler paa et betydeligt ringere Familiemateriale end de andre Systemer for Blodtypebestemmelser, saaledes at det ikke her byder tilstrækkelig Sikkerhed til, at der kan tillægges det afgørende Betydning som Grundlag for at fastslaa, at Indstævnte ikke er Fader til Appellantindens tre yngste Børn.

Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde stemmer disse Dommere for at stadfæste denne Dom. Der vil være at give Dom efter Stemmeffertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretsagfører O. Bang og Højesteretssagfører Hvidt i Salær for Højesteret 200 Kr. hver og Højesteretssagfører Hvidt i Godtgørelse for Udlæg 447 Kr. 45 Øre, der udredes af det Offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Sagsøgerinden, Fru Nielsine Karoline Petrine Christensen, født Nielsen, af Jennum, hvem der er meddelt fri Proces, nedlægger under denne Sag ved den for hende beskikkede Sagfører, Sagfører R. M. Jørgensen, Mariager, Paastand paa:

at der meddeles hende og hendes Mand, Indstævnte Murer Theodor Alfred Christensen af Katbjerg, Skilsmisse i Henhold til Ægteskabslovens § 61, idet Indstævnte skal have gjort sig skyldig i Mishandling af Sagsøgerinden, subsidiært Separation i Henhold til Ægteskabslovens § 53 med Hensyn til deres den 29. Oktober 1919 indgaaede Ægteskab,

at Forældremyndigheden over Fællesbørnene: Anna Mette Christensen, født 1. December 1919, Bodil Christensen, født 27. Februar 1921, Eva Martine Christensen, født 20. Marts 1928, Karl Møller Christensen, født 16. Marts 1930, Mogens Valbjørn Christensen, født 11. Juli 1934, tilkendes hende, samt

at Indstævnte tilpligtes at betale Underholdsbidrag til de nævnte fem Børn og til Sagsøgerinden.

Indstævnte nedlægger ved den for ham i Medfør at Retsplejelovens § 449 beskikkede Forsvarer, Overretssagfører A. Bøgh, Hobro, Paastand paa:

at Ægteskabet opløses i Henhold til Ægteskabslovens § 59, idet Sagsøgerinden skal have gjort sig skyldig i Ægteskabsbrud, subsidiært, at der meddeles Separation i Henhold til samme Lovs § 53,

at Forældremagten over samtlige fem Fællesbørn tilkendes Indstævnte, uden at det paalægges Sagsøgerinden at betale Underholdsbidrag til ham eller Børnene,

at der ikke tilkendes Sagsøgerinden Underholdsbidrag hos Indstævnte, samt

at det, saafremt Skilsmisse gives i Henhold til Ægteskabslovens § 59, udtales i Dommen, at Hustruen ikke maa bære Mandens Navn, jfr. Ægteskabslovens § 74.

Saafremt der ikke maatte blive givet Indstævnte Medhold i hans Paastande, protesterer han mod, at der gives Sagsøgerinden Dom til Separation eller Skilsmisse.

Ved de under Sagen af Parterne og forskellige Vidner afgivne Forklaringer er følgende oplyst.

Efter at Parterne den 29. Oktober 1919 var blevet gift, boede de i Svenstrup indtil 1924, da de flyttede til Katbjerg, hvor Indstævnte siden 1928 har haft sin egen Ejendom og drevet selvstændig Virksomhed som Murer og Møllebygger.

I de første Aar af deres Ægteskab var Forholdet mellem Ægtefællerne nogenlunde godt, selv om der fandt forskellige Rivninger Sted mellem dem. Efterhaanden opstod der, navnlig i Løbet af de sidste Par Aar, betydeligere Uoverensstemmelser mellem Parterne, bl. a. paa Grund af nogle Rygter blandt Folk i Katbjerg om, at Sagsøgerinden skulde være Indstævnte utro med en Arbejdsmand Svend Aage Theodor Larsen, som i 1932 kom til at bo i Parternes Hjem. Indstævnte blev bekendt med disse Rygter i 1934 og foreholdt dem for Sagsøgerinden, der benægtede deres Rigtighed. Siden denne Tid har der jævnligt mellem Ægtefællerne været Scener, som ikke blot bestod i mundtlige Skændier, men hvorunder Parterne ogsaa lagde Haand paa hinanden, selv om der ikke synes at have været udøvet korporlig Overlast af nogen af dem.

Den 14. Juni 1935 blev det af Husmoderen paa den Ejendom, hvor Indstævnte den Dag arbejdede, meddelt ham, at Sagsøgerinden og Svend Larsen var set sammen den foregaaende Dag under Forhold, der kunde tyde paa, at de holdt Stævnemøde. Ved denne Meddelelse blev Indstævnte meget ophidset; han tog straks til sit Hjem, og her kom det til et alvorligt Skænderi mellem ham og Sagsøgerinden, hvorunder han bl. a. med en Stol knuste en Lampekuppel og en Vase, men han benægter ved den Lejlighed at have slaet Sagsøgerinden, saaledes som hun paastaar. Efter Skændescenens Afslutning løb Sagsøgerinden over til Naboen, og Indstævnte gik nedbrudt bort fra Hjemmet; da han vendte tilbage, havde Sagsøgerinden været der og havde afhentet det mindste Barn, med hvilket hun var taget hen til en Bekendt. Den næste Dag, medens Indstævnte var paa Arbejde, gik det næst yngste Barn til Sagsøgerinden, der om Natten havde opholdt sig hos den paagældende Bekendt; Sagsøgerinden og de to nævnte Børn tog til hendes Fader i Jennum, hvor hun og de to Børn siden har opholdt sig. Saavel Indstævnte som forskellige af Parternes Venner og Bekendte har forsøgt at bevæge Sagsøgerinden til at vende tilbage til Hjemmet, men forgæves.

Retten kan ikke give Sagsøgerinden Medhold i hendes Paastand om Skilsmisse i Medfør af Lov Nr. 276/1922 § 61. Ifølge en fremlagt Lægeattest fandtes der ved en Undersøgelse af Sagsøgerinden den 15. Juni 1935 paa Ydersiden af Halsens højre Side en mindre, øm Fortykkelse; paa Ydersiden af venstre Overarm saas en ca. 6—7 cm lang blaa Plet; og paa venstre Skinneben fandtes en ganske lille Hudafskrabning. Men selv om det maatte være Indstævnte, der ved at slaa Sagsøgerinden havde tilføjet hende de i Attesten beskrevne Pletter m. m., findes det ikke derved godtgjort, at Indstævnte har gjort sig skyldig i Mishandling af Sagsøgerinden den 14. Juni 1935. Overfor

Indstævntes Benægtelse findes Sagsøgerinden heller ikke at have godtgjort, at han ved tidligere Lejligheder skal have mishandlet hende.

Retten kan heller ikke give Indstævnte Medhold i hans Paastand om Skilsmisse i Medfør af Lov Nr. 276/1922 § 59. Efter de afgivne Forklaringer bl. a. om Sagsøgerindens Udflugter sammen med Svend Larsen til Randers og Aarhus findes det vel forklarligt, at Indstævnte har næret Mistro til sin Hustru. Men da Sagsøgerinden i Retten under Partsansvar har forklaret, at der ikke har bestaaet noget Forhold mellem hende og Svend Larsen, at de to aldrig har haft Omgang med hinanden, og at hun heller aldrig har haft Omgang med eller »Kæresteri« med andre Mandspersoner end sin Mand, samt da Svend Larsen i Retten under Vidneansvar har forklaret, at han aldrig har staaet i kønsligt Forhold til Sagsøgerinden, og at der aldrig har været noget Kærlighedsforhold mellem dem, findes det overfor Sagsøgerindens Benægtelse ikke godtgjort, at hun har gjort sig skyldig i Ægteskabsbrud. Det bemærkes herved, at de Forklaringer, som er afgivet af forskellige af Indstævnte førte Vidner, hvorved han har søgt at godtgøre Rigtigheden af Rygterne om Forholdet mellem Sagsøgerinden og Svend Larsen, ikke giver Retten nogen Grund til at tro andet end at disse Rygter har været Sladder.

Derimod maa Retten give begge Parter Medhold i deres subsidære Paastande om Separation i Medfør af Lov Nr. 276/1922 § 53. Efter de fremkomne Oplysninger maa Forholdet mellem Ægtefællerne anses for ødelagt paa Grund af dyb Uoverensstemmelse mellem dem. Da Parterne er enige i deres Paastand paa dette Punkt, findes der ikke Anledning til at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvem af dem der hovedsagelig er Skyld i Uoverensstemmelsen mellem dem.

I Medfør af Lov Nr. 277 af 30. Juni 1922 § 24 bestemmes det, at Forældremyndigheden over de to ældste Børn Anna Mette Christensen og Bodil Christensen skal tilkomme Indstævnte og over de tre yngste Børn Eva Martine Christensen, Karl Møller Christensen og Mogens Valbjørn Christensen skal tilkomme Sagsøgerinden.

Bestemmelsen om, hvorvidt den ene Ægtefælle i Separationstiden skal bidrage til den andens Underhold og om Bidragets Størrelse, samt om, hvorledes Forældrenes Pligt til at underholde deres Børn skal fordeles mellem dem, henskydes i Medfør af Lov Nr. 276/1922 §§ 68 og 70 i sin Helhed til Overøvrighedens senere Afgørelse.

Der tillægges den for Sagsøgerinden beskikkede Sagfører, Sagfører R. M. Jørgensen, Mariager, i Godtgørelse for Udlæg 36 Kr. 40 Øre og i Salær 150 Kr., ialt 186 Kr. 40 Øre, hvilket Beløb udredes af det Offentlige. Der tillægges den for Indstævnte beskikkede Sagfører, Overretssagfører A. Bogh, Hobro, i Godtgørelse for Udlæg 44 Kr. og i Salær 125 Kr., ialt 169 Kr., hvilket Beløb ligeledes udredes af det Offentlige. Iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 8. Januar 1936 af Retten for Mariager Købstad m. v.

For Landsretten har Appellanten paastaet Underrettsdommen ændret saaledes:

- a t Ægteskabet ophæves ved Skilsmisse,
- a t Indstævnte frakendes Retten til at bære Appellantens Navn,
- a t Forældremagten over samtlige Børn tilkendes Appellanten, og
- a t Appellanten ikke skal tilsvare Indstævnte Underholdsbidrag.

Indstævnte har paastaet Underrettsdommen stadfæstet med Hensyn til den givne Separation og Forældremyndigheden over de 3 yngste Børn, men har yderligere paastaet sig tillagt Forældremyndigheden over de 2 ældste Børn, hvorhos hun har paastaet Appellanten tilpligtet at betale Underholdsbidrag til hende og Børnene.

Ifølge de efter Dommens Afsigelse indhentede Erklæringer af 24. Juni, 3. September og 20. November 1936 fra Universitetets retsmedicinske Institut er Appellantens Faderskab til Børnene Eva Martine Christensen, Carl Møller Christensen og Mogens Valbjørn Christensen uforeneligt med A₁-A₂-Systemet, medens der efter Blodtypeundersøgelsen intet er til Hinder for, at den i Dommen nævnte Svend Larsen kan være Fader til de ovenomhandlede 3 Børn.

Efter Indholdet af disse Erklæringer og under Hensyn til alt det i Sagen iøvrigt foreliggende findes det at maatte statuere, at Indstævnte har gjort sig skyldig i Ægteskabsbrud, og Appellantens Paastand om Skilsmisse vil derfor i Medfør af Ægteskabsloven Nr. 276 af 30. Juni 1922 § 59 være at tage til Følge, hvorhos Indstævnte i Medfør af samme Lovs § 74 vil være at frakende Retten til at bære Appellantens Navn.

Da Appellanten efter det oplyste ikke kan anses som Fader til de 3 ovenomhandlede Børn, vil Forældremyndigheden over disse være at tillægge Indstævnte, hvorimod Forældremyndigheden over de 2 ældste Børn Anna Mette Christensen og Bodil Christensen bliver at tillægge Appellanten.

Efter det saaledes foreliggende vil det ikke kunne paalægges Appellanten at svare Underholdsbidrag til Indstævnte og de 3 yngste Børn, og han vil derfor være at frifinde for Indstævntes Paastand i saa Henseende.

Med Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor bestemt.

Fredag den 19. November.

Nr. 156/1936. Aktieselskabet **Det Oversøiske Compagnie** i
Likvidation (Bang) m o d

Assuranceforeningen »Skuld« (Gorrissen),

betræffende Udbetaling af et Ansvarsforsikringsbeløb.

Sø- og Handelsrettens Dom af 29. April 1936: De Sagsøgte, Assuranceforeningen »Skuld«, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S

Det Oversøiske Compagni i Likvidation, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 2500 Kr. inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget Indsigelsen med Hensyn til Beregningen af Andelen i de amerikanske Procesomkostninger eller om Bortfald af Appellanternes Krav som ikke behørig fremsat.

Til den af Indstævnte fremsatte Indsigelse, at »Manchester Shipper« ved at begrænse sit Ansvar til Søformuen gennem Deponering af det dertil svarende Beløb har frigjort sig for enhver Forpligtelse overfor de ved Sammenstødet skadelidte, saaledes at der derefter ikke bliver Tale om Betaling af Skadeserstatninger fra dette Skibs Side og følgelig ej heller om Regreskrav for det mod »Fredensbro«s Rederi for Halvdelen af den til »Fredensbro«s Ladningsejer og Mandskab udbetalte Erstatning, bemærker seks Dommere, at de af den deponerede Sum udbetalte Erstatningsbeløb findes at maatte ligestilles med Betaling fra »Manchester Shipper«s Side og at der savnes Begrundelse for, at »Fredensbro«s Rederis ved Sammenstødet skabte Retsstilling, forsaavidt Regreskravet angaar, ved Deponeringen skulde være ændret. De samme Dommere bemærker endvidere, at den Ladningsejers og Mandskabs Erstatningskrav indrømmede Fortrinsret til fuld Dækning i det deponerede Beløb maa antages efter amerikansk Ret at være en Følge af »Fredensbro«s Medskyld i Sammenstødet, og at Forskellen mellem det Ladningsejer og Mandskab til fuld Dækning af deres Tab udbetalte Beløb og det Dividendebeløb, de vilde have erholdt, saafremt de i Depositummet skulde have konkurreret med »Fredensbro«s Krav, uomstridt vilde udgøre et større Beløb end det under Sagen indtalte, saaledes at den Formindskelse af den konstante Udbetaling til »Fredensbro«, som følger af forlods Dækning af Ladningsejers og Mandskabs Erstatningskrav, skyldes »Fredensbro«s Medskyld i Sammenstødet. Det bemærkes herved, at Appellanten for Højesteret har erklæret ikke at ville rejse Krav om yderligere Udbetaling paa dette Grundlag.

I Henhold til det anførte findes Forholdet rettelig at burde opfattes saaledes, at »Fredensbro« har paadraget sig et Tab svarende til Størrelsen af Regreskravet. Dette Tab findes ikke, som af Indstævnte hævded, i Henhold til den for »Fredensbro«s Kaskoforsikring gældende Police at kunne kræves betalt af det Selskab, hvor Kaskoforsikringen var tegnet, som »Skade paa andet Skib« men det maa anses foraarsaget ved »Fredensbro«s Medskyld i den Ladningsejer og Mandskab ved Sammenstødet paaførte Skade og derfor at være omfattet af den af Appellanten hos de Indstævnte tegnede Ansvarsforsikring.

Tre Dommere har følgende Syn paa Parternes Mellemværende:

Det »Manchester Shipper« tilkommende Regreskrav mod »Fredensbro« er i det foreliggende Tilfælde aldrig blevet aktuelt, idet »Fredensbro«s Krav paa Limiteringssummen, hvad enten Regreskravet medregnedes i Opgørelsen eller ikke, oversteg hvad der kunde faas dækket.

Det maa imidlertid antages, at »Fredensbro«, i Fald dette Skib ikke havde haft Medskyld i Sammenstødet, for sit Krav vilde have konkurreret paa lige Fod med Ladningsejerens og Besætningens Krav ved Limiteringssummens Fordeling, medens Skibet nu som Følge af dets Medskyld maatte træde tilbage for Ladningsejer og Besætning.

Det Tab, der ad denne Vej er paaført »Fredensbro« som Følge af dets Medskyld, findes at være omfattet af »Skuld«s Police.

Da det indtalte Beløb er mindre end Tabet vil disse Dommere tilkende Appellanten det paastævnte Beløb.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet overensstemmende med Appellantens Paastand.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 8000 Kr.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Assuranceforeningen »Skuld«, er pligtig at anerkende den af Dispachør Kay Skovgaard-Petersen opgjorte Dispache af 13. Juni 1934 vedrørende S/S »Fredensbro«, forsaavidt angaar Beregning af Erstatning til Tredjemand, og bør til Appellanten, Aktieselskabet Det oversøiske Compagni i Likvidation, betale 156,543 Kr. 60 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt. aarlig fra den 28. Juni 1935, til Betaling sker.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 8000 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Paa Rejse fra Philadelphia til Belfast med en Ladning Kul kolliderede det A/S Det Oversøiske Compagni tilhørende Dampskib »Fredensbro« den 27. Oktober 1926 paa Delaware Floden med den engelske Dampner »Manchester Shipper«.

»Fredensbro«, som ved Kollisionen blev beskadiget i Skibssiden, sank, men blev senere bjerget og sejlede — efter Reparation i Amerika — i Foraaret 1927 tilbage hertil; den Del af dets Kullast, som ikke var gaaet tabt, var stærkt beskadiget og solgtes for en ringe Pris i Amerika.

»Manchester Shipper« led Kollisionsskade i betydelig mindre Omfang og dets Ladning var ubeskadiget.

Skyldspørgsmaalet vedrørende Kollisionen blev under tre, respektive gensidigt mellem de to Skibe og mellem »Fredensbro«s Ladningsejer og de to Skibe verserende, under eet behandlede Sager, afgjort af »The District Court of the United States for the Eastern District of Pennsylvania« ved Kendelse af 25. Februar 1930, efter Reargument stadfæstet den 26. Maj s. A., hvorefter der hos hver af Skibene var Fejl, som bidrog til Kollisionen.

Det hedder derhos i Kendelsen:

»Da Skaden paa »Fredensbro« og »Manchester Shipper« er blevet forårsaget ved Fejl fra begge Skibe, vil en Kendelse blive afgivet i Favør af hvert af Skibene imod det andet for Halvdelen af Skaderne, og da Skaden paa Ladningen er blevet forårsaget ved gensidige Fejl, vil Kendelsen foreskrive, at Skaden paa Ladningen — hvis nogen saadan — skal bæres i lige store Dele af de to Skibe.«

Under 2. Juni 1931 udfærdigede Domstolen derefter i Tilslutning til Kendelsen et »Interlocutory Decree«, der fastslog Skyldkvoten og gav nærmere Anvisninger med Hensyn til Opstillingen og Afregningen af »Fredensbro«s Ladningsejers og af de to Skibes gensidige Erstatningskrav, bl. a. gaaende ud paa, at Ladningsejeren havde Krav paa fuld Erstatning hos »Manchester Shipper«, og at det »Manchester Shipper« saaledes paalagte Beløb skulde medregnes under dette Skibs Skade ved Afregningen mellem de to Skibe. Den ligelige Fordeling af de to Skibes samlede Skade skulde derhos ske saaledes, at hvert Skibs Tab opgjordes, og at Halvdelen af Differencen mellem deres respektive Tab tilkændtes det Skib, hvis Tab var størst. »Fredensbro«s Tab oversteg langt »Manchester Shipper«s Tab, og da det Saldo-Beløb — Halvdelen af Differencen — som »Manchester Shipper« derfor skulde tilsvare »Fredensbro« var større end »Manchester Shipper«s Søformue, limiterede dette Skib overensstemmende med amerikansk Ret sit Ansvar til Søformuen, og deponerede den 20. April 1932 det dertil svarende Beløb \$ 88.500— i Retten i Philadelphia.

I Overensstemmelse med Forskrifterne i Retsafgørelserne med Hensyn til Skyldspørgsmaalet foretoges Fastsættelsen af de af de forskellige Parter lidte Skader og Fordelingen af det deponerede Beløb af den under den fornævnte Domstol henhørende Commission, som under 24. Marts 1933 udfærdigede sin Rapport derom.

I Henhold til denne Rapport, som under 22. Juni s. A. blev stadfæstet af Domstolen, uden at dennes Afgørelse blev paaanket, fordeltes det af »Manchester Shipper« stillede Depositum saaledes:

»Fredensbro«s Ladning modtager inkluderet Renter	\$ 62.964,36
„ Besætning do. do. do.	„ 7.818,62
„ Rederi og Kaskoassurandører modtager Rest-beløbet	„ 17.717,02
	<hr/>
	\$ 88.500,00

Ifølge amerikansk Ret var »Fredensbro« ikke ansvarlig for sin Besætnings Skade og heller ikke for Skade paa Ladningen, med Hensyn til hvilken Konnossementerne desuden ogsaa indeholdt de sædvanlige Ansvarsfrihedsklausuler. Naar der ved Fordelingen af »Manchester Shipper«s Depositum forlods tildeltes »Fredensbro«s Ladning og Besætning fuld Dækning, medens Rederiinteresserne — Rederiet og dets Kaskoassurandører — kun fik Restbeløbet, var det ud fra den særlige amerikanske Retsregel, at Ladning og Besætning i Tilfælde af Kollision som Følge af Skyld paa begge Sider har Ret til fuld og forlods Dækning af deres Skader.

I Henhold til Police af 13. Oktober 1926 var »Fredensbro« under den paagældende Rejse kaskoforsikret i Fjerde Søforsikringsselskab Ltd., og dette Selskab har under de amerikanske Retssager m. v. optraadt paa Rederiets Vegne.

I Policens § 6 hedder det:

»Den Erstatning, som den Forsikrede har maattet yde Trediemand for Skade ved Sammenstød samt Omkostninger ved Proces, Voldgift eller mindelig Overenskomst i denne Anledning, bliver at fordele over Skibets Værdi efter Sammenstødet og Bruttofragtens Beløb, hvorefter Skibets Andel bliver at erstatte af Kasko-Assurandørerne. Dog er Erstatning for Tab af Menneskeliv eller Skade paa Person i intet Tilfælde Forsikringen vedkommende. Ved Sammenstødsskade forstaaes Skade paa andet Skib og dets Ladning eller anden fast eller flydende Genstand, bevirket ved, at det forsikrede Skib eller dets Tilbehør støder imod nævnte Genstande.«

»Fredensbro«s Rederi havde desuden som Ansvarsforsikrer de Sagsøgte, Assuranceforeningen »Skuld«.

I Lovene for denne Forening hedder det bl. a.:

»§ 1.

— — — Dens Formaal er gjensidig Forsikring og Overtagelse af saadanne Risikoer og saadant Ansvar for Skib eller Rederi, som ifølge Bestemmelserne i »Lov om Sjøfarten af Juli 1893«, dens Kap. 10, eller i Norsk Sjøforsikringsplan af 1930, eller ifølge Bestemmelserne i almindelige Policer paa Kasko eller Fragt, ikke er Gjenstand for Erstatning af Assurandøren. For danske og svenske Skibe er paa samme Maade henholdsvis den danske Sølov af 1ste April 1892 Kap. 10 og den danske »Convention af 2den April 1850«. — — —

§ 11.

Med den Begrænsning som i nærværende Love bestemt overtager Foreningen følgende Risikoer:

1. Rederis Ansvar for Liv og personlig Skade.
2. Rederis Ansvar for Erstatning til Trediemand for Skade ved Sammenstød udenfor Liv og personlig Skade, som ifølge Norsk Sjøforsikringsplan af 1930 ikke dækkes af Assurandør paa Skib og/eller Fragt eller Leie — forsaavidt saadant Ansvar er gjort eller vil kunne gjøres effektivt ligeoverfor Rederiet og derfor af dette maa betales. For

danske og svenske Skibe gjælder i denne Henseende Dansk Sølov med Tillægslove og Conventionen af 2den April 1850. — — —

4. Omkostninger og Udgifter i Anledning af at saadant Ansvar som under 1, 2 og 3 nævnt gjøres gældende mod Skib eller mod forsikret Skibs Rederi.

— — — —

§ 19.

Foreningen erstatter kun Omkostninger eller Udgifter i Henhold til § 11, Punkt 4, naar disse er paadragne med Direktionens Samtykke, eller forsaavidt saadant Samtykke ikke i Tide kunde indhentes, forsaavidt Direktionen maatte finde, at der under Omstændighederne var rimelig Grund for Rederiet til at paadrage sig saadanne Udgifter.

§ 20.

Naar Ulykke eller Hændelse indtræffer, for hvilken der kan blive Spørgsmaal om Ansvar for Foreningen, har Skibsføreren straks at underrette den Forsikrede saavel som Foreningen, samt snarest mulig indsende en saavidt mulig fuldstændig Beretning om det passerede, saaledes at de Foranstaltninger i Tide kunne blive trufne, som under Omstændighederne ansees hensigtsmæssige. — Forsømmes saadan Anmeldelse og Indberetning til Foreningen, eller handles der imod de af Direktionen meddelte Beslutninger, skal Foreningen være fri for Tab som bevislig er en Følge deraf. — — —

Om Fremsættelse af Erstatningskrav fra Trediemand maa Foreningen ogsaa snarest mulig underrettes. Forsømmes dette, og er Regnskabet for vedkommende Forsikringsaar i Mellemtiden afsluttet, har Forsikrede kun Ret til Erstatning saalangt som mulig Overskud paa Regnskabets Afsætninger maatte tillade, efter Betaling af behørig anmeldte Krav. Ret til Erstatning fortabes dog ikke, dersom den manglende Underretning ikke med Rimelighed kan bebrejdes Forsikrede, og hel eller delvis Erstatning kan altid ydes efter Direktionens Beslutning.«

Forholdet mellem »Fredensbro«s Rederi, A/S Det Oversøiske Compagnie, som nu er under Likvidation, og dets Kasko-Assurandører, Fjerde Søforsikringsselskab Ltd., blev nærmere udredet i en af Dispachør Kay Skovgaard-Petersen opgjort Dispache af 13. Juni 1934.

Ifølge Dispachen er Rederiets Forhold til Kaskoassurandørerne, forsaavidt angaar »Fredensbro«s Forhold til »Manchester Shipper« (Trediemand) paa Grundlag af de amerikanske Afgørelser og Skyldspørgsmaalet m. v. opgjort ud fra det Princip (Cross Liability- eller Brutto-Principet), at hvert Skib betaler sin Andel (Halvdel) af det andet Skibs Skade og modtager Andelen (Halvdelen) af sin egen tilbage, alt under Hensyntagen til den skete Limitering af »Manchester Shipper«s Ansvar.

»Fredensbro«s egen Skade er med Renter opgjort til ialt \$ 319.279,93, og den Halvdel deraf, som »Manchester Shipper« skulde betale, udgør saaledes \$ 159.639,97.

Paa den anden Side er »Manchester Shipper«s Krav overfor »Fredensbro« opgjort saaledes:

»Manchester Shipper«s egne Skader etc.	\$	22.571,10
»Fredensbro«s Ladnings Krav	„	47.329,77
„ Besætnings Krav	„	5.877,19
		<hr/>
	\$	75.778,06
tillagt Renter for ca. 5½ Aar	„	25.032,00
		<hr/>
	\$	100.810,06

Heraf skulde »Fredensbro« betale Halvdelen eller \$ 50.405,03. Dette Beløb er imidlertid reduceret i Forholdet: 88.500,00/109.234,94, nemlig svarende til Forholdet mellem »Manchester Shipper«s Limitering (\$ 88.500) og dette Skibs virkelige Saldo-Hæftelse overfor »Fredensbro«s Rederiinteresser (\$ 159.639,97 minus \$ 50.405,03 lig \$ 109.234,94), saaledes at Erstatningen til »Manchester Shipper« herefter udgør \$ 40.837,16, eller tillagt Renter Kr. 204.361,74.

Den Del af dette sidste Beløb, der svarer til Halvdelen af »Manchester Shipper«s egne Skader, eller Kr. 60.870,78, er i Dispachen udsat paa Kaskoassurandørerne, Fjerde Søforsikringsselskab, som Erstatning til Trediemand, medens derimod den Del af Beløbet, der svarer til Halvdelen af Ladningens og Besætningens Krav, eller Kr. 143.490,96 med Tillæg af en Andel, stor Kr. 13.052,64, i de amerikanske Procesomkostninger, eller ialt Kr. 156.543,60, er udsat paa Rederiet ud fra det Synspunkt, at det udgjorde Erstatning via »Manchester Shipper« til »Fredensbro«s egen Ladning etc. og derfor i Henhold til Kaskopolicens ovenfor gengivne § 6 var Kaskoassurandørerne uvedkommende.

Idet Sagsøgerne, A/S Det Oversøiske Compagnie i Likvidation, nu gør gældende, at »Fredensbro« saaledes i Virkeligheden er kommet til at betale til dets egen Ladning og Besætning, og at Tabet herved, Kr. 156.543,60, maa antages at henhøre ikke under Kaskoassurandørerne, men under de Sagsøgte, Assuranceforeningen »Skuld«s Risiko som Ansvarsforsikrer, paastaar de under Henvisning til de ovenfor gengivne Bestemmelser i §§ 1 og 11 i Foreningens Love de Sagsøgte tilpligtet at anerkende den ovennævnte Dispache, forsaavidt angaar Beregning af Erstatning til Trediemand og i Henhold hertil at betale til Sagsøgerne det fornævnte Beløb Kr. 156.543,60 med Renter 6 pCt. p. a. fra Stævningens Dato, den 28. Juni 1935.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Da Sagsøgerne, saafremt den foreliggende Dispache ikke kan anerkendes og det paastævnte Krav ikke kan gennemføres, agter at rejse Krav mod Fjerde Søforsikringsselskab Ltd., har de ladet foretage litis denuntiatio overfor dette Selskab, som ogsaa har givet Møde under Sagen og udtalt sig til Støtte for Sagsøgernes Standpunkt.

Idet der er Enighed mellem Parterne om selve Opgørelsen af det omprocederede Beløb, angaar Tvisten i første Række Spørgsmaalet om, hvorvidt dette i Dispachen med Rette ikke er udsat paa Fjerde Søforsikringsselskab som Kaskoassurandør, men paa Rederiet og derfor af dette kan kræves dækket af de Sagsøgte som Ansvarsforsikrer.

Til Støtte for Sagsøgernes Paastand er særlig anført følgende:

Ifølge den ovenfor gengivne Bemærkning i den amerikanske Retsafgørelse af 25. Februar 1930 skal Skaden paa »Fredensbro«s Ladning bæres i lige store Dele af de to Skibe, hvorom nærmere Anvisning er givet i det ligeledes ovenfor omtalte interlocutoriske Dekret af 2. Juni 1931. Et et Skib saaledes paaført Tab maa, ikke blot saafremt det fremkommer direkte som Følge af Skibets Hæftelse overfor dets Ladningsejer — hvilket i det foreliggende Tilfælde var udelukket efter Konnossementsklausulerne — men ogsaa naar det paaføres indirekte via det andet Skib, f. Eks. som her paa Grundlag af amerikansk Rets særlige Regler om begge Skibes i Realiteten solidariske Ansvar overfor Ladningen, anses som hidrørende fra Sammenstødsskade paa eget Skib og derfor i Henhold til sidste Punktum i Kaskopolicens ovenfor gengivne § 6 være Fjerde Søforsikringsselskab uvedkommende. Forskellen mellem, om Tabet paaføres paa den ene eller den anden Maade, er blot af regnskabsmæssig Art og bør ikke være afgørende for det retlige Resultat, hvorved ogsaa maa tages i Betragtning, at der ikke uden sikker Hjemmel bør foretages en yderligere Udvidelse af det egentlige Kaskoansvar end allerede ved den nævnte Policebestemmelse sket. At al Sammenstødsskade paa det forsikrede Skibs egen Ladning er Kaskoassurandøren uvedkommende, maa gælde som et almindeligt Princip, jfr. ogsaa nu Forsikringsaftalelovens § 61, sidste Pkt., samt Søforsikringskonventionen af 2. April 1934 § 161, og den Omstændighed, at det andet Skib efter Skadens Opstaaen har limiteret sit Ansvar, kan ikke ændre Karakteren af Skaden til Ugunst for Kaskoassurandøren, men medfører blot en regnskabsmæssig Forskydning ved Opgørelsen af Mellemværendet.

Paa Foranledning af Retten har Dispachør Skovgaard-Petersen i en inden Retten vedstaaet Erklæring gjort nærmere Rede for det Grundlag, hvorpaa Dispachen er opgjort.

I denne Erklæring hedder det bl. a.:

»— — — medens Forholdet mellem de kolliderende Parter afgøres ved Betaling af et Saldo-Beløb, er det efter danske Forsikringsbetingelser gammel anerkendt Praxis, at Opgørelsen mellem den Forsikrede og hans Kasko-Assurandører finder Sted paa Basis af Cross-Liability, og Hoved-Grunden hertil er den, at medens ikke blot det forsikrede Skibs Skader, men ogsaa Erstatning til Trediemand for Skade forvoldt ved Kollision (herunder ogsaa Demurrage) vedrører Kasko-Assurandørerne, er vort d. v. s. det forsikrede Skibs Tidstab Kasko-Assurandørerne uvedkommende, og den herfor fra Modparten opnaaede Erstat-

Færdig fra Trykkeriet den 8. December 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 25

Fredag den 19. November.

ning vilde, hvis man kun gik ud fra Saldoen (Single-Liability) blive uberegtiget formindsket eller, hvis Saldoen endte i det andet Skibs Favør, endog falde bort. Resultatet vilde i saa Fald blive, at Kasko-Assurandørerne gennem Saldering i Virkeligheden helt eller delvis slap for Betaling af Erstatning til Trediemand, idet den Rederiet fra Trediemand tilkommende Demurrage-Erstatning, Kasko-Assurandørerne uvedkommende, anvendtes til Dækning af Assurandørernes policemæssige Tilsvær. — — —

Det Spørgsmaal er dernæst tilbage, om den Omstændighed, at »Manchester Shipper« limiterede sit Ansvar, kan medføre, at der bør gøres nogen Undtagelse fra den gældende Praksis med Hensyn til Cross-Liability. Hertil mener jeg ikke, der foreligger tilstrækkelig Grund, thi det vilde da have vidtgaaende Konsekvenser, om et Skibs Tilsvær laa lidt over eller under Limiteringsgrænsen, idet i førstnævnte Fald Modparten kun vilde faa en ringe Erstatning for sit Demurragekrav, nemlig en Andel i Limiteringssummen i Forhold til de andre Krav, der skal tilfredsstilles heraf — medens han i sidstnævnte Fald vilde faa hele sit Demurragekrav dækket.«

Efter den af Dispachør Skovgaard-Petersen i Retten afgivne Forklaring maa den i Dispachen i Forstaaelse med Rederiet og dets Kasko-assurandører skete Reduktion af Erstatningen fra »Fredensbro« til »Manchester Shipper«, stor \$ 50.405,03 — derunder af Erstatningen vedrørende »Fredensbro«s egen Ladning etc., som i Dispachen er udsat paa Rederiet — antages foretaget nærmest alene af Kulance-Hensyn.

Retten maa efter det foreliggende gaa ud fra, at i Tilfælde af at Kollisionsansvar skal opgøres efter Skyld paa begge Sider, er i dansk Søforsikringspraksis Princippet om Cross-Liability almindelig fulgt i Forholdet mellem et Skib og dets Kaskoassurandører, saaledes at hvert Skib anses som havende betalt sin Andel af det andet Skibs Skade og som havende modtaget Andelen af sin egen tilbage. Det skal dog herved bemærkes, at efter hvad der er oplyst for Retten har Spørgsmaalet om, hvilken Indflydelse en Ansvarsbegrænsning, som den her i Sagen af »Manchester Shipper« foretagne, har paa Anvendelsen af det ommeldte Princip, ikke foreligget til Afgørelse ved Opgørelsen af Dispache her i Landet, og at man i England, i Henhold til Policebestemmelser om Kaskoassurandørens Ansvar for Erstatning til Trediemand for Kol-

lisionsskade, følger den Regel, at det ommeldte Princip overhovedet ikke anvendes, naar Ansvarsbegrænsning finder Sted.

Overfor det til Støtte for Sagsøgernes Paastand anførte skal Retten, i alt væsentlig i Tilslutning til de Sagsøgte's Procedure, bemærke følgende:

Grundlaget for et Krav fra Sagsøgernes Side mod de Sagsøgte er ifølge §§ 1 og 11 i de Sagsøgte's Love, at Rederiet som Følge af Kollisionen overfor Trediemand er ifaldet et Erstatningsansvar, d. v. s. har lidt en Skade, som Kaskopolicen ikke dækker imod.

I Henhold til denne Police, jfr. Sølovens § 239, 3. Stk. og nu Konventionen af 1934 § 71, havde Rederiet Krav paa af Kaskoassurandørerne at faa udbetalt Erstatning for den »Fredensbro« tilføjede Skade uden Hensyn til et eventuelt Erstatningskrav overfor Trediemand (»Manchester Shipper«), og saadan Erstatning er da ogsaa udbetalt Rederiet af Fjerde Søforsikringsselskab med Kr. 305.000,— til Dækning af partikulære Skader i Henhold til en den 28. Februar 1927 derom truffet Overenskomst, i hvilken det bl. a. hedder, at »Fordelingen mellem Rederiet og Kaskoassurandørerne af eventuelt Provenue fra Modparten foretages af Herr Dispatchør Skovgaard-Petersen.«

Efter Afgørelsen af Skyldspørgsmaalet og Fastsættelsen af de af de forskellige Parter lidte Skader, og efter at »Manchester Shipper« overensstemmende med amerikansk Ret havde limiteret sit Ansvar til Søformuen, fremkom der fra »Manchester Shipper« et Erstatningsbeløb, stort \$ 88.500,—, hvoraf der blev tillagt »Fredensbro«s Rederiinteresser — d. v. s. Rederiet og Kaskoassurandøren, jfr. Sølovens § 239, 1. Stk. og nu Forsikringsaftalelovens § 25 — Restbeløbet, \$ 17.717,02, efter at »Fredensbro«s Ladning og Besætning overensstemmende med amerikansk Rets Regler forlods havde faaet fuld Dækning for deres Tilgodehavender hos »Manchester Shipper«, store ialt \$ 70.782,98.

De to Skibes indbyrdes Krav mod hinanden var opgjort saaledes, at »Fredensbro«s Rederiinteresser havde et Nettotilgodehavende, stort \$ 109.234,94, hos »Manchester Shipper«; der var herved overensstemmende med amerikansk Rets Regler regnet med, at »Manchester Shipper« overfor »Fredensbro« havde Regres for Halvdelen af det Beløb, med hvilket »Manchester Shipper« hæftede direkte overfor »Fredensbro«s Ladning og Besætning.

Ud fra det Synspunkt, at »Fredensbro« ved Dækning af dette Regreskrav havde betalt Erstatning til egen Ladning etc., blev ved Dispatchen et dertil svarende Beløb — reduceret under Hensyntagen til »Manchester Shipper«s Limitering af sit Ansvar — udsat paa Rederiet med Kr. 143.490,96 som Kaskoassurandørerne uvedkommende.

Spørgsmaalet er imidlertid, som af de Sagsøgte fremhævet, om et saadant Regreskrav fra »Manchester Shipper« mod »Fredensbro« virkelig har medført noget Tab for »Fredensbro«s Rederiinteresser ved Formindskelse af disse Interessers Andel af Erstatningen fra »Manchester Shipper«, saaledes at det med Føje kan siges, at »Fredensbro« via »Manchester Shipper« har betalt Erstatning til egen Ladning etc.

Det er rigtigt, at saafremt »Manchester Shipper« ikke havde begrænset sit Ansvar, men havde erstattet »Fredensbro«s Ladingsejere og

Besætning disses Tab samt desuden fuldtud havde tilsvaret »Fredensbro«s Rederiinteressers Nettotilgodehavende, vilde Opgørelsen af dette, ved hvilken »Manchester Shipper«s Regreskrav, der var opstaaet som Følge af Betalingen af Erstatningen til »Fredensbro«s Ladningsejer etc. var taget i Betragtning, have været bestemmende for, hvilket Beløb der som Provenu kom Rederiinteresserne tilgode, idet dette Provenu vilde være formindsket med en til Regreskravet svarende Sum. Det kunde saaledes — hvad de Sagsøgte dog bestrider — siges, at der ved Dækningen af Regreskravet var lidt Tab for disse Interesser gennem »Fredensbro«s egen Ladning.

Men i det foreliggende Tilfælde, hvor »Manchester Shipper« har limiteret sit Ansvar ved Indbetaling af et Depositum til Fordeling mellem Kollisionskravene, og Fordelingen har fundet Sted som sket, er det ikke Størrelsen af »Fredensbro«s Rederiinteressers Nettotilgodehavende hos »Manchester Shipper«, som paa nogen Maade har været bestemmende for disse Interessers Provenu fra »Manchester Shipper«, idet dets Størrelse udelukkende er en Følge af den oftnævnte særlige amerikanske Regel om Ladnings og Besætnings Fortrinsret til Dækning i Provenuet og af »Manchester Shipper«s Limitering af sit Ansvar. Det bemærkes herved, at ikke allerede Kollisionen og »Fredensbro«s Andel i Skylden for denne, men først Betalingen af Kravet fra »Fredensbro«s Ladningsejer etc. kan anses at begrunde et Regreskrav fra »Manchester Shipper« overfor »Fredensbro«, men at saadan Betaling først skete gennem det efter »Manchester Shipper«s Limitering af sit Ansvar i Retten deponerede Beløb, og at alene den Ladningen og Besætningen efter amerikansk Ret tilkommende Fortrinsret bevirkede, at disse Fordringshavere fik fuld Dækning for deres Krav. Og selvom man vilde mene, at disse Kravs Dækning gennem Limiteringssummen skulde begrunde et Regreskrav for »Manchester Shipper« mod »Fredensbro«, vilde et saadan Krav dog efter Rettens Mening ikke kunne gøres gældende overfor »Fredensbro« til Formindskelse af dette Skibs Krav, som paa Tidspunktet for Regreskravets Opstaaen alene gik ud paa at faa udbetalt Restbeløbet af den deponerede Limiteringssum.

Idet saaledes det ommeldte Regreskrav ikke gennem effektiv Modregning kan anses for at have influeret paa Størrelsen af det Beløb, som er kommet »Fredensbro«s Rederiinteresser tilgode fra »Manchester Shipper«, kan efter Rettens Mening disse Interesser i hvert Fald i det foreliggende Tilfælde ikke anses for ved Dækning af Regreskravet at have betalt Erstatning til »Fredensbro«s Ladning etc. og derved lidt Tab.

Spørgsmaalet er herefter alene, om saadan Betaling maa anses at finde Sted blot fordi og i det Omfang, som »Fredensbro«s Rederiinteressers Provenu fra »Manchester Shipper« er formindsket som Følge af Ladningens og Besætningens Krav overfor »Manchester Shipper« og den disse Krav tilkommende Fortrinsret til Dækning.

Retten maa give de Sagsøgte Medhold i, at dette ikke kan antages, overensstemmende med at det ikke i Almindelighed kan siges, at en Kreditor, som ikke har faaet fuld Dækning hos Debitor i Konkurrence med andre af dennes Kreditorer, har betalt disse i det Omfang, i hvilket de og ikke han selv er blevet dækket.

Iøvrigt skal kortelig bemærkes, at saafremt man alligevel vilde mene, at Rederiet uanset »Manchester Shipper«s Limitering af sit Ansvar dog maatte anses at have udredet en forholdsmæssig reduceret Erstatning til egen Ladning etc., burde efter Rettens Mening en saadan Reduktion rettest sker i Forholdet 17.717,02/109.234,94, nemlig svarende til Forholdet mellem det Beløb, som »Fredensbro«s Rederiinteresser faktisk modtog af Limiteringssummen, og »Fredensbro«s Nettotilgodehavende hos »Manchester Shipper« ifølge Opgørelsen. En saadan Reduktion, hvorved der var taget Hensyn saavel til Limiteringen som til den Ladningen etc. tilkommende Fortrinsret, vilde betyde en meget væsentlig Formindskelse af det nu i Dispachen paa Rederiet udsatte Beløb og derved af, hvad der er Spørgsmaal om, at Sagsøgerne kunde kræve betalt af de Sagsøgte.

Det omprocederede Spørgsmaal er forelagt Retten ganske isoleret, uden at det af Proceduren fremgaar, hvilke Følger Rettens Afgørelse vilde kunne faa med Hensyn til Dispachen iøvrigt, ligesom der ej heller under Proceduren er paaberaabt tarifmæssige eller andre særlige forsikringstekniske Hensyn af Betydning til Støtte for Sagsøgernes Paastand. Retten skal derfor ikke komme nærmere ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Rettens Nægtelse af at anerkende Tabet paa Ladningen etc. som delvis baaret af »Fredensbro« er uforenelig med, at Dispachen iøvrigt opgøres paa Grundlag af cross-liability-Princippet, men skal nøjes med at anføre, at der er den Forskel mellem dette Tab og de øvrige under »Manchester Shipper«s Skader opførte Tab, at medens de sidstnævnte f. Eks. »Manchester Shipper«s egne Skibsskader og Tidstab, er opstaaet som en umiddelbar Følge af Kollisionen og »Fredensbro«s Andel i Skylden for denne og derfor paa ethvert Tidspunkt har staaet som effektivt modregnelige overfor Krav fra »Fredensbro«s Side, finder Retten, som ovenfor anført, at dette ikke gælder »Manchester Shipper«s Regreskrav som Følge af Tabet paa »Fredensbro«s Ladning etc., der i hvert Fald først opstod efter at »Manchester Shipper« havde limiteret sit Ansvar.

Idet saaledes efter Rettens Mening det ommeldte Beløb af Kr. 143.490,96 ikke med Rette kan anses som en Erstatning, der er betalt af »Fredensbro« via »Manchester Shipper« til »Fredensbro«s egen Ladning etc. og som saadant unddraget Kaskoassurandørernes Ansvar, vil Beløbet ikke af Sagsøgerne kunne kræves dækket af de Sagsøgte, og da som Følge heraf heller ikke Omkostningsbeløbet kan kræves betalt af disse, jfr. Lovenes § 11 Punkt 4, vil de Sagsøgtes Paastand om Frifindelse være at tage til Følge. Det vil saaledes ikke være nødvendigt for Retten at komme ind paa den af de Sagsøgte med Hensyn til det nævnte Omkostningsbeløb under Henvisning til Lovenes § 19 særlig fremsatte Indsigelse, saalidt som paa den af dem under Henvisning til Lovenes § 20 til Støtte for deres Frifindelse i det hele fremsatte Indsigelse om, at et eventuelt Krav fra Sagsøgernes Side er bortfaldet som ikke behørig fremsat, med Hensyn til hvilken sidste Indsigelse der under Sagen er fremlagt en omfattende Korrespondance og under Domsforhandlingen afgivet Forklaring af Direktør, senere Likvidator i det sagsøgende Selskab, Skibsreder T. C. Christensen,

Direktør i det sagsøgte Selskab, samt i »Danske Rederes Retsværn« Overretssagfører, Greve Carl Ahlefeldt-Laurvig og Prokurist i Fjerde Søforsikringsselskab Pauli Andersen.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde betale de Sagsøgte med 2500 Kr.

Tirsdag den 23. November.

Nr. 81/1937. Enkefru **Ingrid Esther Nielsine Müller** paa egne Vegne og som Værge for sin Søn **Kenneth Albert Müller** (Møller)
m o d

Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling, Aktieselskab
(Oluf Petersen),

betræffende Udbetaling af et Forsikringsbeløb.

Dom afsagt af Retten for Vejle Købstad m. v. den 30. December 1935: Ejnar Edvin Thorvald Nielsen Hæ bør bøde 200 Kr. med 170 Kr. til Statskassen, 20 Kr. til Vejle Amtskommunes Kasse og 10 Kr. til Nørvang Tørrild Herreders Politikasse eller i Mangel af Bødens Betaling hensættes i Hæfte i 12 Dage. Inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse bør Tiltalte betale til Enkefru Ingrid Esther Nielsine Müller, Niels Juelsgade 93, Aarhus, 15.343 Kr. 80 Øre med Renter heraf 5 pCt. fra 8. Oktober 1935 til Betaling sker, og til Kenneth Albert Müller, sammesteds, 5000 Kr. med Renter som foran anført, sidstnævnte Beløb at indbetale til Overformynderiet, samt in solidum med Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling til Forsikringsselskabet Baltica 188 Kr. 67 Øre. Saa udreder Tiltalte og denne Sags Omkostninger, herunder Salær til Landsretssagfører Dragsted 50 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 9. Marts 1936 (III. Afd.): Underretsdømmen bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører Jensbye, 50 Kr. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, forsaavidt angaar de af Enkefru Müller paa egne Vegne og som Værge for Barnet Kenneth Müller overfor Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling, Aktieselskab, rejste Erstatningskrav.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Betragtning af, at Ejnar Hæ ved Motorvognens Afhentning den 20. Juli 1935 indfandt sig hos Malmros sammen med afdøde

Müller, at Hæ med sin Broder og Müller skulde deltage i Betalingen for Vognens Benyttelse, og at Hæ — hvad ogsaa Malmros var bekendt med — som den eneste af Turens Deltagere, der havde Førerbevis, skulde være Fører af Vognen, jfr. herved de i Kap. IX i Justitsministeriets Bekendtgørelse af 30. Juni 1932 om Udlejning af Motorkøretøjer uden Fører givne Forskrifter, finder syv Dommere, at Ejnar Hæ, og ikke afdøde Müller, har været Bruger af Vognen. Herefter, og idet der ej heller for Højesteret er fremsat nogen Indsigelse mod Størrelsen af de indsogte Erstatningsbeløb, finder disse Dommere, at Indstævnte maa tilsvare de nævnte Beløb med Renter. Det Barnet Kenneth Müller tilkomende Beløb vil være at indsætte i Overformynderiet. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde udrede som nedenfor anført.

To Dommere vil stadfæste Landsretsdommen, saavidt den er paaanket, af de i den anførte Grunde, idet de ikke kan anse Vognen for udlejet til Ejnar Nielsen Hæ alene, men til Albert Müller i Forening med de to andre og heller ikke kan tillægge Bestemmelserne i Justitsministeriets Bekendtgørelse af 30. Juni 1932 nogen Betydning for Sagens Paadømmelse.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S, bør til Appellantinden, Enkefru Ingrid Esther Nielsine Müller personlig betale 15.343 Kr. 80 Øre og til hende som Værge for Barnet Kenneth Müller 5000 Kr., alt med Renter 5 pCt. aarlig fra den 8. Oktober 1935, til Betaling sker. Til det Offentlige betaler Indstævnte de Retsafgifter, der skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, der skulde bruges, saafremt Appellantinden ikke havde haft fri Proces for Højesteret, samt til Højesteretssagfører Møller i Salær for Højesteret 200 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 6. December 1935 er Ejnar Edvin Thorvald Nielsen Hæ sat under Tiltale til at lide Straf for uagtsomt Manddrab efter Straffelovens § 241 samt for Overtrædelse af Motorlovens § 29, Stk. 1 og Færdselslovens § 10, Stk. 1 ved den 20. Juli 1935 om Aftenen som Fører af Motorvogn X 2486 ad Vejle-Horsens Landevej i Retning mod Horsens ca. 21,5 km fra Horsens at have undladt at udvise fornøden Agtpaaagivenhed og Forsigtighed, idet han efter at have over-

halet en i samme Retning kørende Personmotorvogn undlod at holde tilstrækkeligt langt til højre, saaledes at han paakørte og beskadigede venstre yderste Tvillinghjul paa den modgaaende Lastmotorvogn X 4261 med Paahængsvogn, hvorefter Tiltalte i Landevejens venstre Side kørte mod et Vejtræ, hvorved Motorvognen væltede og en Passager Albert Henry Müller af Aarhus paadrog sig saadanne Kvæstelser, at han som Følge af disse afgik ved Døden.

Tiltalte er født den 11. Maj 1911 i Aarhus og er tidligere anset ved Aarhus Købstads Kriminalrets Dom af 18. December 1934 efter Straffelovens § 286 Stk. 1, jfr. § 276 og 285 Stk. 1, jfr. § 276 med Fængsel i 3 Maaneder, betinget.

Den 20. Juli i Aar om Aftenen mellem Kl. 10 og 10,30 indtraf paa Horsens Landevej ved 21,5 km Stenen et Ulykkestilfælde, idet Personmotorvogn X 2486, ført af Tiltalte, med en antagelig Hastighed af 15 à 25 km i Timen paakørte et Vejtræ i Landevejens søndre Side og væltede. En af Passagererne, Papirarbejder Albert Henry Müller paadrog sig herved saadanne Kvæstelser, at han kort efter afgik ved Døden paa Vejle Amts og Byes Sygehus.

Motorvognen var paa Vej mod Vejle. Vejret var noget fugtigt med lidt Dis eller Støvregn. Kort Tid før Ulykken indtraf havde Tiltalte bagfra passeret en anden Personmotorvogn og i modsat Retning kom en Lastmotorvogn med Paahængsvogn, ført af Vognmand Thorvald Jensen. Baade denne Vogn og X 2486 førte tændte Lygter, og Lastmotorvognens Lygter virkede ikke blændende. Efter at Tiltalte havde fuldført Forbikørselen af fornævnte Personmotorvogn, og idet han skulde passere Lastmotorvognen, strejfede X 2486 Lastvognens venstre bagerste Tvillinghjul. Tiltalte mistede herved Herredømmet over X 2486 og bremsede haardt, men Vognen skred til venstre ind mod ovennævnte Træ. Lastmotorvognen var kommet kørende nærmest midt ad Kørebanelen, som er 6,10 Meter bred. Da Vognmand Jensen imidlertid forude bemærkede de fire Lygter og sluttede, at en Overhaling fandt Sted, drejede han ind til højre. I Paakørselsøjeblikket var Lastvognen dog ikke fuldtud i sin højre Side, idet det paakørte Baghjul efter Opbremsningen, som skete paa ca. 6 Meter, var 2,90 Meter fra den venstre Rabat. Da der imidlertid i højre Vejside stod en Person — Vidnet Østergaard — bøjet over en Cykel, der var stillet op imod et af Vejtræerne, maa det anses godtgjort, at Vognmand Jensen, som skulde passere Østergaard, har holdt saa langt til højre, som det af Hensyn til Østergaard var forsvarligt. Det fremgaar af foranførte, at Tiltalte, da han skulde passere Lastvognen, har holdt sig i hvert Tilfælde ganske tæt op til Kørebanelens Midtlinie. Sporene paa Kørebanelen viste, at de højre Hjul paa X 2486 i Paakørselsøjeblikket har været ca. 1,50 Meter fra den nordre Vejkant.

Aarsagen hertil er ikke med Sikkerhed oplyst. Vognmand Thorvald Jensen mener, at Tiltalte har overhalet Personvognen i for kort Afstand fra Lastvognen saaledes, at han ikke har faaet Tid til at dreje tilstrækkeligt til højre, inden han skulde passere Lastvognen. Dette benægter Tiltalte imidlertid, og naar henses til Passagerernes Forklaringer og til, at X 2486, da den passerede Lastvognen, maa antages at

have ligget lige paa Kørebanen, maa det nærmest antages, at Overhalingen har været forsvarlig, men at Tiltalte har undladt efter denne at dreje tilstrækkeligt af til højre, idet han har skønnet forkert med Hensyn til Vognens Plads paa Kørebanen og mulig har frygtet for at komme for nær til Vejtræerne i højre Side. Tiltalte maa efter det foreliggende antages at have kørt med en Hastighed af mellem 40 og 50 km i Timen. Lastvognen med en Hastighed af mellem 25 og 30 km i Timen.

Aarsagen til Sammenstødet med Lastvognen maa herefter alene søges i, at Tiltalte ikke er vejet tilstrækkeligt af inden Mødet med Lastvognen. Han har herved gjort sig skyldig i manglende Forsigtighed eller Agtpaaagivenhed, uden at hans Forhold dog vil kunne betegnes som grov Uagtsomhed. Da Tiltalte herefter ved Uagtsomhed har forarsaget Müllers Død, vil han være at anse efter Straffelovens § 241 og tillige efter Motorlovens § 41, jfr. dens § 29 Stk. 1 og Færdselslovens § 38, jfr. dens § 10 Stk. 1 efter Omstændighederne med en Bøde af 200 Kr., der tilfalder Statskassen med 170 Kr., Vejle Amtskommunes Kasse med 20 Kr. og Nørvang Tørrild Herreders Politikasse med 10 Kr., subsidiært med Hæfte i 12 Dage. I Medfør af Straffelovens § 57 vil det have sit Forbliven ved Udsættelse af den Tiltalte ved Aarhus Købstads Kriminalret fornævnte Dom idømte Straf. Tiltalte vil derhos være at tilpligte at udrede denne Sags Omkostninger herunder Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Dragsted 50 Kr.

Under Sagen er nedlagt følgende Erstatningspaastande mod Tiltalte og Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling.

1. Afdødes Enke Ingrid Esther Nielsen Müller 15.343 Kr. 80 Øre. Heraf for Tab af Forsørger 15.000 Kr., Resten for positive Udgifter,

2. Afdødes Søn Kenneth Albert Müller for Tab af Forsørger 5000 Kr. Af begge disse Krav paastaas Rente 5 pCt. p. a. fra 8. Oktober 1935, ligesom de har nedlagt Paastand om, at de kendes berettiget til for deres Krav at holde sig til Motorkøretøjet.

3. Forsikringsselskabet Baltica 188 Kr. 76 Øre for Omkostninger ved Reparation af Lastvognen.

Tiltalte har paastaaet sig frifunden.

X 2486 ejes af Firmaet H. C. Larsen & Malmros, som har tegnet lovpligtig Ansvarsforsikring for Vognen i Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling, som er indtraadt som Part i Sagen. Med Hensyn til de af Afdødes Enke og Søn fremsatte Krav paastaar Selskabet Frifindelse under Hensyn til, at Afdøde efter Selskabets Formening var Bruger af Motorvognen, saaledes at den Skade, som maatte være paaført Enken og Sønnen ikke dækkes af Ansvarsforsikringen. Subsidiært paastaas Erstatningerne for Tab af Forsørger nedsatte til henholdsvis 10.000 Kr. og 3500 Kr.

Med Hensyn til Balticas Krav gør Selskabet gældende, at Føreren af Lastmotorvognen har Medskyld i Paakørselen og paastaar som Følge heraf Skaden fordelt mellem de to Vogne.

Det er godtgjort, at Motorvognen af Malmros blev udlejet uden Fører for en Pris af 20 Kr. foruden, at Lejeren selv skulde betale den til Turen medgaaende Benzin. Det drejede sig om en Familietur, idet Tiltalte og Passagererne alle var indbyrdes beslægtede eller besvogrede.

Tiltalte og Afdøde havde planlagt Turen og i nogen Tid forgæves søgt at skaffe en Vogn, da det lykkedes Afdøde, som kendte Malmros, at leje X 2486. Efter Afdødes Opfordring betalte Tiltalte til ham 5 Kr., som sin Andel, og en Broder til Tiltalte 7 Kr. 50 Øre, medens Afdøde selv skulde betale 7,50 Kr. Tiltalte skulde føre Vognen, der var til deres Disposition fra 20. til 22. Juli, da Afdøde ikke havde Førerbevis.

Det er under Sagen oplyst, at Afdøde var født den 14. November 1904, at hans Enke er født den 6. Juni 1906, at de indgik Ægteskab den 19. August 1926, og at Fællesbarnet Kenneth Müller er født den 22. Juni 1932. Afdødes Aarsindtægt har været i 1933 3273 Kr. 58 Øre, i 1934 3829 Kr. 35 Øre, og i Tiden fra 1. Januar til 26. Juli 1935 1934 Kr. 80 Øre. Ifølge en af Læge Leo B. Andersen, Aarhus, den 16. September i Aar afgiven Erklæring har Enkefru Müller i de sidste 1½ Aar næsten til Stadighed været syg med daarlige Nerver og Mave-Tarmlidelse. Siden Ulykkestilfældet er hendes sjælelige og nervøse Tilstand bleven saaledes, at hun faktisk nu er arbejdsudygtig og antagelig vil være det nogen Tid frem i Tiden. Under Domsforhandlingen har hendes Repræsentant oplyst, at hendes Tilstand ikke er forandret til det bedre. — Det fremgaar af det foranførte, at Tiltalte har paadraget sig Erstatningsansvar for den ved Ulykken skete Skade, og da de af Enkefru Müller og hendes Søn fremsatte Krav findes passende, vil Tiltalte være at dømme overensstemmende hermed, medens deres Paastand om at kendes berettigede til for deres Krav at holde sig til Motorkøretøjet ikke vil kunne tages under Paakendelse under denne Sag, allerede fordi Motorkøretøjets Ejer ikke har haft Lejlighed til at blive bekendt med og udtale sig om Paastanden.

Forsaavidt angaar Enkens og Sønnens Krav mod Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling findes der at maatte gives Selskabet Medhold i, at Afdøde var Bruger eller Medlejer af Køretøjet, og da Ansvarsforsikringen kun dækker Skade paaført Trediemand og saaledes ikke vilde have dækket Skade paaført Afdøde, saafremt han havde overlevet Ulykken, vil Enkens og Sønnens Krav ej heller kunne gøres gældende mod Ansvarsforsikrings-selskabet. — Derimod vil Tiltalte og Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling have in solidum at udrede den af Forsikrings-selskabet Baltica krævede Erstatning, mod hvis Størrelse Indsigelse ikke er fremsat, idet Skylden for Paakørselen alene maa lægges paa Tiltalte.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Vejle Købstad m. v. den 30. December 1935 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det Offentlige.

Det bemærkes, at Tiltalte ved en af Retten for Aarhus Købstad den 12. Februar 1936 afsagt Dom i Medfør af Straffelovens § 57 er anset efter Straffelovens § 286 I, jfr. § 276, efter dens § 285 I, jfr. § 276, efter dens § 285 I, jfr. § 284 sammenholdt med § 276, samt efter § 256.

Dommen er ikke paaanket med Hensyn til den Forsikringsselskabet Baltica tilkendte Erstatning.

Her for Retten har Enkefru Müller dels paa egne Vegne og dels som Værge for sin Søn Kenneth nedlagt Paastand om, at Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S tilpligtes in solidum med Tiltalte at udrede de Tiltalte idømte Erstatninger til hende og Sønnen, medens Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling, der iøvrigt ikke har protesteret mod de paastaaede Erstatningers Størrelse, har paastaaet Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført.

Onsdag den 24. November.

Nr. 71/1937.   **Andelsselskabet Krusbjerg Vandværk**
                                (Poul Jacobsen)

m o d

Ulstrup Maskinfabrik (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt Appellanten vedblivende er bundet ved en med Indstævnte indgaaet Kontrakt.

Vestre Landsrets Dom af 25. Januar 1937 (I. Afd.): De Sagsøgte, Andelsselskabet Krusbjerg Vandværk, bør anerkende at være bunden ved den forømmeldte af dem med Sagsøgerne, Ulstrup Maskinfabrik, afsluttede Kontrakt af 14. Februar 1936. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne 350 Kr., der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I den mellem Selskabet og den indstævnte Maskinfabrik afsluttede Overenskomst er det udtrykkelig fremhævet som en Forudsætning og Betingelse fra Selskabets Side for Entreprisen, at Selskabet kan opnaa et Laan til Forrentning og Afdragning i Løbet af en Periode paa 30 Aar paa Basis af en Rentesats af ikke over 5 pCt. aarlig. Som i Dommen nævnt har Varde Banks Afdeling i Ølgod, med hvilken Bankafdeling der af Selskabet er forhandlet om et Laan, forlangt en Rente af 5½ pCt. aarlig og derhos krævet, at alle Andelshavere tegnede sig som solidariske Selvskyldnere for Laanet, og Banken har, da Gaardejer Gravesen nægtede at underskrive som Selvskyldnerkautionsist, ikke villet yde Laanet.

Indstævnte har ikke gjort gældende, at Selskabet burde have søgt at opnaa Laan andetsteds, men mener, at Gaardejer Grave-sens Vægning ved at underskrive som Selvskyldnerkautionist er uberettiget og derfor uden Betydning for Selskabets Forpligtelser. Heri kan der imidlertid ikke gives Indstævnte Medhold. Lovenes § 6, hvortil Indstævnte særlig har henvist, bestemmer, at den til Andelsselskabets Formaal nødvendige Kapital skaffes til Veje ved et eller flere Laan, for hvilke saavel nuværende som fremtidige Andelshavere hæfter solidarisk, og ifølge § 16 er Medlemmerne solidarisk ansvarlige for Selskabets Forpligtelser. — Disse Bestemmelser maa imidlertid, som af Appellanten hævded, forstaaes som alene hjemlende en subsidiær Hæftelse for Medlemmerne.

Forsaavidt angaar Bankens Krav om en Rente af 5½ pCt. bemærkes, at det ikke er klargjort, at denne Forhøjelse af Renten ikke vilde medføre en forøget Byrde for Selskabet.

Da den af Selskabet for Entreprisen opstillede Betingelse om Opnaaelse af Laan paa nærmere angivne Vilkaar efter det anførte ikke er opfyldt, findes Selskabet med Føje at have sagt sig løs fra Kontrakten og Selskabets Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kr.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Andelsselskab Krusbjerg Vandværk, bør for Tiltale af Indstævnte, Ulstrup Maskinfabrik, i denne Sag fri at være.

I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 600 Kr. inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afslutning.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Vinteren 1935—36 kom Muremester Anders Mortensen og Smedemester Sigurd Hansen, begge af Krusbjerg, i Forbindelse med Viggo Petersen, der da som Repræsentant for Sagsøgerne, Ulstrup Maskinfabrik af Ulstrup, var beskæftiget med Anlæg af et Vandværk i Gaarde. Efter at Mortensen og Hansen havde beset dette, blev Muligheden for Anlæg af et lignende Vandværk i Krusbjerg taget op til Drøftelse, i hvilken Anledning Petersen sammen med Mortensen søgte at faa tegnet Interessenter i Krusbjerg paa en Liste med saalydende Overskrift:

» — — Undertegnede tegner sig herved som Andelshavere i Krusbjerg Vandværk med omtrentlige Haner og Ekstrahaner.

Som Sikkerhed for at nedenstaaende Afgifter ikke overskrides, stiller Ulstrup Maskinfabrik, der faar overdraget Arbejdets Udførelse, en Bankgaranti, hvis Størrelse fastsættes ved Forhandling mellem den valgte Bestyrelse og Ulstrup Maskinfabrik.

Hane Afgifter.

Kr. 35,00 for 1ste Hane — — —«

Det blev ved Tegningen tilkendegivet de paagældende, at Tegningen kun var foreløbig og først bindende, naar det ansøgte Selskab, Andelsselskabet Krusbjerg Vandværk af Krusbjerg, var stiftet. Eiter at 24 Personer havde tegnet sig, blev der ved Indkaldelse til en Generalforsamling gjort Skridt til Dannelselse af det sagsøgte Selskab, hvis Forhandlingsprotokol herom indeholder følgende Oplysninger:

»— — — Aaret 1936 den 14. Februar afholdtes stiftende Generalforsamling i Andelsselskabet Krusbjerg Vandværk.

Ulstrup Maskinfabrik redegjorde for almindelige Regler for et saadant Værks Udbygning og fremlagde Forslag til Love. Lovene vedtoges enstemmigt som i efterfølgende og der valgtes til Bestyrelse: Muremester Anders Mortensen, Smedemester Sigurd Hansen, Gaardejer Niels Chr. Gravesen — — —

Bestyrelsen konstituerede sig med Muremester Anders Mortensen som Formand.«

Det blev paa Generalforsamlingen drøftet, om ny Tegning var nødvendig, men for at undgaa Ulejligheden hermed enedes man om, at Tegningen paa den foreliggende Liste skulde anses bindende, med mindre vedkommende straks meldte sig fra, og herefter frattraadte seks af de 24 tegnede, medens to nye kom til. Samme Dag efter Generalforsamlingens Afholdelse underskrev den valgte Bestyrelse, som ifølge Lovens § 16 skulde varetage Selskabets Anliggender ved Afslutning af Kontrakt med Entreprenøren om Anlæggets Udbygninger, en Overenskomst med Sagsøgeren, i hvilken det bl. a. hedder:

»— — — og det er Mening, at Betalingen finder Sted ved, at Selskabet hertil optager et Laan til Forrentning og Afdragning i Løbet af en Periode paa 30 Aar. Det er en Forudsætning og en Betingelse fra Selskabets Side for nærværende Entreprise, at saadant Laan kan skaffes, og Entreprenøren gaar ikke i Gang med det egentlige Anlæg inden Selskabets Bestyrelse afgiver endelig Besked til Entreprenøren om, at Laanetilsagn foreligger over for Selskabet fra Pengeinstitut, Sparekasse eller lignende — — —

Efter den foreliggende Tegningsliste og Selskabets Love, skal Selskabets Medlemmer betale Afgift efter følgende Skala: Kr. 36,00 for første Hane — — —

Gennem disse Haneafgifter skal Selskabets Laan forrentes og afdrages i Løbet af en Periode paa 30 Aar paa Basis af en Rentesats af ej over 5 pCt. p. a. samt udrede Kr. aarlig som afsættes til Vedligeholdelse og Pasning af Pumpestation.

Idet Entreprenøren indestaar for, at Medlemmerne ikke skal betale mere end fornævnte Haneafgifter, skal Entreprenøren finde sig i ved Udbetaling af Entrepresesummen eventuelt kun at faa udbetalt en Del af Entrepresesummen, nemlig for det Tilfælde, at Tilslutningen til Selskabet ikke skulde vise sig tilstrækkelig stor til paa fornævnte Grundlag at forrente og afdrage den hele Anlægssum og svare fornævnte Afgifter. I saa Fald tilbageholdes den Del af Anlægssummen, som ikke vil kunne forrentes og amortiseres, med den foreliggende Tilslutning. Den

Del af Anlægssummen, som saaledes ikke maatte komme til Udbetaling til Entreprenøren i første Omgang, har denne til Gode og maa forbeholde sig betalt af Selskabet, efterhaanden som Selskabet ved fornyet Tilslutning af Forbrugere vil være i Stand til gennem nye Haneafgifter at dække det resterende — — —«

Ifølge Lovene for Andelsselskabet var Bestyrelsen bemyndiget til at tilvejebringe den til Arbejdets Udførelse nødvendige Kapital ved Optagelse af Laan, for hvilke samtlige Andelshavere hæftede solidarisk, og da der skulde bruges 20,000 Kr. i det nævnte Øjemed, henvendte Bestyrelsen sig til Varde Banks Afdeling i Ølgod, der under Forudsætning af, at alle Andelshavere tegnede sig som solidariske Selvskyldnere, var villig til at laane Selskabet det nævnte Beløb paa Vilkaar, at det forrentedes med den til enhver Tid gældende Bankrente, for Tiden 5½ pCt. og amortiseredes i 30 Aar. Laanet blev imidlertid ikke optaget, idet Banken, da fornævnte Gaardejer Gravesen nægtede at underskrive som Selvskyldnerkautionsist, ikke vilde yde det. Der fandt derefter forskellige Forhandlinger Sted mellem Gaardejer Gravesen og Sagsøgerne, som den 26. April 1936 tilskrev Gaardejer Gravesen saaledes:

»— — — I et Bestyrelsesmøde den 4. ds. paa Hotellet i Krusbjerg blev der fremsat Ønske om at faa afholdt et Møde med Andelshaverne forinden Arbejdet med Vandværkets Udbygning fortsættes.

Dette Møde blev afholdt den 24. ds. og ¼ af Medlemmerne var mødt og tilkendegav, at de ønskede Vandværket bygget færdigt snarest muligt og i Henhold til dette beder vi herved Bestyrelsen foretage det fornødne med Hensyn til Laanets Optagelse i Varde Banks Nordre Afdeling, Ølgod, hvor Laanet er Dem bevilget og omgaaende give os Besked.

Materialerne ligger klar til Afsendelse og Arbejdet vil blive fortsat straks — — —«

Herpaa svarede Gaardejer Gravesen i Skrivelse af 28. s. M., hvori det hedder: »— — — I Henhold til Deres Skrivelse af 26. April skal jeg meddele Dem følgende: Paa Grundlag af en foreløbig Tegningsliste, der udtrykkeligt var betegnet som ikke bindende blev der holdt et Møde paa hvilket en Bestyrelse nedsattes, der skulde arbejde videre med Sagen. Undertegnede blev valgt til Medlem af Bestyrelsen, men har ikke skrevet under paa den bindende Liste og er derfor i Overensstemmelse med de lovmæssige Forudsætninger løst fra enhver Forbindelse med denne Sag — — —«

Da der ikke senere af de Sagsøgte er gjort Forsøg paa at tilvejebringe den til Vandværkets Anlæggelse fornødne Kapital, har Sagsøgerne under nærværende Sag søgt de Sagsøgte til at anerkende, at de er bundne ved den med Sagsøgerne den 14. Februar 1936 afsluttede Kontrakt om Anlæg af det oftnævnte Vandværk.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundne for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte henvist til, at det i Kontrakten er fastsat, at det Laan, som skal optages af dem, gennem de fastsatte Haneafgifter skal forrentes og afdrages i Løbet af en Periode paa 30 Aar »paa Basis af en Rentesats af ikke over 5 pCt. p. a.« Denne Bestemmelse maa efter deres Formening for-

staas saaledes, at de Sagsøgte, dersom de, uanset at Rentefoden overstiger 5 pCt., ønsker Kontrakten gennemført, maa bære Merudgiften ved den forhøjede Rentefod. Paa den anden Side anser de Sagsøgte sig ikke pligtige til at optage Laan til højere Rente end 5 pCt., men mener, at de, naar Laan som i nærværende Tilfælde ikke kan opnaas til lavere Rente end $5\frac{1}{2}$ pCt., ikke er bundne ved Kontrakten. Heri kan det, efter hvad de videre har anført, ikke gøre nogen Forandring, af Sagsøgerne er villige til at beregne Rentabiliteten og dermed deres Krav efter Kontrakten paa Udbetaling af Anlægssummen paa Basis af den højere Rentefod, saaledes at den ikke kommer de Sagsøgte til Skade, idet de Sagsøgte betragter dette som en af Sagsøgerne foretaget ensidig Forandring af Kontrakten, hvorved den foreliggende Adgang til at sige sig løs fra Kontrakten berøves dem.

Efter Kontraktens samlede Indhold ligger det nærmest at antage, at den omhandlede Bestemmelse er truffet til Gunst for Sagsøgerne, saaledes at disse kun, dersom Laan kan opnaas til 5 pCt. er pligtige at udbygge Anlægget, men at de uanset en højere Rentefod er berettigede dertil, naar de til Laanets Forrentning og Amortisation fastsatte Haneafgifter ikke overskrides. Det vil derfor, da Sagsøgerne er villige til at beregne Rentabiliteten paa Basis af en Forrentningsafgift paa $5\frac{1}{2}$ pCt., ikke kunne antages, at de Sagsøgte af den anførte Grund kan betragte sig som løst fra Kontrakten.

Det sagsøgte Selskab har dernæst gjort gældende, at det kun under Forudsætning af, at det fik en rimelig Tilslutning af Medlemmer kan anses bundet ved Kontrakten, og at denne Forudsætning har svigtet. Det er i saa Henseende anført, at der efter Generalforsamlingens Afholdelse opstod Tvivl om, hvem der havde indmeldt sig, af hvilken Grund Medlemmerne blev anmodet om at underskrive de i Selskabets Forhandlingsprotokol indeholdte Love. Opfordringen blev imidlertid kun efterkommet af 14 Personer, og der kan saaledes kun regnes med, at Selskabet har 14 Medlemmer, hvilket formenten kan være en saa ringe Tilslutning, at Anlægget ikke bør udbygges.

Selv bortset fra, at de Sagsøgte mulig — under en særlig Sag — vil kunne kræve andre end de nævnte 14 Personer tilpligtede at vedstaa deres tidligere Tegning, vil der under Hensyn til den Risiko, Sagsøgerne har paataget sig med Hensyn til Anlæggets Rentabilitet, ikke kunne gives de Sagsøgte Medhold i det herom anførte.

Da der ejheller iøvrigt af de Sagsøgte er anført noget, der kan begrundes deres Frifindelsepaastand, vil de være at dømme i Overensstemmelse med den af Sagsøgerne nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgerne med 350 Kr.

Fredag den 26. November.

Nr. 35/1937. Garvermester **Conrad Frandsen** (Schjørring)
m o d

Aktieselskabet **Svendborg Fingarveri** (Gamborg),

betræffende Erstatning for Afskedigelse.

Østre Landsrets Dom af 7. December 1937 (VI. Afd.): Sagsøgte, Garvermester Conrad Frandsen, bør til Sagsøgerne, A/S Svendborg Fingarveri betale 8196 Kr. 46 Øre med Renter heraf 5½ pCt. aarlig fra 1. April 1936, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 1000 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. Der tillægges i Salær og Godtgørelse for Udlæg Overretssagfører Flening, Svendborg, der har været beskikket for Sagsøgte for Underretten 218 Kr. og Overretssagfører Ørum, der har været beskikket for Sagsøgte for Landsretten 212 Kr., hvilke Beløb udredes af det Offentlige.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.
I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at der tillægges ham et Beløb efter Rettens Skøn, dog ikke udover 50.000 Kr. med Renter, medens Indstævnte paastaar Appellanten dømt til at betale 8696 Kr. 46 Øre med Renter 5½ pCt. aarlig af 8196 Kr. 46 Øre fra 1. April 1936 og 6 pCt. aarlig af 500 Kr. fra 29. December 1936 til Betaling sker.

Fem Dommere finder det ikke ved det fremkomne tilstrækkelig godtgjort, at Appellanten har gjort sig skyldig i saa alvorlig Forsømmelighed, at det kunde berettigede det indstævnte Selskab til at afskedige ham trods den ham tilkommende Uopsigeligheid i 10 Aar. De bemærker herved, at det vel af Skønsmændenes Udtalelser fremgaar, at de dem foreviste Skind i stort Omfang har været behæftet med Fabrikationsfejl, men at Skønsmændene i deres Udtalelser i Virkeligheden stiller det hen i det uvisse, om og eventuelt i hvilket Omfang Fejlene maa tilskrives Forsømmelighed fra Appellantens Side. De bemærker videre, at medens alt Vand til Garveriet nu efter at Garveriets Brønd er blevet boret dybere, tages fra Brønden, blev Vandet i Appellantens Tid efter de foreliggende Oplysninger delvis taget fra en Bæk, hvilket muligvis ikke har været uden Indflydelse paa Garvningens Udfald. De lægger endvidere Vægt paa, at Appellanten efter den fra Bestyrelsens Formands Side i Efteraaret 1935 skete Paatale angaaende Arbejdstiden maa antages ikke at være mødt for sent om Morgenen, og de finder det ikke godtgjort, at hans Fraværelser i Dagens Løb har haft et saadant Omfang, at de kunde begrunde en Ophævelse af Kontrakten, hvorved bemærkes, at det ikke kan

antages at have været Meningen, at Appellanten overhovedet ikke maatte forlade Fabriken i Arbejdstiden.

Ved Fastsættelsen af Størrelsen af den Appellanten tilkommende Erstatning vil disse Dommere tage i Betragtning, at Appellanten har faaet sin Arbejdskraft frigjort, og at hans Krav i væsentlig Grad hviler paa Tantiëmberegning. Erstatningen vil de herefter fastsætte til et saadant Beløb, at der efter at Indstævntes af Appellanten godkendte Tilgodehavende af 8696 Kr. 46 Øre med Renter er kommet til Fradrag, udkommer til Appellanten en Sum af 8000 Kr., af hvilket Beløb der vil være at svare Renter som af Appellanten paastaet.

Sagens Omkostninger vil de paalægge Indstævnte at betale for begge Retter efter Reglerne for beneficerede Sager i Forhold til en Sum af 8000 Kr., herunder, foruden de i Landsrettens Dom anførte Salærer m. v., i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Schiørring 500 Kr. og til Højesteretssagfører Cohns Bo 100 Kr.

Fire Dommere stemmer for at stadfæste Landsrettens Dom i Henhold til dens Grunde.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aktieselskabet Svendborg Fin-
garveri, bør til Appellanten, Garvermester
Conrad Frandsen, betale 8000 Kr. med Renter
heraf 5 pCt. aarlig fra den 7. Maj 1936 til Beta-
ling sker.

Indstævnte betaler derhos de Afgifter som
i Forhold til en Sum af 8000 Kr. skulde erlæg-
ges og Godtgørelse for det stemplede Papir,
som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke
havde haft fri Proces for begge Retter samt i
Salær og Godtgørelse for Udlæg til Overrets-
sagfører Flening, Svendborg, og Overretssag-
fører Ørum henholdsvis 218 Kr. og 212 Kr. og i
Salær for Højesteret til Højesteretssagfører
Schiørring og Højesteretssagfører Cohns Bo
henholdsvis 500 Kr. og 100 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter
denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Færdig fra Trykkeriet den 15. December 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 26

Fredag den 26. November.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1931 blev det Sagsøgte Garvermester Conrad Frandsen da tilhørende Garveri i Svendborg stillet til Tvangsauktion. Paa Foranledning af Fabrikant Jens Weimann, Odense, der havde en mangeaarig Forretningsforbindelse med Sagsøgte, dannedes da det sagsøgende Selskab A/S Svendborg Fingarveri med en Aktiekapital af 50.000 Kr. — senere i 1933—34 udvidet til 90.000 Kr. —, og dette overtog Garveriet. Fabrikant Jens Weimanns Søn Svend Weimann ansattes som Direktør, og ved Kontrakt af 22. September 1931 antoges Sagsøgte som Garvermester og Farvemester. Lønnen fastsattes til 100 Kr. pr. Uge, — dog for det første Forretningsaar 125 Kr. —, at udbetale hver Uge, hvortil kom Tantième, nemlig Halvdelen af Nettooverskudet, efter at der var foretaget Henlæggelser og Afskrivinger og udbetalt Aktionærerne 10 pCt. i Udbytte, dog med en vis Begrænsning, hvis Tantièmen blev over 10.000 Kr. Tantièmen skulde udbetales med $\frac{1}{12}$ maanedlig den 1ste i hver Maaned efter, at der var afholdt Generalforsamling. Kontrakten kunde opsiges med 1 Aars Varsel, men var fra begge Sider uopsigelig i 10 Aar. I Kontraktens Post 1 hedder det:

»Aktieselskabet antager Garvermester C. Frandsen som Garvermester og Farvemester. Han er forpligtet til at deltage i Virksomheden i den Tid, Fabriken arbejder, og han skal stille sin fulde Arbejdskraft og Erfaring til Disposition for A/S, saaledes at det ikke er ham tilladt at have andre Erhverv eller deltage direkte eller indirekte i Forretninger udenfor Virksomheden.

Endvidere er han pligtig at deltage i Indkøb af Raavarer og alle andre til Fabrikationen nødvendige Varer og til at sætte de Folk, som Selskabet ønsker, ind i Fabrikationens og Virksomhedens forskellige Grene.«

Da Sagsøgte havde adskillig Gæld, og det var af Betydning at skaffe ham Arbejdsro, betalte Sagsøgerne forskellige Sagsøgte paa hvilende Gældsposter, og Sagsøgte udstedte i den Anledning den 19. April 1932 et Gældsbrev, hvorved han erkendte at skyldte Sagsøgerne 13.054 Kr. 15 Øre. I Gældsbrevet var bl. a. bestemt, at det skyldige Beløb skulde afdrages aarlig med mindst 50 pCt. af Sagsøgtes Tantième, at Gælden var forfalden, hvis Sagsøgte paa Grund af egen Misligholdelse fratraadte sin Stilling, at Sagsøgerne til Betaling af Renter af Sagsøgtes Laan i Kreditforeningen tilbageholdt 25 Kr. ugentligt

af Sagsøgtes Ugeløn, og at Gælden var forfalden, saafremt nogen Kreditor foretog Arrest, Udlæg eller anden Retsforfølgning hos Sagsøgte.

Virksomheden drevs derefter saaledes, at der i Udbytte til Aktionærerne udbetaltes for 1931/32: 5 pCt., 1932/33: 10 pCt., 1933/34: 8 pCt., 1934/35: 8 pCt., medens der i 1935/36 var et mindre Underskud. I samtlige Driiftsaar 1931/32 til 1934/35 beregnedes der Sagsøgte Tantième uden Hensyn til, om Aktionærernes Udbytte naaede 10 pCt., og der beregnedes Sagsøgte ogsaa efter Udløbet af det første Driiftsaar en Ugeløn paa 125 Kr., hvoraf dog 25 Kr. tilbageholdtes og anvendtes til Betaling af Renter af Sagsøgtes Kreditforeningslaan.

Imidlertid opstod der efterhaanden hos Sagsøgerne stærk Misfor nøjelse med den Maade, hvorpaa Sagsøgte passede sit Arbejde, og hertil kom, at Sagsøgte vedblivende i den Grad havde Uorden i sine private økonomiske Forhold, at der i Begyndelsen af 1936 for Sagsøgerne anmeldtes en af Sagsøgte givet Transport paa Gage og Tantième, samt at der foretoges Udlægs- og Udpantningsforretninger hos Sagsøgte. Ved Skrivelse af 30. Marts 1936 opsagde Sagsøgerne derefter Sagsøgte til øjeblikkelig Fratrædelse, og Sagsøgte iratraadte derpaa sin Stilling.

Da Sagsøgerne ved de til Betaling af Sagsøgtes Gæld m. v. foretagne Udbetalinger havde et Tilgodehavende hos Sagsøgte, og da de ønskede konstateret, at Sagsøgte havde gjort sig skyldig i Misligholdelse af Kontrakten af 22. September 1931, har de anlagt nærværende ved Retten for Svendborg Købstad m. v. forberedte Sag, hvorunder de nedlægger Paastand om, at Sagsøgte dømmes til at betale dem 8196 Kr. 46 Øre med Renter 5½ pCt. aarlig fra Stævningens Dato den 1. April 1936.

Sagsøgte, hvem der er meddelt fri Proces, erkender at skylde dette Beløb, men nedlægger Paastand om, at Sagsøgerne dømmes til at betale ham 62.112 Kr. 21 Øre med Renter 5 pCt. aarlig fra den 7. Maj 1936 i Anledning af, at Sagsøgerne uberettiget har afskediget ham. Sagsøgte opgør det krævede Beløb saaledes:

Løn i 5 Aar 4 Maaneder a 125 Kr. pr. Uge.....	34.666 Kr. 66 Øre
Tantième i 6 Aar beregnet paa Grundlag af Tantième	
i Aarene 1931/32—1934/35	27.445 — 55 —

62.112 Kr. 21 Øre.

Der er derhos af Sagsøgte nedlagt nogle subsidiære Paastande.

Sagsøgerne paastaar sig frifundet med Hensyn til det af Sagsøgte saaledes fremsatte Krav og gør i den Anledning nærmere gældende, at Sagsøgte, hvem hele Ansvar for Virksomhedens garverimæssige Side har paahvilet, da Direktør Svend Weimann ikke er uddannet som Garver, efterhaanden i overordentlig Grad har forsømt sit Arbejde, og at dette har haft et daarligt Driiftsresultat til Følge. Det er saaledes meget hyppigt sket, at Sagsøgte om Morgen en først har indfundet sig i Garveriet efter Arbejdstidens Begyndelse, og at han i Dagens Løb ofte uden gyldig Grund har været fraværende fra Garveriet i flere Timer. Som Følge heraf har Arbejderne ikke kunnet faa Besked om, hvad de skulde foretage sig, og Skind, der var blevet lagt frem, for at Sagsøgte

skulde sortere dem, er ikke blevet sorteret, men er atter lagt i Vand, hvad der dels har medført Spild af Arbejdstid, dels bevirket Forringelse af Skindene, der paa dette Tidspunkt af Garveprocessen ikke kan taale at ligge udsat for Luftens Paavirkning. Endvidere har Sagsøgtes personlige Interesse for en bestemt Arbejderske været uheldig. Som Følge af Sagsøgtes Forsømmelighed har et uforholdsmæssigt stort Antal af de fremstillede Skind været behæftet med Fabrikationsfejl, og Fremstillingen af forskellige mere specielle Skind (Mocca-Skind og Handskeskind) har delvis maattet opgives. Sagsøgtes Forhold er derhos saameget mere graverende, som hans Forsømmelighed gentagne Gange er blevet paatalt, bl. a. to Gange af Sagfører Joh. Barfoed, der er Medlem af Selskabets Bestyrelse, og gentagne Gange af Formanden for denne, Fabrikant Jens Weimann, der senest i Efteråret 1935 alvorligt paalagde Sagsøgte, at han maatte overholde Arbejdstiden, og tilkendegav ham, at han ved ikke at overholde Arbejdstiden gjorde sig skyldig i Kontraktbrud. Under Hensyn hertil hævder Sagsøgerne, at der fra Sagsøgtes Side foreligger en saadan Misligholdelse af Kontrakten, at de har været berettigede til at hæve den. Med Hensyn til Størrelsen af den af Sagsøgte krævede Erstatning gør Sagsøgerne endelig gældende, at denne er ansat alt for højt, idet der maa regnes med, at Sagsøgte har faaet sin Arbejdsevne til Disposition, samt at Ugelønnen kun var 100 Kr.

Under Sagens Forberedelse er der optaget retsligt Syn og Skøn med Hensyn til en Del af de Skind, der er fremstillet i Sagsøgtes Tid, og af Syns- og Skønsmændenes Udtalelser fremgaar, at de dem foreviste Skind i stort Omfang var behæftede med Fabrikationsfejl, og at Ansvarret i et vist Omfang maatte paahvile Garvermesteren, og at der maatte være udvist Forsømmelighed fra dennes Side, hvis Skind med saadanne Fejl hyppigt forekom i større Mængde.

Der er dernæst under Sagens Forberedelse foruden af Sagsøgte som Part afgivet Forklaring som Vidner af Sagfører Joh. Barfoed, Fabrikant Jens Weimann og Direktør Svend Weimann samt af 26 Personer, der har arbejdet i Garveriet eller paa Kontoret. Af de sidstnævnte Vidners Forklaring fremgaar, at Sagsøgte ofte er kommet for sent om Morgenens, og at han ofte i lang Tid har været fraværende fra Garveriet i Dagens Løb, samt at han har udvist Forsømmelighed ved Sorteringen af Skind.

Sagsøgte, der ikke vil benægte, at han i et vist Omfang først er kommet efter Arbejdstidens Begyndelse, og at han til Tider har forladt Garveriet i Arbejdstiden, hævder, at disse Forhold, naar der tages Hensyn til det store Arbejde, han har udført i Virksomhedens første Aar, og til, at hans Fraværelse kun har været af kort Udstrækning, ikke kan karakteriseres som Forsømmelighed. Han bestrider derhos, at de Fabrikationsfejl, der er fremkommet, skyldes Forsømmelighed fra hans Side, idet Fabrikationsfejl altid vil forekomme, og at det skyldes Forhold, for hvilke han ikke har Ansvarret, f. Eks. de indkøbte Varers Kvalitet, hvis der har været uforholdsmæssig mange Fabrikationsfejl. Han erkender, at han blev advaret af Fabrikant Jens Weimann, men han benægter, at denne har brugt Udtrykket Kontraktbrud. Til Bevis

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Apotheker G. Rasmussen, til Indstævnte, Direktør E. Quist, med 600 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved »betinget Skøde« af 17. Oktober 1931 og »endeligt Skøde« af 1. December 1931 købte Sagsøgeren, Apotheker G. Rasmussen, »Aalborg Løveapothek« af Apotheker Schmidt for en samlet Købesum af 1.050.000 Kr., og samtidig solgte han Grenaa Apothek til Apotheker I. L. Hansen for en samlet Købesum af 725.000 Kr.; ved begge disse Handler var Sagsøgte, Direktør E. Quist medvirkende, og da Handlerne var endeligt afsluttet, fik han som Salær for sin Virksomhed udbetalt 2700 Kr. af Sagsøgeren og samme Beløb fra den anden Side.

Under nærværende ved Retten for Odense Købstad forberedte Sag har Sagsøgeren nu anbragt, at han, medens Forhandlingerne om Købet og Salget af de to Apotheker stod paa, gik ud fra, at Sagsøgte alene optraadte som hans, Sagsøgerens Tillidsmand, at han derfor navnlig ogsaa regnede med, at de Oplysninger, han fik fra Sagsøgte om »Løve-Apotheket« i Aalborg, var rigtige og hvilede paa Undersøgelser, foretaget af Sagsøgte selv paa Stedet, herunder bl. a. navnlig paa Undersøgelser af Apothekets forskellige Forretningsbøger, at det imidlertid senere har vist sig, at Sagsøgte tillige optraadte som Kommissionær for Sælgeren, Apotheker Schmidt i Aalborg, og at det var fra denne sidstnævnte Sagsøgte havde samtlige de Oplysninger, han gav Sagsøgeren om Apotheket i Aalborg, uden at han (Sagsøgte) selv foretog Undersøgelser af nogen Art, samt at det yderligere har vist sig, at en enkelt af disse Oplysninger, nemlig om Apothekets Vareprocent, som var af væsentlig Betydning for hele Handelen, var urigtig.

Under Henviisning hertil har Sagsøgeren paastaet Sagsøgte tilpligtet at tilbagebetale ham de nævnte 2700 Kr. med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg, den 14. Marts 1936, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det bl. a., at Tanken om Køb og Salg af de to Apotheker oprindelig opstod under et Besøg, som Apotheker Hansen, der i sin Tid havde været Ejer af »Løve-Apotheket« i Aalborg, og som endnu havde betydelige Interesser i dette, i Sommeren 1931 aflagde hos Sagsøgeren, og Apotheker Hansen, der under Sagen har afgivet Forklaring inden Retten som Vidne, har herom bl. a. forklaret, at han, da Sagsøgeren berørte Spørgsmaalet, om hvorvidt der var Chance for, at han kunde købe Apotheket i Aalborg, svarede, at det kunde han rimeligvis nok, men han (Sagsøgeren) »maatte henvende sig til cand. pharm. Qvist (Sagsøgte), som havde med Sagen at gøre«.

Videre har Sagsøgte, der under Sagen har afgivet Partsforklaring, bl. a. forklaret, at han af Apotheker Hansen fik at vide, at man muligt kunde faa »Løve-Apotheket« i Aalborg solgt til Sagsøgeren og samtidig ordne en Handel om Grenaa Apothek; paa Grundlag heraf telefonerede han til Sagsøgeren og spurgte, om han var Liebhaber til »Løve-Apotheket«, idet han sagde, at han »havde dette i Kommission fra Apotheker Schmidt«; samtidig spurgte Sagsøgte, om han eventuelt ogsaa maatte ordne Handelen for Sagsøgeren.

Naar hertil kommer, at begge Salgsdokumenter bl. a. indeholder en Bestemmelse om, at »Kommissionssalær og Sagsførersalær deles lige mellem Parterne«, i Henhold til hvilken Bestemmelse Sagsøgte netop fik udbetalt 2100 Kr. af hver af Parterne i Handelen om Aalborgapotheket og 600 Kr. af hver af Parterne i Handelen om Apotheket i Grenaa, finder Retten det tilstrækkeligt godtgjort, at Sagsøgeren ikke har haft Føje til at gaa ud fra, at Sagsøgte alene optraadte som hans Tillidsmand, ligesom han ejheller ses at have haft Føje til at gaa ud fra, at Sagsøgte personlig vilde paatage sig en Garanti for Rigtigheden af de meddelte Oplysninger.

Herefter vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 300 Kr.

Nr. 215/1937. Politidirektøren i København (Bang efter Ordre)

o m

Umyndiggørelse af Musiker Robert Louis Arthur Hansen (Meyer efter Ordre).

Østre Landsrets Kendelse af 15. September 1937 (V Afd.):

Under nærværende Sag har Politidirektøren i København som Stedets Øvrighed fremsat Begæring om Umyndiggørelse i saavel formueretlig som i personlig Henseende af Musiker Robert Louis Arthur Hansen, født den 11. Juli 1880.

Retslægeraadet har i en Erklæring af 11. September 1937 udtalt, at ovennævnte Musiker Hansen efter det foreliggende er sindssyg, lidende af Forrykthed. Da hans Adfærd til Tider er saaledes, at Forulempelser af Omgivelserne kan nødvendiggøre Foranstaltninger overfor hans Person, maa det anses for formaalstjenligt, at han umyndiggøres i saavel formueretlig som i personlig Henseende.

Da Musiker Robert Louis Arthur Hansen paa Grund af Sindssygdом maa anses uskikket til at varetage sine Anliggender i begge de nævnte Henseender,

b e s t e m m e s :

Musiker Robert Louis Arthur Hansen umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende. Saa vil han og til det offentlige

have at betale den Retsafgift, som vilde have været at erlægge, hvis Politidirektøren i København ikke havde haft fri Proces, samt have at betale i Salær til den for Politidirektøren i København beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Sigurd Bruun, 60 Kr., og i Salær til den for ham beskikkede Sagfører, Overretssagfører H. Repsdorff, 60 Kr.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse.

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret. Ved Højesteret deltager 3 Dommere i Afgørelsen. I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Otto Bang og Karsten Meyer hver 80 Kr., der udredes af det offentlige.

Torsdag den 2. December.

Nr. 103/1937. Chauffør **Jens Peter Stoustrup**, Entreprenør **S. Madsen** og Forsikringsaktieselskabet »**Danske Phønix**« (Overretssagfører Knud Werner)

mod

Falcks Redningskorps, Aktieselskab (Bache),

betræffende Erstatning for Skade ved Automobilsammenstød.

Dom afsagt af Retten for Sønderborg Købstad m. v. den 27. April 1936: Tiltalte Jens Peter Stoustrup bør for det Offentliges Tiltale, og han, Entreprenør S. Madsen og Forsikringsaktieselskabet »Danske Phønix« for Tiltale af Falcks Redningskorps, Aktieselskab i denne Sag fri at være.

Vestre Landsrets Dom af 14. December 1936 (III Afd.): De Indstævnte, Chauffør Jens Peter Stoustrup, Entreprenør S. Madsen og Forsikrings A/S Danske Phønix, bør een for alle og alle for een til Appellanterne, Falcks Redningskorps, København, A/S, betale 3458 Kr. 87 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. fra den 22. Maj 1936, indtil Betaling sker, og Sagens Omkostninger for Landsretten med 450 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Paadømmelsen har elleve Dommere deltaget.

Indstævnte har alene paastaet Stadfæstelse.

Da Indstævntes Ambulance ikke findes at have signaliseret paa behørig Maade og ikke at have kørt med den efter Forholdene i det vanskeligt overskuelige Vejkryds nødvendige Forsigtighed, findes Hovedskylden for Sammenstødet at paahvile Ambulancen.

Under Hensyn til, at Chauffør Stoustrup ved sin Kørsel fra den mindre befærdede Gade ud i Hovedgaden ikke har anvendt fornøden Agtpaagivenhed og som Følge heraf ikke rettidig har set Ambulancen og holdt tilbage for den, har han dog ogsaa ved sin Kørsel medvirket til Sammenstødet, og hver Part findes derfor efter det om Skadernes Størrelse oplyste passende at burde bære sin Skade.

Herefter vil Underrettsdommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, kunne stadfæstes.

I Sagsomkostninger for Landsretten og Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne 600 Kr.

Thi kendes for Ret:

Underrettsdommen bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Landsretten og Højesteret betaler Indstævnte, Falcks Redningskorps, Aktieselskab, til Appellanterne, Chauffør Jens Peter Stoustrup, Entreprenør S. Madsen og Forsikringsaktieselskabet »Danske Phønix«, 600 Kr., der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 6. Marts 1936 er der rejst Tiltale mod Chauffør Jens Peter Stoustrup af Vollerup for Overtrædelse af Lov-Bek. Nr. 131 af 14. April 1932 (Motorloven) § 29, Stk. 1, og Lov om Færdsel Nr. 129 af s. D. § 11, Stk. 1, Pkt. 3, og Stk. 2, Pkt. 2, derved, at han den 4. Februar 1936 Kl. ca. 10½ Form. har ført den Entreprenør S. Madsen tilhørende Lastbil Æ 1842, der var ansvarsforsikret i Forsikringsaktieselskabet »Danske Phønix«, fra Møllegade her i Byen ud i Perlegade uden at være tilstrækkeligt agtpaagivende og uden at udvise den ved Kørsel fra en mindre befærdet til en mere befærdet Gade fornødne Forsigtighed og uden at nedsætte Hastigheden saa meget, at Standsning kunde ske, inden Køretøjet naaede ind paa Perlegades Kørebane, hvorhos han undlod at holde tilbage for den fra venstre Side ad Løngangen i Retning mod Alsgade kommende Ambulancebil Æ 3149, der tilhørte Falcks Redningskorps Aktieselskab, og førtes af Chauffør Jes Heinrich Hansen, der havde givet behørigt Signal, hvilket havde til Følge, at Motorvognene stødte sammen.

Herved opstod der paa Lastbilen en Skade, stor 959 Kr. 60 Øre, og paa Ambulancebilen en Skade, stor 4931 Kr. 70 Øre (heri indbefattet for Afsavn 300 Kr.), hvorhos den paa Ambulancebilen værende Elev Jørgen Oluf Basse fik en mindre legemlig Beskadigelse, for hvilken der dog ikke kræves nogen Erstatning. Medens der nu ikke er nogen Uenighed om de nævnte Beløbs Størrelse, paastaar Redningskorpset Tiltalte, Ejeren Madsen og »Danske Phønix« in solidum tilpligtet at erstatte Skaden paa Ambulancen, hvorimod Tiltalte paastaar sig fri-fundet, ogsaa for Straf, medens »Danske Phønix« paastaar, at der i Henhold til Motorlovens § 38, Stk. 4, foretages en Fordeling af den samlede Skade, saaledes at Beløbet 959 Kr. 60 Øre, der er betalt af »Danske Phønix«, herved tages i Betragtning. Af Entreprenør Madsen er der ikke nedlagt nogen Paastand.

Tiltalte, der nægter sig skyldig i nogen Overtrædelse, har forklaret, at han kom kørende ad Møllegade — der ligger omtrent i Forlængelse af Perlegade, medens Alsgade ligger i Forlængelse af Løngangen, saaledes at Krydset omtrent har Form af et romersk 10-Tal — med en Hastighed af ca. 15 km, og da han naaede Krydset, saa han Ambulancen komme fra Løngangen, og saa at sige samtidig, men dog efter, at han havde set den, hørte han dens Signal. Afstanden mellem dem var da ca. 12 m, og han bremsede straks op, men Sammenstødet kunde ikke undgaas, uagtet Lastbilen holdt helt stille, da det skete, idet Ambulancen i Forbifarten fik fat i Lastbilens Kofanger. Han har ikke hørt noget Signal fra Ambulancen tidligere end det nysnævnte og har herved bemærket, at han maatte skifte Gear i Møllegade, hvilket medfører meget Spektakel. Forinden han saa Ambulancen, havde han set ud til højre Side, om der kom noget fra Alsgade, og først derefter saa han til venstre.

Til denne Forklaring bemærkes, at det ved en foretaget Besigtigelse af Aastedet er konstateret, at Oversigtsforholdene er saaledes, at man fra Munden af Møllegade saa godt som intet kan se af Løngangen og omvendt, medens man ca. 10 m længere fremme fra Munden, d. v. s. ca. 20 m fra en omtrent midt i Krydset staaende Færdselsøjle, kan se ca. 40 m ned ad Løngangen. Kort efter Uheldet konstateredes der et Bremsespor 1,70 m langt efter Lastbilen.

Formand Viggo Hougaard, der sad ved Siden af Tiltalte, har som Vidne forklaret, at Lastbilen kørte med 10—15 km's Hastighed, og at han kun har hørt eet Signal, nemlig lige før Paakørslen.

Føreren af Ambulancen, Hansen, har forklaret, at han kom kørende mod Krydset med 45 km Hastighed og først saa Lastbilen, da han selv var i Munden af Løngangen; han regnede med, at den vilde holde tilbage, men bremsede dog som en Forsigtighedsforanstaltning; i samme Øjeblik skete Paakørslen. Det var Elev Basse, der sad ved Siden af ham, der betjente Udrykningssignalthornet, hvilket han gjorde uafbrudt, og Vidnet ved bestemt, at der er afgivet et Signal, efter at de havde passeret Brandtsgade — der ligger ca. 120 m fra Færdselsøjen — og før det Signal, der blev givet i Udmunden af Løngangen.

Basse har forklaret i det væsentlige i Overensstemmelse hermed.

Købmand Heinrich Sisseck har som Vidne forklaret, at han fra sin Ejendom ca. 20 m fra Færdselssøjlen (i Retning ad Alsgade) saa Ambulancen komme frem i Løngangen paa et Sted, der ligger ca. 200 m borte (altsaa ca. 180 m fra Søjlen), og den gav da et Signal; derefter gav den ikke noget Signal før lige forinden Sammenstødet, hvilket Vidnet er sikker paa, fordi han hørte Lastbilen komme fra Møllegade og derfor tænkte ved sig selv: »bare han (Ambulancen) nu vilde give Signal«, hvilket Vidnet undrede sig over, at den ikke gjorde.

Rigtigheden af denne Vidneforklaring bestyrkes væsentlig af en af Fabriksarbejder Christian Kock afgiven Forklaring og — omend i mindre Grad — af flere andre Vidners Forklaringer.

Paa Grundlag heraf finder Retten det tilstrækkeligt godtgjort, at der i hvert Fald paa den sidste 100—150 m lange Strækning af Løngangen inden Krydset ikke er afgivet noget Signal før det Signal, der blev afgivet 10 à 20 m før Færdselssøjlen.

Efter det saaledes foreliggende ses der ikke af Tiltalte at være udvist nogen Overtrædelse af Motorloven og Færdselsloven, idet det navnlig ikke er godtgjort, at han har kørt hurtigere end, at han kunde være standset, inden han naaede ind paa Kørebanen af Løngangen—Alsgade, saafremt dette havde været fornødent; dette sidste maa bedømmes efter, om samtlige foreliggende Omstændigheder gav eller burde give ham Anledning til at foretage en saadan Standsning, hvilket ikke skønnes at have været Tilfældet.

Det ses heller ikke med Rette at kunne bebrejdes ham, at han ikke har været tilstrækkelig agtpaagivende overfor den fra venstre Side kommende Ambulance, hvorfra han ikke havde hørt noget Signal, specielt heller ikke, fordi han først havde sin Opmærksomhed henvendt paa, om der kom noget fra hans højre Side.

Tiltalte vil herefter være at frifinde for Straf.

Med Hensyn til Erstatningsspørgsmaalet bemærkes, at naar Tiltalte ikke i Tide har hørt noget Signal fra Ambulancen — bortset fra det, der blev afgivet paa Hjørnet, og som ikke kan komme i Betragtning, fordi det blev for sent afgivet — fordi der, (som det, som nævnt, maa antages) ikke er blevet afgivet et saadant rettidigt Signal, og naar han har bremsset, saasnart han saa og burde se Ambulancen, og naar han endelig ikke har kørt hurtigere, end det maa antages, at han har gjort, skønnes han at have udvist al den Agtpaagivenhed og Omhu, der udkræves ved Benyttelsen af Motorkøretøjer, jfr. Motorlovens § 38, Stk. 1, idet han ikke kan have været pligtig at regne med, at et andet Motorkøretøj vilde passere det paa Grund af Oversigtsforholdene ret vanskelige Kryds med en Fart af 45 km uden at give tydelige og vedholdende Signaler, selv om dette Køretøj i Henhold til Reglen i Færdselslovens § 11, Stk. 2, maatte have Forkørselsret, hvilken Ret netop har behørig Signalgivning til Forudsætning.

Tiltalte vil derfor ogsaa være at frifinde med Hensyn til Erstatningspaastanden, hvoraf følger, at Redningskorpsets Paastand i det hele ikke kan tages til Følge.

Da der ikke er nedlagt nogen Paastand hverken til Straf eller Erstatning mod Føreren eller Ejeren af Ambulancen, kan Retten ikke

under denne Sag udtale nogen Dom om, hvorvidt det maa anses for forsvarligt eller ej, at Føreren af Ambulancen i meget stærk Fart, jfr. Motorlovens § 27, Stk. 2 og 3, har nærmet sig et ikke helt overskueligt Gadekryds og undladt over en længere Strækning inden Krydset at give Advarselssignaler.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Sønderborg Købstad m. v. den 27. April 1936 afsagte Dom er paaanket af Appellanterne i den borgerlige Retsplejes Former, forsaavidt Erstatning angaar.

Efter Sagens Oplysninger maa det antages, at Indstævnte Stoustrup burde være blevet opmærksom paa Ambulancen saa betids, at han, der kom kørende med en Fart af 15 km i Timen, og hvis Automobil var forsynet med 4 Hjulsbremses, kunde have standset sin Vogn, forinden den kom ind i Ambulancens Kørebane. Herefter findes der at maatte paalægges nævnte de Indstævnte Ansvar for Sammenstødet. Idet det imidlertid ikke kan anses godtgjort af Appellanterne, at der under Udrykningen er blevet signaleret behørigt paa den sidste Strækning før Gadekrydset, findes der at maatte paalægges Appellanterne Medansvar for Sammenstødet.

Idet Ansaret for den samlede Skade 5891 Kr. 30 Øre findes at burde paalægges Appellanterne med $\frac{1}{4}$ og de Indstævnte med $\frac{3}{4}$, vil de Indstævnte in solidum have at betale til Appellanterne 3458 Kr. 87 Øre, hvoraf de efter derom nedlagt Paastand vil have at svare Renter 5 pCt. p. a. fra den 22. Maj 1936, indtil Betaling sker.

De Indstævnte vil ligeledes in solidum have at betale Sagens Omkostninger her for Retten til Appellanterne med 450 Kr.

Nr. 33/1937. Stud. pharm. **Alf Moritzen** (Henriques efter Ordre)

m o d

Apoteker **Ejnar Gottlieb** (Steglich-Petersen),

betræffende Erstatning for Ophævelse af Discipelforhold.

Østre Landsrets Dom af 9. Oktober 1936 (VI Afd.): Sagsøgte, Apoteker Ejnar Gottlieb, bør til Sagsøgeren, stud. pharm. Alf Moritzen, betale 500 Kr. med Renter 5 pCt. aarlig fra den 31. December 1935, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 150 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Seks Dommere stemmer for at tage Indstævntes Paastand til Følge og at hæve Sagens Omkostninger for begge Retter.

Fire af disse Dommere finder, at der maa gives Indstævnte Medhold i, at en Opretholdelse af Discipelforholdet efter at Appellanten, paa Trods af Indstævntes bestemte Advarsel, havde nægtet at efterkomme Indstævntes Forbud mod at han afholdt det paagældende Møde, vilde medføre saa alvorlige Ulemper for Apoteket og Apotekerens hele Stilling, ogsaa udenfor Lærlinge-forholdet, at Indstævnte findes at have været berettiget til straks at hæve Discipelforholdet uden videre Varsel eller Opsigelse.

Der er herved bortset fra, om den i dette Tilfælde temmelig løse og ubestemte Aftale om dette Forhold kunde have været frit opsagt af Indstævnte med 1 Maanedes Varsel eller ikke.

Disse Dommere vil herefter tage Indstævntes Paastand, der ligesom for Landsretten kun gaar ud paa Frifindelse mod Betaling af 1 Maanedes Gage, 30 Kr., til Følge.

To af nævnte seks Dommere finder, at Indstævnte under Hensyn til det nære personlige Forhold, som Stillingen som Discipel paa et Apotek medfører, maatte være berettiget til, i hvert Fald i den første Periode af Læretiden, at opsigte Forholdet med et passende Varsel, naar Appellanten vægrede sig ved at tage saadanne Hensyn til sin Stilling paa Apoteket, som Indstævnte — som det maa antages ikke uden Føje — fandt paa-krævet efter de stedlige Forhold. De bemærker herved, at Appellantens Optræden efter Indstævntes Formening ogsaa ved tidligere Lejligheder har været mindre heldig. De vil derfor tage Indstævntes Paastand om Frifindelse mod Betaling af en Maanedes Gage, 30 Kr., til Følge.

Efter tre Dommers Mening har det af Appellanten udviste Forhold ikke berettiget Indstævnte til at bortvise ham, hvorfor der maa tilkomme Appellanten en Erstatning. Medens en af disse Dommere vil fastsætte Erstatningen som af Landsretten bestemt, finder de to andre Dommere, at Erstatningen i alt Fald paa dette indledende Stadium af Læretiden kun bør fastsættes som af Indstævnte subsidiært paastaaet til 3 Maaneders Løn, 90 Kr.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Apoteker Einar Gottlieb, bør til Appellanten, stud. pharm. Alf Moritzen, betale 30 Kr. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Der tillægges Højesteretssagfører Henriques i Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Udlæg 200 Kr. og 68 Kr. 20 Øre, som udredes af det offentlige.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Kalundborg Købstad m. v. forberedte Sag har Sagsøgeren, stud. pharm. Alf Moritzen, nedlagt Paastand om, at Sagsøgte, Apoteker Ejnar Gottlieb, dømmes til at betale ham 1500 Kr. med Renter 5 pCt. aarlig fra den 31. December 1935 i Erstatning i Anledning af, at Sagsøgte, der er Indehaver af Samsø Apotek, den 3. Juni 1935 ulovligt har bortvist ham, der var ansat som Discipel paa Apoteket.

Sagsøgte nedlægger Paastand om Frifindelse mod Betaling af 30 Kr. Sagens Omstændigheder er følgende:

Sagsøgeren, der er Student fra Sommeren 1934 og agtede at uddanne sig til Farmaceut, blev i Marts 1935 af Sagsøgte antaget som Discipel paa Samsø Apotek med en maanedlig Løn af 30 Kr. det første Aar, 40 Kr. det andet Aar og 50 Kr. det tredje Aar. Den 15. Marts 1935 tiltraadtes Pladsen. Omkring dette Tidspunkt afholdt Oxford-Bevægelsen Møder paa Samsø, og 3 fremmede Deltagere i Bevægelsen boede hos Sagsøgte. Da Sagsøgeren ønskede at modarbejde Bevægelsen, traf han Foranstaltninger til Afholdelse af et offentligt Møde og lod i Samsø Posten for den 1. Juni 1935 indrykke en saalydende Annonce:

»O X F O R D
Oxfordbevægelsen i anden Betydning.
F o r e d r a g
i
Tranebjergs Forsamlingsbygning,
Søndag den 2. Juni Kl 20.
F r i A d g a n g.«

Da Sagsøgte erfarede dette, opfordrede han Sagsøgeren til at aflyse Mødet, og da Sagsøgeren erklærede sig uvillig hertil, udtalte han, at hvis Mødet afholdtes »forbeholdt han sig sin Stilling«. Mødet blev derefter afholdt, og Dagen efter, den 3. Juni, bortviste Sagsøgte Sagsøgeren.

Sagsøgeren, der hævder, at han ikke har gjort sig skyldig i noget Forhold, der kan berettigge Bortvisningen, har til Støtte for sin Paastand anbragt, at et Discipelforhold er gældende for 3—3½ Aar, jfr. Kgl. An. Nr. 217 af 21. August 1931 angaaende den farmaceutiske Uddannelse, og at Forholdet i dette Tidsrum ikke ugrundet kan ophæves af Apotekeren. Han har derhos anført, at en saadan Discipeluddannelse er nødvendig for at opnaa farmaceutisk Eksamen, og at det for Tiden ikke er muligt at opnaa Ansættelse som Apotekerdiscipel. Bortvisningen har saaledes medført, at han indtil videre maa opgive Tanken om at uddanne sig til Farmaceut. Han forlanger derfor Erstatning for det Tab, han har lidt ved den Tid, han har spildt paa det farmaceutiske Studium samt for de Udgifter, han har haft til Rejser til Samsø, Ophold, Bøger, Fragtudgifter m. v. og ansætter Beløbet til 1500 Kr.

Sagsøgte gør til Støtte for sin Paastand gældende, at han havde god Grund til at opløse Forholdet, dels fordi et Samarbejde med Sagsøgeren vilde være meget vanskeligt efter den Opførsel, Sagsøgeren havde udvist ved den paagældende og ved tidligere Lejligheder, dels fordi Sagsøgerens Optræden var skadelig for Apotekets Renommé.

Sagsøgte erkender, at han burde have givet Sagsøgeren 1 Maanedes Varsel, men bestrider, at Forholdet fra hans Side skulde være uopsigeligt i 3—3½ Aar, og hævder, at hvis dette var Tilfældet, maatte der i hvert Fald som bestemt i Lærlingeloven være en Prøvetid paa nogle Maaneder, hvor Forholdet kunde hæves i Mangel af gensidig Tilfredshed. Størrelsen af det litte Tab bestrides derhos.

Under Sagens Forberedelse er afgivet Forklaring af Vidnerne, Sygehuslæge Th. Guldmann, Dyrslæge Palmer Larsen og fhv. Forpagter Lars Peter Kliim.

Efter det oplyste findes det af Sagsøgeren udviste Forhold ikke at have været af den Art, at det kunde berettigede en Bortvisning, og da det under Hensyn til Discipelforholdets Natur, jfr. Kgl. An. Nr. 217 af 21. August 1931, ikke kan antages, at dette vilkaarligt kan ophæves af vedkommende Apoteker, og da det maa komme Sagsøgte til Skade, at han ikke har truffet Aftale om en Prøvetid, findes Sagsøgte ved det skete at have paadraget sig Erstatningsansvar overfor Sagsøgeren, og Erstatningen findes passende at kunne ansættes til 500 Kr., hvilket Beløb Sagsøgte vil være at dømme til at betale Sagsøgeren med Renter som paastaaet. I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale til Sagsøgeren 150 Kr.

Nr. 224/1937. Kære fra **Alex Frantz Alfred Thaarup** af Østre Landsrets Kendelse af 30. September 1937.

Københavns Byrets Kendelse af 25. September 1937 (II Afd.): Dommeren bestemte i Henhold til Retsplejelovens § 998, at han efter det foreliggende ikke fandt Anledning til at foretage noget i Sagen, saaledes at de fremsatte Begæringer afvistes.

Østre Landsrets Kendelse af 30. September 1937 (I Afd.):

Ved Østre Landsrets Dom af 10. Juni 1937, der stadfæstede Københavns Byrets Dom af 4. Marts 1937, blev Alex Frantz Alfred Thaarup i Medfør af Straffelovens § 265 anset med Straf af Hæfte i 20 Dage.

Efter at Domfældte senere er indsat til Afsoning af Straffen, har han under 23. September 1937 begæret »Afsoningen omgaaende afbrudt ved øjeblikkelig Løsladelse« under Henvisning til Retsplejelovens § 966, jfr. § 962, 2. Stk., idet han gør gældende, at Landsrettens Dom ikke er forkyndt for ham. Han har derhos fremsat Begæring om, at Byretsdommer Berthelsen skal vige sit Sæde.

Ved Byrettens Kendelse af 25. September 1937 blev de fremsatte Begæringer ikke taget til Følge.

Denne Kendelse er af Domfældte paakæret her til Retten.

Idet der ikke findes Grundlag for den fremsatte Begæring om Løsladelse, jfr. Retsplejelovens § 999, Stk. 1, eller for Begæringen om, at Byretsdommeren skulde vige sit Sæde,

bestemmes:

Den paakærede Kendelse stadfæstes.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse:

Den af Østre Landsret afsagte Kendelse i et for nævnte Ret indbragt Kæremaal efter Rpl. § 998 er af Alex Frantz Alfred Thaarup begæret paakæret til Højesteret, hvor 3 Dommere deltager i Afgørelsen.

Da Kendelsen ikke kan kæres til Højesteret uden Justitsministeriets Tilladelse, som er nægtet,

bestemmes:

Ovennævnte Kæremaal afvises.

Mandag den 6. December.

Nr. 171/1935. **Simonsen & Nielsen** Aktieselskab
(Poul Jacobsen)

mod

Firmaet **Junker & Ferber**, Zürich (Emanuel Christensen),

betræffende Krænkelse af en Patentret.

Sø- og Handelsrettens Dom af 22. Juli 1935: De Sagsøgte, Simonsen & Nielsen A/S, bør ophøre med at forhandle Permite Stempler og andre Stempler, fremstillet i Overensstemmelse med Dansk Patent Nr. 43563 og bør betale til Sagsøgerne en Erstatning, stor 300 Kr. og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Dommen vil være at efterkomme inden 15 Dage fra Dato.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten. I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Efter Sagens Indankning for Højesteret er det oplyst, at Patentkommissionen i sin Tid havde forlænget den Frist af 3 Aar, inden hvilken det ved Patent Nr. 43563 beskyttede Stempel skulde være forfærdiget her i Landet, med 2 Aar til den 20. December 1935 og nu har forlænget den nævnte Frist med yderligere 2 Aar til den 20. December 1937. Appellanten har derefter ikke gentaget sin Paastand om Patentets Bortfald.

Seks Dommere finder, at Dommen af de i den anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, efter Indstævntes Paastand bør stadfæstes, og

at Appellanten til Indstævnte bør betale Sagens Omkostninger for Højesteret med 600 Kr.

Tre Dommere stemmer for at frifinde Appellanten. De lægger herved Vægt paa, at Appellanten har købt de i Sagen ommeldte Stempler af et stort amerikansk Fabrikations- og Eksportfirma, der fra Patenthaveren har en Licens, som Firmaet hævder be-rettiger det til Eksport.

Det maa efter Sagens Oplysninger antages, at Firmaet af Eksporten har betalt Licensafgift til Patenthaveren, der efter Licenskontrakten havde Adgang til at kontrollere Licenshaverens Salg, men intet har foretaget i saa Henseende, navnlig heller ikke med Hensyn til Eksport.

Der vil være at give Dom efter Stemme-flertallet.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Simonsen & Nielsen, Aktieselskab, til Indstævnte, Firmaet Junker & Ferber, med 600 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 20 December 1930 udstedtes Dansk Patent Nr. 43563 paa et Stempel til Explosionsmotorer, hvilket Patent er beskyttet fra 11. Oktober 1929 med Fortrinsret fra 27. Juni 1929. Patentet er udstedt til Bohn Aluminum & Brass Corporation Detroit, U. S. A., men Udnyttelsesretten for bl. a. Danmark tilhører ifølge Aftale med Patenthaverne Sagsøgerne, Firmaet Junker & Ferber, Zürich, der indfører Stemplerne som raat Støbegods her til Landet, hvor Stemplerne herefter bliver nærmere forarbejdet og afsat. I Foraaret 1933 og senere i 1934 henvendte Sagsøgerne sig paa given Anledning til de Sagsøgte, Simonsen & Nielsen A/S, København, og advarede dem imod at forhandle Stempler, som var stridende imod Sagsøgernes Patentret. Forhandlingerne førte ikke til noget Resultat, hvorefter Sagsøgerne anlagde nærværende Sag, under hvilken de har paastaaet de Sagsøgte kendt pligtige til at ophøre med at forhandle Permite Stempler og andre Stempler, frem-

---

Færdig fra Trykkeriet den 5. Januar 1938.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 27

Mandag den 6. December.

stillet i Overensstemmelse med Dansk Patent Nr. 43563. De Sagsøgte paastaas endvidere tilpligtet at betale Erstatning til Sagsøgerne for den skete Krænkelse; denne Erstatning har Sagsøgerne ansat til 5 Kr. pr. Stk. af 60 Stempler, ialt 300 Kr.

Der har under Sagen været Spørgsmaal om, hvorvidt Sagsøgerne er rette Sagsøger, men efter at de amerikanske Patenthavere har erklæret sig bundet ved Udfaldet af nærværende Sag, har de Sagsøgte frafaldet deres Protest. Endvidere er der Enighed om, at de af de Sagsøgte forhandlede Stemplers Konstruktion er den samme som Sagsøgernes.

De Sagsøgte har principalt paastaet Frifindelse og dansk Patent Nr. 43563 kendt bortfaldet i Henhold til Patentlovens § 23 Nr. 4, subsidiært Frifindelse, da de har haft Patenthavernes Samtykke til at sælge Stemplerne, og da deres Sælgere, Firmaet Alumina A/S, U. S. A. er eneberettiget til Eksport i Henhold til særlig Kontrakt.

Til Støtte for sin principale Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, at et Patent efter Lovens § 23, Nr. 4 bortfalder, naar Patenthaveren ikke inden 3 Aar fra Patentets Udstedelse har udøvet Opfindelsen her i Landet; senere i samme Paragraf forudsættes det, at den patenterede Genstand forfærdiges her i Landet. Disse Krav er ikke opfyldt, idet den patenterede Del af Stemplet ikke underkastes nogen Bearbejdelse her i Landet. Efter de Sagsøgte Mening er det Forfærdigelsen af de teknisk karakteristiske og Patentretten bærende Dele af Produktet, som skal ske her i Landet. Til Støtte for sin subsidiære Paastand har de Sagsøgte som ovenfor nævnt anført, at de af dem forhandlede Stempler er købt af Firmaet Alumina A/S, U. S. A., som ifølge Kontrakt med Patenthaverne er berettiget til at fabrikere og overalt videresælge de patenterede Stempler. Alumina A/S har i Henhold til denne Kontrakt siden 1929 i vidt Omfang fabrikeret og fra Amerika eksporteret Stempler og betalt Licens til Patenthaverne.

Overfor de Sagsøgte principale Paastand har Sagsøgerne hævdet, at det ikke kan kræves, at selve Støbningen af de patenterede Dele skal ske her i Landet. Det maa være tilstrækkeligt, at en meget stor Del af Forarbejdningen, nemlig hele Afslibningen og Tilpasningen af det raa Støbegods er sket her.

Til de Sagsøgte subsidiære Paastand bemærker Sagsøgerne, at Kontrakten mellem Patenthaverne og »Alumina« A/S kun angaar Amerika, og der er udtrykkeligt taget Forbehold for andre Lande.

Der er afholdt Skøn med Professorerne H. Bache og Glindemann Nielsen som Skønsmænd, og Professor Bache har paa begge Skønsmændenes Vegne afgivet nærmere Forklaring i Retten. Skønsmændene udtaler, at Sagsøgernes patenterede Stempel i Patentbeskrivelsen kendetegnes ved en særlig Form af den Støtteribbe, der forbinder Stempelboltnavnene med den ringformede Ribbe, der ved Stemplets Underside forbinder Gnidefladerne. Stemplet indføres som ganske raat Støbegods og underkastes her i Landet en Behandling, der maa betegnes som en selvstændig Fabrikation og udgør en overvejende Del af Stemplets samlede Forarbejdning. Den Arbejdstid, der anvendes paa Stemplet her i Landet udgør over 90 pCt. af den samlede paa Stemplet anvendte Arbejdstid, ved Bearbejdelsen her tilføres der imidlertid ikke noget af det ved Patentet beskyttede, idet de karakteristiske Forstærkningsribber allerede findes paa det indførte Støbegods, og dette underkastes paa de paagældende Steder ikke nogen Bearbejdelse. Paa Spørgsmaalet, om den Behandling, der her i Landet gives Støbegodset, er en Fabrikationsproces i teknisk Forstand, der kan betegnes som en Udøvelse af Patentet, svarer Skønsmændene Ja.

Retten kan ikke give de Sagsøgte Medhold i, at Patentet skulde være faldet bort i Henhold til Lovens § 23 Nr. 4.

Efter det ved det afholdte Skøn oplyste, nemlig om Fabrikationsprocessen, maa Retten mene, at der har fundet Udøvelse Sted her i Landet. Fabrikationen af Stemplerne maa tages under ét, og efter alt foreliggende kan det ikke være af afgørende Betydning, at den patenterede Del ikke bearbejdes her i Landet.

Ej heller kan der gives de Sagsøgte Medhold i, at de skulde have Patenthavernes Tilladelse til at forhandle de patenterede Stempler. Det maatte være de Sagsøgte Pligt at bevise, at de havde denne Ret, og det kan ikke anses for tilstrækkeligt hertil at henvise til den uklare Kontrakt mellem de to amerikanske Firmaer.

Der vil derfor være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand, hvorved bemærkes, at Størrelsen af deres Erstatningspaastand ikke er bestridt.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale med 300 Kr.

Tirsdag den 7. December.

Nr. 128/1937. Husbestyrerinde Fru **Marie Sørensen**, f. Høgh,
m. fl. (Bache) - mod

fhv. Proprietær **A. N. Høghs** Konkursbo (Meyer),

betræffende Afkræftelse af en Gavedisposition.

Vestre Landsrets Dom af 4. Maj 1937 (II Afd.): De Sagsøgte, Husbestyrerinde, Fru Marie Sørensen, f. Høgh, Fru Mette Han-

sen, f. Høgh, i Ægteskab med Gaardejer Simon Hansen, Fru Sørine Elgaard, f. Høgh, i Ægteskab med Gaardejer Thomas Elgaard, Fru Kirstine Schmidt, f. Høgh, i Ægteskab med Gaardejer Søren Schmidt, Gaardejer Søren Høgh, Gaardejer Jens Høgh og Fru Jensine Hansen, f. Høgh, i Ægteskab med fhv. Gaardejer Oluf Hansen, bør til Sagsøgerne, fhv. Proprietær af Gunneruplund A. N. Høghs Konkursbo, udlevere den forommeldte Panteobligation udstedt den 22. Februar 1932 af Gaardejer Aksel Nielsen Høgh af Gunneruplund, stor 12.600 Kr. med Pant i Matr. Nr. 8 a, 8 b, 3 b og 7 d af Røved By, Ødum Sogn forsynet med Transport til Konkursboet. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte een for alle og alle for een til Sagsøgerne 400 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udrede og Dommen iøvrigt at efterkomme inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret er ikke gentaget Indsigelsen om at den konstante Udbetaling til fhv. Proprietær A. N. Høgh ved hans Salg af Gunneruplund var mere end 9400 Kr.

Seks Dommere stemmer for at tage Appellanternes Paa-stand om Frifindelse til Følge, idet de efter alt det foreliggende om Forholdene i Februar 1932 ikke finder det tilstrækkelig godtgjort, at fhv. Proprietær A. N. Høgh ved Salget af Gunneruplund og Udstedelsen af Panteobligationen til Appellanterne blev insolvent. I saa Henseende bemærkes særlig at Proprietær Høgh efter hvad der foreligger om Værdien af Grønlund ikke paa det Tidspunkt kan antages at have haft Grund til at regne med en reel Risiko ved sin Kautionsforpligtelse.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil de paalægge Indstævnte at betale med 800 Kr.

Tre Dommere finder det ved det i Dommen anførte tilstrækkelig godtgjort, at afdøde Proprietær Høgh ved Afhændelsen af Gaarden og Sønnens Udstedelse af Pantebrevet til Appellanterne har gjort sig insolvent, idet han herefter intet ejede til Fyldestgørelse af sin Kautionsforpligtelse, som allerede paa dette Tidspunkt maa antages at have repræsenteret et Passiv, som det ikke har været berettiget at se bort fra. De anser derfor den til Appellanterne ydede Gave for ugyldig i Forhold til Konkursboet, hvorfor den vil være at afkræfte i det Omfang, hvori det udkræves til Fyldestgørelse af Boets Kreditorer og Skifteomkostningerne.

Der vil være at give Dom efter Stemmemflertallet.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Husbestyrerinde Fru Marie Sørensen, født Høgh, Fru Mette Hansen, født Høgh, i Ægteskab med Gaardejer Simon Hansen, Fru Sørine Elgaard, f. Høgh, i Ægteskab

med Gaardejer Thomas Elgaard, Fru Kirstine Schmidt, f. Høgh, i Ægteskab med Gaardejer Søren Schmidt, Gaardejer Søren Høgh, Gaardejer Jens Høgh og Fru Jensine Hansen, født Høgh, i Ægteskab med fhv. Gaardejer Oluf Hansen, bør for Tiltale af Indstævnte, fhv. Proprietær A. N. Høghs Konkursbo i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne med 800 Kr.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 22. Februar 1932 tinglyst 5. Marts s. A. overdrog nu afdøde Proprietær A. N. Høgh, Gunneruplund nævnte Ejendom Matr. Nr. 8 a, 8 b, 3 b og 7 d Røved By, Ødum Sogn med alt Tilbehør og Besætning til sin Søn Gaardejer Aksel Nielsen Høgh. Købesummen udgjorde ifølge Skødet 70,000 Kr., hvoraf 47,000 Kr. berigtigedes ved Overtagelsen af Pantegæld, 9400 Kr. ved kontant Betaling og Resten 13,600 Kr. dels ved, at Køberen for 1000 Kr. udstedte Pantebrev i Ejendommen til den umyndige Inga Sørensen, dels ved at han for 12,600 Kr. udstedte et den 22. Februar 1932 dateret, den 5. Marts s. A. tinglyst Pantebrev i Ejendommen til sine 7 Søkende de Sagsøgte, Husbestyrerinde, Fru Marie Sørensen, f. Høgh, Aarhus, Fru Mette Hansen, f. Høgh, i Ægteskab med Gaardejer Simon Hansen, Kelle Klintegaard, Fru Sørine Elgaard, f. Høgh, i Ægteskab med Gaardejer Th. Elgaard, Hald, Fru Kirstine Schmidt, f. Høgh, i Ægteskab med Gaardejer S. Schmidt, Linde, Gaardejer Søren Høgh, Linde, Gaardejer Jens Høgh, Stouby Mark, og Fru Jensine Hansen, f. Høgh, i Ægteskab med fhv. Gaardejer Oluf Hansen, Væth Mark. Sidstnævnte Obligation skulde forrentes med 5 pCt. aarlig, hvilke Renter skulde tilfalde fhv. Proprietær A. N. Høgh og Hustru i deres Levetid. Ifølge Skødet paatog Køberen sig udenfor Købesummen ved særskilt Aftægtskontrakt at yde sine Forældre Aftægt, ansat til en aarlig Værdi af 846 Kr. Da Overdragelsen af »Gunneruplund« til Aksel Nielsen Høgh fandt Sted, havde fhv. Proprietær A. N. Høgh ved Paategning af 24. April 1930 paa et af hans fornævnte Svigersøn, fhv. Gaardejer Oluf Hansen, samme Dag udstedt Pantebrev til Husejer L. P. Larsen, Jeberg, stort 8000 Kr. paataget sig Selvskyldnerkaution for Gælden efter Pantebrevet, der fra Kreditors Side tidligst kunde opsiges til Udbetaling i Juni Termin 1940, og for hvilken der blev givet oprykkende Panteret næstefter Kreditforenings- og Hypotekforeningsgæld til samlet Beløb 38,600 Kr. i den Hansen samtidig af Larsen tilskødede Ejendom »Grønlund« Matr. Nr. 5 a m. fl. Jeberg. Efterat Oluf Hansen var kommet i økonomiske Vanskeligheder, blev der ved en den 28. August 1933 af Skifteretten for Rougsø m. fl. Herreder afsagt Kendelse indrømmet ham Moratorium for 3829 Kr. af Gælden til L. P. Larsen, der havde givet Pantebrevet i Haandpant for én ham af A/S Landbobanken i Randers indrømmet Kassekredit

paa ca. 4000 Kr. Oluf Hansens økonomiske Stilling forværredes imidlertid stadig, og i 1935 blev »Grønlund« stillet til Tvangsauktion, hvorved der intet udkom til Dækning af nysnævnte Pantebrev. Den 1. Juli 1936 udstedte L. P. Larsen en Transport, hvorved han til Sikkerhed for sin Gæld til fornævnte Bank, da stor 4886 Kr. 43 Øre, til Banken overdrog sit Tilgodehavende efter Pantebrevet hos Oluf Hansen og fhv. Proprietær Høgh.

Da sidstnævnte ikke indfrie Pantebrevet, blev hans Bo efter Bankens Begæring den 9. Juli 1936 af fornævnte Skifteret taget under Konkursbehandling og ved en samme Dag afholdt Begyndelses- og Registreringsforretning erklærede Fallenten, at han udover nogle faa, lidet værdifulde Løsrøgenstande intet ejede. I nævnte Rets Registreringsbog hedder det osørigt om det under Forretningen passerede:

»Fallenten oplyser, at han i 1932 solgte Ejendommen »Gunneruplund« til sin Søn Axel Nielsen Høgh, saaledes at denne udbetalte ham 9400 Kr. og udstedte Pantebrev for 12,600 Kr. til sine 7 Søskende. Den her nævnte Udbetaling benyttedes fuldstændigt til Dækning af Varegæld, og paa det Tidspunkt Handelen afsluttedes ejede Fallenten ikke Midler til at opfylde sin Kautionsforpligtelse ifølge det i Skifteretten i Dag fremlagte Pantebrev.

Pantebrevet udstedtes for at fyldestgøre Børnene for deres senere Arvekrav. — — —

I Henhold til Vedtagelsen paa en i Konkursboet — i hvilket der kun er anmeldt Krav hidrørende fra oftnævnte Kautionsforpligtelse — den 30. Juli 1936 afholdt Skiftesamling har Landsretssagfører E. Jørgensen, Randers, som Skifterettens Medhjælper i Boet anlagt nærværende Sag, hvorunder Boet har anført, at fhv. Proprietær Høgh, der afgik ved Døden den 13. September 1936, ifølge det af ham under ovennævnte Registreringsforretning oplyste efter Udstedelsen af Pantebrevet til de Sagsøgte intet ejede til Fyldestgørelse af Kautionsforpligtelsen for Svigersønnen Oluf Hansen, at han derfor ved Udstedelsen af Pantebrevet, der maa betragtes som en Gave fra ham til de Sagsøgte, har gjort sig insolvent, og at denne Disposition derfor maa være afkræftelig efter Konkurslovens § 28; under Henvisning hertil har Sagsøgerne nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte tilpligtes, forsaavidt det er fornødent til Kreditorernes Fyldestgørelse i Konkursboet, til dette at udlevere det nysnævnte Pantebrev forsynet med Transport til Boet. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte herfor har de anført, at fhv. Proprietær Høgh ikke ved Afhændelsen i Februar 1932 af »Gunneruplund« til Sønnen Aksel Nielsen Høgh og dennes Udstedelse af oftnævnte Pantebrev som Gave til de Sagsøgte gjorde sig insolvent. I saa Henseende har de i første Række anført, at selvom fhv. Proprietær Høghs Kautionsforpligtelse for Svigersønnen ved Opgørelsen af hans økonomiske Stilling efter Afhændelsen af »Gunneruplund« i 1932 helt eller delvis medregnes blandt hans Passiver, maa Resultatet dog blive, at han paa det nævnte Tidspunkt var i Stand til at opfylde sine Forpligtelser. Herved har de Sagsøgte særlig henvist til en af Gaardejer Aksel Nielsen Høgh afgiven Vidneforklaring, der gaar ud paa, at han ved Købet af »Gunneruplund« i 1932 udbetalte

ca. 12,000 Kr. — og ikke som i Skødet anført kun 9400 Kr. — til sin Fader, at han efter Købet var Faderen behjælpelig med at betale dennes Gæld til 3 Kreditorer, med hvilken Faderen havde staaet i Forretningsforbindelse, og som tilsammen havde ca. 4500 Kr. til Gode, at han til Dækning af denne Gæld af sin Fader dog kun modtog ca. 3500 Kr., idet Resten af Gælden blev berigtiget ved, at han i Stedet for at betale Renter til sin Fader betalte de paagældende Rentebeløb ca. 1000 Kr. til en af de nævnte Kreditorer, og at han ganske vist ikke ved, om hans Fader havde anden Gæld end den nævnte, men efter sit Kendskab til Faderens Forhold ikke kan tro, at det kan have været ret meget, hvilket — efter hvad de Sagsøgte videre har anført — ogsaa stemmer med, hvad der er forklaret af Sagsøgte, Gaardejer Jens Høgh, der var Medhjælper hos Faderen fra 1922 til 1. Oktober 1931, og som har udtalt, at det var hans Indtryk, at hans Fader »sad godt i det«, og at der aldrig nogensinde var »Kniberi med at faa det til at gaa rundt«.

Nogen Forklaring paa, af hvilken Grund den kontante Udbetaling ved Salget af »Gunneruplund« i Skødet kun skulde være angivet til 9400 Kr., saafremt den i Virkeligheden udgjorde ca. 12,000 Kr., har Aksel Nielsen Høgh imidlertid ikke kunnet give, og der maa herefter, og naar endvidere henses til, at fhv. Proprietær Høgh i en i Anledning af Salget af »Gunneruplund« til nævnte Søn afgiven Gaveanmeldelse ogsaa har angivet den kontante Udbetaling til 9400 Kr., samt til, at han i en i Slutningen af Januar 1932 affattet Selvangivelse til Skattevæsenet har opført »Anden Gæld« d. v. s. bortset fra Prioritetsgæld til 8000 Kr., ved Sagen gaas ud fra, at fhv. Proprietær Høghs foran genvivne Forklaring under Registreringsforretningen om sin økonomiske Stilling efter Afhændelsen af »Gunneruplund« er rigtig, og at han saaledes efter at have betalt den ham da paahvilende Gæld af den kontante Udbetaling intet har haft tilovers til Dækning af den heromhandlede Kautionsforpligtelse.

De Sagsøgte har imidlertid endvidere anført, at Værdien af Ejendommen »Grønlund« i Begyndelsen af 1932 var saa stor, at der derigennem var fuld Sikkerhed for den Pantegæld paa 8000 Kr., for hvilken fhv. Proprietær Høgh var Kautionsist, at han herefter ikke ved Salget af »Gunneruplund« til Sønnen behøvede at regne med Kautionen, og at den Omstændighed, at det ved en 3—4 Aar senere afholdt Tvangsauktion over »Grønlund« viste sig, at der ikke var Dækning for nævnte Pantegæld, saaledes at Kautionen blev effektiv, herefter ikke kan afgive Grundlag for den paastaaede Afkræftelse. Med Hensyn til Værdien af »Grønlund« har de Sagsøgte særligt henvist til, at Ejendommen, der var vurderet til Ejendomsskyld 39,000 Kr., ved en den 13. November 1929 i Anledning af Ansøgning om Kreditforeningslaan foretaget Vurderingsforretning blev ansat til en Værdi af 70,000 Kr. uden Besætning og Inventar og til en Værdi af 78,000 Kr. med nævnte Tilbehør, at Købesummen for Ejendommen ved Salget til Oluf Hansen i 1930 udgjorde 56,600 Kr., hvoraf 10,000 Kr. blev udbetalt kontant, saaledes at det heromhandlede Pantebrev havde Sikkerhed efter Kredit- og Hypotekforeningslaan paa tilsammen 38,600 Kr., og at fornævnte Husejer L. P. Larsen som Vidne har forklaret, at »Grønlund« ved Salget til

Oluf Hansen absolut var god nok for den Prioritet, som han satte i den, hvorhos han endvidere har forklaret, at Grunden til, at »Grønlund« ved Tvangsauktionen i 1935 ikke frembød Dækning for nogen Del af hans Prioritet, var at Oluf Hansen »havde ribbet Gaarden af«.

Af Larsens Forklaring fremgaar det imidlertid endvidere, at det af Oluf Hansen udstedte Pantebrev efter den oprindelige Aftale skulde være paa 11,400 Kr., men at han for at opnaa Kautioen af fhv. Proprietær Høgh maatte kvittere 3400 Kr., samt at han i Slutningen af 1932 efter December Termin var henne at se paa »Grønlund« i Anledning af, at det kneb for Oluf Hansen at betale Renter, og at han da saa, at Gaarden allerede var forringet om end ikke saa meget som i 1935, samt at det efter Larsens Mening »maaske var tvivlsomt«, om den ved et Salg i Slutningen af 1932 vilde have indbragt fuld Dækning af hans Panteobligation. Oluf Hansen har derfor forklaret, at han i Slutningen af 1932 tænkte paa at sælge »Grønlund«, men at dette ikke lod sig gøre, idet Konjunkturerne var gaaet alt for langt ned, og idet Pengeforholdene paa Gaarden var daarligere grundet paa, at Prioriteten til L. P. Larsen saa skulde udbetales, og der kunde rejses nogen Tvivl om, hvorvidt Gaarden da kunde dække denne Prioritet fuldt ud; han besluttede sig derfor til »at stride videre med Gaarden og afvente bedre Tider«.

Efter alt det foreliggende maatte fhv. Proprietær Høgh, der maa antages at have haft ret nøje Kendskab til sin Svigersøn Oluf Hansens Forhold, ved Afhændelsen af »Gunneruplund« i Februar 1932 regne med, at hans nysnævnte Kautionsforpligtelse rummede en vis Risiko for ham, og da han desuagtet ved Afhændelsen af »Gunneruplund« og Sønnens Udstedelse af Pantebrevet til de Sagsøgte som en Del af Købesummen har sat sig ud af Stand til at opfylde Kautionsforpligtelsen findes Betingelserne efter Konkurslovens § 28 for at afkræfte den ved Udstedelsen af Pantebrevet til de Sagsøgte stedfundne Transaktion at være til Stede, hvorved skal bemærkes, at der ikke kan gives de Sagsøgte Medhold i, at der ikke skulde være den i saa Henseende fornødne Sammenhæng mellem Udstedelsen af Panteobligationen til de Sagsøgte og den senere indtraadte Konkurs.

Efter det anførte maa de Sagsøgte være pligtige at stille Panteobligationen til Disposition for Konkursboet, forsaavidt det er fornødent til Kreditorernes Fyldestgørelse, og Sagsøgernes Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte in solidum at burde godtgøre Sagsøgerne med 400 Kr.

Torsdag den 9. December.

Nr. 66/1937. **Jerne Sogneraad** (Heilesen)
m o d
Esbjerg Byraad (Landsretssagfører Jæger),

betræffende Forstaaelsen af en Bestemmelse i en Overenskomst ang-
Levering af Elektricitet.

Vestre Landsrets Dom af 29. Januar 1937 (I Afd.): De
Sagsøgte, Esbjerg Byraad, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Jerne Sogne-
raad, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger godtgør Sag-
søgerne de Sagsøgte med 500 Kr., der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Ind-
stævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at
burde betale Indstævnte med 600 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret beta-
ler Appellanten, Jerne Sogneraad, til Ind-
stævnte, Esbjerg Byraad, med 600 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter
denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efterat Beboerne i Boldesager i Jerne Kommune omkring 1910 for-
gæves havde forsøgt at faa Esbjerg Kommune til at levere Elektricitet
til Boldesager, blev der af en Privatmand i 1912 anlagt et mindre Elek-
tricitetsværk til Forsyning af Boldesager. Dette Værk udvidede efter-
haanden sit Ledningsnet, men i 1933 blev dette uden Jerne Kommunes
Vidende afhændet til Esbjerg Kommune, som i Forvejen drev et kon-
cessioneret Værk i en anden Del af Jerne Kommune, og ifølge Kontrakt
med en Forbrugsforening i en tredje Del af Kommunen leverede For-
eningen Strøm fra Esbjerg Elektricitetsværk. Esbjerg Kommune paa-
begyndte nu Arbejder langs Vejen i Boldesager til Forbedring af Led-
ningsnettet, og efter at Sagsøgerne, Jerne Sogneraad, havde protesteret
herimod, kom der Forhandlinger i Gang mellem de to Kommuner
angaaende Esbjergs Overtagelse af Elektricitetslevering til hele Jerne
Kommune. Paa et den 15. August 1933 afholdt Møde mellem Repræsen-

tanter for de to Kommuner forelaa et af Jerne Kommunes Repræsentanter udarbejdet Forslag til Overenskomst, bl. a. indeholdende følgende Bestemmelse: »Prisen for Elektricitet maa aldrig overstige, hvad Esbjerg Kommunes egne Beboere betaler, f. T. 30 Øre for Lyselektricitet og 15 Øre for Kraft — — — Forsaavidt Esbjerg Kommune maatte forhøje Elektricitetsprisen og derved skaber et større drifts- eller regnskabsmæssigt Overskud af Værket, end dette gav i Aaret 1931—32, kan saadan Forhøjelse ikke gøres gældende overfor Forbrugere i Jerne Kommune, der kun kan komme til at betale højere Elektricitetspris end den nuværende, hvis Forhøjelsen er begrundet i Stigning i Prisen for Dieselmotorolie. Jerne Kommune har derfor ogsaa Ret til at kræve Nedsættelse i Prisen for Forbrugere i Kommunen, hvis Raaolieprisen falder, eller Sogneraadet af andre Grunde maatte mene, at den betalte Pris for Elektricitet giver Esbjerg Kommune et større Overskud end her forudsat — — —.« Dette Forslag blev afvist af Esbjerg Kommunes Repræsentanter, idet en af disse, Borgmester M. Mortensen, udtalte, at man ikke kunde have en lavere Elektricitetspris i Jerne end i Esbjerg. Det blev derefter overdraget en anden af Esbjerg Kommunes Repræsentanter, Elektricitetsværksbestyrer Buhl, at udarbejde et nyt Forslag, og med Skrivelse af 22. s. M. fra Esbjerg Elektricitetsforsyning til Sagsøgerne fremsendes derefter Forslag til Overenskomst, hvis § 7 var saalydende:

»Efter Elektricitetsforsyningens Regnskaber for de sidste 10 Aar, har den gennemsnitlige Fortjeneste paa Elektriciteten været 4,2 Øre pr. Kwh.

Saafernt Esbjerg Kommune i Fremtiden skulde ønske at beregne sig en større Indtægt af Elektriciteten og af den Grund forhøje Priserne i Byen, har Jerne Sogneraad — ved hvert Regnskabsaars Afslutning — Ret til at faa indbetalt et Beløb svarende til Forskellen mellem den regnskabsmæssige Fortjeneste og en Fortjeneste af 4 Øre pr. solgt Kwh. I den Anledning tilstilles der Jerne Sogneraad et Eksemplar af Elektricitetsforsyningens Regnskab.«

Da der af Sagsøgerne rejstes Indvendinger mod forskellige andre Bestemmelser i Forslaget, fortsattes Forhandlingerne, uden at der under disse var Tale om nogen Ændring i § 7, og paa et den 23. Marts 1934 afholdt Møde opnaaedes der Enighed om en Overenskomst, der i sin § 7 indeholdt en med den foranførte i det væsentlige enslydende Bestemmelse.

Paa et den 26. Marts s. A. af de Sagsøgte, Esbjerg Byraad, afholdt Møde, hvor bl. a. Overenskomsten var blevet vedtaget, blev det tillige vedtaget at forhøje Elektricitetsprisen med 8 Øre pr. Kwh for Lyselektricitet og 4 Øre pr. Kwh for Motorelektricitet. Denne Forhøjelse bevirkede, at Udbyttet af Esbjerg Elektricitetsværk steg, saaledes at Avancen pr. solgt Kwh ifølge Værkets Beretning for Aaret 1934—35 udgjorde 7,41 Øre, medens den det foregaaende Aar havde udgjort 4,86. Naar Stigningen trods den skete Prisforhøjelse ikke blev større, skyldtes det særlig, at Værket havde Kontrakter med adskillige større Aftagere, navnlig af Motor-Elektricitet, efter hvilke Kontrakter Elektriciteten leveredes til nedsatte, i Kontrakten nærmere fastsatte Priser, der ikke

kunde ændres ved en ensidig Vedtagelse af Byraadet. Den med de nævnte Aftagere truffene Ordning havde dog stor Betydning for Værkets Rentabilitet, idet den muliggjorde, at Værkets Kapacitet kunde udnyttes udover de Timer af Døgnet, da Lysforbruget var størst. Om Fordelingen af Forbruget mellem Aftagere af Lys-Elektricitet og Motor-Elektricitet, og indenfor hver Gruppe mellem Kontraktskunder og almindelige Forbrugere samt om den herfor indgaaede Betaling foreligger følgende skematiske Oplysninger for Aaret 1934—35:

Lys-Elektricitet:	Antal Kwh	Betaling
Almindelige Forbrugere i Byen	1.937.254	731.098,65
Kontraktmæssige Kunder	321.821	90.769,11
 Motor-Elektricitet:		
Almindelige Forbrugere i Byen	1.194.418	181.046,09
Kontraktmæssige Kunder	4.035.948	249.977,51

I Jerne Kommune var Forbruget i samme Aar:
 af Lys-Elektricitet ..... 178.271 Kwh.
 af Motor-Elektricitet ..... 75.123 —

Paa Grundlag heraf indbetalte de Sagsøgte til Sagsøgerne den af de førstnævnte beregnede, Sagsøgerne tilkommende Andel i Fortjenesten for det nævnte Regnskabsaar ved Levering af 253.394 Kwh à 3,41 Øre med 8640 Kr. 74 Øre, for hvis Modtagelse Sagsøgerne under 16. Juli 1935 kvitterede under Forbehold. Da Sagsøgerne imidlertid mente, at de havde Krav paa hele Prisforhøjelsen af Kommunens Forbrug, altsaa af

178.271 Kwh à 8 Øre	14.261 Kr. 48 Øre
og af 75.123 — - 4 —	3.004 — 92 —
	ialt..... 17.266 Kr. 60 Øre

har de under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte dømt til at betale dem principalt 8625 Kr. 86 Øre med Renter 5 pCt. p. a. fra 18. Maj 1936, til Betaling sker, subsidiært 5067 Kr. 88 Øre med Renter som nævnt.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Sagsøgerne har til Støtte for deres Paastand anført, at der under Forhandlingerne er givet Jerne Kommune Tilsagn om, at hele det paa Forhøjelsen af Prisen for Elektricitets-Leverancen til Sagsøgerne indtjente Overskud skulde tilkomme disse, og at den vedtagne Overenskomst maa forstaaes i Overensstemmelse hermed. De har herom nærmere anført, at det under Forhandlingerne Gang paa Gang fra Sagsøgernes Side er blevet fremhævet, at Jerne ikke ved Overenskomsten maatte gøres til Skatteobjekt for Esbjerg og ikke maatte undergives indirekte Beskatning fra Esbjergs Side, men at dette vilde blive Tilfældet, hvis Overenskomsten skulde forstaaes som af de Sagsøgte hævdede. Fra det herom fremsatte Krav blev der ej heller taget Afstand fra Esbjerg Kommunes Repræsentanters Side. Sagsøgerne har endvidere anført, at det var dem ubekendt, at de Sagsøgte havde afsluttet de før-ommeldte Kontrakter med en Del større Aftagere af Elektricitet i

Esbjerg, overfor hvilke Forhøjelsen af Elektricitetspriserne ifølge Kontrakterne ikke kunde finde Sted, og at de Sagsøgte under Hensyn til den Betydning, dette Forhold havde for Opgørelsen af Sagsøgenes Krav paa Udbyttet af Prisforhøjelsen, burde have givet Sagsøgerne fornøden Underretning herom. De har derhos hævdet, at de i al Fald maa være berettigede til at blive stillet, som om de fornævnte Kontraktskunder havde været inddraget under Prisforhøjelsen, hvilket vilde forhøje den dem tilkommende Refusion med det subsidiært indtalte Beløb 5067 Kr. 88 Øre.

Der er under Sagen afgivet Forklaringer saavel af Sagsøgenes som af de Sagsøgte Repræsentanter under Forhandlingerne. Fhv. Kæmner Eriksen, der ved Overenskomstens Indgaaelse var Kæmner for Jerne Kommune, har som Vidne forklaret, at Borgmester Mortensen, Esbjerg, under Forhandlingerne udtalte, at det kunde ordnes saaledes, at Jerne Kommune fik »Forhøjelsen« eller »Fortjenesten« — hvilket Ord der blev brugt, kan Vidnet ikke erindre — paa Forbruget for Kommunens Vedkommende. Borgmesteren meddelte ogsaa, at der var en Del Storfbrugere i Esbjerg, der ifølge Aftale fik Elektriciteten til en billigere Pris.

Sogneraadformand Jensen har som Vidne forklaret, at han erindrere, at det paa Forhandlingsmøderne af Jerne Kommunes Repræsentanter blev erklæret, at man vilde sikre sig mod, at Esbjerg udnyttede Jerne skattemæssigt, samt at Borgmester Mortensen udtalte, at dette var der ikke Tale om. Der er ikke blevet oplyst noget om, at Esbjerg Kommune ikke havde Ret til Prisforhøjelse overfor Storfbrugere.

Købmand Nissen Dahl har som Vidne forklaret, at Borgmester Mortensen paa et af Møderne udtalte, at hvis Esbjerg Kommune forhøjede Elektricitetsprisen, gjorde det jo ikke noget, for Pengene gik jo ind i Jerne Kommunes Kasse, hvis Esbjerg f. Eks, forhøjede Prisen med 8 Øre pr. Kwh, kunde de tilbagebetale Forhøjelsen paa de 8 Øre, muligvis kunde der dog kun tilkomme Jerne Kommune 7 Øre, da Esbjerg Kommune skulde have en Fortjeneste paa 4,2 Øre pr. Kwh.

Kaptajn Berggreen Gurhøj og Sogneraadmedlem Østergaard Sørensen har som Vidne forklaret i Overensstemmelse hermed.

Elektricitetsværksbestyrer Buhl har som Vidne forklaret, at Borgmester Mortensen paa Mødet den 15. August 1933 udtalte, at man ikke kunde have andre Elektricitetspriser i Jerne end i Esbjerg, men at han godt kunde gaa med til, at Merfortjenesten ved en eventuel Forhøjelse blev udbetalt til Jerne Kommune.

Vidnet regnede med, at Esbjerg Kommunes Nettofortjeneste paa Elektricitet i de sidste 10 Aar gennemsnitlig havde været godt 4 Øre pr. Kwh. Vidnet oplyste de Tilstedeværende herom, og man enedes om, at Jerne Kommune ved en eventuel Forhøjelse af Elektricitetsprisen skulde have den Merfortjeneste, der udkom udover de nævnte 4 Øre, forsaavidt angaar Forbruget i Jerne. Det blev overdraget Vidnet at formulere en Paragraf i Overensstemmelse hermed, hvilket Vidnet ogsaa gjorde.

Borgmester Mortensen har forklaret, at han paa Mødet den 15. August udtalte, at man ikke kunde have lavere Pris i Jerne end i Esbjerg, men

at man godt kunde tænke sig en Ordning, der gav Jerne Kommune Andel i den regnskabsmæssige Merfortjeneste ved en Forhøjelse af Prisen. Han nævnede paa et af Møderne, at Esbjerg Kommune havde Kontrakt med visse Storfbrugere, der fik Elektriciteten til en lave Præis.

Vidnet, der ikke mener paa Møder at have omtalt en paatænkt Forhøjelse af Elektricitetsprisen med 8 Øre, har med Bestemthed erklæret, at han ikke har udtalt, at Jerne Kommune i Tilfælde af, at Esbjerg Kommune forhøjede Elektricitetsprisen, vilde faa Forhøjelsen for saa vidt angik Forbrugerne i Jerne Kommune, idet han var klar over, at Jerne Kommune efter Kontraktens Bestemmelser kun vilde faa en Andel af den ved Prisforhøjelsen fremkomne Merfortjeneste. Han fik ikke det Indtryk, at Jerne Kommunes Repræsentanter gik ud fra den nævnte urigtige Opfattelse, og vilde, hvis han havde faaet et saadant Indtryk, straks havde berigtiget Misforstaaelsen.

Andre af Esbjerg Kommunes Repræsentanter har overensstemmende hermed forklaret, at de ikke erindrer, at Borgmester Mortensen skulde have nævnt det forommeldte Eksempel om Virkningen af en Forhøjelse med 8 Øre.

Der findes nu at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at der ikke i Overenskomsten findes Grundlag for en Forstaaelse af denne som af Sagsøgerne hævdet. Efter alt, hvad der er oplyst om de under Forhandlingerne faldne Udtalelser vedrørende den omhandlede Bestemmelse i Overenskomsten, ses Sagsøgerne ikke at have godtgjort, at der fra Esbjerg Kommunes Side er udtalt noget, hvorpaa der kan støttes noget Krav som af Sagsøgerne hævdet, ligesom det ikke af Esbjerg Kommunes Forhandlers Forhold iøvrigt kan sluttes, at de skulde være gaaet ind paa det nævnte Krav. Det bemærkes endvidere, at det er ubestridt, at det, da Sagsøgerne straks efter Underskriften af Overenskomsten blev bekendt med de Sagsøgte Forstaaelse af dens § 7, af Borgmester Mortensen blev meddelt Sagsøgerne, at Esbjerg Kommune var villig til at annullere Overenskomsten og paabegynde nye Forhandlinger, men at Sagsøgerne erklærede at ville fastholde Overenskomsten. Under Hensyn til dels den Erfaring angaaende kommunale Anliggender, som Jerne Kommunes Forhandlere maatte antages at være i Besiddelse af, dels de i de trykte Beretninger vedrørende Elektricitetsværket — hvorefter Eksemplarer aarlig blev tilstillet Sagsøgerne — indeholdte Oplysninger, maatte de Sagsøgte fremdeles være berettigede til at regne med, at Jerne Kommunes Forhandlere var bekendt med, at der ved en Forhøjelse af Elektricitetsprisen forelaa særlige Forhold for de store Aftageres Vedkommende, med hvem der var afsluttet Kontrakt.

Efter alt det anførte vil hverken Sagsøgernes principale eller subsidære Paastand kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at godtgøre de Sagsøgte med 500 Kr.

Nr. 309/1936. Gaardejer **Edvard Jensen** (Selv)

mod

Overretssagfører **C. F. Raaschou** (Selv),

betræffende Spørgsmaalet om Erstatning for Mangler ved en solgt Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 5. November 1936 (VI Afd.): Sagsøgte Overretssagfører C. F. Raaschou bør for Tiltale af Sagsøgeren Gaardejer Edvard Jensen i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 150 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Edvard Jensen, til Indstævnte, Overretssagfører C. F. Raaschou, med 150 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Transport-Købekontrakt af 11. November 1935 købte Sagsøgeren Gaardejer Edvard Jensen af Sagsøgte Overretssagfører C. F. Raaschou Ejendommen Matr. Nr. 4-a, 4-c af Nørre Herløv; i Handelen medfulgte Besætning, Maskiner og Redskaber samt Avl og Afrøde, Sæd m. m. »i det Hele alt, hvad der er og forefindes paa Ejendommen og hører til samme med Undtagelse af Tærskværket og Bestyrerens private Indbo«; Købesummen androg 38.500 Kr., og Overtagelsen fandt Sted pr. 1. November 1935.

Under nærværende ved Retten for Hillerød Købstad m. v. forberedte Sag gør Sagsøgeren nu gældende, dels at Sædbeholdningen efter Overtagelsen har vist sig at være betydelig mindre, end hvad der var tilsagt ham ved Købet, dels at der efter Købet fra Ejendommen var fjernet en Rensemaskine, en Stige og nogle Roejern, og dels endelig at der efter Overtagelsen har vist sig smitsom Kalvekastning paa Ejendommen. Da Sagsøgeren mener, at Sagsøgte er erstatnings-

pligtig over for ham i Anledning af disse Forhold, — og for sidstnævnte Forholds Vedkommende har han særlig henvist til, at der tidligere skal have være smitsom Kalvekastning paa Ejendommen, hvad han mener, Sagsøgte burde have underrettet ham om — har han paastaet Sagsøgte dømt til Betaling af ialt 2930 Kr. med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra Sagens Anlæg den 3. Juni 1936, til Betaling sker; Beløbet er nærmere opgjort saaledes:

1. Erstatning for c. 115 Tdr. Sæd, idet der efter Sagsøgerens Paastand var tilsagt ham en Beholdning paa c. 275 Tdr., medens der senere viste sig kun at være c. 160 Tdr., 1380 Kr.
2. Erstatning for manglende Redskaber, 200 Kr. og
3. Erstatning for Besætningens Værdiforringelse ved Kalvekastningen 1350 Kr.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Imod Sagsøgtes Benægtelse kan det ikke anses tilstrækkelig godtgjort, at der overhovedet er givet Sagsøgeren bestemte Oplysninger om Størrelsen af den paa Ejendommen værende Sædbeholdning, og de imellem Parterne oprettede Salgsdokumenter indeholder i hvert Fald intet herom; naar hertil kommer, at Sagsøgeren end ikke paa behørig Maade har godtgjort, at der, da han overtog Ejendommen, kun fandtes det af ham nu opgivne Kvantum Sæd, hvad Sagsøgte har bestridt, findes Sagsøgeren ikke nu at kunne fremsætte noget Krav om Erstatning i denne Anledning. Da Sagsøgeren derhos har erkendt, at han formentlig i Slutningen af Oktober Maaned 1935, altsaa inden det endelige Salgsdokument blev underskrevet, af Sagsøgtes Bestyrer paa Ejendommen var gjort bekendt med, at den ovennævnte Rensemaskine samt Stigen og Roejernene ikke hørte til Ejendommen, uden at han senere ved Købekontraktens Underskrift paatalte dette, vil Sagsøgeren ej heller for dette Forholds Vedkommende kunne gøre Krav paa Erstatning. Naar hertil kommer, at der intet er oplyst om, at der i den Tid, Sagsøgte var Ejer af Ejendommen, nemlig fra Sommeren 1934 til 1. November 1935, er konstateret Tilfælde af smitsom Kalvekastning i den Besætning, som Sagsøgte, der overtog Ejendommen uden Besætning, lod indsætte paa denne, og at Sagsøgte, som ikke ved Handelen er affordret nogen udtrykkelig Garanti mod Kalvekastning, og som efter det foreliggende ikke har haft nogen som helst Anledning til at tage Forbehold i denne Henseende, derfor heller ikke paa dette Punkt vil kunne tilpligtes at udrede nogen Erstatning, vil Sagsøgte i det Hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 200 Kr.

Fredag den 10. December.

Nr. 295/1936. Aktieselskabet **Grenaa—Hundested Færgefart**
(Hvidt)

mod

Interessentskabet **Hundested Havn** (Poul Jacobsen),

betræffende Forstaaelsen af Havne- og Brotaktsreglementet for Hundested Havn med Hensyn til Afgift af Lastbiler.

Østre Landsrets Dom af 19. Oktober 1936 (VI Afd.): De Sagsøgte, I/S Hundested Havn, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Grenaa—Hundested Færgefart, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 250 Kr., der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand kun ud paa Betaling af 2109 Kr. 60 Øre med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Grenaa—Hundested Færgefart, til Indstævnte, Interessentskabet Hundested Havn, 300 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Frederikssund Købstad m. v. forberedte Sag paastaar Sagsøgerne, A/S Grenaa-Hundested Færgefart, de Sagsøgte, I/S Hundested Havn, tilpligtet at anerkende, at alle Lastbiler efter Pos. 47 c 2. b. i Havne- og Brotaxtreglementet for Hundested Havn er fritaget for Betaling af Vareafgift ved Sø- og Landsætning mellem Hundested Havn og Sagsøgernes Færge, naar Lastbilens Fører medfølger paa Rejsen, og Lastbilen ikke er Genstand for Transport som Handelsvare. Endvidere paastaas de Sagsøgte tilpligtede at betale Sagsøgerne Kr. 2.109,60 med Renter heraf 5 pCt. p. a. fra Stævningens

Dato den 5. November 1935. Beløbet er den i Tiden 1. August 1935 til 15. Oktober s. A. af de Sagsøgte i Henhold til Reglementets Pos. 47 c 3 krævede og af Sagsøgerne under Reservation betalte Afgift af Lastbiler.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse. Subsidiært protesteres imod, at Sagsøgerne kræver Tilbagebetaling af mere end 351 Kr. 60 Øre (Forskellen mellem Afgift Kr. 1,80 og Kr. 1,50 = 30 Øre af 1172 Lastbiler) eller mere subsidiært 1230 Kr. 60 Øre (Forskellen mellem Afgift Kr. 1,80 og Kr. 0,75 = Kr. 1,05 af 1172 Lastbiler), og i hvert Fald protesteres mod højere Rente end 3½ pCt.

I den af Ministeriet for offentlige Arbejder den 15. August 1930 approberede Havne- og Brotaxt for Hundested Havn er under Taxter for Vareafgifter — der dog kun opkræves med Fradrag af 10 pCt. — bl. a. fastsat følgende Taxter:

Pos. 47 Vogne m. v.

	Vægt, Maal o. s. v.	Afgift
c. Motorvogne, saafremt de ikke falder ind under Punkt a,:		
1. naar de er Genstand for Transport som Handelsvarer:		
a. Personvogne	pr. 100 kg af Køretøjets	100
b. Varevogne	Egenvægt	100
c. Motorcykler, ogsaa med Sidevogn	1 Stk.	200
2. Naar de ind- eller udgaar som Rejsekøretøjer enten forudsendt eller eftersendt som saadan eller sammen med den eller dem, der medfører dem som Befordringsmiddel:		
a. Personvogne		frit
b. Varevogne		frit
c. Motorcykler, ogsaa med Sidevogn		frit
3. I andre Tilfælde	1 Stk.	200
Medføres Gods, betales der af dette Afgift efter Taxtens almindelige Bestemmelser.		

Sagsøgerne har anført, at da de paabegyndte Færgesejladsen mellem Hundested og Grenaa i Sommeren 1934, blev der ikke fra nogen af Havnene opkrævet Vareafgift for Lastbiler, idet saavel Havnemyndighederne som de lokale Toldmyndigheder og Færgeselskabets Personale var af den Opfattelse, at Sø- og Landsætning af Lastbiler kunde ske efter begge Havnes Taxtreglement Pos. 47 c 2. b. I Henhold til samme Opfattelse var der heller aldrig blevet opkrævet Afgift af de Lastbiler, der sø- eller landsættes mellem Hundested Havn og Rørvig Færgen. Kort Tid efter, at Sagsøgeren paabegyndte Sejladsen mellem Grenaa og Hundested, blev der mellem Sagsøgerne og Sagsøgte truffet en Aftale, hvorefter alle Vareafgifter for Gods ikke skulde beregnes efter Brotaxtreglementet, men derimod konverteredes til en fast Afgift paa 10.000 Kr. Denne Aftale gjaldt for Tiden 1. August 1934—1. August 1935. I Sommeren 1935 gjorde Ministeriet for offentlige Arbejder imidlertid gældende, at

ind- og udgaaende Lastvogne i Hundested Havn skulde afgiftsbehandles efter Pos. 47 c. 3, hvorefter der skulde betales en Afgift paa 2 Kr. pr. sø- og landsat Lastbil. Sagsøgerne protesterede herimod, og efter længere Tids Forhandling og Forsøg paa at opnaa Forlig maatte Sagsøgerne fra 1. August 1935 erlægge de nu omtvistede Afgiftsbeløb. Sagsøgerne anser Ministeriets Fortolkning af Reglementet for at være urigtig. Efter Sagsøgernes Mening skal Lastvogne ikke nødvendigvis henføres under Pos. 47 c. 3., men hører kun herhen, saafremt de ikke befordres enten som Handelsvarer eller som Rejsekøretøjer. Forsendelsesmaaden er da alene afgørende for Afgiftsberegningen for Lastbiler efter Pos. 47 c. uden Hensyn til, om Bilen medfører Gods eller ej og uden Hensyn til, om Chaufføren er med til Søs eller ej. Forsendelsesmaaden omfattes af Pos. 47 c. 2. b. i alle Tilfælde, hvor Vognen »ind- eller udgaar som Rejsekøretøj«, f. Eks. for at hente eller bringe Varer fra et Sted til et andet, medens Pos. 47 c. 3. f. Eks. maa gælde, naar Vognen forsendes til Udlaan paa Ankomststedet eller for at overflyttes fra et Sted til et andet eller forsendes til Reparation.

De Sagsøgte erkender, at der ikke erlagdes Vareafgiften af Sagsøgerne, da Sejladsen mellem Grenaa og Hundested begyndte den 15. Juli 1934, og den er heller ikke bleven krævet vedrørende Færgen til Rørvig. Fejlen i saa Henseende og Aftalen for Aaret fra 1. August 1934 om den faste Afgift paa 10.000 Kr. kan imidlertid ikke bevirke nogen Fritagelse for Sagsøgerne med Hensyn til Erlæggelse af Afgift efter 1. August 1935. Bestemmelsen i Takstreglementet Pos. 47 c. 3. er netop indført af Hensyn til Lastvognene. Sagsøgerne har da ogsaa selv med Grenaa Havn truffet Aftale om at betale en Afgift paa 1,50 Kr. for hver Lastbil og har tilbudt Hundested Havn en Afgift paa 0,75 Kr. for hver Lastbil.

De Sagsøgte har denunceret lis for Ministeriet for offentlige Arbejder, hvorefter dette i Henhold til Retsplejelovens § 252, Stk. 2, er indtraadt i Sagen og støtter de Sagsøgtes Procedure. Det anføres af Ministeriet, at Havne- og Brotakster før 1925 om Vareafgift af Motorvogne kun bestemte, at der af Vogne, der forsendtes som Handelsvare, betaltes Vægtafgift, og at Vogne, der passerede som Rejsekøretøj, var afgiftsfri. I Perioden 1920—25 blev man imidlertid opmærksom paa, at Taksterne ikke indeholdt nogen Bestemmelse, der direkte omfattede Motorkøretøjer, som med Last overførtes fra Havn til Havn, og da man mente, at disse ikke burde være afgiftsfri, men belægges med en væsentlig lavere Afgift end de som Handelsvarer forsendte Vogne, tilføjede man Punkt 3 i Havne- og Brotaksterne for 1925—30, hvorfra Bestemmelsen er gaaet over i Taksterne for 1930—35, hvis Gyldighedstid af særlige Grunde er forlænget til 1937. Pos. 47 c. 3. i den gældende Havne- og Brotakst for Hundested Havn har altsaa netop Hensyn til de Tilfælde, som nærværende Sag angaar, nemlig alle Tilfælde, hvor Køretøjet ikke forsendes enten som Handelsvare eller som Rejsekøretøj. Begrebet »Rejsekøretøj« omfatter kun de Tilfælde, hvor Vognen benyttes til en Transport, som efter rigtig og naturlig Sprogbrug kan betegnes som en Rejse, hvilket almindeligt forekommer med Hensyn til Personvogne, men kun undtagelsesvis med Hensyn til

Varevogne. Vareautomobiler, der forsendes for at hente eller bringe Varer fra Sælger til Køber, er ikke Rejsekøretøjer.

Der findes at maatte gives de Sagsøgte Medhold i den af dem og Ministeriet hævdede Forstaaelse af Takstreglementet, idet denne Forstaaelse stemmer med Ordenes naturlige Mening og med, hvad der tilsigtedes opnaaet ved den ny Bestemmelse. Da de Sagsøgte heller ikke ved deres tidligere Forhold ses at have bundet sig til at følge Sagsøgernes Forstaaelse af Bestemmelsen, vil deres Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at godtgøre de Sagsøgte med 250 Kr.

T i r s d a g   d e n   1 4 .   D e c e m b e r .

Nr. 98/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Antoni Johannes Seeberg (Poul Jacobsen),

der tiltales for Overtrædelse af Motorloven m. v.

Dom afsagt af Retten for Aarhus Købstad m. v. den 7. August 1936: Tiltalte Antoni Johannes Seeberg bør straffes med Hæfte i 14 Dage, hvorhos Retten til at føre Motorkøretøj frakendes ham for et halvt Aar. Tiltalte Ejnar Grønlund bør bøde 100 Kr., der tillægges Statskassen med Halvdelen og Aarhus Kommunekasse med Halvdelen, idet Forvandlingsstraffen bestemmes til 10 Dages Hæfte. Tiltalte Seeberg udreder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Sebbelov 120 Kr., og Tiltalte Grønlund i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Secher 60 Kr. Af Sagens øvrige Omkostninger betaler Seeberg $\frac{3}{4}$ og Grønlund $\frac{1}{4}$. Inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse betaler Tiltalte Seeberg in solidum med Danske Lægers og Dyrlægers Motorforsikring i Erstatning til Tiltalte Grønlund 75 Kr. og til Forsikringsselskabet »Danmark« 1112 Kr. 50 Øre, og inden samme Frist betaler begge Tiltalte in solidum med deres Forsikringsselskaber i Erstatning til Ingeniør Aage Bøjesen, Aarhus, 649 Kr. 75 Øre, og til Handelsmedhjælper Børge Andersen, Aarhus, 820 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 17. Marts 1937 (IV Afd.): Tiltalte Antoni Johannes Seeberg bøder 500 Kr., der tilfalder Statskassen og Aarhus Kommunes Kasse hver med Halvdelen. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 15 Dage. I Henseende til Bestemmelserne om Frakendelse af Retten til at føre Motorkøretøj og Sagens Omkostninger i 1. Instans bør Underretsdømmen, saavidt paanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører Sebbelov, 80 Kr. udredes af det offentlige.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Paadømmelsen har otte Dommere deltaget.

Med Hensyn til Tiltaltes Kørekort bemærkes, at dette har været frataget ham fra 7. Marts 1936 til 10. Juni 1937.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde vil denne forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Poul Jacobsen 120 Kr., der ligesom det ved Landsrettens Dom Landsrets-sagfører Sebbelov tillagte Salær, 80 Kr., udredes af Tiltalte Antoni Johannes Seeberg.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 10. Juli 1936 fra 2. jydsk Statsadvokatur tiltales her ved Retten Antoni Johannes Seeberg, der er født i Vester Lindet i Gram Sogn den 9. April 1900 og ikke forhen tiltalt eller straffet, og Ejnar Grønlund, der er født i Egebjerg, Hansted Sogn den 27. Juni 1910 og ikke forhen tiltalt eller straffet, til at lide Straf:

I. Begge de Tiltalte efter borgerlig Straffelov 15. April 1930 § 249 Stk. 1 og efter § 41 i Lovbekendtgørelse Nr. 131 af 14. April 1932 om Motorkøretøjer for Overtrædelse af dens § 29 Stk. 1, for den 7. Marts 1936 Kl. ca. 1,50 ved Kørsel henholdsvis med Motorvogn V 8029 ad Skovvejen ind mod Aarhus og med Motorvogn X 4556 fra Mejlgade ud paa Pladsen ved Aarhus Østbanegaard, hver især at have udvist Uforsigtighed og undladt at udvise fornøden Agtpaagivenhed og Omhu overfor andre Vejfarende og Passagerer, hvorved de bevirkede, at deres Vogne stødte sammen paa fornævnte Plads, saaledes at der tilføjedes Passagererne i sidstnævnte Vogn, Ingeniør Aage Bøjesen, dennes Hustru, Fru Ester Bøjesen og Handelsmedhjælper Børge Andersen forskellige Beskadigelser, og saaledes navnlig at Fru Ester Bøjesen paadrog sig dels talrige Snitsaar i Ansigtet, der har efterladt sig en Række stærkt vansirende Ar, dels en Hjernerystelse, med paafølgende stærk Nervesvækkelse, samt endelig saaledes at begge Vogne beskadigedes.

II. Tiltalte Seeberg yderligere efter § 41 i Lovbekendtgørelse Nr. 131 af 14. April 1932 om Motorkøretøjer for Overtrædelse af dens § 24 Stk. 1 ved Natten mellem den 6. og 7. Marts 1936 at have ført sin fornævnte Motorvogn gennem forskellige Gader i Aarhus, uagtet han var saaledes paavirket af Spiritus, at han ikke var i Stand til paa betryggende Maade at føre Motorkøretøj.

I Medfør af Motorlovens § 42, Stk. 1 nedlægges der Paastand om at Tiltalte Seeberg for bestandig eller i et af Retten fastsat Tidsrum irakendes Retten til at føre Motorkøretøj.

Under Sagen er nedlagt følgende Erstatningspaastande.

Af Forsikringsselskabet »Danmark« overfor Tiltalte Seeberg og Forsikringsselskabet Danske Lægers og Dyrlæggers Motorforsikring Kr. 1965,— for materiel Skade og Afsavn med Hensyn til Tiltalte Grønlunds Vogn. Af Tiltalte Grønlund overfor Tiltalte Seeberg og Forsikringsselskabet »Danske Lægers og Dyrlæggers Motorforsikring« 100 Kr. for personlig Skade m. v., Uarbejdsdygtighed, Svie og Smerte. Af Tiltalte Seeberg overfor Tiltalte Grønlund og Forsikringsselskabet »Danmark« Kr. 1445 for Skade paa hans Vogn og for Afsavn af denne. Af Ingeniør Aage Bøjesen overfor begge Tiltalte og deres Forsikringsselskaber for beskadigede Effekter, Lægehonorar og Svie og Smerte ialt 2251,45 Kr. Af Handelsmedhjælper Børge Andersen overfor begge Tiltalte og deres Forsikringsselskaber for beskadigede Effekter, tabt Arbejdsfortjeneste, Lægehonorar samt Svie og Smerte og Vansir ialt 1428,45 Kr.

Tiltalte Seeberg, der er Ejer af Automobil V 8029, har forklaret, at han den 6. Marts d. A. stod op ved 8-Tiden, drak Morgenkaffe, var kørende ud i Praksis om Formiddagen, hjemme at spise til Middag og derefter igen i Praksis, hvorfra han kom hjem ved 14-Tiden, hvorefter han klædte sig om og kørte til Aarhus til Hotel »Regina«, hvortil han ankom Kl. ca. 16,30, idet hans Søster den Dag skulde have Bryllup. Efter Vielsen i Markuskirken var der Bryllupsmiddag paa Hotel »Regina«. Han havde indtil da ikke nydt Spiritus paagældende Dag. Til Middagen drak han et Glas Madeira, et Glas Sauterne og et Glas Rødvind og til Kaffen 2 Glas Cognac og i Løbet af Aftenen 2 Whiskysusser. Han plejer ikke at nyde Spiritus til daglig og er meget maadeholdende med Nydelsen heraf. I Løbet af Aftenen dansede han noget. Kl. ca. 1 Nat skiltes Selskabet, og Tiltalte kørte saa en Fætter og dennes Kæreste ud til Trøjborg, hvorefter han kørte ad Skovvejen forbi Østbanegaarden, idet det var hans Hensigt at komme ind til Bispetorvet, hvorfra han, der ikke var saa godt kendt i Byen, bedst kunde orientere sig, og var det hans Mening derfra at fortsætte til sit Hjem i Voldum. Efter at have passeret Østbanetorvet og naaet hen til Husrækken ved Mejlgade, saa han, at der ud for Fortovet var en asfalteret Cyklesti, der uden Kantsten eller andet Skel støder op til den brolagte Kørebane. Han mener at have kørt i en Afstand af højst 1 Meter fra denne Cyklesti med en Fart af 25—30 km. Da han var omtrent ud for Hjørnet af Mejlgade og Østbanetorvet, saa han en Bil komme imod sig fra Mejlgade og mener, at dennes Fart var omtrent den samme som hans, og den kørte i højre Side af Kørebanelen, men dog temmelig nær Midten af denne. Da Bilerne var en halv Snes Meter fra hinanden, saa han pludselig den modgaende Bil dreje skarpt til venstre, uden at den havde slaaet venstre Retningsviser ud. Han fandt denne Manøvre besynderlig og tænkte straks, at paagældende Fører maatte være beruset, eller at Bilen var løbet løbsk for ham. Tiltalte bremsede straks og foretog en Drejning til højre ind mod Cyklestien, idet han mente at kunne dreje sin Vogn saa kraftigt

ind mod Fortovet, at Sammenstød kunde undgaas. Der skete imidlertid Sammenstød, saaledes at Forpartiet af Tiltaltes Vogn tørnede sammen med den forreste Del af modgaaende Bils højre Side. Han mener, at Sammenstødet fandt Sted paa Grænsen mellem den brolagte Kørebane og Cyklestien. Han hævder, at han ikke har følt sig paavirket af den nydte Spiritus, og nægter at have været dette i en saadan Grad, at han har været ude af Stand til at køre Bil paa betryggende Maade. Han hævder, at Grunden til Sammenstødet er den modgaaende Bils umotive- rede Manøvre og mener ikke selv at have udvist Uforsigtighed eller iøvrigt at være Skyld i Sammenstødet.

Tiltalte Grønlund har forklaret, at han paagældende Nat Kl. ca. 1,20, da han holdt med sin Bil X 4556 paa Holdepladsen ved Frederiksalé, blev hyret af 2 Herrer og 1 Dame, der skulde køres til Lauge Kochsvej paa Trøjborg. Han kørte ad Mejlgade for at fortsætte forbi Østbanen og paastaar at have kørt i højre Side af Kørebanelen, dog temmelig nær Midten af denne og med en Fart af ca. 35 km. Han havde allerede set den modgaaende Bil komme kørende oppe paa Skovvejen. Da denne var omtrent ud for Østbanen, var Kørselsretningen lige imod Tiltaltes, saaledes at den altsaa har været ovre i venstre Side af Mejlgades Kørebane, hvis den havde haft til Hensigt at fortsætte ad Mejlgade. Tiltalte troede imidlertid, at den vilde dreje til venstre ad Kystvejen, men har dog ikke set den slaa venstre Retningsviser ud. Den fortsatte imidlertid stadig lige imod Tiltalte, og da de var temmelig nær mod hinanden, han mener 6—7 Meter fra ham, foretog den en lille Drejning til venstre, hvilket bestyrkede Tiltaltes Opfattelse af, at den vilde dreje ned ad Kystvejen, men et Øjeblik efter blev den igen rettet op og kørte lige frem mod Tiltalte. De var da saa nær paa hinanden, at Sammenstød sandsynligvis var uundgaaelig, og for at prøve at afværge dette eller formindske Følgerne heraf, drejede Tiltalte sin Vogn til venstre, men undgik altsaa ikke Sammenstød. Han hævder, at Sammenstødet skete helt ude paa Kørebanelen, men at hans Vogn herved blev skubbet over paa Cyklestien. Tiltalte mener ikke at have kørt uforsigtigt eller uforsvarligt ved paagældende Lejlighed, men at det er Tiltalte Seeberg, der er Skyld i Sammenstødet.

Tiltalte Seeberg har erklæret, at det er muligt, at han, efter at have passeret Østbanen, har været i Tvivl om, hvorvidt han skulde køre lige frem ad Mejlgade eller dreje til venstre ad Kystvejen, og i den Anledning mulig et Stykke før han naaede den modgaaende Bil har foretaget en lille Drejning til venstre og derefter igen rettet Bilen op for at fortsætte lige frem ad Mejlgade.

Ved Sammenstødet blev begge Biler betydeligt beskadigede. Tiltalte Grønlund fik en Flænge i højre Ben, der blev syet sammen paa Kommunehospitalet, hvorefter han kunde tage hjem, men blev 3 Gange tilset af Læge, og havde nogen Ømhed i Benet og maatte holde sig hjemme den første halve Snes Dage. Hans Tøj blev derhos noget beskadiget. Alle Grønlunds 3 Passagerer kom til Skade og maatte paa Kommunehospitalet.

Tiltalte Seebergs Bil var forsikret i Danske Lægers og Dyrlægers Motorforsikring, der er indtraadt som Part i Sagen.

Tiltalte Grønlunds Bil var forsikret i »Danmark«, der ligeledes er indtraadt som Part i Sagen.

Efter at være indbragt paa Politistationen blev Tiltalte Seeberg Kl. 2,20 spiritusprøvet, og Amtslægens Erklæring konkluderer i, at han skønnes ganske lidt paavirket. Undersøgelse af en Blodprøve paa Retsmedicinsk Institut har vist 1,79 pro mille Alkohol i Blodet. Herefter og efter det Kvantum Spiritus, Tiltalte har nydt, og de af Politibetjentene afgivne Vidneforklaringer og det iøvrigt oplyste, maa det antages, at Tiltalte under paagældende Kørsel har været saaledes paavirket af Spiritus, at han har været ude af Stand til at føre Bilen paa betryggende Maade, og han vil derfor være at anse for Overtrædelse af Motorlovens § 24, Stk. 1.

Chauffør Rasmus Hansen, der ved paagældende Lejlighed kom spadserende ad Mejlgade, har som Vidne forklaret, at han oppe fra Skovvejen saa Lysskæret fra Seebergs Bil. Han mener, at denne kørte ca. 1 Meter fra den asfalterede Cyklesti, og at Tiltalte Grønlund kørte omtrent midt i Kørebanen. Da Seeberg lige havde passeret Hjørnet af Østbanetorvet, kunde Vidnet paa Lyskeglen se en svag Drejning til venstre, som om den vilde dreje hen ad Kystvejen, men den holdt saa igen til højre mod Mejlgade. Umiddelbart efter, at Lyskeglen fra Seebergs Bil var blevet drejet til venstre, foretog Grønlund en Drejning til venstre, hvorfor Vidnet straks troede, at han vilde ind at holde for at afsætte Passagerer ved en af Ejendommene i Mejlgade, men han fik saa den Tanke, at Grønlund havde drejet til venstre for at søge at undgaa Sammenstød. Umiddelbart efter skete Sammenstødet ude paa Kørebanen, og herved blev Grønlunds Vogn skubbet ind paa Cyklestien.

Ingeniør Aage Bøjesen, der var den ene af Passagererne i Grønlunds Bil, har forklaret, at han havde siddet og smaablundet eller i hvert Fald været uopmærksom og blev først opmærksom ved at Grønlund udstødte et Raab, og Vidnet saa saa Lygterne fra den modgaaende Bil lige imod dem. Den højre Forlygte paa den modgaaende Bil var da midt ud for Grønlunds Bil. Den drejede saa noget til højre, idet Vidnet fra sin Plads paa venstre Bagsæde i Grønlunds Vogn nu kunde se begge den modgaaende Bils Forlygter. Umiddelbart derefter drejede Grønlund saa til venstre, og umiddelbart efter skete Sammenstødet.

Efter det oplyste, maa det antages, at Tiltalte Seeberg ikke har været tilstrækkelig opmærksom paa den modgaaende Bil og har kørt for langt ovre i venstre Side af sin Kørebane og kort før han naaede den modgaaende Bil har foretaget en Drejning til venstre, der maatte give Grønlund det Indtryk, at han agtede at køre hen ad Kystvejen. Han har saa igen rettet Bilen op, stadig uden tilstrækkelig Hensyntagen til den modgaaende Bil og maa herved anses at have undladt at udvise fornøden Agtpaaivenhed, men Tiltalte Grønlund maa ogsaa anses at have undladt at udvise fornøden Agtpaaivenhed og Forsigtighed ved sin Kørsel, hvorfor begge Tiltalte vil være at anse for Overtrædelse af Motorlovens § 29, Stk. 1. Hovedparten af Skylden findes at maatte tillægges Seeberg, og den skete Skade vil herefter være at fordele saaledes, at Tiltalte Seeberg betaler $\frac{3}{4}$ og Tiltalte Grønlund $\frac{1}{4}$.

Tiltalte Seebergs Bil blev beskadiget, saaledes at Reparationen, der er betalt af Tiltalte selv har kostet 1175 Kr. Han har endvidere haft Afsavn af Vognen i 27 Dage a 10 Kr. = 270 Kr., ialt 1445 Kr. Han led ingen personlig Skade.

Tiltalte Grønlunds Forsikringsselskab har til fuld Afgørelse af den paa hans Vogn skete Skade udbetalt ham 1965 Kr. Grønlund har derhos nedlagt en Erstatningspaastand, stor 100 Kr. for personlig Skade.

Passagererne i Grønlunds Bil var Ingeniør Aage Bøjesen, dennes Hustru Ester Bøjesen og hendes Broder Handelsmedhjælper Børge Andersen.

Hvad angaar Ingeniør Bøjesen har Læge N. Nielsen den 2. April 1936 erklæret, at denne fik forskellige Læsioner i Ansigtet, hvorfor han blev behandlet paa Kommunehospitalets Skadestue. Han havde faaet 1 vansirende Ar over venstre Øje, 4 paa højre Side af Næsen og 1 paa Hagen. Som Følge af Ulykkestilfældet har han været uarbejdsdygtig i 6 Dage. I en Erklæring af 4. August 1936 har Lægen oplyst, at de omtalte vansirende Ar i Ansigtet stadig er til Stede omend mindre fremtrædende. Derimod er Næsen blevet skæv efter Ulykkestilfældet. Ingeniør Bøjesen har derefter under Sagen nedlagt Erstatningspaastand saaledes:

1. Beskadigelse og ødelagt Tøj	211,70
2. Lægeregning	10,00
3. Ødelagt Armbaandsur	29,75
4. Svie, Smerte samt Vansir.....	2000,00
5. Lægeregning	10,00

2261,45.

Medens der ikke er rejst Indsigelse mod Posterne 2, 3 og 5, protesteres der mod Posterne 1 og 4, idet der benægtes at være sket Skade paa hans Tøj, og at han har Krav paa Erstatning for Svie, Smerte og Vansir.

Efter det foreliggende maa der antages at være sket nogen Skade paa Bøjesens Tøj, og findes Erstatningen herfor at kunne ansættes til 100 Kr. Bøjesen maa ogsaa anses at have Krav paa nogen Erstatning for Svie og Smerte samt Vansir, og findes Beløbet herfor at kunne fastsættes til 500 Kr., hvorefter hans Erstatningskrav anerkendes med ialt 649,75 Kr.

Med Hensyn til Handelsmedhjælper Børge Andersen har Overlæge Brammer den 3. April 1936 udtalt, at denne fik 3 Snitsaar i Ansigtet, hvoraf de 2 blev syet sammen paa Kommunehospitalets Skadestue, endvidere en Hudafskrabning paa højre Side af Næsen og et Saar paa Forsiden af venstre Knæ. Arrene i Ansigtet er noget vansirende. I en Erklæring af 4. August 1936 udtaler Overlægen, at Følgerne af Ulykkestilfældet er fuldstændig svundne og de efterladte Ar i Ansigtet ikke mere kan betegnes som vansirende. Andersen har været uarbejdsdygtig fra 7. Marts til 23. Marts 1936. Andersen har derefter nedlagt følgende Erstatningspaastand:

1. Ødelagt og beskadiget Tøj.....	258,45
2. Tabt Arbejdsfortjeneste	150,00
3. Lægeregning	10,00
4. Svie og Smerte samt Erstatning for Vansir....	1000,00
5. Lægeregning	10,00

1428,45.

Medens der ikke er rejst Indsigelse mod Posterne 2, 3 og 5 paa-
staas Beskadigelse af Tøj m. v. kun anerkendt med 55 Kr., og Post
4 kun med 200 Kr.

Efter det foreliggende findes Beskadigelsen af Tøj m. v. at kunne
ansættes til 150 Kr. og Erstatningen for Svie og Smerte m. v. til 500 Kr.,
saaledes at Andersens Erstatningskrav fastsættes til 820 Kr.

Med Hensyn til den Fru Ester Bøjesen overgaaede Skade har
Reservelæge Wuust, Kommunehospitalet, den 30. Marts 1936 erklæret,
at denne, der var besvimet ved Sammenstødet, kom til Bevidsthed ved
Ankomsten til Hospitalet. Der var da midt i Panden et 4 cm langt lodret
Snitsaar, et lille Saar paa tværs af Næseryggen og et lille Saar paa
højre Kind. Saarene heledes i Løbet af en halv Snes Dage. Ved Rønt-
genundersøgelse blev der fundet Tegn paa Kraniebrud. Hun holdt Sengen
i 3 Uger og blev derefter udskrevet fra Hospitalet som Rekonvalescent,
Diagnose: Hjernerystelse, Kvæstelsessaar i Ansigtet. Man kan først
senere udtale sig om eventuel Følge af Hjernerystelsen og hvor meget
Arrene efter de omtalte Saar vil skæmme.

Den 2. April 1936 erklærer Overlæge Brammer, at Saarene i An-
sigtet har efterladt en Række foreløbig stærkt vansirende Ar. Hendes
Nervesystem er stærkt lidende som Følge af Hjernerystelsen, saaledes
at hun foreløbig er fuldstændig uarbejdsdygtig, og der vil medgaa flere
Maaneder, før der kan udtales noget sikkert om Muligheden for fuld-
stændig Helbredelse af den ved Læsionen fremkaldte Nervesvækkelse.
Under 15. Juli 1936 erklærer Overlægen, at der antagelig endnu vil
hengaa 2 Maaneder inden han endelig kan udtale sig om eventuelle
blivende Følger af Tilskadecomsten. Fruen kan deltage i husligt Arbejde
om Formiddagen, men bliver herved saa træt, at hun maa hvile sig om
Eftermiddagen og har stadig af og til Hovedpine.

Herefter har der ikke paa nuværende Tidspunkt kunnet nedlægges
nogen Erstatningspaastand fra Fru Bøjesens Side, og denne udsættes
herefter til senere særskilt Behandling.

For saa vidt angaar den af Anklagemyndigheden nedlagte Paastand
overfor begge de Tiltalte om Overtrædelse af Straffelovens § 249, Stk. 1,
hvilken Paatale er skønnet paakrævet af almene Hensyn, findes det
efter det oplyste betænkeligt at anse, at den skete Skade paa Pas-
sagererne, navnlig Fru Bøjesens Legeme og Helbred, har været saa
betydelig, at de Tiltalte har paadraget sig Ansvar efter Straffelovens
§ 249, Stk. 1, og vil de derfor begge være at frifinde for Tiltalen efter
denne Lovbestemmelse.

Idet Skaden som foran anført findes at burde fordeles mellem de
Tiltalte Seeberg og Grønlund i Forholdet $\frac{3}{4}$ og $\frac{1}{4}$, og da Seeberg selv
har bekostet Reparationen af sin Vogn, vil han i Forbindelse med hans

Forsikringsselskab have at udrede en Erstatning, stor 1187 Kr. 50 Øre, der tillægges Grønlund med 75 Kr. og dennes Forsikringsselskab med 1112 Kr. 50 Øre.

De Ingeniør Aage Bøjesen og Handelsmedhjælper Børge Andersen tillagte Erstatninger henholdsvis 649 Kr. 75 Øre og 820 Kr. bliver at udrede af begge Tiltalte in solidum med deres Forsikringsselskaber, medens de ved den indbyrdes Fordeling mellem disse udredes af Seeberg og dennes Forsikringsselskab med $\frac{3}{4}$ og af Grønlund og dennes Forsikringsselskab med $\frac{1}{4}$.

Der tillægges Seebergs Forsikringsselskab Regres overfor denne for den Del af Erstatningerne, Selskabet maatte komme til at udrede.

Den af Tiltalte Seeberg forskyldte Straf findes at kunne bestemmes til Hæfte i 14 Dage, hvorhos Retten til at føre Motorkøretøj i Medfør af Motorlovens § 42, Stk. 1 vil være at frakende ham for et halvt Aar.

Den af Tiltalte Grønlund forskyldte Straf findes at kunne bestemmes til en Bøde, stor 100 Kr., der tillægges Statskassen med Halvdelen og Aarhus Kommunekasse med Halvdelen, idet Forvandlingsstraffen bestemmes til 10 Dages Hæfte.

Hver af de Tiltalte udreder det deres Forsvar tilkommende nedenauførte Salær, medens Sagens øvrige Omkostninger udredes af Seeberg med $\frac{3}{4}$ og Grønlund med $\frac{1}{4}$.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag, der i første Instans tillige angik en Medtiltalt, for hvis Vedkommende Sagen ikke er indanket, af Aarhus Købstads Ret for Straffesager den 7. August 1936 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige, saa vidt Strafspørgsmaalet angaar.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har Tiltalte paany aigivet Forklaring og herunder udsagt, at han nu nogle Gange har passeret Sammenstødsstedet og derved faaet den Opfattelse, at den af Vognmand Grønlund og Chauffør Rasmus Hansen omfoklarede, af Tiltalte ved Udkørslen fra Østbanetorvet mod Mejlgade foretagne lille Drejning til venstre og derefter til højre, hvis den virkelig har fundet Sted, maa være foretaget for at komme udenom Hjørnet af den i Dommen ommeldte asfalterede Cyklesti.

Retten har besigtiget Forholdene paa det paagældende Sted ved Østbanegaarden i Aarhus og herunder konstateret, at i Mejlgade, der fra Østbanetorvet i sydlig Retning danner Fortsættelse af Skovvej, er det vestlige Fortovs Kant og den dertil stødende asfalterede Cyklesti forskudt mod Øst i Forhold til Fortovet og Cyklestien paa Skovvejs vestlige Side. Som Følge heraf maa Automobilister, der kommer kørende fra Skovvej og vil fortsætte ad Mejlgade foretage Drejninger som de foran nævnte, naar de vil holde sig udenfor den asfalterede Cyklesti, og Retten iagttag under Besigtigelsen, at dette fandt Sted.

Saaledes som Sagen herefter foreligger kan det ikke anses godtgjort, at Tiltalte ved sit Forhold har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Motorlovens § 29, Stk. 1:

Hvad angaar den paasigtede Overtrædelse af Straffelovens § 249, Stk. 1, maa det tiltrædes, at Tiltalte ved Dommen i saa Henseende er frifunden. Det maa derhos tiltrædes, at Tiltalte er anset skyldig i Overtrædelse af Motorlovens § 24, Stk. 1.

Da der imidlertid findes at foreligge særdeles formildende Omstændigheder, vil den for denne Overtrædelse i Medfør af samme Lovs § 41, Stk. 1 forskyldte Straf kunne bestemmes til en Bøde af 500 Kr., der bliver at tillægge Statskassen og Aarhus Kommunes Kasse hver med Halvdelen. Forvandlingsstraffen vil være at fastsætte til Hæfte i 15 Dage.

I Henseende til Bestemmelserne om Frakendelse af Retten til at være Fører af Motorkøretøj og Sagens Omkostninger i 1. Instans vil Underrettsdommen være at stadfæste, saavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Nr. 126/1937. Det gensidige Forsikringsselskab »Danmark« og Vognmand **Ejnar Grønlund** (Bruun)

m o d

Danske Lægers og Dyr lægers Motorforsikring, Aktieselskab (Andreas Christensen) og Dyr læge **Antoni Johannes Seeberg** (Poul Jacobsen)

og

Nr. 130/1937. **Danske Lægers og Dyr lægers Motorforsikring**, Aktieselskab (Andreas Christensen)

m o d

Dyr læge Antoni Johannes Seeberg (Poul Jacobsen),

betræffende Fordeling af en ved Motorvogn-Sammenstød foranlediget Skade m. v.

Dom afsagt af Retten for Aarhus Købstad m. v. den 7. August 1936: (Se foranstaaende Sag).

Vestre Landsrets Dom af 17. Marts 1937 (IV Afd.): De Indstævnte, Vognmand Ejnar Grønlund og Forsikringsselskabet »Danmark«, bør een for begge og begge for een betale til Appellanterne, Dyr læge Antoni Johannes Seeberg og Danske Lægers og Dyr lægers Motorforsikring A/S, 275 Kr. I Henseende til Bestemmelserne om de de Indstævnte, Ingeniør Aage Bøjesen og Handelsmedhjælper Børge Andersen, tillagte Erstatninger bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Med Hensyn til den af Appellanterne Danske Lægers og Dyr lægers Motorforsikring A/S nedlagte Paastand om Regres overfor Appellanten Seeberg frifindes denne. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler de Indstævnte Grønlund og Forsikringsselskabet »Danmark« een

for begge og begge for een til Appellanterne 200 Kr. Appellanterne Danske Lægers og Dyrlægers Motorforsikring A/S og de Indstævnte Forsikringsselskabet »Danmark« betaler derhos, een for begge og begge for een, i Sagsomkostninger sammesteds til de Indstævnte Bøjesen og Andersen 60 Kr. til hver. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, dels med Hensyn til Spørgsmaalet om i hvilket Forhold Parterne indbyrdes skal bære den lidte Skade og udrede den dem paahvilende Erstatning, dels med Hensyn til Spørgsmaalet om der tilkommer Danske Lægers og Dyrlægers Motorforsikring A/S Regres overfor Dyrlæge Antoni Johannes Seeberg.

I Paadømmelsen har otte Dommere deltaget.

Efter alt det foreliggende findes der ikke at være udvist grov Uagtsomhed fra Dyrlæge Seebergs Side ved hans Kørsel.

I Henhold til de i Underrettens Dom iøvrigt anførte Grunde, vil denne, efter den af Det gensidige Forsikringsselskab Danmark og Vognmand Ejnar Grønlund nedlagte Paastand, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste, dog at Bestemmelsen om Regresretten overfor Dyrlæge Seeberg bortfalder.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Bestemmelsen om den Danske Lægers og Dyrlægers Motorforsikring, A/S, tillagte Regresret udgaar.

I Sagsomkostninger for Landsretten og Højesteret betaler Danske Lægers og Dyrlægers Motorforsikring, A/S, og Dyrlæge Antoni Johannes Seeberg en for begge og begge for en til Det gensidige Forsikringsselskab Danmark og Vognmand Ejnar Grønlund 600 Kr., medens Sagens Omkostninger for Højesteret iøvrigt ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Aarhus Købstads Ret for Straffesager den 7. August 1936 afsagte Dom er paaanket af Appellanterne i den borgerlige Retsplejes Former, forsaavidt Erstatningerne angaar.

Her for Retten har Appellanterne nedlagt Paastand om, at de samlede Erstatningskrav fordeles saaledes, at der ikke paalægges dem

større Andel i Skaderne end Halvdelen. Appellanterne, Danske Lægers og Dyrlæggers Motorforsikring A/S, har derhos nedlagt Paastand om, at der ikke tilkendes Indstævnte Ingeniør Aage Bøjesen højere Erstatning end 200 Kr. og Indstævnte Handelsmedhjælper Børge Andersen højere Erstatning end 470 Kr., hvorhos de, forsaavidt angaar den Appellanten Seeberg paalagte Regres, har paastaaet Underrettsdommen stadfæstet. I sidstnævnte Henseende har Appellanten Seeberg paastaaet sig frifundet.

De Indstævnte Vognmand Einar Grønlund og Forsikringsselskabet »Danmark« har nedlagt Paastand om Underrettsdommens Stadfæstelse, forsaavidt angaar Ansvarsfordelingen, hvorhos de med Hensyn til Erstatningerne til de Indstævnte Bøjesen og Andersen har sluttet sig til den af Appellanterne Danske Lægers og Dyrlæggers Motorforsikring A/S nedlagte Paastand.

De Indstævnte Bøjesen og Andersen har nedlagt Paastand om Stadfæstelse.

Appellanten Seeberg har endvidere paaanket Dommen, forsaavidt Strafspørgsmaalet angaar, og ved en samtidig hermed afsagt Landsretsdømme i den kriminelle Ankesag er det statueret, at Seeberg ikke ved sit Forhold har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Motorlovens § 29, Stk. 1, eller af Straffelovens § 249, Stk. 1, hvorimod han er anset for Overtrædelse af Motorlovens § 24, Stk. 1.

Efter alt det foreliggende kan det nu ikke antages, at Sammenstødet ikke kunde være afværget ved fornøden Agtpaaagivenhed og Omhu fra saavel Dyr læge Seebergs som fra Vognmand Grønlunds Side. De maa derfor begge bære Ansvar for de indtrufne Skader, og Ansvar findes at kunne fordeles saaledes, at Vognmand Grønlund i Forbindelse med Forsikringsselskabet »Danmark« bærer 2 Trediedele af de samlede Skader og Appellanterne en Trediedel.

Herefter vil de Indstævnte Vognmand Grønlund og Forsikringsselskabet »Danmark« in solidum have at udrede til Appellanterne 275 Kr.

Med Hensyn til de Indstævnte Bøjesens og Andersens Erstatningskrav har Appellanterne, Danske Lægers og Dyrlæggers Motorforsikring A/S, anført, at de ved Dommen tilkendte Erstatninger for beskadiget Tøj og for Svie og Smerte m. v. bør nedsættes. Efter det foreliggende findes Dommens Fastsættelse af disse Erstatninger at kunne tiltrædes, og Dommens Bestemmelser om de disse Indstævnte tillagte Erstatninger vil saaledes kunne stadfæstes, dog at Fordelingen mellem Appellanterne og Indstævnte Grønlund og dennes Forsikringsselskab vil være at ændre i Overensstemmelse med foranstaaende Fordeling af Skaderne.

Da Dyr læge Seeberg ved sin Kørsel ikke findes at have udvist grov Uagtsomhed, vil der ikke kunne tillægges hans Forsikringsselskab Regres overfor ham.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger her for Retten vil der være at forholde som nedenfor anført.

Onsdag den 15. December.

Nr. 111/1937. **Jydsk Land-Hypothekforening**
(Andreas Christensen)

mod

Savværksejerne **Harald Jensen Thisted** og **Theodor Vestergaard Christiansen** (David),

betræffende Refusion af et af Appellanten betalt Skattebeløb.

Vestre Landsrets Dom af 6. April 1937 (II Afd.): De Sagsøgte, Savværksejerne Harald Jensen Thisted og Theodor Vestergaard Christiansen, bør een for begge og begge for een til Sagsøgerne, Jydsk Land-Hypothekforening, betale 392 Kr. 49 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 2. Oktober 1936, indtil Betaling sker, men bør iøvrigt for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Efter Dommens Afsigelse har de Indstævnte betalt de 392 Kr. 49 Øre.

Idet det tiltrædes, at Appellanten ikke har godtgjort, at der er tilføjet Foreningen noget Tab ved at den efter Købet af Hovedgaarden overensstemmende med Auktionsvilkaarene har dækket en Del af de Skovparcellen vedkommende Skatter, vil Dommen i Henhold til de Indstævntes Paastand, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale de Indstævnte med 400 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Jydsk Land-Hypothekforening, til de Indstævnte, Savværksejerne Harald Jensen Thisted og Theodor Vestergaard Christiansen, med 400 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1935 førte Enkefru Johanne Mikkelsen, der da var Ejer af Viskum Hovedgaard Matr. Nr. 1 a, 1 e, 2 a og 3, Viskum Hovedgaard.

Viskum Sogn samt af den nærliggende Viskum Skov Matr. Nr. 3 a Himmestrup, Lee Sogn, Forhandlinger med de Sagsøgte, Savværksejerne Harald Jensen Thisted og Theodor Vestergaard Christiansen, begge Thorsager, om disses Køb af sidstnævnte Ejendom, idet Fru Mikkelsen, der i længere Tid havde befundet sig i økonomiske Vanskeligheder, ønskede derved at fremskaffe kontante Midler, der kunde gøre det muligt for hende at beholde Hovedgaarden. Den 8. Juli 1935 udstedte Fru Mikkelsen til de Sagsøgte et »Betinget Skøde«, hvori hun til de Sagsøgte solgte og betinget skødede den hende tilhørende ikke skyldsatte Skovparcel Matr. Nr. 3 a Himmestrup, Lee Sogn, med paastaende Bygninger.

Endvidere hedder det i Dokumentet:

»Overtagelsen finder Sted den 1. August d. A., som er Skæringsdag for Skatter og Afgifter Skoven vedrørende.

Købesummen er accorderet til 95.000 Kr., der deponeres i Handelsbanken i Viborg, saa snart der fra samtlige Panthavere foreligger Erklæring om, hvorledes Relaxation af Skovparcellen kan ske, men Erklæringen skal selvfølgelig være af en saadan Art, at Købesummen tilstrækker til Relaxationen. Renter af Købesummen fra Deponeringsdagen til Udbetalingsdagen tilfalder Sælgerinden, dog tidligst fra 1. August 1935. Det deponerede Beløb udbetales, saa snart Salgstilladelse foreligger mod Dokumentation for, at endeligt Skøde kan lyses fri for Prioritetsgæld. Den Dag det deponerede Beløb udbetales, opgøres det Mellemværende som Sælgerinden og Køberen Thisted har, og det Beløb, som Savværksejer Thisted maatte have tilgode uanset Skyldgrunden hos Sælgerinden fragaar Købesummen — — —

Omkostningerne ved Adkomstdokumentets Oprettelse, Stemping og Lysning udredes af hver af Parterne med en Halvdel — — —

Jævnside med Forhandlingerne med de Sagsøgte førtes der af Fru Mikkelsens Sagfører, Landsretssagfører Mikkelsen, Viborg, Forhandlinger med Kreditforeningen af Jydske Landejendomsbesiddere, Viborg, og med Sagsøgerne, Jydske Land-Hypothekforening, Aarhus — hvilke 2 Pengeinstituter havde Pant omfattende saavel Viskum Hovedgaard som Viskum Skov — om sidstnævnte Ejendoms Relaxation af Pantet. Den 1. August 1935 tilsendte Landsretssagfører Mikkelsen Sagsøgerne en Skrivelse, hvori det hedder:

» — — — Da jeg for Fru Mikkelsen henvendte mig til Kreditforeningen med Andragende om Relaxation af Matr. Nr. 3 a Himmestrup, tilbød jeg, at der afdrages 65.000 Kr. paa Laanet mod at Resten af Købesummen anvendes til Indbetaling af Henstandsbeløb, Restance pr. 11. December 1934 og mod Betaling af Juni Termins Ydelse 1935, idet Fru Mikkelsen har opgivet mig, at der kun var 2 Henstandsbeløb. Det viser sig imidlertid, at der er 3 Henstandsbeløb, og Kreditforeningen skal saaledes have Kr. 7250 mere end af Fru Mikkelsen beregnet. Jeg har haft en Konference med Direktionen i Kreditforeningen i Dag og henstillet, at Relaxationen ikke gøres afhængig af, at Terminsydelsen pr. 11. Juni 1935 betales, og jeg haaber, at Direktionen vil gaa med dertil, men har jeg ikke kunnet faa et endeligt Tilsagn, førend man hører

Hypothekforeningens Stilling. Jeg henstiller herefter til Hypothekforeningen, at den gaar med til at relaxere Parcellen mod:

a t Juni 1935 Termin Ydelse til Hypothekforeningen betales,
 a t der paa Kreditforeningslaanet extraordinært afdrages Kr. 65.046,21,
 a t tre Henstandsbeløb Kr. 21.750 betales,
 a t Terminsrestancen pr. December Termin 1934 betales med Kr. 4141,90, idet det Beløb, som Fru Mikkelsen yderligere faar tilovers af Købesummen, skal anvendes til Dækning af Kommuneskat ca. 9000 Kr., Depositum iflg. Handelen og Omkostninger.

Jeg tillader mig at bede om Svar snarest muligt, idet der fra Kreditforeningens Side og fra Kommunens Side forlanges en snarlig Afgørelse om, hvorvidt Restancerne betales eller ikke gennem Købesummen. — — — « Herpaa svarede Sagsøgerne, der havde faaet tilstillet en Afskrift af det fornævnte betingede Skøde, med en Skrivelse af 5. s. M., hvori det hedder:

»I Anledning af Deres Skrivelse af 1. August s. A. meddeles, at Foreningen er villig til at relaxere Skovparcel Matr. Nr. 3 a Himmestrup Hovedgaard, Lee Sogn, ikke skyldsæt, paa Betingelse af, at de i Deres Skrivelse skitserede Indbetalinger finder Sted.

Naar vedlagte Gældsøvertagelsesdeklaration i behørig underskrevet Stand — — — og Terminsydelsen pr. 11. ds. indbetales, vil Foreningens Pantebrev blive tilstillet Dem forsynet med fornøden Relaxationspaategning — — —

Idet man vedlagt tilbagesender de indsendte Dokumenter, bemærkes, at Hovedstolen paa Kreditforeningslaanet vil blive nedskrevet med Kr. 69.400,00 og for en Ordens Skyld beder man Dem give Erklæring om, at De indestaar Foreningen for at den i Deres Skrivelse skitserede Ordning opfyldes.«

Den 6. s. M. tilskrev Landsretssagfører Mikkelsen Sagsøgerne saaledes:

»— — — Kreditforeningen har ved Henvendelse i Dag indvilget i at relaxere Skovparcellen mod Betaling af:

- 1) Kr. 65.000 i Kasseobligationer,
- 2) Kontant Restgæld Kr. 46,21,
- 3) Tre Henstandsbeløb Kr. 21.750 plus Henstandsrenter,
- 4) Terminsrestancen pr. 11. December 1934 Kr. 4141,90 plus Rentes Rente.
- 5) Ydelse fra 11. December 1934 af ovenævnte Kr. 65.000.

Jeg forudsætter herefter, at Hypothekforeningen vil relaxere Parcellen og under Forudsætning heraf fremsendes:

Ydelse..... ialt Kr. 1695,50
 hvilket Beløb følger hoslagt i Check.

Beløbet lægger jeg ud af mine egne Penge foreløbig og betales kun under Forudsætning af, at Relaxationen sker, idet jeg personlig indestaar for, at Kreditforeningslaanet bliver nedskrevet med Kr. 69.400, og at ovenævnte Beløb til Kreditforeningen bliver betalt af den konstante Købesum, hvoraf ogsaa betales fornævnte Beløb Kr. 1695,50 plus Omkostninger ved Handelen, medens Resten afskrives paa Kommuneskatten, og beder jeg om, at Relaxationen maa ske som anført — — —«

Samme Dag udstedte Fru Mikkelsen endeligt Skøde paa Viskum Skov til de Sagsøgte. Den 7. s. M. tilsendte Sagsøgerne Landsretssagfører Mikkelsen Hypothekforeningens Pantebrev i de 2 Ejendomme forsynet med Relaksationspaategning vedrørende Viskum Skov, og denne Ejendom blev kort efter frigjort for alle Pantebehæftelser. Købesummen blev derhos af Landsretssagfører Mikkelsen anvendt overensstemmende med de med Sagsøgerne truffne Aftaler, og til Betaling af Skatterestancer blev der tilovers 4947 Kr. 85 Øre, der blev indbetalt til Civildommerkontoret i Viborg og anvendt til Afskrivning paa de begge Ejendomme vedrørende Skatter.

Den 12. Februar 1936 blev Viskum Hovedgaard imidlertid eiter Begæring af fornævnte Kreditforening stillet til Tvangsauktion, og paa Auktionen blev Sagsøgerne enestbydende med et Bud paa 218.000 Kr. og fik derefter Ejendommen udlagt som ufyldstgjort Panthaver. Angaaende det paa Auktionen passerede er der bl. a. tilført Auktionsbogen følgende: »Fogden bemærker, at der i Kommuneskat i H. t. Opgørelse pr. 1. Januar 1936 skyldes 9205 Kr. 47 Øre, hvoraf til Dommerkontoret er indbetalt 500 Kr., samt at der ligeledes i H. t. Opgørelse skyldes 6517 Kr. 78 Øre i Amtstueskatter. Overretssagfører Ørum indestod for Betaling af disse, saafremt Hypothekforeningen overtog Ejendommen.« I Henhold hertil og efter at Sagsøgerne fra Civildommerkontoret i Viborg havde modtaget »Opgørelse over Skatter vedr. Matr. Nr. 1 a m. fl. Viskum Hovedgaard, Viskum Sogn« af 15. Februar 1936, hvorefter de samlede Skatterestancer udgjorde 16.045 Kr. 20 Øre, betalte Sagsøgerne den 18. s. M. dette Beløb til Civildommerkontoret. Et Par Maaneder senere blev Sagsøgerne imidlertid bekendt med, at 2838 Kr. 80 Øre af dette Beløb vedrørte Viskum Skov, der var vurderet til Ejendoms- og Grundskyld under Viskum Hovedgaard, ligesom Skatterne, af hvilke $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{7}$ paahvilede Skoven, var blevet opkrævet under ét, og Sagsøgerne har derefter anlagt nærværende Sag, hvorunder de har anført, at de kun har været pligtige at betale de Skatterestancer, der ved Auktionen paahvilede det af dem overtagne Pant Viskum Hovedgaard, medens de Restancer, der paahvilede den i Forvejen bortsolgte Viskum Skov maatte være dem uvedkommende, og at af det nævnte Beløb en Sum af 392 Kr. 49 Øre, der vedrører Tiden efter de Sagsøgte's Overtagelse af Viskum Skov den 1. August 1935, i Henhold til det paagældende Adkomstdokument skulde være betalt af de Sagsøgte, der derfor nu maa være pligtige at godtgøre Sagsøgerne de 392 Kr. 49 Øre, medens det Offentlige for Restbeløbet 2446 Kr. 31 Øre, der vedrører Tiden før 1. August 1935, havde Fortrinsret fremfor Pantefordringer i Skoven, i hvilken Retsstilling Sagsøgerne ved Betalingen af Beløbet til det Offentlige maa være indtraadt; under Henvisning hertil har Sagsøgerne nedlagt Paastand om, 1) at de Sagsøgte in solidum tilpligtes at betale dem 392 Kr. 49 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. fra den 2. Oktober 1936, indtil Betaling sker, og 2) at Sagsøgerne kendes berettigede til for Beløbet 2446 Kr. 31 Øre at holde sig til Viskum Skov Matr. Nr. 3 a Himmestrup med Fortrinsret som for Skatter. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet mod Betaling af de 392 Kr. 49 Øre med Renter heraf som nævnt.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte særlig anført, at Sagsøgerne, da de indgik paa at relaxsere Viskum Skov af deres Pant efter de forudgaaende Forhandlinger maatte være klare over, at Fru Mikkelsen havde store Skatterestancer, hvorhos de af det fornævnte betingede Skøde til de Sagsøgte kunde se, at disse Restancer, ogsaa forsaavidt de angik Viskum Skov, skulde berigtiges af Fru Mikkelsen, og at de derfor maatte regne med, at det Beløb af Købesummen, der blev tilovers, efter at Afdraget til Kreditforeningen m. v. var berigtiget, af Fru Mikkelsen først og fremmest vilde blive anvendt til Opfyldelse af den hende overfor de Sagsøgte paahvilende Forpligtelse til at frigøre Viskum Skov for Skatterestancer; efter hvad de Sagsøgte videre har anført, vilde der herefter ikke have været noget Grundlag for nærværende Søgmaal, idet Sagsøgerne ikke vilde være kommet til at udrede noget Viskum Skov vedrørende Skattebeløb, og den Omstændighed, at en til det omstridte Beløb svarende Del af Købesummen ved en Fejl ikke er blevet anvendt paa den angivne Maade, men i Stedet for til Afdrag paa de Viskum Hovedgaard vedrørende Restancer, bør ikke komme de Sagsøgte til Skade, idet Sagsøgerne herved vilde opnaa en ganske ugrundet Fordel ved Ejendomsoverdragelsen paa Grund af, at Ejendomsskatterne var opkrævet under ét for begge Ejendomme.

Sagsøgerne har heroverfor anført, at Forholdet er det, at Hypotekforeningen har givet Samtykke til Relaksation af en Parcel i et Tilfælde, hvor Købekontrakten (det betingede Skøde) indeholdt en paa sædvanlig Maade affattet Bestemmelse om, at Skæringsdag for Skatter og Afgifter var den 1. August 1936, og at man derfor i dette som i andre Tilfælde er gaaet ud fra, at Skatterestancer vedrørende den solgte Parcel vilde blive berigtiget af Sælgeren efter sædvanlig Handelssædvane, idet man hverken udtrykkelig eller stiltiende har givet Samtykke til, at Relaksationen skete paa anden Maade eller til, at Skatterestancer vedrørende Skoven skulde overgaa til Udredelse af Viskum Hovedgaard; endvidere har Sagsøgerne anført, at de ved Relaksationen var ubekendt med, hvilke Skatterestancer der paahvilede Viskum Skov, og at de, saafremt de havde vidst, at der kunde blive Spørsmaal om at tilsvare saa store Skatterestancer af Skoven, ikke vilde være indgaaet paa Relaksationen paa de foreslaede Vilkaar.

Idet det sidst anførte efter det oplyste nu ikke findes at have Formodningen for sig og efter alt det iøvrigt foreliggende og særlig naar henses til, at Sagsøgerne efter Forhandlingerne med Landsretssagfører Mikkelsen forud for Relaksationen maatte regne med, at der paahvilede saavel Viskum Hovedgaard som Viskum Skov betydelige Skatterestancer, der uanset Udtrykket »Kommuneskat« i Landsretssagfører Mikkelsens Skrivelser ikke med Føje kunde antages kun at foreligge med Hensyn til Skatter til Sognekommunen, og at Sagsøgerne maatte vide, at Restancerne vedrørende Skoven — om hvis Størrelse de ikke havde søgt Oplysning — efter Handelsvilkaarene om Skoven var de Sagsøgte som Købere uvedkommende, findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne, da de indgik paa Relaksationen, maatte være forberedt paa, at Fru Mikkelsen først og fremmest vilde berigtige de Skoven vedrørende Restancer, og at hun hertil ligesom til Berigtigelsen

af sin Del af Handelsomkostningerne, vilde anvende det Beløb, som blev tilovers, efter at Kreditforeningen og Sagsøgerne havde modtaget, hvad der efter de truine Aftaler tilkom dem af den kontante Købesum, idet det, efter alt hvad der forelaa om Fru Mikkelsens økonomiske Stilling, ikke kunde antages, at hun vilde være i Stand til at berigtige disse Restancer paa anden Maade end ved Hjælp af Købesummen. Der findes derhos endvidere at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at den efter det anførte i Forhold til Sagsøgerne tilfældige Omstændighed, at det omtvistede Beløb i Stedet for at blive anvendt som nys angivet er blevet brugt til Dækning af de Viskum Hovedgaard vedrørende Restancer, ikke bør stille Sagsøgerne gunstigere, end om Beløbet var blevet anvendt til Dækning af de Viskum Skov paahvilende Restancer. I saa Henseende har Sagsøgerne imidlertid anført, at dette heller ikke vil blive Tilfældet, idet der, selv om det paagældende Beløb ikke i August 1935 var blevet anvendt til Afskrivning paa den ældste Del af de Viskum Hovedgaard vedrørende Skatterestancer, dog ikke overfor Sagsøgerne som Overtagere af Pantet paa Tvangsauktionen vilde kunne være stillet Krav om Betaling af den paagældende Del af disse Restancer, idet Fortrinsretten for denne Del af Restancerne vilde være forældet.

Til dette Anbringende, der først er fremsat under Domsforhandlingen og ikke er nærmere dokumenteret særlig heller ikke med Hensyn til Størrelsen af det eventuelt forældede Skattebeløb, vil der imidlertid ikke kunne tages noget Hensyn, og der maa derfor ved Sagens Afgørelse gaas ud fra, at Sagsøgerne, saafremt en til det omstridte Beløb svarende Sum ikke ved Relaksationen var anvendt som sket men til Betaling af de Skoven vedrørende Skatterestancer, vilde være kommet til at udrede samme Skattebeløb ved Auktionen, som de nu har udredet, og der er derfor efter det foranførte ikke Grundlag for at tage den anden Del af Sagsøgernes Paastand til Følge, hvorimod der vil være at give de Sagsøgte Paastand Medhold.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Sagsøgte med 200 Kr.

Torsdag den 16. December.

Nr. 252/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Ejvind Johannes Holm (Overretssagfører Otto Fabricius),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr. 166 af 4. Juli 1927 § 2, jfr. § 1.

Dom afsagt af Retten for Rønne Købstad m. v. den 27. Juli 1937: Tiltalte, Vognmand Ejvind Johannes Holm, Allinge, bør inden 14 Dage efter denne Doms Forkyndelse til Allinge Sandvig Kommunes Kasse betale Bøde 80 Kr., subsidiært bør han straffes med Hæfte i 8

Dage. Tiltalte bør derhos betale denne Sags Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 16. September 1937 (VI Afd.): Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af Tiltalte Ejvind Johannes Holm. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket, dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Den i Sagen ommeldte Kørsel er ordnet som Udleje af hele Vogne til Hotellerne og Pensionaterne efter forudgaaet Bestilling fra disse, saaledes at der ikke er noget Betalingsforhold mellem Tiltalte og Passagererne. De af forskellige Hoteller og Pensionater med Tiltalte om Kørselsbetalingen afsluttede Kontrakter maa anses indgaaet i indbyrdes Forstaaelse mellem Lejerne af Vognene, hvorved bemærkes, at der for Administrationen af Befordringsordningen er udbetalt Honorar til Tiltalte eller dennes Hustru.

Da de foreliggende Oplysninger om, hvilke Passagerer der er befordret, og om, hvorledes Betalingen er sket, ikke findes at give Grundlag for at fastslaa, at Kørslen ikke er blevet gennemført paa den ovenfor angivne Maade findes denne efter sin Karakter som Tilbehør til Hotelbetjeningen ikke at kunne anses som en Overtrædelse af Reglerne i Lov Nr. 166 af 4. Juli 1927 og Tiltalte vil derfor være at frifinde.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Ejvind Johannes Holm bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for alle Retter udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 9. Juli 1937 har Politimesteren for Rønne m. v. sat Vognmand Ejvind Johannes Holm af Allinge under Tiltale ved nærværende Ret til at lide Straf efter Lov Nr. 166 af 4. Juli 1927 § 8 for Overtrædelse af samme Lovs § 2, jfr. § 1, derved, at han som Leder af »Bornholms Rundfart« i Sommeren 1937 ved Kørsel for Gæsterne paa en Række nordbornholmske Hoteller og Pensionater har drevet Virksomhed med samtidig Befordring af flere af hinanden uafhængige Personer uden at have nogen Tilladelse til saadan Kørsel.

Tiltalte, der er født den 22. Juli 1910 i Allinge, og som ikke er fundet tidligere tiltalt eller straffet, har nægtet sig skyldig.

Ved den af Tiltalte under Sagen afgivne Forklaring i Forbindelse med det iøvrigt oplyste er det godtgjort, at Tiltalte forud for Sommersæsonen 1937 har afsluttet ensartede Kontrakter med Indehaverne af en Række nordbornholmske Hoteller og Pensionater, derunder saa godt som alle i Allinge og Sandvig, enkeltvis om Afhentning af deres Gæster ved disses Ankomst til Rønne eller Allinge. Kontrakterne har følgende Indhold:

»Undertegnede erklærer herved at have indgaaet Overenskomst med Bornh. Rundfart (E. Holm) om Afhentning for de af vore Gæster, som forudbestiller Afhentning, henholdsvis i Rønne og Allinge, til følgende Priser:

Fra Rønne for 4 Pers. Vogn	Kr. 6,00
- " - 6 " "	— 8,00
- " - Turistvogn	— 15,00
- Allinge - "	— 4,00
- " - 6 Pers. Vogn	— 1,50
- " - 4 " "	— 1,00

dog forbeholder jeg mig Ret til, saafremt ikke alle Vognpladser er optaget af Gæster til mit Hotel, da vederlagsfrit at medtage Gæster til et andet Hotel, som ønsker at gengælde paa lignende Maade.

Saafermt der ikke bliver opgjort med Kørselen mindst hver fjortende Dag, forpligter jeg mig til at udbetale Bornh. Rundfart à conto Beløb.

Denne Overenskomst er gældende fra 15. Maj 1937 indtil den af en af Parterne bliver opsagt med mindst tre Maaneders Varsel.«

Tiltalte har derhos ladet trykke og omdele til Hotellerne nogle Sedler, der er beregnede til at videresendes til de ventende Gæster. Øverst paa Sedlen er trykt vedkommende Hotels eller Pensionats Navn, og Sedlerne har iøvrigt følgende Indhold:

»For at raade Bod paa nogle af de Besværligheder, Rejsen herover volder Dem, har vi i Aar sluttet Overenskomst med »Bornholms Rundfart«, der raader saavel over store bekvemme Turistbiler som 4—6 Personers Vogne, om at hente vore Gæster umiddelbart efter Damperens Ankomst henholdsvis til Rønne eller Allinge, samt sørge for Bagagen. Herved undgaas ogsaa ufrivillige Ophold til Togets Afgang. De bedes udfylde nedenstaaende Kupon Nr. 1 nøjagtig og sende den med i Deres Korrespondance til os, saaledes at vi ved, hvornaar og til hvilken Havn, De ankommer. »Bornholms Rundfart«s Vogne vil holde paa Parkeringspladsen v. Havnen.

Ved at aflevere Kupon Nr. 2 til den Chauffør, i hvis Vogn De tager Plads, vil denne sørge for Deres Bagage, saaledes at De undgaar enhver Besværlighed med den.

Som Vederlag herfor vil der sammen med Deres Afregning fra Pensionen blive opkrævet 2 Kr. pro Pers. fra Rønne og 50 Øre fra Allinge. Bagagen er gratis.«

Sedlerne er forsynede med Afrivningskupons Nr. 1 og Nr. 2 af Indhold som i Teksten anført. Tiltaltes Virksomhed kommer i Stand der-

ved, at Hotellerne og Pensionaterne telefonerer til ham, at de den paa-gældende Dag venter saa og saa mange Gæster, som de beder ham hente i Rønne eller Allinge; der nævnes stadig kun Antallet af Gæster og bestilles ikke nogen bestemt Art Vogn. Bestillingen foretages af hvert Hotel eller Pensionat for sig uden at der træffes Aftale med andre Hoteller eller Pensionater for det Tilfælde, at det Antal Gæster, der skal befordres, ikke kan fylde en Vogn. Af de modtagne Bestillinger ser Tiltalte, hvor mange Vogne der behøves den paa-gældende Dag, og han anvender da dels sine egne 2 Vogne, dels bestiller han det iøvrigt fornødne Antal Vogne hos andre Vognmænd, hvem han betaler efter en aftalt Pris pr. Vogn. Gæsterne, der som Legitimation afgiver Kupon Nr. 2, bliver fordelt i Vognene, og det hænder herved, at der i samme Vogn kommer Gæster til forskellige Hoteller. Ved Politiets Kontrol den 27. Juni 1937 af 3 Vogne, der for Tiltalte under Betegnelsen »Bornholms Rundfart« transporterede Gæster fra Rønne Havn til Allinge og Sandvig konstateredes, at der i den ene Vogn var 2 Passagerer til Pensionatet »Lejeune«, 2 til Hammers Pensionat og 5 til Pensionatet »Strandbo«, at der i den anden Vogn var 8 Passagerer til »Jærnbanehotellet« og 4 til »Alexandersens Hotel«, og at der i den 3. Vogn var 2 til Pensionatet »Østersøen« og 2 til Pensionatet »Lejeune«. Ifølge den optagne Rapport har i hver Vogn de Passagerer, som skulde til samme Hotel eller Pensionat, erklæret, at de var uafhængige af de øvrige Passagerer i Vognen.

For hver Vogn debiteres kun et enkelt Hotel eller Pensionat, selv om der med Vognen er befordret Gæster ogsaa til andre Hoteller eller Pensionater. Vognene debiteres til de Priser, der er fastsat i Kontrakterne. Af de debiterede Beløb afkræves der i Sæsonens Løb de paa-gældende à/ct Betalinger, og ved Sæsonens Slutning skal der finde en endelig Opgørelse Sted. Med Hensyn til den nærmere Ordning af disse regnskabsmæssige Forhold har Tiltalte i det første Retsmøde erklæret sig ude af Stand til at kunne give nærmere Forklaring, men har henvist til sin Hustru, der fører Regnskaberne for ham.

Tiltaltes Hustru, Fru Doris Holm, har forklaret, at naar Gæster til flere Hoteller eller Pensionater er transporteret i samme Vogn, blev til at begynde med det Hotel eller Pensionat debiteret, som havde flest Gæster i Vognen, men efterhaanden er ogsaa de andre Hoteller og Pensionater debiteret, saaledes at Debiteringen af Vogn paa de forskellige Hoteller og Pensionater er fordelt i Forhold til Antallet af befordrede Gæster, men hver Vogn er altid kun debiteret eet Hotel eller Pensionat. Hver 8. eller 14. Dag udsendes der à conto Regninger til de Hoteller og Pensionater, der er debiteret for Vogne. À conto-Beløbet ansættes skønsmæssigt, i Reglen til noget over Halvdelen af det Beløb, der er debiteret. Om Grunden til, at der kun afkræves à conto Beløb, har Fru Holm udtalt, at Hotellerne og Pensionaterne i Reglen først faar deres Betaling for Gæsterne, naar disse rejser. Om den endelige Betaling, der skal finde Sted ved Sæsonens Slutning, har Fru Holm forklaret, at Hotellerne og Pensionaterne da skal betale de Beløb, der i Sæsonens Løb er debiteret hver af dem med Fradrag af de erlagte à/ct Beløb. Det er muligt, at de enkelte Hoteller eller Pensionater derved kommer til at betale noget mere eller noget mindre end i Forhold til

det for hvert befordret Antal Gæster, men det betragter hun som sig og Tiltalte uvedkommende, idet hun henviser til, at Hotellerne og Pensionaterne saa maa foretage en indbyrdes Udligning; der er dog ikke truffet nogen Aftale om, at saadan Udligning skal finde Sted.

Tiltalte har erklæret, at han kan henholde sig til sin Hustrus foran gengivne Forklaring.

Der er af 2 Chauffører for de af Tiltalte benyttede Vogne afgivet Vidneforklaring, hvoraf fremgar, at der ikke med Vognene befordres andre Passagerer end de til hvem der som foran fremstillet er bestilt Plads fra Hotellerne.

Der er derhos afgivet Vidneforklaring af nogle af Indehaverne af Hoteller og Pensionater. Medens disse Forklaringer er overensstemmende med det foran gengivne med Hensyn til de med Tiltalte indgaaede Kontrakter og Fremgangsmaaden ved Bestilling af Befordring af Gæsterne, hersker der Uklarhed med Hensyn til det regnskabsmæssige.

Pensionatsejer Lindgren har forklaret, at han hver 14. Dag har betalt runde $\frac{1}{2}$ ct Beløb svarende til ca. 2 Kr. for hver befordret Gæst; det er Meningen, at der ved Sæsonens Slutning skal finde en endelig Opgørelse Sted, og Vidnet har forstaaet det saaledes, at han skal betale i Forhold til Antallet af befordrede Gæster, men dog saaledes, at Tiltalte faar Betaling pr. Vogn efter den indgaaede Kontrakt.

Pensionatsejer Hammer har forklaret, at han ca. hver 14. Dag har betalt runde $\frac{1}{2}$ ct Beløb svarende til ca. 2 Kr. pr. Gæst fra Rønne og 50 Øre pr. Gæst fra Allinge; ved Sæsonens Slutning skal der finde en endelig Opgørelse Sted, og her skal han betale henholdsvis 2 Kr. og 50 Øre pro persona. Paa Forehold af den indgaaede Kontrakt har han dog ikke villet bestride, at Opgørelsen skal ske saaledes, at Tiltalte faar sin Betaling pr. Vogn efter de i Kontrakten opgivne Priser, og at det Tiltalte derefter tilkommende Beløb fordeles paa Hoteller og Pensionater pr. befordret Gæst.

Intendant Jens Petersen Kuhre, der repræsenterer Ejerinden af »Jærnbanehotellet«, har forklaret, at Tiltalte hver 14. Dag har faaet $\frac{1}{2}$ ct Betalinger svarende til $1\frac{1}{2}$ à 2 Kr. pro persona, der hentes i Rønne; ved Sæsonens Slutning skal der foretages en endelig Opgørelse, ved hvilken Tiltalte skal have Betaling pr. Vogn i Henhold til Kontrakten, og det maa saa blive Tiltaltes Sag nærmere at finde ud af, hvilket Antal Vogne hver enkelt Hotel maa staa for i Forhold til det for hvert Hotel befordrede Antal Gæster.

Lothar Lejeune, Pension »Lejeune«, har forklaret, at han nogle Gange i Sæsonens Løb har betalt $\frac{1}{2}$ ct Beløb af passende Størrelse i Forhold til Antallet af befordrede Gæster; han har ikke nærmere tænkt sig, hvorledes den endelige Opgørelse skal foretages, men er klar over, at Tiltalte skal have Betaling pr. Vogn overensstemmende med Kontrakten.

Endelig har Pensionatsejer Filip Mogensen forklaret, at han i Sæsonens Løb har betalt runde $\frac{1}{2}$ ct Beløb til Tiltalte uden at have foretaget nærmere Beregning af Beløbenes Størrelse; han har ikke gjort sig klart, hvorledes den endelige Opgørelse skal ske, men er dog paa

det rene med, at Tiltalte skal have Betaling pr. Vogn og ikke pro persona.

Tiltalte gør gældende, at hans Virksomhed ikke kan betegnes som Omnibuskørsel i Lovens Forstand. Han henviser særlig til, at han modtager en bestemt Betaling pr. Vogn uanset Antallet af de med Vognen befordrede Passagerer, og at han ikke kaprer Passagerer, men kun medtager saadanne, for hvilke Befordring er bestilt af de Hoteller og Pensionater, med hvilke han har indgaaet Kontrakt; at der i samme Vogn befordres Gæster til forskellige Hoteller og Pensionater kan ifølge Tiltaltes Formening ikke bringe Forholdet ind under Lovens Omraade, idet kun et enkelt Hotel eller Pensionat bliver debiteret for Vognen.

I det af Tiltalte saaledes anførte kan der ikke gives ham Medhold. Saaledes som den af Tiltalte med Hotellerne og Pensionaterne enkeltvis truffene Ordning efter det oplyste har været praktiseret, findes det, at han, naar han i samme Vogn har befordret Gæster til forskellige Hoteller, har foretaget Omnibuskørsel, saaledes som dette Ord er defineret i Lov Nr. 166 af 4. Juli 1927 § 1, 1. Stk. Og da Tiltalte ikke har erholdt Tilladelse til Omnibuskørsel, vil han være at anse efter nævnte Lov § 8, jfr. §§ 1 og 2, med en Allinge Sandvig Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, stor 80 Kr. Forvandlingsstraffen vil være at bestemme til Hæfte i 8 Dage.

Tiltalte vil derhos være at dømme til at betale denne Sags Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 27. Juli 1937 af Retten for Rønne Købstad m. v. er af Tiltalte Ejvind Johannes Holm paaanket til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Ved den af Tiltalte etablerede Kørsel er der samtidig mod Vederlag befordret flere af hinanden uafhængige Personer, og idet den Omstændighed, at der mellem Tiltalte og Passagererne med Hensyn til Betalingen er indskudt et Mellemed, saaledes at hver enkelt Passager betaler sin Billet (Vognkupon) til vedkommende Hotel eller Pensionat, medens Tiltalte ved hver Kørsel tager sin Betaling for hele Vognen hos et enkelt Hotel, ikke findes at kunne bringe Forholdet til at falde udenfor de anførte Lovbestemmelser, vil den indankede Dom i Henhold til de i den iøvrigt anførte Grunde være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Fredag den 17. December.

Nr. 251/1937.   Aktieselskabet **Revolto**
     p a a k æ r e r

Sø- og Handelsrettens Kendelse af 15. November 1937.

Den af Højesteretssagfører Ejev. Møller paa Aktieselskabet Termoval's Vegne indgivne Begæring om, at Aktieselskabet Revolto's Bo maa blive taget under Konkursbehandling, vil være at tage til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse.

Den paakærede Kendelse er afsagt af Sø- og Handelsrettens Skifteret. I Paakendelsen har tre Dommere deltaget.

For Højesteret har den Kærende subsidiært paastaaet, at Konkursbegæringen tages under Behandling, men at der træffes Bestemmelse om, at der skal stilles Sikkerhed, saafremt Begæringen tages til Følge, og at Sagen hjemvises til Skifteretten for at tage Stilling til Adgang om Udsættelse for at forberede Tvangsakkord.

Efter hvad der er oplyst om A/S Revoltos insolvente Tilstand og Bestyrelsesmedlemmernes afvigende Interesser og iøvrigt af de i Kendelsen anførte Grunde tiltrædes det, at den for Skifteretten fremsatte Protest mod Konkursbegæringen ikke er taget til Følge.

Idet det derhos skønnes, at der som Sagen foreligger ikke vilde være tilstrækkelig Grund til at tilstaa den Kærende Udsættelse for at forberede Aabning af Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs, vil Kendelsen være at stadfæste. Beslutning om Sikkerhedsstillelse findes ikke begrundet.

Kæremaalets Omkostninger findes den Kærende, A/S Revolto, at burde godtgøre Indkærede, A/S Termoval, med 150 Kr.

Thi bestemmes:

Sø- og Handelsrettens Skifterets Kendelse bør ved Magt at stande.

Kæremaalets Omkostninger betaler den Kærende, A/S Revolto, til Indkærede, A/S Termoval, med 150 Kr.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Højesteretssagfører Ejev. Møller har paa Aktieselskabet Termoval's Vegne indgivet en den 3. November d. A. modtaget Begæring om, at Aktieselskabet Revolto's Bo maa blive taget under Konkursbehandling af nærværende Skifteret. .

Ved Begæringens Behandling mødte for Rekvisitus Landsretssagfører Niels Andersen og protesterede mod, at Begæringen blev taget til Følge. Han henviste til, at Rekvirenterne ikke havde den for Termoval

gældende vedtægtsmæssige eller i Forretningsordenen fastsatte Bemyndigelse til at begære Konkursen og til, at den af Bestyrelsen for Termoal i et Møde den 21. Oktober 1937 tagne Beslutning om at lade Fordringen paa Revolto gaa til Incasso ikke tog Sigte paa at begære Konkurs. Heroverfor bemærkede Højesteretssagfører Møller, at den i Vedtægterne og Forretningsordenen fastsatte kvalificerede Majoritet havde stemt for Beslutningen af 21. Oktober, idet Direktør Asmussen, der er Direktør for Termoal og har Eneprokura, samt H. C. Andersen og Ewald Andersen havde stemt for Beslutningen; det fjerde Medlem af Bestyrelsen, Møhl, der tillige var Direktør for Revolto, havde en saa afvigende Interesse fra Termoal, at han ikke kunde have Stemmeret. Senere, efter at der den 29. Oktober var afholdt Arrestforretning, blev der afholdt et Bestyrelsesmøde i Termoal, hvor 2 af Bestyrelsens Medlemmer Hakon Møhl og Ewald Andersen havde protesteret mod Konkursbegæringen, hvorimod de 2 øvrige Medlemmer Asmussen og H. C. Andersen havde fastholdt Konkursbegæringen som Konsekvens af Beslutningen af 21. Oktober, men iøvrigt kunde der efter Højesterets-sagfører Møllers Mening ikke kræves kvalificeret Majoritet til at vedtage Inddrivelse af Selskabets Fordringer. Der maatte tvertimod kræves kvalificeret Majoritet for ikke at inddrive Fordringer.

Rekvisitus har erkendt at være Termoal 4578 Kr. 06 Øre skyldig, og endvidere erkendt, at Revolto i Øjeblikket er ude af Stand til at betale.

Efter det oplyste, særlig om det paa Mødet den 21. Oktober passerede, blev det her med den fornødne Majoritet vedtaget at lade Fordringen gaa til Incasso, uden at der var Tale om, at Revolto ikke maatte erklæres fallit. Denne Beslutning er ikke senere ændret med fornøden Majoritet, og Rekvisirenternes Begæring vil derfor, da Konkurs maa anses for et normalt Skridt indenfor Incasso, være at tage til Følge.

134/1937. Dampskibsselskabet »Øresund«, Aktieselskab
(Gelting)

mod

Maskinmester **J. Selch Madsen** (H. Jacobsen),

betræffende Erstatning for Afskedigelse.

Sø- og Handelsrettens Dom af 27. Maj 1937: De Sagsøgte, Dampskibsselskabet »Øresund« A/S, bør til Sagsøgeren, Maskinmester J. Selch Madsen, Stege, betale 1275 Kr. med Renter heraf 5 pCt. pro anno fra den 8. Januar 1937, til Betaling sker og Sagens Omkostninger med 125 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Fem Dommere finder det godtgjort, at Indstævnte — som var forhyret til et bestemt Skib af dettes Fører — kun var antaget til Skibets Sommersejlad, saaledes at Hyren til dette Skib skulde ophøre ved Sæsonens Udløb, idet Indstævnte har savnet Grund til at gaa ud fra, at Skibet vilde blive sat ind i anden Fart. De finder, at den almindelige Henviisning til Forhyringsreglerne under disse Forhold maa være uden Betydning og vil herefter frifinde Appellanten for Tiltale af Indstævnte.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Fire Dommere stemmer for at stadfæste den indankede Dom i Henhold til de i den anførte Grunde.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Dampskibsselskabet »Øresund«, Aktieselskab, bør for Tiltale af Indstævnte. Maskinmester J. Selch Madsen, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Der tillægges Højesteretssagfører Hartvig Jacobsen i Salær for Højesteret 200 Kr., der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Maskinmester J. Selch Madsen, Stege, har under nærværende Sag sagsøgt Dampskibsselskabet »Øresund« A/S til Betaling af et Beløb, stort 1275 Kr. med Renter 5 pCt. pro anno fra Stævningens Dato, den 8. Januar d. A., til Betaling sker. Beløbet skal skyldes for Gage i 3 Maaneder — 19. August til 19. November 1936 —, idet Sagsøgeren gør gældende, at han uretmæssigt uden Varsel den 18. August 1936 blev afskediget fra sin Stilling i det sagsøgte Selskab.

Sagsøgeren har nærmere anført, at han den 29. Maj 1936 blev hyret som Enemaskinmester paa det de Sagsøgte tilhørende S/S »Bellevue« med en Hyre af 425 Kr. maanedlig, og saaledes at Forhyringen ifølge Afregningsbogen gjaldt for Skibets Reise fra København til »Fart i Sundet« med Tiltrædelse af Tjenesten den 30. Maj 1936. Mønstringen skete iøvrigt paa »de af Rederiet eller Dansk Dampskibsrederiforening med vedkommende Organisation oprettede til enhver Tid gældende Forhyringsregler«. I den Rubrik i Forhyringsaftalen, hvor det om Rejsen siges: »at den antages at ville vare — — — Maaneder« er ingen Begrænsning indføjet, og efter Overenskomsten mellem Dansk

Dampskibsrederiforening og Maskinmestrenes Forening af 22. December 1934 gælder for Maskinmestrenes Ansættelsesvilkår et Opsigelsesvarsel paa 3 Maaneder. Den 18. August blev Farten indstillet og Sagsøgeren afskediget. Han henvendte sig straks til Selskabets Direktør Suenson og fremsatte Krav om 3 Maaneders Gage, men de Sagsøgte har ikke villet betale det anførte Beløb.

Sagsøgeren har videre anbragt, at han i Sommeren 1935 fik at vide, at »Øresund« agtede at overtage S/S »Codan«, der senere kom til at hedde »Bellevue«, samme Efteraar; han der siden 1916 havde været Maskinmester paa »Codan«, henvendte sig til Direktør Suenson og forespurgte, hvorledes Fremtidsudsigterne var for hans eget Vedkommende. Direktør Suenson svarede, at han indsaa, at Sagsøgeren befandt sig i en vanskelig Situation, men der skulde nok blive noget for ham paa en eller anden Maade. I 1936 sejlede Sagsøgeren med »Bellevue« paa Ruten Stege-København, men den 18. August blev Farten indstillet. Sagsøgeren hævder imidlertid, at der intet positivt er sagt til ham om, at Ruten Stege-København kun skulde vare Sommeren over, og han har i alt Fald Direktør Suensons Løfte om at blive beskæftiget, ogsaa efter at Farten var indstillet for »Bellevue«s Vedkommende; Sagsøgeren tænkte herved paa Beskæftigelse med Kedelrensning, Reparation og Eftersyn af Maskineriet m. m. Sagsøgeren har ikke modtaget nogen Opsigelse eller Tilkendegivelse om, at han skulde fratræde, naar Ruten blev standset; efter de Vilkår, paa hvilke han er ansat, tilkommer der ham 3 Maaneders Opsigelse, hvilket svarer til den i Stævningen indeholdte Paastand.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet. Aftalen med Sagsøgeren, der iøvrigt gaar tilbage til Oktober Maaned 1935, gik ud paa, at Sagsøgeren skulde have Arbejde for Sæsonen 1936, og Sagsøgeren har hele Tiden været paa det rene med, at »Bellevue«s Fart mellem Stege og København ophørte med Sommersæsonens Udgang, og Sagsøgeren kan derfor ikke være berettiget til at gøre Krav gældende, forsaavidt angaar Tiden efter den 18. August. Direktør Suenson har ikke givet andet Løfte end, at Sagsøgeren kunde vente at blive hyret paany fra næste Sæson, hvis Selskabet var tilfreds med ham, men Sagsøgeren gav paa forskellig Maade Anledning til berettiget Klage, og de Sagsøgte vilde derfor ved Afmønstringen i 1936 ikke give ham Løfte om Genansættelse i Sæsonen 1937. De Sagsøgte erkender, at Sagsøgeren er forhyret paa de af ham nævnte Vilkår, men det var under de foreliggende Forhold overflødigt at give Sagsøgeren 3 Maaneders Opsigelse, da han paa Forhaand maatte vide, at han skulde fratræde ved Fartens Indstilling.

Skibsfører Algot Magnus Michael Søderberg paa »Bellevue« har som Vidne forklaret, at Sagsøgeren har været paa det rene med, at Farten kun var Sommersejlad; dette har mange Gange været paa Tale Mandskabet imellem.

Om Skibets tidligere Sejlad har Skibsmægler Jørgen L. Andersen afgivet en Erklæring, hvori han oplyser, at Møens Dampskibsselskab, der helaarlig trafikerede Ruten Stege-Kalvehave, traadte i Likvidation i December 1933 og Personalet blev opsagt til Fratrædelse 1. April 1934.

I Sommeren 1934 lejede Besætningen og Mægleren S/S »Codan« af Rederiet, og drev i Fællesskab Passagerruten Stege-København. Sejladsen ophørte omkring 1. September, og der var selvsagt ikke Tale om Opsigelse. I Foraaret 1935 solgtes Damperen til et Konsortium, der videresolgte den til Dampskibsselskabet »Øresund«, og der blev lovet den tilbageværende Del af den gamle Besætning Beskæftigelse ogsaa i Sommermaanederne 1936. Maskinmester Madsen tiltraadte atter sin Stilling i Foraaret 1935 for Sommersæsonen, fratraadte omkring 1. September og begyndte igen i Maj Maaned 1936 under Dampskibsselskabet »Øresund«, der i Mellemtiden havde overtaget Baaden, som nu hed »Bellevue«. Skibsmægler Andersen ender med at udtale, at der ikke har været Tale om forudgaaende Opsigelser og ej heller har været Anledning dertil, ligesaa lidt som der er betalt hel eller delvis Gage i Vintermaanederne.

Efter alt foreliggende maa Retten gaa ud fra, at Sagsøgeren har været paa det rene med, at »Bellevue«s Rute Stege-København i 1936 kun var Sommersejlad, og Sagsøgeren har ikke godtgjort, at Direktør Suenson har lovet mere end af denne forklaret, men paa den anden Side kan man ikke se bort fra, at Sagsøgeren er forhyret med Ret til 3 Maaneders Opsigelsesvarsel, uden at der ved Forhyringen er taget noget Forbehold. Retten mener ikke at kunne statuere, at Sagsøgeren har givet Afkald paa Retten til det omtalte Opsigelsesvarsel, eller at dette efter Omstændighederne var overflødig, og da det er ubestridt, at de Sagsøgte ikke har givet noget Varsel, vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge, idet der ikke er Strid om Beløbets Størrelse.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren med 125 Kr.

Mandag den 20. December.

Nr. 274/1936. Fabrikant **H. A. Brünnich**, Eneindehaver af Firmaet Joh. Brünnich (Selv)

m o d

Bogholder **Valentin Petersen** (Gorrissen),

betræffende Ærefornærmelser m. v.
(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 16. November 1936 (II Afd.): Eneindehaveren af Firmaet Joh. Brünnich Fabrikant H. A. Brünnich bør til Statskassen bøde 100 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 8 Dage. De ovennævnte for Sagsøgeren Bogholder Valentin Petersen fornærmelige Udtalelser kendes ubeføjede. Sagsøgte bør derhos til Sagsøgeren betale Kr. 1888,28 med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 12. Maj 1936 til Betaling sker og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Den idømte Bøde at udredes inden 14 Dage og de øvrige idømte Beløb inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har syv Dommere deltaget.

Fire Dommere vil stadfæste Dommen, dog saaledes, at den idømte Bøde nedsættes til 50 Kr. med en Forvandlingsstraf af 5 Dage, og at det Indstævnte tilkendte Beløb nedsættes til 1538 Kr. 28 Øre. Disse Dommere bemærker til Begrundelse følgende: Efter Dommens Afsigelse har Appellanten tilvejebragt forskellige Revisionsberetninger angaaende de i Forretningen førte Regnskaber, men som Følge af det regnskabsmæssige Materiales Ufuldkommenhed, for hvilken Ansvarret ikke kan lægges alene paa Indstævnte, findes der ikke at kunne tillægges Beretningerne nogen afgørende Betydning ved Opgørelsen af Parternes Penge-mellemværende. Derimod findes Appellanten efter de bl. a. i disse Beretninger indeholdte Oplysninger om den Uorden, der har været i Bogføringen, at have været berettiget til at bortvise Indstævnte, da han den 12. Juli 1935 frattraadte, og Appellanten findes derfor ikke at burde betale det i Dommen omtalte Beløb af 350 Kr. Med disse Bemærkninger tiltræder disse Dommere iøvrigt Landsret-tens Begrundelse. De finder at Sagens Omkostninger for Højesteret bør ophæves.

Tre Dommere henviser til, at det i de foreliggende Revisionsberetninger udtales, at det efter Revisorernes Formening maa anses som hævet over enhver Tvivl, at Indstævnte ved sin Aflevering af Kassen den 29. Maj 1935 i det mindste skulde have tilsvaret Appellanten 1489 Kr. 36 Øre, og de stemmer herefter for at tilpligte Indstævnte at tilsvare Appellanten dette Beløb. Idet de samme Dommere tiltræder, at Appellanten frifindes for Kravet paa 350 Kr. og at Appellantens Skyld iøvrigt fastsættes til 1538 Kr. 28 Øre, vil de tilpligte Appellanten ialt at betale Indstævnte 48 Kr. 92 Øre med Renter som paastaet.

Efter den Tilstand, hvori Appellanten forefandt Forretningens Regnskaber, Karakteren af de af ham konstaterede Fejl samt de iøvrigt foreliggende Omstændigheder finder disse Dommere, at det ikke kan forkastes, at Appellanten har anset de af ham mod Indstævnte rejste Sigtelser for bevislige, og de vil som Følge heraf frifinde ham for Tiltalen efter Straffelovens § 267. De tiltræder, at Sigtelserne kendes ubeføjede.

Der vil være at give Dom efter Stemme-flertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at den Appellanten, Fabrikant H. A. Brün-nich, Eneindehaver af Firmaet Joh. Brünnich, idømte Bøde fastsættes til 50 Kr. med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 5 Dage, og at det Indstævnte, Bogholder Valentin Petersen hos Appellanten tilkendte Beløb fastsættes til 1538 Kr. 28 Øre med Renter som nævnt i Dommen.

Sagens Omkostninger for Højesteret op-
hæves.

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden
15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af-
sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Overenskomst af 17. Maj 1933 paatog Sagsøgeren Bogholder Valentin Petersen sig gennem en af ham i Haandværkerbanken opnaaet Kassekredit paa 1700 Kr. at yde Sagsøgte Firmaet Joh. Brünnich, hvis Eneindehaver er Fabrikant H. A. Brünnich, Laan til Indkøb af Raavarer, bl. a. saaledes, at Sagsøgte skulde forrente Laanet »ifølge Bankopgørelse«. Sagsøgeren paatog sig tillige fra 1. Juli 1933 at udføre Kontorarbejdet i Sagsøgtes Virksomhed, et Bogbinderi. Som Vederlag skulde Sagsøgeren oppebære 2600 Kr. aarlig, der skulde udbetales med 50 Kr. ugentlig samt 20 pCt. af Regnskabsaarets Nettooverskud. Der fastsattes et 3 Maaneders Opsigelsesvarsel i Tilfælde af Uoverensstemmelse.

Sagsøgeren deponerede herefter som Sikkerhed for Kassekreditten i Haandværkerbanken en 4½ pCt. rentebærende Kreditforeningsobligation og trak paa en Kontokurantkonto i Banken i Tiden 17. Maj til 21. Juli 1933 ialt 1600 Kr. Fra 1. Juli 1933 førte han Bogholderiet i Sagsøgtes Forretning og overtog tillige i August Maaned s. A. Kassen. Sagsøgte foretog bl. a. Incasso af Regninger og afregnede med Sagsøgeren i Begyndelsen saaledes, at han indbetalte de fulde Beløb, senere saaledes at han deri fradrog Beløb, som han havde udlagt til Forretningens Kreditorer. Fra September 1933 foretog Sagsøgeren stadig Indbetalinger og Udræk paa sin Kontokurantkonto, paa hvilken ogsaa Renter af Kassekreditten debiteredes. Resultatet af disse Bevægelser paa Kontoen var de nedennævnte voksende Debetsaldi for Sagsøgeren: pr. 1. Januar 1934: Kr. 1408,81, pr. 1. Januar 1935: Kr. 1883,17 og pr. 1. Juli 1935: Kr. 2041,45. Det bemærkes herved, at i de af Sagsøgeren udarbejdede Statusopgørelser for Sagsøgtes Forretning, hvoraf den pr. 1. Januar 1934 opgjorte findes indført i de autoriserede Bøger, medens den pr. 1. Januar 1935 opgjorte er foretaget paa et løst Ark indlagt i den autoriserede Bog, men endnu ikke indført, er Sagsøgtes Skyld til Sagsøgeren opgjort til henholdsvis Kr. 1408,28 og Kr. 1802,23.

Sagsøgte, der dog ikke kunde faa tilstrækkelige Beløb til Raadighed for sin Forretnings Drift, fratog i Slutningen af Maj 1935 Sagsøgeren Forvaltningen af Kassen, idet han hævdede, at Grunden til, at der ikke var Penge nok i Forretningen, var den, at Sagsøgeren havde tilegnet sig mindst 2000 Kr. af Forretningens Midler, og krævede, at Sagsøgeren skulde betale ham dette Beløb. Sagsøgeren, der holdt paa, at alle til ham indgaaede Forretningen tilhørende Midler var kommet Forretningen til Gode, betragtede sig herefter som opsagt paa Grund af Uoverensstemmelse og fortsatte derefter med Udførelsen af sit øvrige Arbejde for Sagsøgte, derunder Bogføringen, indtil han den 12. Juli 1935 forlod Forretningen efter en ny Ordstrid med Sagsøgte, idet denne

kort forinden dels havde indgivet Politianmeldelse mod Sagsøgeren for Bedrageri og dels havde foretaget personlig Henvendelse til Sagsøgerens Hustru, over for hvem han ligeledes fremsatte Bedragerisigtelsen, og hvem han opfordrede til at betale 2000 Kr. for at Politianmeldelsen mod Sagsøgeren kunde undgaas.

Sagsøgeren indfrie de den 26. Juli 1935 Kassekreditten, der ved Tilskrivning af Renter til Opgørelsesdagen var steget til Kr. 2049,33, idet han lod den deponerede Obligation sælge, saaledes at Provenuet i Forbindelse med Renten i fem forudgaaende Terminer, som ligeledes var indgaaet paa Kontokurantkontoen, gav et lille Overskud, som han erholdt udbetalt.

Under denne Sag gør nu Sagsøgeren gældende, at Sagsøgte til Stadighed og lige indtil Sagsanlægget overfor mange forskellige Personer, navnlig sine Forretningsforbindelser, med Urette har udtalt, at Sagsøgeren er en Bedrager og har bestjaaet ham, i hvilken Anledning Sagsøgeren paastaar Sagsøgte idømt Straf i Medfør af Straffelovens § 267 og de nævnte Udtalelser kendt ubeføjede i Medfør af dens § 273. Dernæst gør Sagsøgeren gældende, at han den 12. Juli 1935 er ulovlig bortvist af Sagsøgte, der da skyldte ham 130 Kr. for Løn, og paastaar i denne Anledning Sagsøgte dømt til at betale ham foruden de nævnte 130 Kr. yderligere 3 Maaneders Løn med 650 Kr. Endvidere paastaar han Sagsøgte dømt til at betale ham det Beløb, Sagsøgte er blevet ham skyldig ved Indfrielsen af den fornævnte Kassekredit, hvilket Beløb Sagsøgeren opgør til Kr. 1869,33. Tillige paastaas Renter af det samlede Beløb Kr. 2649,33 med 5 pCt. aarlig fra Stævningens Dato den 12. Maj 1936.

Sagsøgte procederer til Frifindelse. Han erkender vel at have fremsat de ovennævnte Udtalelser men hævder, at have været berettiget hertil, idet Sagsøgerens Bogføring er urigtig i en saadan Grad, at en nu foretaget Revision har vist, at Sagsøgeren har tilegnet sig mindst ca. 4300 Kr. af de Sagsøgte fra Forretningen tilkommende Midler. Han erkender vel, at Sagsøgeren har Krav paa Restløn indtil 12. Juli 1935 med 130 Kr., men hævder, at Sagsøgeren denne Dag er ulovlig bortgaaet og derfor ikke har Krav paa yderligere Løn. Han bestrider, at han skulde skyldte Sagsøgeren noget Beløb til Rest for Sagsøgerens Udlæg til Materialer. Han henviser i saa Henseende til, at der hverken i de af Sagsøgeren førte Forretningsbøger eller andet Steds findes nogen Konto vedrørende Parternes Mellemværende. Det eneste Grundlag for en Opgørelse af dette er den af Banken for Sagsøgeren førte Kontokurantkonto. Men da Sagsøgeren har ført Sagsøgtes Forretningsbøger paa en saa mangelfuld Maade, at det ikke er muligt at kontrollere, i hvilket Omfang de paa Kontoen indsatte og hævdede Beløb vedrører Sagsøgtes Forretning, kan Kontoen ikke afgive noget Bevis for, at Sagsøgte skylder Sagsøgeren noget Beløb. Han hævder, at de Beløb, som Sagsøgeren mulig maatte have laant ham, forlængst maa være tilbagebetalt af Forretningens af Sagsøgeren forvaltede Indtægter. Han gør endelig gældende, at Sagsøgeren ikke har Krav paa noget Beløb hos ham, da han har Krav paa Tilbagebetaling fra Sagsøgeren af de ovennævnte Beløb, for hvilke han anser sig besveget, hvorfor Sagsøgte her

under Sagen bringer disse Krav i Modregning til Likvidation af Sagsøgerens Krav og forbeholder sig at indtale Restbeløbene under en ny Sag.

Teknologisk Instituts Bogføringskonsulent, statsautoriseret Revisor H. E. Noiesen har efter Gennemsyn af Sagsøgtes Regnskaber for Sommeren 1933 til Sommeren 1935 i en den 3. Juli 1935 til Sagsøgte afgivet Erklæring bl. a. udtalt, at den som Grundlag for Hovedbogen førte Kassebog ikke er afstemt med Kassekladden. De i Kassebogen indførte Kontantsalg er i Overensstemmelse med en Kontantsalgsbog, men denne stemmer ikke med Kassekladden. Dette og Formen for Opgørelsen af 1933 viser, at Sagsøgeren mangler tilstrækkelig Kendskab til Bogføring og at Regnskabet er i uforvarlig Stand. En fuldstændig Revision og Ordning af Regnskabet mentes at ville koste mindst 1000 Kr.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgte, der har godkendt Status pr. 1. Januar 1934, ikke har villet bekoste en Revision som den ovennævnte, og at den af Sagsøgte til Politiet indgivne Bedragerianmeldelse mod Sagsøgeren derefter er afvist.

Sagsøgte havde yderligere henvendt sig til Revisor Henning Jensen, der efter at have sammenholdt den nævnte Kassekladde med forefundne Bilag i en den 22. August 1935 til Sagsøgte afgivet Erklæring har opregnet en Række af ham i Kassekladden forefundne Dobbeltposter og udokumenterede Poster samt Indtægter, som ikke er indført i Kassekladden. Han opgør den samlede Sum af de saaledes konstaterede Fejl og Mangler til Kr. 4287,51 og bemærker, at en grundigere Revision, der vil blive altfor kostbar, ligesom den hidtil foretagne »i mangfoldige Tilfælde i sidste Instans vil bero paa Deres Skøn«.

Sagsøgeren har afgivet Partsforklaring, hvoraf fremhæves: Han har i Overensstemmelse med den ved hans Tiltræden gældende Skik ført Kassebogens Indtægter paa Grundlag af »Kontantsalgsbogen«. Kassekladdebogen, som indføres samtidig med hans Tiltræden, har han kun benyttet til Støtte for sin Hukommelse ved Førelsen af Kassebogen, saaledes at han ved Maanedens Udgang kritisk gennemgik Kassekladden og uden at bevare Notater herom udlignede fundne Dobbeltposter. Saadanne fremkom bl. a. ved, at Lønninger har været anført med Forskud, efterhaanden som de udbetaltes og tillige med det fulde Beløb paa Forfaldsdagen. Dernæst skyldes adskillige Dobbeltposter, at han har indført Udgiften i Kladden paa den Dag, da han udleverede Sagsøgte Penge til at betale dem med, men ikke har erindret dette, naar Sagsøgte — med større og større Mellemrum — aflagde Regnskab til ham for Incassationer og herved opførte som Fradrag Udlæg, til hvilke han havde faaet Pengene af Sagsøgeren. Han hævder saaledes, at Kassebogen, uanset at den ikke stemmer med Kassekladden, er kor-

---

Færdig fra Trykkeriet den 12. Januar 1938.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 28

Mandag den 20. December.

rekt ført, og at der er redegjort for alle Indtægter, som er indgaaet til ham. Han hævder ligeledes, at der i Tiden indtil hans Fratræden som Bogholder for Sagsøgte paa hans Kontokurantkonto kun er hævet Beløb, som er indgaaet i Sagsøgtes Forretning, og at de derpaa indsatte Beløb, bortset fra de fra Obligationsdepotet stammende, alle hidrører fra Sagsøgtes Forretning. Han erkender, at han ikke ved Bogføringen har muliggjort en nærmere Paavisning af Sammenhængen mellem Kontokuranten og Sagsøgtes Forretnings Indtægter og Udgifter, men henviser til de to Statusopgørelser pr. 1. Januar 1934 og 1. Januar 1935, som han hævder at have faaet godkendt af Sagsøgte, den første ved dens Indførelse i Bøgerne, den sidste ved dens Benyttelse som Grundlag for Sagsøgtes Angivelse af skattepligtig Formue og Indtægt.

Sagsøgte, der iøvrigt har henvist til de afgivne Revisionserklæringer, har forklaret, at han ikke har fremsat Indsigelser mod den i Bøgerne indførte Status pr. 1. Januar 1934, med hvilken han erklærer sig bekendt, men at han ikke kan anerkende Status pr. 1. Januar 1935, som aldrig er bleven ham forevist.

Revisor Henning Jensen har som Vidne bl. a. forklaret, at hans Revision, der alene har beskæftiget sig med Kassekladden, er sket uden Forhandling med Sagsøgeren. Han har fundet Kvitteringer for Beløb tilsammen ca. 50 Kr., som ikke er ført til Udgift i Kassekladden.

Der ses ikke i det fremførte at være noget Grundlag for at antage, at Sagsøgeren bevidst skulde have tilegnet sig noget Sagsøgte tilkommende Beløb, eller at Sagsøgte skulde have haft Føje til at tro paa Bevisligheden af de af ham fremsatte Sigtelser. Ej heller ses der at være noget Holdepunkt for, at den af Sagsøgeren foretagne Bogføring, selv om den er ufyldstgørende, skulde have medført noget Tab for Sagsøgte, som kan begrunde det af ham rejste Modkrav. Forsaavidt angaar Laanemellemværendet mellem Parterne findes der efter alt foreliggende at maatte gaas ud fra, at Sagsøgtes Skyld pr. 1. Januar 1934 i al Fald udgjorde det i Status opførte Beløb Kr. 1408,28, og at denne Skyld ikke siden er nedbragt. Derimod findes det overvejende betænkeligt mod Sagsøgtes Benægtelse af Rigtigheden af den senere Opgørelse at anse det for bevist, at Skylden skulde være steget derudover. Som Sagen foreligger, maa der vel gaas ud fra, at Sagsøgeren ikke er formelig bortvist af Sagsøgte, men naar henses til Sagsøgtes da paany rejste grundløse Sigtelser og særlig hans Henvendelse til Sagsøgerens Hustru, findes Sagsøgte at have forbrudt sig saaledes mod Aftalerne

med Sagsøgeren, at denne uanset sin Bortgang har Krav paa et Beløb svarende til Løn til normal Fratræden. Idet Sagsøgeren allerede i Slutningen af Maj ansaa sig som kontraktmæssig opsagt og idet Varslet efter Overenskomsten af 17. Maj 1933 udgjorde 3 Maaneder, vil Sagsøgte have at udrede til Sagsøgeren foruden 130 Kr. for Tiden indtil 12. Juli 1935 yderligere 350 Kr. svarende til 7 Ugers Løn for Tiden derefter indtil Udgangen af August Maaned.

Som Følge af det foranførte vil Sagsøgte Fabrikant H. A. Brünnich være at anse i Medfør af Straffelovens § 267 efter Omstændighederne med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 100 Kr., idet Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 8 Dage, hvorhos de paaklagede Udtalelser vil være at kende ubeføjede. Endvidere vil Sagsøgte være at dømme til at betale Sagsøgeren de fornævnte Kr. 1408,28 samt 130 Kr. og 350 Kr. eller ialt Kr. 1888,28 med Renter som paastaet. Sagsøgte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger til Sagsøgeren med 300 Kr.

Tirsdag den 21. December.

Nr. 260/1937. Musikforlæggerne **Asger** og **Svend Wilhelm Hansen** (Landsretssagfører Repsdorph)

mod

Mejeriejer **M. Friis** (Landsretssagfører Bau),

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse.

Den paakærede Afgørelse er truffet af Østre Landsret*), som til Behandling af den ved Lov Nr. 54 af 23. Marts 1937 om Leje nedsatte Voldgiftsret for København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner har henvist en af de Kærende mod Indkærede ved Landsretten anlagt Sag om Betaling af Leje af Kiosker i Forlystelsesetablissementet Gl. Bellevue.

I Kæremaalets Afgørelse deltager tre Højesteretsdommere.

Indkærede gør gældende, at Lejen er uforholdsmæssig høj og bør nedsættes, i hvilken Henseende han paaberaaber sig, dels at Udlejerne ikke har opfyldt deres Forpligtelser efter Kontrakten, dels at Nedsættelse maa tilkomme ham saavel ifølge Aftaleloven som ifølge Lejelovens § 27 uanset Bygningens Opførelsesaar og Lovens § 34². Han har for Landsretten principalt paastaet Sagen henvist som sket, subsidiært Friindelse.

Efter det om Tvisten mellem Parterne oplyste findes Sagen at henhøre under Voldgiftsretten og saaledes med Rette henvist til denne, hvorved bemærkes, at Paastand om saadan Henvi-
 ning maa anses uforholdsmæssig. Kæremaalets Omkostninger findes at burde ophæves.

---

*) VI Afdeling.

Thi bestemmes:

Landsrettens Afgørelse bør ved Magt at stande. Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Onsdag den 22. December.

Nr. 216/1937. Kære af Kendelse af 6. Oktober 1937 af Huslejevoldgiftsretten for Randers Amtsradsreds i Sag Firmaet »**Ge-fion**« ved Købmand **Aage Rasmussen** (Selv)

mod

A/S G. Falbe-Hansen (Landsretssagfører H. Nielsen).

Den paakærede Kendelse er saalydende: Da det efter det oplyste maa antages, at Forretningens Forbliven i Ejendommen er af en saadan Betydning og Værdi for Virksomheden, at den har Krav paa Beskyttelse efter § 1 i Lov Nr. 55/1937, vil den af Indklagede derimod fremsatte Indsigelse ikke kunne tages til Følge. Et Mindretal paa 2 stemte for Sagens Afvisning.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse.

Den paakærede Kendelse er afsagt af den i Henhold til Lov Nr. 55 af 23. Marts 1937 nedsatte Voldgiftsret for Randers Amtsradsreds.

I Højesteret har ni Dommere deltaget i Afgørelsen.

Ejeren af den paagældende i Brødregade i Randers beliggende Ejendom har overfor Lejeren, der har Udsalg fra en Butik i denne, paastaaet Sagen afvist under Hensyn til, at Virksomhedens Forbliven i Ejendommen ikke er af væsentlig Betydning og Værdi for Virksomheden.

Seks Dommere stemmer for at stadfæste Kendelsen med følgende Begrundelse: For at have Ret til at lade Spørgsmaal vedrørende Lejeforhold underkaste Prøvelse for ved Lovens nedsatte Voldgiftsretter, kan det, forsaavidt angaar de i Lovens § 1, Stk. 1, nævnte Betingelser, i Almindelighed alene kræves, at nogen driver en Erhvervsvirksomhed eller en Forretningsvirksomhed i lejet Ejendom eller lejet Del af en Ejendom, saaledes at Virksomhedens stedlige Forbliven her kan have væsentlig Betydning og Værdi for Virksomheden.

Da denne Betingelse i det foreliggende Tilfælde er opfyldt fra Lejerens Side, kan Afvisningspaastanden ikke tages til Følge, og Kendelsen vil saaledes kunne stadfæstes.

Tre Dommere finder, at den Bestemmelse i Lovens § 1, Stk. 1, som den af Indstævnte rejste Indsigelse har Hensyn til, ikke indeholder nogen Betingelse for Sagens Behandling for Voldgiftsret,

og da Voldgiftsrettens Kompetence iøvrigt ikke er bestridt under Sagen, maa det tiltrædes, at den paakærede Kendelse ikke har taget Afvisningspaastanden til Følge.

Kæremaalet's Omkostninger findes at burde ophæves.

Thi bestemmes:

Voldgiftsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Torsdag den 23. December.

Nr. 125/1937. Tømmerhandler **B. Vorbech** (Jørgensen)

m o d

Murersvendenes kooperative Forretning (Ingen),

betræffende Betaling af en paa en Tvangsauktion købt Fordring paa Indstævnte.

Dom afsagt af Retten for Randers Købstad m. v. den 5. Maj 1936: Sagsøgte, Murersvendenes kooperative Forretning, Randers, bør til Sagsøgeren, Tømmerhandler B. Vorbech, Randers, betale 2500 Kr. med Renter heraf 6 pCt. p. a. fra 11. December 1934, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 150 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse.

Vestre Landsrets Dom af 17. Marts 1937 (IV Afd.): Appellanterne, Murersvendenes kooperative Forretning, bør for Tiltale af Indstævnte, Tømmerhandler B. Vorbech, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne 250 Kr., der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret.

I Paadømmelsen har syv Dommere deltaget.

Seks Dommere bemærker følgende:

Den ved Haandpantebrevet sikrede Fordring var forfalden ved Anfordring, og efter det oplyste har Paakrav først fundet Sted ved Brev af 27. Juni 1935, paa hvilket Tidspunkt Panteobligationen maa antages at være forfalden som Følge af Misligholdelse.

For Højesteret har Appellanten gjort gældende, at Modregning skulde være udelukket, fordi hans Krav støttes paa et negotiabelt Dokument, nemlig det omtalte Haandpantebrev. I denne Indsigelse vil der imidlertid ikke kunne gives Appellanten Med-

hold allerede som Følge af, at det ved Haandpantebrevet sikrede Krav maa antages opstaaet som et Led i Afviklingen af Panteobligationen.

Disse Dommere vil herefter og iøvrigt i Henhold til de i Landsrettens Dom anførte Grunde stadfæste denne.

En Dommer stemmer for Underrettsdommens Stadfæstelse i Henhold til de i samme anførte Grunde og idet han vil give Appellanten Medhold i hans for Højesteret fremsatte Anbringende om, at Modregning maa være udelukket, fordi hans Krav overfor Indstævnte støttes paa et Omsætningsgælds-brev.

Der vil være at give Dom efter Stemme-flertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Forkyndelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Haandpantebrev af 7. April 1923 har de Sagsøgte, Murersvendenes kooperative Forretning i Randers, til Sikkerhed for et til 6 pCt. p. a. forrenteligt Laan, stort 2500 Kr., som Sagsøgte ifølge Haandpantebrevet samtidig modtog fra Randers Andelsboligforening, meddelt denne Haandpant i et af samme Boligforenings Afdeling I den 31. August 1921 til Sagsøgte udstedt, den 9. September s. A. tinglæst Panteobligation, stor 3450 Kr. med sekundær Panteret i Ejendommen Matr. Nr. 878 b af Randers Købstads Bygrunde.

Den 15. Maj 1924 blev der efter Begæring af Sagsøgeren, Tømmerhandler B. Vorbech, Randers, foretaget Udlæg hos Randers Andelsboligforening for et Beløb, stort 5432 Kr. 62 Øre. Under denne Udlægsforretning var til Stede Formanden for Randers Andelsboligforening, Smedemester A. P. Christiansen, efter hvis Paavisning der som Boligforeningen tilhørende registreredes under Nr. 10:

»Udestaaende Fordring hos Murersvendenes kooperative Forretning i Randers, 2500 Kr., med Haandpant i Panteobligation i Matr. Nr. 878 b, Bygrundene, Afd. I, vistnok 3450 Kr.«

Udlægsforretningen kontinueredes senere den 23. Maj og 25. November 1924, og sidstnævnte Dato blev der af Fogden dekretet Udlæg i den ovennævnte under Udlægsforretningen den 15. Maj som Nr. 10 registrerede Fordring, der derefter af Sagsøgeren blev stillet til Tvangsauktion, og paa denne Tvangsauktion, der afholdtes den 1. April 1925, købte Sagsøgeren Fordringen for 800 Kr.

Sagsøgeren har nu, under Anbringende af, at han i Henhold til det foran anførte er Ejer af Fordringen, og at han gennem Landsretssagfører Pagter Kristensen, her, ved dennes Skrivelse af 27. Juni 1935 og yderligere Skrivelse af 28. August s. A. forgæves har afkrævet Sagsøgte Fyldestgørelse for Fordringen, der efter Haandpantebrevets Indhold er

forfalden paa Anfordring, under nærværende, i Medfør af Retsplejelovens Kap. 41 anlagte Sag paastaet Sagsøgte dømt til Betaling af Fordringens Beløb, 2500 Kr., tilligemed Renter heraf 6 pCt. p. a. fra 11. December 1934, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet under Paaberaabelse af, at Fordringen er afgjort gennem Likvidation eller Modregning med den som Sikkerhed for Fordringen i Haandpant stillede Panteobligation, og har i saa Henseende henvist til den i Haandpantebrevet indeholdte Bestemmelse, saalydende:

»Boligforeningen har dog Ret til at anse Laanet, 2500 Kr., for fuld Afgørelse af ovennævnte Panteobligation, som Boligforeningens Formand derfor er berettiget til at kvittere til Udslettelse af Pantebogen, mod samtidig at kvittere nærværende Haandpantebrev som indfriet«, og hævded, at Boligforeningen ogsaa har benyttet den i denne Bestemmelse indeholdte Modregningsret, saaledes at Fordringen paa Sagsøgte derved er bragt til Ophør, hvorfor Sagsøgeren, der ikke ved sin Retsforfølgning har faaet større Ret end Andelsboligforeningen havde, derefter ej heller kan gøre Fordringen gældende. At Forholdet er saaledes, er efter Sagsøgtes Formening ogsaa bestyrket derved, at der aldrig er betalt Sagsøgeren større Rente end 4 pCt., hvilket ikke skulde kunne have anden Grund, end at Likvidationen er sket, og at Andelsboligforeningen derefter har disponeret over Panteobligationen ved at nedsætte dennes Rente, hvorefter Sagsøgeren er indtraadt i Boligforeningens Ret og derefter kun modtaget den nedsatte Rente.

Der er under Sagen afhørt Vidner.

Forretningsfører i det sagsøgte Firma, Anders Andersen, der ogsaa i 1923 var Forretningsfører i Firmaet, og som tidligere havde været i Bestyrelsen for Andelsboligforeningen har som Vidne forklaret, at Sagsøgte har betalt Laanet paa de 2500 Kr. i Form af den haandpantssatte Obligation paa 3450 Kr., og at det ved Laanets Stiftelse var en stiltiende Forudsætning, at Laanet skulde dækkes saaledes, hvilket ogsaa fremgaar deraf, at de Sagsøgte ikke i de forløbne 12 Aar har faaet Renter af Obligationen og ej heller har erlagt eller er afkrævet Renter af Laanet, ligesom Andelsboligforeningen ikke har regnet med Fordringen i Regnskabet.

Blikkenslagermester Ditlev Buch, der paa Haandpantebrevets Udstedelsestid var Formand for Andelsboligforeningen har som Vidne forklaret, at han ikke kendte Haandpantebrevet, men at han vidste, at de Sagsøgte havde det her under Sagen omhandlede Laan, og at dette var afgjort ved den ligeledes herommeldte Obligation paa 3450 Kr. fra Andelsboligforeningen, Afd. I. Han har endvidere forklaret, at det ved Stiftelsen af Laanet var en Forudsætning, at dette var endelig afgjort ved Haandpantssætningen af Obligationen, og at det skyldtes Travlhed, naar Spørgsmaalet ikke bragtes ud af Verden i hans Formandstid, der udløb i August 1923.

Overmontør Niels Peter Rose, der, da Laanet stiftedes, ifølge Haandpantebrevet, var Formand for Repræsentantskabet i Andelsboligforeningen samt Medlem af Forretningsudvalget, har som Vidne forklaret, at han ikke mindes at have set Haandpantebeviset, men at han

er sikker paa, at han har været til Stede paa Sagsfører Andersens Kontor, og at Laanet der blev bragt ud af Verden, uden at han kan huske, under hvilke Former dette skete, dog at det staaer for ham, at Sagsøgte havde et Modkrav. Han mindes ikke, at Spørgsmaalet har været drøftet i Forretningsudvalget, men mener det muligt og ogsaa sandsynligt, at dette er sket, og det forekommer Vidnet, at Andelsboligforeningen har nedsat Renten af Obligationen til 4 pCt., efter at Haandpantsetningen havde fundet Sted.

I den ommeldte Bestemmelse i Haandpantebrevet skønnes der nu ikke at ligge mere end et Forbehold for Boligforeningen om Ret til at anse Laanet for afgjort ved Pantebrevet, og forudsætter altsaa, at Fordringen eksisterer, hvilket Boligforeningen maa antages at have haft sin Interesse i, siden Forholdet blev ordnet som sket. Det bemærkes herved, at Andelsboligforeningen vel efter det oplyste hæftede for dens enkelte Afdelinger, men at disse iøvrigt var selvstændige og indbyrdes økonomisk uafhængige.

Boligforeningens Forhandlingsprotokol indeholder efter det oplyste intet om, at Boligforeningen har benyttet sig af sin Ret til at likvidere Fordringen paa Sagsøgte med dettes Pantebrev fra Boligforeningens Afdeling I, og ved de afgivne Vidneforklaringer skønnes det ej heller tilstrækkeligt bevist, at denne Ret er benyttet, og da endvidere Boligforeningens Formand selv under Udlægsforretningen den 15. Maj 1924 har paavist Fordringen som Genstand for Udlæg, og hverken Haandpantebrevet eller Panteobligationen, der blev inddraget under Udlæget, er blevet kvitteret, maa der gaas ud fra, at Fordringen endnu eksisterede, da Udlæget foretoges og ogsaa var retskraftig, da Sagsøgeren købte den paa Tvangsauktionen den 1. April 1925, hvortil samtlige Interesserede maa antages at være indvarslet.

Sagsøgte har dernæst anført, at Sagsøgeren ved sin Passivitet gennem de mange Aar har berettiget Sagsøgte til at betragte Forholdet mellem dem som ude af Verden og ved kun at modtage 4 pCt. aarlig Rente har vist, at han ikke regnede med Fordringen.

Sagsøgeren har herom som Part forklaret, at han ikke har noget Kendskab til nogen Aftale angaaende Rentens Størrelse. Han fik gennem Landsretssagfører Pagter Kristensen prompte Renter fra Andelsforeningens Afd. I. Han tænkte nok, at det var smaa Renter, men lod det glide. Han tænkte sig vel nok, at det var Smaafolk, der skulde betale, men har dog ogsaa tænkt paa Muligheden af, at Renten var aftalt til det Beløb, han modtog, og ikke kunde være anderledes.

Da Sagsøgeren paa ovenfor nævnte Maade var blevet Besidder af Dokumenterne, navnlig Haandpantebrevet som Bærer af Fordringen, skønnes han ikke at have haft Opfordring til at rette Henvendelse til Sagsøgte eller Boligforeningen, saalænge han fik Renter og vilde nøjes hermed, hvorved bemærkes, at Sagsøgeren har anlagt denne Sag, fordi Rentebetalingen udeblev i Juni Termin 1935, og ej heller findes den Omstændighed, at Sagsøgeren kun fik og lod sig nøje med en Rente af 4 pCt. p. a. efter det oplyste at kunne betragtes som en Tilkendegivelse af, at han havde opgivet Fordringen paa Sagsøgte.

Herefter vil Sagsøgte være at dømme overensstemmende med Sagsøgerens Paastand, hvorhos Sagsøgte vil have at betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 5. Maj 1936 af Retten for Randers Købstad m. v.

For Landsretten har Appellanterne principalt gentaget deres for Underretten nedlagte Frifindelsespaastand. Subsidiært har de paastaaet sig frifunden mod Betaling af 1900 Kr. Indstævnte har paastaaet Underrettsdommen stadfæstet.

Foreløbig bemærkes, at det af Lovene for Randers Andelsboligforening fremgaar, at denne bestaar af en Hovedforening, hvorunder der hører forskellige Afdelinger — en for hvert Byggeforetagende —, og at Hovedforeningen i Henhold til en Bestemmelse i Lovenes § 9 hæfter for de enkelte Afdelinger.

Her for Retten har Appellanterne til Støtte for Frifindelsespaastanden udover det for Underretten anførte gjort gældende, at selv om der ikke gives dem Medhold i deres for Underretten fremsatte Indsigelser mod at skyldte det indsøgte Beløb, vil de dog ikke kunne tilpligtes at betale dette, idet de har en Modregningsret overfor Indstævnte med et større Beløb end det indsøgte. De har herved henvist til, at da Hovedforeningen i Henhold til den nævnte Bestemmelse i Lovenes § 9 overfor Appellanterne hæfter for Skylden til disse efter Panteobligationen af 31. August 1921, maa Appellanterne overfor deres Skyld efter Haandpantebrevet have Adgang til at modregne det Beløb, Hovedforeningen i Henhold til sin Hæftelse for Panteobligationen skal indestaa dem for, idet de almindelige Betingelser for at gøre denne Modregningsret gældende er tilstede, derunder at Fordringen i Henhold til Panteobligationen er forfalden.

Indstævnte har heroverfor i første Række gjort gældende, at da det er Afdeling I, der er Skyldner efter Panteobligationen af 31. August 1921, medens Hovedforeningen kun hæfter som simpel Kautionsist, vilde Appellanterne ikke kunne afgøre deres Skyld til Hovedforeningen ved at modregne deres Tilgodehavende efter nysnævnte Panteobligation. Heri vil der imidlertid ikke kunne gives ham Medhold, idet det saaledes som Panteobligationen fremtræder underskrevet af Hovedforeningens Bestyrelse, maa statueres, at Hovedforeningen overensstemmende med den foranførte Bestemmelse i Lovenes § 9 hæfter selvstændig for Skylden efter Panteobligationen. Da derhos efter Karakteren af Mellemværendet mellem Appellanterne og Hovedforeningen Haandpantensætningen af Panteobligationen ikke — som af Indstævnte hævdet — vilde kunne hindre Udøvelsen af Modregningsretten, og da den Omstændighed, at Indstævnte, efter — som i Dommen nævnt — at have faaet Haandpantebrevet udlagt, søgte Fyldestgørelse ved at bortsælge dette ved Auktion og selv overtage det i Stedet for straks at inkassere Fordringen, ikke kan medføre, at han kan indtage en anden Retsstilling end den der

tilkom Hovedforeningen, maa Appellanterne, hvis Tilgodehavende efter oftnævnte Panteobligation er forfaldent, kunne gøre Modregningsretten gældende og deres Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa, hvad de iøvrigt har anført til Støtte herfor.

Med Sagens Omkostninger for begge Retter vil være at forholde som nedenfor anført.

Nr. 60/1937.   **Vinhandler Knud Jørgensen (Bruun)**

mod

Fru Dagmar Hansigne Holgersen (Overretssagf. Asbjørn Smitt),

betræffende Gyldigheden af visse Lempelser i nogle Indstævntes Ejendom paalagte Servituter.

Dom afsagt af Københavns Amts nordre Birks Ret den 4. August 1936: Sagsøgte, Vinhandler Knud Jørgensen, frifindes for Sagsøgerinden, Fru Dagmar Holgersens, Paatale under denne Sag. I Sagsomkostninger skal Sagsøgerinden til Sagsøgte inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse udrede 200 Kr.

Østre Landsrets Dom af 7. December 1936 (II Aid.): Indstævnte, Vinhandler Knud Jørgensen som Ejer af Ejendommen Matr. Nr. 3 dg af Ordrup By og Sogn bør anerkende, at Appellantinden, Fru Dagmar Hansigne Holgersen som Ejer af Ejendommen Matr. Nr. 3 cz, 3 dm og 3 dl sammesteds har Ret til at bebygge denne Ejendom saaledes, a t Bygningerne opføres med indtil 3 Etager foruden Taarne og deslige, regnet fra Jægersborg Allés og Fredensvejs nuværende Niveau, a t der under Jægersborgs Allés nuværende Niveau kan indrettes Lokaler til Brug som Kælder eller til anden Benyttelse, a t de Butiksejligheder, der maatte blive indrettet i Stueetagen, maa være mindre end 3 Værelser foruden Køkken og Pige kamre etc., a t der ingen Pligt er til at sætte Hegn i Skellinien, naar Bygningens Stueetage helt eller delvis indrettes til Butikker, og a t Afstanden fra Bygninger, Plankeværk eller Skur til Gangstien ved Jægersborg Allé mindst skal være 5 Alen. Indstævnte bør derhos inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse betale Appellantinden Sagens Omkostninger for begge Retter med 2000 Kr. under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Det bemærkes, at Beregningen af Retsafgiften af en Sagsværdi af 152.000 Kr. ved Højesterets Kendelse er ændret til Beregning af en Værdi af 25.000 Kr.

For Højesteret er der fra begge Sider nedlagt subsidiære Paa-stande.

Fem Dommere stemmer paa følgende Maade:

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at den oprindelige Bebyggelse paa Indstævntes Ejendom, nemlig en Villa af Areal 0,124 m², i 1901 ændredes ved Opførelsen af en større 2 Etagers Tilbygning af Areal 0,261 m² samt en stor lukket Veranda, saaledes at der i den samlede Ejendom saavel i Stuen som paa Iste Sal indrettedes Restaurant og derhos Mødesal og Selskabslokaler. Bygningshøjden regnet fra det oprindelige Terræn til Tagets øverste Del, udgjorde herefter for Villaen ca. 10 m og for Tilbygningen ca. 12 m. Senere er Bebyggelsen yderligere forøget saaledes, at den siden 1923 har udgjort ca. 691 m² foruden en større Veranda og forskellige Udhuse. Ved Siden af den nævnte Restaurationsvirksomhed findes der i Ejendommen endvidere Hotel og anden Beboelse.

Omend de ved Deklarationen af 21. Oktober 1903, tinglæst 25. Maj 1904, indrømmede Afvigelser og Forandringer i de Indstævntes Ejendom paalagte Servituter gaar udover den Beføjelse, som Sælgeren har forbeholdt sig til at indrømme Afvigelser fra disse, findes dog Deklarationen under Hensyn dels til Beskaffenheden af den paa Ejendommen siden 1901 i Strid med Servituterne værende betydelige samlede Bebyggelse, dels til de af Sælgerne allerede i Aaret 1892 samtidig med Salget af den Appellanten nu tilhørende Ejendom for andre Ejendomme indrømmede Afvigelser fra de oprindelige Servituter, kun at kunne tilside-sættes forsaavidt den indrømmede Ret til Bebyggelse i mere end to Etager. De ved Anlægget af Viadukten skete betydelige Forhøjelser af Vejenes Niveau syd og vest for Ejendommen, hvis tredje Side støder op til Jærnbanen, har derhos i saa væsentlig Grad ændret Vilkaarene for Ejendommens Udnyttelse ved Bebyggelse, at Indstævnte under Hensyn til de indrømmede Ændringer af Servituten findes at maatte være beføjet til ved Opførelsen af Bygninger langs disse Veje at beregne Bygningshøjden med to Etager i Forhold til Vejens Niveau ud for hver enkelt Del af Bygningerne, saaledes at der herunder indrettes Kælder og anden lignende Bebyggelse. Det bemærkes herved, at Ejeren af Ejendommen Nord for Indstævntes Ejendom har erklæret intet at have imod, at Niveaueet for Bebyggelsen beregnes paa denne Maade.

Med denne Forandring vil Landsrettens Dom kunne stad-fæstes, bortset fra Bestemmelsen om Sagsomkostninger, hvorved yderligere bemærkes, at der ingen Ændring er sket i Servitutens Bestemmelser om Afstand af 5 Alen fra Fredensvej.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 1200 Kr.

Fire Dommere bemærker følgende:

De ved Deklarationen af 21. Oktober 1903 tilladte Afvigelser og Forandringer gaar, som ogsaa af Flertallet antaget, udover den Beføjelse som Sælgerne har forbeholdt sig til at indrømme Af-

vingelser fra de paalagte Servitutter, og findes af de i Underrettens Dom anførte Grunde i deres Helhed at være saa vidtgaende, at de ikke vil kunne opretholdes. Den stedfundne ulovlige Bebyggelse og de Afgivelser, der — delvis uden tilstrækkelig Beføjelse — er indrømmet andre Ejendomme, maa være uden Betydning for Afgørelsen af Retsforholdet mellem Parterne. Som Sagen er forelagt Højesteret, findes der ikke Grund til at komme ind paa en Afgørelse af, i hvilket Omfang nogle af de ved Deklarationen indrømmede mindre væsentlige Afgivelser maatte kunne opretholdes.

Den ved Servitutterne foreskrevne Byggehøjde maa uden Hensyn til skete Forandringer i Parcellens Omgivelser regnes fra Parcellens eget Niveau, men det bemærkes herved, at efter at Vejene udfor Parcellen er hævet, findes Servitutterne ikke at være til Hinder for, at Grunden hæves, og at Bebyggelsen da regnes i Forhold til det hævede Niveau.

Disse Dommere stemmer herefter for at stadfæste Underrettsdommen.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes at Bygningerne ikke maa opføres med mere end to Etager, og at Bestemmelsen om Sagsomkostninger udgaar.

Sagens Omkostninger for alle Retter betaler Appellanten, Vinhandler Knud Jørgensen, til Indstævnte, Fru Dagmar Hansigne Holgersen, med 1200 Kr. inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 11. November 1891 solgte Grosserer P. Andersen og Kammerraad V. Nielsen en Parcel af den dem tilhørende Ejendom »Eigaardsminde« Matr. Nr. 3 b og 3 c af Ordrup til Hotelejer G. Knipchildt, hvilken Parcel senere blev udstykket og matrikuleret som Matr. Nr. 3 cz af Ordrup. Skøde til Køberen blev udfærdiget den 6. Maj 1892 og blev tinglæst den 11. s. M.

Ved en den 11. Oktober 1893 tinglæst Paategning paa nævnte Skøde solgte Sælgerne endvidere til samme Køber de under Matr. Nr. 3 dl og 3 dm af Ordrup skyldsatte Parceller. Ifølge Fogedudlægsskøde af 23. Februar 1931 tilhører samtlige 3 Parceller 3 cz, 3 dl og 3 dm af Ordrup Sagsøgerinden under denne Sag Fru Dagmar Hansigne Holgersen.

Ved det fornævnte Skøde af 6. Maj 1892 er der paalagt de nævnte Parceller forskellige Forpligtelser med Hensyn til Benyttelse og Bebyggelse. Særlig skal nævnes følgende Bestemmelser:

at Bygninger, som opføres, skal bygges i Villastil,
 at Bygningerne ikke maa være højere end to Etager foruden
 Kælder, Taarne og deslige,

at ingen Beboelsesbygning maa indeholde flere end 2 Lejligheder,
 at ingen Lejlighed maa være mindre end 3 Værelser med Køkken,
 Pige-kammer etc.

at eventuelle Udhuse kun maa være een Etage høje og kun be-
 nyttes som Udenomslejlighed for Beboerne af Vaaningshusene.

Endvidere er der fastsat visse Afstandsbestemmelser for Bebyg-
 gelsen mod Jægersborg Allé og mod den — paa daværende Tidspunkt
 — endnu ikke anlagte Vej Vest for Parcellerne (den nuværende »Fre-
 densvej«) og endelig maa der ikke paa Parcellerne drives nogen af de
 i Loven af 10. Marts 1852 nævnte Næringsbrug m. v.

Det fremgaar af disse Bestemmelser, at Sælgeren har villet skabe
 en egentlig Villabebyggelse af en vis højere social Standard.

Med Hensyn til Paataaleretten bestemmes det i Skødet, at Over-
 trædelse kan paatales af Sælgeren og efterkommende Ejere af Matr.
 Nr. 3 b og 3 c Ordrup, eller sammes Rest og endvidere af enhver Ejer
 af Parceller af disse Ejendomme.

Der tilføjes derefter i Skødet følgende Bestemmelse:

»Ligesom en Attest fra Sælgerne eller efterkommende Ejere af
 Matr. Nr. 3 b og 3 c eller sammes Rest om, at Bestemmelserne er over-
 holdt, skal være afgørende, saaledes skal Sælgerne være berettigede
 til at indrømme Afgivelser fra de givne Regler.«

I Henhold til sidstnævnte Forbehold i Skødet udstedte Sælgerne
 Andresen og V. Nielsen en den 25. Maj 1904 tinglæst Deklaration, i
 hvilken de ændrer de i Skødet indeholdte Forskrifter om Bebyggelse
 ved følgende Bestemmelse saalydende: »I Henhold til den os under-
 tegnede — — — forbeholdte Ret til at indrømme Afgivelser fra de af
 os paalagte Servituter, meddele vi herved Samtykke til følgende Af-
 givelser og Forandringer i de nævnte Parceller paahvilende Servituter:

a) Bestemmelserne i de nævnte Skøder om, at Bygningerne skulle
 være i Villastil med ikke over 2 Etager foruden Kælder, Taarne og
 deslige og ikke maa indeholde flere end 2 Lejligheder ophæves, og i
 Stedet for bestemmes det alene, at Bygningerne ikke maa være højere
 end 3 Etager foruden Kælder, Taarne og deslige.

b) Bestemmelsen om, at ingen Lejlighed maa være mindre end
 3 Værelser med Køkken og Pige-kammer etc. skal ikke være gældende
 for de Butiksligheder, der maatte blive indrettede i Stueetagen.«

Endvidere gives der i Deklarationens Stykker c og d Fritagelse
 for Overholdelse af Servitutbestemmelserne angaaende Hegn og Lem-
 pelse med Hensyn til Forskriften om Afstanden for Bebyggelsen m. v.
 i Forhold til Jægersborg Allé (ændres fra 15 Alen til 5 Alen).

Sagsøgerinden, Fru Dagmar Holgersen, har nu under Paaberaabelse
 af Bestemmelserne i Deklationen af 25. Maj 1904 paastaaet Sagsøgte,
 Vinhandler Knud Jørgensen, Lille Fredensvej 2, Charlottenlund, som
 Ejer af Ejendommen Matr. Nr. 3 dg af Ordrup kendt pligtig til at
 anerkende, at Sagsøgerinden som Ejer af Matr. Nr. 3 cz, 3 dm og 3 dl
 Ordrup, har Ret til at bebygge sin Ejendom (Charlottenlund Palmehave)

saaledes, at Bygningerne opføres med indtil 3 Beboelseslag foruden Taarne og deslige regnet fra de tilstødende Gaders — henholdsvis Fredensvejs og Jægersborgallés — nuværende Niveau, saaledes at der under dette Niveau kan indrettes Lokaler til Brug som Kælder eller til anden Benyttelse, at Butikslejlighederne, der maatte blive indrettet i Stueetagen, maa være mindre end 3 Værelser foruden Køkken og Pige-kammer etc., at der ingen Pligt er til at sætte Hegn i Skellinien, naar Bygningens Stueetage helt eller delvist indrettes til Butiker, og at Afstanden fra Bygningen, Plankeværk eller Skur til Gangstien ved Jægersborg Allé højst skal være 5 Alen.

Sagsøgerinden har til Begrundelse for sin Paastand særlig henvist til, at uanset at Sælgerne Andresen og V. Nielsen ikke har indhentet Samtykke fra de efter Købekontrakten af 11. November 1891 og Skødet af 6. Maj 1892 Paataleberettigede, har Sælgerne været berettiget til ved Deklaration af 25. Maj 1904 at fravige de oprindelige Servitutbestemmelser, og at Sagsøgerindens Ret derfor først og fremmest beror paa denne Deklaration.

Sagsøgte har bestridt, at den ommeldte Deklaration er bindende og har paastaaet sig frifundet.

Til Forstaaelse af Sagen bemærkes, at der i 1923 i Forbindelse med en omfattende Udvidelse af Klampenborgbanen, der paa Østsiden begrænser Sagsøgerindens Ejendom, foretoges en Omlægning af Jægersborg Allé, hvorved dennes Højdeniveau forandredes, idet den i Stedet for tidligere at skære Klampenborgbanen i Niveau nu førtes over Banelegemet ved Anlægget af en Viadukt. Sagsøgerindens til hendes Ejendom hørende Restaurationsbygninger er derved kommet til at ligge i et dybt Hul, der ganske givet har skadet Driften af Restaurationsvirksomheden overordentlig, uden at der i Overensstemmelse med dansk Ekspropriationspraksis blev givet den daværende Ejer af Sagsøgerindens Ejendom nogen Erstatning for det opstaaede Driftstab. Derimod oprettedes der den 7. Juli 1923 en Overenskomst mellem den daværende Ejer af Charlottenlund Palmehave og Statsbanerne i Relation til Viaduktanlægget, ved hvilken Overenskomst Statsbanerne bl. a. paatog sig at opføre »den mod Matr. Nr. 3 cz (Charlottenlund Palmehave) vendende Støttemur for Allérampen og den Jægersborg Allé nærmestliggende Del af Støttemuren for Fredensvejrampen i en Udstrækning af 12 m paa Palmehavens Grund, saaledes at Murene danner Fundament for den projekterede Restaurationsbygning, hvis Facade ligger i forskriftsmæssig Afstand (9,50 m) fra de nuværende Kørebanemidter.«

»Den øvrige Del af Muren mod Fredensvej opføres af Statsbanerne som Indfatningsmur for Rampen med sin Forflade i Skellinien.«

»Den Del af Murene, der skal danne Fundament for Restaurationsbygningen, forsynes med Lyskasser.«

Til Støttemurene er det af Sagsøgerinden uimodsagt blevet anført, at Ejeren af Palmehaven har ydet et Bidrag af 17.000 Kr., netop fordi de skulde danne Fundamentet for den eventuelle nye Restaurationsbygning.

For saa vidt der af Sagsøgerinden under Sagens Domsforhandling er henvist til, at Gentofte Kommunes nuværende Bygningsreglement

forudsætter høj Bebyggelse mod Jægersborg Allé, findes dette at være uden Betydning, da Reglementet selvfølgelig maa forstås med det Forbehold, at privatretlige Bestemmelser ikke er til Hinder herfor.

Sagsøgerindens Hovedbegrundelse er imidlertid som tidligere anført Deklarationen af 25. Maj 1904, og Spørgsmaalet er da, som ogsaa af Sagsøgte fremhævet, om denne Deklaration indeholder den fornødne Hjemmel for Sælgerne Andresen og V. Nielsen til at give de i Deklarationen anførte Ændringer og Afgivelser fra det oprindelige Servitutdokument.

Naar nu henses til, at Deklarationen af 1904 først er udstedt ca. 12 Aar efter, at Sælgerne ved Salget har paalagt Sagsøgerindens Ejendom de omtalte Servituter, maa det antages, — og dette er forøvrigt heller ikke blevet bestridt af Sagsøgerinden, — at der i dette Tidsrum har fundet Salg af Parceller Sted til en Del Personer, og at disse har været berettigede til at gaa ud fra, at de omtalte Servitutter, som det fremgaar af disses Indhold, sikrede dem at bo i et egentligt Villakvarter.

Retten har to Gange i Overværelse af Sagens Parter besigtiget Forholdene i hele det Kvarter, der kan siges at komme i Betragtning ved Spørgsmaalet om, hvilken Indflydelse Karakteren af den stedfundne Bebyggelse bør have paa Afgørelsen af det omstridte Spørgsmaal, det drejer sig her om Kvarteret, der er begrænset af Jægersborg Allé mod Syd, Jærnbanen mod Øst, Friservej mod Nord og Lindegaardsvej mod Vest.

Der er nemlig af Sagsøgerinden til yderligere Underbyggelse af hendes Paastand henvist til: at Bebyggelsen i dette Kvarter er højst uensartet, idet der paa Nordsiden af Jægersborg Allé allerede i flere Aar har fundet en Bebyggelse Sted, der fuldkomment har mistet Karakteren af Villabebyggelse, idet der paa de paagældende Arealer enten ikke har hvilet egentlig Villaservitut eller denne ikke er blevet respekteret, i hvert Fald ikke haandhævet, hvad Grunden hertil saa end har været, for en enkelt eksisterende mindre Ejendoms Vedkommende er det ligefrem oplyst, at dens Areal er ganske servitutfrit, og noget lignende Forhold gør sig gældende ved enkelte Ejendomme langs Østsiden af Lindegaardsvej, men endelig har Sagsøgerinden i særlig Grad henvist til, at den store Ejendom, der allerede for en Del Aar siden er opført paa Hjørnet af Jægersborg Allé og Fredensvej vis a vis Palmehaven paa et Areal, der er solgt af de samme Ejere — Andresen og Nielsen —, der solgte Arealet til »Palmehaven«, er af en saadan Karakter, at den ganske strider mod alle Forudsætninger for Villabebyggelse, uden at de Paataleberettigede, da Opførelsen fandt Sted, har fundet sig foranlediget til at gøre Indsigelse mod denne Bygning som servitutstridig, og at netop denne Bygning i Forbindelse med den Kendsgerning, at der overfor »Palmehaven« men paa den modsatte Side (Syd) af Jægersborg Allé er opført 2 store 4—5 Etages Ejendomme, allerede har ændret Bebyggelsens Karakter saa væsentlig, at det vilde være urimeligt nu at nægte Ret til Opførelse paa Palmehavens Grund af en Bygning, som vilde passe ind i den stedfundne, ikke Villa-lignende Bebyggelse, og som ikke kan genere Beboerne af Fredensvej og endnu mindre de øvrige Beboere i det omtalte Kvarter, herunder Sagsøgtes Ejendom, der er beliggende

i den nederste Ende af Fredensvej, ret langt fra Jægersborg Allé, i nævneværdig Grad.

Sagsøgte har ikke bestridt, at der i adskillige Tilfælde, hvor der muligt har foreligget Servitutovertrædelse, navnlig med Hensyn til Bygningen paa Hjørnet af Jægersborg Allé og Fredensvej, er sket en Undladelse af at rejse Paatale fra de dertil berettigede Grundejerers Side, men at dette selvfølgelig ikke kan insolvere, at Sagsøgte af den Grund skulde være afskaaret fra, naar der foreligger et nyt Forsøg paa at tilsidesætte gældende Servitutbestemmelser, nu at fremkomme med Krav om, at disse Bestemmelser overholdes.

Retten finder efter Selvsyn ikke, at den i det tidligere omtalte Kvarter stedfundne Bebyggelse i det store og hele har forandret dettes Karakter som Villabebyggelse, naar bortses fra Jægersborg Allé, hvor Servitutforholdene har været forskellige. Hvad særlig angaar den af Sagsøgerinden fremhævede større Ejendom beliggende paa Hjørnet af Fredensvej og Jægersborg Allé, paa Alléens Nordside, maa det vel erkendes, at denne Ejendom er i Strid med de paalagte Servituter, men der maa gives Sagsøgte Medhold i, at den skete Undladelse af Paatale ikke kan medføre som Konsekvens Bortfald af Retten til efter det oprindelige Servitutdokument nu at rejse saadan Paatale for saa vidt angaar den paatænkte Bebyggelse af Palmehavens Grund. Hertil kommer, at hvor haardt den omtalte Ekspropriationspraksis end maa siges at have virket i det her foreliggende Tilfælde, maa dette være Spørgsmaalet om Palmehavens Ejer fremdeles maa være underkastet de Ejendommen i sin Tid paalagte Servituter ganske uvedkommende. Det skal i denne Forbindelse bemærkes, at der endvidere maa gives Sagsøgte Medhold i, at en Bebyggelse som den af Sagsøgerinden paatænkte, hvor det fra Sagsøgerindens Side opstilles som et Krav, at den nye Bygnings Beboelseslag skal regnes fra Fredensvej og Jægersborg Allés nuværende Niveau, vilde medføre — paa Grund af det tidligere omtalte Hul, i hvilket den nye Bygnings nederste Etager vil komme til at ligge —, at der, set fra Fredensvej, vil blive Tale om en Bygning af meget høje Dimensioner, uden Sammenligning langt mere skæmmende end den omtalte Bygning paa det modsatte Hjørne.

Den omtalte Deklaration af 25. Maj 1904 maa anses for ugyldig, idet den ikke kan hjemles ved Dispensationstilføjelsen i Købekontrakten af 11. November 1891, eftersom den gaar langt videre end og faktisk er en Ophævelse af Villaservituten, og da den stedfundne Bebyggelse i Kvarteret om Fredensvej ikke kan siges at have ændret Kvarterets Karakter som Villakvarter, samt da heller ikke den stedfundne Bebyggelse paa Hjørnet af Fredensvej og Jægersborg Allé og Undladelse af i sin Tid at paatale denne kan borteliminere Sagsøgtes Paataleret i nærværende Tilfælde, vil Sagsøgte derfor i sin Helhed være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde betale til Sagsøgte med 200 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Amts nordre Birks Ret for borgerlige Sager den 4. August 1936 og paaanket af Fru Dagmar

Hansigne Holgersen med Paastand om, at Dommen ændres i Overensstemmelse med hendes for Underretten nedlagte Paastand.

Indstævnte Vinhandler Knud Jørgensen har paastaet Dommen stadfæstet.

Til den i Dommen givne Fremstilling af Sagens Genstand føjes følgende:

Den Bestemmelse i Købekontrakt af 11. November 1891 med Skøde af 6. Maj 1892 fra Grosserer Peter Andresen og Kammerraad Vilhelm Nielsen til Hotelejer, Klasselotterikollektør G. Knipschildt paa Matr. Nr. 3 cz af Ordrup By og Sogn, tinglæst 11. Maj 1892, hvorved de i Sagen omhandlede Servituter oprindeligt blev paalagt Ejendommen, lyder saaledes:

»Der paalægges herved den solgte Parcel følgende Forpligtelser, der bliver at sikre ved Tinglæsning samtidig med, at Skødet paa Parcelen tinglæses:

a) Køberen og efterkommende Ejere af Parcelen er pligtige at holde den forsvarligt indhegnet. — — —

d) De Bygninger, der opføres paa Parcelen, skal bygges i Villastil og maa ikke være højere end 2 Etager foruden Kælder, Taarne og deslige. Ingen Beboelsesbygning maa indeholde flere end 2 Lejligheder og ingen Lejlighed maa være mindre end 3 Værelser med Køkken, Pigekammer etc.

Eventuelle Udhuse maa kun være en Etage høje og maa kun benyttes som Udenomslejlighed for Beboerne af Vaaningshusene.

e) Der maa ikke paa Parcelen opføres nogen Bygning eller noget Plankeværk eller Skur i nærmere Afstand end 15 (femten) Alen fra Gangstien mod Jægersborg Allé og 5 (fem) Alen fra den Vej, der anlægges Vest for Parcelen. — Dog maa de nuværende Bygninger blive liggende saalænge Køberen ønsker at bibeholde dem, men de maa ikke ombygges.

f) Paa Parcelen maa ikke drives nogen af de i Lov af 10. Marts 1852 nævnte Næringsbrug eller haves Oplag af de i Loven nævnte Genstande. Ej heller maa der paa Parcelen drives nogen Fabrik eller nogen Næring eller Virksomhed, hvortil der benyttes Dampskorsten eller Dampmaskine, eller som ved Røg, Larm, ilde Lugt eller paa anden Maade kan blive generende for de Omboende, saasom Svinehold, Slagteri, Kohold, Smedie, Vaskeri eller andet deslige. — — —

Overtrædelser af de foranførte Bestemmelser kan paatales af Sælgerne og efterkommende Ejere af Matr. Nr. 3 b og 3 c af Ordrup eller sammes Rest og af enhver Ejer af Parceller af disse Ejendomme. Men ligesom en Attest fra Sælgerne eller efterkommende Ejere af Matr. Nr. 3 b og 3 c eller sammes Rest om, at Bestemmelserne er overholdte, skal være afgørende, saaledes skal Sælgerne være berettigede til at indrømme Afvigelser fra de givne Regler. — — —

Ved Købekontrakt af 9. Juli 1892 med Skøde af 27. Marts 1893, tinglæst 12. April 1893, solgte de samme Ejere den nu Indstævnte tilhørende Parcel af Matr. Nr. 3 b af Ordrup By og Sogn, Matr. Nr. 3 dg, til Konditor Carl Matthias Truelsen. I Købekontrakten indeholdes Servitutbestemmelser svarende til de anførte med Tilføjelse i Punkt e af

Forbud mod Latriner eller Møddingsplads nærmere Nabogrund end 5 Alen. Denne Ejendom, der ligger paa Nordsiden af Lille Fredensvej overfor Fredensvej, har Indstævnte erhvervet ved Skøde af 21. Februar 1928, tinglyst 28. s. M.

Ved Deklaration af 27. Juni 1893, tinglæst 8. November 1893, paa-lagde de samme Ejere den Del af det daværende Matr. Nr. 3 b, der laa vest for Fredensvej og Indstævntes Ejendom, følgende servitut-mæssige Forpligtelser:

»1.

Der maa ikke paa det nævnte Areal opføres nogen Bygning eller noget Plankeværk eller Skur i nærmere Afstand end 10 Alen fra Fre-densvej.

2.

De Bygninger, der opføres paa den nævnte Del af Matr. Nr. 3 b skal bygges i Villastil, og maa foruden Kælder og Tag eventuelt med Taarne eller deslige kun bestaa af: Stue og 1ste Sal, og der maa ikke i hver enkelt Bygning indrettes flere end to Beboelseslejligheder, af hvilke ingen maa være mindre end 3 Værelser og Køkken.

3.

Der maa ikke paa det paagældende Areal drives nogen af de i Lov 10. Marts 1852 nævnte Næringsbrug eller haves Oplag af de i denne Lov nævnte Genstande, ligesom der ejheller sammesteds maa drives nogen Fabrik eller nogen Næring eller Virksomhed, hvortil der benyttes Dampskorsten eller som ved Røg, Larm eller ilde Lugt eller paa anden Maade kan blive generende for de Omboende og ejheller Beværtnings-næring. Bestemmelsen under 1 skal dog ikke gælde for den Hjørne-grund paa indtil 3000 Kv. der ved Hjørnet af Lindegaardsvej og Fre-densvej ligger Syd for denne sidste, paa hvilken Hjørnegrund altsaa Bygninger eller Plankeværk maa opføres helt ud til Veilinién og Be-stemmelsen under 2 begrænses for nysnævnte Hjørnegrunds Vedkom-mende saaledes, at der paa denne maa opføres en lignende Bygning, som der alt findes paa Hjørnet af Lindegaardsvej og Jægersborg Allé med Butikslejligheder med eller uden et eller flere Beboelsesrum. Over-trædelse af de foranførte Bestemmelser kan paatales saavel af os og efterkommende Ejere af det nuværende Matr. Nr. 3 b eller sammes Rest, som af enhver Ejer af en Parcel der fremtidig udstykkes fra dette Matr. Nr., men vi paatager ikke os eller efterkommende Ejere af Matr. Nr. 3 b nogen Forpligtelse til at paatale slige Overtrædelser.

Efter Forløbet af 25 Aar fra denne Deklarations Dato ere vi eller efterkommende Ejere af Matr. Nr. 3 b eller sammes Rest berettigede til, hvis dertil findes Anledning, at lade de foranførte Servitutter helt eller delvis bortfalde og denne Deklaration, der bliver at tinglæse som ser-vitutstiftende paa oftnævnte Ejendom Matr. Nr. 3 b af Ordrup skal da kunne udslettes af Pantebogen efter Begæring af Ejeren af Matr. Nr. 3 b eller sammes Rest saavel for Hovedejendommen som for de fra denne udstykkede Parcellers Vedkommende. Naar der produceres for Rets-skriveren en Attest fra en autoriseret Landinspektør om, at en Parcel af Matr. Nr. 3 b ligger udenfor det Areal, hvorpaa Servitutterne efter

det foranførte skal hvile, kan Deklarationen straks udslettes for slige Parcellers Vedkommende.«

Som det fremgaar af Deklarationen, var der allerede dengang paa Hjørnet af Jægersborg Allé og Lindegaardsvej, Matr. Nr. 3 cn og 3 co, opført en ikke med Servitutbestemmelserne stemmende Bygning, nu tilhørende Charlottenlund Ejendoms-Aktieselskab, og der undtoges den dertil stødende Grund, Matr. Nr. 3 dø, paa Hjørnet af Lindegaardsvej og Lille Fredensvej, nu Ordrup Apotek. Endvidere var undtaget Ejendommen Matr. Nr. 3 cv og 3 cx paa det vestlige Hjørne af Jægersborg Allé og Fredensvej overfor Appellantindens Ejendom, der tidligere var solgt med Servitutbestemmelser som de Appellantindens Ejendom paa- lagte, samt dennes Naboejendom ved Jægersborg Allé, Matr. Nr. 3 m og 3 cy, der tidligere var solgt uden Paalæg af saadanne Servituter.

I Aaret 1898 blev Kammerraad Vilhelm Nielsen Eneejer af Hovedejendommen, hvoraf han i Aaret 1899 solgte Størstedelen til Murermester H. C. N. Bram, dog saaledes at Afgivelser fra Servitutbestemmelserne gjordes afhængig af Kammerraad Nielsens og efter hans Død af Sogneraadets Samtykke.

I den i Dommen omtalte, den 25. Maj 1904 tinglyste Deklaration angaaende Appellantindens Ejendom, som er udstedt den 21. Oktober 1903 af Kammerraad Nielsen, indeholdes følgende Bestemmelser udover de i Dommen anførte:

»c) Naar Bygningens Stueetage helt eller delvis indrettes til Butikker ere Ejerne af Parcellerne ikke pligtige til ud for Bygningen at sætte Hegn i Skellinien mellem Parcellen og Vejene (Vejeernes og det offentliges Ret i saa Henseende selvfølgelig forbeholdt) og iøvrigt kan Hegn ikke forlanges opsat, hvor der ligger Bygninger i Skellinien.

d) Bestemmelsen om, at der ikke maa opføres nogen Bygning, Plankeværk eller Skur i nærmere Afstand end 15 (15) Alen fra Gangstien ved Jægersborgallé ændres saaledes, at det er tilstrækkeligt at Bygningen m. v. ere fjernede 5 (5) Alen fra denne Gangsti.«

Inden Kammerraad Nielsen døde den 25. Marts 1905, havde han ved tilsvarende Deklaration samtykket i tilsvarende Lempelser i Servituterne paa den omtalte Ejendom Matr. Nr. 3 cv og 3 cx paa det vestlige Hjørne af Jægersborg Allé og Fredensvej, og denne Ejendom blev straks efter ombygget i Overensstemmelse med de tilladte Afgivelser.

Efter det saaledes oplyste blev der vel i Aarene 1891 og 1892 lagt næsten enslydende Servituter paa Parternes Ejendomme samt Appellantindens Genboejendom Matr. Nr. 3 cv og 3 cx; men den ved Jægersborg Allé liggende Naboejendom til denne sidstnævnte Ejendom var servitutfri, og ved den almindelige Deklaration af 1893, der kun regner med 25 Aar som Varighedsperiode for Servitutbestemmelserne undtoges Ejendommene paa Hjørnerne af Jægersborg Allé, Lindegaardsvej og Lille Fredensvej fra disse Bestemmelser. Under Hensyn hertil skønnes det ikke, at de Lempelser i Servitutbestemmelserne, som i Aaret 1904 blev givet for Appellantindens Ejendom og Genboejendommen, overskrider hvad der efter disse Ejendomes Beliggenhed maatte anses for rimeligt og paaregneligt. Og det kan i hvert Fald ikke fastslaaes, at Appellantinden, som erhvervede sin Ejendom i Aaret 1931 efter at hendes Fader

havde ejet den i Aarene 1909—1917, eller Indstævnte, der som anført erhvervede sin Ejendom i Aaret 1928, ved deres Erhvervelser med Føje skulde have regnet med, at de i Aaret 1904 tinglyste Lempelser i Servitutbestemmelserne skulde være ugyldige.

Med Bemærkning, at det, naar Niveauet for Vejene ved Appellantindens Ejendom er ændret ved ekspropriationsmæssige Foranstaltninger, maa være en Selvfølge, at de i Servitutbestemmelserne for Ejendommen anførte Etagehøjder m. v. maa regnes i Forhold til det saaledes ændrede Niveau, vil Appellantindens Paastand, mod hvis Enkeltheder der ikke iøvrigt er fremsat Indsigelse, derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at godtgøre Appellantinden med et Beløb, der under Hensyn til, at Justitssekretæren ved Østre Landsret har beregnet Retsafgift her for Retten af en opgjort Sagsværdi paa 152.000 Kr., findes at kunne bestemmes til 2000 Kr.

Nr. 218/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Peter Edfort (Gelting),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 234 II.

København's Byrets Dom af 3. August 1937 (6. Afd.): Tiltalte Hans Peter Edfort bør straffes med Hæfte i 20 Dage samt som Tillægsstraf bøde 400 Kr. til Statskassen, saaledes at Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 20 Dage. — — — De under Anklagen omfattede Billeder og Films og de til Fremstilling af Billederne bestemte fotografiske Negativer inddrages til Fordel for Statskassen. De Tiltalte bør hver især udrede den dem vedrørende Del af Sagens Omkostninger, dog at de een for begge og begge for een i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer, Overretssagfører H. H. Schmidt, bør udrede 50 Kr.

Østre Landsrets Dom af 13. September 1937 (I Afd.): Tiltalte Hans Peter Edfort bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. De Tiltalte vedrørende Sagsomkostninger for Byretten, derunder Halvdelen af det fastsatte Forsvarersalær, samt 40 Kr. i Salær til den beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører H. H. Schmidt, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Otte Dommere stemmer for at stadfæste Byrettens Dom i Henhold til de i denne anførte Grunde, idet de dog finder, at Straffen bør fastsættes til en Statskassen tilfaldende Bøde af 400 Kr. med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 30 Dage.

En Dommer stemmer for at stadfæste Landsrettens Dom i Henhold til dens Grunde.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffen bestemmes til en Statskassen tilfaldende Bøde af 400 Kr. med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 30 Dage.

I Salær for Landsretten til Overretssagfører H. H. Schmidt og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Gelting betaler Tiltalte Hans Peter Edfort 40 Kr. og 100 Kr.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er Hans Peter Edfort og Simon Schomburg i Henhold til Anklageskrift af 30. Juni 1937 fra Statsadvokaten for København — saaledes som Tiltalen nærmere er bestemt til Retsbogen — sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 234 Nr. 2.

A.

Edfort ved i Tiden fra April 1934 paa sin Bopæl, Monrads Allé Nr. 1 at have fremstillet og forhandlet i vidt Omfang Billederne Nr. 72 A 25, 26, 30, 35 og 36, B 1—4 og 8—11, C 1—6 og 14—16 og D 8—14, der alle er utugtige.

Der er derhos i Medfør af Straffelovens § 77 nedlagt Paastand paa, at de fornævnte Billeder og de til Fremstilling af disse bestemte fotografiske Negativer — — —

Tiltalte Edfort, der er født den 5. Februar 1902, er tidligere ved Københavns Byrets Dom af 30. April 1934 efter Straffelovens § 234, Nr. 2 anset med en Statskassen tilfaldende Bøde paa 200 Kr.

Ad A.

Tiltalte Edfort, der dels erkender, dels ikke vil bestride, at han i Tiden siden den ham i 1934 overgaaede Dom og indtil Januar 1937 har reproduceret, kopieret og forhandlet de i Anklageskriftet nævnte Fotografier, nægter sig skyldig, idet han gør gældende, at intet af Billederne kan betegnes utugtigt.

Han har nærmere forklaret, at han som Regel har solgt et halvt eller helt Dusin Fotografier ad Gangen, at hans Kunder hovedsagelig har været Handlende med Butik, og at han til Tider har haft en meget

stor Omsætning. Han vil skønsømmigt anslaa sin Fortjeneste ved denne Handel til ca. 1000 Kr. det første Aar og ca. 500 Kr. i hvert af de følgende Aar.

Idet bemærkes, at de af Tiltalte forhandlede Fotografier er egnede til at virke æggende paa Beskuerens Sanselighed, og at deres Offentliggørelse og Udbredelse ikke skønnes at have andet Formaal, findes det at maatte fastslaas, at Fotografierne er utugtige. Tiltalte maa heretter anses skyldig i det i Anklageskriftet beskrevne Forhold, dog at Tiltalte som Følge af Forældelsesreglen i Straffelovens § 93 ikke vil være at dømme for noget Forhold, der ligger forud for den 30. Juni 1935.

I Henhold til det anførte vil de Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 234 Nr. 2 med Straffe, der findes at burde bestemmes for Edforts Vedkommende til Hæfte i 20 Dage og for Schomburgs Vedkommende til en Bøde paa 200 Kr., subsidiært Hæfte i 20 Dage, hvorhos Edfort, da de ulovlige Handlinger er foretaget for Vindings Skyld, i Medfør af Straffelovens § 50, Stk. 2, som Tillægsstraf vil være at idømme en Bøde paa 400 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 20 Dage.

Det utugtige Materiale vil derhos i Medfør af Straffelovens § 77 være at konfiskere som nedenfor bestemt.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 6. Afdeling den 3. August 1937 (137/37) og paaanket af Tiltalte Hans Peter Edfort til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den Tiltalte idømte Straf. Da de paagældende Billeder ikke findes at kunne betegnes som utugtige, vil Tiltalte være at frifinde.

Nr. 226/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Dagmar Kirstine Svendsen (Schiørring),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 234 Nr. 2.

Københavns Byrets Dom af 5. August 1937 (6. Afd.): Tiltalte Dagmar Kirstine Svendsen bør straffes med Hæfte i 30 Dage samt som Tillægsstraf bøde 200 Kr. til Statskassen, saaledes at Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 20 Dage. De i Anklageskriftet omhandlede Hæfter og Fotografier inddrages til Fordel for Statskassen. Tiltalte bør betale Sagens Omkostninger, derunder 50 Kr. i Salær til den for hende beskikkede Forsvarer, Overretssagfører H. H. Schmidt.

Østre Landsrets Dom af 16. September 1937 (I Afd.): Tiltalte Dagmar Kirstine Svendsen bør til Statskassen bøde 300 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 20 Dage. Ovennævnte Hæfte Nr. 2 og Fotografierne Nr. 26—35 inddrages til Fordel for Statskassen. I Henseende til Sagens Omkostninger for Byretten bør dennes Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr. i Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører K. Qvortrup, udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udrede inden 3 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige under Paaberaabelse af de i Retsplejelovens § 963 Stk. 1 Nr. 1 og § 945 Stk. 1 Nr. 3 anførte Grunde.

Under Domsforhandlingen har Rigsadvokaten frafaldet Tiltale forsaauidt angaar Fotografiet Nr. 25.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Seks Dommere finder, at saavel Hæfterne Nr. 1—4 som Fotografierne Nr. 17—24 og 26—35 er utugtige, og at Tiltalte følgelig i Henhold til den skete Anke, der omfatter Spørgsmaalet om, hvorvidt Straffeloven er rigtig anvendt, med Hensyn til samtlige disse Hæfter og Fotografier bør anses efter Straffelovens § 234 Nr. 2. Idet de tiltræder, at Straffen fastsættes som sket ved Landsrettens Dom, og ligeledes tiltræder Dommens Bestemmelse om Sagsomkostninger, derunder de af Byretten og Landsretten fastsatte Salærer, stemmer de for, at Dommen forsaauidt stadfæstes. Endvidere stemmer de for, at samtlige Hæfter og Fotografier inddrages til Fordel for Statskassen.

Tre Dommere mener, at Retsplejelovens Bestemmelser i § 966, Stk. 2, jfr. § 963, Stk. 1 Nr. 3, hvorved Højesteret er udelukket fra at tage Bevisspørgsmaalet under Paakendelse, afskærer Højesteret fra at komme ind paa en Bedømmelse af, om Tiltalte kan domfældes for de i Tiltalen angivne Forhold, for hvilke hun er frifundet ved Landsretten. Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Landsrettens Dom anførte Grunde stemmer de for at stadfæste den indankede Dom.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, forsaauidt angaar den idømte Straf og Bestemmelsen om Sagsomkostninger, derunder de af Byretten og Landsretten fastsatte Salærer, ved Magt at stande.

De ovennævnte Hæfter og Fotografier inddrages til Fordel for Statskassen.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Schiørring 100 Kr., der udredes af det offentlige.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, der er behandlet under Medvirken af Domsmand, tiltales Dagmar Kirstine Svendsen i Henhold til det i Overensstemmelse med Justitsministeriets Tiltaleordre af 3. Juli 1937 udfærdigede Anklageskrift af 8. s. M. til at lide Straf efter Straffelovens § 234, Stk. 2, for i 1936 fra den af hende drevne Forretning »Scala Kiosken«, Hammerichsgade 1, at have forhandlet følgende Hæfter, der alle er af utugtigt Indhold:

Nr. 1 »Jambes et dentelles«,

Nr. 2 »Lingeries libertines«,

Nr. 3 »Jambes«,

Nr. 4 »Jambes en plein air«,

samt Fotografierne under Numrene 17—35 inclusive, der alle er af utugtigt Karakter.

Der er derhos nedlagt Paastand paa, at de fornævnte Hæfter og Fotografier konfiskeres.

Tiltalte er født den 14. Februar 1882 og tidligere straffet: ved Højesterets Dom af 29. August 1927 efter Straffeloven 1866 § 184 med en Statskassen tilfaldende Bøde paa 500 Kr.

Tiltalte, der erkender, at hun i Aaret 1936 fra sin Forretning »Scala Kiosken«, Hammerichsgade Nr. 1, har forhandlet de i Anklageskriftet under Nr. 1—4 omhandlede Hæfter samt haft de sammesteds omhandlede Fotografier udstillet med Salg for Øje, nægter sig skyldig, idet hun gør gældende, at hverken Hæfterne eller Fotografierne kan betegnes som utugtige.

Idet bemærkes, at de i Hæfterne indeholdte Billeder samt Fotografierne er egnede til at virke æggende paa Beskuernes Sanselighed, og at deres Offentliggørelse og Udbredelse ikke skønnes at have andet Formaal, finder Retten at maatte fastslaa, at samtlige Hæfter og Fotografier maa betegnes som utugtige.

I Henhold til det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 234, Nr. 2, med en Straf, der findes at burde bestemmes til Hæfte i 30 Dage, hvorhos hun, da den ulovlige Handling er foretaget for Vindings Skyld, i Medfør af Straffelovens § 50, Stk. 2, vil være at idømme en Bøde paa 200 Kr., saaledes at Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 20 Dage.

Det utugtige Materiale vil i Medfør af Straffelovens § 77 derhos være at konfiskere som nedenfor bestemt.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 6. Afdeling den 5. August 1937 (152/37) og paaanket af Tiltalte Dagmar Kirstine

Svensden til Frifindelse, subsidiært Formildelse samt af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Da de i Anklageskriftet under Nr. 1, 3 og 4 omhandlede Hæfter samt Fotografierne Nr. 17—25 ikke findes at kunne betegnes som utugtige, vil Tiltalte forsaavidt være at frifinde. Derimod findes Hæfte Nr. 2 og Fotografierne Nr. 26—35 at maatte betegnes som utugtige, og hun vil derfor være at anse efter Straffelovens § 234 Nr. 2 med en Statskassen tilfaldende Bøde af 300 Kr. med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 20 Dage. Hæfte Nr. 2 og Fotografierne Nr. 26—35 vil være at konfiskere som nedenfor anført.

Nr. 219/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Svend Johan Peter Pedersen (Raaschou),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr. 87 af 7. April 1936 og Straffelovens § 161 og § 279, jfr. § 21.

Dom afsagt af Retten for Hillerød Købstad m. v. den 31. Maj 1937: Tiltalte, Proprietær Svend Johan Peter Pedersen, Herløvgaard, straffes med Fængsel i 40 Dage og betaler Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Thye, 60 Kr., heri indbefattet det Forsvareren under Forundersøgelsen tillagte Salær. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Østre Landsrets Dom af 30. Juni 1937 (III Afd.): Tiltalte Svend Johan Peter Pedersen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af det Offentlige.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret af det offentlige. I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Idet det tiltrædes, at det ikke kan anses for godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de i Tiltalen angivne Forhold, vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 2. April 1937 fra Statsadvokaten for Sjælland er der her ved Retten rejst Tiltale mod Proprietær Svend Johan Peter

Pedersen, Herløvgaard, der er født den 3. November 1875 i Hundslund Sogn og anset ifølge Frederiksborg Birks Politirets Dom af 27. November 1917 efter Lov 6. August 1914, saaledes som denne er ændret ved Lov 5. Februar 1915, og de i Henhold til disse Love udstedte Forbud mod Udførsel af Ost, med Bøde 4000 Kr. til Statskassen, til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 87 af 7. April 1936 og Straffelovens § 161 og dens § 279, jfr. § 21 ved i Sommeren 1936 i Henhold til førstnævnte Lov at have indsendt til Nr. Herlev Sogneraad en saakaldt Rugerklæring, hvori han paa Tro og Love i bevidst Strid med Sandheden erklærede, at han den 14. Juli 1936 havde leveret et større Kvantum Rug af egen Avl til en Bagermester til Formaling til Mennekeføde og faaet Bagermesteren til at bekræfte Rigtigheden heraf, alt i den Hensigt at opnaa uberettiget Godtgørelse af Kornfonden i Henhold til § 3 i Loven af 7. April 1936.

Tiltalte har forklaret, at han af sin Nabo havde faaet at vide, at man kunde faa en Godtgørelse for til Mennekeføde leveret Rug af 1 Kr. pr. Td., og han ringede saa til Sogneraadsformanden og fik denne til at sende en Erklæring til Underskrift. Under Samtalen blev det ikke drøftet, hvorvidt det var en Betingelse for at opnaa den omtalte Godtgørelse, at Rugen var leveret inden et bestemt Tidspunkt. Det eneste han fik ud af Samtalen var, at Erklæringen skulde være indgivet inden 1. August. Den Rug, der omhandles i Erklæringen er leveret Bagermester Kirkegaard i Februar Maaned 1936. Tiltalte mener, at han fik Erklæringen fra Sogneraadsformanden i Juni. Han gennemlæste den forinden Underskriften, men han forstod ikke, at Underskriftens Dato skulde svare til den Dato, han havde leveret Rugen. Det er rigtigt, at Tiltalte har foretaget Rettelser baade over sin egen og Kirkegaards Underskrift i Erklæringen med Hensyn til Datoen. Han havde underskrevet Erklæringen i Juni Maaned, men havde forlagt den, og da han fandt den igen, rettede han Datoerne til henholdsvis 14. og 20. Juli, men han hævder, at Rettelserne var foretaget inden Kirkegaard underskrev.

Sogneraadsformand Ole Kjeldsen Dinesen, Frerslev, har som Vidne forklaret, at han erindrer, at Tiltalte hos ham har faaet en Rugerklæring, men han erindrer nu ikke Tidspunktet, men han tror bestemt ikke, at han har udleveret nogen Rugerklæring, før han modtog Landbrugsministeriets Cirkulære af 30. Maj 1936. Dette Cirkulære havde han liggende ved sin Telefon, og han ved bestemt, at han meddelte alle, som i Telefonen rettede Forespørgsel til ham, at den nævnte Godtgørelse kun blev ydet for Rug af egen Avl, forsaavidt Rugen var solgt og leveret efter den 7. April 1936. Selv om Vidnet ikke i Enkeltheder kan erindre Samtalen med Tiltalte, er han sikker paa, at Tiltalte har faaet den paagældende Besked.

Det er uomtvistet, at Tiltalte har rettet i de paagældende Datoer, og om Grunden hertil har han afgivet forskellige og ikke særlig sandsynlige Forklaringer, og Tiltaltes Forklaring om, at han har misforstaaet Erklæringen, lyder usandsynlig, da Erklæringen er klart og tydeligt formuleret.

Efter den af Sogneraadformanden afgivne Forklaring, maa det antages, at Tiltalte inden Erklæringens Afgivelse udtrykkelig er gjort bekendt med, at den nævnte Godtgørelse kun ydedes for Rug af egen Avl, solgt og leveret efter 7. April 1936. Naar nu ogsaa henses til, at Tiltalte under den mod ham tidligere paakendte Straffesag var overbevist om at have foretaget Raderinger og Rettelser i den Hensigt at opnaa ulovlig Fordel, findes det uden Betænkelighed at gaa ud fra, at Tiltalte med fuld Bevidsthed paa Tro og Love har afgivet urigtig Erklæring om Tidspunktet for den paagældende Rugs Levering i den Hensigt at opnaa uberettiget Godtgørelse af Kornfonden i Henhold til Lov 7. April 1936 § 3.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 161, jfr. Lov Nr. 87 af 7. April 1936 og efter Straffelovens § 285, jfr. § 279, jfr. § 21 efter Omstændighederne med Fængsel i 40 Dage, hvorhos de borgerlige Rettigheder vil være at frakende ham for et Tidsrum af 5 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Thye 60 Kr., heri indbefattet det Forsvareren under Forundersøgelsen tillagte Salær.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 31. Maj 1937 af Retten for Hillerød Købstad m. v. og af Tiltalte Svend Johan Peter Pedersen paaanket til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Efter de foreliggende Oplysninger kan det ikke anses aldeles tilstrækkelig bevist, at Tiltalte inden Indsendelsen af Rugerklæringen er blevet gjort bekendt med, at der iflg. Landbrugsministeriets Cirkulære af 30. Maj 1936 kun udrededes Godtgørelse for Rug solgt og leveret efter 7. April 1936, hvorom Lov Nr. 87 af 7. April 1936 heller ikke indeholder nogen udtrykkelig Bestemmelse.

I Betragtning af at den trykte Tekst i den af Tiltalte underskrevne Erklæring er uklar samt ikke uden videre anvendelig i dette Tilfælde, hvor Leveringen af Rug og Underskriften ikke finder Sted paa samme Dag, findes det derhos ikke udelukket, at Tiltalte som af ham hævdet har opfattet Forholdet saaledes, at Erklæringen burde dateres den Dag, den underskrevs, og at han ikke har været tilstrækkelig opmærksom paa, at denne Dato ogsaa skulde angive Leveringsdagen.

Det bemærkes herved, at der hverken i selve Rugerklæringen fra Tiltalte eller i den paa Blanketten nedenunder værende Køberklæring fra Bagermesteren var sket de Udstregninger, der skulde foretages førend Erklæringen kunde anses behørigt udfyldt, og at det for Kommunalbestyrelsen under Hensyn til Størrelsen af Tiltaltes Ejendom maatte være ganske aabenbart, at Angivelsen af det af Tiltalte solgte Kvantum Rug til »161.850 kg« var fejlagtig og skulde berigtiges. Tilbagesendelse af Erklæringen til Tiltalte burde formentlig ogsaa være sket fordi Kommunalbestyrelsen ifølge Landbrugsministeriets Cirkulære

af 30. Maj 1936 skulde paalægge vedkommende Rugproducent »at paaføre Erklæringen Datoen for saavel Salget som Leveringen« og drage Omsorg for, at dette skete.

Tiltalte vil herefter være at frifinde.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Onsdag den 5. Januar.

Nr. 110/1937. **Sven Caning, Aktieselskab (Rode)**

mod

N. som Væрге for den umyndiggjorte Frk. N. N. (Bülow),

betræffende Ophævelse af en Handel om en Motorvogn.

Østre Landsrets Dom af 26. April 1937 (I Afd.): De Sagsøgte, Sven Caning A/S, bør mod Tilbagelevering af ovennævnte Motorvogn til Sagsøgeren, N. som Væрге for den umyndiggjorte Frk. N. N., betale 5857 Kr. 85 Øre med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 15. Februar 1937, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret gaar Indstævntes Paastand ud paa Tilkendelse af 1537 Kr. 85 Øre med nærmere angivne Renter, nemlig det oprindelig indbetalte Beløb med Fradrag af et ved Automobillets Realisation indvundet Beløb.

Efter Dommens Afsigelse har Retslægeraadet i to Erklæringer af henholdsvis 22. Oktober 1937 og 19. November s. A. udtalt, »at N. N. — — — maa antages at have været sindssyg saavel i dagene før den 19. Juni 1936 som selve denne dag og ligeledes den 26. Juni 1936. Hun maa paa disse tidspunkter antages at have manglet evnen til at træffe fornuftsmæssige økonomiske dispositioner.« samt at hun »har efter det foreliggende lidt af en paa det tidspunkt lettere mani. I en saadan sindssygdom vil en person vel som regel være klar over sine handlingers art og tildels ogsaa deres konsekvenser, men mangler paa grund af sin sygdom ganske evne til at anlægge en rationel vurdering og foretager sig derfor ofte ting, som den paagældende i sund tilstand afgjort ikke vilde have foretaget sig.«

Om Frk. N. N.s økonomiske Forhold forud for Automobilkøbet er oplyst, at hun, der er født den 10. December 1907 og havde Ophold hos sin Broder, — — — ejede et Beløb paa ca. 9000 Kr., der henstod hos Overretssagfører Olufsen, og havde en

aarlig Indtægt paa ca. 2500 Kr., i det væsentlige hidrørende fra Klosterhævning og Familiestiftelse. Hun, der tidligere havde været Patient paa »Dianalund«, havde ikke Førerbevis til Motorvogn.

Som i Dommen antaget, har Frk. N. N. ved Handelens Indgaaelse været sindssyg.

Seks Dommere finder det derhos godtgjort, at Frk. N. N. paa Grund af Sindssygdommen har manglet Evnen til at handle fornuftsmæssigt. De finder endvidere, at der for Lederen af Appellantens Forretning, Ingeniør Sven Caning, forelaa saadanne Oplysninger om Frk. N. N. og hendes Forhold, forinden han den 26. Juni 1936 modtog Købesummen og foretog Dispositioner til Handelens Opfyldelse, at det maa have sit Forblivende ved, at Appellanten er kendt uberettiget til at beholde Købesummen, og at der ikke er tillagt ham Erstatning; der er herved navnlig taget Hensyn til, at Frk. N. N.s Broder, — — — den 22. Juni 1936 henvendte sig til Ingeniør Caning, som allerede under Salgsforhandlingerne af Frk. N. N. havde erfaret, at hun havde været paa Sindssygehospital, og bad denne annullere Handlen, idet han henviste til Søsterens Sygdom og til, at hun ikke havde Raad til at anskaffe Automobil; Caning gav Tilsagn om, at han ikke vilde holde Frk. N. N. fast ved Handlen.

I Henhold til det anførte og de i Dommen iøvrigt anførte Grunde stemmer disse Dommere for at tage Indstævntes Paastand til Følge og at stadfæste Dommen med Hensyn til Sagens Omkostninger samt at paalægge Appellanten Sagens Omkostninger for Højesteret med 400 Kr.

Tre Dommere stemmer for at tage Appellantens Paastand til Følge, idet de ikke finder det godtgjort, at Frk. N. N.s Sindssygdom, da Handlen blev indgaaet, og da Købesummen blev betalt, var af en saadan Karakter, at hun manglede Evnen til at handle fornuftsmæssigt. De henviser herved særlig til, at Overlæge Schou i sin Erklæring af 26. Juni 1936 vel udtaler, at han er villig til at medvirke til en Umyndiggørelse, men tilføjer »dog helst efter Indlæggelse af Frk. N. N. til Observation«, samt til Retslægeraadets ovennævnte Erklæring af 19. November 1937. Endvidere bemærker disse Dommere, at Købet af det lille Automobil efter Frk. N. N.s hele Stilling og Forhold ikke i sig selv indicerer Mangel paa Evne til at handle fornuftsmæssigt. Subsidiært stemmer disse Dommere for at tillægge Appellanten Erstatning for det Tab, som Aftalen har medført, idet Ingeniør Caning efter det for ham foreliggende, derunder den til ham afgivne af Overretssagfører Olufsen trukne Check af 26. Juni 1936, findes at have været i god Tro.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Sven Caning, Aktieselskab, bør til Indstævnte, N., som Værge for den

umyndiggjorte Frk. N. N., betale 1537 Kr. 85 Øre tilligemed Renter 5 pCt. aarlig af 5837 Kr. 85 Øre fra den 15. Februar 1937 til den 28. December s. A. og af 1537 Kr. 85 Øre fra den 28. December 1937, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret med henholdsvis 300 Kr. og 400 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 19. Juni 1936 solgte de Sagsøgte, Sven Caning A/S, for en Købesum af 5760 Kr. en D.K.W. Motorvogn af Model 1936 til Frk. N. N., og efter at Frk. N. N. den 26. s. M. pr. Check havde betalt dette Beløb til de Sagsøgte, fik hun den 4. Juli næstefter Vognen udleveret.

Imidlertid blev Frk. N. N., der igennem længere Tid havde været lidende af en manio-depressiv Psykose, ved Vestre Landsrets Kendelse af 29. Oktober 1936 umyndiggjort saavel i personlig som i formueretlig Henseende, og i Henhold til denne Kendelse blev N. under 20. November s. A. af Skifteretten i Viborg beskikket som Værge for hende.

Under nærværende Sag har N. derefter i sin Egenskab af Værge for Frk. N. N. paastaaet de Sagsøgte dømt til at tilbagebetale de foran nævnte 5760 Kr. tilligemed et Beløb paa 97 Kr. 85 Øre, som Frk. N. N. har betalt de Sagsøgte til Dækning af deres Udlæg til Skat og Forsikring for Vognen, altsaa ialt 5857 Kr. 85 Øre med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra Stævningens Dato den 15. Februar 1937, til Betaling sker, mod samtidig Tilbagelevering af Motorvognen, og til Støtte for denne Paastand gør han gældende, at Frk. N. N., allerede da hun købte Vognen, var sindssyg og ude af Stand til at handle fornuftmæssigt.

De Sagsøgte har principalt paastaaet sig frifundet; subsidiært har de paastaaet sig tillagt Erstatning efter Rettens Skøn for det Tab, de lider ved Handelens Tilbagegang, idet Vognen, der er af en særlig Type (Sportsvogn), nu er væsentlig mindre værd end ved Handelens Afslutning, hvorhos et fornyet Salg af Vognen vil medføre Udgift til Salgsprovision. Til Støtte herfor gør de Sagsøgte gældende, dels at de overhovedet ikke kan erkende, at Frk. N. N. var sindssyg, da hun købte Vognen — og de har i denne Forbindelse anført, at dette i Virkeligheden skete 8 a 14 Dage før den endelige Købekontrakt blev underskrevet, altsaa engang i Begyndelsen af Juni Maaned, dels at de ihvertfald ikke var bekendt med Frk. N. N.'s Sindssygdом og derior helt igennem var i god Tro.

Under Sagens Gang har Sagsøgeren bl. a. fremlagt en Skrivelse af 26. Juni 1936 fra Overlæge, Dr. med. H. I. Schou til Overretssagfører Olufsen, der da var Sagfører for Frk. N. N.; i denne Skrivelse udtaler Overlæge Schou om Frk. N. N., at »hun for Tiden er sindssyg, nemlig

i den maniske Fase af en manio-depressiv Psykose«, som han, der tidligere havde tilset Frk. N. N., havde iagttaget gennem lang Tid.

Endvidere er der under Sagen fremlagt en Erklæring af 4. Februar 1937, ogsaa fra Overlæge Schou og saalydende:

»Paa given Foranledning skal det herved attesteres, at Frøken N. N., for Tiden Viborg Sindssygehospital, i Tidsrummet 20. Juni—13. Juli 1936 har konsuleret mig for en akut Sindssygdom, der er begyndt allerede i Maj. Frøken N. N. var allerede ved sin første Konsultation 20. Juni og endnu mere ved Konsultationerne i Begyndelsen af Juli saa stærkt angrebet af Sindssygdom (manisk Exaltation), at hun var ude af Stand til at varetage sine økonomiske Interesser paa fornuftig og forsvarlig Vis.

Det omtalte Indkøb af Automobil fraraadede jeg Frøkenen og hendes nærmeste Paarørende mundtlig og skriftlig under Henvisning til hendes Utilregnelighed; men hun vilde ikke lade sig sige, og først den 13. Juli blev det muligt at tvangsindlægge hende paa Grund af hendes desperate Handlinger ogsaa med Hensyn til Bilkørsel.«

Herefter, og da de Sagsøgte ikke overfor Sagsøgerens Benægtelse heraf har godtgjort, at der forud for Købekontraktens Underskrift har foreligget en endelig og begge Parter forbindende Aftale om Købet, finder Retten det ubetænkeligt at gaa ud fra, at Frk. N. N. ved Handelens Indgaaelse var sindssyg og som Følge deraf manglede Evnen til at handle fornuftsmæssigt, og Købekontrakten er derfor i Medfør af § 65 i Lov om Umyndighed og Værgemaal ikke forbindende for hende.

Naar hertil kommer, at Overretssagfører Olufsen, som ganske vist den 26. Juni havde udstedt og overgivet Frk. N. N. den Check, hvormed Købesummen for Vognen blev betalt, allerede den paafølgende Dag, altsaa den 27. Juni, tilskrev de Sagsøgte og meddelte dem Indholdet af Overlæge Schou's foran nævnte Brev af 26. s. M. samt udtrykkeligt henstillede til dem foreløbig at undlade at opfylde den med Frk. N. N. afsluttede Kontrakt, og at der ogsaa fra anden Side er rettet tilsvarende Henstillinger til de Sagsøgte netop i Dagene her omkring, findes der, naar de Sagsøgte desuagtet udleverede Vognen til Frk. N. N. den 4. Juli, ikke at burde tillægges dem nogen Erstatning; det skal i denne Forbindelse oplyses, at Vognen ved Skrivelse af 20. Juli 1936 fra Landsretssagfører Bech-Bruun, der da optraadte paa Frk. N. N.'s Families Vegne, blev stillet til de Sagsøgtes Disposition, og at den siden da har henstaaet oplodset og ubenyttet.

Som Følge af det saaledes anførte vil Sagsøgerens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 300 Kr.

Nr. 115/1937. Firmaet »**Universal**« ved Grosserer **S. Skorocho**d
(Hartvig Jacobsen)

m o d

Firmaet **T. Binns** (Carstensen),

betræffende Betaling for leverede Varer.

Sø- og Handelsrettens Dom af 4. Maj 1937: Sagsøgte, Firmaet »**Universal**« ved Grosserer S. Skorocho, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgeren, Firmaet T. Binns, Leeds, England, betale £ 383.12.06 med Renter heraf 6 pCt. pro anno fra den 1. Marts 1933, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 600 Kr.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kr.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet »**Universal**« ved Grosserer S. Skorocho, til Indstævnte, Firmaet T. Binns, med 600 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under et Besøg i Leeds i Juli 1932 købte Indehaveren af Firmaet »**Universal**«, Sagsøgte, Grosserer S. Skorocho, af Sagsøgeren, Firmaet T. Binns, Leeds, England, et Parti Herre- og Drengehabitter samt Overfrakker til senere Levering, idet Klædningerne først skulde konfektioneres dels af Stoffer, som Sagsøgeren selv havde paa Lager, dels af Stoffer, som Sagsøgte under sit Ophold i England bestilte paa en engelsk Klædefabrik, Colne Valley Mills. Sagsøgte, som paa Rejsen var ledsaget af Sagsøgerens daværende Repræsentant i Danmark Adolf Limaee, overvaagede under sit Ophold i Leeds, der strakte sig over ca. 14 Dage, ved jævnlige Besøg paa Sagsøgerens Fabrik selv Tilskæringen af Modellerne og gav sine Anvisninger i saa Henseende, idet han ønskede Konfektioneringen udført efter det danske Markeds Krav. Aftalen mellem Parterne angaaende Købet blev ikke bekræftet ved Oprettelse af Slutseddell eller paa anden Maade, og som det frem-

gaar af det følgende, er der paa forskellige Punkter Uenighed angaaende dens nærmere Indhold, særlig med Hensyn til Tidspunktet for Leveringen.

Af Sagsøgeren blev der ialt til Sagsøgte leveret Varer til Faktura-
pris £ 1640.19.07, heraf for ca. £ 400 i August, ca. £ 600 i September
og ca. £ 600 i Oktober 1932. Sagsøgte, som med Hensyn til Betalingen
af Leverancerne havde opnaaet 3 Maaneders Kredit, betalte imidlertid
ikke til de respektive Forfaldstider, idet han hævdede, at Aftalen, som
ifølge hans Anbringende angik Levering af Varer til en Værdi af
ca. £ 3000, var misligholdt af Sagsøgeren derved, at Varerne var
leveret for sent og ikke var prøvesvarende.

Under Forhandlingerne som i denne Anledning fandt Sted mellem
Parterne i Begyndelsen af 1933 og hvorunder Sagsøgeren var repræ-
senteret af daværende Sagfører Kent, enedes man derefter om, at
Sagsøgeren, der frygtede, at der skulde indtræde Betalingsvanskelig-
heder for Sagsøgte, skulde tage Varer, som endnu henlaa paa Sagsøgtes
Lager og Frilager her i Byen, tilbage, idet Sagsøgeren forbeholdt sig
Ret til at faa Betaling for Varer, som Sagsøgte havde videresolgt.

Idet Sagsøgeren gør gældende, at der i Henhold til den saaledes
trufne Aftale er returneret Varer til Værdi £ 1257.07.01, gaar hans
endelige Paastand under nærværende Sag ud paa, at Sagsøgte, Firmaet
»Universal« ved Grosserer S. Skorochood, dømmes til at betale Diffe-
rencen mellem dette Beløb og det ovennævnte Fakturabeløb £ 1640.19.07
eller £ 383.12.06, tilligemed Renter heraf 6 pCt. p. a. fra den 1. Marts
1933.

Sagsøgte har paastaaet Frifindelse.

Sagsøgte gør i første Række gældende, at der i det af Sagsøgeren
krævede Beløb ..... £ 383.12.06
bør fragaa følgende Poster:

1. Værdien af et ifølge Sagsøgtes Anbringende til Sagfører Kent returneret Vareparti, som ikke er medtaget i Sagsøgerens Opgørelse..	£ 90.17.00
2. Fragt vedrørende et den 4. April 1933 retur- neret Vareparti	£ 13.15.07
3. Forskellige Toldbeløb vedrørende de returne- rede Leverancer, andragende ialt.....	£ 47.03.08
	£ 151.16.03

Resten: £ 231.16.03

anerkender Sagsøgte at skulle tilsvare som Betaling for de af Sag-
søgeren leverede Varer, men gør dernæst gældende, at hans Erstat-
ningskrav i Anledning af Sagsøgerens Misligholdelse langt overstiger

Færdig fra Trykkeriet den 19. Januar 1938.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 29

Onsdag den 5. Januar.

dette Beløb, hvorhos Sagsøgte har forlangt likvideret i Sagsøgerens Fordring et Sagsøgte af ovennævnte Adolf Limaee tiltransporteret Provisionskrav opgjort til £ 113, nemlig 5 pCt. af £ 3000 med Fradrag af £ 37 for leverede Prøver.

Sagsøgeren benægter, at der foreligger nogen Misligholdelse af Aftalen fra hans Side, idet han hævder at have leveret rettidigt og i det hele kontraktmæssigt, hvorhos Sagsøgeren, der først ved Modtagelsen af Sagsøgtes Skrivelse af 11. November 1932 vil have erfaret, at denne havde Indvendinger at gøre med Hensyn til Leveringerne, gør gældende, at Sagsøgte har reklameret for sent. Sagsøgeren benægter endvidere at have modtaget det ovennævnte Vareparti til Beløb £ 90.17.00 retur, ligesom han ikke kan anerkende, at der tilkommer Limaee Krav paa Provision af Handelen, da denne ikke er opfyldt af Sagsøgte.

Under Sagens Forberedelse har Parterne afgivet Forklaring, Sagsøgeren for vedkommende Ret i England. For denne har tillige Repræsentant Arthur Blackburn, der i Juli 1932 var ansat hos Sagsøgeren og som overværede en Del af dennes Forhandlinger med Sagsøgte, og Mr. James W. M. Pickering, der fungerede som tysk Tolk under disse Forhandlinger, da Sagsøgte ikke kunde Engelsk, afgivet Forklaring, hvorhos Vidneforklaring er afgivet for nærværende Ret af Adolf Limaee.

Under Domsforhandlingen har sidstnævnte og Sagsøgte afgivet yderligere Forklaring, og Vidneforklaring er endelig afgivet af fhv. Sagfører Johs. Kent.

Ifølge Sagsøgtes med Repræsentant Limaees overensstemmende Forklaring blev det under Forhandlingerne i Juli 1932 med Sagsøgeren gentagne Gange overfor denne understreget, at det var af største Vigtighed for Sagsøgte, at Hovedparten af Varerne, der skulde fremstilles af Stoffer, som Sagsøgeren selv havde paa Lager, af Hensyn til Vintersæsonen blev leveret i August 1932, hvilket ogsaa blev lovet af Sagsøgeren. Sagsøgte har endvidere forklaret, at Manglerne ved de skete Leveringer særlig bestod deri, at der ikke blev leveret de bestilte Modeller og Façon'er, samt at der var sparet paa Tillæg og Indlæg. Ifølge saavel Sagsøgtes som Repræsentant Limaees Forklaring har Sagsøgte straks efter Modtagelsen af de forskellige Leveringer reklameret overfor Limaee i Anledning baade af den for sene Levering og

af Manglerne, ligesom ifølge deres Forklaringer Reklamationernes Berettigelse forsaavidt angaar Manglerne skal være anerkendt af fornævnte Repræsentant Blackburn, der var tilstede i København i Efteraaret 1932 under den engelske Udstilling og da besigtigede Varerne.

Sagsøgeren, der benægter før i November 1932 at have modtaget nogen Reklamation over Leveringerne fra Sagsøgte selv eller gennem Repræsentant Limaee, har forklaret, at ifølge Ordren skulde Varer, som han selv havde paa Lager, leveres inden 4 à 6 Uger, medens der ikke var fastsat anden Frist for Levering af Varer, der ikke var paa Lager, end at den skulde ske en rimelig Tid efter, at Stofferne var leveret af Fabrikkerne. Det fremgaar ikke nærmere af Sagsøgerens Forklaring, hvor stor en Del af Leverancen der var fremstillet af Stoffer udefra, men han har forklaret, at samtlige Varer blev leveret i rette Tid og i Overensstemmelse med de Prøver og Kvaliteter, som var blevet vedtaget.

Mod Sagsøgernes Benægtelse finder Retten det ikke godtgjort af Sagsøgte, der har undladt at lade optage Syn- og Skøn over Varerne, at disse ikke har været prøvesvarende eller har været behæftet med Mangler iøvrigt.

Af det oplyste fremgaar det dernæst, at Sagsøgte først den 11. November 1932 overfor Sagsøgeren har reklameret over, at Varerne er leveret for sent, og under Hensyn hertil samt til, at det ikke foreligger klart oplyst under Sagen, hvad Aftalen mellem Parterne angaaende Leveringstiden gik ud paa, maa Retten nære Betænkelighed ved at statuere, at Sagsøgeren ikke har leveret rettidigt.

Som Følge heraf har Sagsøgte ikke Krav paa nogen Erstatning af Sagsøgeren, ligesom Sagsøgte, der har været uberettiget til at afvise Varerne, maa være pligtig at afholde de ovennævnte Toldafgifter og de med Varernes Returnering til Sagsøgeren forbundne Forsendelsesomkostninger.

Med Hensyn til det ovennævnte Vareparti til Værdi £ 90.17.00, som Sagsøgte hævder at have returneret udover de Varepartier, for hvilke han er blevet krediteret af Sagsøgeren, har fhv. Sagfører Kent, som paa Sagsøgerens Vegne forestod Returneringerne, under sin Vidneforklaring bestemt benægtet at have modtaget dette Parti af Sagsøgte, der til Dokumentation for sit Anbringende om, at Varerne er leveret tilbage, alene har fremlagt Genpart af en af ham til Sagfører Kent stilet Skrivelse af 18. April 1933 indeholdende en Specifikation over Partiet, der betegnes som sendt retur, hvilken Skrivelse fhv. Sagfører Kent imidlertid ligeledes har nægtet at have modtaget. Da det ikke paa anden Maade er godtgjort, at de nævnte Varer virkelig er returnerede, og da der endvidere ikke foreligger Grund til at antage, at Sagsøgeren ikke skulde have krediteret Sagsøgte for samtlige af Sagsøgeren retur modtagne Varer, findes det nævnte Beløb af £ 90.17.00 ikke at kunne kræves fradraget i Sagsøgerens Fordring.

Da der endelig heller ikke, saaledes som Sagen foreligger oplyst, findes at tilkomme Repræsentant Limaee nogen Provision for hans Medvirken ved Afslutningen af den heromhandlede Handel, som ikke er blevet opfyldt af Sagsøgte, vil Sagsøgerens Paastand, mod hvis

Renteberegning der ikke af Sagsøgte er fremsat særskilt Indsigelse, i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte derhos at burde godtgøre Sagsøgeren med 600 Kr.

Fredag den 7. Januar.

Nr. 119/1937. Tandlæge **Alfred Warnøe** (Thorsteinsson)

mod

Dansk Tandlægeforening (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en Tilføjelse til den indstævnte Forenings kollegiale Vedtægt.

Østre Landsrets Dom af 14. Maj 1937 (V Afd.): Sagsøgte, Dansk Tandlægeforening, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Tandlæge Alfred Warnøe, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte med 200 Kr. under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget Indsigelsen om, at Generalforsamlingsbeslutningen af 8. November 1936 er ugyldig paa Grund af Mangler ved Forslagets formelle Behandling.

Der findes at maatte gives Appellanten Medhold i, at Generalforsamlingens mod hans Protest vedtagne Beslutning medfører et saadant Indgreb i den af ham ved Overenskomsten om Samarbejde med Tandtekniker Louis Weiner Petersen trufne Ordning af hans Tandlægevirksomhed, hvilken Ordning er i Overensstemmelse med hidtil i Faget fulgt Fremgangsmaade at Beslutningen maa anses at have ligget udenfor Generalforsamlingens Beføjelse og derfor at være uforbindende for ham. Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kr.

Thi kendes for Ret:

Den paa Dansk Tandlægeforenings Generalforsamling den 8. November 1936 vedtagne Tilføjelse til den kollegiale Vedtægts § 8 er ugyldig.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte, Dansk Tandlægeforening, til

Appellanten, Tandlæge Alfred Warnøe, med 500 Kr. inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Interessentskabskontrakt af 27. November 1920 optog Sagsøgeren, Tandlæge Alfred Warnøe, Tandtekniker L. Weiner Petersen som Interessent i sin Tandlægepraksis fra 1. Januar 1921 bl. a. paa Vilkaar, at Weiner Petersen skulde stille hele sin Arbejdskraft i Klinikens Tjeneste og lede den tekniske Afdeling, idet dog alle Indkøb af Materialer, Kemikalier o. s. v. til Tekniken skulde ske efter Samraad og fælles Overenskomst, at ingen af Parterne uden gensidigt Samtykke maatte drive eller være direkte eller indirekte Deltager eller Medhjælper i nogen anden Tandlæge- eller Tandteknikervirksomhed, at Weiner Petersen for sin Virksomhed ved Klinikken skulde oppebære 50 pCt. af Nettoudbyttet af Tekniken, for hvis Beregning der opstilledes nærmere Regler, som efter en den 21. Februar 1936 udfærdiget Tillægspaategning paa Kontrakten alene skulde angaa Indtægterne af kunstige Tænder, og at Interessentskabet i Tilfælde af Weiner Petersens Arbejdsudygtighed udover et Aar som Følge af Sygdom eller Invaliditet kunde opsiges med 3 Maaneders Varsel, medens Sagsøgeren iøvrigt kun kunde opsiges Weiner Petersen med 3 Maaneders Varsel til den første i en Maaned mod Udbetaling af 50 pCt. af det sidste Aars Nettoudbytte af Tekniken.

Paa en den 8. November 1936 afholdt ordinær Generalforsamling i Dansk Tandlægeforening vedtoges saalydende Tillæg til § 8 i denne Forenings kollegiale Vedtægt:

»Medlemmer af D. T. F. maa ikke beskæftige eller samarbejde med Teknikere eller Laboratorier, der under nogen Form udøver klinisk Virksomhed. Hovedbestyrelsen kan dog indenfor 2 Aar fra Vedtagelsen give Dispensation overfor Tandlæger, der inden den 8. November 1936 var bundet ved Kontrakt med en Tandtekniker.«

Paa Generalforsamlingen, hvor ifølge Foreningens Love kun de af Kredsforeningerne valgte Repræsentanter har Stemmeret, erklærede Sagsøgeren, der er stemmeberettiget Repræsentant, at han vilde stemme for den anførte Bestemmelse, hvis den ændredes saaledes, at der blev givet Hovedbestyrelsen en ubegrænset Dispensationsbeføjelse, men ellers vilde stemme imod, hvad han gjorde, da Formuleringen ikke blev ændret.

Efter Vedtagelsen søgte han Dispensation og opnaaede en saadan til 1. Juni 1937, hvorimod yderligere Dispensation blev nægtet.

Sagsøgeren har derefter under denne ved Stævning-af 1. Februar 1937 mod Foreningen anlagte Sag paastaet den anførte Tilføjelse til Foreningens kollegiale Vedtægt kendt ugyldig, idet han har forbeholdt sig at søge Erstatning.

Foreningen har paastaet sig irifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at Vedtagelsen af den anførte Tilføjelse saavel formelt som reelt er i Strid med Foreningens Love og kollegiale Vedtægt.

I førstnævnte Retning har han henvist til, at Ændringer i den kollegiale Vedtægt efter dennes § 16 skal ske efter Reglen for Lovændringer, og at Lovens § 37 om Lovændringer i den indtil Generalforsamlingen den 8. November 1936 gældende Affattelse lød saaledes: »Ændringer i disse Love skal behandles og vedtages paa to efter hinanden følgende Generalforsamlinger, før de har Gyldighed. Paa den ordinære Generalforsamling kan Lovændringer, der er foreslaaet og forelagt Repræsentanterne mindst 8 Dage i Forvejen, dog endelig vedtages ved een Behandling.« Det Forslag, der blev forelagt paa den 8. November 1936 afholdte ordinære Generalforsamling og forud var forelagt Repræsentanterne, lød imidlertid saaledes: »Medlemmer af D. T. F. maa ikke beskæftige eller samarbejde med Teknikere eller Laboratorier, der udøver selvstændig klinisk Virksomhed,« og den vedtagne Vedtægtsændring er efter Sagsøgerens Mening saa afvigende fra dette Forslag, der ikke vilde berøre hans Interessentskabsforhold med Tandtekniker Weiner Petersen, at den ikke kan opfattes som en Ændring af det forelagte Forslag, men maa betragtes som et andet Forslag, hvis Vedtagelse kræver selvstændig Behandling efter den anførte Lovbestemmelse.

I sidstnævnte Retning har Sagsøgeren henvist til, at Lov Nr. 40 af 25. Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed i § 4 tillader Tandlæger at uddanne og anvende tekniske Medhjælpere, kun med den Begrænsning, at saadanne ikke maa benyttes til instrumentel Behandling af Patienter, hvorhos Oplæring i Tandteknikerfaget ifølge en Skrivelse af 4. September 1934 fra Socialministeriet skal finde Sted under lagttagelse af de i Lærlingelovgivningen foreskrevne Bestemmelser, ligesom Forfærdigere af kunstige Tænder i Overensstemmelse med Ministeriet for Handel og Industris Bekendtgørelse Nr. 101 af 19. Marts 1932 angaaende Industri- og Haandværksnæring udøver deres Virksomhed i Henhold til Næringsbevis som Haandværkere. Det er efter Sagsøgerens Mening af stor Interesse for Tandlæger at kunne samarbejde med de saaledes legaliserede Tandteknikere og derved lade dem udøve den dem efter Tandlæge-loven tilladte kliniske Virksomhed, nemlig at tage Aftryk af Patienter til Protoser og at prøve disse paa Patienterne, og en Vedtægtsbestemmelse som den anførte, er derfor i Strid med § 1 i Foreningens Love, hvorefter Foreningens Formaal er at varetage Medlemmernes faglige og økonomiske Interesser, og mod den kollegiale Vedtægt, hvis Hensigt ogsaa udtrykkelig siges at være at fremme Tandlægestandens Interesser. Særlig for sit eget Vedkommende har Sagsøgeren anført, at Tandtekniker Weiner Petersen utvivlsomt har og har haft stor Betydning for hans Virksomheds betydelige Omfang og Vækst, og at Sagsøgeren efter den omtalte Interessentskabskontrakt vil være forpligtet til at betale Tandtekniker Weiner Petersen et meget betydeligt Beløb, hvis han nødsages til at opsigge denne, hvorved han har bemærket, at det er praktisk talt udelukket at praktisere som Tandlæge, hvis man ikke er Medlem af den sagsøgte Forening.

Foreningen har heroverfor først bemærket, at den Forandring, det oprindelige Forslag til Generalforsamlingen undergik paa denne — at Ordene »udøver selvstændig« ændredes til »under nogen Form udøver«, og at der tilføjedes en Dispensationshjemmel — paa ingen Maade over-

skriker Grænserne for, hvad der kan behandles som Ændringer i Mod-sætning til selvstændige Forslag.

Heri findes der at maatte gives Foreningen Medhold, og Sagsøgerens Paastand vil derfor ikke kunne støttes paa den formelle Fremgangsmaade ved Gennemførelsen af den omtvistede Vedtægtsbestemmelse.

Foreningen har endvidere udviklet, at Tandteknikerne kan deles i to Grupper, nemlig de, der praktiserer for Publikum og kun fremstiller og indsætter kunstige Tænder, og de, der arbejder for Tandlæger enten paa selvstændige Laboratorier eller paa Tandlægens Værksted, og som foruden med den haandværksmæssige Fremstilling af kunstige Tænder er Tandlægen behjælpelig med at forfærdige de tekniske Arbejder saasom støbte Fyldinger, Kroner, Stifttænder, Guldbroer, Reguleringsapparater o. s. v., som Tandlægen anvender i sit kliniske Arbejde. Foreningen har i en Aarrække kæmpet for den Opfattelse, at det bør forbydes Tandteknikere at benytte deres rent haandværksmæssige Uddannelse til andet end rent haandværksmæssig Gerning, og at den kliniske Protetik bør sidestilles med de øvrige kliniske Fag, hvormed den er nøje forbundet, og som er forbeholdt Tandlæger. Ud fra denne Opfattelse, hvis principielle Berettigelse Sagsøgeren har erkendt ved sin Stilling paa Generalforsamlingen den 8. November 1936, maa det anses for at være i høj Grad i Tandlægestandens Interesse, at Standpunktet gennemføres i det Omfang, hvori det er Standen muligt, saaledes som sket ved Vedtægtsændringen. Denne hindrer ikke Tandlæger i at benytte Tandteknikeres Bistand til alt haandværksmæssigt Arbejde, naar disse holder sig til det, som efter Tandlægestandens Mening er deres naturlige og iøvrigt ogsaa nødvendige Arbejde, og ikke udøver noget af den Virksomhed, Tandlægestanden hævder i Patienternes velforstaaede Interesse maa kræve Tandlægeuddannelse, nemlig alt klinisk Arbejde. Til dette sidste Arbejde kan Tandlæger i paakommende Tilfælde faa Bistand af Kolleger. Foreningen kan ikke erkende, at der i den Omstændighed, at Sagsøgeren har anbragt Tandtekniker Weiner Petersen i en saadan Stilling, at denne efter en Opsigelse kan befrygtes at kunne starte en med Sagsøgeren konkurrerende Virksomhed, eller deri, at Sagsøgeren kontraktmæssig har forpligtet sig til at betale Tandtekniker Weiner Petersen et større Beløb ved Opsigelse, kan være Grundlag for at give Sagsøgeren en Særstilling, og naar der kun er givet Sagsøgeren Dispensation fra Vedtægtsbestemmelsen indtil 1. Juni 1937, er Grunden, at Sagsøgeren ikke efter den ommeldte Kontrakt vil blive bedre stillet ved at vente med Bestemmelsens Gennemførelse til noget senere Tidspunkt inden for de 2 Aar fra 8. November 1936, hvori Dispensation overhovedet kan gives.

Ved Domsforhandlingen har Sagsøgeren, Tandlæge Edvard Møller og Tandteknikerne L. Weiner Petersen og Henry Vilhelm Sørensen afgivet Forklaring. Sagsøgeren og Tandtekniker Weiner Petersen har overensstemmende forklaret, at det har været en Forudsætning for deres Interessentskabskontrakt, at Tandtekniker Weiner Petersen udfører klinisk Arbejde, hvad han har gjort i meget betydeligt Omfang.

Retten finder, at Foreningen af de af den anførte Grunde har været berettiget til at gennemføre den omstridte Vedtægtsbestemmelse, der

ikke ses at være i Strid med Tandlægelovens § 4 og ikke begrænser Sagsøgerens Næringsret. Og da der ved den Sagsøgers meddelte Dispensation er givet ham fornøden Frist til behørigt at opsig sin Kontrakt med Tandtekniker Weiner Petersen, vil Foreningen i det hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte med 200 Kr.

Nr. 118/1937. Tandtekniker **Louis Weiner Petersen**
(Thorsteinsson)

mod

Dansk Tandlægeforening (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt en Tilføjelse til den indstævnte Forenings kollegiale Vedtægt har Retsvirkning for Appellanten.

Østre Landsrets Dom af 14. Maj 1937: Sagsøgte, Dansk Tandlægeforening, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Tandtekniker Louis Weiner Petersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte med 200 Kr. under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Det bemærkes, at det i en i Forbindelse med nærværende Sag procederet og paadømt Sag, anlagt af Tandlæge Alfred Warnø mod Indstævnte, er antaget, at Generalforsamlingsbeslutningen af 8. November 1936 som liggende udenfor Generalforsamlingens Beføjelse er uforbindende for Tandlæge Warnø.

Da der under denne Forudsætning ikke er rejst særlig Indsigelse mod Appellantens Paastand, saaledes som den er nedlagt her for Retten, vil den være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kr.

Thi kendes for Ret:

Den paa Dansk Tandlægeforenings Generalforsamling den 8. November 1936 vedtagne Tilføjelse til den kollegiale Vedtægts § 8 er uden Retsvirkning for Appellanten, Tandtekniker Louis Weiner Petersen's Kontraktsforhold med Tandlæge Alfred Warnø.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte, Dansk Tandlægeforening, til

Appellanten med 500 Kr. inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Interessentskabskontrakt af 27. November 1920 optog Tandlæger i Byen Alfred Warnøe Sagsøgeren, Tandtekniker Louis Weiner Petersen, som Interessent i sin Tandlægepraksis fra 1. Januar 1921 bl. a. paa Vilkaar, at Sagsøgeren skulde stille hele sin Arbejdskraft i Klinikens Tjeneste og lede den tekniske Afdeling, idet dog alle Indkøb af Materialer, Kemikalier o. s. v. til Tekniken skulde ske efter Samraad og fælles Overenskomst, at ingen af Parterne uden gensidigt Samtykke maatte drive eller være direkte eller indirekte Deltager eller Medhjælper i nogen anden Tandlæge- eller Tandteknikervirksomhed, at Sagsøgeren for sin Virksomhed ved Kliniken skulde oppebære 50 pCt. af Netto-udbyttet af Tekniken, for hvis Beregning der opstilledes nærmere Regler, som efter en den 21. Februar 1936 udfærdiget Tillægspaategning paa Kontrakten alene skulde angaa Indtægterne af kunstige Tænder, og at Interessentskabet i Tilfælde af Sagsøgerens Arbejdsudygtighed udover et Aar som Følge af Sygdom eller Invaliditet kunde opsiges med 3 Maaneders Varsel, medens Sagsøgeren ellers kun kunde opsiges med 3 Maaneders Varsel til den første i en Maaned mod Udbetaling af 50 pCt. af det sidste Aars Nettoudbytte af Tekniken.

Paa en den 8. November 1936 affholdt Generalforsamling i Dansk Tandlægeforening vedtoges saalydende Tillæg til § 8 i denne Forenings kollegiale Vedtægt:

»Medlemmer af D. T. F. maa ikke beskæftige eller samarbejde med Teknikere eller Laboratorier, der under nogen Form udøver klinisk Virksomhed. Hovedbestyrelsen kan dog indenfor 2 Aar fra Vedtagelsen give Dispensation overfor Tandlæger, der inden den 8. November 1936 var bundet ved Kontrakt med en Tandtekniker.«

Under denne ved Stævning af 1. Februar 1937 mod Dansk Tandlægeforening anlagte Sag har Sagsøgeren anført, at Lov Nr. 40 af 25. Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed i § 4 tillader Tandlæger at uddanne og anvende tekniske Medhjælpere, som dog ikke maa benyttes til instrumentel Behandling af Patienter, og hævdet, at Lovgivningen derved har anerkendt, at saadanne tekniske Medhjælpere indenfor den udtrykkeligt dragne Grænse maa udøve klinisk Virksomhed, nemlig at tage Aftryk af Patienter til Protoser og at prøve disse paa Patienterne, hvorhos Sagsøgeren har bemærket, at Forfærdigere af kunstige Tænder i Overensstemmelse med Ministeriet for Handel og Industris Bekendtgørelse Nr. 101 af 19. Marts 1932 angaaende Industri- og Haandværksnæring udøver deres Virksomhed i Henhold til Næringsbrev som Haandværkere. Under Henviisning hertil har Sagsøgeren paa-staaet fastslaaet overfor Foreningen, at den anførte Tilføjelse til Foreningens kollegiale Vedtægt paa uberettiget Maade begrænser hans frie

Adgang til Erhverv og Arbejde, idet han har fremhævet, at han gennem den omtalte Kontrakt gennem en Aarrække har haft sikret klinisk Arbejde hos Tandlæge Warnøe som fast Erhverv.

Den sagsøgte Forening har paastaet sig frifundet.

Foreningen har udviklet, at Tandteknikerne kan deles i to Grupper, nemlig de, der praktiserer for Publikum og kun fremstiller og indsætter kunstige Tænder, og de, der arbejder for Tandlæger enten paa selvstændige Laboratorier eller paa Tandlægens Værksted, og som foruden med den haandværksmæssige Fremstilling af kunstige Tænder er Tandlægen behjælpelig med at forfærdige de tekniske Arbejder saasom støbte Fyldinger, Kroner, Stifttænder, Guldbroer, Reguleringsapparater o. s. v., som Tandlægen anvender i sit kliniske Arbejde. Foreningen har i en Aarrække kæmpet for den Opfattelse, at det bør forbydes Tandteknikere at benytte deres rent haandværksmæssige Uddannelse til andet end rent haandværksmæssig Gerning, og at den kliniske Protetik bør sidestilles med de øvrige kliniske Fag, hvormed den er nøje forbundet, og som er forbeholdt Tandlæger. Ud fra denne Opfattelse tilsigter Vedtægtsforandringen at gennemføre Standpunktet i det Omfang, hvori det er Standen muligt. Derved er der ikke sket noget uberettiget Indgreb i Tandteknikernes Virksomhed; disse kan stadig udøve denne indenfor Lovens Grænser, saaledes at Vedtagelsen ikke berører de Tandteknikere, som kun driver selvstændig Virksomhed; og overfor de Tandteknikere, som vil arbejde for Tandlæger, maa disse være berettigede til at betinge sig, at de afholder sig fra klinisk Virksomhed. Det kan ikke give Sagsøgeren en Særstilling, at han for dette Tilfælde har en Kontrakt med Tandlæge Warnøe, idet han jo ved dennes Opsigelse netop faar, hvad han har betinget sig bl. a. for denne Eventualitet.

Ved Domsforhandlingen har Sagsøgeren, Tandlægerne A. Warnøe og Edvard Møller samt Tandtekniker Henry Vilhelm Sørensen afgivet Forklaring. Sagsøgeren og Tandlæge Warnøe har overensstemmende forklaret, at det har været en Forudsætning for deres Interessentskabskontrakt, at Sagsøgeren udfører klinisk Arbejde, hvad han har gjort i meget betydeligt Omfang.

Efter Proceduren maa der gaas ud fra, at det praktisk taget ikke er gørligt for en Tandlæge at praktisere som saadan uden at være Medlem af den sagsøgte Forening, samt at denne i en Aarrække har haft det faste Ønske og udfoldet stadige Bestræbelser for at faa Tandteknikerne afskaaret fra at foretage nogensomhelst klinisk Tandbehandling ud fra den Opfattelse, at dette er saavel i Samfundets som i Tandlægestandens Interesse. Ud fra dette Standpunkt findes Foreningen at have en berettiget Interesse i at kræve det gennemført af Foreningens Medlemmer og at maatte have Ret til at gennemføre dette Krav, uden at det heroverfor kan komme i Betragtning, at dette medfører en vis Begrænsning i de Muligheder, hvorunder Tandteknikerne hidtil har kunnet udnytte deres Næringsret, idet Omfanget af selve denne Næringsret ikke indskrænkes ved Foreningens Vedtægtsbestemmelse, og Bestemmelsen ikke kan anses for at være i Strid med Bestemmelsen i Tandlægeovens § 4.

Da Sagsøgeren derhos ikke findes at kunne støtte nogen Ret overfor Foreningen paa sin Interessentskabskontrakt med Tandlæge Warnøe, vil Foreningen være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Sagsøgte med 200 Kr.

T i r s d a g d e n 11. J a n u a r .

Nr. 164/1937. Murermester **J. Mouritsen** (Emanuel Christensen)

m o d

Tømrmestrene **E. Petersen** og **H. Jørgensen**
(Landsretssagf. Nordentoft),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af Entreprisekontrakt.

Vestre Landsrets Dom af 28. Juni 1937 (I Afd.): Sagsøgte, Murermester J. Mouritsen, bør til Sagsøgerne, Tømrmestrene E. Petersen og H. Jørgensen, betale 7795 Kr. 19 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt. aarlig fra den 1. Oktober 1936, indtil Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 800 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har otte Dommere deltaget.

Af de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Appellanten har været uberettiget til at kræve Ekstrabetaling for det Arbejde, der var en Følge af, at Grunden ikke var plan, og at de Indstævnte har været beføjede til at lade Murerarbejdet udføre paa anden Maade. De findes imidlertid ikke uden videre at kunne holde sig til Appellanten for den Merudgift, som deres egen Overtagelse af Arbejdet har paaført dem. Som i Dommen nævnt, fremkom der, efter at Appellanten havde stillet Krav om Ekstrabetaling, et Tilbud paa 21.000 Kr. fra Murermester Laursen, som de Indstævnte var traadt i Forhandling med, og som maa antages at have været i Stand til at gennemføre Arbejdet. Under Hensyn hertil findes de Indstævntes Erstatningskrav overfor Appellanten at burde begrænses til Forskellen mellem Tilbudet paa de 21.000 Kr. og Appellantens Tilbud paa 17.637 Kr. med Tillæg af de 900 Kr., hvormed de Indstævnte havde erklæret sig villige til at forhøje Appellantens Tilbud. Herefter vil der være at tilkende de Indstævnte 2463 Kr. med Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 500 Kr.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Murermester J. Mouritsen, bør til de Indstævnte, Tømrmestrene E. Petersen og H. Jørgensen, betale 2463 Kr. med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 1. Oktober 1936 til Betaling sker samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Begyndelsen af 1936 planlagde A/S Chr. Jasters Produktforretning Opførelse af en ny Bygning til Kludesorteringsvirksomhed paa en af Aarhus Kommune lejet Grund ved Dollerupvej i Aarhus. Efter at Sagsøgeren Tømrmester H. Jørgensen i Aarhus havde udarbejdet en Tegning af den paatænkte Bygning indgav han den 14. Februar s. A. i Forening med Sagsøgeren Tømrmester E. Petersen, sammesteds, til Aktieselskabet et Tilbud paa Opførelsen af Bygningen, der paa den medfølgende Tegning var vist liggende paa plant Terræn, for en Sum af 52.900 Kr. I dette Beløb var indbefattet et Beløb af 17.637 Kr., for hvilket Sagsøgte, Murermester J. Mouritsen, sammesteds, havde tilbudt at udføre Murerarbejdet. Da man paa Stadsingeniørens Kontor var paa det rene med, at der paa det paagældende Areal, der havde Fald mod Aarhus Aa, var Punkter med betydelig Højdeforskel, hvilket vilde nødvendiggøre Udgravnings- og Fundamenteringsarbejder, der ikke fremgik af Tegningen, gjorde man paa et tidligt Tidspunkt af Forhandlingerne Aktieselskabets Prokurist opmærksom paa dette Forhold, og i Februar 1936 foranledigede Kontoret, at der blev taget Lystryk af en Plan over Terrænet med Angivelse af en Del Kotetal; et Eksemplar af Lystrykket blev den 2. Marts 1936 færdiggjort med indtegnet Beliggenhed af de projekterede Bygninger og formentlig straks derefter tilstillet Aktieselskabet. Den 7. Marts 1936 afholdtes et Møde af de i Sagen interesserede, hvor man forhandlede om en eventuel Ændring i Byggeplanen, da Murerarbejdet efter det om Terrænets Højdeforhold oplyste vilde blive meget dyrere efter Planen end, dersom Terrænet havde været plant saaledes som ved den første Tegning forudsat. Aktieselskabet gik paa Mødet ind paa, at den ene Del af Bygningen sænkedes 1,10 Meter, og Sagsøgeren Jørgensen gik herefter i Gang med at udarbejde ændrede Tegninger af Bygningen. I Skrivelse af 12. s. M. fra Bygningsinspektøren meddeltes det Sagsøgeren Jørgensen, at Bygningskommissionen havde tilladt Bygningens Opførelse i Overensstemmelse med de sidst fremsendte Tegninger og iøvrigt paa nærmere angivne Vilkaar. Herefter krævedes det, at Ydermurene under Gulvet skulde have en Tykkelse af mindst 36 cm — i Stedet for som paa Planen forudsat 24 cm — medens det tillodes, at Murene over Gulvet opførtes som 1 Stens Mur (24 cm's Tykkelse). Den 23. Marts 1936 afgav Sagsøgte skriftligt Tilbud paa

Murerarbejdets Udførelse »i Henhold til de fremlagte Tegninger og Beskrivelser og alm. Betingelser for Arbejder og Leverancer« for den tidligere nævnte Sum 17.637 Kr., og samme Dag accepterede Aktieselskabet Sagsøgernes Tilbud paa det samlede Arbejde ligeledes for den tidligere nævnte Sum 52.900 Kr. Kort efter gjorde Sagsøgte Sagsøgerne bekendt med, at der i hans Tilbud var indløbet en Regnefejl paa ca. 10.000 Kr., og i de følgende Dage forhandlede der mellem Parterne om en Ordning. Aktieselskabet erklærede, at Fejlen maatte være det uvedkommende, og forlangte Byggeriet, der havde maattet vente efter Afslutningen af en løbende Arbejdskonflikt, fremmet snarest efter Konfliktens Afslutning, og da Sagsøgte krævede de Arbejder, der foranledigedes af Byggegrundens Ujævnhed, og som beregnedes til 11.169 Kr. 65 Øre, betalt som Ekstraarbejde, overtog Sagsøgerne selv Murerarbejdet, idet de mod en Betaling af 700 Kr. antog Murermester Laursen, Lystrup, der tidligere havde givet Tilbud paa dette Arbejde, som Tilsynsførende.

Idet Sagsøgerne har anbragt, at Arbejdets Fuldførelse har kostet dem 29.265 Kr. 90 Øre — derunder et til 15 pCt. af Udgiften beregnet Salær, indbefattende Godtgørelse for udlagte Renter — har de under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem Forskellen mellem nævnte Beløb og Sagsøgtes Tilbudssum 17.637 Kr. eller 11.628 Kr. 90 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt. aarlig fra Stævningens Dato den 1. Oktober 1936, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte herfor har Sagsøgte gjort gældende, at hans Tilbud ikke omfattede det Arbejde, der var en Følge af, at Grunden ikke var plan, og at han derfor var berettiget til at beregne sig Ekstrabetaling for saadant Arbejde. Han har nærmere forklaret, at det i Februar 1936, da han fik Adgang til at give Tilbud, var en Aftale, at Tilbudet skulde udarbejdes paa Grundlag af Sagsøgeren Jørgensens da foreliggende Tegning, der intet viste om Terrænforholdene. Han blev vel gjort bekendt med en senere fremkommet Plan vedrørende de nævnte Forhold, ligesom han deltog i Forhandlinger om Ændringer i Byggeplanen, men dels havde han ikke tilstrækkelig teknisk Viden til »at se noget af« den nævnte Plan, dels betragtede han Ændringen som sig uvedkommende, idet han ikke blev spurgt om, hvad han skulde have for de drøftede Ændringer, og han afgav derfor sit endelige Tilbud i Henhold til den oprindelige Aftale. Dette maatte Sagsøgerne efter hele den Maade, hvorpaa han stillede sig til Sagen, være klar over. Idet han hele Tiden har været villig til at udføre Arbejdet paa denne Maade, har Sagsøgerne været uberettigede til at fratage ham dette og gøre Krav paa Erstatning.

Der maa nu gaas ud fra, at Sagsøgte i alt væsentligt er blevet bekendt med samtlige fremkomne Oplysninger om Terrænforholdene og de derved foranledigede Ændringer i Byggeplanen saavel som med Bygningskommissionens Approbationsskrivelse af 12. Marts 1936. Under Hensyn til samtlige de Omstændigheder, hvorunder Forhandlingerne herom førtes, og idet det maatte staa Sagsøgte klart, at Sagsøgernes endelige Tilbud paa det samlede Arbejde — hvilket Tilbud først blev bindende ved Aktieselskabets Akcept af 23. Marts 1936 — hvilede bl. a. paa Sagsøgtes Opgivelse af Prisen paa Murerarbejdet, findes Sagsø-

gerne at have haft Føje til at gaa ud fra, at Sagsøgtes endelige Tilbud — overensstemmende med hvad der maatte være den naturlige Forstaelse af dets Ordlyd — omfattede Murerarbejdet ifølge de af Bygningskommissionen approberede Planer og med de af Kommissionen krævede Ændringer. Idet det herefter maatte have været Sagsøgtes Sag at tage Forbehold om Ekstrabetaling for Arbejder, der kunde ses af de nævnte Planer, og idet Sagsøgte ikke har taget saadant Forbehold, har han været uberettiget til at stille Krav om Ekstrabetaling, hvorhos Sagsøgerne har været berettigede til at lade Murerarbejdet udføre paa anden Maade.

Til Støtte for en subsidær Paastand har Sagsøgte anført, at Sagsøgerne, da de nægtede at gaa ind paa Sagsøgtes Krav, burde have antaget et Tilbud fra fornævnte Murermester Laursen om at overtage Arbejdet for en Sum af 21.000 Kr. og derfor kun kan kræve erstattet Forskellen mellem dette Beløb og Sagsøgtes Tilbudssum.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Laursen oprindelig havde givet Sagsøgeren et Tilbud paa Murerarbejdet, stort 18.500 Kr. Under de Forhandlinger, der førtes, efter at Sagsøgte havde stillet Krav om Ekstrabetaling, sagde Laursen først nej til et Forslag om at paatage sig Arbejdet, men fremsatte derefter et Tilbud om at paatage sig det for 21.000 Kr. Han vilde dog helst være fri for Entreprisen, og den endelige Aftale blev da, at Laursen blev engageret til Tilsynsførende mod et Vederlag af 700 Kr. Hans Virksomhed bestod bl. a. i at antage Folkene og kontrollere Priserne for det indkøbte Materiale, ligesom han bestemte, hvor dette skulde købes. Det mentes, at han som Murermester kunde købe dette billigere end en Tømrermester. Sagsøgerne har forklaret, at de frygtede for vanskelig at kunne fremskaffe det Beløb, hvormed Laursens Tilbud oversteg Sagsøgtes, samt at de regnede med at kunne gøre Arbejdet billigere end Laursen som Følge af den Maade, de selv benyttede. Laursen har forklaret, at Forskellen mellem hans ny Tilbud paa ca. 21.000 Kr. og hans tidligere Tilbud skyldtes, at han ikke selv kunde være med i Arbejdet, da han havde paataget sig andet Arbejde. Han mener at have kunnet gøre Arbejdet for det ommeldte Beløb, idet Sænkningen af en Del af Bygningen borttog »en kolossal Bunke af Ekstraomkostningerne«.

Selv om det maatte antages, at Sagsøgtes Omtale af en indløbet Regnefejl og hans Opgivelse af Ekstrabetalingen til 11.469 Kr. 65 Øre — hvilken Opgivelse skal støtte sig til en af Aarhus Murermesterforening foretaget Beregning — burde have vakt Betænelighed hos Sagsøgerne ved selv at overtage Arbejdet, kan det ikke anses godtgjort, at de herved har handlet paa en saadan Maade, at de har paadraget sig Ansvar overfor Sagsøgte. Det bemærkes herved, at den nysnævnte Beregning af Ekstraarbejdet viste sig at være foretaget paa Grundlag af utilstrækkeligt Materiale, saa at Beløbet maatte reduceres betydeligt, hvorhos Sagsøgerne efter det foreliggende kunde have Grund til at tro, at Beløbet indeholdt en ikke ringe Fortjeneste for Sagsøgte. Idet der endvidere maa lægges Vægt paa, at Laursen nødigt vilde paatage sig Arbejdet, og at det maatte være ønskeligt for Sagsøgerne vedblivende at holde en Mulighed aaben for Sagsøgte til at indtræde i det, maa det

antages, at Sagsøgerne, saaledes som Situationen paa det daværende Tidspunkt kunde overses, paa forsvarlig Maade har varetaget Sagsøgtes Interesser ved at træffe den nævnte Ordning, hvorved Laursen blev antaget som Tilsynsførende. Det findes dog at være en naturlig Følge af den trufne Ordning, at Sagsøgerne ikke foruden det Laursen tilsagte Vederlag kan beregne sig et Salær paa 15 pCt. af de afholdte Udgifter, og de herfor beregnede 3833 Kr. 71 Øre maa derfor fragaa i det ind-søgte Beløb.

Sagsøgte har endvidere subsidiært paastaet — udover det sidst-nævnte Beløb — fradraget i det ind-søgte Beløb 1) 1500 Kr., hvortil Udgiften ved den af Bygningskommissionen krævede større Murtykkelse er anslaaet, 2) 3000 Kr., hvortil Udgiften ved forøget Arbejde efter en af Stadsingeniøren leveret Koteplån er anslaaet og 3) 900 Kr., hvormed Sagsøgerne under Forhandlingerne har erklæret sig villige til at forhøje Sagsøgtes Tilbud.

Efter det ovenfor antagne Resultat kan de under 1) og 2) nævnte Beløb ikke kræves fradragne, og det samme maa antages for saa vidt angaar det under 3) nævnte Beløb allerede som Følge af, at et muligt Løfte herom fra Sagsøgnernes Side maa formodes at have været betinget af, at Sagsøgte paatog sig Udførelsen af Murerarbejdet.

Efter det anførte vil Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgerne 11.628 Kr. 90 Øre med Fradrag af 3833 Kr. 71 Øre eller 7795 Kr. 19 Øre med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 800 Kr.

Torsdag den 13. Januar.

Nr. 301/1936. Fhv. Forretningsfører **S. Chr. Krogh**
(Andreas Christensen)

m o d

Firma **Brdr. Justesen** (Bülow),

betræffende Betaling af et Appellanten i Henhold til en Opgørelse mellem Parterne angaaende deres hidtidige Mellemværende paahvilende Skyld-beløb.

Vestre Landsrets Dom af 5. December 1936 (III Afd.): Sagsøgte, fhv. Forretningsfører S. Chr. Krogh, bør til Sagsøgerne, Firma Brdr. Justesen, betale 12.198 Kr. tilligemed Renter 5 pCt. aarlig af 11.000 Kr. fra den 1. Januar 1936 og af 1198 Kr. fra den 1. Juli 1936, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.
I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Efter Sagens Indankning har Appellanten til Indstævnte betalt 5000 Kr. Indstævnte Paastand for Højesteret gaar herefter ud paa Tilkendelse af 7198 Kr. med Renter.

For Højesteret har Appellanten foruden de i Dommen nævnte Regnskabsposter fremdraget forskellige andre Poster, der efter hans Paastand begrundes en Forhøjelse af hans Minimumsgage for 1935, medens Indstævnte har fremdraget Poster, der vil nedsætte Overskudet for nævnte Aar.

Af de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at der ikke af Hensyn til de i denne omtalte Regnskabsposter kan ske nogen Forhøjelse af den nævnte Minimumsgage. Det samme findes af lignende Grunde og under Hensyn til den i Overenskomsten af 4. September 1935 indeholdte Bestemmelse om, at Appellanten ingen Indsigelse kan fremsætte mod Indstævntes Opgørelse, at maatte antages, forsaavidt angaar de af ham nu fremdragne Regnskabsposter, hvorved bemærkes, at først et Aarsoverskud paa over 28.800 Kr. vilde faa Betydning for Gageberegningen. Herefter vil Indstævntes Paastand være at tage til Følge. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Dommen være at stadfæste. I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte 1000 Kr.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, fhv. Forretningsfører S. Chr. Krogh, bør til Indstævnte, Firmaet Brdr. Justesen, betale 7198 Kr. med Renter 5 pCt. aarlig af 11.000 Kr. fra den 1. Januar 1936 til den 10. April 1937, af 6000 Kr. fra denne Dato, til Betaling sker, og af 1198 Kr. fra den 1. Juli 1936 til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte 1000 Kr.

Det idømtes at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte, fhv. Forretningsfører S. Chr. Krogh, Strømmen, blev fra 1. Juli 1913 ansat som Rejsende og senere som Forretningsfører hos det sagsøgende Firma, Kolonialfirmaet Brdr. Justesen, Randers. Der forelaa da Udkast til en Engageringskontrakt, men først efter at der var opnaaet Enighed om forskellige Ændringer til denne, blev Kontrakten underskrevet af begge Parter den 7. Marts 1914, og der skete senere yderligere Ændringer i Kontrakten blandt andet med Hensyn til Sagsøgtes Gage, der efterhaanden steg. I Aaret 1920 blev der truffet den Aftale mellem Parterne, at saafremt den Sagsøgte tillagte aarlige Løn

(Tantième) bestaaende i 25 pCt. af Aarets Nettooverskud ikke naaede op paa 7200 Kr., garanteredes der ham en Minimums-Gage af 7200 Kr., medens Maksimums-Gagen fastsattes til 12.000 Kr. Sagsøgte erholdt derhos et Dyrtidstillæg paa 2000 Kr. og fik i adskillige Aar udbetalt et Gratiale ligeledes paa 2000 Kr. I § 5 i det fornævnte Udkast hedder det blandt andet:

»Forretningens Nettooverskud opgøres saaledes:

a) at Varebeholdningen optages til Indkøbspris, hvorefter der fradrages Hovedsummen et Beløb, der svarer til mulig stedfundne Prisfald paa Varer — — —

b) at der i Rente beregnes 6 pCt. p. a. af den Kapital Firmaets Indhavere har indestaende som Driftskapital — — —

e) at alle Tab og dubiøse Fordringer overføres paa Tabs Konto, og

f) at der hvert Aar hensættes et passende Beløb paa Delcredere Konto til Imødegaelse af Tab.«

Forinden Kontraktens Underskrift blev der imidlertid gjort iølgende Tilføjelse til § 5:

»Stykke a tilføjes: I Tilfælde af Kroghs Fratrædelse bortfalder dette Fradrag i Hovedsummen saafremt Prisstigningen paa andre Varer opvejer Prisfaldet. Stykke f bortfalder.« — — —

I 1935 konstaterede Sagsøgerne, at Sagsøgte — udover en Gæld til dem, som de var bekendt med — havde et betydeligt Tilsvær. Sagsøgerne anmodede Landsretssagfører Holger Nielsen i Randers om at faa Forholdet til Sagsøgte opgjort og en Ordning truffet med denne. Da Sagsøgte imidlertid ikke besvarede Landsretssagfører Niensens Henvendelser, blev Overretssagfører Stensgaard i Randers, der tidligere havde været Sagfører for Sagsøgte, anmodet om at yde sin Medvirkning til en Ordning, hvad han indvilgede i, og han forhandlede gentagne Gange — i Almindelighed pr. Telefon — med Sagsøgte om Ordningen af Sagsøgerenes Mellemværende med ham, der overfor den af Sagsøgerne opgjorte Gæld fremsatte forskellige betydelige Modkrav. Paa Grundlag af disse Forhandlinger og Forhandlinger med Sagsøgerne udarbejdede Overretssagfører Stensgaard og Landsretssagfører Nielsen i Forening et Udkast til en Overenskomst mellem Parterne angaaende Ordningen af Mellemværendet. Udkastet, hvorefter Sagsøgte skyldte 42.452 Kr. 71 Øre til Sagsøgerne, blev dog ikke straks tiltraadt af Parterne men nogen Tid senere — den 4. September 1935 — enedes Parterne — uden de fornævnte Sagføreres Tilstedeværelse — om en Overenskomst, der i alt væsentligt ganske svarede til det ommeldte Udkast.

Overenskomsten er saalydende:

Færdig fra Trykkeriet den 26. Januar 1938.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 30

Toirsdag den 13. Januar.

»Overenskomst:

Forretningsfører S. Chr. Krogh, Randers, skylder til Firmaet Brødr. Justesen, Randers, ialt Kr. 42.452,71.

Forretningsfører Krogh, der erkender at skyldte dette Beløb, hævder at have forskellige Modkrav:

Disse Modkrav, som Forretningsfører Krogh mener at have til gode, ansættes — under Hensyn til den lange Tid Forretningsfører Krogh har været ansat hos Firmaet — til et Beløb, der bringer ovennævnte Fordring paa Kr. 42.452,71 i Henhold til Specifikation ned paa Kr. 24.000,00 til fuld Afgørelse af Parternes Mellemværende.

Dette Beløb betaler Forretningsfører Krogh til Brdr. Justesen paa følgende Maade:

Kr. 10.000,00 naar Opgørelse pr. 1. Januar 1936 foreligger og derefter Kr. 1.000,00 hver 20. April og 20. Oktober, første Gang den 20. April 1936. Af det til enhver Tid skyldige Beløb svares 5 pCt. p. A. i Renter fra 1. Januar 1936, der erlægges sammen med Afdragene halvaarvis bagud — — —

I ovennævnte Modkrav er medregnet et Krav, som Forretningsfører Krogh paastaar at have paa Dyrtidstillæg, saaledes at Forretningsfører Krogh altsaa ikke kan beregne sig noget saadant Tillæg heller ikke for Aaret 1935 og saaledes, at han, hvis han maatte have hævet a conto paa Dyrtidstillæg, yderligere skal refundere, hvad han har hævet for i Aar.

Forretningsfører Krogh fratræder sin Stilling hos Brødr. Justesen pr. 31. December 1935. For Aaret 1935 erhoder han sin sædvanlige Gage Kr. 7200,00 samt de Kr. 2000,00, der plejer at blive debiteret Omkostnings-Kontoen hvert Aar. Desuden erhoder Forretningsfører Krogh Andel i Forretningens Overskud i Henhold til Kontrakten efter Opgørelse foretaget af Brødr. Justesen, mod hvilken Opgørelse Forretningsfører Krogh ingen Indsigelse kan fremsætte, idet han forpligter sig til at underkaste sig Brødr. Justesens Afgørelse i Tvivlstilfælde — — —

Den i Kontrakten af 7. Marts 1914 aftalte Konkurrence-Klausul vedvarer i 2 Aar fra 1. Januar 1936.«

Efter Udløbet af Regnskabsaaret 1935 opgjorde Sagsøgerne deres Aarsindtægt, hvoraf Sagsøgtens Løn skulde beregnes, til 18.657 Kr. 62 Øre, saaledes at der intet tilkom Sagsøgte udover Minimumsgagen 7200 Kr. og de nysnævnte i Overenskomsten anførte 2000 Kr., hvilke Beløb Sagsøgte havde faaet udbetalt. Sagsøgte betalte imidlertid ikke

trods Paakrav de efter Overenskomsten forfaldne Beløb, og Sagsøgerne har derefter under nærværende Sag paastaet ham tilpligtet at betale 12.198 Kr. tilligemed Renter 5 pCt. p. a. af 11.000 Kr. fra den 1. Januar 1936 og af 1198 Kr. fra 1. Juli 1936, alt indtil Betaling sker. Det paastævnede Beløb fremkommer efter Sagsøgernes Anbringende saaledes: 11.000 Kr. er forfaldne i Henhold til Overenskomsten, 600 Kr. skylder Sagsøgte for et Automobil, som han har overtaget fra Sagsøgerne, og 600 Kr. har Sagsøgte hævet i Gage for Aaret 1935 udover, hvad han var berettiget til, idet han har hævet 7800 Kr. i Stedet for 7200 Kr. I det derved fremkomne Beløb 12.200 Kr. fradrages 2 Kr., som Sagsøgerne skylder Sagsøgte ifølge Mellemregning.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet mod Betaling af 6800 Kr. tilligemed Renter heraf som paastaet.

Af de paastævnede Beløb har Sagsøgte erkendt at være pligtig at betale Beløbet 11.000 Kr. samt for Automobilen 600 Kr. eller 11.600 Kr., men har protesteret imod at skulle betale Beløbet 600 Kr. som oppebaaret for meget i Gage for Aaret 1935. Sagsøgte gør gældende, at der i Beløbet 11.600 Kr. maa fragaa, jfr. nedenfor, Differencen mellem Maksimumsgagen — som han anser sig berettiget til at oppebære — for Aaret 1935 12.000 Kr. og Minimumsgagen for samme Aar 7200 Kr. eller 4800 Kr., hvorved Restskylden 6800 Kr. fremkommer.

Der er under Domsforhandlingen for Landsretten afgivet Partsforklaring af Sagsøgte samt Vidneforklaring af Overretssagfører Stensgaard, hvorhos Landsretssagfører Holger Nielsen har forklaret om sin Medvirkning ved Tilvejebringelsen af det fornævnte Overenskomst-udkast.

Hvad nu først angaar Sagsøgtes Indsigelse mod Beløbet 600 Kr., har han anført, at dette Beløb, der udgjorde Gagen for Juni Maaned og var hævet i Maj, og for hvilket Sagsøgte havde lagt Kvitteringsbilag i Pengekassen, var indbefattet under Overenskomsten af 4. September, saa at det ikke nu af Sagsøgerne kan kræves betalt udover det ved Overenskomsten fastsatte Beløb.

Det er under Sagen oplyst, at Sagsøgtes Gæld først var opgjort til 44.052 Kr. 71 Øre, men at dette Beløb blev nedsat med 1600 Kr. til 42.452 Kr. 71 Øre, hvorhos der navnlig efter det af Overretssagfører Stensgaard og Landsretssagfører Nielsen forklarede maa gaas ud fra, at Beløbet 1600 Kr. dels omfattede et Dyrtilstillæg paa 1000 Kr. og dels det herommeldte Beløb paa 600 Kr., hvilke Beløb man fandt det rimeligt først at regulere ved Aarsopgørelsen for 1935, som de begge vedrørte, jfr. herved ogsaa 6. og 7. Stk. i Overenskomsten af 4. September 1935. Der findes herefter ikke at kunne gives Sagsøgte Medhold med Hensyn til den ommeldte Indsigelse.

Hvad dernæst angaar Fradraget paa 4800 Kr. fremkommer dette derved, at den af Sagsøgerne opgjorte Aarsindtægt — 18.657 Kr. 62 Øre — efter Sagsøgtes Anbringende maa forhøjes med nedennævnte Beløb, som Sagsøgerne ikke har medregnet ved Udregningen af Sagsøgtes Løn.

1. Sagsøgtes Minimumsgage 7200 Kr., der er fradraget i Regnskabet som Omkostninger, før Beregningen af Sagsøgtes Løn har fundet Sted.

2. 6588 Kr. 94 Øre, der for Aaret 1935 er afsat til Imødegaaelse af Tab, hvilket i Forhold til Sagsøgte er uberettiget, efter at fornævnte § 5 f i Engageringskontrakten er bortfaldet.

3. 4392 Kr. 63 Øre, der er afsat til Imødegaaelse af Rentetab.

4. 74 Kr. 87 Øre og 1909 Kr. 99 Øre, hvilke Beløb ved Sagsøgernes Opgørelse af Fortjenesten for Aaret 1935 er fradraget i Varebeholdningerne henholdsvis af Sukker — 2 pCt. — og af Kolonialvarer — 3 pCt. — samt et Beløb paa 2400 Kr., der ligeledes er fradraget i Fortjenesten som afsat til Imødegaaelse af Tab ved Emballage.

5. 13.005 Kr. 12 Øre, hvilket Beløb fra gammel Tid har været opført paa Sagsøgernes Regnskab, uden at det nogensinde har passeret Gevinst- og Tabskontoen, saaledes at det aldrig er indgaaet i de Aarsfortjenester, hvoraf Sagsøgtes Løn er beregnet.

6. 1000 Kr., der fremkommer derved, at der i Sagsøgernes Regnskab indtil December 1935 som Aktiv fandtes en Aktiepost til Paaalydende 10.000 Kr., men til en skattemæssig Værdi af 11.000 Kr., hvilken Aktiepost imidlertid da udgik af Regnskabet og dermed af Sagsøgernes Formuebeholdning for at overgaa i Firmaindehavernes private Formue, hvorfor Sagsøgte mener, at Forskellen mellem den bogførte Værdi 10.000 Kr. og den skattemæssige Værdi 11.000 Kr. eller 1000 Kr. maa medregnes til Sagsøgernes Aarsindtægt for 1935.

Saafernt samtlige under 1—6 anførte Beløb lægges til den opgjorte Aarsindtægt, stiger denne til 55.229 Kr. 17 Øre, og da 25 pCt. heraf vil overstige Sagsøgtes Maksimumsgage paa 12.000 Kr., mener han at have Krav paa dette Gagebeløb for Aaret 1935 og ikke kun paa Minimumsgagen 7200 Kr. Sagsøgerne har erkendt Rigtigheden af det under 1 anførte, hvilket dog ikke bringer Sagsøgernes Aarsindtægt saa højt op, at det bevirker Forhøjelse af Sagsøgtes Minimumsgage for 1935.

Med Hensyn til de øvrige under 2—6 anførte Beløb har Sagsøgerne anført, at de paagældende Indsigelser i alt væsentligt var fremført af Sagsøgte under Forhandlingerne om oftnævnte Overenskomst, der skulde afgøre ethvert Mellemværende mellem Parterne bortset fra de Spørgsmaal, der vedrørte Aarsopgørelsen for 1935, og at de derfor ikke nu kan bringes frem paany. Sagsøgte har benægtet, at en saadan fuldstændig Opgørelse af Mellemværendet har fundet Sted, idet han vil hævde, at den Nedskrivning — med ca. 18.000 Kr. — af hans Gæld, der fandt Sted, hovedsagelig vedrørte Ekstraarbejder, som han havde udført uden at oppebære Vederlag derfor.

For saa vidt angaar det under 5 anførte Beløb maa det nu ved det under Sagen oplyste, derunder de af Overrettsagfører Stensgaard og Landsrettsagfører Nielsen afgivne Forklaringer, anses for godtgjort, at den paagældende Indsigelse var gjort gældende af Sagsøgte under Overenskomsforhandlingerne, og Spørgsmaalet maa derfor antages at være afgjort ved Overenskomsten, saa at det nu ikke paany kan bringes frem.

Med Hensyn til Beløbene under 2 og 3 er det oplyst, at de er overført fra tidligere Aar, og at de er mindre end de Beløb, der var afsat i samme Øjemed i 1934, hvorhos det er oplyst, at Sagsøgernes Aarsfortjeneste ikke tidligere har været saa stor, at de aftalte 25 pCt. heraf har bragt Sagsøgtes Aarsløn op over Minimumsgagen, samt at Sagsøgte, der

som Forretningsfører har ført Sagsøgernes Regnskab, ikke tidligere har fremsat tilsvarende Krav for de enkelte Regnskabsaar, uagtet Henlæggelserne efter hans Anbringende er taget af Sagsøgernes Aarsfortjeneste og ikke som af Sagsøgerne paastaet af Firmaindehavernes private Udbytte i det sagsøgende Firma. Herefter findes Sagsøgte — selvom der maatte kunne gaas ud fra, at Henlæggelserne er fremkommet paa den af Sagsøgte anførte Maade — uberettiget til under et at medregne de omhandlede Beløb til Aarsindtægten for 1935, hvorved bemærkes, at der under Hensyn til Formuleringen af Ophævelsesbestemmelsen vedrørende fornævnte § 5 f i Engageringskontrakten ikke kan tages Hensyn til Sagsøgtes Anbringende om, at han havde forstaaet Ændringen saaledes, at Ophævelsen først skulde træde i Kraft ved den Opgørelse, der skulde finde Sted, naar han engang fratraadte som Forretningsfører.

Hvad angaar det under 4 anførte Beløb af 2400 Kr. er det oplyst, at det samme Beløb i 1934 var afsat til Dækning af eventuelle Tab ved Beskadigelse eller Bortkomst af Emballage. Sagsøgte har gjort gældende, at der ikke for Sagsøgerne bestaar og ikke i de senere Aar har bestaaet nogen Risiko med Hensyn til Emballagen, og at der derfor ikke er nogen Grund til stadig at lade Beløbet henstaa til Dækning af saadan Risiko.

Da Sagsøgte først ved Aarsopgørelsen for 1936 har krævet det ommeldte Beløb, der som nævnt ikke er taget af Indtægten for dette Aar, medregnet ved Opgørelsen af sin Provision, og under Hensyn til, hvad der er anført ovenfor angaaende Posterne 2 og 3, kan der ikke gives ham Medhold i hans Krav om, at Beløbet lægges til Sagsøgernes Aarsindtægt for 1935.

Med Hensyn til de to andre under 4 anførte Beløb er der Uenighed mellem Parterne om den af Sagsøgerne hidtil brugte Fremgangsmaade ved Regnskabsopgørelserne, men da det, naar henses til Beløbenes Størrelse, for nærværende Sags Afgørelse bliver uden Betydning, hvilken af Parterne der gives Medhold paa dette Punkt, findes der ikke Anledning til at gaa nærmere ind herpaa.

Hvad endelig angaar det under 6 anførte Beløb paa 1000 Kr., findes der ikke at kunne gives Sagsøgte Medhold, idet der maa antages alene at være foregaaet en Formueforskydning og ikke for Sagsøgerne at være indvundet en Driftsindtægt, som Sagsøgte har Krav paa at faa Andel i. Ifølge det anførte har Sagsøgte ikke i Henhold til Overenskomsten af 4. September 1935 Krav paa nogen Andel i Sagsøgernes Overskud for 1935. Herefter og efter det iøvrigt foreliggende vil den af Sagsøgerne nedlagte Paastand i det hele være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale 400 Kr. til Sagsøgerne.

Fredag den 14. Januar.

Nr. 152/1937. Restauratør **H. Jacobsen** (Carstensen)

mod

Aktieselskabet **Moneta** (Hartvig Jacobsen)

og

Nr. 154/1937. Aktieselskabet **Moneta** (Hartvig Jacobsen)

mod

Restauratør **H. Jacobsen** (Carstensen),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af Lejekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 10. Juni 1937 (II Afd.): Sagsøgte A/S Moneta bør til Sagsøgeren Restauratør H. Jacobsen betale 12.000 Kr. med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 1. November 1936 til Betaling sker. Sagsøgeren bør for Tiltale af Sagsøgte i denne Sag fri at være. Sagsøgte betaler til Sagsøgeren i Sagsomkostninger 2000 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret gaar Restauratør Jacobsens Paastand ud paa, at Aktieselskabet Moneta — udover den ham tilkendte Erstatning af 12.000 Kr., i hvilken Henseende han har paastaaet Dommen stadfæstet — tilpligtes at betale ham 30.000 Kr. med Renter, medens Aktieselskabet har nedlagt Paastand om Frifindelse med Hensyn til sidstnævnte Beløb og Nedsættelse af det tilkendte Beløb 12.000 Kr.

Samtlige Dommere finder, at Dommen af de i denne anførte Grunde bør stadfæstes med Hensyn til det nævnte Beløb af 12.000 Kr., der er tilkendt Jacobsen til fuld Afgørelse af hans Erstatningskrav for Tiden fra 18. Juni 1936 til Oktober Flyttedag 1937.

Seks Dommere finder det godtgjort, at der ved Ombygningen, som efter det foreliggende maa antages at have været uforenelig med Restauratør Jacobsens Lejemaal, bl. a. ved at berøve ham en Altan, Pladsen til Udstillingsskab, Kælderrum og Køkkendør er forvoldt Jacobsen meget væsentlige Ulemper og paaført ham betydelige Tab, og at saadant maatte paaregnes, ligesom der maatte regnes med, at Ulemperne vilde blive fortsat gennem længere Tid efter den 1. November 1936. Det har herefter ikke kunnet kræves, at Jacobsen — hvis økonomiske Forhold ikke tillod ham at afvente Ombygningens Tilendebringelse, hvormed Aktieselskabet paa et ret tidligt Tidspunkt af Ombygningen var gjort bekendt — fortsatte Lejemaalet, hvorved bemærkes, at det

maa blive uden Betydning, at Aktieselskabet under de ændrede Forhold holdt Lokalerne til hans Disposition. Under de saaledes foreliggende Omstændigheder findes Aktieselskabets Forhold at have medført en saadan Tilegnelse af det udlejede, at Forholdet maa sidestilles med en Opsigelse, og da en saadan tidligst kunde bringe Lejemaalet til Ophør Oktober Flyttedag 1937 og kun mod en Godtgørelse af 30.000 Kr. vil disse Dommere tilkende Jacobsen ogsaa dette Beløb, hvorhos de finder, at Sagens Omkostninger for begge Retter bør fastsættes til 4000 Kr.

Tre Dommere finder ikke Bestemmelserne i Kontrakten anvendelige i Anledning af Hindringer af saadan foreløbig Natur som den stedfundne Ombygning. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil de stadfæste denne.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Aktieselskabet Moneta bør til Restauratør H. Jacobsen betale 42.000 Kr. med Renter 5 pCt. aarlig fra den 1. November 1936, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 4000 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 3. Februar 1932 lejede Sagsøgeren, Restauratør H. Jacobsen, dengang drivende Krone Køkkenet, Bredgade 35, af Generalkonsul Vilh. Christiansen »fra førstkommende 1. Juni d. A. til Indflytning efter endt Omforandring« Lejligheden 1. Sal th. Vesterbrogade 16, bestaaende af 5 Værelser m. m., for en aarlig Leje af 5000 Kr. I de trykte Bestemmelser i Kontrakten hedder det bl. a.: »Saafremt Lokalerne eller nogen Del af samme benyttes til Forretning, og Forretningen standses eller ikke holdes aaben paa de for lignende Forretninger sædvanlige Tider eller Lejeren fraflytter det Lejede, har Ejeren Ret til straks ved Fogdens Hjælp paa Lejerens Bekostning at sætte sig i Besiddelse af det Lejede, uden at Lejeren derfor har Krav hverken paa Tilbagebetaling af den Leje, som eventuelt maatte være forudbetalt, eller paa Fritagelse for at betale Leje indtil det Tidspunkt, hvortil han med lovligt Varsel i Medhold af nærværende Kontrakt kunde have opsagt Lejemaalet.« — Ifølge Kontrakten er Lejemaalet, der skriftlig opsiges med et halvt Aars Varsel, for saa vel Ejer som Lejer bindende og uopsigeligt i 10 Aar — — — til Oktober Flyttedag 1942, dog kan Ejeren, om dette ønskes, opsiges Lejeren til Fraflytning Oktober Flyttedag 1937 eller en senere Flyttedag indenfor 10 Aars Perioden med det i Kontrakten anførte Varsel, men kun imod en kontant Godtgørelse paa 30.000 Kr. Kontrakten indeholder en Specifikation over Forandringer og Istandsættelser, som det skulde paahvile

Ejeren at foretage, samt over nogle Sagsøgeren tilkommende Beføjelser, bl. a.:

»9) Plads i Gaarden til 3 trehjulede Cykler og Ret til om Dagen at lade sit Personautomobil holde i Gaarden,

10) — — — Ret til Oliefarvning, Skiltning og Illumination paa Facaden — — — samt — ifølge en Efterskrift — Forsaavidt Lejeren køber det i Opgangen anbragte Skab, som nu benyttes af Herr Leth, har Hr. H. Jacobsen Ret til at benytte dette.«

De ovennævnte Forandringer og Istandsættelser udførtes af Ejeren for en Bekostning af ca. 6000 Kr. Sagsøgeren købte det ovennævnte Skab, der er et Udstillingsskab for Restaurationsvarer, 5½ m langt og 3 m højt, som befandt sig i en fra Gadeindgangen til Trappen førende Gang. Det oplystes med elektriske Lamper og kunde paa Grund heraf — forsaavidt angaar dets 2 første Tavler — ses fra Gadens Fortov af Fodgængere, der kom fra Raadhuspladsen.

Ved Skøde af 25. Oktober 1935 erhvervedes Ejendommen af Sagsøgte, A/S Moneta, stiftet af Fru Emilie Cohn, Fru Paula Heimann samt senere afdøde Højesteretssagfører Naphtali Cohn. Sidstnævnte var Bestyrelsens Formand og Selskabets Direktør og kunde tegne Firmaet alene.

Med Selskabets Tilladelse paabegyndte Grosserer Carl Jacobsen som Lejer af Stue- og Mezzaninetagerne i Ejendommen den 18. Juni 1936 en Ombygning af de lejede Lokaliteter, hvilken Dato der opsattes et Plankeværk til Gaden.

I Anledning af Ombygningen førtes forskellig Korrespondance mellem Sagsøgerens Sagfører, Højesteretssagfører V. Carstensen, og Højesterets-sagfører Cohn samt Grosserer Carl Jacobsen, idet Højesteretssagfører Carstensen straks ved Skrivelse af 20. Juni 1936 gjorde Højesteretssagfører Cohn opmærksom paa, at Omsætningen fra og med den 18. s. M. var faldet betydelig pr. Dag, og at der forbeholdtes Erstatning for Tab ved Ombygning. Ifølge Skrivelsen havde Sagsøgeren søgt at formindske Tabet mest muligt ved at sætte Skilte op paa Plankeværket, hvilke Skilte — 1 Spisetavle, 1 Reklameskilt samt en Serveringsdame i Legemsstørrelse af Finér — imidlertid var fjernet; Sagsøgerens Lysinstallation foran Indgangen var derhos slaaet i Stykker af Haandværkerne. I Skrivelsen forespørges, hvornaar Ombygningen formenes at være tilendebragt. I en Svarskrivelse af 25. s. M. fra Højesteretssagfører Cohn hedder det: »at Deres Klient selvfølgelig ikke kan kræve Erstatning i Anledning af Ombygningen af de to nederste Etager i Ejendommen. Forøvrigt foretages den paagældende Ombygning overhovedet ikke af Ejeren, men af Lejeren af de to Etager, Hr. Grosserer Carl Jacobsen, til hvem De derfor maa henvende Dem angaaende Spørgsmaalet om, hvornaar Ombygningen ventes tilendebragt. Det er en Selvfølge, at Ombygningen bør foretages under behørig Hensyntagen til de øvrige Lejere, hvilket sikkert ogsaa vil ske.«

Den 7. Juli 1936 fjernedes det ovennævnte, Sagsøgeren tilhørende Udstillingsskab i Gangen foran Trappen, mod hvilken Fjernelse Højesteretssagfører Carstensen paa Forhaand havde advaret saavel Højesterets-sagfører Cohn som Grosserer Jacobsen.

Ved en Overenskomst af 8. Juli 1936 mellem Sagsøgeren og Gros-

serer Carl Jacobsen lejede Sagsøgeren 3 Reklamepladser paa Plankeværket, og Reklameringsmaaden beskrives i Overenskomsten nærmere. Endvidere hedder det i Overenskomsten:

»Det i Opgangen fjernede Skab tilhørende H. Jacobsen og som nu utildækket henstaar i Gaarden, skal inden Aften d. d. være bragt under Laas og i Tørvejr for ikke helt at ødelægges, foruden Indgangen igennem Gangen helt hen til Trappen skal være helt afdækket som det nu bestaaende Plankeværk uden for samt m. overbygget Loft. Som Honorar og Betingelser for samme skal H. Jacobsen fjerne den nu i Gaarden staaende Bil samt 3 andre Transportvogne, hvilke Gross. Jacobsen istedet for vil lade henstille i Skt. Jørgens Allé N. 3 i Garage N. 14. Dog har H. Jacobsen efter nødvendig behov ved af- og paalæsning Ret til samme i Gaarden men strax efter fjerne samme igen.«

I en Skrivelse af 3. August 1936 til Højesteretssagfører Cohn udtaler Højesteretssagfører Carstensen, at Sagsøgerens Forretning er bleven saa ramt af Ombygningen, at han ser sig nødsaget til at lukke sin Virksomhed. Herfra tager Højesteretssagfører Cohn i en Svarskrivelse af 4. s. M. Afstand, idet han derhos udtaler: »Forøvrigt maa jeg mene, at ethvert Spørgsmaal om Erstatning eller lign. er bortfaldet, som Følge af den mellem Restauratør Jacobsen og Grosserer Jacobsen truffne Overenskomst.«

I en Skrivelse af 5. August 1936 til Sagsøgeren paataler Grosserer Carl Jacobsen, at, skønt Sagsøgeren kun har lejet 3 Reklamepladser paa Plankeværket, er der konstateret ikke mindre end 13 Reklamer og Henvendelser angaaende Sagsøgerens Middagskøkken paa Plankeværket.

I Skrivelse af 8. August 1936 til Højesteretssagfører Cohn meddeler Højesteretssagfører Carstensen, at han, under Hensyn til Højesteretssagfører Cohns Afstandtagen fra Lukning af Sagsøgerens Virksomhed, har foreslaaet Sagsøgeren, uanset det dermed forbundne Tab, at fortsætte Virksomheden.

I en Skrivelse af 1. September 1936 forespurgte Højesteretssagfører Carstensen Grosserer Carl Jacobsen, hvornaar Ombygningen kunde forventes tilendebragt. Den 2. s. M. meddelte Grosserer Carl Jacobsen under en Telefonsamtale med Højesteretssagfører Carstensens Fuldmægtig, at Ombygningsforetagendet skulde have været færdigt i Oktober, men at det vilde trække noget længere ud, uden at Grosserer Jacobsen kunde sige hvor længe. Han oplyste dog, at han agtede at begynde Forretning i November.

Den 24. September 1936 udfærdigede Højesteretssagfører Carstensen for Sagsøgeren Stævning i nærværende Sag, ifølge hvilken der agtedes dels indtalt Erstatning for Driftstab i Tiden 18. Juni—31. August 1936, dels nedlagt Paastand om at erholde Sagsøgte kendt pligtig til at genopstille ovennævnte Udstillingsskab, til at anbringe Lysskiltet over Indgangen paa dets oprindelige Plads, til at anerkende Sagsøgerens Ret til Oliefarvning, Skiltning og Illumination paa Ejendommen i samme Omfang som før 18. Juni 1936 samt til straks at bringe Opgangen til Sagsøgerens Restauration i ordentlig og forsvarlig Stand. Ved Stævningens Fremlæggelse under Inkamination den 20. Oktober 1936 fremlagdes et Tillæg til Stævning af 19. s. M., hvori det hedder:

»I Tilslutning til det i Stævning af 24. s. M. anførte skal bemærkes, at Omsætningen i Restaurationen nu er nede paa et Beløb af ca. 40 Kr. pr. Dag, medens det er nødvendigt, for at faa Udgifterne dækket, at der er en Omsætning paa mindst 85 Kr. pr. Dag.

Sagsøgeren havde haabet, at Ombygningen vilde være afsluttet til 15. Oktober d. A. Det viser sig nu, at Ombygningen formentlig ikke vil være færdig før omkring Marts—April Maaned næste Aar. Endvidere har Sagsøgeren nu, for at holde Restaurationen gaaende, opbrugt den af ham opsparede kontante Kapital og ser sig derfor nødsaget til at lukke Restaurationen 1. November d. A.

Som Følge heraf forlanger Sagsøgeren nu fuld Erstatning for det lidte Tab.«

Sammesteds opgøres Sagsøgerens samlede Krav til 45.079 Kr. 92 Øre.

I et fremlagt Brev af 28. Oktober 1936 fra Højesteretssagfører Cohn til Højesteretssagfører Carstensen meddeler førstnævnte, at Plankeværket vil kunne fjernes i Løbet af næste Maaned.

Under Domsforhandlingen paastaar Sagsøgeren sig tilkendt hos Sagsøgte 47.044 Kr. 92 Øre, nemlig:

1. Erstatning for Tiden 18. Juni—31. August 1936	5.281 Kr. 00 Øre		
Sagsøgeren har herved anført, at i den tilsvarende Periode i 1935 oversteg Indtægten Udgiften med 2642 Kr., medens i Perioden for 1936 Udgiften oversteg Indtægten med 2639 Kr.			
2. Diverse Udlæg i ovennævnte Tidsrum i Anledning af Ombygningen	113 —	92 —	
3. Erstatning for Tiden 1. September—31. Oktober 1936	4.400 —	00 —	
4. Erstatning for Tiden 31. Oktober 1936 til Oktober Flyttedag 1937 (tidligste Opsigelsestermin for Sagsøgte Vedkommende)	6.000 —	00 —	
idet Sagsøgeren anslaa sin normale Nettofortjeneste pr. Aar til dette Beløb.			
5. Godtgørelse ifølge Lejekontraktens Bestemmelser om Lejemaalets Ophør i Tiden Oktober Flyttedag 1937—1942	30.000 —	00 —	
Sagsøgeren gør herved gældende, at denne Bod maa falde ikke blot i Tilfælde af Opsigelse fra Sagsøgte Side til Ophør før Udløb af 10 Aars Perioden, men ogsaa i et Tilfælde som her, hvor Sagsøgte ikke har opfyldt den ham ifølge Lejeforholdet paahvilende Forpligtelse til behørigt at holde det lejede, derunder Adgangsforholdene m. v., til Sagsøgerens Raadighed.			
6. Den ved Lejemaalets Ophævelse forudbetalte Husleje	1.250 —	00 —	

Ialt.. 47.044 Kr. 92 Øre

med Renter 5 pCt. p. a. af Post 6: 1250 Kr. fra 1. Januar 1936, af Posterne 1—2: 5394 Kr. 92 Øre fra Stævningsens ovennævnte Dato, den 24. September 1936, og af 40.400 Kr. fra Tillægsstævningsens ovennævnte Dato den 19. Oktober 1936.

Sagsøgte paastaar Frifindelse og 1) Fastsættelse af, at Sagsøgeren uberettiget har brudt Lejekontrakten ved ensidigt at fraflytte Lokalerne den 1. November 1936 og 2) Sagsøgeren tilpligtet at betale Lejen fra 1. November 1936 til 31. Oktober 1937 med 5000 Kr. Sagsøgte reserverer Erstatningskrav for Tiden 1. November 1937 til Kontraktens Ophørstermin Oktober Flyttedag 1942. Til Formindskelse af Sagsøgerens Ansvar vil de lejede Lokaler blive søgt udlejede til Oktober Flyttedag 1937. Udlejning vil næppe kunne ske for 5000 Kr. aarlig. Sagsøgte vil ikke under Sagen gøre gældende, at Sagsøgeren alene ved at lukke vilde være hjemfalden den ovennævnte trykte Bestemmelse i Lejekontrakten for det Tilfælde, at »Forretningen standses eller ikke holdes aaben«, idet denne Bestemmelse efter Sagsøgtes Sagførers Formening ikke er anvendelig paa Sagsøgerens Lejemaal.

Sagsøgeren paastaar Frifindelse i Henseende til Sagsøgtes Modpaastand.

Sagsøgte har forkyndt Retssagen for Grosserer Carl Jacobsen, der har givet Møde ved Sagfører. Som litis denunciatus er endvidere mødt ved Sagfører Grosserer Carl Jacobsens Entreprenør ved Ombygningen, Muremester C. Sigerslev. Dennes Sagfører har under Domsforhandlingen udtalt, at der paa selve Trappen kun har været arbejdet i ganske faa Dage.

Sagsøgeren har som Part forklaret, at han den 30. Juni 1936 paa Bankbog havde staaende 4588 Kr. 06 Øre, og at han da var gældfri. Den 23. Oktober 1936 maatte han for at subsistere laane 6000 Kr. I Februar 1937 har han fra sin nuværende Bopæl i mindre Omfang begyndt en Virksomhed med »Diner transportable«. — Paa et af de ovennævnte den 19. Juni 1936 paa Plankeværket anbragte Skilte stod Teksten: »Restaurationen ikke berørt af Ombygningen«. De fjernede Skilte blev atter opsat den 10. eller 11. Juli 1936. Sagsøgeren har lagt overordentlig Vægt paa det ovennævnte fjernede og ikke genanbragte Udstillingsskabs Reklameringsvevne. Sagsøgeren benægter Rigtigheden af en fra Sagsøgtes Side fremsat Paastand om, at Sagsøgeren efter Ombygningens Paabegyndelse skulde have handlet efter en lagt Plan om Lukning, idet Forretningen allerede forinden var i Tilbagegang. Han har forklaret, at han i September 1935 havde Forretningen lukket en halv Snes Dage, i hvilken Tid han lod alt det indvendige male. I Foraaret 1936 malede han hele Facaden. Dette vilde han selvfølgelig ikke have gjort, hvis han havde paatænkt en Lukning. I Oktober 1936 søgte han forgæves økonomisk Hjælp hos nogle Leverandører til at fortsætte. Han har ikke følt sig afgørende generet af Konkurrence fra Foretagender i Kvarteret, men erkender dog, at han i 1935 har søgt Lejededsættelse til 3000 Kr. hos Generalkonsul Christiansen, hvilket han begrundede med »Konkurrencen ved Siden af«. Christiansen spurgte ham ved den Lejlighed: »Gaar det maaske ikke saa godt,« hvortil Sagsøgeren svarede: »Nej det gør det ærlig talt ikke.« — Sagsøgeren erkender Rigtigheden af nogle Tal i en af statsautoriseret Revisor O. K. Petersen affattet Beretning af 16. December 1936, hvorefter Aarsomsætningen har andraget i 1934: 50.511 Kr. og i 1935: 43.990 Kr., mens Omsætningen for Tiden 1. Januar—31. Maj 1936 har udgjort kun 15.387 Kr. Til dette sidste Tal har Sagsøgeren dog for-

klaret dels, at Lockouten i 1936 gav noget Tab, dels at Omsætningen er størst om Sommeren. Virksomheden med Diner transportable udgjorde kun en ringe Del, muligvis kun ca. $\frac{1}{20}$ af Omsætningen. — Angaaende Forholdene under Ombygningen har Sagsøgeren forklaret, at der ikke til enhver Tid har været fri Adgang til Restaurationen, at der til Tider var et frygteligt Spektakel med Hamring, at Gulvet i hans Lokaler tildels blev hævet, fordi Jerndragere visse Steder pressesedes i Vejret, at Vinduerne ikke kunde lukkes op, idet der da vilde trænge Støv fra Ombygningen ind, at der i Køkkenet herskede en ligefrem Støvplage, idet Personalet klagede over at mærke Støv paa Læberne, og idet Hylder med Frugtgrød og andre Madvarer alle blev kridhvide. Det er Sagsøgerens Overbevisning, at hans Forretning er ødelagt af Ombygningen. Hans Publikum var et Middelstandspublikum.

En af Retten udmeldt Skønsmand, Restauratør Helge Christensen, »Den gamle Bræddehytte« finder det, ifølge sin Skønserklæring af 27. Februar 1937 i høj Grad sandsynligt, at Kronekøkkenets Vareindkøb i Maanederne forud for den 30. September 1936 — med Hensyn til hvilket Tidsrum Sagsøgerens Forretningsførelse er kritiseret fra Sagsøgtes Side — har været ca. 400 Kr. højere pr. Maaned end normalt, fordi Sagsøgeren for at stimulere Salget og holde paa Kunderne har været nødt til at servere særlig gode Retter og f. Eks. i Stedet for billige Forretter har sat dyrere Desserter paa Menuen. Under Domsforhandlingen har Skønsmanden afgivet Forklaring og herunder udtalt, at den foretagne Ombygning ikke har kunnet undgaa at skade Sagsøgerens Virksomhed, at Skønsmanden, der fra tidligere Tid havde bemærket det ovennævnte Udstillingsskab, anser dette for at have været af stor Betydning for Sagsøgeren, der ellers havde vanskeligt ved at faa Kunder op, og at man, efter Skønsmandens Formening, ikke kunde forlange, at Publikum skulde gaa igennem en Plankeværksindgang. Skønsmanden vilde i Sagsøgerens Sted have søgt en Ordning paa Grundlag af Kronekøkkenets midlertidige Lukning under Ombygningen plus en Erstatning derfor. Paa Anledning forklarede Skønsmanden, at 1935 og 1936 i det hele var daarlige Restaurationsaar.

Ifølge ovennævnte Revisorerklæring udgjorde Omsætningen i Tiden 1. Juni—31. Oktober 1936: 10.303 Kr.

Under Domsforhandlingen den 24. Maj 1937 er det oplyst, at Grosserer Carl Jacobsen endnu ikke havde aabnet Forretning i de af ham lejede Lokalteter.

Til Sagens Oplysning har Sagsøgeren fremlagt forskellige af ham i Tiden 18. Juni—November 1936 optagne Fotografier af Ombygningsarbejdet m. v., hvilke dog paa forskellig Maade er kritiserede og kommenterede af Sagsøgte, paa hvis Vegne ingen har været tilstede ved Optagelsen.

Sagsøgeren har derhos fremlagt 88 Blanketerklæringer fra Kunder under Ombygningen. Disse Erklæringer har Sagsøgte kritiseret navnlig ud fra de Betragtninger, at 16 Erklæringer er underskrevne af Personer, der ikke kan findes paa den anførte Adresse, og at Kundeerklæringerne er opnaaede paa Grundlag af et under Sagen fremlagt trykt Cirkulære

»Til Gæsternes velvillige Eftertanke og Omdømme«, hvilket hævdes utilbørligt og ensidigt at lægge Kunderne Svaret i Munden.

De ovennævnte Kunderklæringers Hovedindhold kan gengives ved, at navnlig følgende menes at have virket afskrækkende paa tilfældige Kunder med Hensyn til fremtidige Besøg og i det hele skadeligt til Nedsættelse af Besøget: Facadens uheldige Udseende, daarlige Reklameforhold, Mangel paa Udstilling, Plankeværket, de skjulte og uæstetiske Indgangsforhold, snavset og uordentlig Opgang, daarlig Trappebelysning, Støv, Snavs, Kalk, Haandværkernes Arbejde, Brædder og Rod paa Trappen, Støj fra Ombygningsarbejderne, voldsomme Stød i Restaurationens Gulv, for nogle Kunders Vedkommende Standsning som Følge af Jærnbjælkers Ophængning.

Der er af Grosserer Carl Jacobsens Sagsfører fremlagt Fotografier, bl. a. udvisende Sagsøgerens Reklamer foran Indgangen, derunder en a la carte Tavler 2 × 2 m.

Da Sagsøgte som indtagende en Udlejers Stilling har været pligtig at holde det udlejede, derunder de for en Etage-Restauration meget vigtige Indgangs- og Opgangsforhold, til Sagsøgerens uforstyrrede Raaden, vil Sagsøgte ikke, som principalt til Frifindelse hævdet, kunne henvise til, at Ombygningen er foretaget af Grosserer Carl Jacobsen. Den med denne indgaaede Overenskomst af 8. Juli 1936 findes dernæst ikke at indeholde noget Afkald paa Erstatning fra Sagsøgeren. Efter det under Sagen oplyste, derunder ogsaa Skønsmandens Udtalelser under Domsforhandlingen, maa det dernæst antages, at den skete Ombygning af Grosserer Carl Jacobsens Lokaler i sine Konsekvenser har gjort et saa betydeligt og skadeligt Indgreb i Sagsøgerens i de lejede Lokaler drevne Erhvervsvirksomhed, at Sagsøgte som Udlejer maa anses som havende misligholdt den med Sagsøgeren indgaaede Lejekontrakt og derved givet Sagsøgeren tilstrækkelig Føje til at træde tilbage fra Lejemaalet som sket.

Idet der som Følge af Sagsøgtes foranførte Misligholdelse findes at tilkomme Sagsøgeren en Erstatning, uden at der dog har foreligget en Situation, som ganske maa sidestilles med den, som ifølge Kontrakten udkræves som Betingelse for Erlæggelse af Boden paa 30.000 Kr., og idet Sagsøgerens i Betragtning kommende samlede Tab efter alt foreliggende skønnes at kunne ansættes med paaløbne Renter til 12.000 Kr., heri indbefattet Erstatning for forudbetalt Husleje, vil der — med Forkastelse af Sagsøgtes Paastande — være at give Sagsøgeren Dom herfor med Renter fra 1. November 1936.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren 2000 Kr.

T i r s d a g d e n 18. J a n u a r .

Nr. 160/1937. **Københavns Stenhuggerlaug** (Henriques)

m o d

Aktieselskabet De forenede Granitbrud
(Overretssagfører Aksel E. Larsen),

betræffende Betaling af Bod for Krænkelse af Stenhuggerlaugets Tilbudsregler.

Østre Landsrets Dom af 28. Juni 1937 (II Afd.): De Sagsøgte A/S De forenede Granitbrud bør for Tiltale af Sagsøgerne Københavns Stenhuggerlaug i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 700 Kr., der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Sagens Paadømmelse har ni Dommere deltaget.

Efter de otte Dommeres Mening ligger Sagen saaledes:

Den mellem Parterne indgaaede Procedureaftale findes at maatte forstaas saaledes, at der ved det den 18. Januar 1936 af Hovedentreprenøren akcepterede Tilbud sigtes til Indstævntes Tilbud paa 129.260 Kr. blot med eventuelle Ændringer i Materialmængden paa Grund af nye Tegninger. Ikke blot er, som i Dommen nævnt, Indstævntes Fremstilling overfor Stenhuggerlaugets Gruppeudvalg i dettes Kendelse gengivet paa denne Maade, men der maa efter Proceduren gaas ud fra, at der for Lauget og dettes Medlemmer ikke forelaa Oplysning om, at Indstævntes Tilbud foruden at nævne dette Tal henviste til visse Enhedspriser, saaledes at Akcept kunde finde Sted med Henvisning hertil, og der maa derfor gives Appellanten Medhold i, at Aftalen af 10. April 1935 sammenholdt med Licitationsreglernes Punkt 9 c berettigede Firmaet Møller & Handberg til at gaa ud fra, at Levering ikke vilde finde Sted for et lavere Vederlag, saaledes som sket.

Herefter mener de nævnte Dommere, at der foreligger en Krænkelse af de indgaaede Aftaler som konstateret ved Gruppeudvalgets Kendelse.

Een Dommer vil stadfæste Landsrettens Dom i Henhold til de i den anførte Grunde.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet saaledes, at Appellantens Paastand om, at Indstævnte skal betale Lauget 13.000 Kr. med Renter, tages til Følge.

I Sagsomkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten 1200 Kr.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aktieselskabet De forenede Granitbrud, bør til Appellanten, Københavns Stenhuggerlaug, betale 13.000 Kr. med Renter 5 pCt. aarlig fra 22. Oktober 1936 til Betaling sker.

I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 1200 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Firmaet Wright, Thomsen & Kier, der agtede at indgive Tilbud som Hovedentreprenører paa Arbejdet ved den nye Knippelsbro, der i 1934 udbødes ved Licitation, opfordrede i den Anledning forskellige Stenhuggerfirmaer til at give Firmaet Underentreprisetilbud paa Stenhuggerarbejdet til Broen.

Den 13. September 1934 indgik 4 Stenhuggerfirmaer, nemlig: De danske Granitbrud A/S v. Holm & Strøyberg, de Sagsøgte A/S De forenede Granitbrud, Hans og Jørgen Larsen samt Møller & Handbergs Stenhuggerier & Stenbrud A/S en Overenskomst, hvorefter de enedes om »følgende Fællesoptræden ved Indgivelse af Tilbud paa Granitarbejdet til den nye Knippelsbro:

1) Der paaføres Tilbudene følgende Forbehold vedrørende Prisstigninger:

Paa Grund af de for Tiden herskende usikre Forhold afgives alle Tilbud med Forbehold af Godtgørelse for enhver efter Tilbudets Afgivelse indtrædende Prisstigning for overenskomstmæssige Arbejdslønninger og Fragter.

2) Tilbudene skal være underkastet Københavns Stenhuggerlaugs nu gældende Licitationsregler (se under Tilbudsregler for Gruppe A § 9).

3) Der tillægges Tilbudene 6 pCt. af Tilbudssummen til Deling imellem de Deltagere i Aftalen, som ikke faar Arbejdet.

Endvidere skal Deltagerne være pligtige til senest den 12. Oktober at afgive skriftlig Meddelelse til Københavns Stenhuggerlaugs Anmeldelseskontor om Tilbudsprisen, og til hvilke Firmaer man har afgivet Tilbud. Hensigten hermed er at skaffe de Firmaer, som ikke faar Arbejdet, hel eller delvis Dækning for de Udgifter, der er forbundne med Beregningen af Arbejdet, samt at skabe sunderे Konkurrenceforhold for Stenbruddene paa Bornholm.«

I de Licitationsregler, der henvises til i Overenskomsten, hedder det bl. a.:

»a) Naar Medlemmer ved offentlig udbudt Licitation har indgivet Tilbud paa et Stenhuggerarbejde, maa der ikke indgives nye Tilbud paa samme Arbejde, medmindre Licitanten (Køberen) har kasseret Licitationen.

Er der ikke sket Forandringer i Tegninger, Beskrivelse eller Betingelser eller af Materiale eller Bearbejdning, der berettiger Tillæg til eller Fradrag fra den tidligere Tilbudssum, skal Tilbudssummen være den samme som ved tidligere Licitationer. Eventuelle Forøgelse eller Reduktioner skal være beregnet paa samme Maade som det oprindelige Tilbud, medmindre senere indtraadte Prisfald kan bevises — — —

b) Naar der er afgivet Tilbud ved en bunden Licitation maa der ikke efter Licitationens Afholdelse afgives Tilbud af nogen Art af andre end den eller de lavestbydende med mindre den afholdte Licitation er kasseret af Bygherre eller Arkitekt (Licitanten), jvnf. Punkt a).

Kasserer Licitanten den afholdte Licitation og indbyder til ny Licitation angaaende samme Arbejde skal Tilbudssummen, henholdsvis Tilbudssummerne, ved denne nye Licitation være uforandret den (de) samme som ved den forud afholdte, med mindre der er foretaget Ændringer i Leverancens Art eller Mængde, eller der er foretaget saadanne Ændringer i Tegninger, Beskrivelse og Betingelser eller i Materiale og Bearbejdning, at disse berettiger til et Fradrag eller et Tillæg, eller forsaavidt senere indtraadt Prifald henholdsvis Prisstigning kan bevises.

Eventuelle Forøgelse eller Reduktioner skal være beregnet paa samme Maade som i det oprindelige Tilbud for Hovedleverancen anvendt. — — —

c) Efter at en Hovedentreprenør, der efter Opfordring har modtaget Stenhuggertilbud, har afgivet sit Tilbud ved Licitation — aaben eller bunden — maa der ikke afgives nye Stenhuggertilbud paa den omhandlede Leverance hverken til Hovedentreprenør eller til andre, der er interesserede i det foreliggende Foretagende, men skal den hvis Tilbud Hovedentreprenøren har benyttet være berettiget til at levere Arbejdet, og maa saafremt Licitationen ikke er kasseret, ingen — opfordret eller uopfordret — senere indlede Forhandlinger om eventuelt at give Tilbud eller overtage Leverancen, medmindre den førstberettigede af en eller anden Grund afstaar fra sin Ret.

I Tilfælde, hvor Bygherren lader en saadan Hovedentreprise Licitation gaa om, er de samme Betingelser som nævnt henholdsvis under Punkterne a og b, gældende.

d) Et Arbejde der har været udbudt i Licitation — aaben eller bunden — maa ikke efter Licitationen overtages efter Regning af andre end den ved Licitationen lavestbydende.

e) De nye Bydende skal være pligtige til altid, hvor en Licitation gaar om, eller hvor man gennem Anmeldelseskontoret erfarer, at der tidligere har været indfordret Tilbud, at sætte sig i Forbindelse med de tidligere Tilbudsgivende. — — —

k) Den eller de Tilbudsgivende, der i Overensstemmelse med Reglerne er traadt i Forhandling med Licitanten, maa ikke, medmindre der foreligger saadanne Ændringer som i Punkterne a & b angivet, sænke Kontraktsummen under den ved Licitationen afgivne Pris. — — —

o) Medlemmerne er enige om i Tilfælde hvor Bygherre eller Arkitekt fordrer utilbørlig Specifikation af Tilbudet, saasom Angivelse af Pris paa Raastenen, Arbejds løn, Værktøj, Administration & Avance, at nægte at give de forlangte Oplysninger.«

I Tilbudsreglernes § 14 bestemmes det, at en Overtrædelse af de foranstaaende Regler medfører Bødestraf — deri eventuelt indbefattet Erstatning — hvis Størrelse bestemmes af Gruppeudvalget.

Licitationen, der afholdtes den 15. Oktober 1934, resulterede i, at Firmaet Wright, Thomsen & Kier fik Arbejdet som Hovedentreprenører.

Af de 4 ovennævnte Firmaer havde de 3 indgivet følgende Tilbud:

Møller & Handberg	119.362 Kr.
De Sagsøgte	129.260 —
Hans og Jørgen Larsen	131.908 —

Wright, Thomsen & Kier, der havde benyttet Møller & Handbergs Tilbud, indledede Forhandlinger med dette Firma om de nærmere Betingelser for Arbejdets Overdragelse, først paa Grundlag af de oprindelige Tegninger af 1934 og senere paa Grundlag af ændrede Tegninger i 1935. Under disse Forhandlinger forsøgte Wright, Thomsen & Kier, efter hvad Sagsøgerne har anført, at trykke Tilbudsprisen og krævede nøjere Specifikation af Tilbudet, end Møller & Handberg vilde gaa med til.

Den 10. April 1935 afholdtes der et Møde, hvortil de 4 ovennævnte Firmaer var indkaldt. 3 af dem, nemlig De danske Granitbrud, de Sagsøgte og Møller & Handberg var repræsenterede paa Mødet og indgik følgende Overenskomst:

»I Fortsættelse af Overenskomst af 13. September 1934 vedr. Leveringen af Granitarbejdet til Knippelsbro bekræfter underskrevne Firmaer at være enige om og overfor hinanden pligtige til ikke — hverken direkte eller indirekte — at støtte Udførelsen eller Leveringen af dette Arbejde, saafremt det overdrages andre — helt eller delvis — end det af de fire Firmaer, som var billigst ved Licitationen.

Meningen hermed er at imødegaa den unfaire Fremgangsmaade, som praktiseres af visse Hovedentreprenører, først at gøre Brug af Fagets Erfaring og Beregningsarbejde ved at indhente Tilbud og benytte det til sine Beregninger og dernæst forsøge at unddrage den af Tilbudsgiverne, der var billigst, Arbejdet ved at sjakre med det bagefter.«

Samme Dag tiltraadte Hans og Jørgen Larsen Overenskomsten, men med følgende Forbehold:

»Med Forbehold af, at saafremt Hovedentreprenøren Wright, Thomsen & Kier ønsker at akceptere Firmaet Hans og Jørgen Larsens Tilbud paa Kr. 131.908,— er Firmaet berettiget til at overtage Arbejdet.«

Efter Firmaets Underskrift tilføjede dette følgende Passus:

»Den samme Berettigelse har de øvrige Medunderskrivere for de af dem afgivne Tilbud, alt i Henhold til Stenhuggerlaugets Tilbudsregler § 9.«

Disse Tilføjelser maa antages tiltraadt af de andre 3 Firmaer.

Færdig fra Trykkeriet den 2. Februar 1938.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 81

Tirsdag den 18. Januar.

De Sagsøgte havde — som det maa antages den 13. eller 14. September — sendt Wright, Thomsen & Kier et den 12. September 1934 dateret Tilbud, hvori det bl. a. hedder:

»I Henhold til Tegninger og Beskrivelse tilbyder vi herved at levere Granitarbejdet til »Ny Knippelsbro« efter vedlagte Specifikation for Kr. 129.260.« I Tilbudet toges Forbehold for Prisstigning for Arbejds-lønninger og Fragter.

I en den 18. September 1934 dateret, af Wright, Thomsen & Kier — som det maa antages — den 20. s. M. modtaget Specifikation var Priserne for det leverede Arbejde nærmere beregnet efter Enhedspriser, for Størstedelen af Materialet pr. Kvadrat Meter.

I Skrivelse af 23. December 1935 forespurgte Wright, Thomsen & Kier de Sagsøgte, »om det den 14. September 1934 afgivne Tilbud paa Granitarbejde til Knippelsbro stadig er gældende, saaledes at Entreprisen kan overtages paa de for dette Tilbud gældende Enhedspriser.«

Herpaa svarede de Sagsøgte den 24. December bekræftende, dog med et Forbehold angaaende Prisforhøjelser.

Herefter akcepterede Wright, Thomsen & Kier de Sagsøgte's Tilbud, og bekræftede Akcepten i et Brev af 18. Januar 1936, hvori det bl. a. hedder, at Leverancen sker paa Grundlag af de for Arbejdet gældende Tegninger og Betingelser, og at Betalinger sker i Henhold til de afgivne Enhedspriser, som dækker alle de Ydelser, der er nødvendige for Leverancens konditionsmæssige Effektivering.

I Skrivelse af 11. Marts 1936 fremførte Møller & Handberg til »Stenhuggerlaugets Udvalg for Gruppe A« Klage over de Sagsøgte for Overtrædelse af Laugets Tilbudsregler i Sagen vedrørende Granitarbejdet til Knippelsbro. Det fremgaar af Skrivelsen, at Klagernes Forhandlinger med Wright, Thomsen & Kier endte med, at Firmaet afslog at udfylde en »Tilbudsliste«, da de fandt, det var en utilbørlig Specifikation, som det var forbudt at give i Henhold til Tilbudsreglerne § 9 Ltr. O. Firmaet hævder i Skrivelsen, at deres Tilbud har været Genstand for Pristryk og Sjakren efter Licitationen fra Hovedentreprenørens Side, og at de Sagsøgte ved under de foreliggende Forhold at indlade sig i Forhandlinger om Arbejdet og overtage dette, alle Aftaler, Henstillinger og Advarsler til Trods, har gjort Brud paa Tilbudsreglernes § 9.

I Skrivelse af 21. Marts 1936 svarede de Sagsøgte paa Klagen, som de hævdede var uberettiget.

Den 28. Marts og 20. Maj 1936 blev Sagen behandlet paa Møder i Gruppeudvalget, bestaaende af Formanden P. H. Mohr og Udvalgsmedlemmerne P. I. Jensen og Bernh. Groge. Paa disse Møder var Klagerne repræsenterede af Vald. Handberg og de Sagsøgte af H. E. C. Madsen.

Under Sagen hævdede Klagerne, at det i Overenskomsten af 10. April 1935 tagne Forbehold maatte være uden praktisk Betydning, saafremt det loyalt overholdtes, idet det maatte ligge udenfor al Sandsynligheds Grænser, at en Entreprenør unødvendigt skulde gaa hen og betale 10.000 Kr. mere for en Leverance, end den Sum, han har baseret sit eget Hovedentreprisetilbud paa. Klagerne hævdede, at det var en Kendsgerning, at de Sagsøgte havde faaet Arbejdet overdraget i Henhold til Enhedspriser og ikke efter den oprindelige samlede Tilbudssum, og bestred, at de Sagsøgte, naar Arbejdet skulde vederlægges paa denne Maade, vilde faa den af dem oprindelig tilbudte Pris. Klagerne paastod derhos, at naar de Sagsøgte uden nærmere Forhandling med dem overtog Leverancen, saa betegnede dette et eklatant Brud paa saavel de indgaaede Overenskomster, som ogsaa paa de ethvert Medlem af Fagets Organisationer paahvilende kollegiale Forpligtelser.

De Sagsøgte hævdede, at de efter det den 10. April 1935 tagne Forbehold havde været berettigede til at overtage Arbejdet, naar de som sket modtog en blank Akcept paa deres oprindelige »Tilbud, stort Kr. 129.260, en Pris der selvfølgelig skal reguleres op eller ned, henholdsvis for Merydelse eller Mindreydelse, der maatte indtræde under Arbejdets Gang.«

Efter at Gruppeudvalget forgæves havde forsøgt at faa Sagen forligt, optog det den 6. Juni 1936 Sagen til Kendelse, der afsagdes den 5. August 1936, og hvorved det »som Bod og som Erstatning til Skadelidte A/S Møller & Handberg for — — — Brud paa de i Anledning af Licitationen over Stenhuggerarbejdet til »Den nye Knippelsbro« frivillig indgaaede Overenskomster samt for Brud paa kollegiale Pligter« paa lagdes de Sagsøgte at betale 13.000 Kr., som skulde indbetales til Stenhuggerlauget inden 30 Dage fra Kendelsens Dato.

Af Kendelsens Begrundelse fremhæves følgende:

»Gruppeudvalget skal — — — udtale, at det af de mellem Parterne truffne Overenskomster klart fremgaar, at disse er afsluttede for det første for at forhindre enhver Sjakring med og unfair Behandling af Tilbudene, ligegyldig hvad enten denne udvises af Hovedentreprenøren eller af en af de Overenskomstdeltagende, og ligegyldig om denne Sjakring og unfair Behandling resulterer i en lavere Leveringssum eller i andre Klausuler af mere eller mindre hemmelig Art, og for det andet fremgaar det lige saa klart, at kun under Forudsætning af, at en Akcept, som den der foreligger i denne Sag, er sket uden nogen som helst forudgaaende Forhandling, og under den i Overenskomstens Tillægsklausul forudsatte Betingelse nemlig denne, at Betalingen ydes ubeskaaret efter den oprindelig afgivne Tilbudssum, har en anden end den billigste Deltager Adgang til at overtage Arbejdet. For det tredje udtales det i Tillægsoverenskomsten tydeligt, at Formaalet er dette at beskytte den ved Licitationen billigste Tilbudsgivende Deltager i Afslutningen af

Overenskomsten, samt endvidere at skabe sundere Konkurrenceforhold indenfor Faget. — — — — —

Gruppenudvalget skønner derefter, baseret paa vor mangeaarige Erfaring indenfor Forretningslivet, saaledes som dette har artet sig gennem vor mangeaarige Udøvelse af vort Erhverv, at det maa anses for ganske utænkeligt og stridende mod al Sandsynlighed, at en Hoved-entreprenør, der indfordrer Tilbud fra Stenhuggermestre til Brug for sit eget Hovedentreprisetilbud, og som derefter ved Udarbejdelsen af dette benytter det til ham indkomne billigste Tilbud, hvorefter han faar Arbejdet overdraget i Henhold til dette, uden forudgaaende Forhandlinger eller nærmere Aftaler, saaledes som under nærværende Sag paastaet, skulde acceptere et Tilbud ca. 10.000 Kr. dyrere end det, hvorpaa han har baseret sit eget Hovedentreprisetilbud.

Tagende alle Forhold i Betragtning skal Gruppenudvalget baseret paa vort bedste Skøn udtale, at Indklagede A/S De forenede Granitbrud, Sandstensbrud og Stenhuggerier, Rønne, ved at overtage Leverancen til »Den nye Knippelsbro«, saaledes som sket er, — en Optræden der just ikke kan paastaaes værende i højere Grad medvirkende til Befordringen af sundere Konkurrenceforhold, saaledes som i Overenskomsten forudsat — har begaaet Brud paa de i Anledning af Licitationen over dette Arbejde indgaaede Overenskomster, og ikke mindst har begaaet Brud paa de Firmaet, som Medlem af saavel Stenhuggerlauget, København, som Medlem af Arbejdsgiverforeningen for Den bornholmske Granit- & Sandstensindustri, paahvilende kollegiale Pligter.«

De Sagsøgte nægtede at efterkomme Kendelsen og udmeldte sig af Lauget. I den Anledning tilskrev Laugets Formand dem den 12. August 1936, »at Beløbet selvfølgelig vil blive søgt inddrevet ad retslig Vej, idet vi tilføjer, at intet skal glæde Udvalgets Medlemmer mere end dette, at Deres Firma ved den nu efter Deres Ønske paafølgende Rets-sag, skulde vise sig istand til at bevise de under Spørgsmaalets Behandling fra Firmaets Side fremsatte Paastande.

Under nærværende Sag paastaar nu Sagsøgerne Københavns Stenhuggerlaug de Sagsøgte A/S De forenede Granitbrud tilpligtede at betale 13.000 Kr. med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra Stævningens Dato, den 22. Oktober 1936.

De Sagsøgte paastaar Friindelse.

Forinden Domsforhandlingen har Parterne indgaaet følgende »Procedureaftale«:

»Parterne er enige om ikke at procedere Spørgsmaalet om Voldgiftskendelsens formelle Gyldighed, hvilket er at forstaa saaledes, at Sagsøgeren afstaar fra at paaberaabe sig Kendelsen under Forudsætning af, at Sagsøgte paatager sig Bevisbyrden for dens materielle Urigtighed.

Dette forstaas saaledes, at hvis Sagsøgte fører et efter Rettens Skøn tilstrækkeligt Bevis for

at der ved Wright, Thomsen og Kiers Akcept af 18. Jan. 1936 blankt er akcepteret Sagsøgtes Tilbud uden anden Ændring end den,

der følger af den p. Gr. af nye Tegninger leverede ændrede Materialmængde,

at der ikke er ført Forhandlinger mellem Sagsøgte og Wright, Thomsen og Kier forinden Akceptens Afgivelse,

samt at der ikke under nogen Form er ydet Wright, Thomsen og Kier eller hos disse ansatte Personer økonomisk eller anden Fordel til Udligning af det Beløb, hvormed Sagsøgtes Tilbuds absolutte Sum oversteg Møller & Handbergs vil de Sagsøgte være at frifinde.

Føres dette Bevis ikke, vil de Sagsøgte være at tilpligte at betale de 13.000 Kr., idet det bemærkes, at Beløbets Størrelse ikke skal diskuteres under Sagen.«

Under Domsforhandlingen er der afgivet Forklaringer af det sagsøgte Selskabs Direktør Harald Esbern Christian Madsen, Ingeniør hos Firmaet Wright, Thomsen & Kier Aksel Valdemar Efsen og Oldermannen for Stenhuggerlauget Peter Henrik Mohr.

Lauget og de Sagsøgte samt Dr. Efsen har derhos foretaget eller ladet foretage Opmaalinger og Kontrolberegninger til Konstatning af, hvilken samlet Pris de i Tilbudet af September 1934 afgivne Enhedspriser vil føre til henholdsvis paa Grundlag af det i 1934 foreliggende og det i 1935 endelig fastslaaede Broprojekt.

Ved de afgivne Forklaringer og det iøvrigt oplyste maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at der ikke har været ført Forhandlinger mellem de Sagsøgte og Hovedentreprenørerne forinden disse accepterede de Sagsøgtes Tilbud, og at Forskellen mellem de Sagsøgtes og Møller & Handbergs Tilbud ikke er søgt udlignet paa den i Procedureaftalens sidste Punkt angivne Maade.

Det maa derhos anses godtgjort, at de Sagsøgte, da de indgav deres Tilbud, ikke foretog nogen nøjagtig Beregning paa Grundlag af de da foreliggende Tegninger og Beskrivelser, men fik deres Oplysninger om Mængden af det Materiale, der skulde leveres, fra en Tredjemands Side, og at det ved Dr. Efsens Gennemgang af Tilbudet paa Grundlag af Specifikationen over Enhedspriserne viste sig, at disse vilde medføre et samlet Vederlag af 121.000 Kr., et Tal, der kun i ringe Grad — nemlig med ca. 1450 Kr. — forrykkes i nedadgaaende Retning ved de i 1935 skete Ændringer.

Det hævdes nu fra Sagsøgernes Side, at de Sagsøgte ikke har været berettigede til at fravige den i 1934 afgivne Tilbudssum mere, end hvad Ændringer i Arbejdets Omfang og Prisstigninger medfører, hvilket — idet Prisstigningen paa Arbejdsløn m. m. udgør ca. 3500 Kr. — vilde medføre en Stigning i Tilbudssummen paa ca. 2000 Kr.

De Sagsøgte hævder derimod, at de har været berettigede til at beregne deres Vederlag paa Grundlag af de af dem opgivne Enhedspriser og i Forhold til den Materialmængde, der faktisk leveres.

Naar Wright, Thomsen & Kier endte med at acceptere de Sagsøgtes Tilbud i Stedet for Møller & Handbergs, maa det antages netop at skyldes, at de Sagsøgtes nøjere specificerede Tilbud tillod en sikrere Beregning af det samlede Vederlag, end Møller & Handbergs Tilbud. Naar Oldermannen under sin Vidneforklaring har hævdet, at de Sagsøgtes Specifikation stred mod Tilbudsreglerne, bemærkes, at denne

Paastand ikke finder Støtte i Tilbudsreglernes Indhold eller det Retten iøvrigt forelagte Materiale, og at navnlig Licitationsreglernes Litr. O ikke indeholder noget Forbud mod at opgive Enhedspriser. Naar et Tilbud saaledes som de Sagsøgte i nærværende Sag henviser til og ledsages af en Specifikation med Angivelse af Enhedspriser maa det være en for begge Parter ganske klar Forudsætning, at Betalingen skal erlægges paa Basis af disse Priser, saaledes at den samlede i Tilbudet angivne Sum kun er et Udgangspunkt, der kan ændres, fordi det — enten ved Ændringer i Planen for Arbejdet eller ved Fejl i Beregningsgrundlaget — viser sig, at der bliver leveret mere eller mindre Materiale, end i Tilbudet forudsat.

Wright, Thomsen & Kier maatte derfor overfor de Sagsøgte paa et hvilket som helst Tidspunkt inden den endelige Afregning kunne forlange Betalingen reguleret efter de opgivne Enhedspriser.

Hvad dernæst de Sagsøgte Forhold overfor de øvrige Deltagere i Overenskomsterne angaar, er det klart — som ogsaa i Voldgiftskendelsen forudsat — at de Sagsøgte efter det i Overenskomsten af 10. April 1935 tagne Forbehold var berettigede til at overtage Arbejdet for det af dem afgivne Tilbud. Det er dette, de Sagsøgte har gjort, og de ses ikke herved at have overtraadt hverken Overenskomsterne eller Laugets Tilbudsregler. Det kan i saa Henseende endvidere bemærkes, at det maa have Formodningen imod sig, at det oftnævnte Forbehold som af Sagsøgerne hævdet skulde fortolkes saaledes, at det kommer til at savne praktisk Betydning, idet det tværtimod er nærliggende at forstaa det saaledes, at det skal staa en Overenskomstdeltager frit for at overtage Arbejdet, naar Hovedentreprenøren vil antage hans Tilbud, fordi dette efter sit eget nærmere angivne Indhold i Virkeligheden er billigere end et tilsyneladende lavere Tilbud — eller dog som her tillader en sikrere Beregning af Vederlaget. Det her indtrufne Tilfælde — at Materiale-mængden bliver ringere end antaget paa Grund af en urigtig Forudsætning fra Tilbudsgiverens Side findes ogsaa at omfattes af eller dog ganske at maatte sidestilles med de ovenfor citerede Ord i Licitationsreglerne »Forandringer i Tegninger, Beskrivelse eller Betingelser eller af Materiale eller Bearbejdning, der berettiger Tillæg til eller Fradrag fra den tidligere Tilbudssum.«

Herefter findes de Sagsøgte at have ført det i Procedureaftalen nævnte Bevis, og de vil følgelig være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at betale de Sagsøgte med 700 Kr.

Onsdag den 19. Januar.

Nr. 80/1937. »Indre Missions Privatskole i Rødding«s Konkursbo (Landsretssagfører H. R. Bröcker)

m o d

Boelsmand K. N. Stampe, Gaardejer J. K. Pedersen m. fl.
(Hartvig Jacobsen),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Forpligtelse til at deltage i Skolens Underskud.

Vestre Landsrets Dom af 16. Februar 1937 (II Afd.): De Sagsøgte, Boelsmand K. N. Stampe, Gaardejer J. K. Pedersen, Arbejdsmand J. Jensen, Detailhandler N. Berthelsen, Missionær P. Johansen, Pastor O. Madsen, Murer J. Laursen, Rejsepost A. Thomsen, Aldersrentenyder S. A. Nielsen, Tækkemand A. Nielsen, Gaardejer P. O. Sigh, Boelsmand J. Handberg, Vognmand J. P. Jensen, Gaardejer K. O. Sigh, Fabrikant C. Riis, Teglværksejer K. Pedersen, Gaardejer M. Jacobsen, P. C. Sørensens Enke, Ane Sørensen, Gaardejer Laust Iversens Enke, Gaardejer J. Stampe, Gaardejer M. Jensen, Skomagermester J. Johannesen og Forpagter P. B. Toft samt »Inger Andersens Legat«, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Indre Missions Privatskole, Rødding, i denne Sag fri at være. I Forhold til de Sagsøgte Gaardejer Iversens Enke, Gaardejer J. Stampe, Detailhandler N. Berthelsen, Gaardejer M. Jensen, Murer J. Laursen og Forpagter P. B. Toft ophæves Sagens Omkostninger. Til de øvrige Sagsøgte betaler Sagsøgerne i Sagsomkostninger 1100 Kr. og til Gaardejer J. K. Sørensen og Fru A. Kronborg, i Sagsomkostninger 50 Kr. til hver. De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ti Dommere deltaget.

Det bemærkes, at der den 11. Marts 1937 blev afholdt 2. Auktion over Skoleejendommen, der da — uden Inventar og idet Kreditforeningsgælden, incl. Omkostninger, var opgjort til lidt over 10.000 Kr. — blev udlagt til Skomagermester Johannesen og Gaardejer Jens Pedersen for det af dem paa 1. Auktion givne Bud 12.061 Kr. Endvidere bemærkes, at det »Indre Missions Privatskole i Rødding« tilhørende Bo den 15. s. M. efter Bestyrelsens Begæring er taget under Konkursbehandling af Skifteretten for Skive Købstad m. v., hvorefter Konkursboet er indtraadt som Appellant.

Efter Sagens Indankning har Bestyrelsen for »Inger Andersens Legat« afgivet Erklæring om, at den i Likvidationsstatus opførte Gæld af 10.000 Kr. til Legatet ikke gøres gældende mod Skoleselskabet eller nogen af dets Medlemmer. Den i Adcitations-sagen for Landsretten nedlagte Paastand overfor Legatbestyrel-

sen og de øvrige adciterede er herefter ikke gentaget for Højesteret.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke findes at kunne føre til andet Resultat, vil Dommen, forsaavidt den er paaanket, efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 600 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, »Indre Missions Privatskole i Rødding«s Konkursbo til de Indstævnte, Boelsmand K. N. Stampe, Gaardejer J. K. Pedersen, Arbejdsmand J. Jensen, Detailhandler N. A. Berthelsen, Missionær P. Johansen, Pastor O. Madsen, Murer J. Laursen, Rejsepost A. Thomsen, Aldersrentenyder S. A. Nielsen, Tækkemand A. Nielsen, Gaardejer P. O. Sigh, Boelsmand J. Handberg, Vognmand J. P. Jensen, Gaardejer K. O. Sigh, Fabrikant C. Riis, Teglværksejer K. Pedersen, Gaardejer M. Jacobsen, P. C. Sørensens Enke Ane Sørensen, Gaardejer Laust Iversens Enke, Gaardejer J. Stampe, Gaardejer M. Jensen, Skomagermester J. Johannesen og Forpagter P. Toft, 600 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 13. Januar 1918 oprettede Enke Inger Andersen, Rødding, et saakaldt »Gavebrev«, hvori det bl. a. hedder:

»Det er mit, Enke af Rødding Inger Andersen f. Olesens, Ønske at være med til at virke til Guds Riges Fremme i Rødding Sogn, og til det Øjemed bestemmer jeg herved som følger:

1.

Jeg nedsætter herved en Bestyrelse, bestaaende af: — — — til at drage Omsorg for, at dette Formaal fremmes saaledes, som det er dem bekendt, at det er mit Ønske.

Dersom i min Levetid en eller flere af disse maatte afgaa, forbeholder jeg mig selv at supplere Bestyrelsen, der stedse skal bestaa af 5 — fem — Personer. Efter min Død supplerer Bestyrelsen sig selv saaledes, at den fremdeles kan bestaa af 5 — — —

For at Bestyrelsens Beslutning skal være gyldig skal mindst 3 — tre — af Bestyrelsens Medlemmer være enige om den.

Bestyrelsen skal anskaffe en Protokol til Indførelse af de vigtigste Beslutninger og af Regnskabet.

2.

Til denne Bestyrelse overdrager jeg herved den mig — — — tilhørende af mig beboede Husejendom i Rødning By — — —

Overtagelsen sker straks, men jeg forbeholder mig for min Levetid den fulde Brug af Ejendommen med Bygninger og Tilbehør som hidtil — — —

3.

Naar jeg er afgaaet ved Døden, erholder Bestyrelsen fuld og fri Dispositionsret over Ejendommen paa den Maade, som den anser mest hensigtsmæssig, til Guds Riges Fremme i Sognet.

Som Følge heraf kan Bestyrelsen frit bestemme, om Ejendommen skal bibeholdes til den Anvendelse, som de anser mest formaalstjenlig, eller om den skal sælges, og Salgssummen eller dennes Renter anvendes hertil. — — —«

Efter at Inger Andersen den 15. Marts 1920 var afgaaet ved Døden, blev hendes Ejendom af den ved Gavebrevet indsatte Bestyrelse først udlejet og senere i Maj 1921 solgt, og Bestyrelsen disponerede herefter over en Kapital paa 10.000 Kr. Den 2. September s. A. holdt ifølge Forhandlingsprotokollen Bestyrelsens Møde angaaende Tilskud til Opretelse af en Indre Missions Privatskole i Rødning. Meningerne var noget delte angaaende Summens Størrelse. Mads Jepsen og Laust Iversen stemte for 7000 Kr. Stampe og Kr. Larsen og Anders Kr. Jakobsen stemte for den hele Sum, som rentefri Laan.« I Henhold til denne Beslutning af Bestyrelsens Flertal enedes 60—70 Beboere i Rødning og Omegn om at søge oprettet en saadan Skole, og paa et Møde den 16. September 1921 valgtes et Udvalg »til Arbejdet med Rødning Friskoles Opførelse samt Antagelse af Lærer«. Der blev derefter købt Byggegrund og opført en Skolebygning med Lærerbolig, der indviedes den 16. Juni 1922, samt antaget en Lærer, og paa en den 14. September 1922 afholdt »Generalforsamling« vedtoges der Love, hvorhos der valgtes Bestyrelse og Revisorer. I Forvejen havde der paa en Liste til »Aktietegning« indtegnet sig ca. 40 »Aktionærer« med ca. 80 »Aktier« a 20 Kr. aarligt i 5 Aar, og paa samme Liste var der indtegnet ca. 60 Børn. I Lovene hedder det bl. a.:

»§ 1.

Skolen skal altid ledes i kristelig Aand nærmere bestemt indremissionsk Retning — — —

§ 2.

De ved Indbydelsen til Aktietegning tegnede aarlige Beløb opkræves kvartaarlig, første Gang i Juli 1922.

§ 3.

Skolens Ledelse og økonomiske Forhold overvaages og styres af en Bestyrelse, der altid skal være Mellemed mellem Forældrene og

Læreren, ligesom denne Bestyrelse antager og afskediger Læreren, dette sidste dog kun efter Samraad med Interessenterne.

§ 4.

Bestyrelsen bestaar af 5 Medlemmer. — — —

§ 7.

Skolens Bestyrelse bemyndiges til, om det maatte være nødvendigt, at optage et Kreditforeningslaan til Dækning af Udgifterne ved Skolens Opførelse, for hvilken Gæld Interessenterne til enhver Tid hæfter solidarisk, een for alle og alle for en. Det samme gælder ved eventuel senere Optagelse af Laan paa Grund af Skolens Udvidelse.

§ 8.

De af Enke Inger Andersen til Guds Riges Fremme i Rødning skænkede 10.000 Kr., som efter Tilladelse af disse Penges Bestyrelse er anvendt til Skolebygningens Opførelse, indestaar rentefrit som Laan næstefter Kreditforeningslaanet i Skolebygningen og Skolens hele Grund og skulle ved Skolens eventuelle Ophævelse tilbagebetales i det Omfang, Ejendommen maatte kunne dække det.

§ 9.

Bestyrelsen aflægger Regnskab for det forløbne Regnskabsaar, der gaar fra 1. Juni til 31. Maj, for Generalforsamlingen, der ordinært træder sammen hvert Aars Halvdel af September Maaned, ved hvilken Lejlighed Generalforsamlingen ud af sin Midte vælger to Revisorer.

— — —

§ 12.

Disse Love skulle forelægges til fornyet Vedtagelse eller mulig Ændring efter 5 Aars Forløb, regnet fra den Dag, Skolen tages i Brug.

§ 13.

Et eventuelt aarligt Underskud opkræves procentvis efter de tegnede Aktier hos de Interessenter, der har skolesøgende Børn.

§ 14.

For de øvrige Interessenter vil Deltagelsen i Dækningen af et saadant Underskud ved Tilskud til det af dem een Gang tegnede Aktiebeløb være en frivillig Sag. — — —«

Overensstemmende med Lovenes § 7 optog man et 4 pCt. Kreditforeningslaan paa 10.600 Kr., der sammen med de fra Inger Andersen hidrørende 10.000 Kr. anvendtes til Dækning af Udgifterne ved Skolebygningens Opførelse, Anskaffelse af Inventar m. v. Da disse Midler ikke slog til, besluttede Bestyrelsen den 20. November 1922 yderligere at optage et Laan paa 4000 Kr. i Rødning Sparekasse »at forrente og amortisere efter Overenskomst med Sparekassen, idet man henholdt sig til § 13 i Skolens Love«. Senere optoges der yderligere Laan herunder i 1923 et Laan paa 5000 Kr. i Skive Sparekasse og i 1925 hos

Boelsmand A. C. Jacobsen et Laan paa 1000 Kr., der skulde forrentes indtil Jacobsens Død, der indtraf i 1928, men ikke tilbagebetales. Skolens Gæld, der pr. 1. Juni 1922 udgjorde ca. 23.000 Kr., var ifølge Regnskabet paa Regnskabsaaret 1926/27 ved Udløbet af forommeldte 5 Aars Periode den 1. Juni 1927 vokset til godt 29.000 Kr.

Heimod Slutningen af 5 Aars Perioden i Januar 1927 foretog man »Aktietegning« for en ny 5 Aars Periode, men da Tegningen ikke forløb tilfredsstillende, vedtog man paa en Generalforsamling den 1. Februar 1927 at overdrage »Bestyrelsen at forsøge at samle en Del flere Aktier eller paa anden Maade skaffe fornøden Driftskapital«, ligesom man enedes om at afholde en Basar til Fordel for Skolens Drift. Paa et Bestyrelsesmøde den 24. s. M. vedtog man at laane 600 Kr. paa en Veksel i Salling Bank indtil »Statstilskudet kommer«, ligesom man enedes om at opsigse Læreren til 1. Juni »dersom Skolen eventuel skal standses paa Grund af for ringe Tilslutning til Aktietegning«; endelig vedtog man at indbyde til Generalforsamling den 1. Marts 1927 med Dagsorden: »Skolens event. Opløsning eller Fortsættelse«. Den 27. Februar afgav Bestyrelsen for Inger Andersens Legat paa Anmodning saalydende Erklæring til Skolens Bestyrelse: »Undertegnede Bestyrelse for de af Enke Inger Andersen skænkede Penge til Indre Missions Skole i Rødning erklærer herved, at disse Penge maa staa næstefter Skolens hele Gæld«. Om Generalforsamlingen den 1. Marts 1927 er der bl. a. tilføjet Forhandlingsprotokollen følgende:

»— — — bød Niels Berthelsen velkommen og fremlagde de økonomiske Forhold og gjorde Rede for at Bestyrelsen ikke mener at der efter tegnede Aktie og Børn — — — kan afdrages de paa forrige Generalforsamling omtalte 700 Kr. af Gælden hvert Aar. Man enedes om at vedtage at lade Skolen fortsætte i næste Periode naar Bestyrelsen til enhver Tid forsøger at fremskaffe saa store Indtægter som mulig udover Driftsudgifter til Afdrag paa Gælden.

Derefter vedtoges følgende Love for Indre Missions Privatskole i Rødning for næste 5 Aars Periode gældende fra 1ste Juni 1927 — — —. Disse Love svarer i det væsentlige til de tidligere Love bortset fra, at der er foretaget Ændringer vedrørende Valg af Bestyrelse, hvorhos der ikke findes Bestemmelser svarende til de ældre Loves § 7 om Optagelse af Laan og §§ 13 og 14 om Dækning af Underskud; der er derhos angaaende Inger Andersens Penge som § 7 optaget saalydende ny Bestemmelse: »De i Par. 6 omskrevne Penge kan kræves tilbagebetalt saafremt det skønnes af den samlede Bestyrelse for disse Penge at Skolen ikke længere ledes efter den i § 1 omskrevne Aand og Indre Missions Retning«. Paa Tegningslisten for den nye Periode indtegnede der sig 28 »Aktionærer«, hvoraf 23 havde været »Aktionærer« i den første 5 Aars Periode og 16 tillige havde haft Børn i Skolen. Paa en den 16. Juni 1927 afholdt Generalforsamling blev Regnskabet for Aaret 1926—27 fremlagt og godkendt, ligesom Tilfældet havde været med Regnskaberne for de foregaaende Aar i den første 5 Aars Periode. Den fornævnte Bazar afholdtes den 28. Juni 1927 og gav et Nettooverskud 741 Kr. 61 Øre. Efter Udløbet af den anden 5 Aars Periode fortsattes Skolens Drift men med 1-aarige Perioder, idet der hvert Aar skete ny

»Aktietegning«, uden at man vedtog ny Love, idet man henholdt sig til de ældre Love. Saavel fra Statens som fra Kommunens Side ydedes der Skolen betydelige Tilskud i Almindelighed hvert Aar og i Forhold til Skolens Elevantal. Det højeste Statstilskud har udgjort ca. 2800 Kr. og det højeste Kommunitilskud 1200 Kr. Tilgangen af Børn var i det hele tilfredsstillende, hvorimod Antallet af tegnede »Aktier« gennemgaaende viste Tilbagegang, saaledes at Antallet af »Aktionærer« i Regnskabsaaret 1935/36 kun udgjorde 13, hvilket Forhold formentlig staaer i Forbindelse med, at Skolen ogsaa optager Børn af Forældre, der ikke er »Aktionærer«.

Paa et Bestyrelsesmøde den 14. Januar 1936 oplyste Kassereren, Forpagter P. B. Toft, Spøttrup, at der i indeværende Regnskabsaar vilde blive et Underskud paa ca. 450 Kr.; om hvad der derefter passerede, er der tilført Forhandlingsprotokollen følgende: — — — Toft gav et Forslag som gaar ud paa følgende at de gamle Interessenter sammen med nye støtter Skolen med Aktier eller Bidrag, saaledes at Skolen kan betale Læreren og Renter af Gæld og Afdrag paa samme Maade som nuværende Udbetales, hvis dette Forslag ikke gennemføres ved fælles Hjælp, vil Toft foreslaa, at vi lader Gælden i Sparekassen staa blank, da vi intet har at betale med. Skomager Johansen foreslaar, at vi laane de Resterende Penge som vi mangler i dette Aars Regnskab, Og saa spørge Generalforsamlingen om der var Stemning for Skolens Fortsættelse og paa hvad Maade, om Generalforsamlingen vil forhøje deres Bidrag, saa at vi kan fortsætte Skolen med den nuværende Lærers Løn, eller de ønsker at forstætte Skolen med en billig Lærer, for Tofts Forslag, istemte Otto Haubo og Jens Laursen, og for Skomager Johansens Forslag stemte Søren Boel. Man enedes om at afholde Ekstra Generalforsamling med Aktietegning Mandag den 27. Januar 1936, der udsendes Indbydelse til alle Interessenter og Aktionærer med følgende Dagsorden: to Forslag fra Bestyrelsen, til Skolens Fremtidige Drift«. Paa den nævnte Generalforsamling blev Tofts Forslag vedtaget med 16 Stemmer mod 2. Paa et nyt Bestyrelsesmøde den 30. Januar forlangte Johansen og Boel derefter, at Læreren skulde opsiges til 1. Maj s. A., mod hvilket Forslag Flertallet af Bestyrelsen protesterede under Henvisning til, at den økonomiske Basis var saa god, at de ansaa det fuldt forsvarligt at fortsætte Skolen næste Aar. Efter at det nævnte Flertal i Bestyrelsen havde rettet Henvendelse til Landsretssagfører Brøcker, Skive, om juridisk Bistand, afholdtes der den 14. Februar et Bestyrelsesmøde, hvor kun Flertallet havde givet Møde, og hvor det vedtoges at udsende følgende Indkaldelse til ekstraordinær Generalforsamling »Herved indkaldes De til ekstraordinær Generalforsamling i Andelsselskabet Indre Missions Friskole i Rødning med Dagsorden: Dækning af Selskabets Underskud. Da det har særlig Betydning at faa konstateret, hvem der vil fortsætte som Medlemmer i Selskabet, gaar vi ud fra, at de, der ikke møder, ikke ønsker at fortsætte, og at de mødende paa Generalforsamlingen klart tilkendegiver, om de vil fortsætte eller ej. Hvis De ikke møder eller sender Brev om, at De vil fortsætte, vil De altsaa blive slettet som Medlem, men Selskabet forbeholder sig selvfølgelig Krav imod Dem, for det til Dato paaløbne

Underskud. Generalforsamlingen skal indkaldes til Tirsdag den 25. Februar 1936« — — —

Paa Generalforsamlingen, hvortil ogsaa tidligere Interessenter var indkaldt, mødte 20 Mænd, der underskrev eller havde underskrevet saalydende Erklæring: — — — »Undertegnede ønsker at fortsætte som Medlemmer af Andelsselskabet Indre Missions Friskole i Rødding.

Vi forudsætter, at der af 2 af Retten i Skive udmeldte uvildige Mænd foretages en Opgørelse af Aktiver og Passiver i Skolen saaledes, at de udtraadte Andelshavere kommer til at betale deres Part af hvad Passiverne maatte overstige Aktiverne«. Skolens Elevantal, der, inden Striden opstod, havde været 47, var nu gaaet ned til ca. 30, og efter at Landsretssagfører Brøcker havde modtaget den nysnævnte Erklæring, lod han den 30. Marts 1936 ved 2 retslig udmeldte Mænd foretage en Vurdering af Skolens Ejendom. I Vurderingsforretningen hedder det bl. a.: — — — »Skolen ligger ved Stationsvej i Rødding, og maa betegnes som godt beliggende. Den har et Jordtilliggende paa ca. 5000 Kv. Alen, som er benyttet til Skolebygning med Beboelse for Læreren, Legeplads for Skolebørnene og Have. Grundskylden er Kr. 1500, og Ejendomsskylden Kr. 7800,— Der indestaar, som 1ste Prioritet i Skolen med Grund i Grundejer kreditforeningen, Herning, opr. Kr. 10.600,— pr. 11. December 1935 nedbragt til Kr. 9850,71 a 4 pCt. p. a. Rente — — —

Naar vi skal ansætte Ejendommens Værdi med Skolens Nedlæggelse for Øje, maa vi tage Hensyn til, at der er Lejligheder nok i Rødding, og at det paagældende Hus er for stort til een Familie og vanskeligt kan indrettes til to. Herefter vurderer vi Ejendommen med Grund til Kr. 12.000,—

Naar vi skal ansætte Ejendommens Værdi med Skolens Fortsættelse for Øje, altsaa Skolen som værende i Drift, saa maa vi pege paa, at der herved bliver Spørgsmaal om, hvor stor Tilslutning, der er til Skolen, idet Statstilskud ca. 46 Kr. pr. Barn og Kommunitilskud ca. 15 Kr. pr. Barn, der efter Regnskaberne udgør ca. 9 Tiendedele af Indtægterne, reduceres og forhøjes under Hensyn til Børneantallet.

Hvis hele den oprindelige Skolekreds med ca. 40 Medlemmer og ca. 50—60 skolesøgende Børn stadig stod samlede om Skolen, vilde vi vurdere Ejendom og Grund til Kr. 20.000,—

Men idet Skolekredsen nu, efter hvad der er oplyst overfor os, er mindsket til ca. Halvdelen (20 Medlemmer) med ca. 30 skolesøgende Børn, mener vi efter det foranstaaende, at Værdien maa sættes til Kr. 16.000,—

Vi bemærker, at det er oplyst for os, at 2. Prioritet Kr. 10.000,— skænket af Inger Andersen, er rente- og afdragsfri, hvilket vi har taget Hensyn til ved vor Vurdering af Skolen med Fortsættelse for Øje. I vore anførte Vurderingssummer er indbefattet Værdien af Skoleborde, Skabe, Hylder og andet Skolemateriel, for saa vidt det tilhører Skolen.« Landsretssagfører Brøcker lod derhos Revisor Noer, Skive, foretage en Revision af Skolens Regnskabsforhold fra Stiftelsen til og med Regnskabsaaret 1935/36. Efter at Forsøg paa at opnaa en forligsmæssig Ordning var strandet, blev der den 26. August 1936 afholdt en ekstraordinær Generalforsamling, hvor man vedtog »at udstede Pantebrev for

Kr. 10.000 til Enke Inger Andersens Legat og lade dette tinglyse med 2. Prioritets oprykkende Panteret i Skolen næstefter Kreditforeningslaanet« samt »at anlægge Sag mod de i den første 5-aarige Periode tegnede Interessenter til solidarisk at betale det i denne Periode opstaaede Underskud. — — —« Den 27. s. M. blev det nævnte Pantebrev udstedt med Pant næstefter Kreditforeningslaanet, der hidtil var den eneste Laanebehæftelse paa Ejendommen. Imidlertid havde Rødding Sparekasse, der havde overtaget Restgælden efter det fornævnte Laan i Skive Sparekasse, og hvis Tilgodehavende nu udgjorde 3300 Kr., af hvilket Beløb der overensstemmende med Forpagter Tofts fornævnte Forslag, ikke var betalt skyldige Renter, givet sin Fordring paa Skolen til Incasso hos Landsretssagfører Østergaard i Skive, og efter at oftnævnte Skomagermester Johannesen, der havde underskrevet som Laantager og 2 af Kautionisterne nemlig Gaardejer Jens Pedersen og Murer Jens Laursen havde indfriet Gælden og faaet Transport paa Gælds-brevet, afkrævede Landsretssagfører Østergaard Skolen Beløbet. Der blev derpaa oprettet Forlig om Gældens Betaling, og da Forliget ikke opfyldtes, blev der den 21. Oktober 1936 for Gælden gjort Udlæg i Skolens Ejendom med Bygninger og forskelligt Tilbehør. Efter at Bestyrelsen for Inger Andersens Legat havde faaet det af Skolen den 27. August 1936 udstedte Pantebrev udleveret af Landsretssagfører Brøcker, vedtog Bestyrelsen paa et Møde den 4. Januar 1937 med 3 Stemmer — deriblandt Skomagermester Johannesen — mod 2 at transportere Pantebrevet til Johannesen og de 2 fornævnte Kautionister for Sparekasselaanet »saaledes at de skulde aflevere det de eventuelt fik udover det Beløb med Renter og Omk., som de havde betalt, til Inger Andersens Leget«. Dagen efter afholdtes der Tvangsauktion over Skoleejendommen; her mødte for Rekvirenterne, Skomagermester Johannesen og de 2 Kautionister, Landsretssagfører Østergaard, der oplyste at hans Mandanters Tilgodehavende udgjorde 3695 Kr. 57 Øre; Landsretssagfører Østergaard mødte tillige for »Inger Andersens Legat eller nu ifølge Transport Rekvirenterne« og bemærkede, at hans Mandanters samlede Tilgodehavende ikke vilde overstige Rekvirenternes Tilgodehavende vedrørende Sparekassegælden, idet de var villige til at kvittere Legatets Pantebrev til Udslettelse af Pantebogen, naar de havde faaet deres udlagte Penge tilbage. Enestbydende blev Landsretssagfører Østergaard for Skomagermester Johannesen og Gaardejer Jens Pedersen med et Bud paa 12.061 Kr. Landsretssagfører Brøcker, der mødte for Skolen, begærede derpaa 2. Auktion afholdt.

Under nærværende ved Stævning af 9. September 1936 anlagte Sag har Sagsøgerne, Indre Missions Privatskole, Rødding, — under Anbringende af, at t der i Skolens første 5 Aars Periode afsluttet 31. Maj 1927 ifølge den af Revisor Noer afgivne Revisionsberetning med Hensyntagen til en af Revisor Have, Skive, foretagen Modrevision har været et samlet Driftunderskud paa 4551 Kr. 90 Øre, hvoraf 521 Kr. 68 Øre stammer fra Aaret 1925/26 og Resten fra de 2 første Regnskabsaar, idet der i Aarene 1924/25 og 1926/27 har været Overskud, og at de straks nedenfor nævnte Sagsøgte har været »Aktionærer« og haft Børn i Skolen i denne 5 Aars Periode og derfor hver maa være

pligtig at tilsvare Sagsøgerne en efter Reglerne i de da gældende Loves § 13 udregnet Andel af Underskudet — principalt nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte tilpligtes at betale:

Sagsøgte Boelsmand K. N. Stampe, Rødding	668 Kr. 88 Øre
Sagsøgte Gaardejer J. K. Pedersen, sammesteds	477 — 77 —
Sagsøgte Arbejdsmand J. Jensen, Knud	286 — 68 —
Sagsøgte Detailhandler N. Berthelsen, Rødding	286 — 68 —
Sagsøgte Missionær P. Johansen, Thorsø	191 — 13 —
Sagsøgte Pastor O. Madsen, Levring	286 — 68 —
Sagsøgte Murermester J. Laursen, Rødding	95 — 54 —
Sagsøgte Rejsepost A. Thomsen, sammesteds	95 — 54 —
Sagsøgte Aldersrentenyder S. A. Nielsen, sammesteds	83 — 95 —
Sagsøgte Tækkemand A. Nielsen, sammesteds	95 — 54 —
Sagsøgte Gaardejer P. O. Sigh, sammesteds	191 — 13 —
Sagsøgte Boelsmand J. Handberg, sammesteds	95 — 54 —
Sagsøgte Vognmand J. P. Jensen, sammesteds	191 — 13 —
Sagsøgte Gaardejer K. O. Sigh, sammesteds	573 — 33 —
Sagsøgte Fabrikant C. Riis, Balling	167 — 94 —
Sagsøgte Teglværksejer K. Pedersen, Rødding, Grundved	477 — 77 —
Sagsøgte Gaardejer M. Jacobsen, Ramsing	95 — 54 —
og Sagsøgte P. C. Sørensens Enke, Ane Sørensen, Rødding	191 — 13 —

Ialt 4551 Kr. 90 Øre

tilligemed Renter af Beløbene 5 pCt. p. a. fra den 9. September 1936, indtil Betaling sker, og saaledes at de nævnte Sagsøgte overfor Sagsøgerne hæfter solidarisk for Betaling af de nævnte Beløb, dog at de Sagsøgte Andersrentenyder S. A. Nielsen og Fabrikant C. Riis kun medhæfter solidarisk for Betaling af 4030 Kr. 22 Øre.

Subsidiært har Sagsøgerne nedlagt Paastand om, at nedennævnte Sagsøgte, der har været Bestyrelsesmedlemmer eller Revisorer inden for Skolens første 5 Aars Periode, tilpligtes solidarisk at betale fornævnte Sagsøgte Boelsmand K. N. Stampe, Gaardejer J. K. Pedersen, Missionær Johansen, Pastor Madsen, Gaardejer P. O. Sigh og Gaardejer K. O. Sigh samt Gaardejer Laust Iversens Enke, Knud, 4030 Kr. 22 Øre og Boelsmand Stampe, Gaardejer Pedersen, Gaardejer Iversens Enke, Arbejdsmand J. Jensen, Detailhandler N. Berthelsen og Murer J. Laursen 521 Kr. 68 Øre alt med Renter 5 pCt. p. a. fra den 9. September 1936, indtil Betaling sker.

Mere subsidiært har Sagsøgerne nedlagt Paastand om, at fornævnte Sagsøgte Detailhandler Berthelsen, Murer Laursen og Teglværksejer Pedersen samt Gaardejer J. Stampe, Rødding Kjær, Gaardejer M. Jensen, Knud, Skomagermester J. Johannesen, Rødding, og Forpagter P. B. Toft, der tillige med 6 andre udgjorde »Aktionærerne« i Regnskabsaaret 1935/36, af det ved en af Revisor Noer opgjort Likvidationsstatus pr. 1. November 1936 fremkommende Underskud, stort 11.797 Kr. 26 Øre,

hvilket Underskud er noget mindre end Underskudet pr. 31. Maj 1936 — tilpligtes at tilsvare tilsammen 3625 Kr. 79 Øre med $\frac{1}{7}$ hver eller 517 Kr. 97 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. fra den 9. September 1936 indtil Betaling sker, men saaledes, at de overfor Sagsøgerne hæfter solidarisk for Betalingen af hele Beløbet med Renter som paastaaet. Endelig har Sagsøgerne under Sagen adciteret de Sagsøgte Boelsmand K. N. Stampe, Gaardejer J. K. Pedersen, Skomagermester J. Johannesen og Forpagter P. B. Toft samt Inger Andersens Legat ved Formanden for Bestyrelsen nysnævnte K. N. Stampe og nedlagt Paastand om, at de kendes uberettigede til at meddele det oftnævnte Pantebrev fra Sagsøgerne til Legatet Kwitterings- eller Moderationspaategning, saalænge det sagsøgende Selskab bestaar som Skoleselskab og driver Skolen i Overensstemmelse med fornævnte Formaaalsparagraf i Lovene.

Af de i Hovedsagen sagsøgte har de, overfor hvem den principale Paastand er nedlagt, med Undtagelse af Detailhandler N. Berthelsen og Murer J. Laursen paastaaet sig frifundne. Der er derhos af disse sagsøgte nedlagt forskellige subsidiære Paastande om Frifindelse mod solidarisk Betaling af forskellige mindre Beløb end det indsøgte Beløb 4551 Kr. 90 Øre og højst 3097 Kr. 48 Øre, hvilket Beløb fremkommer, naar fra det indsøgte Beløb drages Overskudsbeløbene tilsammen 1454 Kr. 42 Øre for Regnskabsaarene 1924/25 og 1926/27.

De Sagsøgte, overfor hvem den subsidiære Paastand er nedlagt, har — med Undtagelse af Gaardejer L. Iversens Enke, Detailhandler N. Berthelsen og Murer J. Laursen — nedlagt Frifindelsespaastand, hvorhos der er nedlagt forskellige subsidiære Paastande.

Af de Sagsøgte, overfor hvem den mere subsidiære Paastand er nedlagt, har Skomagermester Johannesen og Teglværksejer K. Pedersen protesteret mod, at Paastanden tages under Paakendelse under denne Sag, da Likvidation ikke er paabegyndt.

I Adcitationssagen har de Sagsøgte med Undtagelse af Forpagter Toft paastaaet Frifindelse.

De Sagsøgte, Gaardejer L. Iversens Enke, Gaardejer J. Stampe, Detailhandler N. Berthelsen, Gaardejer M. Jensen, Murer J. Laursen og Forpagter Toft, har sluttet sig til det sagsøgende Selskabs Søgemaal dog saaledes, at de Indsigelser, der maatte blive fremsat af de øvrige Sagsøgte, ogsaa skal komme dem til Gode i samme Omfang, hvori og paa tilsvarende Maade, hvorpaa Indsigelserne maatte blive taget til Følge for de øvrige Sagsøgtes Vedkommende.

Til Støtte for deres principale Paastand har Sagsøgerne nærmere anført, at de Sagsøgte i Henhold til § 13 i de i den første 5 Aars Periode gældende Love burde have været afkrævet de foreliggende aarlige Driftsunderskud, og at den Omstændighed, at saadan Opkrævning ikke i sin Tid er sket — hvilket maa antages at skyldes, at Aarsregnskaberne har været saa mangelfuldt affattede, nærmest som Kasseekstrakter, at Driftsresultatet ikke fremgik af dem — ikke kan være til Hinder for, at Skolen nu indkræver de paagældende Underskudsbeløb hos de Sagsøgte, der maa hæfte principalt pro rata subsidiært solidarisk, hvorved Sagsøgerne ogsaa henviser til, at det væsentlig skyldes det Forhold, de Sagsøgte har udvist ved at unddrage Skolen deres Støtte, og denne

befinder sig i en vanskelig økonomisk Situation og ikke vil kunne fortsætte paa det nuværende Grundlag.

De af de Sagsøgte, der har rejst Indsigelse mod Sagsøgernes principale Paastand, har bestridt, at et saadant Krav kan rejses af den nuværende Ledelse af Skolen, efter at der er forløbet ca. 9 Aar fra den paagældende Perodes Afslutning og har i saa Henseende navnlig anført, at de aarlige Regnskaber — af hvilke ialtfald Regnskaberne for Aarene 1924—25 og 1926—27 indeholder en Oversigt over Skolens Gældsforhold, hvilket maa antages ogsaa at have været Tilfældet med Regnskabet for Aaret 1925—26, der ikke forefindes — er blevet forelagt for og godkendt af de aarlige Generalforsamlinger, at man paa den foromtalte Generalforsamling af 1. Marts 1927, efter at der var gjort Rede for Skolens økonomiske Forhold, vedtog at lade Skolen fortsætte mod, at Bestyrelsen fremtidig skulde skaffe saa store Indtægter som mulig, men uden at der var Spørgsmaal om at afkræve Underskud, at dette stod i Forbindelse med, at det i det væsentlige var de samme Mænd, som havde været »Aktionærer« i første 5 Aars Periode, der fortsatte som »Aktionærer« i den anden 5 Aars Periode, at man var klar over, at Skolen ikke vilde kunne fortsætte, hvis man indkrævede Underskud hos »Aktionærerne« i den tidligere Periode, og at det derfor var Hensigten med de trufne Bestemmelser, at de fortsættende »Aktionærer« skulde overtage Skolen med alle Rettigheder og Forpligtelser. Endvidere har de Sagsøgte henvist til, at Skolen efter Udløbet af den anden 5-aarige Periode er blevet fortsat saaledes, at der Aar for Aar er dannet et nyt Selskab, der har overtaget det foregaaende Selskabs Rettigheder og Forpligtelser, og at Underskudet for den første 5 Aars Periode — der iøvrigt af Sagsøgerne er opgjort til et altfor stort Beløb, idet det fornævnte af Boelsmand Jacobsen modtagne Beløb paa 1000 Kr., der er skænket af Hensyn til Skolens daarlige Stilling, bør fradrages Underskudet, ligesom der heri ialtfald maa fragaa Overskud i Aaret 1924—25 216 Kr. 77 Øre og i Aaret 1926—27 1237 Kr. 65 Øre samt Overskudet ved den i Sommeren 1927 afholdte Bazar 741 Kr. 61 Øre, hvorefter Underskudet kun vilde blive 1355 Kr. 87 Øre — er blevet bragt ud af Verden i den anden 5 Aars Periode endog saaledes, at der som Resultat af begge Perioder fremkommer et Overskud paa 1625 Kr. 57 Øre, hvilket Overskud senere er forøget saaledes, at der — idet »Inger Andersens Penge« ikke med Rette kan medregnes som Gæld — nu ikke selv om man opgør Status med Likvidation for Øje, foreligger noget Underskud, som de Sagsøgte kan gøres ansvarlige for.

Som af Sagsøgerne anført er Aarsregnskaberne for den første 5 Aars Periode ikke affattet saaledes, at de udviser Resultaterne af de enkelte Aars Virksomhed, men det fremgaar af det i Forhandlingsprotokollen indeholdte Referat af det paa Generalforsamlingen den 1. Marts 1927

Færdig fra Trykkeriet den 9. Februar 1938.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 32

Onsdag den 19. Januar.

passerede sammenholdt med Forklaringer, der under Domsforhandlingen er afgivet af forskellige Mænd, der havde været »Aktionærer« i den første 5 Aars Periode og deltog i nævnte Generalforsamling, at man paa denne var klar over, at Skolen havde en betydelig Gæld, som man hidtil ikke i synderlig Grad havde været i Stand til at nedbringe. Naar man dog vedtog at fortsætte Skolen paa de i Forhandlingsprotokollen angivne Vilkaar uden at bringe paa det rene, om der var Grundlag for i Henhold til de dagældende Vedtægters § 13 — hvilken Bestemmelse man som foran nævnt samtidig vedtog at udelade i de ny Vedtægter -- at gøre Ansvar gældende mod de tidligere Aktionærer, af hvilke ialtfald 2 fratraadte, maa det antages, at dette er sket ud fra den Betragtning, at det vilde være skadeligt for Skolens Fremtid at gøre et saadant Ansvar gældende, og at det ikke vilde være nødvendigt, idet der var Udsigt til i de kommende Aar at forbedre Skolens Økonomi, hvilket som nævnt ogsaa er lykkedes. Saafremt Skolens nuværende Ledelse desuagtet, efter at der er forløbet en længere Aarrække, hvori Skolens Drift er blevet fortsat uden at noget Krav er rejst efter de ældre Vedtægters § 13, skulde kunne rejse noget Krav overfor de Sagsøgte paa Betaling af de første 5 Aars Driftsunderskud, findes det ialtfald at maatte være en Forudsætning herfor, at en Opgørelse af Skolens nuværende økonomiske Stilling med Skolens Ophør for Øje viser, at Passiverne overstiger Aktiverne. I saa Henseende foreligger den fornævnte af Revisor Noer paa Grundlag af Skønforretningen udarbejdede »Likvidationsstatus«, hvorefter Skolens Stilling pr. 1. November 1936 skulde være saaledes:

	Aktiver.	Passiver.
Skolebygning med Inventar	12,000 Kr. 00 Øre	
Statstilskud 1935	2,173 — 50 —	
— 1. Januar—31. Oktober 1936	1,073 — 30 —	
(Beregnet Gennemsnit 28 Børn à 46 Kr. aarlig)		
Kreditforeningslaan		10,600 Kr. 00 Øre
Renter m. v. til Kreditforeningen		430 — 43 —
Rødding Sparekasse ca.		3,700 — 00 —
Overføres....	15,246 Kr. 80 Øre	14,730 Kr. 43 Øre.

	Aktiver.	Passiver.
Transport....	15,246 Kr. 80 Øre	14,730 Kr. 43 Øre
Skatter		36 — 98 —
Løn til Læreren 1. Juli—31. Oktober		1,146 — 00 —
Regning N. A. Berthelsen		39 — 01 —
Skorstensfejer		5 — 25 —
Rengøring		20 — 00 —
Gæld til P. B. Toft		266 — 39 —
Likvidationsomkostninger		800 — 00 —
Inger Andersens Arv		10,000 — 00 —
Underskud	11,797 — 26 —	
	<hr/>	
	27,044 Kr. 06 Øre	27,044 Kr. 06 Øre.

Med Hensyn til denne Status har de Sagsøgte for det første gjort gældende, at det er uberettiget paa den at opføre »Inger Andersens Arv« 10.000 Kr. som en Skolen paahvilende Gæld, i hvis Dækning de Sagsøgte skal deltage, i hvilken Henseende de Sagsøgte har anført, at selv om »Inger Andersens Arv« ikke betragtes som en ren Gave til Skolen, drejer det sig dog ialtfald om en Gæld af ganske særlig Art, idet den — jfr. Legatbestyrelsesbeslutningen af 27. Februar 1927, de ældre Skoleloves § 8 in fine og de senere Loves § 6 in fine og § 7 — kun skal tilbagebetales i Tilfælde af Skolens Ophør eller saafremt Skolen ikke længere ledes i Indre Missions Aand og kun forsaavidt den faste Ejendom kan dække denne Gæld, efter at den øvrige Gæld er betalt.

Efter det foreliggende stiller det sig — selv om der bortses fra det ved Tvangsauktionen over Skolen passerede — ganske usikkert, om de paagældende 10.000 Kr. nogensinde vil blive krævet tilbagebetalt, og ialtfald kan et saadant Krav ikke for Tiden rejses, da Skolen endnu fortsætter og drives i Indre Missions Aand, men under disse Omstændigheder findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at der ikke nu paa denne Gæld — selv bortset fra om der med Hensyn til denne overhovedet kan gøres noget personligt Ansvar gældende overfor de enkelte Interessenter — kan støttes noget Krav overfor dem, hvorfor den ikke med Rette kan opføres paa den paagældende Status, der herefter kun udviser et Underskud paa 1797 Kr. 26 Øre. Men ogsaa i andre Henseender er Rigtigheden af denne Status omtvistet. Som det fremgaar af Skønsforretningen er Grundlaget for Vurderingen af Skolens Ejendom noget usikkert, men selv om der gaas ud fra, at Ejendommen med Inventar, Skolerekvisitter m. m. ikke ved Salg i Tilfælde af Skolens Ophør vilde kunne udbringe væsentlig mere end de af Skønsmændene ansatte 12.000 Kr., er det dog efter det iøvrigt foreliggende og særligt naar henses til, at Gælden til Kreditforeningen i Status er opført med det oprindelige Beløb 10.600 Kr., medens Gælden nu er nedbragt til 9850 Kr. 71 Øre, og at denne Restgæld eventuelt vil kunne indfries med Kasseobligationer, hvorved der er Mulighed for at indtjene en Kursgevinst, saa usikkert, om der ved Skolens Ophør vilde fremkomme noget Underskud, at der ikke paa dette Grundlag kan rejses noget

Krav mod de paagældende Sagsøgte. Det samme maa derhos gælde i Forhold til de Sagsøgte, overfor hvem den mere subsidiære Paastand er fremsat.

Med Hensyn til det ved Sagsøgernes subsidiære Paastand rejste Krav mod de Mænd, der i den første 5 Aars Periode var Medlemmer af Skolens Bestyrelse eller valgt til Revisorer — hvilket Krav forsaavidt angaar Bestyrelsesmedlemmerne særlig støttes paa, at de har forsømt at lade de aarlige Underskud opkræve og derhos har undladt at drage Omsorg for, at Driftsresultatet fremgik af Regnskaberne, og forsaavidt angaar Revisorerne paa, at de har godkendt de mangelfulde Regnskaber — findes der efter det foranførte heller ikke at være Grundlag for at gøre et saadant Krav gældende, hvorved skal bemærkes, at Selskabsmedlemmerne som foran nævnt formentlig — og som det maa antages ikke uden Føje — er gaaet ud fra, at det ikke vilde være stemmende med Skolens Tarv at rejse Krav mod de paagældende »Aktionærer« paa Betaling af eventuelt Underskud, og at det ogsaa maatte være en Forudsætning for et Krav som det heromhandlede mod Bestyrelsesmedlemmer og Revisorer, at der nu kunde paavises at foreligge Underskud paa Skolens Status.

Herefter vil samtlige i Hovedsagen sagsøgte være at frifinde.

Til Støtte for deres Paastand i Adcitationssagen har Sagsøgerne anført, at Bestyrelsen for Inger Andersens Legat vilde handle i Strid med Legatets Interesser ved at meddele det af Sagsøgerne den 27. August 1936 udstedte Pantebrev Kvitterings- eller Moderationspaategning, og at den nu af Legatbestyrelsens Flertal givne Transport paa Pantebrevet til Skomagermester Johannesen og de 2 Kautionister for Laanet i Rødding Sparekasse ikke tjener Legatets Interesser, men alene kan have til Formaal at skaffe de paagældende Sikkerhed for at blive dækket for deres Udlæg til Sparekassen.

Efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at nysnævnte Pantebrev er udstedt uden nogen Foranledning fra Legatbestyrelsens eller ialtfald fra dennes Flertals Side, og der er derved — til Skade for de for Sparekasselaanet hæftende — indrømmet Legatet en bedre Prioritetsstilling end dette efter Legatbestyrelsens oftnævnte Erklæring af 27. Februar 1927 havde Krav paa; det maa derhos antages, at den af Legatbestyrelsens Flertal meddelte Transportpaategning er udfærdiget for at raade Bod herpaa, jfr. herved Legatbestyrelsens Vedtagelse af 4. Januar 1937 og det paa Tvangsauktionen passerede, og Transaktionen behøver ialtfald ikke at forstaa som et endeligt Afkald paa i Tilfælde af Skolens Ophør eller lignende at kræve Pengene tilbagebetalt til Legatet. Men selv bortset herfra findes Sagsøgerne, hvem det ikke kan tilkomme at varetage Legatets Anliggender, ikke at have en saadan retlig Interesse i Gennemførelsen af deres heromhandlede Paastand, at denne kan tages til Følge. Herefter vil ogsaa de i Adcitationssagen sagsøgte være at frifinde.

I Forhold til de Sagsøgte, Gaardejer L. Iversens Enke, Gaardejer J. Stampe, Detailhandler N. Berthelsen, Gaardejer M. Jensen, Murer J. Laursen og Forpagter P. B. Toft vil Sagens Omkostninger være at op-

hæve. Til de øvrige Sagsøgte vil Sagsøgerne have at betale i Sagsomkostninger 1100 Kr., og til Gaardejer J. K. Sørensen, Rødding Kjær, og Fru A. Kronborg, Rødding, der har været inddraget i Sagen, men overfor hvem ingen Paastand er nedlagt, i Sagsomkostninger 50 Kr. til hver.

Torsdag den 20. Januar.

Nr. 140/1937. Arbejdsmand **Svend Nielsen** (Heise)

mod

Ministeriet for Landbrug og Fiskeri
(Kammeradvokaten v/ Højesterets sagf. Rode),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at drive Handel med Iscreme o. l. paa Stranden ud for Asserbo Skovpart m. v.

Østre Landsrets Dom af 5. Februar 1937 (VI Afd.): Sagsøgte, Arbejdsmand Svend Nielsen, bør anerkende, at han uden Statskovvæsenets Tilladelse er uberettiget til at forhandle Iscreme og lignende Varer paa den Staten tilhørende Strandbred ud for Asserbo Skovpart (Asserbo Plantage, Melby Overdrev (Skydeterrænet) og Liseleje Plantage) og ud for Støjlepladsen ved Liseleje og til at forhandle de nævnte Varer til Strandgæsterne paa eller fra Forstranden ud for de samme Arealer. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget sin for Landsretten nedlagte Erstatningspaastand.

Forsaavidt Appellanten har paaberaabt sig Naturfredningslovgivningen — hvis herhenhørende Bestemmelse nu findes i Lov af 7. Maj 1937 § 1, 4. Stk., der angaar udyrkede Arealer tilhørende Stat og Kommune, og iøvrigt er enslydende med den i Dommen nævnte Lovbestemmelse — finder otte Dommere, at det med Hensyn til Almenhedens Adgang tagne Forbehold ogsaa omfatter det offentlige Interesse i at kunne foretage Kontrol med og Regulering af Handel af den i Sagen ommeldte Beskaffenhed.

Med disse Bemærkninger og i Henhold til de i Dommen iøvrigt anførte Grunde finder disse Dommere, at Dommen efter Indstævntes Paastand bør stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Een Dommer stemmer for at tage Appellantens Frifindelsespaastand til Følge, idet han finder, at der savnes Hjemmel til at forbyde Appellanten den paagældende, ham i Henhold til Vandrebrev tilkommende Handelsbeføjelse paa det omhandlede Om-

raade, der for Forstrandens Vedkommende ikke er undergivet Ejendomsret, og hvortil der iøvrigt ved Naturfredningslovens § 1, sidste Stykke er givet Almenheden Adgang uden anden Indskrænkning end den, at Adgangen skal kunne gives, uden at det offentlige Interesse kommer til at lide derved, hvilken Indskrænkning ikke kan antages at have Hensyn til en Interesse som den, Forbudet mod Appellantens Handelsvirksomhed efter det foreliggende forfølger.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret op-
hæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Statsskovvæsenet, der paa Statskassens Vegne ejer Strandgrundene ud for Asserbo Skovpart og ud for Stejlepladsen ved Liseleje, meddelte for Sommeren 1934 Firmaet Kronborg Fløde-Is Eneret til Forhandling af Is paa den nævnte Strand mod en Afgift af 150 Kr., og den samme Eneret blev for Sommeren 1935 meddelt Firmaet paa samme Vilkaar. Uanset denne Tilladelse viste det sig, at Arbejdsmand Svend Nielsen i Henhold til Vandrebrev forhandlede Is fra et andet Firma paa den nævnte Strand, ligesom han ogsaa af og til roede langs med Stranden i en Baad og derfra forhandlede Is til de badende og andre. Da Statsskovvæsenet var bleven bekendt hermed, blev der i Henhold til Landbrugsministeriets Bemyndigelse i Forsommeren 1936 ved Opslag paa Stranden udstedt Forbud mod al Handel med Is og lign. paa Strandbredden og Forstranden uden Statsskovvæsenets Samtykke.

For Sommeren 1936 meddeltes der atter Firmaet Kronborg Fløde-Is Eneret paa Forhandling af Is paa Stranden for en Afgift af 200 Kr.

Forbudet blev ikke respekteret af Nielsen, hvorfor det pr. Brev blev ham tilkendegivet, at der vilde blive skredet ind mod ham ad retslig Vej, hvis han vedblivende trodsede Forbudet mod Is-Forhandling paa Stranden. Nielsen fortsatte imidlertid sin Virksomhed i Sommeren 1936, hvilket foraarsagede, at Firmaet Kronborg Fløde-Is nægtede at betale hele den stipulerede Afgift; Statsskovvæsenet indgik paa, at Afgiften for 1936 nedsattes til 100 Kr.

Under denne ved Retten for Frederikssund Købstad m. v. forberedte Sag har Sagsøgerne Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, der har givet Møde ved Kammeradvokaten, endelig paastaet

1) at Sagsøgte, Arbejdsmand Svend Nielsen, bør tilpligtes at anerkende, at han uden Statsskovvæsenets Tilladelse er uberettiget til at forhandle Iscreme og lignende Varer paa den Staten tilhørende Strandbred ud for Asserbo Skovpart (Asserbo Plantage, Melby Overdrev (Skydeterrænet) og Liseleje Plantage) og ud for Stejlepladsen ved Lise-

leje og til at forhandle de nævnte Varer til Strandgæsterne paa eller fra Forstranden ud for de samme Arealer og

2) at han tilpligtes at betale til Sagsøgerne paa Statskassens Vegne en ved Rettens Skøn fastsat Erstatning med Renter 5 pCt. p. a. fra Stævningens Dato til Betalingsdagen samt Sagens Omkostninger efter Reglerne i Retsafgiftslovens § 16, derunder Salær til Kammeradvokaten.

Sagsøgte har principalt paastaet Frifindelse, subsidiært, at Sagsøgte frifindes for Sagsøgernes Paastands 1. Led, forsaavidt angaar Forhandling af Iscreme og lignende Varer paa Forstranden ud for Asserbo Skovpart (Asserbo Plantage, Melby Overdrev (Skydeterrænet) og Liseleje Plantage) og ud for Stejlepladsen ved Liseleje, og at Sagsøgte frifindes fuldstændig for 2. Led af Sagsøgernes Paastand.

Til Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgerne anført, at det — med Hensyn til Strandbredden — følger af en Ejers Raaden, at selv om Publikum har Ret til at passere langs Stranden, maa Ejeren være beføjet til at træffe regulerende Bestemmelser angaaende Publikums Færden dér, derunder forbyde Erhvervsvirksomhed. I Almindelighed tilkommer der kun Alménheden Ret til at passere langs — men ikke at tage Ophold paa — Stranden; efter § 1, Stk. 3 i Lov Nr. 245 af 8. Maj 1917 om Naturfredning skal der gives Alménheden Adgang til Skove og udyrkede Arealer tilhørende Staten »forsaavidt det kan ske, uden at det offentliges Interesser kommer til at lide derved«. Selv om nu den Beføjelse, der paa Arealer tilhørende Staten er givet Alménheden, er videregaaende end paa private Arealer, og selv om det ogsaa tillades Alménheden paa Statens Ejendomme at tage Ophold og bade m. m., følger ikke deraf, at der ogsaa uden Samtykke kan drives Erhvervsvirksomhed. Hvad angaar den nærmest ved Strandbredden værende Del af Forstranden, følger det som en Konsekvens af Ejerens Ret til at forbyde Erhvervsvirksomhed paa Strandbredden, at Forbudet ogsaa maa udstrækkes til denne Del af Forstranden, idet Forbudet ellers med Lethed vil kunne gøres illusorisk.

Sagsøgte har hævdet, at han, efter Udstedelsen af Forbudet i 1936, kun har forhandlet Is paa Forstranden, idet han til Stadighed har holdt sig udenfor Højvandslinjen, og med Hensyn til Forstranden hævder Sagsøgte, at Sagsøgerne mangler Beføjelse til at forbyde Erhvervsvirksomhed her.

For Landsretten er afgivet Partsforklaring af Sagsøgte og Vidneforklaring af Sogneraadformand Johan Petersen og Fisker Hans Jørgen Rasmussen.

Idet der hverken i den anførte Bestemmelse i Naturfredningsloven eller iøvrigt i Lovgivningen ses at være nogen Hjemmel for, at Staten paa de den tilhørende Strandbredder skulde være anderledes stillet end en privat Ejer med Hensyn til at kunne forbyde Erhvervsvirksomhed, findes Sagsøgerne at have været berettiget til at forbyde Sagsøgte at handle paa selve Strandbredden. Retten finder endvidere at maatte give Sagsøgerne Medhold i, at Handel paa eller fra Forstrand maa kunne forbydes, forsaavidt den foregaar i en saadan Nærhed af Strand-

bredden, at Varerne kan rækkes til Personer, der befinder sig paa denne. Herefter vil Sagsøgenes Paastand Nr. 1, der findes at maatte forstaas i Overensstemmelse hermed, være at tage til Følge.

Da det ikke er godtgjort, at Sagsøgerne ved Sagsøgtes Overtrædelse af Forbudet har lidt noget Tab, for hvilket Sagsøgte kan gøres ansvarlig, vil Sagsøgte derimod være at frifinde for Sagsøgenes Paastand Nr. 2.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Fredag den 21. Januar.

Nr. 20/1937. Aktieselskabet Brødfabriken »Ceres« (Gamborg)
m o d

Firmaet A. Qvistgaards Eftf., »Hollandske Mølle« (Poul Jacobsen),

betræffende Annullation af en Kontrakt om Eneforhandlingsret.

Østre Landsrets Dom af 30. December 1936 (II Afd.): Sagsøgte, A/S Københavns Brødfabriker, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Firmaet A. Qvistgaards Eftf. »Hollandske Mølle« i denne Sag fri at være. Sagsøgte A/S Brødfabriken Ceres bør i Forhold til Sagsøgeren tilbagekalde sin den 22. August 1936 foretagne Annullation af den ovennævnte den 9. September 1910 oprettede Kontrakt og respektere dens Bestemmelser om Ret til Forhandling af »Ceres Normal Brød« og »Ceres Normal Mel«, men bør iøvrigt for Tiltale af Sagsøgeren i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Syv Dommere finder, at Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, efter Indstævntes Paastand bør stadfæstes, forsaavidt den er paaanket, og at Appellanten til Indstævnte bør betale Sagens Omkostninger for Højesteret med 300 Kr.

To Dommere bemærker følgende:

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Indstævnte samtidig med Aabningen af Brødudsalget i København i Bladene annoncerede om Salg derfra af »Feriebrødet«, hvormed maa antages sigtet til det af Indstævnte om Sommeren til Møllens Kundekreds ved Helsingør forhandlede Brød, derunder navnlig ogsaa »Ceres Normal Brød«.

Ved det i Dommen beskrevne, straks efter Aabningen af Udsalget i Overensstemmelse med denne Annoncering foretagne Salg af Ceres Brød, for hvilket Ansvar maa paahvile Indstævnte, findes Indstævnte paa saa væsentlig Maade at have tilsidesat Kontraktens Bestemmelser om Omraadet for Møllens Forhandlingsret, at Appellantens Ophævelse af Kontrakten maa anses berettiget, hvorfor Appellanten efter disse to Dommeres Formening overensstemmende med sin nedlagte Paastand vil være at frifinde.

Der vil være at give Dom efter Stemmeffertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Brødfabriken Ceres, til Indstævnte, Firmaet A. Qvistgaards Eftf. »Hollandske Mølle«, 300 Kr. inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 9. September 1910 oprettedes mellem de daværende Ejere af »Hollandske Mølle« i Helsingør, Dampmøller A. Qvistgaard og Ceresmøllen paa Frederiksberg, Direktør H. I. Blichfeldt, en Kontrakt, hvorved Eneretten til Bagning og Salg af en Rugbrødssort kaldet »Ceres Normal Brød« tilsikredes Qvistgaard for et Distrikt, der betegnedes saaledes: Helsingør Købstad samt langs Stranden Nord og Syd for Helsingør Nordvest paa til og med Hornbæk og Syd paa til og med ny Humlebæk. Til Hornbæk hører Villingbæk, Horneby, Børsholm, Saunte og Skibstrup. Til Hellebæk hører Horserød, Bidstrup & Gurre.

Blichfeldt forpligtede sig bl. a. til ikke at sælge »Ceres Normal Mel« og Ceres Normal Brød direkte eller ved andre i ovennævnte Distrikt. Som Vederlag modtog Blichfeldt 400 Kr. kontant samt forbeholdt sig at levere det til Bagningen nødvendige Ceres Normal Mel. Melet blev dog efter en i Maj 1914 derom truffet Aftale fremtidig formålet paa Hollandske Mølle. Qvistgaards Forpligtelser efter Kontrakten gik bl. a. ud paa »ikke at bage eller at lade bage, samt til ikke at sælge eller lade sælge »Ceres Normal Mel« eller »Ceres Normal Brød« udenfor ovennævnte Distrikt.« Hertil knyttedes saalydende Bestemmelse: »For enhver Overtrædelse af Nogen af disse Forpligtelser har Hr. Blichfeldt Ret til at annullere Kontrakten, uden at Hr. Qvistgaard derimod kan gøre nogen Indsigelse.«

I Stedet for Kontraktsparterne er senere indtraadt henholdsvis Sagsøgeren, Firmaet A. Qvistgaards Eftf. »Hollandske Mølle« og Sagsøgte, A/S Brødfabriken Ceres.

I 1933 aabnede Sagsøgeren et Depot i København til Forhandling af Foderstoffer og herigennem solgtes ogsaa lejlighedsvis noget Brød fra Hollandske Mølle, indtil Sagsøgeren i August 1936 etablerede et regel-

inæssigt Brødsalg fra Depotet. Sagsøgte A/S Brødfabriken Ceres, der gennem Dagbladsannoncer var blevet opmærksom herpaa, lod gennem det i Annoncen opgivne Telefonnummer to af sine Funktionærer, Frk. Karen S. M. Østerlind og Frk. Ellen Borreschmidt foretage Bestillinger af Ceres Normalbrød, hvilket førte til, at hver af dem den 19. August paa sin Bopæl her i Staden fik leveret $\frac{1}{2}$ Brød fra det nævnte Depot. Selskabet tilskrev den 22. August Sagsøgeren, at det havde konstateret, at Sagsøgeren havde brudt Kontrakten af 9. September 1910, som Selskabet derfor annullerede, men Sagsøgeren protesterede i Skrivelse af 26. August mod Annullationen under Henviisning til, at der ikke fra Sagsøgerens Side forelaa nogen forsætlig eller væsentlig Overtrædelse fra Kontrakten, og henstillede samtidig til Selskabet at foranledige, at den i 1917 oprettede Sammenslutning af Brødfabriker, af hvilken Selskabet var et Led, nemlig Sagsøgte A/S Københavns Brødfabriker opførte med et nu af Sagsøgte konstateret, gennem længere Tid stedfundet Salg i Hollandske Møllens Distrikt af Brød, der om end betegnet paa anden Maade dog var af samme Type som Ceres Normal Brød.

Da Selskabet afviste Sagsøgeren, har denne under nærværende ved Stævning af 12. September 1936 anlagte Sag nedlagt Paastand om, at Sagsøgte A/S Brødfabriken Ceres tilpligtes at tilbagekalde sin den 22. August 1936 foretagne Annullation af den fornævnte Kontrakt af 9. September 1910 og at respektere Kontraktens Bestemmelser om Sagsøgerens Ret til at forhandle »Ceres Normal Brød« og »Ceres Normal Mel«, endvidere at denne Sagsøgte og Sagsøgte A/S Københavns Brødfabriker kendes uberettiget til indenfor det i Kontrakten af 9. September 1910 omhandlede Omraade at forhandle Normalbrød eller Normalmel, der har samme eller lignende Substans som »Ceres Normalbrød« eller »Ceres Normalmel« uanset under hvilket Navn saadant Brød eller Mel maatte blive udbudt til Salg, og endelig at sidstnævnte Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgeren en Erstatning, stor 5000 Kr., subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, for den Skade, Sagsøgte har forvoldt Sagsøgeren ved Salg af Normalbrød i det af Kontrakten omhandlede Distrikt.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Forsaavidt Sagsøgeren har anført, at Ceresmøllen var eneste Fremstiller af Normal Brød, da Kontrakten af 9. September 1910 blev oprettet, og at Kontrakten derfor naturlig maa forstaas som hjemlende Sagsøgeren Eneret over for enhver lignende Brødsort, der senere fremstilles af de med Ceresmøllen sammensluttede Brødfabriker, har de Sagsøgte oplyst, at da den nævnte Kontrakt blev oprettet, var Normalbrødfabrikationen ogsaa igangsat af andre Virksomheder end Ceresmøllen, og de gør gældende, at Kontrakten ikke kan udvides ud over sin Ordlyd til at omfatte andet end Ceres Normal Brød, og i denne Betragtning findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold, hvorfor de vil være at frifinde forsaavidt angaar 2det og 3die Led i Sagsøgerens Paastand.

Til Støtte for sin Paastand om Frifindelse forsaavidt angaar 1ste Led af Sagsøgerens Paastand har Sagsøgte A/S Brødfabriken Ceres gjort gældende, at Kontrakten af 1910 berettiger til Annullation i Til-

fælde af blot en enkelt Overtrædelse fra Sagsøgerens Side. Sagsøgeren maa være fuldt ansvarlig for det konstaterede Salg i København af Ceres Normalbrød; han burde ved Etableringen af Brøudsalget i København have tilrettelagt dette saaledes, at Salg af Normalbrød var udelukket. Det har da ogsaa Formodningen for sig, at Salget skulde omfatte Normalbrød, idet Udsalget ellers ikke vilde kunne tilfredsstille alle Kunders Krav. Sagsøgte har i saa Henseende yderligere anført, at Sagsøgeren gennem lang Tid har solgt Normalbrød i Fredensborg og Omegn, der ligger udenfor det Distrikt, hvori han efter Kontrakten har Ret til saadant Salg.

Sagsøgeren har heroverfor anført følgende: Ved Oprettelsen af Kontrakten i 1910 blev Fredensborg og Omegn besøgt af Hollandske Møllens Vogne i Fast Rute, og denne optog straks og har siden fortsat Forhandling af Ceres Normalbrød i Henhold til de mellem Qvistgaard og Blichfeld truffene Aftaler, der gik ud fra, at Eneretsomraadet inde i Landet strakte sig til 2 Mil fra Helsingør og langs Kysten begrænsedes som nærmere i Kontrakten angivet. Møllens Personale har ved gentagne Meddelelser fra Ledelsen faaet at vide, at Salg af Ceres Normalbrød kun maatte finde Sted inden for det angivne Omraade, og dette har ligeledes været indskærpet over for Lederen af Københavnsdepotet Chauffør K. G. Leholk, der til eget Brug aftog saadant Brød fra Møllen, saavel ved Depotets Oprettelse i 1933 som ved Etabling af regelmæssigt Brødsalg derfra i August 1936. En efter Modtagelsen af Sagsøgtes Brev af 22. August iværksat Undersøgelse viste, at Leholk i Tiden fra Etableringen af Udsalget den 13. til den 24. August havde faaet udleveret 9 halve Brød af Ceres Normal Sorten blandt det øvrige Brød til Depotet uden, at vedkommende Lagerekspeditrice, der havde arbejdet ca. et halvt Aar paa Møllen og vidste, at Leholk brugte saadant Brød i sin egen Husholdning, havde fundet det paa-faldende. Ledelsen gav da straks Ordre til, at der overhovedet ikke maatte udleveres Ceres Normal Brød til Leholk. Naar henses til hans Privatforbrug for en Familie bestaaende af 6 Medlemmer, kan det af ham i Strid med hans Instruks og uden Ledelsens Vidende foretagne Salg af Ceres Normal Brød i København kun have været af ringe Omfang. Der er derhos truffet Foranstaltninger mod Gentagelser, saa snart Sagsøgerens Ledelse blev gjort bekendt med Forholdet. Selv om vedkommende Ekspeditrice ikke forinden udtrykkelig af Ledelsen var opfordret til at paase, at Misbrug efter Etableringen af Brøudsalget i København ikke fandt Sted, kan dette ikke tilregnes Sagsøgeren, da denne maa have været berettiget til at gaa ud fra, at Forholdet var saa almindelig kendt paa Møllen, at en Indskærpelse ikke var nødvendig, og da der var hengaaet saa kort Tid, at der ikke inden Klagens Modtagelse havde været nogen rimelig Anledning til at kontrollere om den Leholk givne klare Instruks blev overholdt.

For Landsretten er afgivet Forklaringer af de to Indehavere af Sagsøgerens Firma, Konsul C. J. Kallenbach og Dampmøller V. B. Qvistgaard og af Sagsøgte A/S Brødfabriken Ceres Direktør I. Blichfeld, samt af Chauffør Leholk, Frk. Østerlind og Frk. Borreschmidt. Af disse Forklaringer fremhæves:

Chauffør Leholk har forklaret, at skønt Sagsøgerens Indehavere havde forbudt ham at sælge Ceres Normalbrød i København, har han i enkelte Tilfælde efter særlig Bestilling fra Kunder, deriblandt Frk.ne Østerlind og Borreschmidt, paa Hollandske Mølle rekvireret Ceres Normalbrød ud over sit Privatforbrug, dog uden at nævne noget herom til vedkommende Ekspeditrice, og leveret det paa Kundernes Bopæle under sine regelmæssige Brødture to Gange ugentlig, idet han ved Aflevering af Brødet har gjort Kunderne bekendt med Planen for sine Brødture.

Der maa efter alt foreliggende gaas ud fra, at Sagsøgerens Ledelse paa behørig Maade har indskærpet sit Personale, at der ikke maatte sælges Ceres Normal Brød gennem Københavnsdepotet, og at Chauffør Leholks Handlen i Strid med denne Instruks er sket uden dens Vidende og kun i faa Tilfælde inden for det ovenangivne korte Tidsrum. Naar henses hertil findes de paaklagede Salg ikke at kunne tilregnes Sagsøgeren som en Overtrædelse af Kontrakten af 9. September 1910, der kunde berettigede Sagsøgte A/S Brødfabrikken Ceres til at annullere Kontrakten. Herefter vil 1ste Led af Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

M a n d a g d e n 2 4 . J a n u a r .

Nr. 162/1937.   **Enkefru Laura Julie Steen**
(Oluf Petersen efter Ordre)

m o d

Foreningen af Post- og Telegrafvæsenets Embeds- og Bestillingsmænd af 1872 (Landsretssagfører Bügel) og **Frederiksberg Kommunalbestyrelse** (Overretssagfører Sven),

betræffende Erstatning for Skade paadraget ved et Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 18. Marts 1937 (IV Afd.): De Sagsøgte, Foreningen af Post- og Telegrafvæsenets Embeds- og Bestillingsmænd af 1872, og de adciterede, Frederiksberg Kommunalbestyrelse, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Laura Julie Steen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Af de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at der ikke er paalagt Indstævnte Frederiksberg Kommunalbestyrelse noget Ansvar for Ulykkestilfældet, og Dommen vil herefter for denne Indstævntes Vedkommende være at stadfæste.

Hvad angaar den indstævnte Forening findes det ved de af Appellantinden og forskellige Vidner tildels efter Sagens Indkænnelse afgivne Forklaringer i Forbindelse med det iøvrigt oplyste

godtgjort, at Føret paa Fortovet, saavel da Appellantinden faldt, som nogen Tid forinden, var meget glat, hvad enten dette skyldes, at der overhovedet ikke havde været strøet paa Fortovet om Morgen efter Snefaldet eller at der er opstaaet Glathed i Dagens Løb.

Herefter maa Foreningen, der i Egenskab af Grundejer var pligtig at sørge for Fortovets Bestrøning, være ansvarlig for Ulykkestilfældet, og vil følgelig have at tilsvare Appellantinden Erstatning.

Det er oplyst, at Appellantinden den 26. Februar 1936 paa Frederiksberg Hospital blev underkastet Operation for det af hende ved Faldet paadragne Laarhalsbrud og derefter henlaa paa Hospitalet til den 29. Maj 1936, og at hun fra den 21. Juni til den 7. November s. A. var indlagt paa Hareskov Kuranstalt til en Bade- og Massagebehandling, om hvilken det i en af Reservekirurg paa fornævnte Hospital Moesgaard afgivet Erklæring af 20. November s. A. er udtalt, at Behandlingen skønnes at have været paakrævet. Moesgaard har senest, den 15. November 1937, afgivet en Erklæring, hvis Konklusion bl. a. indeholder følgende:

»Fru Steen, som før var rask og rørig, har ved et fald paadraget sig et brud af venstre laarbenshals, som, trods et operativt indgreb med sammenboltning af brudstykkerne, ikke har villet hele.

Der findes nu 4 cm forkortning af venstre ben og falsk led-dannelse i venstre hofte. Der er indskrænket bevægelighed i venstre hofte og smerter ved bevægelser. Gangen er haltende, besværlig, kun ved to stokke. . .

Der er sket en uvæsentlig bedring af tilstanden siden erklæringen af 20. November 1936. . . .

Der er nu næppe udsigt til yderligere bedring, medens jeg i den Omstændighed, at osteosynthesebolten (efter omtalte operation) stadig ligger i hoften, ser en mulighed for komplikationer. . . .«

Direktoratet for Ulykkesforsikringen har i en Erklæring af 15. December 1937 udtalt, at man, hvis Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde have tillagt Appellantinden en Invaliditetserstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af ca. 90 pCt.

Af den indstævnte Forening er der alene rejst Indsigelse mod Størrelsen af de af Appellantinden indsogte Erstatninger for Opholdet paa Hareskov Kuranstalt og for Invaliditet.

Idet den Appellantinden — der ved Ulykkestilfældet var uden Erhverv eller Formue, og hvis Indtægt er ca. 950 Kr. aarlig — tilkommende Erstatning findes at burde fastsættes til ialt 8000 Kr., vil den indstævnte Forening have at betale hende dette Beløb med Renter.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Foreningen at burde betale til Appellantinden med 300 Kr.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes forsaavidt angaar Kommunalbestyrelsen at burde ophæves, medens Foreningen fin-

des at burde betale saadanne Omkostninger efter Reglerne om beneficerede Sager som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

I Henseende til Indstævnte, Frederiksberg Kommunalbestyelse, bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

Indstævnte, Foreningen af Post- og Telegrafvæsenets Embeds- og Bestillingsmænd af 1872, bør til Appellantinden, Enkefru Laura Julie Steen, betale 8000 Kr. med Renter 5 pCt. aarlig fra den 31. Oktober 1936, til Betaling sker og Sagens Omkostninger for Landsretten med 300 Kr., hvorhos den betaler de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellantinden ikke havde haft fri Proces for Højesteret, samt i Salær og Godtgørelse for Udlæg for Højesteret til Højesteretssagfører Oluf Petersen 200 Kr. og 40 Kr. Forsaavidt angaar Kommunalbestyrelsen ophæves Sagens Omkostninger for Højesteret.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Sagsøgerinden, den 63-aarige Enkefru Laura Julie Steen, den 17. Februar 1936 Kl. 14—14,30 kom gaaende ad Mariendalsvej paa Vej til sin Bolig i Nr. 36 D, faldt hun paa Fortovet ud for den de Sagsøgte, Foreningen af Post- og Telegrafvæsenets Embeds- og Bestillingsmænd af 1872, tilhørende Ejendom Nr. 38—40 og paadrog sig derved et Brud paa venstre Laarbenschals.

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden paastaaet de Sagsøgte og Frederiksberg Kommunalbestyrelse som adciteret paa Frederiksberg Kommunes Vegne tilpligtet in solidum, subsidiært enten Foreningen eller Kommunalbestyrelsen, at betale hende Kr. 11.175,95 som Erstatning for den hende saaledes overgaaede Legemsbeskadigelse og Følgerne deraf nemlig for:

1. Udgifter ved Behandling paa Frederiksberg Hospital i Tiden 17. Februar—29. Maj 1936, Lægeattester m. v...	Kr.	234,20
2. Udgifter ved Ophold paa Hareskov Kuranstalt, hvor hun i Tiden 21. Juni—7. November s. A. gennemgik en Bade- og Massagekur	—	1,941,75
3. Svie og Smerte	—	1.000,00
4. Invaliditet	—	8.000,00

ialt.... Kr. 11.175,95

med Renter deraf 5 pCt. aarlig fra Stævningens Dato den 31. Oktober 1936.

Foreningen og Kommunalbestyrelsen har paastaet sig frifundet, hvorhos Kommunalbestyrelsen har nedlagt subsidiære Paastande.

Til Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgerinden anført følgende: Som oplyst i en fremlagt Skrivelse af 24. Oktober 1936 fra Meteorologisk Institut var der i Tiden fra den 16. Februar 1936 Kl. 8 Fm. til den 17. Kl. 8 Fm. faldet 5,5 mm Sne, og det var, da Ulykkestilfældet skete, Frostvej; da Sneen ikke var borttryddet fra Fortovet, og Bestrøning med Grus eller lignende ikke havde fundet Sted, var Føret glat, og dette var Grunden til, at Sagsøgerinden faldt og kom til Skade. Ansvar for Ulykkestilfældet maa paahvile saavel Foreningen som Kommunen, Foreningen, fordi den har overtraadt den Forpligtelse, der i Følge Politivedtægten for Frederiksberg Kommune § 22, jfr. § 105, paahviler den som Grundejer til i glat Føre at foranstalte Fortovet ud for sin Ejendom bestrøet med Grus eller lignende, Kommunen, fordi den, der i 1927 overtog Mariendalsvej som offentlig, og som i Følge § 2 i den af Indenrigsministeriet under 18. Oktober 1900 stadfæstede Vedtægt om Anlæg og Overtagelse af Gader, Veje m. v. er pligtig at sørge for Renholdelse af de i Henhold til Vedtægtens § 1 af Kommunen som offentlige overtagne Gader og Veje, har misligholdt denne Forpligtelse derved, at Fortovet ud for Mariendalsvej Nr. 38—40 den 17. Februar 1936 endnu Kl. 14—14,30 ikke var rengjort for Sne.

Foreningen og Kommunalforeningen er enige med Sagsøgerinden i, at Grusningspligten efter Politivedtægtens § 22 paahviler Foreningen alene, medens det efter Vejvedtægtens § 2, jfr. ogsaa Politivedtægtens § 83, 3. Stk. og § 87, 2. Stk., paahviler Kommunen alene at renholde Fortovet, heri indbefattet at borttrydde Sne derfra. De Sagsøgte kan imidlertid ikke erkende, at der paa det paagældende Tidspunkt ikke var gruset paa Fortovet, og det maa, hævder de, komme Sagsøgerinden til Skade, at behørig Oplysning derom ikke har kunnet fremskaffes som Følge af, at hun lod en Maaned hengaa, før hun anmeldte det passerede til Frederiksberg Politi. Kommunalbestyrelsen har anført, at selv om Fortovet paa det paagældende Tidspunkt ikke var ryddet for Sne, hvilket ikke nu kan oplyses, har de ikke overtraadt deres Renholdelsespligt; inden Kl. ca. 14 at faa ryddet Sne, faldet den foregaaende Dag og Nat, paa alle Kommunens Gader og Veje er faktisk uigennemførligt; netop fordi Snerydning ikke kan ske straks overalt, er der paalagt Grundejerne en Grusningspligt.

Ved Frederiksberg Birks 1. Afdelings Dom af 3. Oktober 1936 blev det, bl. a. paa Grundlag af den tilskadekomnes Vidneforklaring, statueret, at Foreningen ved den paagældende Lejlighed havde overtraadt Politivedtægtens § 22, i hvilken Anledning dens Formand blev anset med en Bøde. For Landsretten har Montør N. M. V. Nielsen og Fru Petra E. F. Tønder, der begge var afhørt som Vidner i Politisagen, samt bl. a. Vicevært Vilh. Hansen afgivet Vidneforklaring.

Montør Nielsen, der er Vicevært for Foreningens Ejendom, har for Landsretten forklaret, at medens han tilfældigt ved, at han den 16. Fe-

bruar om Aftenen skovlede Sne fra Fortovet og bestrøede det med Grus, erindrer han ikke, om han grusede det den 17., og at han den sidstnævnte Dag meget vel kan have gruset baade Morgen og Eftermiddag, idet han plejer at gøre dette, naar Forholdene kræver det. Fru Tønders Forklaring for Landsretten gaar ud paa, at hun, der den 17. Februar gik paa Fortovet nogen Tid før Ulykkestilfældet, ikke tror, at der da var gruset ud for Nr. 38—40, og at hun nogle Timer efter Ulykkestilfældet saa Viceværtten bestrø Fortovet. Vicevært Vilh. Hansen, der bor paa Mariendalsvej, har forklaret, at han den 17. Februar efter at have hørt om Ulykkestilfældet tænkte sig, at der jo nok havde været gruset ud for Nr. 38—40, idet han om Morgenen havde bemærket, at Fortovet der var rødbrunt, samt at han ofte har iagttaget, at Montø Nielsen grusede baade Morgen og Eftermiddag, naar Forholdene krævede det.

Efter det for Landsretten foreliggende kan det ikke anses for tilstrækkeligt bevist, at Fortovet ud for Ejendommen ikke var behørigt bestrøet, da Sagsøgerinden faldt; da der herefter ikke er godtgjort at paahvile Foreningen nogen Skyld for Ulykkestilfældet, vil den være at frifinde. Der maa derhos gives Kommunalbestyrelsen Medhold i, at Kommunen ikke kan anses at have overtraadt sin Renholdelsespligt, selv om Fortovet endnu ikke paa det paagældende Tidspunkt var ryddet for Sne; ogsaa Kommunalbestyrelsen vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

T i r s d a g   d e n   2 5 .   J a n u a r .

Nr. 76/1937.

Husejer Valdemar Jensen
(Overretssagf. Raaschou)

m o d

Fru Hilda Jensen (Gorrissen efter Ordre),

betræffende Separation.

Dom afsagt af Retten for Hillerød Købstad m. v. den 20. Oktober 1936: Ægtefællerne, Sagsøgerinden Fru Hilda Jensen, Vassingerød, og Sagsøgte, Husejer Valdemar Jensen, smst., separeres. Fællesboet deles i Mangel af mindelig Overenskomst ved Skifterettens Foranstaltning. Forældremagten over Fællesbørnene Ellen Gudrun Elsebeth Jensen, Knud Gunnar Jensen, Else Rigmor Jensen, Kjeld Holger Jensen og Jytte Iris Jensen tillægges Sagsøgerinden. Sagsøgte betaler Underholdsbidrag til Sagsøgerinden og Børnene, og Bidragenes Størrelse fastsættes ved Overøvrighedens Resolution. Sagens Omkostninger ophæves. Det Offentlige udreder i Salær til den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Raaschou, 100 Kr. og i Godtgørelse for hafte Udlæg 38 Kr.

Østre Landsrets Dom af 28. Januar 1937 (VI Afd.): Underretsdømmen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Husejer Vald. Jensen, til Indstævnte, Fru Hilda Jensen, f. Jensen, med 100 Kr. inden 15 Dage fra Dato under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret har Appellanten paastaaet Dommen stadfæstet forsaavidt angaar dens Bestemmelse om Parternes Separation, medens hans Paastand iøvrigt gaar ud paa, at Forældremyndigheden over Fællesbarnet Kjeld Holger Jensen tillægges ham, og at han ikke tilpligtes at betale Underholdsbidrag til Indstævnte.

Syv Dommere finder, at Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, efter Indstævntes Paastand bør stadfæstes, dog saaledes at Appellanten ikke tilpligtes at betale Underholdsbidrag til Indstævnte.

Det bemærkes endvidere, at Fællesbarnet Ellen Gudrun Elsebeth Jensen efter Sagens Indankning er fyldt 18 Aar og saaledes ikke længere er Forældremyndighed undergivet.

To Dommere finder, at Indstævntes Paastand i det hele bør tages til Følge.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes at Appellanten, Husejer Valdemar Jensen, ikke bør betale Underholdsbidrag til Indstævnte, Fru Hilda Jensen. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

I Salær og Godtgørelse for Udlæg for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Gorrisen 200 Kr. og 2 Kr. 50 Øre, der udredes af det Offentlige.

Underretsdømmens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag nedlægger Sagsøgerinden, Fru Hilda Jensen, Vas-singerød, Paastand paa Separation fra sin Ægtefælle, Sagsøgte, Husejer Valdemar Jensen, med hvem hun indgik Ægteskab den 10. September 1912, saaledes at Forældremyndigheden over Fællesbørnene Ellen Gudrun Elsebeth Jensen, født den 31. Maj 1919, Knud Gunnar Jensen, født den 21. November 1921, Else Rigmor Jensen, født den 10. Maj 1926, Kjeld Holger Jensen, født den 5. Maj 1929 og Jytte Iris Jensen, født den 15. Februar 1932 tillægges Sagsøgerinden, at Sagsøgte svarer Under-

holdsbidrag til Sagsøgerinden og Børnene efter Overøvrighedens Bestemmelse, og at Boet deles ved Skifterettens Foranstaltning.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, subsidiært at Forældremagten over de 3 yngste Børn og i hvert Fald over Kjeld Holger Jensen tillægges ham.

Sagsøgerinden har som Part forklaret, at Forholdet mellem hende og hendes Mand under hele Ægteskabet har været daarligt og er blevet værre og værre. Der har hele Tiden været Uoverensstemmelser mellem dem, og hun mener ikke, at hun i særlig Grad er Aarsag til det daarlige Forhold. Sagsøgte har ikke øvet Vold mod hende, og der har ikke været Utroskab, men han har dog nogle Gange slaet hende i Brystet, uden at hun dog har regnet det for noget. Sagsøgte kunde blive rasende over ingenting, og i Fjor blev han af Politiet indlagt paa et Sindsygehospital, da han havde faaet et Raserianfald, fordi Sagsøgerinden var fulgtes fra et Møde i Bethesda med en mandlig Bekendt. Sagsøgte er utallige Gange kommet beruset hjem, og hun har flere Gange maattet laase sig inde.

Sagsøgte har som Part forklaret, at efter hans Mening har Forholdet været godt indtil afvigte Efteraar, og han benægter bestemt, at han ofte er kommet beruset hjem og har været voldsom. Sagsøgte har følt sig brøstholden over, at Sagsøgerinden fulgtes fra Møder med en Skomager Bendtsen, og fik den Tanke, at der kunde bestaa et Forhold mellem Sagsøgerinden og denne Mand.

Parternes Børn Kaj Helmer Jensen, Gudrun Jensen og Knud Gunnar Jensen har som Vidner forklaret, at saa langt de kan huske tilbage, har Forholdet mellem Forældrene været daarligt, idet de til Stadighed skændtes om rene Bagateller. De har mange Gange set Sagsøgte komme beruset hjem, og de to førstnævnte Vidner har ogsaa set Sagsøgte slaa Sagsøgerinden.

Forsaavidt Sagsøgte har sigtet Sagsøgerinden for ægteskabelig Utroskab har han intetsomhelst kunnet fremføre til Bestyrkelse heraf.

Det fremgaar af Sagen, at Sagsøgte den 29. November 1935 paa Grundlag af en Lægeerklæring af Politiet blev tvangsendlagt paa Sindsygehospitalet ved Nykøbing Siælland, men blev den 13. December s. A. udskrevet, idet han saavel ved Indlæggelsen paa Hospitalet som under Opholdet paa dette var fuldstændig rolig og ligevægtig.

Efter det saaledes oplyste maa det antages, at Forholdet mellem Ægtefællerne er ødelagt paa Grund af dyb Uoverensstemmelse, og idet der ikke er Grund til at antage, at Uoverensstemmelsen hovedsagelig skyldes Sagsøgerindens Forhold, vil der være at give Dom til Separation.

Det findes derhos at tjene Børnenes Tarv bedst, at de forbliver hos Moderen og er hendes Forældremagt undergivne, og Sagsøgte vil have at betale Underholdsbidrag til Sagsøgerinden og Børnene, saaledes at Størrelsen af de paagældende Bidrag fastsættes ved Overøvrighedens Resolution.

Fællesboet vil i Mangel af mindelig Overenskomst være at dele af Skifteretten.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Der vil være at tillægge den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Raaschou, i Salær 100 Kr. og i Godtgørelse for hafte Udlæg 38 Kr., hvilke Beløb vil være at udrede af det Offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Hillirød Købstad m. v. den 20. Oktober 1936 og paastaas af Appellanten, Husejer Vald. Jensen, forandret principalt saaledes, at Separationen nægtes, subsidiært, at Forældremyndigheden over de 3 yngste Børn, Else Rigmor, Kjeld Holger og Jytte Iris, tillægges ham, og at han ikke tilpligtes at udrede Underholdsbidrag til Indstævnte, Fru Hilda Jensen, f. Jensen.

Indstævnte procederer til Dommens Stadfæstelse.

For Landsretten er afgivet Vidneforklaring af Sogneraadformand Peter Jensen, Gaardejer Christen Petersen, Tømrermester Hans Frandsen, Arbejdsmand Ejnar Jørgensen, Enkefru Marie Jensen, Fru Laura Rasmussen, Sygeplejeelev Vera Jensen og Lærerinde, Frk. Martha Møller.

Ved Dommen er det rettelig antaget, at Forholdet mellem Ægtefællerne maa anses ødelagt, og det findes betænkeligt at statuere, at Ødelæggelsen hovedsagelig skyldes Indstævnte. Efter det om Parternes gensidige Forhold oplyste maa det ligeledes tiltrædes, at Forældremyndigheden over alle Børnene er tillagt Indstævnte, og at Appellanten er tilpligtet at betale Underholdsbidrag til hende og Børnene.

Den indankede Dom vil saaledes være at stadfæste.

Ankesagens Omkostninger betaler Appellanten med 100 Kr. til Indstævnte.

Onsdag den 26. Januar.

Nr. 261/1936. **Automobilforhandler Franz Theodor Roost, Tønder (Poul Jacobsen)**
mod

Remisearbejder J. A. M. Jakobsen (Andreas Christensen), Statsbanepersonalets Sygekasse og Finansministeriet paa Statskassens Vegne (Kammeradvokaten v/ Rode),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Motorvognssammenstød.

Vestre Landsrets Dom af 29. April 1936 (III Afd.): Sagsøgte, Automobilforhandler og Vognmand Franz Theodor Roost, bør til Sagsøgeren, Remisearbejder J. A. M. Jakobsen, betale 21.691 Kr. 50 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 4. Januar 1935, indtil Betaling sker, til Sagsøgerne Statsbanepersonalets Sygekasse 1882 Kr. 59 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt. aarlig ligeledes fra den 4. Januar 1935, indtil Betaling sker, samt til Finansministeriet paa Statskassens

Vegne 8000 Kr. tilligemed Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 18. September 1935, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte Roost 700 Kr. til Remisearbejder Jakobsen og 100 Kr. til Statsbanernes Sygekasse. Til det Offentlige udreder han derhos i Forhold til et Beløb af 8000 Kr. de Retsafgifter og Stempelafgifter, der skulde have været erlagt af Finansministeriet, saafremt Sagen ikke for Ministeriets Vedkommende havde været afgiftsfri samt i Salær til Kammeradvokaten 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Efter Sagens Indankning har Direktoratet for Ulykkesforsikringen i en Skrivelse af 26. Maj 1937 udtalt, at man efter det nu foreliggende vilde beregne den Indstævnte Jakobsen tilkommende Invaliditetserstatning efter en Invaliditetsgrad af 70 pCt.

Medens Appellanten for Højesteret har paastaet Dommen stadfæstet, forsaavidt angaar Erstatningsberegningerne og alene har paastaet Dommen ændret derhen, at Indstævnte Jakobsen bærer Halvdelen eller dog en Brøkdel af den samlede Skade, gaar denne Indstævntes Paastand ud paa Stadfæstelse, dog saaledes, at Invaliditetserstatningen forhøjes svarende til den ændrede Ansættelse af Invaliditetsgraden, at der for Svie og Smerte tilkendes ham et yderligere Beløb af 1000 Kr., og at der sker en forholdsvis Fordeling af Invaliditetserstatningen mellem ham og Statskassen, dog kun forsaavidt den tilkendte Erstatning af 25.000 Kr. maatte blive forhøjet eller nedsat. — Den indstævnte Sygekasse har nedlagt Paastand om Stadfæstelse af Dommen, og Indstævnte Finansministeriet, der ikke har gentaget sin Paastand om Tilkendelse af 2920 Kr. 50 Øre vedrørende udbetalt Pengehjælp (Sygeløn), har gentaget sin Paastand om Tilkendelse af et Beløb af 9177 Kr.

Idet det tiltrædes, at hele Ansvar for Ulykkestilfældet ved Dommen er paalagt Appellanten, selv om hans Forhold efter alt foreliggende ikke findes at kunne betegnes som grov Uagtsomhed, vil Dommen af de i denne iøvrigt anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, være at stadfæste, dog saaledes at Invaliditetserstatningen findes at burde forhøjes til 29.000 Kr., hvoraf der vil være at tillægge Indstævnte Jakobsen 21.000 Kr., for hvilket Beløb han ikke skønnes fyldestgjort ved den ham tillagte Pension, medens de resterende 8000 Kr. tillægges Finansministeriet paa Statskassens Vegne.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Jakobsen 600 Kr., til Sygekassen 100 Kr. og til Finansministeriet 300 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, saaledes at Invaliditetserstatningen forhøjes

til 29.000 Kr., hvoraf 21.000 Kr. tillægges Indstævnte Remisearbejder J. A. M. Jakobsen og 8000 Kr. Indstævnte Finansministeriet paa Statskassens Vegne. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Automobilforhandler og Vognmand Franz Theodor Roost til Jakobsen 600 Kr., til Statsbanepersonalets Sygekasse 100 Kr. og til Finansministeriet 300 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 15. August 1933 ca. Kl. 14,30 skete der en Færdselsulykke i Vejkrydset mellem Landevejene Aabenraa-Løgumkloster og Bedsted-Tønder, idet Sagsøgte Automobilforhandler og Vognmand Franz Theodor Roost, Tønder, der som Fører af Personautomobilet Æ 2548 kom kørende i vestlig Retning paa Aabenraa-Løgumklosterlandevejen, i Vejkrydset stødte sammen med Sagsøgeren, Remisearbejder J. A. M. Jakobsen, Skanderborg, der som Fører af Motorcykle X 15821 Nord fra kom kørende paa Bedsted-Tønderlandevejen. Ved Sammenstødet blev Jakobsen alvorlig kvæstet, idet han fik venstre Ben knust, saaledes at det maatte amputeres.

I Anledning af det passerede blev der af Anklagemyndigheden rejst Tiltale imod Sagsøgte, og ved en af Retten for Lø Herred med Løgumkloster Birk den 25. September 1933 afsagt upaaanket Dom blev han for Overtrædelse af § 29 i Automobilloven og §§ 9, 1. Stk. og 11, 1. Stk. i Færdselsloven anset med en Bøde af 140 Kr. Da Jakobsens Erstatningskrav ikke dengang kunde opgøres, blev der ikke nedlagt Erstatningspaastand under Straffesagen.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren Jakobsen, der, indtil det omhandlede Uheld indtraf, som timelønnet Remisearbejder var beskæftiget ved De Danske Statsbaner, men som paa Grund af den ham overgaaede Skade blev afskediget med Pension pr. 1. Oktober 1935, paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale til ham i Erstatning for Invaliditet 42.000 Kr. og for Svie og Smerte, positive Udgifter m. v. 4691 Kr. 50 Øre eller ialt 46.691 Kr. 50 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. fra den 4. Januar 1935, indtil Betaling sker.

Derhos har Sagsøgerne, Statsbanepersonalets Sygekasse, København, der i Anledning af Jakobsens Sygehusophold m. m. har udlagt 1882 Kr. 59 Øre hvilket Beløb ikke er inkluderet i Jakobsens Erstatningskrav, paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale dette Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. fra den 4. Januar 1935, indtil Betaling sker.

Finansministeriet er paa Statskassens Vegne indtraadt som Hoved-intervenient i Sagen og har under Henviisning til, at Jakobsen, der er født den 15. Marts 1896, og hvis Hustru er født den 4. December 1893, allerede har maattet afskediges — med en Pension paa 720 Kr. aarlig foruden Reguleringstillæg — fra 1. Oktober 1935, anført, at der ved

Jakobsens Tilskadekomst er paaført Staten et Tab paa Pensionskontoen, som af Statsanstalten for Livsforsikring efter dennes Tariffer er beregnet til 9177 Kr. Da Jakobsen ved denne Pensionsydelse han oppebærer efter Afskedigelsen, delvis fyldestgøres for sit Krav paa Invaliditetserstatning, har Finansministeret paastaaet sig tilkendt det nævnte Beløb af 9177 Kr. tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. fra den 18. September 1935, indtil Betaling sker.

Finansministeret har endvidere under Henviſning til, at Jakobsen har været sygemeldt fra 15. August 1933 til 3. Maj 1935 og fra 21. August 1935 til 1. Oktober s. A., samt til at der i de paagældende Tidsrum i Henhold til de derom gældende administrative Bestemmelser er udbetalt ham en Pengehjælp (Sygeløn) paa ialt 2920 Kr. 50 Øre, paastaaet sig tilkendt hos Sagsøgte sidstnævnte Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. ligeledes fra den 18. September 1935, indtil Betaling sker.

Finansministeriet har herved anført, at Jakobsen ikke har oppebaaret egentlig Løn i Sygetiden, hvorfor Staten netop har betalt Løn til timelønnet Personale i det Omfang, hvori der er udført Arbejde, men derudover har Staten haft en Merudgift paa det Beløb, som er ydet Jakobsen i Pengehjælp, hvilken Udgift Statskassen ikke vilde have haft, hvis Jakobsen ikke var kommet til Skade.

Sagsøgte har principalt paastaaet sig frifundet for Jakobsens Søgmaal, idet han har anbragt, at Jakobsen ved sin egen Uagtsomhed var Skyld i Sammenstødet. Subsidiært har Sagsøgte, for saa vidt angaar Jakobsens Krav paa Erstatning for Invaliditet, paastaaet Beløbet 42.000 Kr. nedsat dels under Hensyn til Jakobsens Medskyld i Uheldet, dels fordi Beløbet selv bortset herfra er for højt ansat. Med Hensyn til den øvrige Del af Jakobsens Erstatningskrav har Sagsøgte intet haft at erindre. Sagsøgte har heller intet haft at erindre imod den af Statsbanepersonalets Sygekasse nedlagte Paastand. Derimod har han paastaaet sig frifunden, forsaavidt angaar Finansministeriets Krav paa Beløbet 2920 Kr. 50 Øre, idet han har anført, at der ikke foreligger Dokumentation for, at der er afholdt Ekstraudgifter i Anledning af Jakobsens Sygemeldinger.

Jakobsen har ikke fremsat nogen speciel Indsigelse mod den ovennævnte af Statsanstalten for Livsforsikring efter Anstaltens Tariffer foretagne Beregning af Statskassens Tab, men har paastaaet Beløbet nedsat efter Rettens Skøn.

Angaaende de nærmere Omstændigheder ved Paakørslen den 15. August 1933 har Vognmand Roost og Remisearbejder Jakobsen afgivet Forklaringer dels til Politi-Rapport og dels inden Retten. Vognmand Roosts Forklaringer angaaende, hvorledes han forholdt sig før Sammenstødet, har været vaklende, men maa antages sluttelig at gaa ud paa, at han, der kom kørende henimod Vejkrydset med en Fart af 45—50 km i Timen, i god Tid blev opmærksom paa Motorcyklisten, og at han lidt senere tog Farten af Vognen og 36 m fra Krydset begyndte at bremse. Da han imidlertid nu fik den Opfattelse, at han ikke var saa langt fra Vejkrydset som Motorcyklisten, gav han Motoren lidt Gas, men opdagede saa, at Motorcyklisten var nærmere ved Vej-

krydset end han havde troet, hvorfor han paany bremsede samtidig med, at han for at undgaa Sammenstødet drejede sit Automobil noget til venstre, hvorefter Paakørslen i Vejkrydset fandt Sted. Ifølge Roosts yderligere Forklaring gav han ikke Signal før Sammenstødet. Remisearbejder Jakobsens Forklaring gaar ud paa, at han saa Automobilet, da han var et Par Hundrede Meter fra Vejkrydset, og at han da skønnede, at det var dobbelt saa langt fra Vejkrydset som han selv. Han mente at se, at Automobilet sagtnede Farten, da det nærmede sig Vejkrydset, hvorfor han fortsatte med samme Fart — 25—30 km i Timen — som hidtil, indtil han tæt ved Vejkrydset saa, at Automobilet ligeledes var tæt ved Vejkrydset. Han mente nu, at han ikke havde anden Mulighed for at undgaa Sammenstød end at sætte fuld Fart paa, da han var saa tæt ved, at han ikke kunne naa at bremse op, men han naede ikke over, idet han blev paakørt midt i Vejkrydset.

Det er under Sagen oplyst, at Vejkrydset var fuldstændig over-skueligt.

Efter de afgivne Forklaringer samt Sagens øvrige Oplysninger findes Sagsøgte, der under de foreliggende Omstændigheder havde Vigepligt, ved manglende Agtpaagivenhed at have foraarsaget Sammenstødet, hvorimod Jakobsen, der under de foreliggende Omstændigheder med Føje kunne regne med, at Sagsøgte vilde holde tilbage for ham, ikke findes at have nogen Medskyld i dette. Herefter vil Sagsøgte have at erstatte hele den Jakobsen forvoldte Skade. Vedrørende denne er der under Sagen afgivet flere Lægeerklæringer. I en af Sygehuslæge H. Bruun ved Skanderborg Amts-Sygehus afgivet Erklæring af 19. Oktober 1934 hedder det blandt andet:

»Remisearbejder Jens Andreas Marius Jakobsen, 37 Aar gl. af Skanderborg har 2 Gange været indlagt paa herværende Sygehus for Følgerne af en Motorulykke 15. August 1933, hvorved han paadrog sig et aabent Brud paa venstre Underextremitet.

Der blev paa Tønder-Amtssygehus foretaget en Amputation af venstre Ben nedenfor Knæet. Der optraadte imidlertid Koldbrand af Bløddelslappen, saa Knoglen stak udækket frem. Dette nødvendiggjorde første Indlæggelse paa Skanderborg Sygehus den 2. November 1933. Her lykkedes det ved konservativ Behandling at faa Saaret lægt, og han udskreves den 24. Februar 1934 med kunstigt Ben. Ved Brugen dannedes der atter et Tryksaar paa Amputationsstumpen udfor Knoglen, hvorfor det skønnedes nødvendigt at foretage Reamputation med Fjernelse af de prominierende Knogler. Han blev derfor atter indlagt her den 26. Maj 1934 og udskrevet med lægt Stump og kunstigt Papben den 21. Juli 1934. Han kunde paa dette Tidspunkt ikke bruge det af Bandagist forfærdigede kunstige Ben, men gik flinkt ved 1 Krykke og 1 Stok.«

Overlæge ved Samfundet og Hjemmet for Vanføre Paul Guildal har afgivet en Erklæring af 4. April 1935, hvis Konklusion er saalydende:

»Det drejer sig om en Patient, der efter Ulykkestilfældet har en amputatio cruris med en Stump paa 11 cm effektiv Længde. Amputationssaaret er for Tiden — (1³/₄ Aar efter Amputationen) — ikke og har

praktisk talt ikke været lægt. Man kan vel ikke udelukke, at det skyldes en bagved liggende Betændelse i Knoglen, men Forklaringen kan ogsaa være, at han er forsynet med prothese inden Stumpen var fuldstændig »prothesedygtig«, og cicatriserne har ikke været solide nok til at modstaa de store Belastningsfordringer, der herved stilles til den korte og prothesemæssigt set noget uheldigt formede Stump.

Udsigten til at faa Stumpen helet er ikke de bedste, men man burde sikkert gøre et Forsøg med langvarigt Sengeleje eventuelt understøttet af extension paa Stumpen og derpaa undgaa Belastning af denne før ca. 1 Aar efter Helingen, idet han enten gaar med Krykker eller forsynes med papprothese, der ikke støtter paa Stumpen, men tager Støtte mod tuber ischi.

Heler Saaret sig ikke paa denne Maade, maa yderligere Amputation overvejes, og det maa da sandsynligvis blive en lav femuramputation, da en yderligere Forkortning af crusstumpen vil gøre denne af saa ringe Værdi prothesemæssigt set, at Patienten vil staa sig ved en Amputation femoris.«

Endvidere har Direktoratet for Ulykkesforsikringen i en Erklæring af 21. Maj 1935 udtalt, »— — — at saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde Direktoratet i Henhold til Lovens § 32 have tillagt den tilskadekomne en Invaliditets-erstatning, beregnet efter en Invaliditetsgrad af 60 pCt., efter de for Tiden tilstedeværende Forhold, idet Direktoratet, saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde have gjort Afgørelsen midlertidig i Henhold til Bestemmelsen i Lov af 14. Juli 1927 § 34, Stk. 2. Direktoratet vilde derefter, naar der yderligere var forløben henimod 2 Aar efter den første Afgørelse, have truffet endelig Afgørelse af Invaliditetserstatningsspørgsmaalet.«

Det er under Sagen oplyst, at Jakobsen som Remisearbejder ved Statsbanerne det sidste Aar før Paakørselen havde en Aarsindtægt af ca. 4000 Kr.

Herefter og efter Sagens øvrige Oplysninger findes den Jakobsen tilkommende Invaliditetserstatning at kunne fastsættes til 25.000 Kr., idet Statskassens Tab ved Jakobsens Pensionering skønsmæssigt efter alt foreliggende findes at kunne ansættes til 8000 Kr., vil Sagsøgte af det anførte Beløb have at betale til Finansministeriet paa Statskassens Vegne 8000 Kr. tilligemed Renter heraf som paastaet. Resten 17.000 Kr. tilligemed det ovenanførte Beløb paa tilsammen 4691 Kr. 50 Øre — hvorimod ingen Indsigelse er rejst — eller ialt 21.691 Kr. 50 Øre tilligemed Renter heraf som paastaet vil Sagsøgte have at betale til Sagsøgeren Jakobsen.

Til Statsbanepersonalets Sygekasse vil Sagsøgte have at betale 1882 Kr. 59 Øre tilligemed Renter heraf som paastaet.

For saa vidt endelig angaar det af Finansministeriet rejste Krav paa Erstatning for det foran ommeldte Beløb af 2920 Kr. 50 Øre, findes der under Hensyn til, hvad der er oplyst om Reglerne for Udbetalingen af denne Pengehjælp, at maatte gives Sagsøgtes Frifindelsepaastand Medhold, idet det ikke kan anses tilstrækkeligt oplyst, at Statskassen har lidt noget Tab ved Jakobsens Sygeperioder.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor anført.

Fredag den 28. Januar.

Nr. 153/1937. Slagter **Martin Christiansen** (Bülow)
 mod
Billum Andelskasse (Gamborg),

betræffende Anerkendelse af Appellanten som Prioritetshaver i Henhold til et Skadesløsbrev.

Kendelse afsagt af Fogedretten for Varde Købstad m. v. den 22. December 1936: Den af Rekvirenterne, Billum Andelskasse, fremsatte Protest mod, at Slagter Martin Christiansen, Blaavand, anerkendes som 4. Prioritetshaver for 8515 Kr. 40 Øre med Renter til Auktionsdagen i Henhold til Skadesløsbrev af 17. lyst 19. December 1936, kan ikke tages til Følge. Den for Rekvirenterne og for Billum Transformatorforening nedlagte Paastand om Tilkendelse af samme Rangfølge for de den 19. December 1936 lyste Arrestforretninger som for fornævnte Skadesløsbrev kan ej heller tages til Følge.

Vestre Landsrets Dom af 3. Juni 1937 (III Afd.): Den af Appellanterne, Billum Andelskasse, under den forommeldte Auktion fremsatte Protest imod, at Indstævnte, Slagter Martin Christiansen, anerkendtes som 4. Prioritetshaver for 8515 Kr. 40 Øre tilligemed Renter til Auktionsdagen i Henhold til ovennævnte Skadesløsbrev af 17. December 1936, lyst 19. s. M., bør tages til Følge. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne 400 Kr., der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Det bemærkes, at det i Dommen nævnte Pantebrev til Appellanten først er udstedt den 28. Juli 1936 og tinglyst den 30. s. M.

Fem Dommere finder, at Fogedrettens Kendelse af de i denne — forsaavidt den efter Indankningen foreligger Højesteret til Prøvelse — anførte Grunde bør stadfæstes, og at Indstævnte til Appellanten bør betale Sagens Omkostninger for alle Retter med 800 Kr.

Fire Dommere finder, at Gaardejer Jørgensen, der selv var uden berettiget Interesse i den paagældende Transaktion, ikke paa det Stadium, hvortil Tvangsforfølgningen var naaet, med Retsvirkning for Efterpanthaverne har kunnet udstede et nyt Skadesløsbrev, der alene tilsigtede at hidføre Ændring i Pantekreditorer-

nes indbyrdes Forhold i Henseende til Adgang til Fyldestgørelse. Disse Dommere stemmer derfor for at stadfæste Landsrettens Dom:

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Fogedrettens Kendelse bør saavidt paaanket er ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for alle Retter betaler Indstævnte, Billum Andelskasse til Appellanten Slagter Martin Christiansen 800 Kr. inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

Fogedretskendelsen Præmisser er saalydende:

Da den skete Indfrielse og Kvittering af det ældre Skadesløsbrev til Handelsbanken og Udstedelsen af det nye Skadesløsbrev til Slagter Martin Christiansen for samme Beløb og mod samme Sikkerhed efter det oplyste maa ses som en Eenhed, saaledes at man ikke kan betragte Kvitteringen af det ældre Skadesløsbrev som en isoleret Transaktion, ses der ikke at være fremkommen nogen ledig Plads i Prioritetsrækken, som kunde besættes af de efterfølgende Panthavere. En saadan ren Ombytningsret findes at maatte tilkomme Rekviritus i Henhold til Tinglysningslovens § 40 Stk. 1 selv om hans Ret til at besætte en mulig ledig Plads i Prioritetsrækken maatte være bortfalden ved den mod ham indledede Retsforfølgning. Kun forsaavidt som det nye Skadesløsbrev giver Pantessikkerhed for et større Beløb, end der faktisk skyldes, vil der kunne blive Tale om en ledig Plads i Prioritetsrækken; men da Rekviritus ikke har fremsat Krav paa selv at besætte denne Plads, findes der ikke Anledning til at komme nærmere ind paa dette Forhold.

Som Følge heraf vil Rekvirenternes Protest mod Anerkendelse af Martin Christiansen som 4de Prioritetshaver for 8515 Kr. 40 Øre med Renter til Auktionsdagen i Henhold til Skadesløsbrevet af 17. lyst 19. December 1936 ikke kunne tages til Følge.

Da der efter foranstaaende ikke er opstaaet noget egentligt Ejerpant, men kun er sket en Ombytning af ensartede Prioriteter, som de øvrige Panthavere maa respektere, og da ej heller Arresthavernes Stilling er ændret derved, vil Rekvirenternes subsidiære Paastand om Tilkendelse af samme Rangfølge for de den 19. ds. lyste Arrestforretninger som for det samtidig lyste fornævnte Skadesløsbrev ej heller kunne tages til Følge.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 22. December 1936 af Fogedretten for Varde Købstad m. v.

Sagens nærmere Sammenhæng er følgende:

Den 18. Juli 1936 lod Appellanterne, Billum Andelskasse, foretage Udlæg i en Gaardejer Niels B. Jørgensen da tilhørende Landejendom -- Matr. Nr. 17 a, 17 b og 3 b, Kjelst, samt Andel til Matr. Nr. 4 c, Billum, i Fælleslodden Matr. Nr. 30, Kjelst — der foruden med offentlige Laan og tinglyst Skifteekstrakt var behæftet med:

a) Skadesløsbrev (4. Prioritet) til Handelsbanken i Varde, stor 8800 Kr., hvoraf var udnyttet.....	8202 Kr. 15 Øre
b) Skadesløsbrev til Appellanterne, stort.....	6600 — 00 —
c) Skadesløsbrev til Appellanterne, stort.....	5500 — 00 —
d) Pantebrev til Indstævnte, Slagter Martin Christian- sen, Billum, stort.....	2245 — 25 —

Udlæget blev foretaget i Henhold til det under c nævnte Skadesløsbrev — ifølge hvilket Appellanterne havde et Beløb af 5158 Kr. 25 Øre til Gode hos Jørgensen — saaledes at Appellanterne lod Jørgensen udsætte af og sig indsætte i Besiddelsen af Ejendommen til Nydelse af dens Frugter og Indtægter. Ved den under Fogedforretningen skete Vurdering var man feilagtig gaaet ud fra, at nogle Jørgensen tilhørende Engparceller til en Værdi af ca. 3000 Kr. var indbefattet under Appellanternes Pantesikkerhed, hvilket imidlertid ikke var Tilfældet, idet disse kun var behæftet med de under a og d nævnte Panteforskrivninger som henholdsvis 1. og 2. Prioritet. Da Appellanterne efter at være blevet bekendt hermed tvivlede om, at de vilde kunne opnaa fuld Dækning i Jørgensens til dem pantsatte Ejendom, afkøbte de Handelsbanken i Varde dens under a nævnte Skadesløsbrev, [som Handelsbanken den 12. November 1936 tiltransporterede dem, idet det var deres Hensigt kun at gøre dette Skadesløsbrev gældende for 5000 Kr. i Landejendommen og for Restbeløbet i Parcellerne, hvorved de mente at kunne opnaa fuld Dækning for deres Tilgodehavende ifølge de i Landejendommen indestaaende Skadesløsbreve. Indstævnte, som heri saa en Fare for den Mulighed, han havde for at opnaa hel eller delvis Dækning for sin Pantefordring i Engparcellerne, traf derefter for at hindre Appellanterne i at iværksætte deres nævnte Hensigt Aftale med Jørgensen om, at denne med det Beløb — 8515 Kr. 40 Øre, nemlig Beløbet 8202 Kr. 15 Øre med paaløbne Renter — der udkrævedes dertil, og som Indstævnte stillede til Raadighed for ham, skulde indfri det Appellanterne af Handelsbanken tiltransporterede Skadesløsbrev og i det indfrie Skadesløsbrevs Sted udstede et nyt Skadesløsbrev af samme Størrelse til ham. Da Appellanterne, skønt de var klare over Formaålet med Transaktionen, ikke mente at kunne nægte at modtage Beløbet, kvitterede de den 19. December 1936 deres Skadesløsbrev som indfriet til Aflysning af Pantebogen og udleverede det til Debitor. Samme Dag blev Skadesløsbrevet forsynet med en Paategning om, at det begæredes afløst af Tingbogen paa Vilkaar, at der samtidig i dets Sted uden Retsanmærkning tinglyses et Skadesløsbrev paa 8000 Kr. fra Jørgensen til Indstævnte, og i Overensstemmelse dermed foretog Tinglysningsdommeren ligeledes samme Dag Aflysning af Skadesløsbrevet til Appellanterne og tinglyste i dets Sted et den 17. December udstedt Skadesløsbrev af samme Størrelse til Indstævnte.

Appellanterne, der den 9. November 1936 havde begæret den udlagte Ejendom bortsolgt ved Tvangsauktion, der senere berammedes til den 21. December 1936, fremsatte nu paa selve Auktionsdagen Protest mod Gyldigheden af det af Gaardejer Jørgensen til Indstævnte udstedte Skadesløsbrev, som under Auktionen blev gjort gældende for det ommeldte Beløb af 8515 Kr. 40 Øre tilligemed senere paaløbne Renter. Auktionen blev som Følge heraf udsat til den 22. December, og efter at Appellanternes Protest ved den ovenfor anførte Kendelse var blevet forkastet, blev Auktionen fremmet med det Udfald, at Appellanterne begærede sig Ejendommen udlagt som ufyldestgjorte Panthavere, idet de tog Forbehold om Anke.

Appellanternes Paastand for Landsretten gaar ud paa, at den af dem under Auktionen fremsatte Protest imod, at Indstævnte anerkendtes som 4. Prioritetshaver for 8515 Kr. 40 Øre tilligemed Renter til Auktionsdagen i Henhold til oftnævnte Skadesløsbrev af 17. December 1936 lyst 19. s. M., tages til Følge.

Indstævnte har nedlagt Paastand om den indankede Kendelses Stadfæstelse, for saa vidt den er paaanket.

Den ommeldte mod Gaardejer Jørgensen indlede Retsforfølgning vedrørende Landejendommen, ifølge hvilken han paa det Tidspunkt, da Indfrielsen af Appellanternes Skadesløsbrev fandt Sted, havde mistet Raadigheden over Ejendommen, har nu vel ikke kunnet hindre ham i som sket at indfri Appellanternes Skadesløsbrev, men han har paa Grund af Retsforfølgningen været uberettiget til at foretage sig noget, der derefter kunde gribe ind i Prioritetsforholdene; han har saaledes været inkompetent til at udstede det oftnævnte Skadesløsbrev til Indstævnte, idet den ved Indfrielsen af Appellanternes Skadesløsbrev opstaaede ledige Plads i Prioritetsrækken for et Beløb af 8515 Kr. 40 Øre i Overensstemmelse med Tinglysningslovens § 40, 1. Stk. sidste Pkt. maa tilfalde Kreditorerne, hvilket i nærværende Tilfælde vil sige fortrinsvis Appellanterne. Sidstnævntes Paastand vil efter det anførte være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanterne med 400 Kr.

Mandag den 31. Januar.

Nr. 100/1937.

Direktør **R. Ekman**
(Landsretssagf. Torkild Hansen)

mod

Arkitekt **Knud Holmgaard** (Svane),

betræffende Betaling af Arkitekthonorar.

Østre Landsrets Dom af 6. April 1937 (V Afd.): Sagsøgte, Fabrikant Robert Ekman, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse

til Sagsøgeren, Arkitekt Knud Holmgaard, betale 1800 Kr. med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 30. December 1936, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paakendelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, findes Dommen at burde stadfæstes, saaledes at Sagens Omkostninger for Højesteret bestemmes til 400 Kr.

Tre Dommere stemmer dog for at forhøje det Indstævnte tilkommende Beløb til 2200 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Direktør R. Ekman, til Indstævnte, Arkitekt Knud Holmgaard, med 400 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1931 ønskede Sagsøgte, Fabrikant Robert Ekman, at opføre en 1-Etages Skotøjsfabrik paa sin Grund Matr. Nr. 2601 af Vigerslev ved Gammel Køge Landevej og søgte, da Vandafledningen fra Grunden endnu var utilfredsstillende og først kunde bringes endeligt i Orden, naar Kloaksystemet for Vigerslev Pumpedistrikt, hvortil Grunden hører, bragtes i Orden, i Henhold til § 6 i det under 29. April 1930 stadfæstede Bygningsreglement for en Del af Hvidovre Sogn m. v. Københavns Magistrat om Tilladelse dertil. I Skrivelse af 16. September 1931 erklærede Magistraten med Henblik paa Bebyggelsens relativt ringe Omfang at kunne give Byggetilladelse for den ansøgte Bebyggelse med Afvanding til en Samlebrønd, eventuelt Sivebrønd, paa visse Betingelser, deriblandt Udstedelse af en tinglyst Deklaration af nærmere angivet Indhold. I denne Deklaration, som Sagsøgte udstedte den 11. Oktober 1931, og som tinglystes den 29. s. M., erklærede Sagsøgte bl. a., »at Grunden ikke vil blive yderligere bebygget uden Magistratens særlige Tilladelse«. Fabriken blev derefter opført.

I Sommeren 1936 ønskede Sagsøgte at udvide Fabriken og henvendte sig i den Anledning til Sagsøgeren, Arkitekt Knud Holmgaard. Paa et omkring den 1. Juli 1936 afholdt Møde mellem Parterne viste Sagsøgte Sagsøgeren Magistratens omtalte Skrivelse af 16. September 1931, og det drøftedes at forhøje Fabriksbygningen med een Etage og en udnyttet Tagetage. Paa Forespørgsel udtalte Sagsøgeren, at Byggesummen herfor skønsmæssigt kunde anlaas til mellem 45.000 Kr. og

50.000 Kr., og at hans Honorar for at udarbejde en Skitse for denne Ombygning ikke vilde overstige 400 Kr. Der blev ikke truffet nogen Aftale paa dette Møde.

Sagsøgeren undersøgte nu den paagældende Byggesags Akter hos Magistraten, og den 14. Juli 1936 fandt et nyt Møde Sted, og det aftales, at Sagsøgeren skulde udarbejde en Skitse for en Ombygning med to Etager og en udnyttet Tagetage og forelægge den for Magistraten til Afgørelse af, om dennes Tilladelse til Byggeforetagendet kunde opnaas, hvorved Sagsøgte fremhævede, at det var ham meget magtpaaliggende at faa Byggearbejdet afsluttet til Oktober Flyttedag 1936, da han vilde udleje Dele af de nye Lokaler. Den 16. Juli fandt en ny Forhandling Sted i Forbindelse med Sagsøgerens Foretagelse af nogle Opmaalinger, og da Sagsøgeren var bortrejst fra 16. Juli til 3. August, foreviste Arkitekt A. Kjergaard paa hans Vegne den 22. Juli Sagsøgte en Skitse, der godkendtes med en mindre Ændring. Den 27. s. M. anmodede Sagsøgte om en kort Beskrivelse af Ombygningen til Brug for sine Forhandlinger med sin Bank, og Arkitekt Kjergaard afsendte den samme Dag. Den 29. s. M. meddelte Sagsøgte telefonisk, at Banken ønskede forelagt Tilbud paa Entreprisen, hvortil Arkitekt Kjergaard svarede, at saa maatte der afholdes Licitation. I den Anledning holdtes den 31. s. M. Møde mellem Sagsøgte, Arkitekt Kjergaard og Ingeniør Reckendorff, der skulde beregne Jærn- og Jærnbetonkonstruktionerne; der aftales endnu en Ændring i Tegningerne samt nogle Foranstaltninger, Sagsøgte skulde foretage, for at Beregningerne kunde foretages. Den 4. og 5. August indsendte Sagsøgeren Tegninger til Magistratens Byggesagskontor og Fabriksinspektoret, og den 7. s. M. udleveredes Licitations-tegninger med Annodning om Tilbud den 13. s. M.

Den 13. August 1936 afholdtes Licitation i Overværelse af Sagsøgte, der erklærede det billigste Tilbud — paa 59.746 Kr. — for alt for dyrt og anmodede Sagsøgeren om at forhandle med Tilbudsgiveren om Reduktioner. Efter Forhandlingernes Afslutning meddelte Sagsøgeren den 19. August Sagsøgte, at Tilbudet kunde reduceres med ca. 4768 Kr.

Ved Resolution af 3. September 1936 nægtede Magistraten at give Tilladelse til Byggeforetagendet under Henviisning til, at Afvandringsforholdene i Vigerslev Pumpedistrikt endnu ikke er bragt i Orden, og at der endnu ikke er fastlagt nogen Bebyggelsesplan for de omliggende Grunde. Sagsøgeren forhørte sig nu i Magistraten om Mulighederne for ved særlige Foranstaltninger at opnaa Byggetilladelsen og meddelte i Skrivelse af 8. s. M. Sagsøgte Magistratens Resolution og Resultatet af sin Henvendelse. Efter en Telefonsamtale den følgende Dag mellem Parterne sendte Sagsøgeren den 11. s. M. Sagsøgte nogle af denne ønskede Dokumenter vedrørende Byggesagen med Tilføjende, at Magistratens Afgørelse kunde appelleres til Indenrigsministeriet. Da Sagsøgeren derefter ikke hørte fra Sagsøgte, sendte han ham den 20. Oktober sin Regning, hvorefter Sagsøgte den 27. s. M. meddelte kun at ville betale Sagsøgeren 400 Kr. Senere har Sagsøgte betalt 15 Kr. 08 Øre for en Annonce om Licitationen.

Sagsøgeren har derefter under denne Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham eget Honorar, beregnet efter Akademisk Arkitekt-

forenings Regler af en Entreprisesum paa 60.000 Kr.	1669,80 Kr.
Honorar til Ingeniør Reckendorff	600,00 —
og Udgifter til Duplicering og Kopiering samt Annoncer	226,12 —
	ialt 2495,92 Kr.

med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra Stævningens Dato den 30. December 1936.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet mod Betaling af 400 Kr., subsidiært et ved Rettens Skøn til mindre end det indtalte fastsat Beløb.

Sagsøgeren har under Henvisning til en Række Dagbogsoptegnelser som Part forklaret, at Sagsøgte under de første Forhandlinger var klar over, at Vandafledningen fra Ejendommen ikke var i Orden, og udtalte, at Kloakforholdene ikke blev ordnede før i Aaret 1938. Ved den første Forhandling efter, at han havde undersøgt Byggesagens Akter i Magistraten, udtalte Sagsøgeren, at der her forelaa særlige Vanskeligheder, og da Sagsøgte talte om at udleje nogle af de paatænkte Lokaler fra Oktober Flyttedag, advarede Sagsøgeren ham bestemt mod at gøre dette uden at tage ethvert Forbehold. Sagsøgte ønskede straks Oplysning om Sagsøgerens Honorar, og Sagsøgeren svarede, at dette vilde blive beregnet efter Akademisk Arkitektforenings Regler og kunde anslaaes til 5 pCt. af Byggesummen og indtil 400 Kr. for en Skitse. Ved Forhandlingen den 16. Juli, hvor de nøjagtige Planer for Ombygningen blev aftalt til Grundlag for Udarbejdelse af Skitsen, sagde Sagsøgeren, at han 2 a 3 Uger efter dennes Indsendelse til Magistraten underhaanden kunde faa Magistratens Standpunkt at vide til Grundlag for Sagsøgtes endelige Dispositioner; og det skyldtes Sagsøgtes senere Ændringer i Planerne, at Henvendelsen til Magistraten først skete den 4. August. Efter Sagsøgerens Hjemkomst konfererede han stadig med Sagsøgte om ethvert Skridt, indtil han den 19. August telefonisk meddelte Sagsøgte det Beløb, hvormed Byggesummen kunde reduceres; han har i sin Dagbog noteret, at Sagsøgte hertil svarede, at han opgav Byggeriet, da Priserne var »vanvittige«. Sagsøgeren erindrer ganske vist ikke længere bestemt Ordlyden, men er sikker paa, at Udtalelsen faldt saaledes, da han ellers ikke havde affattet Notitsen saaledes. Senere har han kun talt med Sagsøgte, da denne ringede ham op den 9. September efter at have faaet Meddelelse om Magistratens Stilling; Sagsøgte sagde da, at han vilde anlægge Sag mod Magistraten for uberettiget Indgreb i hans Rettigheder; af hvilken Grund Sagsøgeren i sin Skrivelse af 11. September henviste til Appelmuligheden overfor Indenrigsministeriet.

I Tilslutning hertil har Sagsøgeren hævdet, at Sagsøgte har forladt den oprindelige Plan at afvente Oplysning om Magistratens Stilling og i Stedet krævet udarbejdet endelige Tegninger og Beskrivelse som Grundlag for den af ham ønskede Licitation; Sagsøgte har talt med de engagerede tekniske Medhjælpere og maa ogsaa af den Grund være ganske klar over Udarbejdelsernes Omfang; Sagsøgte har kun opgivet Byggeforetagedet af økonomiske Grunde, idet han intet har foretaget sig for at søge den fornødne Tilladelse fra Magistraten paa ændret Grundlag. Selv om imidlertid Magistratens Stilling skulde være Grun-

den til, at Foretagendet er opgivet, maa Sagsøgte være pligtig at betale Sagsøgeren for det af Sagsøgte bestilte Arbejde, dels Sagsøgerens Udlæg, dels hans Honorar, som efter det af Sagsøgeren anbragte er beregnet efter Akademisk Arkitektforenings Regler.

Sagsøgte har som Part forklaret, at han ved Forhandlingernes Begyndelse udtalte, at Kloakforholdene først vilde blive ordnet i Aaret 1938, men at han ikke havde nærmere Erindring om Magistratens Stilling ved Bygningens Opførelse og nærmest troede, at der intet var til Hinder for at sætte flere Etager paa Bygningen, hvorved Afløbet af Regnvand ikke blev forøget. Han henvendte sig til Sagsøgeren netop som Medlem af Akademisk Arkitektforening for derved at blive sikret mod unødvendige Udgifter. Sagsøgte mindes ikke at have hørt Sagsøgeren nævne andet Beløb for Størrelsen af sit Honorar end 400 Kr. for en Skitse; og andet paastaar Sagsøgte ikke at have bestilt, idet en saadan var tilstrækkeligt Grundlag for at erfare Magistratens Stilling. I Tillid til, at der ikke paaførtes ham nogen Udgift, der ikke var nødvendig til dette Formaal, har Sagsøgte ikke protesteret, naar Sagsøgeren foreslog at udføre Tegninger og Beskrivelse, og har ogsaa talt med de Teknikere, Sagsøgeren sendte, uden dog at forbinde nogen Tanke hermed og uden at have gjort sig klart, at Resultatet af Henvendelsen til Magistraten kunde være tvivlsomt.

I Tilslutning hertil gør Sagsøgte gældende, at et Beløb af 400 Kr. maa være passende Betaling for det af ham bestilte Arbejde. Subsidiært har han protesteret imod, at Sagsøgeren beregner sig Honorar af en Byggesum paa 60.000 Kr., som er langt større end den, der har været Tale om.

Arkitekt Andreas Kjergaard har som Vidne forklaret, at Sagsøgte har anmodet ham om en Beskrivelse af Byggeforetagendet til Brug for Forhandlinger med sin Bank og senere meddelt, at den modtagne Beskrivelse ikke var tilstrækkelig, samt aftalt, at der skulde udarbejdes Tegninger og Beskrivelse til Afholdelse af Licitation, hvorved Vidnet har bemærket, at efter hans Erindring motiverede Sagsøgte sine Ønsker herom med Henviisning til sine Forhandlinger med Banken.

Som Sagen herefter foreligger, maa det fastslaas, at Sagsøgte ikke alene har anmodet Sagsøgeren om at søge oplyst Magistratens Stilling til det paatænkte Byggeforetagende, men har truffet Aftale med ham om at udføre de Tegninger og Beskrivelser, som var nødvendige til Afholdelse af en Licitation samt om at afholde denne. Sagsøgte maa herefter godtgøre Sagsøgeren dennes Udgifter derved samt betale ham Honorar med et Beløb, der efter alt foreliggende findes passende at kunne fastsættes under eet til 1800 Kr. med Renter som paastaet.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Tirsdag den 1. Februar.

Nr. 114/1937. Gas- og Vandmester **Carl Rasmussen**
(Poul Jacobsen)

mod

Gentofte Kommunes tekniske Forvaltning (Oluf Petersen),

betræffende Omfanget af Appellantens Autorisation til at udføre Spildevandsledninger i Gentofte Kommune.

Østre Landsrets Dom af 13. April 1937 (VI Afd.): Sagsøgte, Gentofte Kommunes tekniske Forvaltning, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gas- og Vandmester Carl Rasmussen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Det bemærkes, at den ved Instruksen af 2. Februar 1932 for autoriserede Kloakmestre indførte Eneret med Hensyn til Afløbsledninger under Kældergulve maa antages at staa i Forbindelse med en stigende Anvendelse af saltglaserede Lerrør og Betonrør i Stedet for Jærnrør til Afløbsledninger under Bygninger, hvilket ogsaa har ført til Krav overfor Appellanten om Aflæggelse af den særlige Prøve som Kloakmester.

Endvidere bemærkes, at den i Dommen omtalte Erklæring af 24. November 1934 paa Instruksen af 2. Februar 1932 for Gas- og Vandmestre i Gentofte Kommune, hvilken Erklæring iøvrigt maa anses uden Betydning for Sagen, udstedtes af Appellanten til Københavns Magistrat i Anledning af hans Erhvervelse af Bemyndigelse af 11. Juni 1934 som Sanitets-, Gas- og Vandmester i København.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gas- og Vandmester Carl Ras-

Færdig fra Trykkeriet den 16. Februar 1938.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 33

Tirsdag den 1. Februar.

mussen, til Indstævnte, Gentofte Kommunes tekniske Forvaltning, med 300 Kr. inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doins Præmisser er saalydende:

Under 6. Februar 1915 fik Sagsøgeren, Gas- og Vandmester Carl Rasmussen, af Københavns Magistrat den i Lov Nr. 9 af 23. Januar 1903 ommeldte Bemyndigelse til at udføre Arbejder vedkommende Københavns Vand- og Gasværker. I Bemyndigelsesbrevet hedder det videre: »Denne Bemyndigelse giver Dem tillige Ret til at udføre Vand- og Gasmesterarbejde i Frederiksberg og Gentofte Kommuner overensstemmende med den i Aftryk vedhæftede i September/Oktober 1910 mellem Københavns, Frederiksberg og Gentofte Kommuner oprettede Overenskomst, hvis Bestemmelser De i det Hele er underkastet.

Bemyndigelsen, der kun er gældende, saalænge De har Bopæl og Værksted indenfor København, Frederiksberg og Gentofte, kan tilbagekaldes i Henhold til Lov af 23. Januar 1903, den fornævnte Overenskomst og de for det heromhandlede Forhold til enhver Tid gældende Bestemmelser.«

Under 25. Juli 1923 fik Sagsøgeren af Gentofte Kommunalbestyrelse den i bemeldte Lovs § 1 ommeldte Bemyndigelse til at udføre Arbejder vedrørende indvendige Spildevandsledninger i Gentofte Kommune. I Bemyndigelsesbrevet hedder det derefter: »Denne Bemyndigelse kan tilbagekaldes i Henhold til Lov af 23. Januar 1903 og de for det heromhandlede Forhold til enhver Tid gældende Bestemmelser.«

Medens de af Gentofte Kommune under 21. November 1911 udfærdigede Instrukser var Udtryk for en Sondring mellem Installatører af indvendige Spildevandsledninger og saakaldte Kloakmestre, der skulde udføre udvendige Spildevandsledninger, var to af Konmunen under 2. Februar 1932 udfærdigede Instrukser Udtryk for en Sondring mellem saakaldte »Gas- og Vandmestre med udvidet Autorisation« og »Kloakmestre«, og ved den nærmere Gennemførelse af denne Sondring lagdes en Del af de Arbejder, som Sagsøgeren hidtil i Henhold til sin Bemyndigelse af 25. Juli 1923 havde haft Ret til at udføre — nemlig Arbejde med Afløbsledninger under Kældergulve samt disse Ledningers Tilslut-

ning til nærliggende Brønd — udelukkende ind under Kloakmestrene. I Overensstemmelse hermed tilstillede Kommunen Sagsøgeren et Eksemplar af den ændrede Instruks, i hvis § 2 det hedder: »Udvidet Autorisation som Gas- og Vandmester giver Bemyndigelse til, foruden de i de allerede gældende Indstrukser for Gas- og Vandmestre angivne Arbejder, i Gjentofte Kommune at udføre følgende Arbejder:

1) Montering af Faldrør og Sideledninger til disse, Ventilationsrør og Tagnedløbsrør, 2) Montering af Vandklosetter, Hospitalskummer, Køkkenvaske, Haandvaske, Urinals, Gulv afløb og alle øvrige forekommende Afløbsinstallationer, som ikke falder ind under Kloakmesterarbejdet (de til Afløbsinstallationerne knyttede Vandforbindelser, Anbringelse af Cisterner etc. henhører under Vandmesterfaget) — — —.»

Ved Paategning af 24. November 1934 forpligtede Sagsøgeren sig til »noje at overholde« denne Instruks.

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at den Sagsøgeren under 25. Juli 1923 meddelte Bemyndigelse til at udføre Arbejder vedrørende indvendige Spildevandsledninger i Gjentofte Kommune stadig giver ham Ret til at udføre alle indvendige Afløbsledninger, herunder alle Afløbsledninger under Kældergulve samt disse Ledningers Tilslutning til nærliggende Brønd.

Til Støtte herfor gør Sagsøgeren gældende, at den ovennævnte Lov af 23. Januar 1903 i § 1 udtømmende angiver de Tilfælde, i hvilke en i Henhold til Loven meddelt Bemyndigelse kan tilbagekaldes eller indskrænkes, og henviser til, at hans Forhold — som det er uomtvistet — ikke falder ind under noget i Loven angivet Tilfælde.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet Forvaltningen hævder, at Sagsøgeren maa finde sig i, at Omraadet for hans Autorisation til at udføre Spildevandsledninger ændres som Følge af Fordringer, en forbedret Teknik gør det praktisk at stille. Sagsøgerens Bemyndigelse kan lige saa lidt som andre Næringsvirksomheder med Eneberettigelse siges at angaa noget Fixum, men Grænserne mellem de forskellige Virksomheder maa kunne forskydes efter Tidernes Tarv. Dette strider heller ikke mod Loven af 1903, idet de Bestemmelser i denne, hvortil Sagsøgeren henviser, alene angaar Forbrydelse af Bemyndigelsen — noget hvorom her ikke er Spørgsmaal.

Under Sagen er det uomtvistet, at de Arbejder, der ved Ordningen af 1932 henlagdes udelukkende til Kloakmestrene, i Tiden forud var blevet udført dels af Kloakmestrene, dels af den Gruppe Installatører, hvortil Sagsøgeren hørte.

Idet der — rent afset fra hvilken Betydning der maa tillægges den Omstændighed, at Sagsøgeren, som bemærket, har forpligtet sig til at overholde Instruksen af 2. Februar 1932 — maa gives Sagsøgte Medhold i de af denne anførte Betragtninger, vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Nr. 211/1937. **Viktualiehandler Aksel Vestergaard**
(Holten-Bechtolsheim efter Ordre)

m o d

Direktør Kaj Vejlsgaard (Svane),

betræffende Annullation af en Handel om en Forretning.

Østre Landsrets Dom af 2. August 1937 (VI Afd.): Sagsøgte, Direktør Kaj Vejlsgaard, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Viktualiehandler Aksel Vestergaard, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Efter Dommens Afsigelse har Appellanten lukket Forretningen og solgt Inventaret for 3370 Kr., hvorefter hans Paastand for Højesteret gaar ud paa Fritagelse for at betale sidste Afdrag samt Tilkendelse af en Erstatning efter Rettens Skøn.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Viktualiehandler Aksel Vestergaard, til Indstævnte, Direktør Kaj Vejlsgaard, med 300 Kr.

Der tillægges Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim i Salær for Højesteret og Godtgørelse for Udlæg 250 Kr. og 24 Kr., der udredes af det offentlige.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 24. Juli 1935 købte Sagsøgeren, Viktualiehandler Aksel Vestergaard, af Sagsøgte, Direktør Kaj Vejlsgaard, med Tiltrædelse den 15. August s. A. den af sidstnævnte siden 1931 i Ejendommen Matr. Nr. 70 af Nykøbing Sj. Bygrunde drevne Viktualieforretning og det til samme hørende Inventar, derunder Maskiner, for en Købesum af 6000 Kr., hvoraf 2500 Kr. betales ved Tiltrædelsen og 1000 Kr. Aaret efter, medens Resten, der skal forrentes med 4½ pCt.

aarlig, skal betales med 1000 Kr. senest 15. August 1937 og 1500 Kr. senest den 15. August 1938, saaledes at Sagsøgerens Svigerfader, Manufakturhandler L. Egemar, Stenlille, indestaar som Selvskyldnerkautionist for Betalingen.

Under denne ved Stævning af 8. December 1936 anlagte, ved Retten for Nykøbing Sj. Købstad m. v. forberedte Sag gør Sagsøgeren nu gældende, at Sagsøgte under Salgsforhandlingerne svigagtig har fortiet, at Forretningen, hvis Aarsomsætning han angav til ca. 48.000 Kr., i 1935 var gaaet saaledes tilbage, at den kun kunde forventes drevet med et betydeligt Underskud. Sagsøgeren paastaar i denne Anledning principalt, at Handelen skal ophæves og Sagsøgte tilpligtes at betale ham som Erstatning Kr. 7499,24 eller et af Retten fastsat mindre Beløb, subsidiært at Sagsøgte alene tilpligtes at udrede et af Retten fastsat Erstatningsbeløb ikke over 7000 Kr. Af Erstatningsbeløbet paastaas Renter 5 pCt. aarlig fra den 9. Februar 1937.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Det fremgaar af de af Sagsøgte førte autoriserede Bøger, at Forretningen, der fra Starten den 17. Oktober 1931 til Udgangen af 1932 gav statusmæssigt Underskud, men i 1933 og 1934 Overskud, har haft stadig stigende Omsætning indtil Udgangen af det sidstnævnte Aar, i hvilket Omsætningen androg ca. 46.700 Kr. I 1935 faldt Omsætningen, saaledes at den i første Halvaar kun androg ca. 13.600 Kr. Sagsøgerens Bøger viser, at hans Omsætning i Aaret efter Overtagelsen androg ca. 30.350 Kr.

Af de afgivne Parts- og Vidneforklaringer fremgaar det, at der, forinden Kontrakten den 24. Juli 1935 blev underskrevet, afholdtes tre Møder mellem Parterne i forskellige Vidners Overværelse, hvorunder Forhandlingerne paa Sagsøgerens Vegne førtes af dennes Svigerfader, som fik bestemt Købesummen til 6000 Kr. alene som Vederlag for Inventaret, idet der ikke var Tale om at betale nogen Afstaaelse for Forretningen. Dennes Aarsomsætning blev af Sagsøgte opgivet til 47.000—48.000 Kr., hvorhos Sagsøgte under det første Møde henviste til, at hans Revisor kunde give nærmere Oplysninger, hvilket Tilbud dog ikke blev benyttet af Sagsøgeren eller dennes Svigerfader. Forretningens Kassebog var til Stede og blev under det sidste Møde gennemgaaet af Sagsøgerens Svigerfader og Sagsøgtes Hustru i Forening.

Sagsøgeren og dennes Svigerfader hævder med Støtte af flere Vidner, at Forretningens Tilbagegang i 1935 ikke blev nævnt under Forhandlingerne.

Derimod hævder Sagsøgte og dennes Hustru med Støtte i Kommissionær P. Andreasens Forklaring, at Sagsøgte omtalte Tilbagegangen i Forbindelse med en Redegørelse for, at han havde indskrænket Driften af Viktualieforretningen bl. a. ved ikke at have Kørsel paa Landet, fordi han, der ikke selv var sagkyndig, saaledes at han maatte holde en Svend, dels havde været uden Svend, dels var optaget af Overtagelse af anden Forretningsvirksomhed.

Naar henses til det om Sagsøgerens Svigerfaders Adgang til Forretningsbøger og andre Oplysninger anførte, findes det betænkeligt at antage, at Sagsøgte skulde have søgt at skjule Tilbagegangen i Om-

sætningen i 1935, og idet det ikke ses, at Sagsøgtes øvrige Oplysninger om Forretningens Tilstand er afgivet mod bedre Vidende eller i det væsentlige urigtige, savner Sagsøgerens Søgemaal sit Grundlag, hvorfor Sagsøgtes Paastand om Frifindelse vil være at tage til Følge.

Sagsøgeren findes til Sagsøgte at burde betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Torsdag den 3. Februar.

Nr. 184/1937.   Installatør Wilhelm Jurnik (Bache)

mod

Forsikringsselskabet London Guarantee & Accident Company Limited (Landsretssagfører Heuser),

betræffende Betaling af Forsikringspræmie.

Dom afsagt af Retten for Sønderborg Købstad m. v. den 2. April 1937: Sagsøgte, Installatør Wilhelm Jurnik, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerne, Forsikringsselskabet London Guarantee & Accident Company Limited, betale 16 Kr. 40 Øre med Renter 5 pCt. p. a. fra 23. December 1936 til Betaling sker og i Sagsomkostninger 20 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 17. Juni 1937 (III Afd.): Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Til de Indstævnte, Forsikringsselskabet London Guarantee & Accident Company Limited, betaler Appellanten, Installatør Wilhelm Jurnik, Sagens Omkostninger for Landsretten med 150 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Forsikringspolicens § 7 lyder:

»Ved Forsikringsperiodens Udløb forlænges Forsikringen automatisk for et Aar ad Gangen, medmindre den enten af Forsikringstageren eller af Selskabet er opsagt med mindst 3 og højst 6 Maaneders Varsel til en Forsikringsperiodes Udløb.«

Bestemmelsen angives at være begrundet i et Hensyn til at begrænse Opsigelser, der sker i Konkurrenceøjemed.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt af de i Dommen anførte Grunde vil syv Dommere efter Indstævntes Paastand stadfæste Dommen.

To Dommere stemmer for at frifinde Appellanten, idet de finder, at Bestemmelsen om, at Opsigelse maa ske med højst 6

Maaneders Varsel, er saa urimelig i Forhold til Forsikringstageren, at Selskabet, der erkender at have modtaget Opsigelsen, ikke med Rette har kunnet forlange, at Opsigelsen blev gentaget af Forsikringstageren, eller gaa ud fra, at Opsigelsen ikke fastholdtes af ham.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale til Indstævnte med 300 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Installatør Wilhelm Jurnik, til Indstævnte, Forsikringsselskabet London Guarantee & Accident Company Limited, 300 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgerne, Forsikringsselskabet London Guarantee & Accident Company Limited af København, Sagsøgte, Installatør Wilhelm Jurnik af Sønderborg, dømt til Betaling af 16 Kr. 40 Øre med Renter 5 pCt. p. a. fra 23. December 1936, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger, idet de har anført, at Beløbet skyldes i Præmie for en af Sagsøgte i Henhold til Begæring af 31. August 1935 tegnet Ulykkesforsikring for Tiden fra 31. August 1936 til 30. November 1936.

Sagsøgte paastaar sig frifundet under Henvisning til, at han i rette Tid har opsagt Forsikringen til Ophør 31. August 1936, men herimod gør Sagsøgerne gældende, at Opsigelsen ifølge de Policen paatrykte Forsikringsbetingelsers § 7 højst maa afgives med 6 Maaneders Varsel til en Forsikringsperiodes Udløb, og at den, da den er indkommet allerede i December 1935, følgelig er afgivet for tidligt.

Da en ganske enslydende Bestemmelse indeholdes i selve Forsikringsbegæringen, tilmed paa en fremtrædende Plads, nemlig som den allersidste Sætning umiddelbart før Sagsøgtes Underskrift, og da Reglen i Lov om Forsikringsaftaler Nr. 129 af 15. April 1930 § 34 ikke ses at kunne anvendes paa det foreliggende Tilfælde, vil der ikke kunne tages noget Hensyn til Sagsøgtes Indsigelse, hvorimod han vil være at dømme efter Sagsøgernes Paastand, saaledes at Sagsomkostningerne fastsættes til 20 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 2. April 1937 af Retten for Sønderborg Købstad m. v.

Det bemærkes, at de Indstævnte efter at have modtaget Appellan-

tens Opsigelse af 19. December 1935 den 20. Januar 1936 tilskrev Appellanten, at Opsigelsen ikke kunde godkendes, og oplyste ham om Grunden hertil.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Til de Indstævnte vil Appellanten have at betale Sagens Omkostninger her for Retten med 150 Kr.

Nr. 83/1937. Repræsentant **Herman Peder Kofod**
(Bülow efter Ordre)

m o d

Fru **Olga Caroline Kofod**, født Olsen (Meyer efter Ordre),

betræffende Skilsmisse.

København's Byrets Dom af 30. September 1936 (16. Afd.): Sagsøgte, Fru Olga Caroline Kofod, født Olsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Repræsentant Herman Peder Kofod, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Af det offentlige betales til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Thorsøe-Jacobsen, et Salær, stort 60 Kr., samt Godtgørelse for Udlæg 55 Kr., og til den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Gottlieb Jacobsen, et Salær, stort 50 Kr.

Østre Landsrets Dom af 2. Marts 1937 (II Afd.): Byretsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Der tillægges hos det offentlige Overretssagførerne Bay og Gottlieb Jacobsen i Salær henholdsvis 80 Kr. og 60 Kr., førstnævnte tillige i Godtgørelse for Udlæg 46 Kr. 60 Øre.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Der gøres følgende Bemærkninger:

Fællesbarnet Kaj's rette Fødselsdato er den 27. Maj 1922 og Parterne er født, Appellanten i 1878 og Indstævnte i 1882.

Appellanten har den 31. Juli 1937 afgivet Partsforklaring i Københavns Byret og derunder bl. a. erklæret, at han, selv om han ikke opnaar Skilsmisse, ikke under nogen Omstændighed vil vende tilbage til Indstævnte. Fru Sigrid Jensen har den 2. Oktober 1937 for samme Ret forklaret, at hun for et Par Maaneder siden har truffet Bestemmelse om ikke at ville indgaa Ægteskab med Appellanten.

Indstævnte har den 31. Juli 1937, ligeledes i Københavns Byret erklæret, at hun fremdeles modsætter sig Skilsmisse, idet hun haaber og venter, at Manden kommer hjem til hende og Børnene.

Der foreligger endelig Oplysning om, at Appellanten fornylig har modtaget Pengehjælp fra et af de voksne Børn i Ægteskabet.

Fem Dommere vil herefter i Henhold til Indstævntes Paastand stadfæste Landsretsdommen af de i den anførte Grunde.

Fire Dommere stemmer for at tage Appellantens Paastand om Skilsmisse til Følge, dog at der tilkendes Hustruen Underholdsbidrag, idet de navnlig lægger Vægt paa det lange Tidsrum, hvori Samlivet har været ophævet, og at der efter det foreliggende ikke er nogen Udsigt til Samlivets Genoptagelse.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører F. Bülow og K. Meyer 150 Kr. hver, som udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Repræsentant Herman Peder Kofod, der den 5. November 1902 indgik Ægteskab med Sagsøgte, Fru Olga Caroline Kofod, født Olsen, efter opnaaet Bevilling til fri Proces paastaaet Ægteskabet opløst i Medfør af § 55 i Lov Nr. 276 af 30. Juni 1922 paa Vilkaar:

at Forældremyndigheden over Parternes Fællesbarn, Kaj Vilhelm Olsen Kofod, født den 4. Februar 1922, tilfalder Sagsøgte, og

at Sagsøgeren tilpligtes at udrede Bidrag, hvis Størrelse fastsættes af Overøvrigheden, til Barnets Underhold, medens ingen af Parterne iøvrigt svarer Bidrag til hinanden.

Sagsøgte har nedlagt Paastand paa Frifindelse.

Under Sagen er afgivet Forklaring af Parterne, hvorhos Vidneforklaring er afgivet af Fru Sigrud Fanny Alfrida Jensen, født Nielsen. Endvidere har der været optaget en Række Vidneafhøringer til Oplysning om Forholdet mellem Parterne.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgeren i 1932 anlagde Sag mod Sagsøgte til Ægteskabets Opløsning i Medfør af § 55 i Lov Nr. 276 af 30. Juni 1922. Det anføres i den af Københavns Byrets 12. Afdeling den 16. April 1932 afsagte Dom, hvorved Sagsøgtes Frifindelsespaastand toges til Følge, at Sagsøgeren i Maj 1927 ophævede Samlivet med Sagsøgte, efter at han havde lært en anden Kvinde at kende; det anføres derhos, at det ikke kan anses for bevist, at Forholdet mellem Ægtefællerne i Tiden indtil Maj 1927 har været daarligt, og at

det maa antages, at Sagsøgeren ved sin egen Livsførelse hovedsagelig er Skyld i Samlivets Ophævelse.

Den fornævnte Dom stadfæstedes ved Østre Landsrets Dom af 23. Juni 1932.

Sagsøgeren har hævdet, at det er hans Ønske at indgaa Ægteskab med den paagældende Kvinde (Vidnet Fru Jensen), med hvem han nu har samlevet siden 1927, bl. a. af Hensyn til deres den 27. Januar 1929 fødte Datter, samt at Grunden til, at han i Maj 1927 forlod Sagsøgte, var Uoverensstemmelser imellem dem og ikke, at han havde truffet Fru Jensen. Dette sidste Spørgsmaal findes nu at være afgjort ved de fornævnte Domme, idet iøvrigt bemærkes, at de nu tilvejebragte Oplysninger bestyrker Rigtigheden af det i Dommen i saa Henseende anførte. Det tilføjes, at Fru Jensen ifølge en under Sagen fremlagt Lægeerklæring aborterede den 16. November 1927, og at Svangerskabet maa antages at have været skredet frem til mellem 4. og 5. Maanedes Udgang.

Sagsøgte har hævdet, at naar hun modsætter sig Skilsmisse, skyldes det, at hun stadig er villig til at genoptage Samlivet med Sagsøgeren, idet hun gaar ud fra, at Forholdet mellem dem paany kan blive godt.

Idet nu det ved de fornævnte Domme antagne Resultat, at det ikke er bevist, at Forholdet mellem Parterne har været ødelagt i Tiden indtil Maj 1927, vil være at lægge til Grund ved nærværende Sags Afgørelse, bliver Spørgsmaalet, hvorvidt Forholdene maatte være ændrede siden Østre Landsrets Dom af 1932, herunder som Følge af det siden Dommen forløbne Tidsrum.

Da det imidlertid maa antages, at Sagsøgte fremdeles nærer et virkeligt Ønske om Samlivets Genoptagelse, og da Sagsøgerens Forhold er uforandrede siden Dommen af 1932 og herefter ikke afgørende taler for Opløsning af Ægteskabet, vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 16. Afdeling den 30. September 1936 og er af Appellanten, Repræsentant Herman Peder Kofod, efter meddelt fri Proces og Anketilladelse af 5. December 1936, paaanket her for Retten, hvor han har gentaget sin for Byretten nedlagte Paastand, medens Indstævnte Fru Olga Caroline Kofod, født Olsen, hvem der den 22. Januar 1937 er meddelt fri Proces under Indankningen, principalt paastaar Stadfæstelse, subsidiært at Appellanten tillige tilpligtes at svare Bidrag til hende efter Overøvrighedens Bestemmelse.

For Landsretten har Parterne samt Fru Sigrud Fanny Alfrida Jensen, født Nielsen, afgivet Forklaring.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil efter Omstændighederne være at ophæve. — Der vil hos det offentlige være at tillægge de for Parterne beskikkede Sagførere, henholdsvis Overretssagfører Bay og

Overretssagfører Gottlieb Jacobsen i Salær henholdsvis 80 Kr. og 60 Kr., førstnævnte tillige i Godtgørelse for Udlæg 46 Kr. 60 Øre.

Tirsdag den 8. Februar.

Nr. 14/1937. Malermester **Th. Høgby**, Repræsentant **Johan Olsen** og Arbejdsmand **Chr. Nielsen** (Landsretssagfører Kleisby)

m o d

Aktieselskabet Portland Cementfabriken »Danmark« (Svane),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Ret til at lade et dem tilhørende Areal anvende som Losseplads.

Vestre Landsrets Dom af 11. December 1936 (II Afd.): De Sagsøgte, A/S Portland-Cementfabriken »Danmark« bør for Tiltale af Sagsøgerne, Malermester Th. Høgby, Repræsentant Johan Olsen og Arbejdsmand Chr. Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Efter Sagens Indankning er det oplyst, at Lossepladsen har været til Ulempe ikke alene for Appellanterne, men ogsaa for en Række andre Beboere af Kvarteret og for Beboerne af et betydelig større, syd for Ny Kærvej liggende Villakvarter.

I Sagen er for Højesteret som Biintervenienter, støttende Appellanterne, indtraadt dels Sundhedskommissionen for Hasseris Kommune, dels syv i de nævnte Kvarterer boende, og som Biintervenient, støttende Indstævnte, Aalborg Kommune.

Der er den 27. Marts 1937 afholdt nyt Skøn angaaende Omkostningerne ved den af de tidligere Skønsmænd foreslaaede Tildækning af Lossepladsen, hvorefter Udgifterne en Gang for alle ved Tildækning og Etablering af en Kørevej vilde blive 21.000 Kr., hvortil kommer aarlige Udgifter til ca. 19.000 Kr.

Aalborg Kommune har allerede foretaget forskellige Foranstaltninger til Ulempernes Afhjælpning til et Beløb af ca. 12.000 Kr., men disse Foranstaltninger kan efter det foreliggende, derunder navnlig en Erklæring af 7. Oktober 1937 fra de 2 først udnævnte Skønsmænd, ikke anses for tyldestgørende.

Det er endelig oplyst, at Aalborg Kommune i nogen Tid har ført Forhandlinger med 2 forskellige Firmaer om Etablering af en Destruktionsanstalt.

Efter det foreliggende maa det antages, at der er sket en væsentlig Forværring med Hensyn til Lossepladsens Ulemper, siden man i 1933 tog den i Dommen nævnte nordlige Lergrav i

Brug, ligesom Varigheden af Arealets Brug som Losseplads stiller sig ubestemt.

Idet der maa gives Appellanterne Medhold i, at de i Sagen paaklagede Ulemper, Stank, Fluer og Rotter fra Lossepladsen, væsentlig overstiger, hvad de som Naboer kan være pligtige til at taale, maa Appellanterne have Krav paa, at disse Ulemper saavidt muligt bringes til Ophør, uanset om Bebyggelsen maatte være paabegyndt efter, at Lossepladsen var taget i Brug. Da dette efter Skønnet maa antages at kunne ske ved passende Foranstaltninger paa Stedet, vil Appellanternes subsidiært nedlagte Paastand være at tage til Følge som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 2500 Kr.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aktieselskabet Portland Cementfabriken »Danmark«, bør foranledige,

1) at den paa Matr. Nr. 1 ai, 1 bp og 16 b af Sohngaardsholm, Vejgaard Sogn henlagte Fyld af organisk Art inden 3 Maaneder tildækkes med et passende Lag af Jord, Sand eller lignende,

2) at fremtidig Henlægning af Fyld af organisk Art kun finder Sted mod samtidig tilsvarende Tildækning.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne, Malermester Th. Høgby, Repræsentant Johan Olsen og Arbejdsmand Chr. Nielsen, med 2500 Kr. inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afslæggelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

De Sagsøgte under nærværende Sager, der ifølge Rettens Beslutning i Medfør af Retsplejelovens § 286 behandles og paadømmes under eet, nemlig A/S Portland Cementfabriken »Danmark«, Aalborg, er Ejere af de ubebyggede Arealer Matr. Nr. 1 ai, 1 bp og 16 b af Sohngaardsholm, Vejgaard Sogn. Arealet har tidligere været udnyttet af de Sagsøgte til Lergravning, og der er derved fremkommet en Del store Huller eller Grave i Terrainet. I Aaret 1929 begyndte Aalborg Købstadkommune, der i Medfør af Retsplejelovens §§ 252 og 382 er indtraadt i Sagen for at understøtte de Sagsøgte, efter Overenskomst med disse at aflæsse Affald fra Byen (Dagrenovation) paa Grunden, der er beliggende ved Ny Kærvej, idet Affaldet benyttedes til Udfyldning af de fremkomne Grave, saaledes at Begyndelsen skete med den i Pladsens sydvestlige Hjørne liggende Grav. Den Losseplads, som Kommunen saaledes forskaffede sig, er i Syd afgrænset af Ny Kærvej, mod Øst og Nordøst findes en Del Kolonihaver, mod Nord op til Jyllandsgade i Aalborg ligger et Jærnaneterræn, og mod Vest afgrænses Pladsen af en bred gravet

Kanal, langs med hvilken der paa Pladsen fører en Vej paa en Dæmning. Vest for Kanalen henlaa i 1929 et større ubebygget, ret lavtliggende og sumpet Engareal, der tilhørte Kjærs Mølle. Ejerne af Møllen paabegyndte i Aaret 1930 en Afvanding og Kloakering af dette Engareal med Bebyggelse af Arealet for Øje og med en Bekostning af, efter hvad der er oplyst for Retten, op mod 100.000 Kr. Der fandt derefter en Udstykning Sted af Arealet i 113 Parceller, hvoraf er solgt i 1930 28 Stykker til Priser fra 0,75—2,50 Kr. pr. Kvadratalen, i 1931 31 Stykker til Priser fra 1,00—3,10 Kr., i 1932 7 Stkr. til Priser fra 1,35—2,10 Kr., i 1933 12 Stkr. til Priser fra 1,35—3,10 Kr., i 1934 4 Stkr. til Pris 1,60 Kr., i 1935 1 Stk. til Pris 1,65 Kr. og i 1936 3 Stkr. til Pris 1,65 Kr., alt pr. Kvadratalen. De laveste Priser, 75 Øre pr. Kvadratalen, stammede fra Foretagendets Begyndelse, og Forskellen i de andre Priser er væsentlig betinget af Grundenes Beliggenhed og Beskaffenhed. Paa Arealet opvoksede der fra Aaret 1931 en ret stor Bebyggelse, saaledes at der i 1931 opførtes 5 Nybygninger, i 1932 17, i 1933 18, i 1934 9, i 1935 3 og i 1936 4. Det er oplyst, at Priserne paa Grunde i det længere vestpaa og nærmere Hobrovej liggende Hasseris Villakvarter ligger mellem 2,20 Kr. og 5 Kr. pr. Kvadratalen.

Efter at den førømtalte Grav i Sydenden af de Sagsøgte Areal var opfyldt, tog Aalborg Kommune i Begyndelsen af 1933 fat paa Aflæsning af Affald i en stor Lergrav, beliggende nord for den første Grav. Der tilkøres nu stadig af Kommunen ca. 50 Læs Affald om Dagen til Lossepladsen, hvilket Affald fra Vognene nedstyrtes ad Lergravens ca. 12—18 m høje og ret stejle Skrænter i den delvis vandfyldte Grav. Det er derhos oplyst, at et omtrent tilsvarende Kvantum tilkøres til Graven af private. Dagrenovationen er for en stor Del Affald af organisk Art, dog at der ogsaa — og særlig af private — tilføres en betydelig Del uorganisk Fyld, saasom Jord, Sand, Murbrokker og anden Udgravning fra Byggepladser. Det er endelig oplyst, at der undertiden i Graven aflæsses Affald fra en Fiskekonservesfabrik, hvilket ikke er forbudt af Kommunen, som derimod har paabudt Fabriken enten at komme med Affaldet i den almindelige Arbejdstid, hvor Kommunen paa Pladsen holder 2 Opsynsmænd, som derpaa tildækker dette særlige Affald med anden Fyld, eller ogsaa selv at drage Omsorg for, at Fiskeaffaldet tildækkes med anden Fyld. I Gravens Bund, hvor der som nævnt henstaar Vand, er af Aalborg Kommune anbragt et med lukkede Ledninger forsynet Pumpeværk, som holder Vandet nede under en vis Vandstand for derved at holde det nogenlunde friskt. Der er derhos nu paa Pladsen ved Lergraven anbragt 5 Vandopstandere i det Øjemed, at Ild, som af og til er opstaaet i Affaldsmassen, og som har medført stærk og ilde Lugt og ubehagelig Røg, hurtig kan slukkes. Afstanden i Luftlinie fra den Lergrav, som nu er under Opfyldning, til den egentlige Aalborg By (Jyllandsgade) er ca. 1 km, til Amtssygehuset vest for Hobrovej syd for Aalborg godt 1100 m, og til den østlige Del af Bebyggelsen paa Kjærs Mølles Arealer vest for Kanalen 200 à 300 m. Hvor lang Tid Opfyldningen af den heromhandlede Lergrav med Affald kan antages at ville tage, er ikke bestemt oplyst; fra Kommunens Side er nævnt 3 Aar, højst 5 Aar, medens der fra Sagsøgernes Side er nævnt 10—15 Aar.

Idet Sagsøgerne, Malermester Th. Høgby, Repræsentant Johan Olsen og Arbejdsmand Chr. Nielsen, alle af Kjærs Mølles Kvarter, Kærby, gør gældende, at det til Opfyldning af Lergraven anvendte Affald, der som nævnt i væsentlig Grad er af organisk Art hurtigt gaar i Forraadnelse og herved udsender en gennemtrængende og ubehagelig Lugt, der særlig med østlige Vinde er mærkbar i og ved deres Ejendomme i Bebyggelsen paa Kjærs Mølles Arealer, og som bevirker, at Opholdet paa Ejendommene er forbundet med betydelig Ulempe, hvortil kommer betydelig Gêne af Fluor og Rotter, der fra Lossepladsen kommer ind paa Sagsøgenes Ejendomme, har disse under nærværende Sag overfor de Sagsøgte nedlagt følgende Paastand: De Sagsøgte som Ejere af de ubebyggede Arealer Matr. Nr. 1 ai, 1 bp og 16 b af Sohngaardsholm, Vejgaard Sogn kendes uberettigede til at anvende eller lade anvende disse som Losseplads for Fyld af organisk Art, samt tilpligtes, inden 3 Maaneder eller anden af Retten fastsat Frist, at foranledige den allerede paa Arealet henlagte Fyld af organisk Art tildækket med et Jordlag af mindst 20 cm Tykkelse.

Subsidiært: De Sagsøgte tilpligtes at foranledige:

1. at den paa Arealerne henlagte Fyld af organisk Art inden 3 Maaneder eller anden af Retten fastsat Frist tildækkes med et Jordlag af mindst 20 cm Tykkelse, og

2) at fremtidig Henlægning af Fyld af organisk Art kun finder Sted mod samtidig tilsvarende Tildækning.

De Sagsøgte har med Tilslutning af Aalborg Kommune procederet til Frifindelse.

Sagsøgeren Høgby ejer Ejendommen Matr. Nr. 21 iy af Aalborg Ladegaard, Væverensvej 38, Kærby, hvilken han erhvervede i 1931 som Byggegrund og derpaa bebyggede. Sagsøgeren Olsen ejer Ejendommen Matr. Nr. 21 if af Aalborg Ladegaard, Væverensvej 8, Kærby, hvilken han erhvervede i 1934 som Byggegrund og senere bebyggede. Sagsøgeren Nielsen ejer Ejendommen Matr. Nr. 21 iu af Aalborg Ladegaard, Væverensvej 32, Kærby, hvilken han erhvervede i 1931 som Byggegrund og derpaa bebyggede.

Til nærmere Begrundelse af deres Paastand har Sagsøgerne anført, at de foranførte meget betydelige Ulemper, som paaføres dem ved Opfyldningen af Lergraven med Affald fra Aalborg By, langt overstiger, hvad de som Naboer kan være pligtige at finde sig i, og at den Gêne, som de saaledes er Genstand for som Følge af den stedfindende Opfyldning og Lossepladsens Tilstedeværelse i Nærheden af deres Boliger, er retsstridig, uanset de Sagsøgte og Aalborg Kommunes modstridende Interesser.

I saa Henseende har de særlig anbragt, at Benyttelsen af de Sagsøgte Areal som Losseplads fra Kommunens Side er unormal, idet Pladsen ligger temmelig tæt ind paa Aalborg By, og idet Kjærs Mølles heromhandlede Arealer, der ligger udenfor Aalborg Kommunes Grunde, som liggende ret nær ved Aalborg By er vel egnede til Bebyggelse og kunde paaregnes anvendt dertil som sket, hvortil kommer, at der ikke foreligger nogen Nødssituation for Aalborg Kommune med Hensyn til Bortskaffelse af Dagrenovation, idet Kommunen maa kunne finde egnet

Plads i længere Afstand fra Byen, selvom dette vil medføre større Omkostninger til Transport. For de Sagsøgte selv foreligger der efter Sagsøgernes Formening ingen væsentlig Interesse, idet den ønskelige Opfyldning af Hullerne paa Arealet ogsaa kan gennemføres med udelukkende uorganisk Fyld, selv om der i saa Fald kan paaregnes at ville medgaa længere Tid. Endelig har Sagsøgerne anført, at Etableringen af Lossepladsen allerede i 1929 har været retsstridig, selv om Kjærs Møllens Areal da ikke var bebygget, idet der findes en ældre Bebyggelse langs med Ny Kærvej ved dennes sydlige Side, men det er erkendt af Sagsøgerne, at disse Beboere ikke har rejst Krav om Lossepladsens Fjernelse eller om Iværksættelse af særlige Forholdsregler ved dens Benyttelse.

Foreløbig bemærkes, at der fra Sagsøgerne har været rettet Klage til Sundhedsautoriteterne, men at dette ikke har ført til Resultat, skønt Forholdene paa Stedet af Autoriteterne erkendtes som uheldige, idet en Ordning af Sagen stødte paa den Vanskelighed, at Nørre Tranders Kommunes Sundhedsvedtægt, der ellers vilde være anvendelig, da Pladsen henhører under denne Kommune, ikke omfatter det paagældende Areal.

Der er under Sagen afgivet en Række Parts- og Vidneforklaringer og afholdt en Syns- og Skønsforretning, hvorefter det maa anses godtgjort, at Forholdene paa Lossepladsen i det store og hele medfører de af Sagsøgerne angivne Ulemper for deres Ejendomme og Beboerne af disse, hvilket stemmer med Landsrettens egen Iagttagelse paa Stedet. I Syns- og Skønsforretningen, der er foretaget af Kredslæge Kauffeldt og Stadsingeniør Fogtmann, begge af Nørresundby, som retlig udmeldte Syns- og Skønsmænd, hedder det bl. a.:

»Dagrenovationen fra Aalborg aflæsses langs en ca. 300 Meter lang og 12—18 Meter høj og meget stejl Skrænt. Ved Foden af denne i Bunden af den gamle Lergrav findes et Vandreservoir, som opgives at have en Dybde paa ca. 2,50 m.

Dagrenovationen er jævnt fordelt over den ca. 5000 Kvadratmeter store Skrænt, og vi konstaterede, at kun en meget ringe Del af dette store Areal var dækket med Jord eller andet uorganisk Materiale — — — Stanken var modbydelig ikke alene paa selve Pladsen, men ogsaa i det omliggende Villakvarter. — — —«

Med Hensyn til Afhjælpning af Stanken m. v. udtaler Skønsmændene følgende:

»Uskadeliggørelse af Dagrenovationen fra en Storby som Aalborg er et vanskeligt Problem dels fordi det drejer sig om saa store Mængder, dels fordi Skraldet overvejende bestaar af organiske Stoffer (Kød, Fisk, Grøntsager og Affaldsprodukter fra industrielle Virksomheder), og Tildækning af disse Stoffer med uorganisk Fyld kan kun ske effektivt, naar Fylden til Stadighed suppleres med Jord eller lign., og naar Skræntens Højde indskrænkes til 3—4 Meter.

Denne Metode er meget bekostelig, fordi den kræver et stort Mandskab til Udjævning af Fyld og Udgifter til Anskaffelse og Kørsel af Dækningsmateriale, og det er derfor forstaaeligt, at Kommunen har valgt at styrte Affaldet ned ad den store Skrænt, hvorved Tilkørsel og

Aflæsning sker uden Besvær, men som sagt til betydelig Gêne for de omboende.

— — — maa vi udtale, at det baade æstetisk og hygiejnisk set er uforvarsligt at fortsætte med Aflæsning af Dagrenovation i Lergraven, og Spørgsmaalet kan ikke i Længden løses paa nogen anden værdig og forsvarlig Maade end ved Oprettelse af en Forbrændingsanstalt, som passende kunde forbrænde Affaldet ogsaa fra de omliggende Kommuner.

Indtil en saadan er etableret, maa man stille den Betingelse, at det 5000 m² store Skræntearreal dækkes af et Jordlag paa mindst 20 cm Tykkelse, og at Aflæsningen foretages fra Bunden af under stadig Til-dækning som ovenfor beskrevet.«

Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Forbrændingsanstalt for Aalborg Kommune ligger udenfor Parternes Procedure i nærværende Sag, medens den af Sagsøgerne fremsatte subsidiære Paastand er baseret paa Slutningsbemærkningen i Skønsmændenes foranciterede Udtalelse.

Efter alt det foreliggende kan Retten ikke give Sagsøgerne Medhold i deres principale Paastand om, at de Sagsøgte kendes uberettigede til at lade Pladsen anvende som Losseplads for Fyld af organisk Art. Som det fremgaar af det foran anførte havde Aalborg Kommune efter Overenskomst med de Sagsøgte allerede i Aaret 1929 paabegyndt Benyttelsen af det heromhandlede Areal til Losseplads, medens Sagsøgerne først i 1931 og senere købte og bebyggede deres Parceller paa Kjærs Møllens Jorder. Den Brug, som Kommunen allerede i 1929 og 1930 gjorde af Pladsen ved Opfyldning af den sydlige Lergrav, maa antages i det væsentlige at have været ensartet med den Opfyldning, som i 1933 og senere er sket med Hensyn til den heromhandlede Lergrav, selv om Ulemperne herfra netop for Sagsøgerne i nærværende Sag har været særlig mærkbare, hvorved bemærkes, at Kommunen nu for at hjælpe paa Ulemperne lader Pladsen — men ikke Damskrænterne — tildække med uorganisk Fyld. Det maa derfor antages, at Sagsøgerne ved Købet af Parcellerne og Bebyggelsen af disse har kunnet paaregne, at der fra Lossepladsen vilde fremkomme betydelige Ulemper, men at de desuagtet har købt deres Ejendomme til den efter Stedet forholdsvis billige Pris ud fra den Opfattelse, at Ulemperne vilde kunne bortfalde indenfor ikke alt for lang Tid. De Sagsøgte findes derimod — efter den Brug, der hidtil havde været gjort af Kjærs Møllens Engareal vest for Kanalen — ikke at have kunnet forudse, at der med saa store Bekostninger som sket vilde blive foretaget Afvanding og Kloakering af Engarealet, og at dette vilde blive Genstand for en stor Bebyggelse, hvorved ogsaa maa tages i Betragtning, at det drejer sig om afsides liggende Grunde i Byens Periferi. Herefter og naar endvidere henses til, at der for de Sagsøgte og særlig for Aalborg Kommune knytter sig stor Interesse til Lossepladsens fortsatte Benyttelse, idet Bortskaffelsen af Dagrenovation fra Aalborg til anden egnet Plads indenfor eller udenfor Kommunens Grænser efter det oplyste vil støde paa store Vanskeligheder og muligvis vil blive mødt med lignende Protester fra omboende som de her under Sagen fremkomne, og at det — selv om Oplysningerne i saa Henseende er mangelfulde — ikke kan anses for udelukket, at den væsentlige Del af Ulemperne for Sagsøgerne vil bortfalde inden et ikke

alt for fjernt Tidspunkt, skønner Retten ikke at kunne statuere, at Benyttelsen af Lossepladsen under de givne Omstændigheder er saaledes retsstridig overfor Sagsøgerne, at de Sagsøgte kan tilpligtes at foranledige den nuværende Benyttelse af Pladsen bragt til Ophør.

Forsaavidt angaar den af Sagsøgerne fremsatte subsidiære Paastand finder Retten ej heller her at kunne give Sagsøgerne Medhold, idet de Krav, som her stilles, og som er nærmere omtalte i Skønsforretningen, saaledes som ogsaa dersteds anført vil være saa vanskelige at gennemføre og forbundne med saa store Bekostninger, at et Paabud om Foranstaltninger som disse særlig om samtidig Tildækning nærmest maa sidestilles med Forbud mod Pladsens Benyttelse som Losseplads.

Som Følge af alt det foran udviklede vil de Sagsøgte overensstemmende med deres derom nedlagte Paastand være at frifinde, medens Sagens Omkostninger efter Omstændighederne findes at burde ophæves.

Nr. 69/1937. **Dansk Bicycle Club (Thorsteinsson)**

mod

Skattedepartementet (Kammeradvokaten v/ Rode),

betræffende Tilbagebetaling af et Afgiftsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 23. Februar 1937 (IV Afd.): De Sagsøgte, Skattedepartementet, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Dansk Bicycle Club, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Dansk Bicycle Club, til Indstævnte, Skattedepartementet, med 300 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Færdig fra Trykkeriet den 23. Februar 1938.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

81. Aargang

Højesteretsaaret 1937.

Nr. 34

Tirsdag den 8. Februar.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Tiden fra 20. November 1936 til 24. Januar 1937 har Dansk Bicycle Club afholdt 8 Cykleløb, i hvilke kun Amatører har deltaget, og til hvilke der ikke har været knyttet Totalisatorspil. Løbene har været kørt dels som Maalkørsel, hvor en eller flere Præmier uddeles til den eller dem, der kommer først til Maalet, dels som Pointsløb, hvor Præmiefordelingen sker paa Grundlag af vundne Omgange og Spurter, dels endelig som Parløb, hvor Præmiefordelingen sker paa lignende Maade, men saaledes at Parrets Ryttere kan afløse hinanden, og hvor hvert fuldførende Par faar Præmie. Løbet den 8. Januar 1937 bestod udelukkende af Parløb.

Af disse Løb er Clubben blevet afkrævet Afgift til det Offentlige i Henhold til Lov Nr. 104 af 1. April 1922 § 1, og det Beløb, Clubben som Følge heraf har maattet udrede, udgør ialt Kr. 13.862,91, hvoraf Kr. 2448,01 er Afgiften for Løbet den 8. Januar 1937.

Idet Clubben gør gældende, at den ikke ifølge den nævnte Lovbestemmelse er pligtig at svare Afgift af Løb som de ovenfor beskrevne, har den under nærværende Sag paastaaet Skattedepartementet dømt til Betaling principalt af hele det erlagte Afgiftsbeløb, subsidiært af den for Løbet den 8. Januar 1937 erlagte Afgift, alt med Renter 5 pCt. p. a. fra den 11. Februar 1937.

Skattedepartementet har paastaaet Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand gør Clubben gældende, at den omhandlede Lovbestemmelse skal forstaas saaledes, at Sportsforevisninger, i hvilke der kun deltager Amatører, og til hvilke der ikke er knyttet Totalisatorspil, er afgiftsfrie, at de ovennævnte Cykleløb maa betragtes som Sportsforevisninger, og at de derfor er afgiftsfrie, selv om de — hvad der iøvrigt bestrides — tillige maatte kunne betegnes som Væddeløb.

Skattedepartementet gør til Støtte for sin Paastand gældende, at de paagældende Løb er Væddeløb og derfor afgiftspligtige efter Loven.

Saa vel efter Lovbestemmelsens Affattelse som efter dens Tilblivelseshistorie skønnes Forevisninger, der maa betragtes som Væddeløb i Lovens Forstand, at være ubetinget afgiftspligtige, uanset om de tillige maatte være at betragte som Sportsforevisninger. Da dernæst de heromhandlede Cykleløb efter deres Karakter maa anses for Væddeløb i

Lovens Forstand, vil Skattedepartementets Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-hæves.

Onsdag den 9. Februar.

Nr. 199/1937.   Former **Albert Schultz** (Hvidt efter Ordre)

mod

Frk. **Lilly Marie Hansen** og Specialarbejder **Niels Harry Cornelius Rasmussen Petersen** (Holtens-Bechtolsheim efter Ordre),

betræffende Underholdsbidrag.

Københavns Byrets Dom af 12. Oktober 1936 (16. Afd.): De Sagsøgte Niels Harry Cornelius Rasmussen Petersen og Albert Schultz bør een for begge og begge for een, til Sagsøgerinden Lilly Marie Hansen og hendes den 3. Maj 1936 fødte Barn betale de i Lov Nr. 130 af 27. Maj 1908 §§ 1 og 2 ommeldte Bidrag efter Øvrighedens Bestemmelse. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 19. April 1937 (II Afd.): Byrettsdommen bør saa vidt paaanket er ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanten Former Albert Schultz 30 Kr. til hver af de Indstævnte Frk. Lilly Marie Hansen og Specialarbejder Niels Harry Cornelius Rasmussen Petersen inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I en af Retsmedicinsk Institut den 22. November 1937 efter en supplerende Undersøgelse afgivet Erklæring udtales:

»Der er sket en vis udvikling af barnets ydre karaktertræk siden undersøgelsen den 3. december 1936. Der synes herefter stadig at være en vis umiddelbar lighed mellem Niels Harry Cornelius Rasmussen Petersen og barnet, medens en saadan ikke kan ses mellem barnet og Albert Schultz.

Ved detailundersøgelsen er ogsaa fundet forskellige ligheds-punkter mellem Petersen og barnet, f. eks. med hensyn til øjnene og disses omgivelser, næsen, haarfarve og — som tidligere — fingeraftryk, medens der ikke er fundet noget lighedspunkt mellem barnet og Schultz. Dertil kommer, at der hos Schultz findes visse ydre karaktertræk (stærkt pigmenteret haar, pigmenterede øjne,

ejendommeligt byggede øren), som ikke findes hos barnet, og af hvilke et eller flere vel nok maatte forventes at være tilstede hos et barn, som Schultz var fader til.

Under forudsætning af, at ingen andre end de to undersøgte mænd kan komme i betragtning som fader til barnet, vil institutet efter de antropologiske undersøgelser anse Niels Harry Cornelius Rasmussen Petersens faderskab til barnet for at være sandsynligere end Albert Schultz's.«

Efter Appellantens og Indstævnte Lilly Marie Hansens derom i Københavns Byret den 16. November 1937 afgivne Forklaring maa det antages, at der er benyttet Præservativ ved deres Samleje.

Efter Indstævnte Lilly Marie Hansens i den indankede Dom anførte Forklaring angaaende hendes Menstruation er der Grund til at antage, at den er forløbet paa den for hende normale Maade.

Efter det saaledes foreliggende og navnlig under Hensyn til, at Samlejet med Appellanten har fundet Sted i Udkanten af Besvangsringstiden, i hvilken hun regelmæssig har haft Samleje med den anden Indstævnte, maa det anses for saa overvejende usandsynligt, at Appellanten er Fader til det i Sagen ommeldte Barn, at der maa bortses fra denne Mulighed, og Appellanten Former Albert Schultz vil derfor overensstemmende med sin under Sagen nedlagte Paastand være at friinde.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Former Albert Schultz, bør for Tiltale af Indstævnte, Lilly Marie Hansen, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim 200 Kr. og Højesteretssagfører Hvidt i Salær 200 Kr. og i Godtgørelse for Udlæg 35 Kr. 50 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgerinden Lilly Marie Hansen de Sagsøgte Niels Harry Cornelius Rasmussen Petersen og Albert Schultz in solidum tilpligtet til hende og hendes den 3. Maj 1936 udenfor Ægteskab fødte Barn at betale de i Lov Nr. 130 af 27. Maj 1908 §§ 1 og 2 ommeldte Bidrag efter Øvrighedens Bestemmelse.

Ifølge Retslægeraadets Erklæring kan Barnet være avlet i Tiden fra noget før Midten af Juli 1935 til noget før Midten af September s. A.

Ifølge en af Universitetets retsmedicinske Institut foretagen Blodtypebestemmelse kan hver af de Sagsøgte være Fader til Barnet.

Sagsøgerinden har som Part forklaret, at hun har haft Samleje med Sagsøgte Petersen regelmæssigt gennem hele Sommeren 1935 og med Sagsøgte Schultz een Gang, nemlig den 12. Juli 1935.

Sagsøgte Petersen har om sit Forhold til Sagsøgerinden forklaret overensstemmende med hendes Forklaring. Han har erklæret, at han kun vil alimentere in solidum med Sagsøgte Schultz.

Sagsøgte Schultz har forklaret, at han har haft Samleje med Sagsøgerinden én Gang, men at han ikke kan tænke sig, at det var saa sent som den 12. Juli 1935, men at det var 8—14 Dage før hans Hustru kom hjem fra Boserup Sanatorium, hvilket ifølge det i Sagen oplyste skete den 14. Juli 1935. Han har herefter paastaet sig frifundet.

Da Sagsøgte Schultz imidlertid ikke har turdet bestride, at Samlejet med Sagsøgerinden har fundet Sted paa det af hende opgivne Tidspunkt, og da det herefter maa anses for godtgjort, at begge de Sagsøgte har haft Samleje med Sagsøgerinden i Barnets Avlingstid, vil de i Overensstemmelse med Sagsøgerindens Paastand være at dømme til in solidum at alimentere til Sagsøgerinden og Barnet.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 12. Oktober 1936 af Københavns Byrets 16. Afdeling, paastaas af Appellanten, Former Albert Schultz, ændret derhen, at han frifindes.

De Indstævnte, Frk. Lilly Marie Hansen og Specialarbejder Niels Harry Cornelius Rasmussen Petersen paastaar Stadfæstelse.

I en for Landsretten fremlagt udateret Erklæring fra Universitetets retsmedicinske Institut udtaler dette efter foretagen antropologisk Undersøgelse af Barnet og Parterne, at Undersøgelsen efter Institutets For mening i det hele ikke kan siges at have givet Momenter af væsentlig Værdi til Belysning af den større eller mindre Sandsynlighed for nogen af de dømte 2 Mænds Faderskab til Barnet.

I Anledning af Indstævnte, Frk. Hansens Forklaring om, at hendes seneste Menstruation før Fødslen fandt Sted ca. 15. Juli 1935, har Sagen været forelagt Retslægeraadet, der i en for Landsretten fremlagt Erklæring af 8. Marts 1937 udtaler:

»Ved sagens tilbagesendelse skal Retslægeraadet udtale, at blødning af karakter som normal menstruation rent undtagelsesvis kan finde sted efter indtraadt besvængning, og blødninger, som er noget svagere og mere kortvarige end almindelig menstruation optræder ikke sjældent efter besvængningen og opfattes ofte af kvinden selv som værende almindelig menstruation.

Det tilføjes, at den 12. Juli 1935 ligger i udkanten af besvængningstiden, hvor erfaringsmæssigt kun et ringere antal besvængninger finder sted.«

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet det for Landsretten fremkomme ikke findes at føre til andet Resultat, vil Dommen for saa vidt den er paaanket være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Landsretten vil Appellanten have at godtgøre de Indstævnte hver især 30 Kr.

Torsdag den 10. Februar.

Nr. 144/1937. **Dødsboet** efter Enkefru **Sidse Schou**, f. Hemmingsen, ved dettes Eksekutorer Landsretssagfører **K. Quortrup** og Landmand **Hans Hemmingsen** (Schiørring)

m o d

Mejeriejer Aage Thomas Hemmingsen (Svane),

betræffende Tilbagebetaling af en Forstrækning.

Østre Landsrets Dom af 13. Maj 1937 (I Afd.): Sagsøgte, Mejeriejer Aage Thomas Hemmingsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Dødsboet efter Enkefru Sidse Schou, f. Hemmingsen, ved dettes Eksekutorer, Landsretssagfører Karl Qvortrup og Landmand Hans Hemmingsen, i denne Sag iri at være. Sagsøgeren bør inden 15 Dage fra Dato til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 400 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Dødsboet efter Enkefru Sidse Schou, f. Hemmingsen, ved dettes Eksekutorer, Landsretssagfører K. Quortrup og Landmand Hans Hemmingsen, til Indstævnte, Mejeriejer Aage Thomas Hemmingsen, med 400 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I December 1925 forstrakte nu afdøde Christian Schou sin Hustru Sidse Schous Brodersøn Aage Thomas Hemmingsen med et Beløb af

14.000 Kr. til Køb af et Ismejeri. For Modtagelsen af Beløbet afgav Hemmingsen en Kvittering, som senere er bortkommet. I 1930 modtog Hemmingsen yderligere af Schou 1500 Kr. uden at afgive Kvittering for Beløbet. Den samlede Forstrækning er i Henhold til Aftale bleven forrentet med 5 pCt. aarlig.

Den 8. Marts 1927 oprettede Christian Schou og Hustru et gensidigt Testamente, hvori de, der var barnløse, bestemte, at den længstlevende af dem skulde arve den førstafdøde, og at hele den Formue som den længstlevende efterlod sig ved sin Død, skulde deles i to lige store Dele, af hvilken den ene Del skulde tilfalde Christian Schous og den anden Del Sidse Schous Arvinger efter Loven efter Arveforholdene ved den længstlevendes Død. Det bestemtes derhos i Testamentet, at bortset fra den i dette indeholdte Bestemmelse om Eksekutorindsættelse kunde ingen af Bestemmelserne i Testamentet ændres af den længstlevende efter den først Afdødes Død.

Den 21. Marts 1931 afgik Christian Schou ved Døden.

I den af Fru Schou som privat skiftende Arving til Skifteretten indgivne Arveanmeldelse var den til Mejeriejer Hemmingsen udbetalte Kapital ikke opført. Hverken Kapital eller Rente blev opført i de af Christian Schou og efter hans Død af Fru Schou indgivne aarlige Selvangivelser til Skattevæsnet, hvilket, da det i 1936 kom til dettes Kundskab, gav Anledning til, at Fru Schou maatte indgaa paa Efterbetaling af Formue- og Indkomstskat for Skatteaarene 1927/28—1935/36.

Den 16. August 1932 oprettedes med Hensyn til den ydede Forstrækning et saalydende Dokument:

»G æ l d s b r e v.

Underskrevne Mejeriejer Aage Thomas Hemmingsen — — — anerkender herved ved kontant modtaget Laan at være bleven skyldig til Enkefru Sidse Schou den Sum Kroner 15.500,00, hvilke Femten Tusinde Fem Hundrede 00/100 Kroner jeg forpligter mig og Arvinger til, saalænge Kreditrix lever, at forrente med 5 — fem — pCt. p. a. fra den 11. Juni d. A.

— — —

Ved Kreditricis Død bortfalder Skyldforholdet i dets Helhed, saaledes at der da ikke bliver Tale om nogen Rentebetaling for den Maaned, i hvilken Dødsfaldet har fundet Sted.

I ovenstaaende er jeg, Enkefru Sidse Schou, enig.«

Dokumentet, der blev affattet af Overretssagfører Ulrich Hald, blev underskrevet for Notarius publicus saavel af Debitor som af Kreditrix. Dokumentet blev af Fru Schou overgivet til Debtors Broder, Maskinmester Karl Hemmingsen, som opbevarede det i sin Bankboks og efter Fru Schous Død den 13. Februar 1937 afleverede det til Eksekutorerne i hendes Bo, Landsretssagfører Karl Qvortrup og Landmand Hans Hemmingsen.

Under denne Sag paastaar Fru Schous Dødsbo ved de nævnte Eksekutorer Mejeriejer Aage Thomas Hemmingsen dømt til at tilbagebetale den ham ydede Forstrækning 15.500 Kr. med Renter 5 pCt. aarlig

fra den 1. Februar 1937, til Betaling sker. Mejeriejer Hemmingsen paastaar sig frifundet.

Boet gør gældende: Den omhandlede Forstrækning er ydet som et Laan og ogsaa af Fru Schou opretholdt som et saadant. Bestemmelsen i Gælds brevet af 16. August 1932 om Skyldforholdets Bortfald ved hendes Død er ugyldig efter Reglerne om Dødsgaver, idet Fru Schou efter Indholdet af hendes og hendes Mands Testamente har savnet Kompetence til at ændre dettes Bestemmelser.

Mejeriejer Hemmingsen hævder derimod, at der foreligger en gyldig Livsgave, ydet af Christian Schou eller dog i al Fald af Fru Schou efter hans Død.

Mejeriejer Hemmingsen har under Domsforhandlingen bl. a. forklaret følgende: Fru Schous Tanke med Oprettelsen af Dokumentet af 16. August 1932 var dels at sikre ham mod Krav om Kapitalens Tilbagebetaling, dels at sikre sig selv Renter af Kapitalen. Da de kom hjem til ham fra Notarius publicus, sagde hun: Ja se, Aage, det er mange Penge, jeg her har givet Dig. Lov mig, naar engang du kommer til Penge, at give din Søster 1500 Kr. Senere har hun sagt, at naar han havde gjort det, vilde hun sætte Renten ned.

Maskinmester Karl Hemmingsen har bl. a. forklaret, at Fru Schou i 1932 til ham har udtalt, at hun og hendes Mand havde talt om, at Hemming Hemmingsens Børn skulde have noget særskilt, hendes Mand havde dog aldrig sagt hvormeget. Efter Oprettelsen af Dokumentet af 16. August 1932, sagde Fru Schou til hans Broder, Mejeriejer Hemmingsen: Det er en stor Sum, du har faaet, til Gengæld synes jeg, du kunde give din Søster 1500 Kr. Hun gav Vidnet Dokumentet til Opbevaring med Anmodning om at tilintetgøre det ved hendes Død. Ca. 14 Dage før hendes Død klagede hun over, at hun ikke havde faaet Renter fra Broderen, og Vidnet ansaa det derfor for rigtigst at overgive Boet Dokumentet.

I Forbindelse hermed bemærkes, at Fru Schou i et Brev af 9. Februar 1937 til Mejeriejer Hemmingsen har rykket denne for skyldige Renter. Efter Fru Schous Død den 13. s. M. er til Boet betalt Renter indtil 1. Februar 1937.

Overretssagfører Ulrich Hald har i en Skrivelse af 7. April 1937 udtalt, at han med Hensyn til Dokumentet af 16. August 1932 intet erindrer om Sagen eller dens Personer, »det har sikkert været en »tilfældig« Klient«.

Det er endelig oplyst, at Fru Schou i en til Landsoverskatteraadet under Forhandlingerne om Efterbetaling af Skat afgivet Erklæring af 3. Marts 1936 har udtalt, at det omhandlede Udlaan kun skulde forrentes, men ikke afdrages.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger maa det antages, at det omstridte Beløb oprindeligt er ydet Mejeriejer Hemmingsen som et Laan. Den skyldige Kapital maa imidlertid anses endeligt og bindende for Fru Schou at være eftergivet ham straks ved Oprettelsen af Dokumentet af 16. August 1932, og den Omstændighed, at Fru Schou har forbeholdt sig Renter for sin Levetid, findes ikke at kunne gøre denne

Disposition ugyldig som værende i Strid med Testamentet af 8. Marts 1927.

Sagsøgte, Mejeriejer Hemmingsen, vil derfor være at frifinde.
Med Hensyn til Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor anført.

Fredag den 11. Februar.

Nr. 133/1937. Husejer **Chresten Nielsen**, Husejer **Niels Nielsen**
og Gaardejer **Ingvard Pedersen** (Trolle efter Ordre)

mod

Dommer **Chr. Fr. Bang** (Kammeradvokaten ved Rode),

betræffende Spørgsmaalet om Erstatningsansvar for Fejl ved Tinglysning af et Skadesløsbrev.

Vestre Landsrets Dom af 12. Marts 1937 (III Afd.): Sagsøgte, Dommer Chr. Fr. Bang i Sæby paa Statskassens Vegne, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Husejer Chresten Nielsen, Husejer Niels Nielsen og Gaardejer Ingvard Pedersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom.

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret er det oplyst, at de i Dommen nævnte Afdrag paa Gældsrevet er de i 1932 forfaldne tre Kvartalsafdrag à 100 Kr.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Trolle 200 Kr., der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Januar 1932 erholdt Gaardejer Chr. Larsen af Hollensted i Spare- og Laanekassen for Ø. Brønderslev Kommune et kontant Laan paa 3400 Kr., for hvilket han den 20. s. M. udstedte et Gældsbevis af nævnte Paalydende, som Sagsøgerne, Husejer Chresten Nielsen, Husejer Niels Nielsen og Gaardejer Ingvard Pedersen, alle af Hollensted — for derved at gøre Gaardejer Larsen en Tjeneste — samme Dag paategnede

som solidariske Selvskyldnerkautionister. Da Sagsøgeren Chresten Nielsen afleverede det af Kautionisterne paategnede Gældsbevis til Sparekassen, sagde Sparekassebestyrer Anthon Poulsen til ham, at han og hans Medkautionister skulde se at faa Pantesikkerhed i Gaardejer Larsens Ejendom. Da Chresten Nielsen i Anledning af dette Raad senere henvendte sig til Gaardejer Larsen, erklærede denne sig straks villig til at give Sagsøgerne Pantesikkerhed i hans Ejendom Matr. Nr. 17 a m. fl. af Hollensted, Hallund Sogn efter de Laan, der allerede inde stod i Ejendommen. Overretssagfører Sanvig i Brønderslev blev derefter anmodet om at ordne Sikkerhedsstillelsen, og efter at han ved telefonisk Henvendelse til Dommerkontoret i Sæby havde erholdt oplyst, at Chr. Larsens Ejendom var prioriteret med oprindelig 23.000 Kr. — ifølge 3 Laan — til Aalborg Bys og Omegns Sparekasse og 3000 Kr. ifølge Skadesløsbrev til Dansk Andels- og Folkebank, Aalborg, blev der den 4. Februar 1932 af Chr. Larsen underskrevet et Skadesløsbrev til Sagsøgerne for et Beløb af indtil 3400 Kr. og med oprykkende Prioritet efter de ommeldte Laan. Skadesløsbrevet blev lyst uden Retsanmærkning den 6. s. M. af Retten for Sæby Købstad m. v. Gældsbeviset af 20. Januar 1932 skulde ifølge sit Indhold afdrages med 100 Kr. hver tredie Maaned, men Chr. Larsen har kun betalt 3 Afdrag, saa at der paa Gældsbeviset endnu resterer 3100 Kr. I April 1935 henvendte Chr. Larsen sig til Akkordudvalget for Hjørring Amt for at opnaa Moratorium i Henhold til Lov Nr. 364 af 13. December 1933. Under Forhandlingerne desangaaende blev Sagsøgerne bekendt med, at det ovennævnte Skadesløsbrev til Dansk Andels- og Folkebank, der var udstedt den 26. Februar 1927 og lyst den 10. Marts s. A., gjaldt for ubegrænset Beløb, saaledes at det var urigtigt, naar Dommerkontoret i 1932 havde oplyst, at Gælden, der sikredes ved Skadesløsbrevet, var 3000 Kr., og naar Retten senere havde lyst Skadesløsbrevet til Sagsøgerne uden Retsanmærkning. Den 22. Juli 1935 meddelte Skifteretten for Sæby Købstad m. v. efter fornævnte Lov Chr. Larsen Moratorium for et Tidsrum af 3 Aar med den Pantegæld, der oversteg Ejendomsskyldværdien for Chr. Larsens Ejendom med Tillæg af Besætning og Inventarium. Paa Ejendommen var da tinglyst følgende Pantegæld:

1. Statskassen (Grundforbedringslaan)	2.650,00 Kr.
2. Aalborg Bys og Omegns Sparekasse	20.654,13 —
3. Dansk Andels- og Folkebank, Aalborg	12.750,00 —
4. Sagsøgerne	3.125,00 —
5. De danske Blødfoderfabriker, Vejle	151,80 —

ialt.. 39.330,93 Kr.

og efter den af Akkordudvalget for Hjørring Amt udarbejdede Statusoversigt udgjorde Ejendomsskyldværdien — 21.200 Kr. —

med Tillæg af 10 pCt., Grundforbedringslaanet, samt Værdien af Besætning og Inventar .....

32.575,00 —
saaledes at Pantegælden oversteg disse Værdier med....
6.755,93 —
hvorefter der af Pantegælden til Andels- og Folkebanken
ikke var Dækning for .....
3.479,13 —

og følgelig heller ikke for nogen Del af den efterfølgende Pantegæld, derunder Sagsøgernes Krav ifølge Skadesløsbrevet, der saaledes omfattedes af ovennævnte Moratorium. Endvidere blev der i Henhold til Loven af 18. December 1933 tilstaaet Chr. Larsen et Laan paa 2380 Kr. af Erhvervenes Laanefond, for hvilket der den 24. Januar 1936 lystes et Pantebrev med oprykkende Prioritet efter den ovenfor under Nr. 1, 2 og 3 lyste Pantegæld, hvoraf dog Skadesløsbrevet til Dansk Andels- og Folkebank ved en den 20. Februar 1936 lyst Paategning er nedskrevet saaledes, at det kun giver Pantesikkerhed for et Beløb af indtil 8800 Kr. Chr. Larsens af Skadesløsbrevet omfattede Gæld til Andels- og Folkebanken var den 4. Februar 1932 8250 Kr., hvorhos han paa dette Tidspunkt havde Kautionsforpligtelse overfor Banken til et Beløb af 6575 Kr.

Sagsøgerne, der i Tiden siden Moratoriets Meddelelse har betalt Renter — 226 Kr. — af ovennævnte Laan i Spare- og Laanekassen for Ø. Brønderslev Kommune, har under nærværende Sag i Anledning af Tinglysningskontorets ommeldte Fejl og under Henvisning til Tinglysningslovens §§ 34 og 35, jfr. § 30, nedlagt følgende Paastand. Sagsøgte tilpligtes:

1. Principalt ved Indfrielse af det af Gaardejer Chr. Larsen, Overgaard, Hollensted, til Spare- og Laanekassen for Ø. Brønderslev Kommune, den 20. Januar 1932 udstedte Gældsbevis, oprindelig stort 3400 Kr., nu stort til Rest 3100 Kr. tilligemed Renter heraf fra den 13. Januar 1937, indtil Betaling sker efter Gældsbevisets Lydende, at frigøre Sagsøgerne for den dem ifølge Gældsbeviset paahvilende solidariske Selvskyldnerkautionsforpligtelse, mod at Sagsøgte erholder Transport paa det af nævnte Chr. Larsen til Sagsøgerne udstedte Skadesløsbrev, gældende for indtil 3400 Kr., lyst 6. Februar 1932 med Prioritet i Ejendommen, Matr. Nr. 17 a m. fl. Hollensted, Hallund Sogn.

Subsidiært at foranledige, at nævnte Skadesløsbrev i Tingbogen for Retskreds Nr. 70, Sæby Købstad m. v., indføres som havende Prioritet og Oprykkingsret i Ejendommen Matr. Nr. 9 e, 8 i, 17 a, 7 c, 5 m, Hollensted, Hallund Sogn, umiddelbart næst de nu deri indestaaende 3 Laan af Aalborg Bys og Omegns Sparekasses Midler, oprindelig store tilsammen 23.000 Kr. samt Skadesløsbrev til Dansk Andels- og Folkebank, gældende for højst 3000 Kr., foruden næst Gæld til Statskassen (Grundforbedringslaan) ifølge Pantebrev lyst 11. April, stort 2270 Kr., med Prioritet som for kommunale Skatter, saaledes at Sagsøgernes Skadesløsbrev ikke præjudiceres af anden Pantegæld.

2. At betale Sagsøgerne 226 Kr. tilligemed Renter heraf 5 pCt. p. a. af 149 Kr. 40 Øre fra den 30. Juni 1936 og af 76 Kr. 60 Øre fra den 11. December 1936, alt indtil Betaling sker.

Sagsøgte, Dommer Chr. Fr. Bang, Sæby, paa Statskassens Vegne, har principalt paastaaet sig frifundet, subsidiært har han paastaaet sig frifundet for Tiden.

Sagsøgerne har til Støtte for deres Paastand anført, at den Omstændighed, at Skadesløsbrevet til Andels- og Folkebanken hæftede for ubegrænset Beløb, og at der i Februar 1932 faktisk skyldtes 8250 Kr. paa bemeldte Skadesløsbrev, vel bevirkede, at deres Skadesløsbrev blev værdiløst, men at de, saafremt de af Dommerkontoret i Sæby, være

sig ved den telefoniske Forespørgsel eller ved Retsanmærkning paa Skadesløsbrevet af 4. Februar 1932, havde faaet Oplysning om de rette Forhold, ved at lægge Pres paa Chr. Larsen, der ikke havde sagt til dem, at han skyldte det ommeldte ved Skadesløsbrevet til Banken sikrede Beløb paa 8250 Kr., formentlig kunde have faaet ham til, f. Eks. ved Laan hos Familie, at fremskaffe Penge, saaledes at de kunde være blevet frigjort for eller paa anden Maade holdt skadesløs for Kautionsforpligtelsen, medens dette nu maa anses for ugørligt, ligesom deres Skadesløsbrev, der som ovenfor anført er omfattet af Moratoriet, maa anses for ganske værdiløst.

Der er under Sagen afgivet Partsforklaring af Sagsøgerne samt Vidneforklaring af Overretssagfører Sanvig og Gaardejer Chr. Larsen.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Chr. Larsen købte den omhandlede Ejendom i 1921 for 30.000 Kr., at den under Akkordsagen i 1935 foretagne Opgørelse udviste, at Larsen havde en løs Gæld — derunder Kautionsgæld — paa ca. 16.000 Kr., og en samlet Gæld, der oversteg Værdierne med ca. 24.000 Kr., samt at Ejendommen med Inventar og Besætning m. v. ved en den 5. December 1936 afholdt Syns- og Skønsforretning ansattes til en Værdi af 32.000 Kr.

Naar nu herefter henses til, at Sagsøgerne den 20. Januar 1932 paatog sig Kautionsforpligtelsen for at gøre Chr. Larsen en Tjeneste, og uden at de forinden havde tænkt paa at kræve nogen som helst Sikkerhed i Anledning af Forpligtelsen, og til at der efter det under Sagen oplyste maa gaas ud fra, at de ikke forinden de paatog sig Kautionen, udspurgte Chr. Larsen med Hensyn til, hvor meget han skyldte Andels- og Folkebanken, samt til at Chr. Larsen kun betalte 3 Afdrag paa det tidligere nævnte Gælds-brev til Sparekassen, uden at dette dog foranledigede Sagsøgerne til af Hensyn til deres Kautionsforpligtelse at foretage sig noget som helst overfor ham, findes det ganske usandsynligt, at Sagsøgerne — der ved Skadesløsbrevet af 4. Februar 1932 fik al den Pantesikkerhed i Ejendommen, som det da var muligt at erholde — selv om de havde faaet rigtig Oplysning af Dommerkantoret i Sæby, overfor Chr. Larsen vilde have foretaget sig nogetsomhelst, der kunde tænkes at have forbedret deres Stilling som Kautionister — hvad de iøvrigt efter det om Chr. Larsens økonomiske Forhold oplyste heller ikke kan antages at ville have været i Stand til.

Allerede som Følge heraf maa det statueres, at Dommerens urigtige Undladelse af at give Sagsøgernes Skadesløsbrev Retsanmærkning — saavel som Dommerkantorets urigtige telefoniske Oplysning, saafremt denne iøvrigt maatte anses egnet til at paadrage Erstatningsansvar — har været uden Betydning for det Tab, som Sagsøgerne eventuelt maatte komme til at lide i Anledning af Kautionsforpligtelsen af 20. Januar 1932, hvorfor der ikke bliver Anledning til at komme ind paa, hvad der iøvrigt er anført af Parterne.

Herefter vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne op-
hæves.

Nr. 145/1937. Enkefru **P. Madsen** (Overretssagfører Hartlund)
m o d
Fru H. Alling (Thorsteinsson),
betræffende Betaling for Annoncer.

København's Byrets Dom af 19. Februar 1937 (16. Afd.): Sagsøgte, Enkefru P. Madsen, bør til Sagsøgerinden, Fru H. Alling, betale 293 Kr. 50 Øre med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 15. Januar 1937, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 60 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Østre Landsrets Dom af 27. April 1937 (V Afd.): Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellantinden, Enkefru P. Madsen, til Indstævnte, Fru H. Alling, med 100 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Seks Dommere finder, at det i den indankede Dom er rettelig antaget, at Annoncetegningen af de i Dommen anførte Grunde har været uforbindende.

Disse Dommere finder endvidere, at Appellantinden, der ikke kan antages at have været nøjere kendt med hele Forholdet, ikke ved de i Foraaret 1935 gennem Dansk Revisions Selskab A/S truffne Aftaler om afdragsvis Betaling har givet Afkald paa den fornævnte Indsigelse.

Herefter stemmer disse Dommere for at tage Appellantindens Frifindelsespaastand til Følge, saaledes at Sagens Omkostninger for alle Retter paalægges Indstævnte med 300 Kr.

Tre Dommere finder det ikke godtgjort, at Madsen har lagt Vægt paa Bladets Undertitel, som efter det oplyste har været benyttet i over 30 Aar, hvorved bemærkes, at Bladet, der udgaar i et Oplag paa 1800 à 2000 Eksemplarer, har været uddelt til Virksomheder af den i Undertitlen angivne Art. Selv om det antages, at Annoncen er tegnet under bristende Forudsætninger, maa det tiltrædes, at Appellantinden efter de af hende, efter det nu oplyste, om Bladets Forhold foretagne Undersøgelser maa være afskaaret fra at ophæve den ved Forliget godkendte Annonceringsaftale. Disse Dommere vil herefter stadfæste Dommen.

Der vil være at give Dom efter Stemmeflertallet.

Thi kendes for Ret:

Appellantinden, Enkefru P. Madsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Fru H. Alling, i denne

Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for alle Retter betales Indstævnte til Appellantinden med 300 Kr. inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgerinden, Fru H. Alling, der er Indehaver af »Café Bladet«, nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte, Enkefru P. Madsen, tilpligtes at betale Sagsøgerinden 293 Kr. 50 Øre med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra 15. Januar 1937, til Betaling sker, hvilket Beløb Sagsøgte skal skyldes for Annoncer i Henhold til en af hendes nu afdøde Mand, efter hvem hun hensidder i uskiftet Bo, den 9. August 1933 bestilt Annonce.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet under Anbringende af, at Annoncerne er tegnet under bristede Forudsætninger, og at der fra den paagældende Repræsentants Side er givet forskellige Oplysninger, der har vist sig at være urigtige.

Ifølge Sagsøgte Fremstilling er det saaledes anført af Repræsentanten, at Restauratører over hele Landet abonnerede paa Bladet, hvilket ikke er Tilfældet, hvorhos det har vist sig, at mange Restauratører overhovedet ikke modtager Bladet. Endvidere har Repræsentanten udtalt, at Restauratørerne gjorde deres Indkøb efter Tur hos Annoncørerne, hvilket er ganske urigtigt, idet Restauratørerne intet har at gøre med »Café Bladet«, som de netop har taget Afstand fra.

Repræsentant Carl Laurits Christian Jensen har som Vidne forklaret, at han, da Annoncen blev tegnet, lovede Omtale i Bladet samt oplyste, at det gratis blev sendt til Restauratører i hele Landet. Vidnet har intet lovet om Leverancer eller lignende til Restauratører.

Blomsterhandler Holger Madsen har som Vidne forklaret, at han overværede Samtalen, da hans nu afdøde Fader tegnede Annoncen. Der var fra Repræsentantens Side Tale om, at Bladets Annoncører støttede hinanden, og at Bladet leveredes til alle store og smaa Hoteller og Restaurationer, og Vidnet opfattede det saaledes, at Bladet var et Organisationsblad. Vidnet talte om, at der købtes paa Omgang hos Restauratørerne. Vidnet undersøgte, om Bladet leveredes til Restaurationer i Nabolaget, og det viste sig, at nogle fik og andre ikke.

Vidnets Moder har faaet nogle Breve fra A/S Dansk Revisions Selskab angaaende en Ordning med Sagsøgerinden, men hun overholdt ikke den Ordning, der var opnaaet.

Redaktør Svend Warburg har som Part forklaret, at Bladet er udkommet i 38 Aar og er blevet uddelt til praktisk talt alle Restaurationer og Hoteller i Landet.

Slagtermester Willy Næsborg Olsen og Bagermester Viggo Johannes Nielsen har som Vidner forklaret, at de havde tegnet Annoncer i Bladet og undersøgte, om Bladet fandtes paa Caféeer i Nærheden af deres Forretninger, uden at dette var Tilfældet.

Det ses nu ikke ved de afgivne Forklaringer at være godtgjort, at der er fremsat saadanne urigtige Angivelser om Bladet fra Repræsentantens Side, at Sagsøgte som Følge heraf er berettiget til at ophæve Aftalen, og Sagsøgte vil herefter være at dømme i Overensstemmelse med den af Sagsøgerinden nedlagte Paastand, hvorhos Sagens Omkostninger bestemmes til 60 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 16. Afdeling den 19. Februar 1937 og paaanket af Enkefru P. Madsen, der paaستاar Frifindelse.

Indstævnte, Fru H. Alling, paaستاar Dommen stadfæstet.

For Landsretten er der paaany afgivet Vidneforklaring bl. a. af Repræsentant Carl L. Chr. Jensen og Blomsterhandler Holger Madsen. Det fremgaar heraf, at Appellantindens senere afdøde Mand P. Madsen, da han tegnede Annoncen, spurgte Repræsentant Jensen, hvad »Café-Bladet« var for et Blad, at Jensen svarede, at Bladet var Organ for Hoteller, Restaurationer og Caféeer, og at Madsen enten samtidig fik forevist eller kort efter fik tilsendt et Eksemplar af Bladet, hvis Undertitel var »Organ for danske Hoteller, Restaurationer og Caféeer«. Det er endvidere oplyst, at Bladet ingensomhelst Tilknytning havde til Hoteller, Restaurationer og Caféeer bortset fra, at det — efter Indstævntes Anbringende — udsendtes til disse Virksomheder.

Idet det herefter har været uberettiget og vildledende at betegne Bladet som i Undertitlen sket, og idet Madsen maa antages at have lagt afgørende Vægt paa denne Betegnelse, vilde han have været berettiget til at ophæve den med Indstævnte truffne Aftale.

Det maa imidlertid anses tilstrækkeligt bevist, at Appellantinden den 9. Maj 1935 gennem Dansk Revisions Selskab A/S indgik paa afdragsvis Betaling af Indstævntes Tilgodehavende ifølge Annonceaftalen med 5 Kr. maanedlig og derpaa den 23. Maj og 1. Juni 1935 betalte to Afdrag à 5 Kr. Idet Appellantinden dengang ansaa Annoncen for at have været værdiløs og saaledes havde Anledning til at foretage nærmere Undersøgelse vedrørende Bladet, maa der gives Indstævnte Medhold i, at Appellantinden nu er afskaaret fra at ophæve Aftalen.

Som Følge heraf vil den indankede Dom være at stadfæste og Sagens Omkostninger for Landsretten være at godtgøre Indstævnte af Appellantinden med 100 Kr.

Fredag den 18. Februar.

Nr. 201/1937.

Rigsadvokaten

m o d

Thomas Pørksen (Bülow efter Ordre samt Landsretssagfører Clausen som privat engageret Forsvarer) og **Jep Marcussen Schmidt** (Ahnfelt-Rønne),

der tiltales for Overtrædelse henholdsvis af Straffelovens § 291, Stk. 2, tildels jfr. § 21 og § 267, og Straffelovens §§ 266, 267 og 291 Stk. 2.

Dom afsagt af Retten for Aabenraa Købstad m. v. den 19. Maj 1937: De Tiltalte Jep Marcussen Schmidt og Thomas Pørksen bør straffes, Tiltalte Schmidt med Hæfte i 10 Dage, der anses som udstaaet ved Varetægtsfængsel, og Tiltalte Pørksen med Fængsel i 8 Maaneder, hvoraf 10 Dage anses som udstaaet ved Varetægtsfængsel. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte Pørksen for et Tidsrum af 5 Aar. Tiltalte Lorenz Closter bør til Statskassen bøde 100 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 4 Dage. I Erstatning til Gaardejer Jørgen Warming af Stollig udreder Tiltalte Schmidt 100 Kr., Tiltalte Pørksen 500 Kr. og Tiltalte Closter 50 Kr. De Tiltalte betaler Sagens Omkostninger hver for sit Vedkommende, dog saaledes at de Tiltalte Schmidt og Pørksen betaler hver 65 Kr. og Tiltalte Closter 20 Kr. af det den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Weber i Aabenraa, under Efterforskningen tillagde Salær af 150 Kr. Der tillægges Forsvareren, nævnte Landsretssagfører Weber, i Salær her i Sagen 100 Kr., hvoraf de Tiltalte Schmidt og Pørksen udreder hver 45 Kr. og Tiltalte Closter 10 Kr. Den idømte Bøde og Erstatningerne at udrede inden henholdsvis 14 Dage og 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse.

Vestre Landsrets Dom af 27. Juli 1937 (III Afd.): Tiltalte Jep Marcussen Schmidt bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Der tillægges ikke Tiltalte Erstatning for uforskyldt Anholdelse og Varetægtsfængsel. Med Hensyn til de Tiltalte Thomas Pørksen og Nis Lorenz Closter bør Underrettsdommen ved Magt at stande. I Henseende til Bestemmelserne om Sagens Omkostninger i første Instans bør Underrettsdommen ligeledes ved Magt at stande, forsaavidt angaar de Tiltalte Pørksen og Closter, medens det Offentlige udreder Omkostningerne for Tiltalte Schmidts Vedkommende, derunder de den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører Weber, tillagte Salærer ialt 110 Kr. Der tillægges den for de Tiltalte Schmidt og Closter ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Weber, i Salær 125 Kr. og i Godtgørelse for Udlæg 60 Kr., hvoraf det Offentlige udreder $\frac{2}{5}$ og Tiltalte Closter $\frac{1}{5}$. Af Sagens øvrige Omkostninger her for Retten udredes $\frac{2}{5}$ af det Offentlige, $\frac{2}{5}$ af Tiltalte Pørksen og $\frac{1}{5}$ af Tiltalte Closter. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom.

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, dels af Tiltalte Thomas Pørksen, dels af Anklagemyndigheden for begge de Tiltaltes Vedkommende.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

Med Hensyn til Tiltalen under Punkt A bemærkes, at de i Sagen oplyste Kendsgerninger ikke findes med tilstrækkelig Sikkerhed at pege hen paa, at nogen af de Tiltalte selv eller ved Medvirken af Tredjemand har begaaet disse Handlinger, hvorved navnlig bemærkes, at den Uvilje mod Warmings Erhvervelse af Ejendommen, som Handlingerne gav Udtryk for, havde Udbredelse i en videre Kreds af Stedets Beboere.

Med Hensyn til Tiltalen under Punkt B findes Landsrettens Dom at kunne stadfæstes i Henhold til de i den anførte Grunde.

Med Hensyn til Tiltalen under Punkt C bemærkes, at det henstaar som usikkert, om Tiltaltes Udtalelse til Svenson vedrørende Anbringelse af et Stykke Jærn i Hakkelsesmaskinen har haft Karakteren af en strafbar Opfordring.

Den af de Tiltalte nedlagte Paastand om Tilkendelse af Erstatning for uforskyldt Fængsling findes ikke at kunne tages til Følge, for Tiltalte Pørksens Vedkommende allerede som Følge af, at Lovens Betingelser for Erstatning efter Sagens Bevisligheder ikke foreligger, og for Tiltalte Schmidts Vedkommende idet han selv ved sit Forhold har givet Anledning til Fængslingen.

Efter det anførte vil Dommen for Tiltalte Schmidts Vedkommende være at stadfæste, og Tiltalte Pørksen være at frifinde for det Offentliges Tiltale.

Thi kendes for Ret:

For Tiltalte Jep Marcussen Schmidts Vedkommende bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Tiltalte Thomas Pørksen bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være og der tilkommer ham ikke Erstatning for udstaaet Fængsling.

Sagens Omkostninger for alle Retter, derunder de fastsatte Salærer, udredes af det offentlige, forsaavidt disse to Tiltalte angaar. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Bülow og Ahnfelt-Rønne hver 800 Kr. og Højesteretssagfører Stein 200 Kr.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 29. April 1937 fra 3die jydsk Statsadvokatur er Jep Marcussen Schmidt, Thomas Pørksen og Nis Lorenz Closter sat under Tiltale til at lide Straf:

A.

De Tiltalte Schmidt og Pørksen:

1. Efter Straffelovens § 291, Stk. 2 for Hærværk af betydeligt Omfang ved, at de Tiltalte paa en saadan Maade, at begge maa anses ansvarlige, enten selv eller ved andre

a. omkring 31. Oktober 1936 har ituslaaet 4 Vinduesruder i Stuehuset til Gaardejer Jørgen Warmings Ejendom i Stollig,

b. Natten mellem den 11. og 12. Januar 1937 har ituslaaet 13 Vinduesruder og 5 Vinduesrammer og Sprosser sammesteds samt ved at anbringe 2 Dunke med Petroleum og en Sæk med Hestegødning i den til Ejendommen hørende Brønd har gjort denne ubrugelig for længere Tid.

2. I Medfør af Retsplejelovens § 725, Stk. 3 efter Straffelovens § 267 for Ærekrænkelse ved, at de Tiltalte paa en saadan Maade, at de begge maa anses ansvarlige, enten selv eller ved andre Natten mellem den 11. og 12. Januar 1937 paa Stolliggaards Gavli ud mod Hovedvejen med røde Bogstaver har malet »Tyv Warming«.

B.

Tiltalte Schmidt efter Straffelovens § 266 og § 267, jfr. § 275 ved den 14. Oktober 1936 at have tilsendt Gaardejer Jørgen Warming, Stollig, et Brev, hvis Indhold foruden at være af ærekrænkende Natur tillige var egnet til hos Warming at fremkalde alvorlig Frygt for Liv, Helbred eller Velfærd.

C.

Tiltalte Pørksen efter Straffelovens § 291, Stk. 2, jfr. § 21 for Forsøg paa Hærværk ved i Oktober 1936 at have forsøgt at overtale Johan Alfred Svenson, der da var i Tjeneste hos Gaardejer Jørgen Warming, Stollig, til at anbringe et Stykke Jærn i Warmings Hakkelsesmaskine, saaledes at det med Knive forsynede Hjul vilde sprænges, naar Maskinen toges i Brug.

D.

Tiltalte Closter efter Straffelovens § 267, jfr. § 275 for Ærekrænkelse ved omkring den 20. Oktober 1936 anonymt at have tilsendt Gaardejer Jørgen Warming, Stollig, Luthers Katekismus, i hvilken han paa en for Warming ærekrænkende Maade havde indstregt det 9. Bud med rødt.

Af Gaardejer Jørgen Warming, Stollig, er der nedlagt Paastand paa, at de Tiltalte tilpligtes in solidum at udrede i Erstatning 609 Kr. 50 Øre samt et Beløb efter Rettens Skøn for Lidelse, Tort og Ulempe.

Tiltalte Schmidt er født den 10. April 1910 i Løjt Kirkeby, Løjt Sogn; han er Bestyrer paa sin Moder Enkefru Maren Schmidts Gaard i Løjt Kloster.

Tiltalte Pørksen er født den 10. September 1911 i Stollig, Løjt Sogn; han har siden 19. Oktober 1936 Ophold hos sin Moder, Gaardejerske, Enkefru Metta Pørksen paa dennes Gaard i Stollig.

Tiltalte Closter er født den 11. Juli 1897, og er Gaardejer i Stollig. Ingen af de Tiltalte er fundet tidligere straffet.

De Tiltalte har nægtet sig skyldige.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Paa en den 10. Oktober 1936 efter Begæring af 1ste Prioritets-haver, Sønderjyllands Kreditforening, afholdt Tvangsauktion over den i Anklageskriftet nævnte, da Tiltalte Pørksen tilhørende Gaard i Stollig, en middelstor Bondegaard, som han for 3—4 Aar siden havde faaet overdraget af sin Mormoder, Enkefru Moos, blev Gaardejer Jørgen Warming højestbydende og erholdt Auktionen standset for som ufyldstgjort Panthaver at lade sig Ejendommen udlægge ved Fogden, idet Warming havde Transport paa den i Ejendommen indestaende 5. Prioritet til Laanekassen for Sønderjylland.

Ved Warmings Erhvervelse af Gaarden gik denne fra tysk over i dansk Eje, idet Tiltalte Pørksen tilhører det tyske Mindretal — han er af hjemmetysk Slægt — medens Warming er af dansk sønderjydsk Slægt. Der var fra tysk Side blevet arbejdet for at bevare Gaarden for Pørksen eller dog som tysk Besiddelse, men man kunde ikke byde saa højt som Warming.

I Anledning af det saaledes passerede fik Tiltalte Schmidt, der er Kredsleder i Aabenraa Amt for »National-Sozialistische deutsche Arbeiter Partei, Nordschleswig« (N. S. D. A. P. N.) en Artikel optaget i det i Aabenraa udkommende tyske Dagblad Nordschleswigsche Zeitung for den 20. Oktober 1936 (Efterforskningssagens Bilag 2 k) og en Artikel i det af Gaardejer Deichgräber udgivne Blad for December 1936 (Bilag 2 j), i hvilke Artikler Warmings Erhvervelse af Gaarden skarpt angribes. Ifølge Tiltaltes Forklaring er den førstnævnte Artikel skrevet den 19. Oktober 1936 og den sidstnævnte Artikel nogle Dage derefter, det vil sige omkring den 22. s. M. Artiklen i Nordschleswigsche Zeitung har følgende Overskrift:

»Scheussliche Treibjagd auf einen uralten deutschen Erbhof. Ein altes nordschleswigsches Bauerngeschlecht aus Stollig wird vom Sohne eines Kreditvereinstaxators durch Methoden, die jeder Beschreibung spotten, vom Hofe gejagt«, og det hedder i Slutningen af Artiklen: »Dieser Fall in Stollig zeigt in seinen ganzen Einzelheiten — die in den nächsten Tagen veröffentlicht werden — mit welch brutalen Mitteln die Zwangsdanizierung unserer nordschleswigschen Heimat durchgeführt wird. Die vereinigten Geldinstitute des Staates haben bewiesen, dass sie keine Gleichberechtigung kennen. Sie verfolgen planmässig ihr Ziel, getreu den Grundsätzen des Marxismus und des aggressiven Grenz-dänenentums, das nordschleswigsche und vor allem das heimdeutsche Bauerntum zu zerschlagen. Treffend für die Charakteristik des neuen »Eigentümers«, Herr Warming, sind die Worte, die er der 70jährigen Frau Moos entgegenwarf, als sie ihn bat, vom Kaufe ihres Familienhofes abzusehen: »Ich habe dasselbe Recht auf den Besitz wie Sie«,

so lautete die Antwort des Herrn Warming. Wir wissen also mit wem wir es zu tun haben. — Heil Hitler.«

Artiklen i »Nordslesvig venter« er af lignende Indhold som Artiklen i Nordschleswigsche Zeitung; den slutter saaledes:

»Systemets Sejr synes at være fuldstændig — hvis ikke — ja, hvis ikke vi lever i en Tid, hvor Retsopfattelsen er ved at blive revideret. En Tid, hvor nye Tanker vinder frem, og den evige Lov om Blod og Jord paany bliver Ret. Hvor vor nuværende romerske Retskendelse bliver afløst af Germanernes Love, og hvor gamle Slægter bliver sat ind i deres gamle Rettigheder. For de Folk, der som Hyæner i disse Brydningsaar har benyttet sig af deres Næstes Nød, har vi kun eet tilovers: I bliver husket og aldrig glemt. Denne nye Tid er vor store Forbundsfælle i vor Kamp om Ret og Frihed i vort slesvigske Hjemland.«

Jørgen Warming flyttede den 12. Oktober 1936 ind paa Gaarden. Tiltalte Pørksen, der er ugift, forblev paa Gaarden til den 19. s. M.; han fraflyttede godvillig.

Efter sin Indflytning paa Gaarden blev Warming udsat for yderligere følgende Forulempelser:

I. Den 15. Oktober 1936 modtog han det i Anklageskriftet under Forhold B ommeldte Brev, der er udateret og navnløst. Det er fremlagt i Efterforskningssagen under Bilag 2 a og er saalydende:

»Kender Du det tiende Bud? Hved Du at Du er en elendig Røver en graadig Sjakal. Du har bevist at Du ikke kender Barmhertighed. Vær sikker paa at Du ej heller skal faa Pardon, naar vi gør Regnskabet op! Du skal ikke blive glemt!«

II. Den 20. s. M. om Aftenen ved Syv-Tiden indfandt Tiltalte Pørksen, Tiltalte Schmidt og Gaardejer Walter Spies af Barsmark sig hos Warming i Lastbil med lidt Bohave for at indsætte Pørksen i Besiddelse af Ejendommen. Af de Tiltaltes Forklaringer fremgaar, at det skete paa Foranledning af Pørksen, der havde fortrudt, at han godvillig var flyttet. Warming var blevet truffet til Stede og havde protesteret mod de Tiltaltes Forehavende. Han fik Bud efter Politiet, men imidlertid havde de Tiltalte og Spies sat Bohavet ind i Forstuen; de kunde ikke komme længere ind, idet Warming havde laaset Dørene fra Forstuen til Værelserne. Tiltalte Schmidt har forklaret, at han havde foreholdt Warming det moralsk forkastelige i hans Erhvervelse af Gaarden og havde sagt, at han ikke vilde blive lykkelig, fordi han havde været med til at kaste den anden ud af Gaarden; mulig havde Tiltalte ogsaa sagt til Warming, at denne gjorde klogest i at flytte, og han anviste Warming en anden Gaard. Schmidt og Spies var taget bort, før Politiet kom til Stede. Pørksen blev bortvist af Politiet.

Warming havde ikke ønsket, at der foretoges videre fra det offentliges Side i fornævnte Anledning, og har heller ikke selv rejst Paatale, idet han gik ud fra, at intet videre vilde følge efter.

III. Den 21.—22. s. M. modtog Warming anonymt tilsendt den i Anklageskriftet under Forhold D nævnte Katekismus med det 9de Bud rødt indstregt.

IV. En Nat omkring den 31. s. M. blev der ituslaaet 4 Vinduesrunder i Gaardens Stuehus mod Gaardsiden (Anklageskriftets Forhold A. 1. a.).

V. En Nat ca. 8—14 Dage før Jul 1936 blev der paa Gavlen af Mejeriet i Stollig ud mod Vejen med hvid Oliefarve malet

»Warming

Kæltring«.

Mejeribestyrer Asmus Hende havde visket Paamalingen ud. Warming leverede sin Mælk til Mejeriet.

VI. Julenat 1936 blev den under V nævnte Paamaling gentaget. Den blev atter afvisket af Mejeribestyreren, der til Rapport i Sagen har forklaret, at disse Paaskrifter sad ret højt og derfor maa antages udførte af en høj Person, og at de lignede hinanden og ogsaa lignede den i Anklageskriftet under A. 2. nævnte Paaskrift paa Stolliggaard, saa de 3 Paaskrifter formentlig er foretaget af samme Person.

VII. Endelig Natten til den 12. Januar 1937 skete det i Anklageskriftet under A. 1. b. ommeldte betydelige Hærværk (Rudeknusning og Forurening af Brønden) og foretoges den i Anklageskriftet under A. 2. nævnte Paamaling af Stolliggaards Gavl med Ordene »Tyv Warming«.

Det skal her bemærkes, at den tysksindede Gaardejer, Overløjtnant P. Larsen i Skovby i et Brev af 16. Januar 1937 til Dagbladet Heimdal i Aabenraa, der har offentliggjort Brevet i sit Nummer for 19. s. M., jfr. Bilag 18 a, blandt andet har udtalt sig saaledes:

»Heimdal kan iøvrigt godt forskaane os for saadanne Ramaskrig. Den nordslesvigske Bonde, der kæmper en fortvivlet Kamp, er aldeles ikke betænkelig ved de Metoder, der er blevet anvendt overfor J. Warming, Stollig. Han er tværtimod overbevist om, at kun Anvendelsen af disse Metoder vil bidrage til at skabe andre Forhold. Denne lille ubetydelige Episode er maaske kun Indledningen til langt alvorligere Tildragelser. Men naar allerede denne kan bidrage til, at Folk som Warming, Raahede, bliver betænkelig ved paa en saadan Maade at udnytte en Standsfælles Nødstilstand og fremtidig ser bort fra at strække deres begærlige Fingre ud efter vor hjemlige Jord, saa er efter min Opfattelse Hensigten naaet.«

Under Efterforskningen i Sagen har de Tiltalte Schmidt og Pørksen været fængslede henholdsvis fra 23. Februar—5. Marts 1937 og fra 27. Februar—10. Marts 1937. ad Forhold A. 1. a. og b.

De Tiltalte Schmidt og Pørksen har benægtet at have nogen Lod eller Del i de heromhandlede Forbrydelser. Gaardejer Warming har med Hensyn til den en Nat omkring den 31. Oktober 1936 skete Rudeknusning oplyst til Rapporten, at han først hen paa Formiddagen den følgende Dag bemærkede den om Natten stedfundne Rudeknusning, at to af Ruderne sad i Vinduet til et Værelse, som han havde omtalt til Pørksen at ville benytte til Soveværelse, og at der ved Vinduerne var en Kældernedgang, der kan være farlig for en ikke stedkendt Person. Ved Rudeknusningen Natten mellem den 11. og 12. Januar d. A. blev ogsaa Ruderne i hans Soveværelse slaaet ind, saaledes at Skaarene fløj hen i hans Seng; han var vaagnet; han mener, at Ruderne i Sove-

værelset blev slaaet ind først og de andre hurtigt derefter; da han kom ud, var ingen at se.

Tiltalte Schmidt har forklaret, at han om Aftenen den 11. Januar havde været til Foredrag i Aabenraa og var hjemme henad Klokken 12 Nat; han var straks gaaet i Seng og var ikke ude i Løbet af Natten. Ligeledes har Pørksen forklaret, at han var hjemme paa sin Moders Gaard fra ca. Kl. 22½ og ikke var borte fra Hjemmet, til han stod op næste Morgen Kl. ca. 6½. Han kommer af og til (ca. en Gang om Ugen) først hjem henad Tretiden om Natten. Han har benægtet at vide, at Warming havde Soveværelse bag de ituslaaede Ruder.

Den omhandlede Brønd er beliggende ca. 200 Meter nord-øst for Gaarden paa en Mark bag et Hegn langs en Markvej. Der fører en Ledning fra Brønden til Gaarden.

Teknologisk Institut har foretaget Undersøgelse af en Prøve af det forurenede Brønd-Vand og har i sin i Sagen fremlagte Erklæring af 29. Januar 1937 (Bilag 1c) udtalt, at der ovenpaa Vandet fandtes et Lag Petroleum, ialt udgørende godt 10 cc af den indsendte Flaskes Indhold, og at det ved Destillationsforsøg var forsøgt at afgøre, om det var muligt med saa ringe en Mængde at skelne mellem almindelig Belysningspetroleum og Motorpetroleum, men at dette ikke havde været muligt. Endvidere udtales det paa Grundlag af Sammenligning med en fra et Petroleumsfirma fremskaffet Prøve Motorpetroleum, at der efter den indsendte Prøves Udseende — Motorpetroleum er mere gullig end Belysningspetroleum — er overvejende Sandsynlighed for, at Petroleum i Vandet er Motorpetroleum, idet Petroleum i den indsendte Vandprøve havde samme gullige Farve som den fremskaffede Prøve Motorpetroleum, og at Spørgsmaalet ikke kan afgøres med Sikkerhed, da Petroleums Farve afhænger af dens Renhedsgrad, og det er muligt, at andre Firmaer sælger en gullig Petroleum som Belysningspetroleum, ligesom der heller ikke kan ses bort fra, at den gullige Farve kan være opstaaet ved lang Tids Opbevaring i en Dunk.

Det fremgaar nu af de af Tiltalte Pørksen og Tiltalte Closter afgivne Forklaringer, at Pørksen den 11. Januar — altsaa Dagen før Forureningen af Brønden — hos Købmand Stuckmann i Bodum for Closter havde bestilt 40 Liter Motorpetroleum (2 Dunke) til Brug ved Tærskning hos Closter med et Pørksens Moder tilhørende Tærskværk med Petroleumsmotor, som hun udlejede, hvilken Tærskning skulde foregaa den 12. Januar, og hvorved Tiltalte Pørksen skulde være behjælpelig. De to Dunke blev leveret den 11. Januar paa Closters Gaard og stod paa Gaardspladsen indtil den 13. Januar, da Tærskningen skete. Ifølge Pørksens og Closters Forklaringer var Pørksen den 12. Januar sent hen paa Eftermiddagen hos Closter, og havde Pørksen, da de talte om den skete Forurening af Brønden, udtalt, at det ikke var saa heldigt med den Petroleum, for nu kunde han let blive mistænkt. Det var ikke blevet konstateret, om der manglede noget af Petroleum i de 2 Dunke.

Det har ikke været muligt at udfinde, hvorfra de 2 Dunke i Brønden, Sækken og Hestegødningen hidrører.
ad Forhold A. 2.

Det fremgaar af Sagen, jfr. Bilag 9 med Fotografi, at Ordet Tyv er skrevet ovenover Navnet, og at den øverste Del af T'et er anbragt 2 Meter over Jordoverfladen, medens den øverste Del af W'et er 1,77 Meter over Jorden. Begge de Tiltalte er over Middelhøjde. En Prøve af den røde Farve har været indsendt til Undersøgelse hos Teknologisk Institut, der i sin ovennævnte Erklæring af 29. Januar 1937 — (Bilag 1 c) — har udtalt, at det indsendte Afskrab af rød Farve indeholder Blymønje, og at Farvestoffet antagelig har været udrørt i Vand, eventuelt tilsat et eller andet Bindemiddel. Under Sagen er der i Vognporten paa Tiltalte Pørksens Moders Ejendom fundet en større Daase med en Del rød Mønje farve i Pulverform, men hverken Tiltalte eller de andre Beboere paa Gaarden vil have kendt noget til denne Daase med Mønje farve. Pulveret viste sig at være frisk og uden Snavs, og det maa antages, at det ikke kan have staaet saaledes i længere Tid, idet Daasen var uden Laag. Daasen stod paa den nederste Hylde i en aaben Reol — jfr. den af Tjenestekarl Christian Thaysen hos Enkefru Pørksen i Retsmødet den 10. Marts 1937 afgivne Vidneforklaring. Paa den af Tiltalte Schmidt bestyrede Gaard er ikke fundet Mønje farve. Teknologisk Institut har i Erklæring af 3. Marts 1937 (Bilag 61 a) udtalt, at den i den omhandlede Daase værende Farve bestaar af Blymønje, altsaa af samme Farvestof, som man fandt i det tidligere undersøgte Afskrab af Maling. Ifølge Institutets supplerende Erklæring af 6. April 1937 (Bilag 66) er der intet til Hinder for, at den afskrabede Mønje kan stamme fra den fundne Beholdning. Det skal endelig bemærkes, at Skriftekspert, Adjunkt Laursen i Nykøbing F. i en Erklæring af 31. Marts 1937 (Bilag 65) har udtalt, at det ikke har været muligt at paavise Lighed mellem Tiltalte Schmidts Haandskrift og den heromhandlede Paaskrift. Bogstaverne i Paaskriften var omhyggeligt tegnede, hvorved den skrivendes Bogstavformer i høj Grad er forflygtiget.

ad Forhold B.

Tiltalte Schmidt har benægtet at have skrevet det heromhandlede anonyme Brev og iøvrigt at have nogetsomhelst Kendskab til Brevet.

Det paagældende Brev har tillige med Skriftprøve af Tiltalte Schmidt været forelagt Skriftekspert, Adjunkt, cand. mag. S. Laursen i Nykøbing F., der i en i Sagen som Bilag 2 e fremlagt Erklæring har udtalt, at der næppe kan være nogen Tvivl om, at Brevets Skrift er identisk med Tiltalte Schmidts Haandskrift.

Det bemærkes, at Brevets Konvolut er poststemplet Aabenraa 14.10.36, og at Landpostbud From til Rapport (Bilag 2) har oplyst, at Brevet var nedlagt i Postkassen i Skovby, der er Naboby til Stollig og Løjt Kloster.

ad Forhold C.

Arbejdsmand Svenson, der ved Tvangsauktionen den 10. Oktober 1936 var i Tjeneste hos Tiltalte Pørksen og forblev hos Warming til 1. November 1936, har som Vidne forklaret, at Tiltalte Pørksen, medens Vidnet endnu tjente hos Warming, havde spurgt Vidnet, om det vilde jage et Stykke Jærn i Warmings Hakkelsesmaskine, og forstod Vidnet, at Formaålet var, at Hakkelsesmaskinen skulde ødelægges derved, men Vidnet havde svaret, at det vilde han ikke have noget at gøre med.

Tjenestekarl Emil Reinhold Haucke af Stollig, der tjente sammen med Svenson, har som Vidne forklaret, at Svenson en Dag, han kom fra et Besøg hos Tiltalte Pørksen, der da boede hos sin Moder, havde fortalt Vidnet, at Tiltalte Pørksen vilde have ham og Vidnet til at komme et Stykke Jærn i Hakkelsesmaskinen, for at den kunde blive ødelagt. Svenson havde sagt, at det vilde han ikke have noget at gøre med.

Tiltalte Pørksen har paa sin Side forklaret, at han har talt med Svenson om, at Warmings Hakkelsesmaskine let kunde ødelægges paa den angivne Maade, men Tiltalte har benægtet at have villet forlede Svenson eller nogen anden til at anbringe et Stykke Jærn i Maskinen. Ifølge Tiltaltes Forklaring var Bemærkningen fremkommet under en Samtale om, at Tiltaltes Nabo, Gaardejer Adolf Schmidt gerne vilde have byttet Hakkelsesmaskine med Tiltalte, da Tiltaltes Hakkelsesmaskine var bedre end Adolf Schmidts, men hvilket Tiltalte ikke havde villet gaa med til, idet han ansaa det for ulovligt, da hans Ejendom stod for Tvangsauktion. Adolf Schmidt skulde nu efter Auktionen have udtalt til Svenson, at det var kedeligt, at Byttehandelen ikke var kommet i Stand, idet Tiltaltes Hakkelsesmaskine var for god til Warming. Dette havde Svenson berettet til Tiltalte, og under den derved opstaaede Samtale mellem dem var der talt om, at Maskinen kunde ødelægges ved at komme et Stykke Jærn i den. Tiltalte erindrer ikke, om det var ham eller en anden, der fremkom hermed. Ifølge Tiltaltes Forklaring fandt Samtalen Sted paa Warmings Ejendom, inden han var flyttet, og Haucke var vist nærværende.

Til Bedømmelse af de Tiltalte Schmidts og Pørksens Skyld i Sagen er som Bilag 64 fremlagt et Brev af 25. Februar 1937 fra Pørksen til den da som fængslet i Arresthuset i Aabenraa hensiddende Schmidt, i hvilket Brev blandt andet findes følgende Sætninger:

»Es kann ja auch sein, dass Du bald entlassen. Wenn sie Dir nichts beweisen können, müssen sie dich entlassen.«

Tiltalte Pørksen har forklaret, at han derved ikke mener andet, end at han anser Schmidt for uskyldig.

Efter det i Sagen foreliggende findes det nu ikke tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte Schmidt har gjort sig skyldig i de i Anklageskriftet under A omhandlede Forbrydelser, og han vil forsaavidt være at frifinde. Derimod maa det anses godtgjort, at Tiltalte Schmidt har skrevet det i Anklageskriftet under B nævnte anonyme Brev, idet Skriftekspertens Erklæring findes at kunne lægges til Grund, og idet der synes at være nøje Forbindelse i Tankegang og Udtryk mellem Brevet og Tiltaltes ovenfor citerede Avisartikler, hvorhos bemærkes, at Brevet og Artiklerne er affattede ved samme Tid. Idet Brevet findes at være ærekrænkende og indeholdende Trusel, egnet til at fremkalde alvorlig Frygt for Liv, Helbred og Velfærd, vil Tiltalte Schmidt være at anse strafskyldig efter Straffelovens §§ 266 og 267. Den forskyldte Straf findes at kunne bestemmes til Hæfte i 10 Dage, der dog i Medfør af Straffelovens § 86 vil være at anse som udstaaet ved Varetægtsfængsel.

Hvad herefter angaar Tiltalte Pørksen, findes denné Tiltalte efter alt foreliggende trods sin Benægtelse skyldig i de i Anklageskriftet

under A og C ommeldte Forhold, idet særligt tages i Betragtning, at han føler sig stærkt forurettet ved Warming's Erhvervelse af Gaarden, at han har vist sig særlig aggressiv som Anstifter af den ovenfor under II nævnte, den 20. Oktober 1936 foretagne Indflytning i Ejendommen, at han har haft det fornødne Kendskab til den afsides beliggende Brønd og til Lokaliteterne iøvrigt, saa han uden Fare har kunnet færdes i Gaarden ved Nattetid trods den farlige Kældernedgang, at han har haft Adgang til Motorpetroleum, som ikke almindeligt er for Haanden, at der er fundet rød Mønje farve paa hans Opholdssted af samme Art som den til Paaskriften paa Stolliggaard anvendte, at der fornylig var taget af den saaledes fundne Mønje, og at Paaskriften paa Stolliggaard maa antages anbragt af en høj Person som Tiltalte. Tiltalte Pørksen vil herefter være at anse efter Straffelovens § 291 Stk. 2, tildels jfr. § 21 og § 267, efter Omstændighederne med Fængsel i 8 Maaneder, hvoraf 10 Dage vil være at anse som udstaaet ved Varetægtsfængsel. I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.
ad Forhold D.

Tiltalte Closter har erkendt at have tilsendt Warming den nævnte Katekismus med det 9. Bud (og Forklaring) rødt understreget, men finder ikke noget ærefornærmende heri og har heller ikke haft til Hensigt at fornærme Warming. Han har forklaret, at han sendte Warming Katekismus'en i Anledning af Warming's Erhvervelse af Pørksens Ejendom. Tiltalte ansaa denne Erhvervelse for moralsk set forkastelig og ansaa den i Strid med det 9. Bud, som han derfor mente, Warming kunde have godt af at læse. Det er tilfældigt, at Tilsendelsen er sket anonymt; Tiltalte plejer ikke at skrive Afsender paa almindelige Breve.

Da der imidlertid i den stedfundne Tilsendelse maa siges at indeholdes en Beskyldning mod Warming for paa moralsk set dadelværdig Maade at have erhvervet Ejendommen, og da der intet er oplyst i saa Henseende, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 267 efter Omstændighederne med en Bøde af 100 Kr. til Statskassen, subsidiært Hæfte i 4 Dage.

I Erstatning for Lidelse, Tort og Ulempe findes de Tiltalte Schmidt og Closter at burde udrede til Gaardejer Warming henholdsvis 100 Kr. og 50 Kr., og i saadan Erstatning, samt i Erstatning for paaført økonomisk Skade og Tab vil Tiltalte Pørksen til nævnte Gaardejer Warming have at betale 500 Kr.

De Tiltalte vil have at betale Sagens Omkostninger hver for sit Vedkommende. Af det den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Weber i Aabenraa, under Efterforskningen tillagte Salær paa 150 Kr. betaler de Tiltalte Schmidt og Pørksen hver 65 Kr. og Tiltalte Closter 20 Kr. Der vil være at tillægge Forsvareren i Salær i Domssagen 100 Kr., hvoraf de Tiltalte Schmidt og Pørksen udreder hver 45 Kr. og Tiltalte Closter 10 Kr.

De Tiltalte Schmidt og Pørksen har rejst Krav om Erstatning for uforskyldt Anholdelse og Varetægtsfængsel. Efter Sagens Resultat bliver der ikke Tale om Tilkendelse af saadan Erstatning.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Aabenraa Købstad m. v. den 19. Maj 1937 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det Offentlige.

Med Hensyn til Tiltalte Schmidt tiltrædes det, at han i Henhold til de i Dommen anførte Grunde er frifundet, forsaavidt angaar de under A anførte Forhold.

Da det derhos overfor denne Tiltaltes Benægtelse ikke ved det i Sagen foreliggende kan anses tilstrækkelig bevist, at han har gjort sig skyldig i det ham under B paa sigtede Forhold, vil han i det Hele være at frifinde.

Tiltalte Schmidts Paastand om Erstatning for uforskyldt Anholdelse og Varetægtsfængsel vil ikke kunne tages til Følge, idet Lovens Betingelser for Erstatning efter de i Sagen tilvejebragte Bevisligheder ikke skønnes at foreligge.

Hvad angaar de Tiltalte Pørksen og Closter vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste.

I Henseende til Bestemmelserne om Sagens Omkostninger i 1. Instans vil Underretsdommen være at stadfæste, forsaavidt de Tiltalte Pørksen og Closter angaar, medens der iøvrigt vil være at forholde som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede som ligeledes nedenfor anført, hvorved bemærkes, at Tiltalte Pørksen selv har draget Omsorg for sit Forsvar ved Landsretten.

Hermed endte Højesteretsaaret 1937.

Trykfejl og Rettelser:

- S. 158, L. 14 f. o.: »Højesterets Ankeudvalgs Kendelse«; læs: »Højesterets Kendelse«.
- S. 306, L. 13 f. n. tilføjes »(Meyer)«.
- S. 306, L. 10 f. n. tilføjes »(Ahnfelt-Rønne efter Ordre)«.
- S. 320, L. 6 f. o. »og Forhold til«; læs: »i Forhold til«.
- S. 344, L. 11 f. o. »Kendelse«; læs: »Beslutning«.
- S. 446, L. 10 f. o.: efter »Kendelse« tilføjes: Henviſning til Fodnote, saalydende: »Kendelsen er afsagt den 19. Juni 1937«.
- Opmærksomheden henledes paa, at Pagineringen fra Side 532 fortsættes saaledes: 533, 534, 533, 534, 535 o. s. v.

Færdig fra Trykkeriet den 2. Marts 1938.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.